Instans: Kommunstyrelsen

Tid: 2023-04-24 kl. 08:30, Öppet sammanträde

Plats: Nossan (A-salen) Kommunhuset

Mats Palm (S)	Fam Sundquist
Kommunstyrelsens ordförande	Sekreterare

Förslag på justerare: Jacob Brendelius (SD)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

Kl.	Nr.	Besluts -organ	Ärende	DNR	Handlingar bifogas	Föredragande
08.30			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	KS	Riktlinje för civil beredskap	KS 2023/105	X	Säkerhetschef
08.45	2	KS	Riktlinje för signal- och säkerhetsskydd	KS 2023/106	X	Säkerhetschef
08.55	3	INFO	Tillfällig stängning Herrljunga bibliotek på grund av ommöblering	KS 2023/168	X	Ordförande
09.00	4	KF	Budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden	KS 2023/148	X	Ordförande
09.05	5	KF	Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden	KS 2023/175	X	Ordförande
09.10	6	KS	Beviljande av medel till internservicenämnden avseende förstudie om renovering av simhallen	KS 2023/136	X	Ordförande
09.15	7	KS	Uppföljning av internkontrollplan för 2022 kommunstyrelsen	KS 2023/63	X	Administration- och kommunikationschef
09.25	8	KS	Val av ledamöter och ersättare till kultur- och fritidsutskottet	KS 2023/51	X	Ordförande
09.35	9	KS	Arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet	KS 2023/152	X	Ordförande
09.40	10	KS	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning	KS 2023/14	X	Ordförande
09.45	11	KF	Revidering av reglemente för kommunstyrelsen	KS 2023/12	X	Ordförande
09.50	12	KS	Revidering av kommunstyrelsens informationshanteringsplan	KS 2023/3	X	Administration- och kommunikationschef
09.55	13	KS	Revidering av kommunövergripande informationshanteringsplan	KS 2023/4	X	Administration- och kommunikationschef
10.00	--	--	PAUS	--	--	--
10.15	14	KS	Val av representant till ägarråd för Inera AB 2023	KS 2023/170	X	Ordförande
10.20	15	KS	Delrapport från projektet En kommun fri från våld	KS 2023/61	X	Projektledare & folkhälsostrateg

Kl.	*Nr.*	*Beslutsorgan*	*Ärende*	*DNR*	*Handlingar bifogas*	*Föredragande*
10.35	16	KF	Hantering av taxor och avgifter - uppdatera ålder för fixartjänst till 69 år	KS 2023/133	X	Ordförande
10.40	17	KF	Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagstiftningsområdet	KS 2023/149	X	Ordförande
10.45	18	KS	Svar på ansökan om bidrag/lån från Nätverket Kultur Utveckling i Fåglavik avseende kostnader för Fåglaviks station	KS 2023/122	X	Ordförande
10.55	19	KS	Sponsring av Fältskytte-SM 2023 i Eggvena	KS 2023/183	X	Ordförande
11.00	20	KS	Förslag till yttrande i avgränsningssamråd för eventuell vindkraftsbyggnation vid Kesemossen, Herrljunga kommun	KS 2022/290	X	Samhällsutvecklare
11.15	21	KS	Överlämning av medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od till samhällsbyggnadsnämnden	KS 2023/111	X	Ordförande
11.20	22	KS	Svar på motion om att stötta kommunens lantbrukare	KS 2022/100	X	Ordförande

NR	*Meddelandeförteckning*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
1	Protokoll från direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2023-03-03	KS 2023/41	X
2	Direktionen för Boråsregionen § 25/2023-03-03 Fördelning delregionala utvecklingsmedel för kultur 2023	Postlista KS 2023:27	X
3	Skrivelse från Boråsregionen till Trafikverket - kommunikation vid tillfälliga omledningar	Postlista KS 2023:28	X
4	Protokoll från verksamhetsdialoger februari 2023	KS 2023/150	X
5	Årsredovisning 2022 Dagny och Herbert Carlssons minnesfond	KS 2023/119	X
6	Plan för skogsbrandsbevakning med flyg i Västra Götalands län 2023	Postlista KS 2023:23	X
7	Information från Västra Götalandsregionen om nya delregionala nämnder	Postlista KS 2023:29	X
8	Protokoll från Nossan Förvaltningsaktiebolag sammanträde 2023-03-06	KS 2023/123	X
9	Års- och koncernredovisning 2022 Nossan Förvaltningsaktiebolag, org.nr: 556637–5746	KS 2023/151	X
10	Kommunrevisionens granskningsrapport för år 2022 avseende Nossan Förvaltningsaktiebolag	KS 2023/124	X
11	Protokoll från Nossan Förvaltningsaktiebolags konstituerande styrelsesammanträde 2023-03-27	KS 2023/123	X
12	Protokoll från ordinarie Bolagsstämma Nossan Förvaltningsaktiebolag redovisningsår 2022	KS 2023/123	X
13	Styrelseprotokoll från Herrljunga Vatten 2023-02-22	KS 2023/139	X
14	Årsredovisning och stämmoprotokoll 2022 Herrljunga Vatten	KS 2023/154	X

NR	*Meddelandeförteckning*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
15	Styrelseprotokoll från Herrljunga Elkraft 2023-02-22	KS 2023/139	X
16	Årsredovisning och stämmoprotokoll 2022 Herrljunga Elkraft	KS 2023/153	X
17	Styrelseprotokoll från Herrljunga Elektriska 2023-02-22	KS 2023/139	X
18	Årsredovisning och stämmoprotokoll 2022 Herrljunga Elektriska	KS 2023/155	X
19	Protokoll från Herrljunga Elektriska 2023-03-15	KS 2023/139	X
20	Styrelseprotokoll från Herrljungabostäder 2023-02-27	KS 2023/139	X
21	Styrelseprotokoll från Herrljungabostäder 2023-03-22	KS 2023/139	X
22	Årsredovisning och protokoll från Herrljungabostäders bolagsstämma 2023-03-16	KS 2023/139	X
23	Fördjupning av översiktsplanen för Småstaden Vårgårda 2040	KS 2022/195	X
24	Återkoppling från kommunrevisionen avseende uppföljandegranskning	Postlista KS 2023:31	X
25	Uppsägning av ”Avtal om samverkan vid räddningstjänst”.	KS 2021/166	X

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anette Falk

Tjänsteskrivelse
2023-03-20
DNR KS 2023/105 160

Riktlinje för civil beredskap

Sammanfattning

I och med att Sverige återigen satsar på det civila försvaret ökar även kraven på kommunens arbete inom området. Kommunens arbete med civilt försvar är till stora delar likartat det arbete som görs för att hantera kriser i fredstid vilket gör det viktigt att områdena samordnas så långt som möjligt. För att underlätta används begreppet ”civil beredskap” när man avser både krisberedskap i fredstid och civilt försvar.
I dagsläget finns det en riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021-193) som styr arbetet kring fredstida kriser men det saknas en riktlinje för civilt försvar. I stället för att skapa ytterligare en riktlinje, samordnas de två områdena till en ny gemensam riktlinje, Riktlinje för civil beredskap.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-20
Riktlinje för civil beredskap
Riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021/193)

Förslag till beslut

Riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021/193) upphävs.
Riktlinje för civil beredskap antas.

Anette Falk
Säkerhetschef

För kännedom till:
Socialnämnd
Internservicenämnd
Samhällsbyggnadsnämnd
Bildningsnämnd

DIARIENUMMER:	KS-2023-105 160
FASTSTÄLLD:	
VERSION:	1
SENAST REVIDERAD:	
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Säkerhetschef

Riktlinje

För civil beredskap

Riktlinjen är underställd kommunens säkerhetspolicy och gäller för alla verksamheter inom Herrljunga kommun, exklusive de kommunala bolagen. Riktlinjen fastställs av kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Inledning ... 2
Syfte ... 2
Mål med civil beredskap ... 2
Berörda lagar och andra regelverk ... 2
Kommunens ansvar ... 3
Ledningsstruktur ... 3
Kommunstyrelse ... 4
Krisledningsnämnd ... 4
Central krisledning ... 4
Förvaltnings krisledning ... 4
Organisationsstruktur ... 5
Bemanning och krigsplacering ... 5
Externt stöd ... 6
Kontinuitetsplanering ... 6
Risk och sårbarhetsanalys ... 6
Lägesbild ... 7
Rapportering ... 7
Kriskommunikation ... 7
Tystnadsplikt ... 7
Lokaler ... 8
Utvärdering ... 8
Utbildning och övning ... 8
Viktiga begrepp ... 8
Kris, extraordinär händelse eller samhällsstörning ... 8
Krisberedskap + Civilt försvar = Civil beredskap ... 9
Militärt försvar + Civilt försvar = Totalförsvar ... 9
Höjd beredskap – Skärpt eller högsta beredskap ... 9
Samhällsviktig verksamhet ... 9
Tre grundläggande principer ... 9
Geografiskt områdesansvar ... 10
Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) ... 10
Inriktnings- och samordningskontakt/ Tjänsteman i beredskap ... 10
Krisstöd ... 11

Inledning

Kommunens planering för det civila försvaret utgår ifrån krisberedskapsarbetet eftersom många förmågor som byggs upp för att hantera kriser i fredstid även är relevanta vid höjd beredskap. För att effektivisera arbetet särskiljer Herrljunga kommun inte de två områdena i det praktiska arbetet och använder begreppet ”civil beredskap” när man avser båda områdena. Hänsyn måste dock tas till att viss lagstiftning förändras vid höjd beredskap.

Syfte

Syftet med riktlinjen är konkretisera säkerhetspolicyn avseende civil beredskap och beskriva hur kommunen ska arbeta för att minska sårbarheter i sin verksamhet samt skapa en god förmåga att hantera krissituationer i fred såväl som höjd beredskap med utgångspunkt från gällande lagar och vägledningar.

Till denna riktlinje finns framtagna rutiner som ger mer detaljerad information och som fastställs av kommundirektör, alternativt berörd förvaltning. Rutinerna omfattas i vissa fall av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Mål med civil beredskap

Kommunens mål med civil beredskapsarbetet är att:

- Minska risken för och konsekvensen av kriser.
- Hindra eller begränsa skador på egendom och miljö.
- Värna människors hälsa och personliga säkerhet.
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig.
- Bidra till att upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och att stärka försvarsviljan.

Berörda lagar och andra regelverk

Kommunernas ansvar för civil beredskap regleras i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Där står bland annat:
Kommuner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.[1]

I överenskommelser[2] mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) framgår vilka uppgifter utifrån LEH som kommunen ska prioritera och vilken statlig ersättning kommunen får för det arbetet.

Utöver ovanstående ligger följande regelverk till grund för denna riktlinje:

[1] 1 kap 1 § Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
[2] Överenskommelse om kommunernas krisberedskap. SKL 18/03101. Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar. SKL 18/01807.

- Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. (FEH)
- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.
- Förordning (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.
- Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommuner, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Förordning (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara.
- Lag (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap.
- Ransoneringslag (1978:268)
- Förfogandelagen (1978:262)
- Arbetsrättslig beredskapslag (1987:1262)
- Arbetstidsförordning (1982:901)
- Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar. (MSB 2018)

Kommunens ansvar

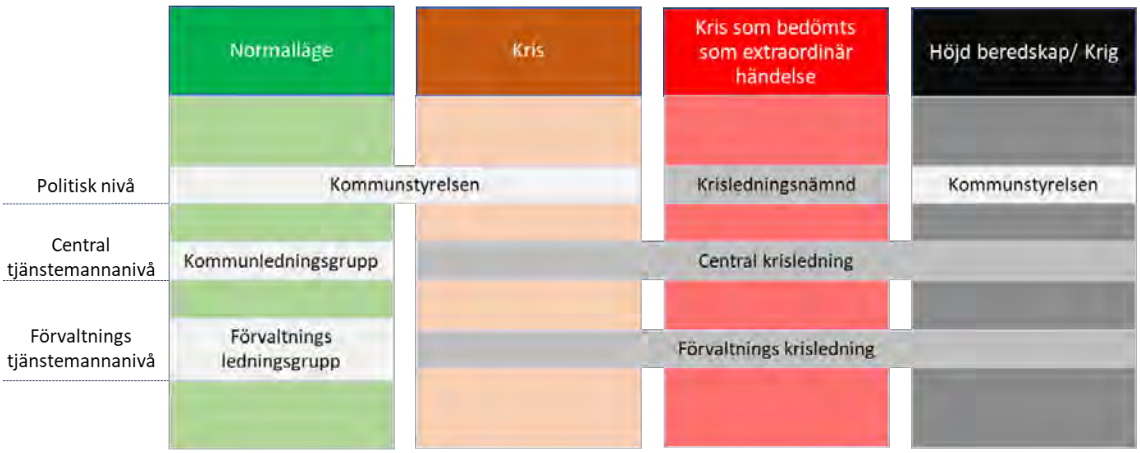
Kommunen ska arbeta förebyggande och minska sårbarheterna i sin samhällsviktiga verksamhet men även vidta de förberedelser som behövs för att kunna hantera en inträffad händelse i fredstid och höjd beredskap.

Vid en inträffad händelse eller höjd beredskap ska kommunen:

- Leda och bedriva kommunens samhällsviktiga verksamheter.
- Verka för att samordna de åtgärder som olika aktörer vidtar.
- Verka för att informationen till allmänheten samordnas.
- Sammanställa och rapportera lägesbild samt delta i eventuell samverkan på regional nivå eller hos annan aktör.
- Vidta och medverka till de åtgärder som krävs utifrån de lagar som aktiveras vid höjd beredskap eller beslut av regeringen.

Ledningsstruktur

Ledningsstrukturen ser olika ut beroende på vilken typ av händelse som inträffar vilket illustreras i bilden nedan.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen leder kommunen vid alla tillfällen förutom vid en extraordinär händelse i fredstid då krisledningsnämnden tar över ledningsansvaret.

I samband med höjd beredskap förändras vissa formkrav vad gäller beslutsförhet, delegation etc. vilket framgår i Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. Ändringarna är till för att det ska vara lättare att bli beslutsför och ta snabba beslut vid höjd beredskap.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en kris i fredstid som klassas som en extraordinär händelse. Det är ordföranden i nämnden som beslutar om nämnden ska sammankallas, vilket främst görs när det finns ett stort behov av samordning och resursfördelning samt snabbt eller centraliserat beslutsfattande. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av ett verksamhetsområde från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsen. För mer information se krisledningsnämndens reglemente.

Central krisledning

På tjänstemannanivå finns en central krisledning. Den aktiveras vid en inträffad händelse när;

- en förvaltnings egna rutiner eller resurser inte räcker till,
- flera förvaltningar/aktörer är aktiverade och det krävs samordning,
- händelsen berör kommunens geografiska område men inte en specifik kommunal verksamhet (tex. större olyckor, skogsbrand, terrordåd).
- det råder höjd beredskap.

Observera att den centrala krisledningen i normalfallet inte tar över ansvaret från eventuellt berörd förvaltning, ansvars- och närhetsprincipen fortsätter att gälla. Undantaget är kriskommunikation som hanteras och samordnas av den centrala krisledningen när den är aktiverad.

Den centrala krisledningen ansvarar för att informera kommunstyrelsens ordförande respektive krisledningsnämndens ordförande (alternativt vice ordförande) om inträffad händelse samt förbereda ev. beslutsunderlag m.m.

Den centrala krisledningen består av kommundirektör, förvaltningschefer/representanter, säkerhetschef, kanslichef, kommunikatör, Räddningschef/CSR samt ytterligare några utsedda tjänstepersoner. Utifrån händelsens karaktär anpassas/utökas krisledningen med relevanta stödfunktioner/specialistkunskaper. Några av dessa stödfunktioner är definierade i förväg, har namngivna ansvariga och förberedda funktionsbeskrivningar/checklistor. Om många stödfunktioner är aktiverade samtidigt kan dessa samordnas i en så kallad stab och den centrala krisledningen blir då en mer renodlad beslutsorganisation.

Förvaltnings krisledning

Vid en händelse som inte kan hanteras enligt verksamhetens normala rutiner eller av annan anledning bedöms kräva utökat stöd, ska berörd förvaltnings krisledning aktiveras och centrala krisledningen informeras.

Förvaltningschef ansvarar för att det finns en förberedd och fungerande krisledning samt framtagna krisledningsrutiner/handlingsplaner för förvaltningen.

Organisationsstruktur

Kommunens organisationsstruktur och verksamheter kan behöva anpassas vid en kris för att på bästa sätt hantera händelsen och begränsa eventuella konsekvenser. Det finns utpekad kommunal samhällsviktig verksamhet som ska prioriteras om det inte är möjligt att bedriva all ordinarie verksamhet. Utöver detta finns det en plan för hur kommunens organisation ska se ut och vilka verksamheter som ska bedrivas vid högsta beredskap, det vill säga när Sverige är i krig.

För att underlätta en övergång från kris- till krigsorganisation och vice versa ändras organisationen så lite som möjligt. Vid högsta beredskap minskas dock verksamheten så att det endast bedrivs den samhällsviktiga verksamhet som behövs vid krig. Därutöver anpassas organisationen utifrån de ytterligare uppgifter som kommunen kan få vid höjd beredskap, tex inom följande områden:

- Ransonering
- Stöd till Försvarsmakten
- Utrymning/evakuering av invånare
- Inkvartering/mottagande av evakuerade
- Befolkningsskydd
- Nödutspisning
- Hantering av uppgifter om krigsfångar, värdeföremål och gravar

Även ordinarie samhällsviktiga verksamheter som ska bedrivas vid höjd beredskap kan behöva anpassas utifrån nya förutsättningar, tex. kan barnomsorg och kommunal ledning behöva ske dygnet runt.

Eftersom kriser i fredstid och krig sällan utvecklas på det sätt som det planerats för är det viktigt att alla förberedda planer och organisationer har hög flexibilitet och snabbt kan anpassas utifrån händelsens karaktär.

Herrljunga kommuns planerade krigsorganisation finns beskrivet i en sekretessbelagd underliggande rutin till denna riktlinje.

Bemanning och krigsplacering

I Sverige gäller totalförsvarsplikt vilket innebär att alla som bor i landet och är mellan 16 till 70 år har en skyldighet att hjälpa till vid krigsfara och krig. Som en del i totalförsvarsplikten finns den allmänna tjänsteplikten som bland annat innebär att de som arbetar inom samhällsviktiga verksamheter är skyldiga att fortsätta arbeta (med vissa undantag) när det råder höjd beredskap och regeringen har beslutat om allmän tjänsteplikt.

Personal som ingår i kommunens krigsorganisation kan enligt Förordning (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap 6 §, dessutom krigsplaceras med stöd i anställningsavtalet. Det innebär att den anställde inte kan tas i anspråk av någon annan arbetsgivare (tex. det militära försvaret) utan kommunens godkännande.

Att krigsplacera personal innebär dock ett ganska stort administrativt arbete över tid, därför krigsplaceras bara ett fåtal personer som innehar nyckelfunktioner i kommunens krigsorganisation. Övrig personal i krigsorganisationen lyder enbart under den allmänna tjänsteplikten. För att följa upp att en tillräcklig stor del av kommunens personalstyrka är tillgänglig enligt tjänsteplikt (alltså inte är krigsplacerad någon annanstans) ska kommunen regelbundet (ca var 3:e år) göra en disponibilitetskontroll hos Plikt- och prövningsverket av samtliga anställda.

Förtroendevalda ska inte krigsplaceras eftersom det även vid höjd beredskap kan vara möjligt att genomföra val. För förtroendevalda som är krigsplacerade hos en annan verksamhet bör partiet utse en ersättare.

Vid höjd beredskap kan arbetsrättslig beredskapslag (1987:1262) aktiveras vilket kan innebära att tex. rätten till viss ledighet upphör och ett förbud mot fackliga stridsåtgärder. Även i arbetstidsförordningen (1982:901) finns det förändringar som kan träda i kraft vid höjd beredskap, tex. kan arbetstiden per vecka höjas till 60 timmar och kraven på veckovilan förändras.

Herrljunga kommuns planering av hur krigsorganisationen ska bemannas finns beskrivet i en sekretessbelagd underliggande rutin till denna riktlinje.

Externt stöd

Kommunen ska vara beredd att både ge och ta emot stöd från andra kommuner och andra externa aktörer vid en kris. Vid höjd beredskap är kommunen skyldig att hjälpa en annan kommun som har en för totalförsvaret viktig uppgift och denna blir oskäligt betungande för kommunen.

Kontinuitetsplanering

En viktig del i kommunens civila beredskap är att i förväg planera för hur konsekvenser av olika kriser kan begränsas i omfattning och förkortas tidsmässigt, vilket kallas kontinuitetsplanering. Kontinuitetsplaneringen kan bestå av tex. reservrutiner, extrautrustning, lagerhållning och bemanningsplanering. En kontinuitetsplan kan dock sällan följas slaviskt utan måste anpassas utifrån inträffad händelse.

Kontinuitetsplanering görs i första hand för Herrljunga kommuns samhällsviktiga verksamheter.

Risk och sårbarhetsanalys

Minst en gång per mandatperiod ska kommunen göra en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys som påvisar vilka risker som finns i kommunen och hur dessa kan påverka den egna verksamheten.

Som grund för den övergripande analys används de risk- och sårbarhetsanalyser som genomförs av respektive enhet/förvaltning utifrån en kommungemensam mall.

Utifrån analysresultat samt utvärdering av inträffade händelser, tas åtgärdsförslag fram som ökar verksamhetens robusthet och förmåga att hantera kriser. Respektive förvaltning ansvarar

för att beslutade åtgärder genomförs inom sin verksamhet. Åtgärdsplan på kommunövergripande nivå sammanställs i ett handlingsprogram för mandatperioden och fastställs av kommunfullmäktige vart fjärde år.

Lägesbild

För att få överblick och struktur vid en kris ska en lägesbild skapas. En kommungemensam mall för lägesbilden är framtagen med följande rubriker:

- Fakta/information (indelat i bekräftad och obekräftad).
- Antaganden (indelat i troligt, bästa och sämsta utfall).
- Åtgärder (indelat i inom kommunen och andra aktörer).
- Kommunikation (indelat i internt och externt).

När många aktörer är inblandade i en händelse skapas även en samlad lägesbild av alla aktörers information vilket ger en övergripande aktörsgemensam helhetssyn.

Rapportering

Kommunen ska hålla Länsstyrelsen informerad om det förberedande beredskapsarbete som vidtas samt vid faktiskt händelse rapportera kommunens lägesbild.

Kriskommunikation

Vid en kris är bra kommunikation A och O. ”Kommunikationspolicy för Herrljunga kommun” gäller även vid kris och framhåller att vår kommunikation ska vara sann, tydlig och snabb.

Därutöver ska kriskommunikationen vara:

- Öppen
- Empatisk
- Ansvarstagande
- Proaktiv
- Samstämmig

Herrljunga kommuns kriskommunikation ska följa den inriktning som Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram i form av ”Kriskommunikationssamverkan i Västra Götaland, inriktning och rutiner” samt ”När de ordinarie kanalerna inte fungerar eller räcker till, kriskommunikation under svåra förhållanden – en vägledning”.

Det är viktigt att komma i gång med kriskommunikationen direkt vid första tecknet på en kris. Även om vi inte vet så mycket i inledningsskedet, är det bättre att gå ut med det vi vet än att vänta in mer information.

Tystnadsplikt

Den som deltar eller har deltagit i en kommuns arbete med civil beredskap får inte obehörigen röja eller utnyttja vad hen har fått veta om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida kriser,
2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller rikets säkerhet i övrigt,

3. en enskild persons ekonomiska förhållanden, eller
4. ett företags affärs- eller driftsförhållanden.[3]

Lokaler

I kommunen finns det förberedda lokaler för krisledning som har utrustats med hjälpmedel som underlättar arbetet. Exakt vilka lokaler och vilken utrustning specificeras i sekretessbelagd underliggande rutin till denna riktlinje.

Utvärdering

För att dra viktiga lärdomar som leder till ett förbättringsarbete ska det i nära anslutning efter en kris bestämmas hur händelsen ska utvärderas. Till exempel ska det beslutas vem som ska utföra utvärderingen, klargöras vem som är tänkt att få praktisk användning av utvärderingens resultat samt hur resultatet ska presenteras och till vem.

Utbildning och övning

Det är viktigt att regelbundet utbilda och öva kommunen i civil beredskap. Nedan finns grundstrukturen för kommunens utbildningsplan. En detaljerad utbildningsplan fastställs av kommundirektör för varje mandatperiod.

- Kommunstyrelse och krisledningsnämnd utbildas/övas minst en gång per år, ansvarig för att detta görs är kommundirektör i samarbete med säkerhetschef.
- Förvaltnings- och central krisledning utbildas/övas minst en gång per år, ansvarig för att detta görs är förvaltningschef respektive kommundirektör i samarbete med säkerhetschef.
- Övriga förtroendevalda och anställda ska regelbundet få den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna hantera sina uppgifter vid en händelse.
- Nyckelfunktioner/roller inom kommunens arbete med civil beredskap ska delta i externa aktörers (tex. MSB och länsstyrelsen) seminarier och utbildningar.

Minst en gång per år ska berörda rutiner, checklistor m.m. gås igenom och vid behov uppdateras.

Viktiga begrepp

Kris, extraordinär händelse eller samhällsstörning

Kris. Inom Herrljunga kommun används ordet kris som ett samlingsbegrepp för de händelser som påverkar kommunen på sådant sätt att normala rutiner, resurser och/eller beslutsvägar inte räcker till. Kriser kännetecknas ofta av ett stort behov av samordning och samverkan med andra aktörer, snabba beslut utifrån begränsat informationsunderlag och snabb kommunikation internt och externt.

[3] Förkortad text från 7 kap 1§, Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

I andra sammanhang kan snarlika begrepp användas, såsom:

Extraordinär händelse, används i lagstiftningen och definieras som: En händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser.

Samhällsstörning, används i MSB:s vägledningar med följande definition: De företeelser och händelser som hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

Krisberedskap + Civilt försvar = Civil beredskap

Arbete som är gjort inom krisberedskapen har man stor nytta av även i det civila försvaret och vice versa. Till exempel är kontinuitetsplaner för att kunna hantera längre strömavbrott lika viktiga i fredstid som vid höjd beredskap. Det är alltså ofta åtgärder, kontinuitetsplaner m.m. är både en del av krisberedskapen och det civila försvaret. För att effektivisera arbetet särskiljer vi därför inte områdena när det inte är nödvändigt. Det gemensamma begreppet för båda områdena är civil beredskap.

Militärt försvar + Civilt försvar = Totalförsvar

Sveriges totalförsvar består av det militära och det civila försvaret. Det civila försvaret innefattar allt som behövs för att samhället grundläggande funktioner ska fungera vid höjd beredskap och omfattar både offentliga och privata aktörer.

Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret är att det under minst tre månader ska kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Höjd beredskap – Skärpt eller högsta beredskap

Regeringen kan besluta om höjd beredskap om Sverige är i krigsfara eller om det råder utomordentliga förhållanden på grund av att det är krig utanför Sveriges gränser eller att Sverige har varit i krig eller krigsfara.

Höjd beredskap delas in i två nivåer; Skärpt beredskap och Högsta beredskap, där högsta beredskap innebär att Sverige är i krig.

Vid höjd beredskap tillämpas ett antal lagar automatiskt, vilket tex. innebär att allmän tjänsteplikt börjar gälla. Ytterligare lagar kan tillämpas efter beslut av regeringen.

Samhällsviktig verksamhet

MSB:s definition av samhällsviktig verksamhet är: ”Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.”.

Det finns en framtagen lista över Herrljunga kommunens samhällsviktiga verksamheter, både inom den egna verksamheten och hos andra aktörer inom kommunens geografiska område. Listan är en viktig grund i kommunens kris- och kontinuitetsplanering samt andra analysarbeten och ska uppdateras minst vartannat år.

Tre grundläggande principer

Det finns tre viktiga principer som Sveriges regelverk rörande samhällsskydd utgår ifrån:

Ansvarsprincipen, innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också har ansvaret vid en kris. I ansvaret ingår även att samverka med övriga berörda aktörer (så kallad utökad ansvarsprincip).

Närhetsprincipen, innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen, innebär att verksamheten under en kris ska fortsätta fungera som vid normala förhållanden så långt det är möjligt. Det ska inte göras större förändringar i organisationen än vad situationen kräver.

Undantag från dessa principer kan göras vid extraordinära händelser, se kapitel om krisledningsnämnd. Vid höjd beredskap kan ett antal så kallade fullmaktslagar träda ikraft som också kan frångå dessa grundprinciper.

Geografiskt områdesansvar

Förutom att kommunen har ett ansvar för sin egen verksamhet ska kommunen verka för samordning av de åtgärder som andra aktörer planerar och vidtar inom kommunens geografiska område, samt samordning av information till allmänheten. Ansvaret gäller både det förberedande arbetet och arbetet vid en inträffad händelse. På regional nivå är det länsstyrelsen som har det geografiska områdesansvaret och på nationell nivå är det regeringen.

Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)

Inte sällan är det flera olika aktörer, både interna och externa, som är aktiva under en kris. För att krishanteringen ska bli effektiv behöver aktörerna samverka i en så kallad inriktnings- och samordningsfunktion (ISF). Man kan säga att en ISF är en utökad krisledning där både interna och externa aktörer ingår. Även stödfunktioner/staben kan utökas med representanter från övriga aktörer.

När någon aktör påtalar behovet av en ISF är det kommunens ansvar att sammankalla och moderera en sådan. I Herrljunga är det den centrala krisledningens ordförande som tar beslutet att sammankalla en ISF. Vid mötet ska aktörerna komma överens om vad som ska uppnås med krisarbetet (= inriktning) och besluta vem som gör vad (= samordning).

Vid kriser hos tex. andra kommuner eller på regionnivå, kan Herrljunga kommun behöva utse och skicka en representant till en annan organisations ISF.

För att olika aktörer lättare ska förstå varandra finns det i MSB:s ”Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar” framtaget en aktörsgemensam vokabulär, som delvis används i denna riktlinje, samt vissa förhållningssätt som alla aktörer ska arbeta utifrån.

Inriktnings- och samordningskontakt/ Tjänsteman i beredskap

Kommuner ska ha en inriktnings- och samordningskontakt (ISK) som externa aktörer (tex. SOS, länsstyrelsen m.fl.) kan nå vid akuta händelser.

I Herrljunga kommun innehar räddningstjänstens CSR (chefs- och stabsresurs) även rollen som tjänsteman i beredskap (TiB) och däri ingår även ansvaret att vara kommunens ISK. TiB ska vara nåbar dygnet runt och hantera akuta ärenden som kommer in från både interna och externa aktörer samt vid behov aktivera lämplig krisledning om det inte redan är gjort.

Krisstöd

Kommunens krisstöd (tidigare kallat posom) kan aktiveras vid allvarliga och oväntade händelser som berör många personer (tex. allvarlig trafikolycka med många inblandade eller brand i flerfamiljshus). De ansvarar då för att leda och samordna praktiska och sociala stödinsatser till drabbade och närstående.

Krisstödet i Herrljunga kommun samordnas av Verksamhetschef Socialt stöd som även är sammankallande.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anette Falk

Tjänsteskrivelse
2023-03-27
DNR KS 2023/106 160

Riktlinje för signal- och säkerhetsskydd

Sammanfattning

Kommunen har ansvar för att skydda information och verksamheter som har betydelse för Sveriges säkerhet mot antagonistiska hot såsom spionerі, sabotage och terroristbrott. Kommunen ska även hantera säkerhetsskyddsklassificerad information på ett säkert sätt genom bland annat signalskydd (till exempel kryptering).
För att tydliggöra hur Herrljunga kommun ska arbeta för att uppnå rätt säkerhetsskydd finns Riktlinje Herrljunga kommuns Säkerhetsarbete (KS 33/2019). Den omfattar dock inte arbetet med signalskydd och behöver även i övrigt uppdateras. Titeln är också något missvisande då riktlinjen omfattar säkerhetsskydd (det vill säga Sveriges säkerhet) och inte säkerhet (vilket är ett vidare begrepp och omfattar allt säkerhetsarbete).
Ett förslag till ny riktlinje har därför tagits fram som omfattar både signal- och säkerhetsskydd.
I nuläget finns det även en Policy Herrljunga kommuns säkerhetsarbete (KS 133/2018 610) som bara omfattar säkerhetsskyddsarbetet. Eftersom det 2021 antogs en övergripande säkerhetspolicy (KS 2021-161) som omfattar även signal- och säkerhetsskyddsarbetet är Policy Herrljunga kommuns säkerhetsarbete överflödig och bör upphävas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-27
Riktlinje för signal- och säkerhetsskydd
Policy Herrljunga kommuns säkerhetsarbete (KS 133/2018 610)
Riktlinje Herrljunga Kommuns Säkerhetsarbete (KS 33/2019)

Förslag till beslut

Policy Herrljunga kommuns säkerhetsarbete (KS 133/2018 610) upphävs.
Riktlinje Herrljunga Kommuns Säkerhetsarbete (KS 33/2019) upphävs.
Riktlinje för signal- och säkerhetsskydd antas.

Anette Falk
Säkerhetschef

För kännedom till:
Socialnämnd
Internservicenämnd
Samhällsbyggnadsnämnd
Bildningsnämnd
Servicenämnd

DIARIENUMMER:	KS-2023-106 160
FASTSTÄLLD:	åååå-mm-dd
VERSION:	1
SENAST REVIDERAD:	
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Säkerhetsskyddschef

Riktlinje

För signal- och säkerhetsskydd

Riktlinjen är underställd kommunens säkerhetspolicy och gäller för alla verksamheter inom Herrljunga kommun, exklusive de kommunala bolagen. Riktlinjen fastställs av kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Syfte ... 2
Mål ... 2
Berörda lagar och andra regelverk ... 2
Säkerhetsskydd ... 2
Ansvarsfördelning/ Säkerhetsskyddschef ... 2
Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetskyddsplan ... 2
Informationssäkerhet ... 3
Fysisk säkerhet ... 4
Personalsäkerhet ... 4
Utbildning ... 5
Säkerhetsskyddsavtal ... 6
Säkerhetsskyddsincident ... 6
Sanktionsavgift ... 6
Signalskydd ... 6
Signalskyddsorganisation ... 7
Hantering ... 7
Signalskyddsincident ... 7

Syfte

Syftet med riktlinjen är konkretisera säkerhetspolicyn avseende signal- och säkerhetsskydd och beskriva hur kommunen ska arbeta för att upprätta god säkerhet inom området med utgångspunkt från gällande lagar och vägledningar.

Till denna riktlinje finns framtagna rutiner som ger mer detaljerad information och som fastställs av kommundirektör, alternativt berörd förvaltning. Rutinerna omfattas i vissa fall av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Mål

Kommunens mål med signal- och säkerhetsskyddsarbetet är att:

- Säkerställa att kommunens information och verksamhet som berörs av säkerhetsskydd identifieras och analyseras.
- Skydda kommunens säkerhetsskyddsklassificerade information och verksamhet så att den inte kommer obehöriga till del, förvanskas eller blir otillgänglig/förstörs.

Berörda lagar och andra regelverk

Följande regelverk utgör grunden för denna riktlinje:

- Säkerhetsskyddslag (2018:585)
- Säkerhetsskyddsförordning (2021:955)
- Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1)
- Säkerhetspolisens vägledningar
- Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar (mellan SKL och MSB). SKL 18/01807.
- Försvarsmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten (FFS 2021:1)

Säkerhetsskydd

Säkerhetsskydd avser arbetet med att skydda information och verksamheter som har betydelse för Sveriges säkerhet eller som Sverige har förbundit sig att skydda genom internationella åtagande, mot antagonistiska hot såsom spioneri, sabotage och terroristbrott.

Ansvarsfördelning/ Säkerhetsskyddschef

Säkerhetschef är tillika säkerhetsskyddschef och är som sådan direkt underställd kommundirektören. Kommundirektören kan även utse en biträdande säkerhetsskyddschef.

Säkerhetskyddschefen ska leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet samt kontrollera att verksamheten bedrivs enligt berörd lag och föreskrifter. I övrigt gäller den ansvarsfördelning som framgår i säkerhetspolicyn.

Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetskyddsplan

Kommunen ska minst vartannat år göra en säkerhetsskyddsanalys, i enlighet med säkerhetspolisens föreskrifter. Övergripande kan analysen sammanfattas till att den ska svara på tre frågor:

- Vad ska skyddas?

- Mot vad ska det skyddas?
- Hur ska det skyddas?

Förvaltningschefer, i nära samarbete med säkerhetsskyddschef, ansvarar för att analysen genomförs.

De behov av åtgärder som framkommer vid analysen sammanställs till en säkerhetsskyddsplan som tydligt anger vem som ansvarar för att åtgärden genomförs samt en tidsplan för genomförandet.

I samband med säkerhetsskyddsanalysen ska det analyseras vilka roller som kommer i kontakt med den säkerhetskänsliga informationen/verksamheten. De personer som innehar dessa roller ska säkerhetsprövas (undantagen politiker i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen).

Informationssäkerhet

Informationssäkerhetsarbetet omfattar all information oavsett i vilken form den är (fysisk på papper, muntlig eller digital) och ska förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter obehörigen röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs. Arbetet ska också förebygga skadlig inverkan i övrigt på uppgifter och informationssystem i säkerhetskänslig verksamhet. Grunden för detta arbete är kommunens ordinarie arbete med informationssäkerhet i enlighet med informationssäkerhetspolicyn samt grundregeln att varje person bara ska ha tillgång till de uppgifter/verksamheter som krävs för att hen ska kunna utföra sitt arbete.

Säkerhetsskyddsklasser

Information som berörs av säkerhetsskyddslagen omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och ska delas in i olika säkerhetsskyddsklasser utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan ge för Sveriges säkerhet:

- Kvalificerat hemlig = Synnerligen allvarlig skada
- Hemlig = Allvarlig skada
- Konfidentiell = En inte obetydlig skada
- Begränsat hemlig = Ringa skada

För att säkerställa att obehöriga inte kommer över informationen ska utrymmen där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras insynsskyddas och elektronisk utrustning som kan möjliggöra obehörig avlyssning, tex mobiltelefoner, får inte finnas i närheten när säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter diskuteras.

Mer detaljerad information om hur säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska hanteras tex. hur de ska märkas, förvaras, skickas och förstöras finns i en underliggande rutin till denna riktlinje.

Tystnadsplikt

Den som deltar eller har deltagit i säkerhetskänslig verksamhet lyder under sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Detsamma gäller den som fått del av uppgifter i samband med säkerhetsprövning.

Informationssystem

Den hård- och mjukvara som används vid elektronisk hanteringen av säkerhetsklassificerad information ska hålla en hög säkerhet i enlighet med säkerhetspolisens föreskrifter. Det innebär bland annat att system ska granskas för att hitta brister och sårbarheter, testas, ha unika användaridentiteter, spårbarhet över användandet, kommunicera på ett säkert sätt samt vara logiskt eller fysiskt separerat från andra informationssystem som inte håller samma säkerhetsnivå.

Fysisk säkerhet

För att säkerställa att endast behöriga personer får tillgång till säkerhetsklassificerad information/verksamhet ska berörda områden/byggnader/rum skyddas fysiskt. Det kan tex. handla om passersystem, larm och inbrottsskydd.

Personalsäkerhet

Endast personer som bedöms vara lojala och pålitliga ur säkerhetssynpunkt ska ha tillgång till säkerhetsskyddsklassificerad information/verksamhet. Därför ska personer som innehar de roller som pekats ut i säkerhetsskyddsanalysen säkerhetsprövas.

Säkerhetsklass

Utifrån hur säkerhetskänslig information/verksamhet som en roll kommer hantera placeras den i olika säkerhetsklasser.

> Säkerhetsklass 1:
> Tar del av kvalificerat hemliga uppgifter i en omfattning som inte är ringa eller kan orsaka synnerligen allvarlig skada för Sveriges säkerhet.
>
> Säkerhetsklass 2:
> Tar del av hemliga uppgifter i en omfattning som inte är ringa eller i ringa omfattning kvalificerat hemlig alternativt kan orsaka allvarlig skada för Sveriges säkerhet.
>
> Säkerhetsklass 3:
> Tar del av konfidentiella uppgifter eller i ringa omfattning hemliga uppgifter alternativt kan orsaka en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Den som bara hanterar uppgifter i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig och endast kan orsaka ringa skada ska också säkerhetsprövas men behöver inte placeras i säkerhetsklass och det görs då inte heller någon registerkontroll.

Säkerhetsprövning

Närmsta chef ansvarar för att säkerställa att person som ska inneha en roll som kräver säkerhetsprövning, prövas innan personen påbörjar anställning alternativt får tillgång till säkerhetsskyddsklassificerad information/verksamhet.

Gäller det en nyanställning ska det redan vid rekryteringen framgå för den sökande att tjänsten innebär en säkerhetsprövning.

Säkerhetsskyddschef ansvarar för att säkerhetsprövningen av berörda personer genomförs efter att det efterfrågats av berörd chef.

Säkerhetsprövningen omfattar flera steg:

- Grundutredning av berörd persons personliga förhållanden vilket bland annat innefattar kontroll av betyg, referenser samt relevanta öppna källor såsom sociala medier. Genomförs av säkerhetsskyddschef.
- Säkerhetsprövningsintervju där lojalitet, pålitlighet och sårbarhet bedöms. Genomförs av säkerhetsskyddschef.
- Registerkontroll i bland annat belastnings- och misstankeregistret. Denna kontroll fortgår under hela den tid personen är säkerhetsklassad. För placering i säkerhetsklass 1 och 2 omfattar kontrollen även make/maka/sambo. Genomförs av Säkerhetspolisen.
- Särskild personutredning som bland annat innebär att personens ekonomiska förhållanden kontrolleras. Denna utredning sker bara vid placering i säkerhetsklass 1 och 2, då krävs det även att personen är svensk medborgare. Genomförs av Säkerhetspolisen.
- För placering i säkerhetsklass 1 ska en begäran först skickas till regeringen.

Innan registerkontroll och i förekommande fall särskild personutredning genomförs ska berörd person ge sitt skriftliga samtycke. Samtycket gäller för hela den tid personen innehar den säkerhetsklassade rollen.

Resultatet av säkerhetsprövningen delges berörd chef som beslutar om personen ska anställas alternativt att redan anställd ska ges tillgång till säkerhetsskyddsklassificerad information/ verksamhet eller inte.

Löpande uppföljning

Minst en gång per år, tex. i samband med medarbetarsamtal, ska närmsta chef följa upp om det skett några förändringar eller händelser i den säkerhetsprövades liv (såväl privat som på arbetet) som kan påverka säkerhetsprövningen. Det kan tex. röra sig om ändrat civilstånd, missbruk, ekonomiska svårigheter, brottslighet eller brist på lojalitet mot Herrljunga kommun och Sverige. Framkommer sådana uppgifter ska säkerhetsskyddschefen omedelbart informeras. Närmsta chef ska dokumentera att uppföljningen har skett.

När säkerhetsklassad slutar eller får andra uppgifter

När en säkerhetsprövad anställd slutar eller får en annan befattning ska det omedelbart meddelas säkerhetsskyddschef som ansvarar för att meddela säkerhetspolisen att registerkontroll ska upphöra alternativt förändras.

Närmsta chef ansvarar för att ett avslutande säkerhetssamtal genomförs där bland annat tystnadsplikten repeteras. Chef ska dokumentera att avslutningssamtal har hållits.

Utbildning

Personer som deltar i säkerhetskänslig verksamhet ska ha tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd. Säkerhetsskyddschef ansvarar för att information/grundutbildning ges efter genomgången säkerhetsprövning. Närmsta chef ansvarar därefter för att säkerställa att kunskapen upprätthålls och vid behov fördjupas.

Säkerhetsskyddsavtal

Om kommunen tänker genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda ett samarbete som innebär att en annan aktör får tillgång till uppgifter i säkerhetsskyddsklass konfidentiell eller högre alternativt får tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av samma betydelse för Sveriges säkerhet, ska ett säkerhetskyddsavtal (SUA) tecknas med aktören. Detta krav omfattar även eventuella underleverantörer.

Att kommunen avser att ingå en SUA ska anmälas till tillsynsmyndigheten och när ett avtal väl ingås alternativt upphör ska det också anmälas till Säkerhetspolisen. Kontakterna med myndigheterna ska ske via säkerhetsskyddschefen.

Inför en SUA ska kommunen göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och utifrån resultatet av den göra en lämplighetsprövning, dvs analysera om det är lämpligt att en annan aktör får tillgång till den säkerhetsskyddsklassificerade verksamheten/informationen. I vissa fall ska det även genomföras ett samråd med kommunens tillsynsmyndighet.

En upprättad SUA ska bland annat redogöra för de krav som ställs på aktörens säkerhetsskydd samt hur kommunen ska kontrollera att aktören uppfyller kraven. SUA samt säkerhetsprövning av berörda personer måste vara på plats innan aktören får tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten/uppgifterna.

Säkerhetsskyddsincident

Om det sker en säkerhetsskyddsincident ska omständigheterna kring händelsen utredas, göras en skadebedömning och nödvändiga åtgärder ska vidtas.

En incident ska anmälas till Säkerhetspolisen, via säkerhetsskyddschef, i följande fall:

- om en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift kan ha röjts,
- det inträffar en IT-incident i ett informationssystem som verksamheten är ansvarig för och som har betydelse för säkerhetskänslig verksamhet och där incidenten allvarligt kan påverka säkerheten i systemet eller
- verksamheten får kännedom eller misstanke om någon annan för denne allvarlig säkerhetshotande verksamhet.

Sanktionsavgift

Om kommunen inte uppfyller berörda delar av Säkerhetsskyddslagen har tillsynsmyndigheten rätt att besluta om en sanktionsavgift. Summan beror bland annat på vilken skada som har/kunde ha uppstått men får max vara 10 miljoner kronor för en kommun.

Signalskydd

Ett sätt att skydda säkerhetsskyddsklassificerad information är att kryptera den. Sådana kryptografiska funktioner som har godkänts av Försvarsmakten kallas för signalskydd. Kommunen har genom Länsstyrelsen tillgång till signalskydd i form av en kryptodator som är godkänd att hantera information i säkerhetsskyddsklass begränsad hemlig.

Signalskyddsorganisation

I signalskyddsorganisationen finns olika ansvarsroller enligt nedan, en person kan inneha mer än en roll. Alla som ingår i organisationen måste minst vara placerade i säkerhetsklass 3 och ha fått utbildning om signalskydd.

Signalskyddschef

Signalskyddschefen ansvarar för att leda och samordna signalskyddet. Då det är svårt att upprätthålla den krävda utbildningsnivån för en signalskyddschef inom kommunen eftersträvar Herrljunga kommun att genom överenskommelse överlåta rollen till annan lämplig aktör, såsom Länsstyrelsen.

Biträdande signalskyddschef

Om en extern aktör har tilldelats rollen som signalskyddschef ska kommundirektören utse minst en biträdande signalskyddschef inom kommunen som ansvarar för ledning och samordning lokalt utifrån signalskyddschefens direktiv.

Systemoperatör/lokal administratör

Ansvarar för att skapa användarkonton, genomföra uppdateringar, exportera loggfiler m.m.

Nyckeladministratör

Har huvudansvaret för kommunens signalskyddsnycklar.

Hantering

Kryptodator, signalskyddsnycklar m.m. ska hanteras så att ingen obehörig får del av dem. Det ställer krav på säker förvaring, spårbarhet, säker förstöring m.m. Mer detaljerad information kring säkerhetsbestämmelserna finns i underliggande rutin till denna riktlinje.

Signalskyddsincident

Signalskyddsincidenter ska omedelbart anmälas till signalskyddschef, via biträdande signalskyddschef, samt säkerhetsskyddschef. En incident kan till exempel vara att en signalskyddsnyckel har/misstänks ha blivit röjd, plomberingar har brutits eller säkerhetsskåp lämnats öppna. Misstänker man att det har skett åverkan/manipulation ska berörd utrustning omedelbart tas ur drift.

Mer information om hur incidenter ska hanteras finns i underliggande rutin till denna riktlinje.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Carina Svensson Harju

Tjänsteskrivelse
2023-02-23
DNR KS 2023/168

Tillfällig stängning Herrljunga bibliotek på grund av ommöblering

Sammanfattning

Herrljunga bibliotek har i ett projekt, med stöd av Kulturrådets Stärkta bibliotek och Västra Götalandsregionens Förvaltning för kulturutveckling, tittat på hur bibliotekets lokaler kan förändras för att främja utrymme och verksamheter för barn och unga.
Arbetet har lutat sig mot biblioteksplagens, Herrljunga kommuns Barn- och ungdomskulturplans samt biblioteksplans skrivningar om prioriterade grupper och lagt särskild uppmärksamhet åt barn och unga och personer med funktionsvariationer. Syftet är att lyfta fram barnavdelningen i biblioteksrummet ge större utrymme till verksamheten och beståndet för barn och unga med fokus på delaktighet, tillgänglighet och inkludering. I projektet har vi genom fokusgrupper med barn i olika åldrar tagit in synpunkter och önskemål från dem kring hur bibliotekets funktioner och lokaler upplevs och fungerar idag och hur det skulle kunna fungera och se ut i framtiden. Vi har också ökat kunskapen och haft fortbildning inom personalgruppen, utifrån fokus på barn och unga, Barnkonventionen samt tillgänglighet och inkludering.

Under maj månad 2023 kommer Herrljunga bibliotek att hålla stängt för genomförande av förändringen i lokalerna. Målgruppen barn och unga kommer att få avsevärt större yta både för bestånd av media och för aktiviteter, vilket får till följd att alla avdelningar i biblioteket byter plats med varandra. Under den här perioden kommer vi att öka öppettiderna på biblioteksfilialen i Ljung med några timmar/vecka och även ha en informationsdisk/lånedisk i entrén till Herrljunga kulturhus där det under vissa bestämda tider finns möjlighet att hämta ut förbeställd media.

Invigning av nya barnavdelningen är inplanerad onsdag 7/6.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-23

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lägger informationen till handlingarna.

Carina Svensson Harju
Enhetschef bibliotek

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Mats Palm (S)

Ordförandeskrivelse
2023-03-30
DNR KS 2023/148 942

Budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har tagit beslut om nya nämnder och ramar för dessa. Samhällsbyggnadsnämnden har tilldelats en ram om 32 736 tkr för drift och en ram om 15 750 tkr för investeringar. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade genom § 19/2023-03-01 att godkänna budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden. Då samhällsbyggnadsnämnden inte lämnade något förslag till kommunstyrelsen föreslår ordföranden att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-03-30
Samhällsbyggnadsnämnden § 19/2023-03-01
Budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden.

Mats Palm (S)
Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 19 DNR SB 2023/31 306

Budget och verksamhetsplan 2023 för Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning
Kommunfullmäktige har tagit beslut om nya nämnder och ramar för dessa. Samhällsbyggnadsnämnden har tilldelats en ram om 32 736 tkr för drift och en ram om 15750 tkr för investeringar.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-13
Budget och verksamhetsplan 2023 för Samhällsbyggnadsnämnd

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
1. Samhällsbyggnadsnämnden godkänner Budget och verksamhetsplan 2023 för Samhällsbyggnadsnämnd

Beslutsgång
Ordföranden föreslår som tillägg till förvaltningens förslag till beslut att ärendet lämnas till kommunfullmäktige.

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med tillägg att ärendet lämnas till kommunfullmäktige antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut
1. Budget och verksamhetsplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden godkänns och lämnas till kommunfullmäktige.

———

Expedieras till: Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER: SB 2023-31

FASTSTÄLLD/INSTANS: 2023-03-01

VERSION: 1

SENAST REVIDERAD: 2023-03-01

GILTIG TILL: 2023-12-31

DOKUMENTANSVAR: Förvaltningschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Samhällsbyggnadsnämnden

Herrljunga kommun

Innehåll

Innehåll 1

Ansvar och uppdrag 2

Organisationsskiss 2

Verksamhetsbeskrivning 3

Vad händer i verksamheten under 2023? 6

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram 7

Mål 8

En hållbar och inkluderande kommun 8

En välkomnande och attraktiv kommun 8

En utvecklande kommun 10

Ekonomi 10

Budgetförutsättningar 10

Drift 10

Investeringar 13

Ansvar och uppdrag

Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor.

Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning.

Nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorering av allmänna platser.

Nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.

Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkön.

Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.

Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Organisationsskiss

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning
Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning och fastighetsreglering ingår.

Gata och park
Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, arrendeavtal, samt vintervägh̊allning och vägbidrag till enskilda och privata vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Miljöenhet
Miljöenheten har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen och dess föreskrifter. Detta ansvar omfattar ett antal delområden; små avlopp, miljöskydd, hälsoskydd, lantbruk, livsmedel, naturvård, renhållning och klagomål. Förutom tillsynsansvaret har enheten också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänhet.

Det största arbetsområdet för miljöenheten är tillsyn och uppföljning av små avloppsanläggningar. Ambitionen är att alla små avlopp ska få ett tillsynsbesök vart tionde år. Enheten har arbetat aktivt med tillsyn av små avlopp sedan 2010 och har nu besökt alla anläggningar vid minst ett tillfälle. Just nu består arbetet till stor del av att handlägga ansökningar om nyanläggning av avloppsanläggning i fall där den gamla anläggningen varit undermålig. Att skicka påminnelser och följa upp tidigare kontrollerade anläggningar som visat sig vara undermåliga är också ett stort arbetsområde. Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs även på de anläggningar som fick sitt senaste tillsynsbesök för tolv år sedan.

Området miljöskydd innebär tillsyn av efterlevnad av miljöbalken vid industriföretag, tankstationer, avloppsreningsverk, värmeverk m. fl. Inom miljöskyddsområdet ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor. Hälsoskyddstillsyn utförs på bl.a. skolor, förskolor, simhall, fotvårdare, tatuerare, solarier, hyresbostäder m fl. På lantbruk utförs tillsyn med avseende på bland annat gödselspridning, gödsellagring och användning av växtskyddsmedel. Miljöenheten handlägger också ansökningar och anmälningar inom miljöskydd, hälsoskydd och lantbruk.

Inom livsmedelskontrollen ingår kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen på bland annat restauranger, skolkök, dagligvaruhandel. Enheten handlägger också registreringar av livsmedelsverksamheter.

Några av miljöenhetens mindre områden är naturvård och renhållning. Inom naturvård utför miljöenheten provtagning på badvattenkvalitén i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i ett stort antal sjöar. Inom renhållning ingår handläggning av anmälningar och ansökningar utifrån renhållningsföreskrifterna. Det gäller främst dispenser från tömning och hämtning eller anmälan om kompostering.

Klagomål är en ärendetyp som berör alla kontrollområden. Allmänheten eller andra aktörer lämnar regelbundet in klagomål eller tips till miljöenheten. Det gäller ärenden där man misstänker att det förekommer olägenhet enligt miljöbalken eller livsmedelshygieniska brister. Dessa ärenden är av väldigt varierande karaktär, men oftast handlar det om dumpning av avfall, fuktskadad bostad, skrotbilar, olämplig gödselspridning eller buller vid bostad.

Plan- och byggenhet

Enhetens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Samhällsbyggnadsnämnden är även beslutande myndighet i frågor som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Plan- och byggenheten verkställer framtagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen. En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för kommunala exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglovsverksamheten är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år. Förutom byggande omfattar enhetens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

Inom enhetens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning. Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på plan- och byggenheten (GIS).

Herrljunga kommun har ett samarbete med sex andra kommuner för att kunna erbjuda energirådgivning till företag och privatpersoner inom kommunerna. Nuvarande avtal gäller 2022 – 2023. Inom energirådgivningen sker uppsökande verksamhet där i första hand företag med förmodad hög energiförbrukning och/eller fossiloljeeldning erbjuds ett kostnadsfritt energirådgivningsbesök. Rådgivning och besök hos organisationer och hushåll är också helt kostnadsfria. Energirådgivningen genomför även informationsträffar och andra typer av energiinformation. Energirådgivningen finansieras helt av ekonomiskt stöd från Energimyndigheten.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Räddningstjänsten ansvarar även för frågor om tillstånd för hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande, dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. En del i det förebyggande arbetet är att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lag. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Upprätthållande av beredskap i kommunen. Detta görs igenom att bemanna två brandstationer med totalt 1 insatsledare 2 styrkeledare 6 brandmän året runt.

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man genomfört och i skälig omfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts skall dokumenteras.

Räddningstjänsten ansvarar för prov av brandlarmanläggningar utifrån avtal med fastighetsenheten. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och lokala företag i kommunen.

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av rest- och matavfall samt slam från enskilda brunnar sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Bemanningen sköts av kommunens arbetsmarknadsenhet. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Förvaltningsledning

Från och med 2023 kommer nämnder gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Det innebär att Lokalvård, Fastighet och Kost kommer ligga under internservice, Exploatering, Gata-Park och Renhållning kommer ligga under samhällsbyggnad. Detta gör att förvaltningarna fortsättningsvis har en tydlig och robust organisation som kan fortsätta att arbeta för Herrljunga kommuns attraktivitet och tillväxt.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete gällande exploateringsfrågor samt med att se över processer och digitalisering att fortsätta. Arbete och implementering av aktiviteter i vårt arbete med måluppfyllnad kommer fortsätta 2023.

Gata och park

Vinter, gatu- och grönytedrift genomförs enligt de driftsavtal som finns för respektive område. Nytt driftsavtal för vinter, gatu-och grönytedrift kommer att upphandlas under våren 2023. Reinvesteringar gata och lekplatser utförs i paritet med budgetram. Även övriga investeringar planeras att utföras enligt tilldelad budget. Skogsbruk enligt gällande skogsbruksplan.

Miljöenhet

Miljöenheten har avslutat tillsyn av enskilda avloppsanläggningar enligt fastslagen 10-årsplan, 2010–2019. Under 2020 och 2021 har miljöenheten lagt fokus på att fortsätta att driva ärenden om utsläppsförbud mot de fastighetsägare som har utsläpp av avloppsvatten från anläggningar som inte lever upp till miljöbalkens krav. Under 2022 påbörjades ny tillsyn på anläggningar som senast kontrollerades för tolv år sedan. Denna tillsyn planeras fortsätta under 2023 och för detta år är det socknarna Remmene och Skölvene (inklusive Norra Säm) som kommer att tillsynas. Under 2023 förväntas antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp fortsatt minska, då de flesta anläggningar vid den tidpunkten har åtgärdats och då anmärkningar vid tillsyn oftast handlar om små åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Inom livsmedelsområdet kommer en organisationsförändring att krävas på sikt eftersom Livsmedelsverket har gått ut med att varje kontrollmyndighet behöver ha en personalstyrka motsvarande tre heltidstjänster som jobbar med livsmedel. Små kommuner behöver sannolikt lösa problemet genom avtal med större kommuner.

Under 2023 kommer uppföljning av tidigare avvikelser vid hälsoskyddsverksamheter att prioriteras, då det fortfarande kvarstår avvikelser vid vissa skolor och förskolor avseende bland annat hantering av farligt avfall, UV-strålning i utomhusmiljöer och kemikalier i material.

Inom området lantbruk utfördes mycket tillsyn under de senaste åren, därför planeras lantbrukstillsynen bli mindre under 2023 för att istället frigöra tid för kontroll avseende växtskyddsmedel på framför allt försäljningsställen. Även kontroller av användare som inte är lantbruk, bl.a. golfbanor, växthus, planeras under 2023.

Inom förorenade områden har Herrljunga kommun ett stort tillsynsansvar, men förvaltningen har svårt att prioritera detta område då förutsättningarna att täcka den nedlagda handläggningstiden genom att ta ut avgifter är begränsade. Förvaltningen planerar att göra en mindre insats inom detta område, där fokus kommer att ligga på det/de ärenden som bedöms vara kopplade till de största miljö- och hälsomässiga riskerna.

Under 2022 är målsättningen att fortsätta arbetet med att sjösätta fler e-tjänster och att i större utsträckning jobba med vårt ärendehanteringssystem EDP och digitalisering generellt. Förhoppningen är att förvaltningen ska beviljas medel från effektiviseringsfonden 2022 för detta arbete.

Miljöenheten kommer under hösten ta fram en mer specificerad behovs- och tillsynsplan för 2023 - 2025 där tillsynsbehovet och den föreslagna prioriterade tillsynen för 2023 framgår med större noggrannhet.

Plan- och byggenhet

Antalet bygglov förväntas ligga på en relativt hög nivå genom att ett flertal nya områden för villabyggnation samt flerbostadshus är under framtagande. Dock finns en viss osäkerhet beroende på omvärldsläget vilket kan göra att antalet bygglov minskar något. Även nya industriområden planeras vilket gör att bygglov för denna typ av verksamheter också kan fortsätta i en bra takt.

Plan- och byggenheten har under 2022 utökat med ytterligare en bygglovshandläggare vilket gör att enheten nu kan starta i gång ett tillsynsarbete som varit nedprioriterat tidigare år.

Detaljplanering kommer startas av ett flertal nya bostadsområden samt industriområde. Planeringen är främst koncentrerad till Herrljunga tätort samt Ljung/Annelund där det finns en ökad efterfrågan på kommunala tomter samt mark för exploatering av flerbostadshus.

GIS-systemet kommer fortsätta utvecklas med nya karttjänster och moduler.

Under 2022 är totalt 1300 energirådgivningstimmar i samarbetet budgeterade varav ca 200 timmar är budgeterade för Herrljunga kommun. Energimyndighetens har beslutat att förlänga detta avtal även över 2023.

Räddningstjänst

Rekrytering av brandmän kommer att prioriteras då det är en brist: Ett sammangående med Alingsås och Vårgårda kommer att utredas under 2023 för en eventuell sammanslagning 1/1 2024.

Renhållning

Nuvarande entreprenad gällande insamling av mat- och restavfall löper ut 2023-09-30. Om det blir ett entreprenörsbyte kommer det krävas en stor arbetsinsats för att introducera en ny entreprenör.

Med start den 1 januari 2024 kommer alla Sveriges kommuner att ta över ansvaret för insamlingen av förpackningar från hushåll. Till en början planeras ett övertagande av insamlingen på samma sätt som idag sker på återvinningsstationerna. Planeringen inför detta övertagande kommer genomföras under 2023.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

I budgetprocessen för 2023 äskades extra medel för att få räddningstjänstens budget och därmed Samhällsbyggnadsnämndens budget i balans. Några extra medel tilldelades inte och därför måste förändringar ske för att undvika underskott 2023.

Mål

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande.

Vi ska informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma ifråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal återanvända förbrukningsinventarier (st)	-	3	3	öka

Främja hållbara och säkra verksamheter, både interna och externa

Vi ska utföra tillsyn enligt bland annat miljöbalken, livsmedelslagen och lagen om skydd mot olyckor. Tillsynen ska hålla en godtagbar nivå, både när det gäller kvalitet (inriktas på de områden där nyttan är som störst och eventuella avvikelser ska leda fram till rättssäkra beslut som i praktiken ger en reell nytta) och kvantitet (mängden kontroller ska motsvara tillsynsplanen).

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal kontroller jämfört med planerat, miljö (%)	84%	80%	100%	100%
Antal kontroller jämfört med planerat, räddning (%)		100%	100%	100%

2. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Ha en långsiktig ekonomi i balans

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Budgetavvikelse (tkr)	-832	-802	0	0

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Utveckla kommunikationen med medborgare och företagare för att främja samarbete och ge en positiv upplevelse vid kontakt med kommunen oavsett utfall på ärende

Ge våra sökanden möjlighet att lämna in ett ärende på det sätt som passar bäst för dem själva, dvs. antingen genom e-tjänst, blankett, personligt möte eller annat. Erbjuda e-tjänster som möjlighet för alla våra handläggningsärenden.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Andel ärenden utförda genom e-tjänster, bygg (%)	-	1,8	10	10
Andel ärenden utförda genom e-tjänster, miljö (%)	-	3	10	10
Handläggningstid, bygg (dagar)		34	50	50
Handläggningstid, miljö (dagar)		21	20	20

Skapa möjligheter för boenden och verksamhetsetablering i hela kommunen

Analysera presumtiva tomter som kommunen äger och strategiskt planera in dessa för avstyckning.
Därutöver inventera privatägd mark i strategiska lägen för att på ett offensivt sätt kunna bearbeta markägare och övriga tomtägare att tillgängliggöra tomter till försäljning i hela kommunen. Ta fram en hållbar och effektiv process över tid för marknadsföring och försäljning av tomter för att nå framtida önskad effekt.

Vidare planera in aktiviteter som tex personlig inbjudan efter kartläggning, öppet hus för fastighetsägare och privatpersoner.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal planlagda tomter till försäljning i kommunen		45	50	50
Antal kvm planlagd industrimark till försäljning		65 000	100 000	100 000

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Som ambassadör för Herrljunga kommun verka för en god service och rättssäkerhet vid bemötande av invånare och kunder

Vi ska hålla en hög servicenivå vid kundkontakter och genom ett effektivt bemötande underlätta och visa att vi värdesätter organisationens och medborgarens tid. Den som kontaktar kommunen ska snarast få hjälp, mottagaren har ett personligt ansvar för att se till att medborgaren, företagare och övriga intressenter får den hjälp som efterfrågas i enlighet med kommunens riktlinje.

Vi utbildar våra medarbetare inom kundbemötande och service, ständigt arbete med att informera om att vi alla är ambassadörer för Herrljunga kommun. Tydliga processer och rutiner tas fram för hantering av tex inkommande samtal och implementeras under året i organisationen

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Ranking Företagsklimat enligt svenskt Näringsliv	10	11	10	behålls

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i juni 2022. Ramförändringen som visas i tabellen nedan utgår från ursprungsbudget 2022. Under innevarande år fördelas sedan ytterligare ramar för tillkommande kapitalkostnader samt lönerevision.

Inför 2023 bildades nya nämnder och beslut om nya ramar har tagits av kommunfullmäktige i januari 2023.

Efter kommunfullmäktiges beslut i juni har lönepotten för 2022 års lönerevision tilldelats nämnderna. Höjningen av PO-pålägget har fördelats ut till nämnderna. I december tog även kommunfullmäktige beslut om att sänka ramarna till nämnderna motsvarande 0,9% av tilldelat kommunbidrag.

Drift

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut 2021	Reviderad Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Intäkter	-13 801	-13 652	-15 446	-12 260
Summa intäkter	**-13 801**	**-13 652**	**-15 446**	**-12 260**
Personalkostnader	21 599	22 559	21 328	22 230
Lokalkostnader, energi, VA	1 441	2 936	2 998	3 006
Övriga kostnader	16 172	15 095	16 861	15 333
Kapitalkostnader	4 223	4 762	4 572	4 427
Summa kostnader	**43 435**	**45 352**	**45 759**	**44 996**
Summa Nettokostnader	29 634	31 700	30 314	32 736
Kommunbidrag	29 396	31 700	31 700	32 736
Resultat	**-238**	**-**	**1 386**	**-**

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2021	Reviderad Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Nämnd*	715	725	762	325
Förvaltningsledning	384	1 828	818	2 885
Plan o Bygg	844	2 099	65	2 002
Miljö	1 674	1 456	1 335	1 397
Gata Park	13 443	13 106	12 957	13 451
Räddningstjänst	12 573	12 486	14 377	12 676
Summa	**29 634**	**31 700**	**30 314**	**32 736**
Kommunbidrag	29 396	31 700	31 700	32 736
Resultat	**-238**	**-**	**1 386**	**-**

* inkl adm tom 221231

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Förändring kapitalkostnader tillfaller främst räddningstjänst och gata/park. Prisuppräkning tillfaller respektive ansvarsområde efter budget 2022. Löner och kapitalkostnader beräknas separat.

Nämndsbudget räknas upp efter samma princip som kommunbidraget till nämnderna. I omorganisationen har de båda nämndsbudgetarna för Teknisk och Bygg- och miljönämnd slagits samman för att sedan fördelas efter antal ledamöter i respektive ny nämnd.

Förvaltningsledning innefattar förutom förvaltningschef, administration för hela förvaltningen även mark, skog och bostadsanpassning.

Exploatering redovisas under Gata/Park.

När samverkan av samhällsbyggnadsförvaltningens organisation är genomförd kan ansvarsområdena förändras.

Renhållning

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Intäkter	-11 530	-11 844	-11 737	-12 800
Summa intäkter	**-11 530**	**-11 844**	**-11 737**	**-12 800**
Personalkostnader	-	-	10	-
Lokalkostnader, energi, VA	301	133	297	177
Övriga kostnader	10 056	11 961	11 831	13 361
Kapitalkostnad	233	150	179	162
Summa kostnader	**10 590**	**12 244**	**12 316**	**13 700**
Summa Nettokostnader	-940	400	580	900
Förändring fordran på kollektivet	-940	400	580	900
Resultat	**-**	**-**	**-**	**-**

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Insamling renhållning	-4 920	-4 791	-4 335	-4 698
Återvinningscentral	2 883	2 872	2 960	3 505
Drift Tumberg	637	737	761	794
Renhållning Gemensamt	1 095	1 182	1 200	1 300
Slam	-634	400	-7	0
Summa verksamhet	**-940**	**400**	**580**	**900**

Renhållningens verksamhet finansieras av renhållningskollektivet och erhåller därför inget kommunbidrag. Renhållningsverksamheten redovisas separat både i budget, uppföljning och bokslut. För 2023 beräknas 900 tkr i underskott som därmed blir en fordran på kollektivet.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022 inkl ombudg	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Gata					
Asfalt/reinv gata & GC-väg	2 597	3 700	3 000	3 000	2 500
Upprustn allmänna lekplatser	265	200	200	200	200
Juldekoration	-	-	500	-	-
Räddningstjänst	-	-	-	-	-
Invent/ Räddningsmaterial	263	400	250	250	300
Lastväxlare inkl tank	-	3 400	-	-	
Insatsledarbil	-	-	800	-	-
Släckbil	-	-	-	6 000	-
Exploatering					
Exploatering	113	-	1 000	1 000	1 000
Expl Skoghälla/skogsg	-	-	10 000	-	-
Skolvägen Mörlanda	-	-	-	10 000	-
Industrimark Hudenevägen	-	-	-	10 000	-
TOTALA INVESTERINGAR	**3 238**	**7 700**	**15 750**	**30 450**	**4 000**

Asfaltering/reinvestering gata & GC-väg
Reinvestering av asfaltsbeläggningar på kommunala gator och GC-vägar. Följer underhållsplanen. För 2023 planeras underhåll av Storgatan.

Upprustning allmänna lekplatser
Utbyte av äldre lekutrustning på kommunens lekplatser.

Juldekoration
Nya juldekorationer utmed Storgatan i Herrljunga tätort.

Räddningsmaterial
Uppdatering av räddningsmaterial.

Insatsledarbil
Utbyte av befintlig bil

Släckbil
Utbyte av befintlig bil

Exploatering
För varje budgetår finns en summa avsatt för oförutsedda mindre exploateringar

Exploatering Skoghälla/Skogsgatan
Exploatering av bostadsområde

Exploatering Skolvägen Mörlanda
Exploatering av bostadsområde

Exploatering Industrimark Hudene
Exploatering av verksamhetsmark

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Mats Palm (S)

Ordförandeskrivelse
2023-04-03
DNR KS 2023/175

Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har tagit beslut om nya nämnder och ramar för dessa. Internservicenämnden har tilldelats en ram om 2 344 tkr för drift och en ram om 83 350 tkr för investeringar. Då internservicenämnden inte lämnade något förslag till kommunstyrelsen föreslår ordföranden att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-04-03
Internservicenämnden § 11/2023-03-02
Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden.

Mats Palm (S)
Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Internservicenämnden

IN § 11 DNR IN 2023/16 206

Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden

Sammanfattning
Kommunfullmäktige har tagit beslut om nya nämnder och ramar för dessa. Internservicenämnden har tilldelats en ram om 2 344 tkr för drift och en ram om 83 350 tkr för investeringar.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-13
Budget och verksamhetsplan 2023 för Internservicenämnd

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Internservicenämnden godkänner Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden.

En redaktionell ändring sker där mål nummer 4 som var utskickat med handlingarna inte tillhör internservicenämndens verksamhet och tas därför bort från budget och verksamhetsplanen 2023 för internservicenämnden.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut, med den redaktionella ändringen, antas och finner att så sker.

Internservicenämndens beslut
1. Budget och verksamhetsplan 2023 för internservicenämnden godkänns.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

Ärende 5

DIARIENUMMER:	IN 2023-16
FASTSTÄLLD/INSTANS:	2023-03-02
VERSION:	2
SENAST REVIDERAD:	2023-03-02
GILTIG TILL:	2023-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Förvaltningschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Internservicenämnden

Herrljunga kommun

Innehåll

Innehåll 1
Ansvar och uppdrag 2
Verksamhetsbeskrivning 3
Vad händer i verksamheten under 2023? 3
Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram 4
Mål 5
En hållbar och inkluderande kommun 5
En välkomnande och attraktiv kommun 5
En utvecklande kommun 6
Ekonomi 7
Budgetförutsättningar 7
Drift 7
Investeringar 9

Ansvar och uppdrag

Nämnden ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av beslutade investeringar i fastigheter och anläggningar.

Nämnden ansvarar för kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.

Nämnden tillhandahåller måltider, vaktmästeri och lokalvård till kommunens förvaltningar.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning
Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning och fastighetsreglering ingår.

Fastighet
Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 73.000 kvm. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd. Från 2022 ingår även ansvaret för bostadsanpassning.

Måltid
Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av rätt kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider efter de ekonomiska förutsättningar som ges. Måltiderna styr mot livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår att följa och implementera det kostpolitiska programmet från 2020. Verksamheten ska verka för hållbara livsmedelsinköp, ur ekonomiskt, svenskt och ekologiskt perspektiv. Svenska inköp går före ekologiskt importerat.

Verksamheten ska verka för att minska matsvinnet i kommunens kök.

Lokalvård
Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Förvaltningsledning
Från och med 2023 kommer nämnder gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Det innebär att Lokalvård, Fastighet och Kost kommer ligga under internservice, Exploatering, Gata-Park och Renhållning kommer ligga under samhällsbyggnad. Detta gör att förvaltningarna fortsättningsvis har en tydlig och robust organisation som kan fortsätta att arbeta för Herrljunga kommuns attraktivitet och tillväxt.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete gällande exploateringsfrågor samt med att se över processer och digitalisering att fortsätta. Arbete och implementering av aktiviteter i vårt arbete med måluppfyllnad kommer fortsätta 2023.

Fastighet
Under 2023 är det planerat att fortsätta arbetet med den underhållsplan som fastighetsenheten arbetat fram och som man systematisk arbetar med för kommande år. Behov finns att bland annat byta fönster på Mörlandaskolan, Mörlandagården och Mollaskola utifrån en energiåtgärd. Invändigt är det flera av fastigheterna som behöver renoveras och upprustas. I samband med detta pågår arbetet med att energieffektivisera våra fastigheter utifrån förbrukning. Ett led i detta är att fasa ut äldre och energikrävande belysningsanordningar till moderna med en lägre energiåtgång. En ökad prisbild och en

inflation gör det svårare att veta vad enskilda åtgärder kommer att kosta kommande period samt att det är en bristvara på komponenter pga. senaste årets oro i Europa.

Måltid
Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i förskola, skola och äldreomsorg. Matsvinnsmätningar utföres minst tre gånger per år. Implementering av kostdataprogram där alla fritidsenheter ska kunna beställa matportioner och varor på ett enklare och tydligare sätt för verksamheterna. Utbildning i Brandskydd och Ergonomi.

Lokalvård
Arbetet med att implementera digitalt städverktyg/program (Clean Pilot) fortgår. Avhängt av vad systemet kommer att påvisa kommer städområden och städytor anpassas efter det. Målet är att senast december 2023 skall samtliga städområden vara inlästa.

Upphandling av papper-kem-plast och städmaterial skall utföras, nuvarande avtal med Procurator går ut 2023-05-31. Upphandling utförs tillsammans med Vårgårda kommun.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

I kommunfullmäktiges beslut för budget 2023 har de medel som tom 2021 tilldelades Tekniska nämnden för att täcka kostnader för outhyrda lägenheter dragits bort. Det innebär att verksamheten måste hitta åtgärder för att täcka kostnaderna då de kvarstår även 2023. De direkta konsekvenserna för att täcka kostnaderna är att minska det planerade underhållet och reinvesteringarna motsvarande hyresbortfallet. Detta kan på lång sikt innebära att kommunen bygger upp en större underhållsskuld där en del arbeten får bortprioriteras och senareläggas.

Mål

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Energieffektivisering

Vi ska aktivt arbeta med att minska miljöpåverkan på hållbart och långsiktigt sätt genom att om möjligt öka andel förnybar energi och minska energiförbrukningen i kommunens fastigheter.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Energiförbrukning i kommunens fastigheter	143	129	154	minska
Förbrukning Värme kWh/kvm	89	76	98	minska
Förbrukning el kvh/kvm	54	53	56	minska

Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande

Vi skall informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma ifråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal återanvända förbrukningsinventarier	-	10	10	öka
Totalt svinn per port (g) förskola/skola	77,0 g	62,5 g	67,0 g	62,0 g
Totalt svinn per port (g) äldreomsorg	93,8 g	73 g	82,0 g	65,0 g

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Verka för att skapa en trygg närmiljö och för våra medborgare samt kommunicera ett attraktivt Herrljunga för potentiella nya kommuninvånare

Förvaltningen skall arbeta med trygghetsskapande åtgärder, enskilt genom översyn av utemiljöer, gatubelysning, kameraövervakning, lås och larm.

Medverka tillsammans med våra grannkommuner i trygghetsskapande projekt såsom (Säker och trygg kollektivtrafik), där Herrljunga kommun är representerade tillsammans med Lerum kommun, Alingsås kommun, Vårgårda kommun, Polisdistrikt Alingsås, Västtrafik samt Trafikverket har under 2021–2022 mynnat ut i ett medborgarlöfte.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Totalt antal kamerapunkter	43	43	60	öka
Trygghet och säkerhet -Kommunindex [1] (alla kommuner)	67 (59)		56	öka
Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv (riket) [2]	9 (19,9)	9,3 (20,7)	7,6	minska

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

Som ambassadör för Herrljunga kommun verka för en god service och rättssäkerhet vid bemötande av invånare och kunder

Vi skall hålla en hög servicenivå vid kundkontakter och genom ett effektivt bemötande underlätta och visa att vi värdesätter organisationens och medborgarens tid. Den som kontaktar kommunen ska snarast få hjälp, mottagaren har ett personligt ansvar för att se till att medborgaren, företagare och övriga intressenter får den hjälp som efterfrågas i enlighet med kommunens riktlinje.

Vi utbildar våra medarbetare inom kundbemötande och service, ständigt arbete med att informera om att vi alla är ambassadörer för Herrljunga kommun. Tydliga processer och rutiner tas fram för hantering av tex inkommande samtal och implementeras under året i organisationen

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Företagsklimat (ranking svenskt näringsliv)	10	11	10	behålls

1 Kolada
2 KolAda Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i juni 2022.

Inför 2023 bildades nya nämnder och beslut om nya ramar har tagits av kommunfullmäktige i januari 2023.

I december tog även kommunfullmäktige beslut om att sänka ramarna till nämnderna motsvarande 0,9% av tilldelat kommunbidrag.

Prisuppräkning internprismodell (%)	%
Hyra	4,78
Lokalvård	5,28
Måltid	5,17
Vaktmästeri	5,47
Snitt	**5,13**

Drift

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut 2021	Reviderad Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Intäkter	-78 983	-96 467	-95 290	-104 066
Summa intäkter	**-78 983**	**-96 467**	**-95 290**	-104 066
Personalkostnader	27 615	30 970	28 889	31 913
Lokalkostnader, energi, VA	27 557	31 396	28 759	33 799
Övriga kostnader	19 723	20 384	21 186	20 399
Kapitalkostnader	20 128	21 855	21 665	20 300
Summa kostnader	**95 023**	**104 605**	**100 498**	**106 410**
Summa Nettokostnader	16 040	8 138	5 208	2 344
Kommunbidrag	19 452	8 138	8 138	2 344
Resultat	**3 412**	**-**	**2 930**	**-**

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2021	Reviderad Budget 2022	Utfall 2022	Budget 2023
Nämnd	196	275	204	212
Projekt /Personalkaffe	1 339	607	752	468
Fastighet	15 849	6 963	5 997	1 663
Måltider	-988	180	-1 583	0
Lokalvård	-356	113	-161	0
Summa	**16 040**	**8 138**	**5 208**	**2 344**
Kommunbidrag	19 452	8 138	8 138	2 344
Resultat	**3 412**	**-**	**2 930**	**-**

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Förändring kapitalkostnader tillfaller fastighet under året och fördelas till nästkommande budgetår ut till intern hyresgäst. För verksamheter som finansieras med enbart intäkter (vaktmästeri, lokalvård, måltid) räknas intäkterna upp enligt internprismodellen och justeras därefter med eventuella volymförändringar. Även internhyror räknas upp enligt internprismodell. Externa hyresintäkter räknas upp enligt avtal. Fastighet har en mindre budget för kapitalkostnader för fastigheter med externa hyresgäster där ramväxling inte kunde ske på samma sätt som den interna ramväxlingen av kapitalkostnader 2021.

Nämndsbudget räknas upp efter samma princip som kommunbidraget till nämnderna. I omorganisationen har de båda nämndsbudgetarna för Teknisk och Bygg- och miljönämnd slagits samman för att sedan fördelas efter antal ledamöter i respektive ny nämnd.

I december tog även kommunfullmäktige beslut om att sänka ramarna till nämnderna motsvarande 0,9% av tilldelat kommunbidrag. För fastighet, lokalvård och måltid har någon ramjustering inte gjorts men verksamheterna förväntas leverera överskott motsvarande 0,9% av interna intäkter.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Budget 2022 inkl ombudg	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förstudie Altorpskolan	0				
Ombyggnad Altorp	6 000	155	15 000	11 000	
Horsby förskola/skola	0	32			
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	8 471	8 335			
Ombyggnad Od	0	113			
Förstudie Hagen demenscentra	-1 263	4			
Hagen ombyggn + nybyggn	65 429	68 017	50 000		
S:a investeringar gm IN	**78 637**	**76 657**	**65 000**	**11 000**	**0**
Fastighet					
Verksamhetsanpassningar			1 000	1 000	1 500
Säkerhetshöjande åtgärder			1 000	800	800
Reinvesteringar fastigheter			9 000	9 200	9 200
Tillgänglighetsanpassning			500	500	500
Maskiner fastighetsskötsel			200	200	200
Inköp utrustning kök			500	600	
Gäsenegården attraktivare lgh			0	5 000	4 000
Renovering simhall			5 000	5 000	
Renovering Hemgården			500	500	
Måltid					
Inventarier måltid			350	350	350
Lokalvård					
Städ och tvättmaskiner			300	720	300
S:a investeringar egna	**22 703**	**11 456**	**18 350**	**23 870**	**16 850**
TOTALA INVESTERINGAR	**101 340**	**88 113**	**83 350**	**34 870**	**16 850**

Altorp Skola

Förstudie genomförd tillsammans med bildning under 2021-2022 för att identifiera framtida behov av renovering och ombyggnation.

Om- och tillbyggnad Hagen äldreboende

Projektet upphandlades Q4 2021 och byggnation startad januari 2022. Hösten 2021 inleddes förberedande åtgärder inför tillbyggnaden där omläggning av dag-och spillvattenledningar erfordrades och en pumpstation installerades på tomten. Kostnader för detta arbete ingick ej i den ursprungliga budgeten.

Projektet har påbörjat den första etappen av två, vilket innebär tillbyggnaden av 38 st boendelägenheter med tillhörande ytor för personal så som kontor och samvaro.

Etapp 2 innebär tillskapande av ytterligare 10 boendelägenheter, växelvård samt tillhörande personalytor och beräknas påbörjas när socialtjänsten kan flytta den befintliga verksamhet som finns i de lokaler som planeras för ombyggnation i befintlig byggnad.

Verksamhetsanpassningar
Investeringen avser mindre verksamhetsanpassningar utifrån verksamhetens behov eller myndighetskrav. Initiativ till anpassningar tas av verksamheten och Tekniska genomför önskade/uppkomna anpassningar/behov.

Säkerhetshöjande åtgärder
Investeringen avser större och mindre åtgärder på kommunens fastighetsbestånd i syfte att höja säkerheten och åtgärda lagkrav. Kommunens satsning med kameraövervakning är en del i det säkerhetsarbete som bedrivs.

Reinvesteringar fastigheter
Reinvesteringarna ska täcka planerade underhållsåtgärder i de, av kommunens fastigheter, som idag förvaltas av Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Alla byggnader ska underhållas så länge detta kan göras på ett lönsamt och kostnadseffektivt sätt med avseende på hur de fungerar för den verksamhet som bedrivs eller kan förväntas drivas i framtiden

Tillgänglighetsanpassningar
Tillgänglighetanpassningar i kommunens fastigheter och i dess utemiljö

Maskiner fastighet
Investeringen avser utbyte och nyanskaffning av maskiner för fastighetsskötsel

Utrustning kök
Inköp utav nya inventarier och maskiner till storköken.

Gäsenegården attraktivare lägenheter
Skapa attraktiva lägenheter och ytor som motsvarar de förväntningar och krav dagens hyresgäster ställer på ett boende. Gäsenegården kan användas till både trygghetsboende, studentboende/ungdomsboende, kontor och bibliotek samt caféverksamhet.

Simhallen renovering och upprustning
Besiktning av simhallen har skett under 2020 och rivning och lagning utfördes 2021. Simhallen ifrån 1974 står i begrepp av att renoveras och komponenter behöver ersättas med nytt. Delar av ytskikt kommer behöva bytas ut, fast inventarier så som hopptorn och ruschkana har tidigare demonterats ner och behöver ersättas med nya. Inre underhåll så som fönster och belysning behöver bytas samt inre målning och förnyelse

Renovering Hemgården
Påbörja arbetet med att kartlägga Socialförvaltningens framtida behov gällande Hemgårdens lokalyta. Verksamheten vill centralisera delar till Hemgården och på så sätt kunna nyttoeffektivisera de ytor som finns att förfoga över.

Inventarier Måltid
Värmevagnar för leverans av mat och livsmedel från Nyhagaköket (Hagen) till Hemgårdens äldreboende. Värmevagnar till Hagens boende för leverans mellan kök och enheter.

Städ och tvättmaskiner lokalvård
Investeringen avser inköp och utbyten av städmaskiner och tvättmaskiner enligt utbytesplan.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Mats Palm (S)

Ordförandeskrivelse
2023-03-31
DNR KS 2023/136 260

Beviljande av medel till internservicenämnden avseende förstudie om renovering av simhallen

Sammanfattning

Under 2022 startade förstudien och projekteringen för kommande renovering av simhallen. Tekniska nämnden har vid tidigare skede godkänt en investeringsbudget på totalt 10 mkr för att modernisera och renovera simhallen. Dock har det inte funnits någon förstudie på vad som ska eller bör göras, utan arbetet påbörjades under 2020 då kommunen gjorde en grundläggande besiktning av fastighetens konstruktion och tekniska livslängd. Under 2021 och 2022 har sedan arbetet med att ta fram ett underlag och förstudie pågått på vad som behöver göras. Denna förstudie har fastighetschef och fritidschef gjort ihop med arkitekt, konstruktör och andra berörda konsulter och fackmän.

Då internservicenämnden inte lämnade något förslag till kommunstyrelsen föreslår ordföranden att internservicenämnden beviljas 500 tkr från kommunstyrelsens investeringsbudget ”kommunövergripande förstudiemedel” för förstudien avseende renovering av simhall.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-03-31
Internservicenämnden § 15/2023-03-02

Ordförandens förslag till beslut

Internservicenämnden beviljas 500 tkr från kommunstyrelsens investeringsbudget ”kommunövergripande förstudiemedel” för förstudien avseende renovering av simhall.

Mats Palm (S)
Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Internservicenämnden

IN § 15 DNR IN 2023/19 260

Ansökan om förstudiemedel projektet renovering simhallen

Sammanfattning

Under 2022 startade förstudien och projekteringen för kommande renovering av simhallen. Tekniska nämnden har vid tidigare skede godkänt en investeringsbudget på totalt 10 mkr för att modernisera och renovera simhallen.

Dock har det inte funnits någon förstudie på vad som ska eller bör göras, utan arbetet påbörjades under 2020 då kommunen gjorde en grundläggande besiktning av fastighetens konstruktion och tekniska livslängd. Under 2021 och 2022 har sedan arbetet med att ta fram ett underlag och förstudie pågått på vad som behöver göras. Denna förstudie har fastighetschef och fritidschef gjort ihop med arkitekt, konstruktör och andra berörda konsulter och fackmän.

Ekonomisk bedömning

Förvaltningen har fått uppskattade kostnadsförslag på konsulterad tid, arbete mm. gällande förstudien.

Det innefattar professioner inom olika konsultuppdrag så som:

- Konstruktör
- El- och ljussättning
- VVS
- Brandskydd
- Arkitekt, ritning och beskrivning

De uppskattade kostnaderna som konsulterna redovisat för förstudien kostar cirka 500 tkr.

Då kostnad för förstudie ska särskiljas och inte påverka den totala budgeten för själva utförandet utav projektet så behöver nämnden äska om medel för förstudiemedel som kommunstyrelsen kan ta beslut om och tillskjuta under året.

Förstudien ska mynna ut i en tydlig och klarenlig rambeskrivning och förfrågningsunderlag där anbud kan tas in från utförare. Ett sådant underlag beräknas vara klart under våren 2023 och målet är att få en byggstart i slutet utav året om inte redan angiven budget behöver revideras. Under 2022 har kommunen haft kostnader i förstudien på ca 90 tkr för nerlagd tid i samband med bland annat möten och ritningar som hittills tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-13

Fortsättning IN § 15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Internservicenämnden äskar medel från kommunstyrelsens investeringsbudget ”kommunövergripande förstudiemedel” till förstudien renovering simhallen till ett belopp av 500 tkr och lämnar ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Internservicenämndens beslut

1. Internservicenämnden äskar medel från kommunstyrelsens investeringsbudget ”kommunövergripande förstudiemedel” till förstudien renovering simhallen till ett belopp av 500 tkr och lämnar ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

Tjänsteskrivelse
2023-04-03
DNR KS 2023/63

Uppföljning av internkontroll 2022 för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Internkontroll är en ständigt pågående process som involverar alla i verksamheten från högsta politiska ledning till den enskilde tjänstepersonen. Det är ett verktyg vars syfte är att identifiera verksamhetens mest relevanta risker för att kunna arbeta förebyggande för att motverka riskerna.

Organisationen kan genom intern kontroll:
- säkra och utveckla kvalitet i sin verksamhet
- säkerställa effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar.
- kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning.

Kommunstyrelsen antog i beslut § 186/2021-11-22 en internkontrollplan för år 2022 med identifierade riskområden för kommunstyrelsens verksamhetsområde inklusive ett antal kommunövergripande risker. En uppföljning utifrån denna plan har gjorts och sammanställts.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-04-03
Uppföljning av internkontroll 2022
Internkontrollplan 2022 för kommunstyrelsen (inkl. kommunövergripande)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner uppföljning av internkontroll 2022 för kommunstyrelsen och kommunövergripande risker

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

2022-04-03
DNR KS 2023/63

Uppföljning av internkontroll år 2022 för kommunstyrelsen

Sammanställning internkontrollplan 2022

Kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2022 består av ett antal identifierade riskområden som utgör kontrollområden. Ett antal risker har identifierats för kommunstyrelsens verksamhetsområde och ett antal risker har identifierats som kommunövergripande risker.

Kommunstyrelsens riskområden

1. Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparant sätt
2. Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner
3. Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris p.g.a. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner
4. Risk att besöksnäringsarbete inte kan bedrivas p.g.a. bristande samordning av styrdokument i kommunen

Kommunövergripande riskområden

1. Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparant sätt
2. Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner
3. Risk för att nyhetsflöden och information på externa kanaler inte återspeglar verksamheternas och medborgarnas behov
4. Risk att den digitala kommunikationen inte lever upp till webbtillgänglighetsdirektivet
5. Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris p.g.a. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner
6. Risk för ökat ”stuprörsarbete” i frågor som rör mänskliga rättigheter och folkhälsa
7. Risk för ökad ojämlik hälsa pga. låga deltagarnivåer i förebyggande/främjande insatser riktade till medborgare

Resultat av uppföljningen

Uppföljning har gjorts för år 2022 utifrån ovanstående internkontrollområden. För de risker som är specifika för kommunstyrelsens verksamhet har kontrollen utgått endast ifrån kommunstyrelseförvaltningen. För de kommunövergripande riskerna har ett helhetsgrepp tagits utifrån kommunens samtliga förvaltningar.

Resultatet av uppföljningen presenteras i tabellerna på följande sida:

Uppföljning av internkontrollplan för år 2022 - Kommunstyrelsens granskningsområden

Beskrivning av risk	Ansvarig för uppföljningen	Granskningsmetod	Resultat av internkontrolluppföljningen för 2022
Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt	Administrations- och kommunikationsenheten	En enkät skickades via Esmaker till 7 mottagare inom kommunstyrelsens förvaltning. Svarsfrekvensen var 100 %. Följande frågor ställdes i enkäten: 1. Under vilken nämnd arbetar du? 2. Fattar du några delegationsbeslut i din yrkesroll? 3. Registrerar du dina delegationsbeslut i ett ärendehanteringssystem? 4. Finns det tydliga rutiner för hantering av delegationsbeslut inom din förvaltning? 5. Hur bedömer du den generella kunskapen inom din förvaltning avseende hantering av delegationsbeslut? (skala 1–5) 6. Hur bedömer du din egen kunskap om hantering av delegationsbeslut? (ex. gällande olika typer av delegationsbeslut) (skala 1–5) 7. Övriga kommentarer gällande risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt.	Internkontrollen visar att 57,1% av respondenterna fattar delegationsbeslut inom den egna yrkesrollen. En majoritet (80%) av respondenterna registrerar de delegationsbeslut som hen fattar i ett ärendehanteringssystem. 57,1% av respondenterna anser att det saknas tydliga rutiner för hanteringen av delegationsbeslut inom den egna förvaltningen och 28,6% vet inte om sådana rutiner finns. Den generella kunskapen avseende hanteringen av delegationsbeslut bedöms som låg/medel inom den egna förvaltningen. Även den egna kunskapen om hanteringen av delegationsbeslut bedöms som låg/medel.
Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner	Administrations- och kommunikationsenheten	Enkät via Esmaker. det inkom det svar från 9 respondenter.	Majoriteten (6 av 9) känner sig bekväma i hanteringen av personuppgifter. En intressant iakttagelse är att 100 procent (9 av 9) någon gång under det senaste året har hamnat i en situation där de varit tveksamma i hur en handling ska hanteras utifrån att det står något känsligt i den. För kommunen i stort var samma siffra 56,9 procent (37 av 65). Det kan antingen visa på att medvetenheten om känsliga uppgifter är högre eller att mer utbildning behövs. Några säkra slutsatser går inte att dra. Upplevelsen av att Herrljunga kommun har tydliga riktlinjer och rutiner för hur hanteringen av handlingar ska göras utifrån personuppgifter och/eller sekretessuppgifter, var för kommunen i stort 52,3 procent som antingen svarade nej eller vet ej. För

Beskrivning av risk	Ansvarig för uppföljningen	Granskningsmetod	Resultat av internkontrolluppföljningen för 2022
			kommunstyrelsen är samma siffra 44,4 procent. Här finns det förbättringspotential, där vi behöver arbeta med att tydliggöra riktlinjer och rutiner på ett bättre sätt i verksamheten. Kännedomen i hur rapportering av personuppgifts-incidenter eller informationssäkerhetsincidenter ska göras var i det närmaste identiska för de båda grupperna.
Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris pga. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner.	Säkerhetschef	Risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts med verksamheter inom kommunstyrelsens förvaltning.	Inga akuta brister upptäcktes. En åtgärdsplan sammanställdes för respektive verksamhet för att genomföra de förbättringsåtgärder som framkom vid analyserna.
Risk att besöksnäringsarbete inte kan bedrivas pga. bristande samordning av styrdokument i kommunen	Besöksnäringsansvarig/ föreningsutvecklare	Genomgång av kommunens styrdokument inom berört område.	Följande styrdokument har identifierats: • • Besöksnäringsstrategi Boråsregionen 2021-2025 • Handlingsplan besöksnäring/turism Herrljunga 2022-2023 • Näringslivspolitiskt program • Kommunikationspolicy (kommunövergripande dokument) Ny handlingsplan inför 2024-2025 behöver tas fram innan årsskiftet. Denna kommer utgå ifrån besöksstrategin och kommunikationspolicyn. Slutsatsen dras att kommunen har en del styrdokument inom området besöksnäring men saknar ett övergripande dokument för kultur, fritid och besöksnäring. Ett helhetsgrepp över styrdokumenten behöver tas.

Uppföljning av internkontrollplan för år 2022 - Kommungemensamma granskningsområden

<table>
<tr><th>Beskrivning av risk</th><th>Ansvarig för uppföljningen</th><th>Granskningsmetod</th><th>Resultat av internkontrolluppföljningen för 2022</th></tr>
<tr><td>Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt</td><td>Administrations- och kommunikationsenheten</td><td>En enkät skickades via Esmaker till 31 mottagare. Svarsfrekvensen var 74,2%. Mottagargruppen har valts ut genom stickprov inom respektive förvaltning.

Följande frågor ställdes i enkäten:
1. Under vilken nämnd arbetar du?
2. Fattar du några delegationsbeslut i din yrkesroll?
3. Registrerar du dina delegationsbeslut i ett ärendehanteringssystem?
4. Finns det tydliga rutiner för hantering av delegationsbeslut inom din förvaltning?
5. Hur bedömer du den generella kunskapen inom din förvaltning avseende hantering av delegationsbeslut? (skala 1–5)
6. Hur bedömer du din egen kunskap om hantering av delegationsbeslut? (ex. gällande olika typer av delegationsbeslut) (skala 1–5)
7. Övriga kommentarer gällande risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt.</td><td>Internkontrollen visar att 82,6% av respondenterna fattar delegationsbeslut inom den egna yrkesrollen. En majoritet (85%) av respondenterna registrerar de delegationsbeslut som hen fattar i ett ärendehanteringssystem och 10 % uppger att de inte registrerar i ett ärendehanteringssystem men att de dokumenterar sina delegationsbeslut på annat vis.

Den generella kunskapen avseende hanteringen av delegationsbeslut bedöms som medel/hög inom den egna förvaltningen. Även den egna kunskapen om hanteringen av delegationsbeslut bedöms som medel/hög. 69,6% av respondenterna anser att det finns tydliga rutiner för hanteringen av delegationsbeslut inom den egna förvaltningen.</td></tr>
<tr><td>Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner</td><td>Administrations- och kommunikationsenheten</td><td>En enkät skickades via Esmaker till 83 mottagare. Det inkom svar från 65, vilket ger en svarsfrekvens på 78,3 procent. Fördelningen efter förvaltning syns i tabellen nedan.

<table>
<tr><th>Förvaltning</th><th>Antal</th><th>Procent</th></tr>
<tr><td>Kommunstyrelsen</td><td>9</td><td>13,8</td></tr>
<tr><td>Bildningsnämnden</td><td>16</td><td>24,6</td></tr>
<tr><td>Socialnämnden</td><td>17</td><td>26,2</td></tr>
<tr><td>Samhällsbyggnadsnämnden/internservicenämnden</td><td>11</td><td>16,9</td></tr>
<tr><td>Servicenämnd ITVT</td><td>5</td><td>7,7</td></tr>
<tr><td>Servicenämnd ekonomi/personal</td><td>7</td><td>10,8</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>65</td><td>100</td></tr>
</table>
</td><td>Majoriteten av respondenterna visar på en god kunskap och kännedom om hur personuppgifter och informationshantering ska hanteras i kommunen. Det finns dock en upplevelse om att Herrljunga kommuns riktlinjer och rutiner är otydliga gällande hantering av personuppgifter och sekretessuppgifter, där 52,3 procent svarar antingen nej eller vet ej på denna fråga.

Närmare hälften (43,1 procent) har hamnat i en situation där de känt sig tveksamma i att hantera en handling utifrån att det står något känsligt i den. Vad tveksamheten beror på går inte att svara på i dagsläget. Det kan dock vara så att det kan ha ett samband med att riktlinjer och rutiner uppfattas som otydliga av en majoritet av respondenterna.</td></tr>
</table>

Beskrivning av risk	Ansvarig för uppföljningen	Granskningsmetod	Resultat av internkontrolluppföljningen för 2022
Risk för att nyhetsflöden och information på externa kanaler inte återspeglar verksamheternas och medborgarnas behov	Administrations- och kommunikationsenheten	Statistik på webbanvändandet och sociala medier	Besök herrljunga.se år 2022: 291 279 besök Besök herrljunga.se år 2021: 176 589 besök Antal besök har ökat vilket gör att vi återspeglar medborgarnas behov. Nya följare Facebook 2022: 234 Nya följare Instagram 2021: 120 Våra följare har ökat både för Instagram och Facebook vilket gör att vi återspeglar medborgarnas behov.
Risk att den digitala kommunikationen inte lever upp till webbtillgänglighets-direktivet	Administrations- och kommunikationsenheten	Undersökning av extern webb	Undersökning av externa webben visar två fel som kommer att åtgärdas under 2023. I och med detta görs slutsatsen att koden på externa webben är anpassad till webbtillgänglighetsdirektivet.
Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris pga. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner.	Säkerhetschef	Risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts med verksamheter inom Bildnings-, Samhällsbyggnad- och Socialförvaltningen.	Ett fåtal akuta brister upptäcktes. En åtgärdsplan sammanställdes för respektive verksamhet för att åtgärda dessa brister samt genomföra de förbättringsåtgärder som framkom vid analyserna.
Risk för ökat ”stuprörsarbete” i frågor som rör mänskliga rättigheter och folkhälsa	Folkhälsosamordnare	Samlat prioritering för insatser mot fullföljda studier genom samverkan mellan bildningsförvaltning och socialförvaltning. Regelbundna möten, dialog och informationsutskick gällande mänskliga rättigheter till samtliga förvaltningar genom Rättighetsnätverket. Ett stödverktyg (checklista) utvecklas via Rättighetsnätverket, som kommer finnas tillgängligt för samtliga förvaltningar med syfte att öka kunskap kring rättighetsbaserat arbete.	Insatser är möjliga att genomföra internt för att öka förutsättningarna för fler elever att klara skolan. Utmaningen är att få till ett löpande samverkansarbete, som inte stannar upp och blir sårbart eller haltande om enstaka individer inte alltid kan delta. Om inte politiska beslut gällande samverkan, eller samverkansansvar finns i varje förvaltningsuppdrag, riskerar arbete som rör mänskliga rättigheter att landa på några intresserade, vilket kan öka risken för stuprörsarbete, där insatser och information inte når ut till samtliga.
Risk för ökad ojämlik hälsa pga. låga deltagarnivåer i förebyggande/främjande	Folkhälsosamordnare	Rättighetsnätverket har jobbat med att skapa ökat inflytande och delaktighet genom rättighetsbaserat arbete. Arbetet har utgått ifrån de fyra rättighetsprinciperna, där	Svårt att nå grupper vi önskar nå för att få önskad effekt på insatser. Vi behöver bättre kännedom om invånare och grupper i kommunen för att i nästa steg svara på

Beskrivning av risk	Ansvarig för uppföljningen	Granskningsmetod	Resultat av internkontrolluppföljningen för 2022
insatser riktade till medborgare		delaktighet är en del. Nätverket har sedan skapat insatser för ökad social integrering under 2022. Vid nybyggnation av lekplats har barn och unga tidigt deltagit i processen, men även under processen och i slutskedet. I slutet av 2022 togs en checklista fram som bl.a. syftar till att skapa kännedom och kunskap om inflytande och delaktighet. Checklistan utvecklas vidare under 2023. Inför festivalen 2022 samt 2023 har elever från mellan- och högstadiet varit delaktiga i planeringsarbetet. Instagramkontot ”ungiherrljunga” syftar till att nå ut med information till barn och unga (samt föräldrar) digitalt. Kontots syfte är att informera om både rättigheter men även aktiviteter som finns tillgängliga för alla oavsett ekonomiska förutsättningar.	deras behov och skapa bättre möjlighet för inkluderande information och dialog, inflytande och delaktighet.

Herrljunga kommun
Internkontrollplan 2021

2020-10-19

Kommunstyrelsen					
Kommunstyrelsens förvaltning					
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[1] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman**
Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt	Verksamhetens och medarbetarens medvetenhet och efterlevnad av lagstiftning och rutiner	3	4	12	Kanslichef
Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner	Verksamhetens och medarbetarens medvetenhet och efterlevnad av lagstiftning och rutiner	2	4	8	Kanslichef
Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris pga. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner	Samhällsviktiga verksamheters kontinuitetsplaner/rutiner	3	4	12	Säkerhetschef
Risk att besöksnäringsarbete inte kan bedrivas pga. bristande samordning av styrdokument i kommunen	Styrdokument i kommunen för besöksnäringsarbete och turism (varumärkesstrategi/handlingsplaner /kommunikationspolicy)	3	2	6	Besöksnäringsansvarig

[1] Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun
Internkontrollplan 2021

2020-10-19

Kommungemensamma granskningsområden					
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[2] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman**
Risk att delegationsbeslut inte hanteras på ett rättssäkert och transparent sätt	Verksamhetens och medarbetarens medvetenhet och efterlevnad av lagstiftning och rutiner	**3**	**4**	**12**	Ansvarig chef/Kanslichef
Risk för att handlingar med skyddade uppgifter kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap om lagstiftning och rutiner	Verksamhetens och medarbetarens medvetenhet och efterlevnad av lagstiftning och rutiner	**2**	**4**	**8**	Ansvarig chef/Kanslichef
Risk för att nyhetsflöden och information på externa kanaler inte återspeglar verksamheternas och medborgarnas behov	Medborgarnas behov. Organisationens kommunikationsinsatser i förhållande till medborgarnas behov	**2**	**4**	**8**	Ansvarig chef/Kanslichef
Risk att den digitala kommunikationen inte lever upp till webbtillgänglighetsdirektivet	Den externa webbplatsens tillgänglighetsanpassning och kännedom av rutiner för publicering av material	**2**	**3**	**6**	Ansvarig chef/Kanslichef
Risk att samhällsviktig verksamhet inte kan bedriva sin verksamhet vid inträffad kris pga. avsaknad av kontinuitetsplaner/rutiner.	Samhällsviktiga verksamheters kontinuitetsplaner/rutiner	**3**	**4**	**12**	Ansvarig chef/Säkerhetschef
Risk för ökat "stuprörsarbete" i frågor som rör mänskliga rättigheter och folkhälsa	Behovsinventering gällande insatser för ökat samverkansarbete i frågor som rör mänskliga rättigheter och folkhälsa	**3**	**3**	**9**	Folkhälsostrateg/Kanslichef
Risk för ökad ojämlik hälsa pga. låga deltagarnivåer i förebyggande/främjande insatser riktade till medborgare	Behovsinventering gällande medborgarnas tillgång till information samt utformning gällande förebyggande/främjande arbete	**3**	**3**	**9**	Folkhälsostrateg/Kanslichef

[2] Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun
Internkontrollplan 2021

2020-10-19

Risk = R-värde
Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik:	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde
Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning (RxV=RV)

Multiplicera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

Exempel: Verksamhet X					
Risk i process/rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning[3] RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Missnöjda brukare	Återkoppla till brukare	3	3	9	Kommunchef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
Mats Palm (S)
Emma Blomdahl Wahlberg (C)
Gunnar Andersson (M)

Presidieskrivelse
2023-03-29
DNR KS 2023/51 601

Val av ledamöter och ersättare till kultur- och fritidsutskottet

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade genom § 23/2023-02-30 att från om med 2023-05-01 inrätta ett kultur- och fritidsutskott och förvaltningen gavs i samband med detta i uppdrag att utreda formerna för det nya utskottet. Styrelsen beslutade även att det nya utskottet ska bestå av fem ledamöter och att dessa ska väljas bland kommunstyrelsens ersättare. Förvaltningen har inom ramen för utredningsuppdraget tagit fram ett förslag på arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet, ett förslag på reviderat reglemente för kommunstyrelsen samt ett förslag på reviderad delegeringsordning för kommunstyrelsen.

Presidiet föreslår att kommunstyrelsen utser fem ledamöter och tre ersättare till kultur- och fritidsutskottet och bland dessa fem utses en ordförande och en vice ordförande. Kommunfullmäktige fastställde genom § 233/2022-12-12 ordning för inkallande av ersättare till nämnder och styrelser, förvaltningen föreslår att beslutad inkallelseordning gäller även för utskottet.

Enligt arbetsbeskrivningen för kultur- och fritidsutskottet ska utskottet besluta om tid för sammanträden men presidiet föreslår att kommunstyrelsen beslutar om en första sammanträdestid för utskottet och att utskottet därefter fastställer övriga sammanträdestider för året.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2023-03-29

Förslag till beslut

- Till ledamöter i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026 väljs:
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
- Till ersättare i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026 väljs:
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
  - Namn Namn (parti)
- Namn Namn (parti) väljs till ordförande i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026
- Namn Namn (parti) väljs till vice ordförande i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026
- Ersättare kallas in enligt inkallelseordning fastställd genom kommunfullmäktige §

233/2022-12-12

- Kultur- och fritidsutskottet sammanträder den 17 maj 2023 kl. 13.00
- Kultur- och fritidsutskottet uppdras att med utgångspunkt i kommunens övergripande mål ta fram en kultur- och fritidsplan för perioden 2024–2026.
- Förslag till kultur- och fritidsplan presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde den 11 december.

Mats Palm (S) Ordförande kommunstyrelsen	Emma Blomdahl Wahlberg (C) 1:e vice ordförande kommunstyrelsen	Gunnar Andersson (M) 2:e vice ordförande kommunstyrelsen

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade genom § 117/2022-06-21 följande:

1. En kultur- och fritidsenhet inrättas 2023-01-01 inom kommunstyrelsens förvaltning.
2. Inom ny kultur- och fritidsenhet integreras nuvarande besöksnäring, bibliotek/kultur/museum, hälso-/friskvårdscenter, idrottsanläggningar samt föreningsstöd/bidrag tillsammans med utökad samverkan med fritidsgård och kulturskola.
3. En ny heltidstjänst tillsätts med uppgift att leda, samordna och utveckla enhetens olika verksamheter utifrån kommunens antagna budget, mål och fokusområden.
4. Ny heltidstjänst finansieras genom anslagna medel under kommunstyrelsen i 2022 års budget för satsning på kultur och fritid.
5. Kommundirektören ges i uppdrag att genomföra risk och konsekvensanalyser i samband med föreslagen omorganisation och föreslå åtgärder för de risker som identifieras.

Kommunstyrelsen beslutade därefter genom § 23/2023-02-30 att från och med 2023-05-01 inrätta ett kultur- och fritidsutskott under kommunstyrelsen och förvaltningen gavs i samband med detta i uppdrag att utreda formerna för det nya utskottet. Styrelsen beslutade även att det nya utskottet ska bestå av fem ledamöter och att dessa ska väljas bland kommunstyrelsens ersättare. Förvaltningen har inom ramen för utredningsuppdraget tagit fram ett förslag på arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet, ett förslag på reviderat reglemente för kommunstyrelsen samt ett förslag på reviderad delegeringsordning för kommunstyrelsen. Förslagen har tagits fram med utgångspunkt i att kultur- och fritidsutskottet ansvarar för beredningen av ärenden till kommunstyrelsen inom verksamheterna besöksnäring, bibliotek/kultur/museum, hälso-/friskvårdscenter, idrottsanläggningar samt föreningsstöd/bidrag. Utskotten kommer att vara i huvudsak beredande inom kommunstyrelsens ansvarsområde med möjlighet till viss beslutanderätt i de fall kommunstyrelsen fattat särskilda beslut om delegerad beslutsrätt till utskottet genom kommunstyrelsens delegationsordning.

Inriktningsområden för Kultur och Fritids-utskott

Grunden för utskottet är att främja kommunens övergripande målsättning om att vara en välkomnande, utvecklande och inkluderande kommun. Vägarna för att nå detta mål är flera, men det genomgående bör vara att i samverkan och dialog med kultur och föreningsliv stärka medborgares möjligheter till ett rikt liv.

I syfte att uppnå de kommunala målen kring folkhälsa, inkludering och utveckling ser vi att ett uppdrag i samverkan med förenings- och kulturlivet stödjer dessa ambitioner.

Stödformer och samverkansytor i syfte att stärka samverkan mellan kommunens egna verksamheter, socialsamhället och den ideella sektorn är ett prioriterat område. Föreningsråd och studieförbunden kan här vara naturliga parter i samverkan.

Riktlinjer för detta område i det fortsatta arbetet bör tas fram under 2023, för presentation och beslut vid kommunstyrelsens sammanträde i december 2023.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
Mats Palm (S)
Emma Blomdahl Wahlberg (C)
Gunnar Andersson (M)

Presidieskrivelse
2023-03-29
DNR KS 2023/51 601

Ekonomisk bedömning

Inrättande av ett kultur- och fritidsutskott beräknas öka kommunstyrelsens kostnader avseende arvodering till förtroendevalda samt för arbetstid avseende sekreterarskap. Utskottets ledamöter omfattas av de regler avseende arvode och övrig ersättning som fastställs i reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda i Herrljunga kommun. Nämndsamordning för utskottet beräknas uppgå till cirka 15% av en heltidstjänst.

Juridisk bedömning

Enligt kommunallagen 3 kap § 5 får fullmäktige bestämma att en nämnd ska ha ett eller flera utskott, men om fullmäktige inte har bestämt något om utskott får nämnden själv bestämma att utskott ska finnas. Kommunstyrelsen har enligt § 40 reglemente för kommunstyrelsen rätt att för den tid kommunstyrelsen bestämmer välja valfria utskott och inom dessa utse ordförande och vice ordförande.

KS § 23 DNR KS 2023/51

Inrättande av kultur- och fritidsutskott

Sammanfattning

Kultur-, fritids- och besöksverksamheterna har tidigare varit fördelade på flera nämnder: bildningsnämnd, teknisk nämnd och kommunstyrelsen. Detta har försvårat en samordning mellan nämndernas förvaltningar och markant försvårat för kommuninnevånare och föreningar som sökt kontakt eller stöd för sina aktiviteter. Kommunfullmäktige beslutade genom § 117/2022-06-21 att från och med 2023-01-01 inrätta en kultur- och fritidsenhet under kommunstyrelsen. Kultur- och fritidsenhetens huvudsakliga ansvarsområde fastställs i kommunstyrelsens reglemente §§ 29–30. För att ge den nybildade kultur- och fritidsenheten särskilt politiskt fokus utan att kommunstyrelsens ordinarie verksamhet påverkas föreslår kommunstyrelsens presidie att ett kultur- och fritidsutskott inrättas under kommunstyrelsen och att förvaltningen ges i uppdrag att utreda formerna för detta.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2023-02-03
Kommunfullmäktige § 117/2022-06-21

Förslag till beslut

Presidiets förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett kultur- och fritidsutskott från och med 2023-05-01
- Förvaltningen ges i uppdrag att utreda formerna för detta och återkomma till kommunstyrelsens sammanträde den 24 april.

Magnus Jonsson (V) föreslår att kultur- och fritidsutskottet ska bestå av fem ledamöter som väljs bland ersättarna i kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Magnus Jonssons (V) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett kultur- och fritidsutskott från och med 2023-05-01
2. Förvaltningen ges i uppdrag att utreda formerna för detta och återkomma till kommunstyrelsens sammanträde den 24 april.
3. Kultur- och fritidsutskottet ska bestå av fem ledamöter som väljs bland ersättarna i kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-03-16
DNR KS 2023/152 101

Arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade genom § 23/2023-02-30 att från om med 2023-05-01 inrätta ett kultur- och fritidsutskott och förvaltningen gavs i samband med detta i uppdrag att utreda formerna för det nya utskottet. Förvaltningen har med anledning av detta tagit fram en arbetsbeskrivning för kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott. I förslag till arbetsbeskrivning fastställs utskottets ansvar för beredning av ärenden inom de frågor gällande kultur- och fritid samt besöksnäring och turism som vilar på kommunstyrelsen. Utskottet har även i viss utsträckning möjlighet att fatta beslut på delegation från kommunstyrelsen inom dessa verksamhetsområden, denna rätt fastställs i kommunstyrelsens delegationsordning. Arbetsbeskrivningen reglerar även utskottets arbetsformer och sammansättning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-16
Förslag till arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet

Förslag till beslut

Arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet antas.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

För kännedom till: Kultur- och fritidsutskottet

DIARIENUMMER:	KS 152/2023 101
FASTSTÄLLD:	KS § x/2023-04-24
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	--
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunstyrelsen

Arbetsbeskrivning

Arbetsbeskrivning för kultur- och fritidsutskottet

Arbetsbeskrivningen beslutas av kommunstyrelsen och gäller för kultur- och fritidsutskottet och kultur- och fritidsenheten.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Uppdrag och verksamhet 2
1. Utskottets uppgifter 2
1.1 Allmänt om utskottets uppgifter 2
1.2 Särskilt om utskottets uppgifter 2
2. Arbetsformer 2
2.1 Sammansättning 2
2.2 Ersättare i utskottet 3
2.3 Sammanträdestider och övriga arbetsformer 3

Uppdrag och verksamhet

Utskottet ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Utskottet ska följa det kommunstyrelsen – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att utskottet ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

1. Utskottets uppgifter

1.1 Allmänt om utskottets uppgifter

Kultur- och fritidsutskottet ska bereda ärenden som handlar om kommunens kultur- och fritidsverksamhet inför beslut i kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen kan i brådskande fall besluta i ärende utan föregående beredning av utskottet.

Utskottet ska besluta i de ärenden som kommunstyrelsen genom delegationsordningen har delegerat till utskottet att besluta om.

Utskottet ska även bereda och besluta i övriga frågor som kommunstyrelsen genom särskilt beslut gett utskottet mandat att besluta i.

Utskottet ansvarar i övrigt för att leda, samordna, bereda och bedriva utveckling inom följande områden:

- Följa upp arbetet kring kultur- och fritidsfrågor utifrån antagna styrdokument.
- Bereda förslag till nya och/eller ändrade riktlinjer och andra policydokument som rör kultur- och fritidsfrågor.
- Besluta om fördelning av bidrag utifrån gällande riktlinjer.

1.2 Särskilt om utskottets uppgifter

Utskottet ansvarar för att bereda och besluta på delegation från kommunstyrelsen i de ärenden som fastställs i kommunstyrelsens reglemente § 28 avseende kultur- och fritidsverksamhet.

Utskottet ansvarar även för att inom ramen för sitt beredningsuppdrag samverka med kommunens fritidsgård och kulturskola.

2. Arbetsformer

2.1 Sammansättning

Kultur- och fritidsutskottet består av 5 ledamöter och 3 ersättare. Utskottets ledamöter och ersättare väljs bland kommunstyrelsens ersättare.

Bland utskottets ledamöter utser kommunstyrelsen en ordförande och en vice ordförande.

Det åligger ordföranden

- att leda utskottets arbete och sammanträden
- kalla till sammanträde. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om de ärenden som ska behandlas.
- inför sammanträde se till att ärenden som ska behandlas i utskottet vid behov är beredda
- se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i utskottet
- se till att utskottet efter färdigställd beredning lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen i de ärenden där utskottet inte själv äger beslutanderätten enligt fastställd delegeringsordning.

Om varken ordföranden eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i utskottet längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordförande inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandens uppgifter.

2.2 Ersättare i utskottet

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

Är ledamot av utskott hindrad att delta i ett sammanträde ska ledamoten kalla ersättare.

Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunfullmäktige beslutade inkallelseordningen för aktuell mandatperiod.

Avgår en ledamot eller ersättare i utskottet, som inte utsetts genom proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas av kommunstyrelsen.

2.3 Sammanträdestider och övriga arbetsformer

Utskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer. Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

I fråga om jäv, beslutsprocess, protokollföring, protokollets innehåll, justering samt reservationer, gäller kommunallagens regler.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-03-30
DNR KS 2023/14 917

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade genom § 23/2023-02-30 att från om med 2023-05-01 inrätta ett kultur- och fritidsutskott och förvaltningen gavs i samband med detta i uppdrag att utreda formerna för det nya utskottet. Möjligheterna att delegera beslutanderätten har följande två syften: att avlasta det politiska organet rutinärenden så att utrymme finns för mer omfattande behandling av principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare. Förvaltningen har därför tagit fram ett förslag på reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen. I förslaget presenteras förslag till ändrad delegation inom kultur- och fritidsverksamhetens område.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-30
Reviderad delegeringsordning för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen godkänns.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

DIARIENUMMER:	KS 14/2023
FASTSTÄLLD:	KS § 8/2023-01-23
VERSION:	-
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommundirektör

Delegeringsordning

Delegeringsordning för kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll 1
1. Allmänt om delegation 2
1.1 Syfte och avgränsning 2
1.2 Kommunallagens regler 3
1.3 Registrering och rapportering av beslut 4
1.4 Begränsning av delegation 5
1.5 Allmänna delegeringsregler 5
1.6 Förkortningar 5
2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen 6
A. Allmänna administrativa ärenden 7
B. Extra ordinär händelse och krisledning 11
C. Ekonomiärenden 13
D. Upphandling/Inköp/Avtal 16
E. Organisationsärenden 20
F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan 20
G. Personalärenden 22
H. Lönesättning 23
I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån 23
J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete 24
K. Lokalplanering och lokalanvändning 25
L. IKT/IT 26
M. Samhällsplanering 27
N. Mark- och exploateringsärenden 28
O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen 29
P. ~~Bibliotek,~~ Kultur- och fritidsärenden 29

1. Allmänt om delegation

1.1 Syfte och avgränsning

Möjligheterna att delegera beslutanderätten har följande två syften:

- att avlasta det politiska organet rutinärenden så att utrymme finns för mer omfattande behandling av principiella ärenden
- att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare

Kännetecknande för ett beslut som kan delegeras är bl.a. att det föreligger alternativa lösningar och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar.

Vidare kan sådana beslut överklagas genom kommunalbesvär, vilket innebär att en laglighetsprövning kan göras av besluten.

Revidering av delegationsordning ska göras vid förändringar i verksamheten. Minimikravet är att den revideras inför varje mandatperiod.

Utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar och tillsynsansvar ska kommunstyrelsens delegationsordning tillämpas i respektive nämnds delegationsordning. Nämnden fastställer delegat inom sitt ansvarsområde.

Genom delegation flyttas beslutanderätten över till delegaten. Delegaten träder in helt i kommunstyrelsens ställe. Beslut som fattas med stöd av delegation är juridiskt sett ett kommunstyrelsebeslut respektive nämndbeslut. Beslut som fattas på delegation gäller direkt och kan inte ändras av styrelsen/nämnden. Däremot kan kommunstyrelsen återta sin delegation, även för ett enskilt ärende, men detta får inte rättsverkan på redan fattade beslut.

Nämnden kan delegera sin beslutanderätt till:

- en grupp av ledamöter och/eller ersättare inom den egna nämnden, t ex. ett utskott eller nämndens presidium
- enskild ledamot eller ersättare inom nämnden
- enskild anställd inom kommunen

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera delegationen om inte annat anges.

Delegationsbeslut ska vara skriftliga och fattas i enlighet med gällande lagar och förordningar, kommunfullmäktiges beslut, för kommunen bindande avtal samt i enlighet med vägledande bestämmelser utfärdade av nämnd/styrelse.

Delegaten har också att beakta gällande beslut om anslag och budget samt förvissa sig om att de resurser som behövs för att verkställa beslutet står till förfogande.

Varje beslut ska innehålla uppgift om vem som fattat beslutet, när beslutet fattades, vilket beslut som fattats och vad beslutet avser samt vid behov kostnadsställe.

Tillämpningsanvisningar finns i Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Beslut som fattas inom ramen för verkställighet grundas ofta på instruktioner, avtal eller policy och ingår oftast i tjänsten. Typiska exempel på sådana beslut är tillämpning av tjänstledighetsregler, tilldelning av förskoleplats enligt regelverk och avgiftsdebitering enligt fastställd taxa. Sådana beslut kan heller inte överklagas.

Antalet beslut som fattas som ren verkställighet är mycket omfattande. Det finns inte någon mening i att lista alla möjliga beslut som kan fattas som ren verkställighet. Ett mindre antal verkställighetsbeslut finns listade i delegationsordningen för att klargöra att dessa beslut är, just verkställighet, (V).

Fullmakt skiljer sig från delegation på flera sätt.

Fullmakt ligger inom ramen för civilrättens område och avhandlas i avtalslagen. Lagen utgår från grundtanken att fullmakten är en förklaring av fullmaktsgivaren (det politiska organet) att fullmäktigen (förtroendevald eller tjänstepersoner) har rätt att handla på fullmaktsgivarens vägnar. Fullmaktsgivaren tar således på sig ansvaret för de rättshandlingar (avtal mm) som fullmäktigen ingår för dennes räkning inom fullmaktens gränser. Beslut och andra rättshandlingar inom ramen för en fullmakt kan inte överklagas genom kommunalbesvär.

En delegat däremot, har en organställning genom att delegaten går in i kommunstyrelsens ställe och beslutar.

1.2 Kommunallagens regler

Kommunstyrelsens möjligheter till delegation av ärenden behandlas i 6 kap. 37-40 §§, 7 kap. 5-7 §§ och i speciallagstiftning. Observera att i kommunallagens mening är även kommunstyrelsen att betrakta som nämnd.

6 kap 37 §

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap 38 §.

En gemensam nämnd får även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta på nämndens vägnar.

6 kap 38 §

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:
1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden, och
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

6 kap 39 §
En nämnd får uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

6 kap 40 §
Nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 37 § ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i kommunallagens 13:e kapitel.

Sådana beslut som avses i 6 kap 39 § ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

7 kap 5 §
En nämnd får uppdra åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 §.

7 kap 6 §
Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget att fatta beslutet.

7 kap 7 §
Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en anställd att besluta på nämndens vägnar, får nämnden ställa upp villkor som innebär att brukarna av nämndens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig, innan beslutet fattas. Nämnden får också bestämma att en anställd får fatta beslut endast om företrädare för brukarna har tillstyrkt beslutet.

1.3 Registrering och rapportering av beslut
I princip gäller samma formregler för delegationsbeslut som för nämndbeslut.

Detta innebär att det alltid skall finnas någon form av skriftlig dokumentation för de beslut som fattas med stöd av delegation.

Alla beslut som fattas med stöd av delegation skall anmälas till kommunstyrelsen i enlighet med Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Ett beslut som är fattat på delegation ska kunna överklagas liksom andra beslut som nämnd/styrelse fattar. Därav följer vikten av att delegationsbeslut anmäls. Anmäls inte besluten eller försenas anmälan av beslut, förlängs överklagandetiden med motsvarande tid. Tiden för överklagande löper 3 veckor från att protokollet anslagits på kommunens anslagstavla.

Förvaltningslagens särskilda regler gäller i ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. Enligt § 44 § FL börjar klagotiden löpa från den dagen part har fått del av beslutet genom beslutsmyndigheten.

I delegationsordning nedan, finns beteckningarna F, D respektive V.

F anger att ärendet hanteras med fullmakt, V anger att ett beslut ska betraktas som ren verkställighet utan formellt krav på återrapportering till KS. D anger att ärendet är en delegering inom vilken KS beslutar om huruvida ärendet ska återrapporteras till KS eller inte. I delegeringsordningen är delegerade ärenden

markerade med D1 för beslut som ska återrapporteras till KS, och med D2 för beslut som ska dokumenteras och förvaras hos beslutsfattaren.

Beslut av delegat ska skriftligen anmälas till nämnden/styrelsen nästkommande sammanträde. Beslut som fattas med stöd av vidaredelegation från Kommundirektör eller förvaltningschef ska rapporteras till kommundirektör/förvaltningschef. Syftet med krav på återrapportering är att nämnden/styrelsen ska få information och kunna utöva kontroll samt att beslutet blir registrerat.

1.4 Begränsning av delegation

I de fall delegaten inom ramen för lämnad delegation har att fatta ett beslut av principiell betydelse eller som annars är av större vikt skall ärendet lyftas till kommunstyrelsen för bedömning/beslut. Detsamma gäller om det politiska momentet i ärendet kan antas vara stort. Delegaten har att i dessa fall överlämna ärendet till kommunstyrelsen/nämnd för avgörande. Delegationen omfattas således inte av denna typ av ärenden.

1.5 Allmänna delegeringsregler

Överordnad chef äger rätt att fatta beslut i samtliga ärenden som delegerats till tjänsteperson vid ordinarie delegats frånvaro, vid jäv eller om delegaten överlämnar ärendet till denne. Den som förordnats som vikarie för viss tjänsteperson inträder som delegat i dennes ställe. Kommundirektören har rätt att fatta beslut i stället för samtliga tjänstepersonsdelegater.

Den som av kommunstyrelsen utsetts till delegat har rätt att underteckna de avtal och andra rättshandlingar som erfordras för verkställande av delegationsbeslutet.

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera ärenden som är lämpliga att vidaredelegera och om inte annat anges.

Vid kommunstyrelsens ordförandes bortovaro inträder kommunstyrelsens vice ordförande som delegat.

1.6 Förkortningar

F = Fullmakt D = Delegation V = Verkställighet

2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen

Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal, Extra ordinär händelse, Krisledning och IKT/IT gäller för samtliga nämnder.

Tillämpliga delar utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar för funktionerna administration, ekonomi, organisation och personal ska tillämpas inom respektive nämnds ansvarsområden. Servicenämnd har att fastställa delegationsordning för ansvarsområdet.

Innehållsförteckning delegationsordning:

A. Allmänna administrativa ärenden

B. Extra ordinär händelse och krisledning

C. Ekonomiärenden

D. Upphandling/Inköp/Avtal

E. Organisationsärenden

F. Kommunstyrelsen som personalorgan

G. Personalärenden

H. Lönesättning

I. Tjänstledigheter

J. Arbetsmiljöarbete

K. Lokalplanering och Lokalanvändning

L. IKT/IT

M. Samhällsplanering

N. Mark- och exploateringsärenden

O. Fastighets-, markköp respektive försäljning (KF)

P. Bibliotek och kultur

~~**Q. Fritid**~~

A. Allmänna administrativa ärenden

Nr	Ärende	Delegat	F/D/V	Not
A.1	Underteckna gåvo- och lånehandlingar, borgensärenden samt avtal och förbindelser av principiell betydelse.	Kommunstyrelsens ordförande (KSO) Ersättare: Kommunstyrelsens andra vice ordförande (2:a V KSO)	F	Finansiella avtal rapporteras till ek chef Handlingar ska kontrasigneras av kommundirektör
A.2	Representation (förtroendevalda)	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.3	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser och dylikt upp till 7000 kr per person	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.4	Beslut å kommunstyrelsens vägnar enligt 6 kap § 39 KL i fall som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas	KSO	D1	6 kap 39 § KL
A.5	Fatta beslut i framställningar från föreningar, organisationer och företag rörande ekonomiskt stöd.	KS	Ej delegerat	Inom budgetram för tillväxt och utveckling ~~Ej inom ansvar föreningsstöd, vilket åligger tekniska nämnden~~
A.6	Utfärda fullmakt för ombud att föra kommunens talan inför domstolar och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommundirektör (Kdir)	D2	KL 6 kap 15 § Ej vidaredelegering
A.7	Avge yttrande till länsstyrelsen i enlighet med 18 § Kameraövervakningslag (2013:460)	Kdir	D2	

A.8	Beslut att inte lämna ut uppgifter/allmän handling samt enligt prövning av sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom kommunens politiska beslutsprocess och kanslifunktionens ansvarsområden	Administrations- och kommunikationschef Ersättare: Nämndsamordnare/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11-13 §§ & 15 kap 2-3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.9	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom ekonomifunktionens ansvarsområden	Ekonomichef (Ek chef) Ers. Controller/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11-13 §§ & 15 kap 2-3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.10	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom personalfunktionens ansvaromården	Personalchef (Pers chef) Ers. personalstrateg/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11-13 §§ & 15 kap 2-3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.11	Yttrande till domstol vid överklagande av beslut att ej lämna ut allmän handling	Delegaten i ärendet	D1	Ej vidaredelegering
A.12	Prövning och beslut om att avvisa för sent inkomna överklaganden enligt §§ 45-46 FL	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.13	Beslut om ändringar och tillägg i Kommunstyrelsens dokumenthanteringsplan	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.14	Personuppgiftsbehandling inom KS ansvarsområden	Administrations- och kommunikationschef	D2	Ej vidaredelegering Kommunstyrelse och respektive nämnd är personuppgifts-ansvarig
A.15	Ansvar för förteckning över personuppgiftsbehandlingar för kommunstyrelsen	Registeransvarig	D2	Register-förteckning ska finnas tillgängligt för redovisning Resp. nämnds ansvar

A.16	Besluta om den registrerades rättigheter i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig (dataportabilitet).	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 16-20, dataskydds-förordningen Resp. nämnds ansvar
A.17	Beslut att neka den registrerades begäran om registerutdrag	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 12.5 b, dataskydds-förordningen Ej vidaredelegering Resp. nämnds ansvar
A.18	Ingå personuppgiftsbiträdesavtal med personer utanför den kommunala organisationen som behandlar personuppgifter för kommunstyrelsens räkning.	Behörig avtalsansvarig	D2	Art. 28.3, dataskydds-förordningen. Resp. nämnds ansvar
~~A.19~~	~~Tillståndsgivning enligt Lotterilagen~~	~~Besöksnärings-ansvarig~~	~~D2~~	~~Ej vidaredelegering~~
A.20	Avge yttrande eller föra talan i ärenden rörande folkbokföringen	Förvaltningschef (Fc) Socialnämnd	D2	Folkbokförings-lag (1991:481)
A.21	Besvara till styrelsen inkomna skrivelser där styrelsens yttrande ej anses påkallat.	KSO	V	
A.22	Göra framställningar till statliga verk eller kommunala myndigheter i anslutning till styrelsens verksamhet	KSO	V	
A.23	Avge yttrande i enlighet med politiskt antagna styrdokument respektive handlingar	Kdir	V	
A.24	Namnändringar och redaktionella ändringar i avtal och andra handlingar	Kdir	V	
A.25	Beslut om gallring i kommunens centralarkiv	Administrations- och kommunikationschef / Arkivansvarig	D2	

A.26	Ansvar för diarieföring av ärenden, registrering, och arkivering inom kommunstyrelsens ansvarsområde	Administrations- och kommunikationschef	V	Ska finnas tillgängligt för redovisning Resp. nämnds ansvar
A.27	Tillstånd eller avslag att använda kommunens vapen och logotyp	Administrations- och kommunikationschef	V	Lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar
A.28	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare	Kdir	D2	
A.29	Yttrande ang. antagande av hemvärnsmän	Kdir	D2	Hemvärnsför-ordning (1997:146)
A.30	Kommunens digitala anslagstavla	Administrations- och kommunikationschef	V	
A.31	Omprövning av beslut som fattas på delegation	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	37 § FL
A.32	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	36 § FL

B. Extra ordinär händelse och krisledning

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsen art och omfattning.

Grundprincipen är att alla givna delegationer fortfarande gäller, men krisledningsnämnden äger dock rätt att återkalla givna delegationer och överta beslutanderätten i de ärenden som berörs av den extraordinära händelsen. Den som normalt sett har delegationen ska skyndsamt informeras om ett sådant återkallande.

Vid extra ordinär händelse upprättas en ledningsgrupp, vilken tillika är beredningsgrupp för krisledningsnämnden.

Beredningsgruppen leds av kommundirektören.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
B.1	Krisledningsnämnd vid extra ordinär händelse eller krissituation	Krisledningsnämnd		Sammankallas Reglemente för Krisledningsnämnd samt Krisledningsplan för extraordinär händelse
B.2	Utse ersättare för kommundirektören vid kommunchefens planerade frånvaro vid extra ordinär händelse eller krissituation	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
B.3	Beslut om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass enligt säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	D1	Ej vidaredelegering
B.4	Besluta om att bistå annan kommun som har framställt begäran om hjälp p g a att det pågår en extra ordinär händelse där, upp till ett värde av 10 prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.5	Ianspråktagande av ekonomiska resurser inom kommunstyrelsens ansvar vid extra ordinär händelse, upp till 10 prisbasbelopp	Kdir	D1	Ej vidaredelegering

B.6	Begära stöd från en annan kommun vid en extraordinär händelse.	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.7	Lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av en extraordinär händelse, upp till ett halvt prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering Socialsekreterare nås på kontorstid, tfn 0513-170 00. Vid akut läge (ej kontorstid) ring 112, be att få tala med social beredskap Herrljunga (sociala jouren erbjuder tillfälligt stöd ex. övernattning, mat m.m.)

C. Ekonomiärenden

Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar fullt ut för tilldelad budget.

Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.

Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
C.1	Beslutsattestant för kommunstyrelsens ansvarsområde	Kdir Ek chef	D2	Ekonomichef ges rätt att utse ersättare för sig själv och beslutsattestanter och ersättare för styrelsens ansvarsområden. Förteckning över dessa ska hållas aktuell och anmälas till nämnden/ styrelsen
C.2	Beslut om ändring i attestantförteckning under löpande mandatperiod	Ek chef	D2	Ej vidaredelegering
C.3	Överenskommelse om betalning av fordran	Ek chef/ Fc	D1	Ej vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.4	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen till ett högsta belopp av 3 prisbasbelopp	Ek chef/ Fc	D2	Rätt till vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.5	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen över 3 prisbasbelopp	KS		Ej delegerat

C.6	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar över ett halvt prisbasbelopp	KS		Ej delegerat. Konkurser, boupptecknings-ingar / dödsbo-anmälningar ska vara avslutade
C.7	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar upp till ett halvt prisbasbelopp	Ek chef	D1	
C.8	Avskrivning av lönefordran under ett halvt prisbasbelopp	Personalchef	D2	
C.9	Lånefinansiering	Ek chef	D1	Enligt Kf:s budgetbeslut
C.10	Omfördelning av investeringsmedel inom Ks förvaltning mellan verksamheter inom budgeterad investeringsram	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
C.11	Omdisponering av KF fastställd investeringsbudget efter framställan från nämnd för samtliga nämnder.	Resp. nämnd		Framgår av fastställda ekonomistyrning s-principer
C.12	Besluta om internbudget inom kommunstyrelsens verksamhetsområden	KS		Ej delegerat
C.13	Ta ställning till krav på skadestånd eller andra ersättningsanspråk	Kdir /Fc	D2	Ej vidaredelegering Fc inom respektive ansvars-område Försäkringsbolag ska alltid kontaktas
C.14	Likviditetsförvaltning och löpande finansiella transaktioner	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.15	Långsiktig medelsförvaltning inkl. pensionsmedelsförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.16	Donationsmedelsförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.17	Avge yttrande i juridiska processer avseende upphandling, inköp och avtal	Ek chef	D2	Inom ramen för uppdraget

				inköp/upp-handling/avtal
C.18	Utse attestanter för utkvittering/uttag avseende bankmedel, plusgiro, bankgiro och checkar	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning Två attester vid varje tillfälle
C.19	Utse attestanter för utkvittering av kommunens postförsändelser	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning
C.20	Kommunal delfinansiering i EU-projekt och andra regionala projekt	KS		Ej delegerat

D. Upphandling / Inköp / Avtal

Upphandling/Inköp/avtal sker på tre olika samordningsnivåer;
Förvaltningsspecifik
Förvaltningsövergripande - Herrljunga kommun
Upphandling i samverkan med andra kommuner samt med andra upphandlande organisationer såsom Kammarkollegiet och SKL Kommentus Inköpscentral

Samordnad upphandling kan vara förvaltningsspecifik eller förvaltningsövergripande.

Policy och Riktlinjer för inköp och upphandling ska följas.
Ekonomichef (Ek chef) och upphandlingssamordnare (Uso) i Herrljunga kommun ska anlitas.
Särskilda riktlinjer gäller vid direktupphandling där samråd ska ske med upphandlingsansvarig.

Inköp av varor och tjänster inom nämndens ansvarsområde och budgetanslag ska ske genom förvaltningarnas utsedda beställare.

Till grund för anskaffning och upphandling ska fastställd budget finnas, inom drift, investering eller exploatering.
Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar för tilldelad budget.
Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.
Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

OBS!
Olika regler gäller beroende på om en upphandlings värde överstiger eller ligger under ett visst tröskelvärde. Därför måste det totala värdet av varje upphandling beräknas för att se vilka regler som gäller. Köp av samma slag räknas samman oavsett om det är vara, tjänst eller tekniskentreprenad.

Följande tröskelvärde/upphandlingsvärde (årskostnad alternativt totalt avtalsvärde) gäller år 2018 och 2019:

Tröskelvärde – Varor och tjänster
Direktupphandling – upp till 586 907 SEK
Förenklad upphandling – 586 908 kr – 2 096 097 SEK
Öppen upphandling – över 2 096 097 SEK

Tröskelvärde – Byggentreprenader
Förenklad upphandling – 52 620 561 SEK
Öppen upphandling – över 52 620 561 SEK

Det är inte tillåtet att dela upp en upphandling i avsikt att komma under de olika beloppsgränserna.
Ramavtal får tecknas för högst fyra år.

Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal ska gälla för samtliga nämnder.
Respektive nämnd ska fastställa delegation avseende delegat.

Upphandlingssamordnare förkortas Uso.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
	Förvaltningsspecifik			
D.1	Direktupphandling förvaltningsspecifik Starta och genomföra upphandling Beslut Avtal/Beställning Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig	V	Samråd ska ske med Uso Ska diarieföras Direktupp-handling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras. Riktlinjer för direktupp-handling ska följas.
D.2	Förenklad upphandling, förvaltningsspecifik Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Fc Fc Fc Fc	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.
D.3	Öppen upphandling, förvaltningsspecifik Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Resp. nämnd Resp. nämnd Fc Fc	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras Eventuell avtals-förlängning efter samråd med respektive nämnd

	Förvaltningsövergripande			
D.4	Direktupphandling, kommunövergripande Starta och genomföra upphandling Beslut Avtal/Beställning Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig	V	Samråd ska ske med Uso. Ska diarieföras Direktupp-handling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras. Riktlinjer för direkt-upphandling ska följas.
D.5	Förenklad upphandling, förvaltningsövergripande Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Sluta avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras
D.6	Öppen upphandling, kommunövergripande Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut, antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras. Eventuell avtals-förlängning efter samråd med kommun-styrelsens presidium
	Samordnad upphandling Ramavtal Upphandlingsverksamheten i kommuner ska i möjligaste mån samordnas för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor och totalekonomi samt för att minimera de administrativa kostnaderna för upphandlingsverksamheten.			

	Samordning ska även ske med andra kommuner, myndigheter och upphandlingsorganisationer där så är lämpligt. Samordnad upphandling förutsätter likvärdiga förfrågningsunderlag och kan avse en eller flera förvaltningars behov.			
D.7	Förenklad upphandling, samordnad Beslut om medverkan eller ej vid upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef Kdir/Ek chef	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras
D.8	Öppen upphandling, samordnad Beslut om medverkan i upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	 Kdir /Ek chef Kdir /Ek chef Kdir /Ek chef Kdir /Ek chef	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras
D.9	Uppsägning av avtal	Behörig avtalsansvarig	V	Ingår i uppdragets funktionsansvar. Samråd ska ske med Uso.
D.10	Teckna leasingavtal	Kdir /EK chef	D2	Kdir rätt till vidare-delegering Samråd ska ske med Uso

E. Organisationsärenden

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
E.1	Beslut avseende förvaltningarnas interna organisation	Kdir	D1	Rätt till vidaredelegering

F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan

De flesta beslut i personalfrågor fattas utifrån lagar och avtal. Besluten är då att se som ren verkställighet.

Även beslut som fattas i enlighet med politiskt antagna riktlinjer och policys är verkställighet och skall därför skiljas från beslutsdelegering i kommunallagens mening.

Kommundirektören och respektive chef har, med nedan angivna undantag, fullständigt personalansvar inom ramen för gällande lagar, förordningar, föreskrifter, avtal och kommunala riktlinjer och policys.

Kommundirektören svarar för att riktlinjer, policydokument och anvisningar utarbetas.

Nedanstående ärenden kan inte beslutas genom verkställighet av tjänsteperson och ska delegeras av KS.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
F.1	Tecknande/Uppsägning av lokala kollektivavtal	Personalchef	D2	
F.2	Tvisteförhandlingar jml 64 och 10 §§ MBL	Personalchef	D2	
F.3	Intresseförhandlingar avseende löner, anställningsvillkor, arbetstider och dylikt.	Personalchef	D2	
F.4	Centrala MBL-förhandlingar (MBL § 14)	Personalchef	D2	
F.5	Ordförande i samverkansgrupp samt delegation att hålla förhandlingar inom ramen för samverkansavtalet (MBL § 11, 19, 38):			
	Övergripande (CSG)	Kdir	D2	
	Förvaltningsövergripande (FSG)	Fc	D2	
		Avdelningschef	D2	

	Avdelningsnivå (LSG) Enhetsnivå/Områdesnivå (LSG)	Rektor/Områdes-chef/Enhetschef	D2	
F.2	Med bindande verkan för kommunen genom lokala kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.3	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning och förhandlingsrätt utom vad gäller 11 – 14 och 38 §§ Lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområde	Personalchef	D2	
F.4	Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lagar, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.5	Beslut med anledning av arbetsmarknadskonflikt	KS		Ej delegerat
F.6	Fastställande av ram vid löneöversynsförhandlingar	KS		Lönenivåer i enlighet med Herrljunga kommuns lönepolicy antagen av …
F.7	Genomförande av löneöversynsförhandlingar	Kdir	D2	Vidaredelegerat till personalchef Öppnande och avslutande av lokala förhandlingar.
F.8	Beslutanderätten i lönerevisionsfrågor	Kdir	D2	Vidaredelegerat personalchef
F.9	Prövning av arbetstagares bisyssleinnehav	Fc	V	Samråd ska ske med personalchef

F.10	Utveckla, förvalta och arbeta fram förslag till strategiska mål och policydokument för personalfrågor	Personalchef	V	
F.11	Utveckla och förvalta pensions- och försäkringsavtal samt handlägga pension- och försäkringsfrågor	Personalchef	V	

G. Personalärenden

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
G.1	Anställning, förflyttning, avstängning, disciplinpåföljd, uppsägning eller avsked av; Kommundirektör Förvaltningschef Personalchef/Ekonomichef/ Administrations- och kommunikationschef Förflyttning av personal mellan förvaltningar Inom kommunstyrelsens förvaltning Inom respektive förvaltning	 KS Kdir Kdir/Fc Personalchef Personalchef Fc/ personalansvarig chef	 D1 D1 D2 D2 D2	Efter samråd med personalchef och förhandlingar i enlighet med gällande avtal Kdir fattar beslut avseende Fc, efter samråd med KSO och berörd nämnds ordförande.
G.2	Tidsbegränsad anställning av förvaltningschef/ställföreträdare högst sammanlagt 12 månader	Kdir	V	
G.3	Tjänstledighet för kommundirektören	KSO	D2	
G.4	Vikariatsförordnande och kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder för kommundirektören	KSO	D1	
G.4	Kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder	Personalchef	D2	

G.5	Ledighet för enskilda angelägenhet, max 6 månader	Personalansvarig chef	V	
G.5	Beslut om flyttbidrag	Personalchef Ers. Kdir	D2	

H. Lönesättning

Beslut om lönesättning ska vara väl underbyggda utifrån såväl gällande avtal som av Herrljunga kommuns lönepolicy

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
H.1	Beslut om anställningsvillkor och löneinplacering av kommundirektören.	KS presidie	D2	
H.2	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning av förvaltningschefer samt övrig personal inom kommunledningsförvaltningen	Kdir	D2	Kdir fattar beslut avseende Fe efter samråd med berörd nämnds ordförande
H.3	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning inom förvaltningsområdet	Fc	D2	

I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	
I.2	Förvaltningschefer samt personal inom kommunledningsförvaltningen	Kdir	D2	
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	

J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete

Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifterna är delegerat till respektive nämnd/styrelse.

Respektive nämnd/styrelse ska genom ordförande delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna inom ansvarsområdet till Fc/Kc.

Denne ska i sin tur delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna i linjeorganisationen.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
J.1	Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifter under kommunstyrelsen och nämnder.	Kdir/Fc	D2	Inom kommunlednings förvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbets uppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisation en
J.2	Plan för Systematiskt Arbetsmiljöarbete	Personalchef	D2	Inom kommunlednings förvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbets -uppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisation en Respektive förvaltningschef ansvarar för att plan för systematiskt arbetsmiljöarbete arbetas fram.

K. Lokalplanering och lokalanvändning

Ansvaret för planering av verksamhetslokaler ligger hos respektive verksamhetsansvarig nämnd.

All lokalplanering ska säkerställa att kommunens planering avseende verksamhetslokaler sker utifrån ett strategiskt långsiktigt och hållbart planeringsperspektiv.

~~Tekniska nämnden~~ Internservicenämnden ansvarar för verksamhetslokaler utifrån ägarperspektivet.

Beslut om ombyggnation respektive tillbyggnader för verksamhetslokaler vilka fordrar investeringsinsats ska ske i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd investeringsbudget och Policy för Verksamhets- och ekonomistyrning

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
K.1	Lokalfrågor rörande kommunhuset	Kdir	D2	
K.2	Teckna hyreskontrakt för lokaler avseende verksamhet och/eller boende med fastighetsansvarig ~~teknisk nämnd~~ internservicenämnden	Fc	D1	Ska ske efter samråd med respektive nämnd. Samtliga hyreskontrakt ska tillställas och förvaras vid ekonomiavdelningen
K.3	Beslut om mindre lokalförändringar/justeringar för verksamhetslokaler, inte underhåll, inom egen budgetram drift, upp till 10 prisbasbelopp	Fc	D2	Efter samråd med nämnd Samrådet ska dokumenteras
K.4	Beslut om inköp utrustning arbetsplatser	Kdir /Fc	V	Avrop från ramavtal och liknande inköp inom ordning för upphandling/ inköp
K.5	Teckna förstahandskontrakt med externa fastighetsägare för lokaler avseende verksamhet och/eller boende.	Fc intern-servicenämnden	D1	Efter samråd med hyrande nämnd

				Samråd ska dokumenteras och redovisas till kommun-styrelsen
K.6	Dödande av inteckningar och liknande åtgärder	Ek chef	D2	

L. IKT/IT

IKT/IT-avdelningen ansvarar för drift och utveckling av den tekniska plattformen, infrastruktur, kommunikation, drift verksamhetssystem, IT-säkerhet, IT-strategi, licenser, teleteknik mm.

Verksamheterna ansvarar för systemförvaltning/utveckling, behörighetsadministration, utbildning IT-säkerhet, IT-beställare till IT-avdelningen (inköp) mm.

Se även delegationsordning upphandling/inköp

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
L.1	Beslut om programinstallation i kommunens datorer/datornät	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.2	Beslut om behörighet i kommunens datanät	IT-chef	V	Ingår som verkställighet i uppdraget
L.3	Besluta om inköp IT-utrustning och verksamhetssystem/programvara	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.4	Besluta om hyresavtal av fiber och/eller annan infrastruktur för bredband	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.5	Besluta om support- och operatörstjänster avseende tele- och datakommunikation	IT-chef	V	Inom budgetram

				Ingår som verkställighet i uppdraget

M. Samhällsplanering

Remisshantering i planärenden avser: 1. Planer som upprättas av Herrljunga kommun. 2. Planer från grannkommuner. 3. Remisser från staten, länsstyrelsen och övriga

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
M.1	Remisser, enkla och okomplicerade och som följer intentionerna i den översiktliga planeringen	Samhälls-utvecklare	D2	
M.2	Fastställa uppdrag avseende fördjupade översiktsplaner och/eller tematiska tillägg till översiktsplan inklusive finansiering	KS		Ej delegerat
M.3	Avge yttranden angående kollektivtrafik-turlistor, koncession för trafik och därmed jämförliga åtgärder	Kollektivtrafik-samordnare Samhälls-utvecklare	D2	Kollektivtrafikplanering i första hand – Kollektivtrafik-samordnare. Övergripande strategiska remisser kopplat till samhällsplanering – Planerings-sekreterare
M.4	Avge yttranden i ärenden rörande koncession för eldistributionsledningar och liknande	Samhälls-utvecklare	D2	
M.5	Avge yttranden över ansökningar om täkttillstånd	KS		Ej delegerat
M.6	Ge uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen att utarbeta detaljplan.	KS		Ej delegerat Finansiering ska säkerställas före beslut

M.7	Avge samrådsyttrande till samhällsbyggnadsnämnden i ärenden om enkelt planförfarande enligt PBL	Samhälls-utvecklare	D1	Efter samråd med KSO/Vice. KSO
M.8	Avge samrådsyttrande över förslag till detaljplaner och områdesbestämmelser	KS		Ej delegerat
M.9	Prövning av domar avseende överklaganden av beslut som fattats av KF respektive KS	KS		Ej delegerat
M.10	Bevakning av kommunens intressen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnationsplanering	Fc Internservice-nämnd	D2	
M.11	Framställningar och yttrande till samhällsbyggnadsnämnden eller lantmäterimyndigheten angående fastighetsbildning, bygglov mm.	KSO		

N. Mark- och exploateringsärenden

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
N.1	Brådskande mark och exploateringsärenden, besluta om köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel inom de ramar och enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.	KS		Ej delegerat

O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen

Nr	Ärende	Delegat	D / V	Not
O.1	Inom beloppet 100 prisbasbelopp genomföra köp/ försäljning av strategiska fastigheter/ strategisk mark.	~~TN~~ SBN	D1	Vid ärenden av möjlig principiell betydelse eller annars av större vikt ska internservice-nämnden fatta beslut efter samråd med kommun-styrelsen Ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt för Herrljunga kommun ska överlämnas till kommunfullmäk tige

P. ~~Bibliotek,~~ Kultur- och fritidsärenden

Nr	Ärende	Delegat	Not
P.1	Beslut om regler för stöd till föreningslivet	Kultur- och fritidsutskottet	
P.2	Beslut om regler för stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidsutskottet	
P.3	Beslut gällande ansökningar om utvecklingsstöd för investeringar och satsningar	Kultur och fritidsutskottet	Enligt regler för stöd till föreningslivet

P.4	Beslut om Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium
P.5	Beslut om Herrljunga kulturpris	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kulturpris
P.6	Beslut om avgifter inom biblioteksverksamheten	Kultur- och fritidsutskottet	
P.7	Beslut om pris till årets ungdomsledare	Kultur- och fritidsutskottet	
P.8	Utskottets deltagande i kurser, konferenser och dylikt	Ordförande i kultur- och fritidsutskottet	
P.9	Beslut om fördelning av bidrag till studieförbunden	~~Enhetschef bibliotek~~ Kultur- och fritidschef	Enligt Västra Götalands bildningsförbunds rekommendationer
P.10	Beslut gällande ansökningar om ”Snabba slanten”	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.11	Beslut om stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.12	Beslut om öppettider i biblioteken och i hälso- och friskvårdscenter	Kultur- och fritidschef	
P.13	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i biblioteken	Bibliotekschef	
~~P.12~~	~~Avtal gällande skötsel av fritidsanläggningar~~	~~Enhetschef~~	
P.14	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i hälso- och friskvårdscenter.	~~Enhetschef~~ Chef för simhall och sporthall	
~~P.5~~	~~Beviljande av föreningsbidrag i enlighet med regler för stöd till föreningslivet~~	~~Enhetschef~~	
P.15	Beslut gällande ansökningar om kommunalt aktivitetsstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet

P.16	Beslut gällande ansökningar om drift-/och lokalstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet
P.17	Beslut om stöd till föreningar som riktar sig till människor med psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar och/eller missbruksproblem eller anhörigföreningar till dessa (tidigare socialnämndens föreningsstöd).	Kultur- och fritidschef	
P.18	Tecknande av hyresavtal, leasingavtal, samverkansavtal och underhållsavtal för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	
P.19	Tecknande av avtal för ansökan om statsbidrag, regionbidrag och övriga bidrag för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-03-21
DNR KS 2023/12 910

Revidering av reglemente för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Genom kommunfullmäktige § 20/2023-02-06 reviderades kommunstyrelsens reglemente och ansvaret för kultur- och fritidsfrågor flyttades från bildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens uppdrag avseende kultur- och fritidsverksamheten har nu förtydligats och sammanfattats under § 28. Styrelsens ansvar för besöksnäring har flyttats från § 24 till § 28. Under § 28 förtydligas att inom kultur- och fritidsverksamheten ingår ansvar för bland annat: bibliotek, främjande av kulturutbud inom kommunen, främjande av rörligt friluftsliv, strategiskt ansvar för friluftsoch rekreationsområden och besöksnäring samt stöd till och samverkan med föreningslivet. Ändringar har markerats i rött i reviderat reglemente och borttagna formuleringar är genomstrukna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-21
Reviderat reglemente för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att reviderat reglemente för kommunstyrelsen antas.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Kultur- och fritidsutskottet

DIARIENUMMER:	KS 2023/12 910
FASTSTÄLLD:	KF § 20/2023-02-06
VERSION:	1
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunstyrelsen

Reglemente

Reglementsbestämmelser för kommunstyrelsen Herrljunga kommun

Dokumentet gäller för kommunstyrelse och berörda nämnder avseende kommunstyrelsens övergripande ansvar.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll 1
Reglementets roll 3
1 § Reglementets roll 3
Kommunstyrelsens övergripande uppgifter 3
2 § Ledningsfunktionen, roll och ansvar 3
3 § Styrsystem 4
Ekonomisk förvaltning 4
4 § God ekonomisk hushållning och ekonomisk förvaltning 4
5 § Delegering från kommunfullmäktige 5
Personalpolitik 5
6 § Övergripande förvaltningsorganisation 5
7 § Personalpolitik 5
8 § Arbetsmiljö 6
Övergripande strategiskt funktionsansvar 6
9 § Övergripande administration/förvaltningsorganisation/diarieföring 6
10 § Arkivmyndighet 6
11 § Personuppgiftsansvarig 6
12 § Kommunens anslagstavla 7
13 § Styrdokument och kommunfullmäktiges handlingar 7
14 § Kommunens heraldiska vapen 7
15 § Lagen om kameraövervakning 7
16 § Delegering från kommunfullmäktige - Avge yttrande 7
17 § Föra talan i mål och ärenden 7
18 § Delegeringsordning 7
19 § Underteckna handlingar 7
20 § Diarieföring 7
21 § Folkhälsa 7
22 § Säkerhetsansvar och säkerhetssamordning 7
23 § Översiktlig samhällsplanering 8
24 § Näringsliv, ~~besöksnäring~~ och sysselsättning 8
25 § Information och kommunikation 8
26 § Avtal avseende flyktingmottagning 8
27 § Bostäder och verksamhetslokaler 8
29 § ~~Biblioteks- och kulturverksamhet~~ Kultur- och fritidsverksamhet 8

~~30 § Fritidsverksamhet~~ ... 9
Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt ... 10
31 § Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt ... 10
Kommunstyrelsens arbetsformer ... 10
32 § Styrelsens sammansättning ... 10
33 § Mandattid för ledamöter och ersättare ... 10
34 § Ordförande, och 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande ... 10
35 § Kommunalråd och oppositionsråd ... 11
36 § Ersättarnas tjänstgöring ... 11
37 § Ersättares tjänstgöring vid jävförhinder ... 11
38 § Inkallande av ersättare ... 11
39 § Ersättare för ordföranden ... 11
40 § Utskott ... 11
41 § Ersättares tjänstgöring i utskott ... 12
42 § Tid för utskottsmöten ... 12
Sammanträden ... 12
43 § Tidpunkt ... 12
44 § Kallelse ... 12
45 § Yttranderätt ... 12
46 § Justering av protokoll ... 13
47 § Reservation ... 13
48 § Delgivning ... 13
49 § Närvarorätt ... 13
Administrativa organ ... 13
50 § Beredning av ärenden ... 13
51 § Arbetsplanering ... 13

Reglementets roll

1 § Reglementets roll

Utöver vad som är föreskrivet i för styrelse och varje nämnd särskilt fastställt reglemente gäller i detta reglemente meddelade allmänna föreskrifter för kommunens nämnder.

Om ett reglemente eller särskilt kommunfullmäktigebeslut innehåller någon bestämmelse som avviker från detta reglemente gäller den bestämmelsen.

Krisledningsnämnd kan vid särskild händelse aktivera krisledningsplan och därvid komma att fatta beslut inom nämnds verksamhetsområde.

I kommunstyrelsens ansvar ingår övergripande ansvar, strategiskt ansvar och fastställda funktionsansvar. Kommunstyrelsens roll ska i första hand utgöra de övergripande ansvarsområdena och strategiskt planerings- och uppföljningsansvar.

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

2 § Ledningsfunktionen, roll och ansvar

Kommunstyrelsen har det totala ledningsansvaret i enlighet med kommunallagen och ett tydligt övergripande ansvar avseende styrning, ledning, uppföljning och kontroll vari ingår kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolag och nämnder.

Kommunstyrelsen ska:

- Ansvara för att nationella mål, lagar och förordningar följs.
- Utifrån detta reglemente, styra, leda och följa upp nämndernas och bolagens verksamheter och däri utöva sin uppsiktsplikt över nämnder och bolag.
- Ansvara för samordning och dialogmöten med nämndpresidier, förvaltningschefer och bolagsledning.
- Utöva en tydlig uppsiktsplikt med ansvar för att fastställd vision, mål och riktlinjer följs
- Ansvara för den totala planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och att ekonomistyrningsprinciperna efterlevs.
- I samverkan med övriga nämnder och kommunala bolag samordna den fysiska, sociala, miljö- och folkhälsoinriktade samhällsplaneringen.
- Ta initiativ i frågor avseende kommunens förvaltningsorganisation.
- Tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag/företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- Utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltningen som finns under styrelsen. Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska även fastställa direktörens övriga uppgifter.

3 § Styrsystem

I kommunstyrelsens ledningsansvar ingår att utveckla de system och metoder som ändamålet kräver. Exempel på sådana system och metoder är;

- Styrsystem för ekonomiansvar
- Styrsystem för personalansvar
- Uppföljning- och utvärderingssystem
- Informations- och Kommunikationssystem

Ekonomisk förvaltning

4 § God ekonomisk hushållning och ekonomisk förvaltning

Kommunstyrelsen ska tillse att verksamheterna i kommunen bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt och de föreskrifter som finns i lagar och förordning samt bestämmelser i enlighet med reglementen.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt rapportera till kommunfullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens finansförvaltning och att följa av kommunfullmäktige beslutade föreskrifter för detta.

Herrljunga kommun ska tillämpa god ekonomisk hushållning. Styrelse och nämnder ansvarar därvid särskilt för att;

- Styrelse/nämnd ska följa av kommunfullmäktige fastställda mål och riktlinjer för sin verksamhet.
- Styrelsens/nämnds verksamhet ska bedrivas inom tilldelade ekonomiska resurser.
- Styrelsen/nämnd ska tillse att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.
- Styrelse/nämnd skall följa de administrativa råd och föreskrifter för kommunens olika verksamheter som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.
- Styrelse/nämnd ska följa av kommunfullmäktige fastställda ekonomistyrningsprinciper

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunen ska leva upp till målsättningen "God ekonomisk hushållning", löpande utveckla ekonomiprocesserna, ge stöd till politiken och verksamheterna inom funktionsansvaret ekonomi.

Kommunstyrelsen ansvarar vidare för ekonomisk förvaltning, vari det bland annat ingår

- Övergripande ansvar för kommunens fasta och lösa egendom.

- Ansvar för att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.
- Ansvar för att handhavande av egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av annan nämnd.

5 § Delegering från kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige delegerar särskilt följande ansvar att besluta i;

- Vid behov ta upp lån inom den beloppsram och efter de ekonomistyrningsprinciper som kommunfullmäktige fastställt med därtill hörande beaktande av säkerheter, vilket kommunfullmäktige angivit
- I sådana mål och ärenden där det ankommer på kommunstyrelsen att
  - föra kommunens talan
  - på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran
  - anta ackord/ingå förlikning
  - sluta annat avtal om inte annat följer av lag eller författning eller av kommunfullmäktiges beslut

Delegeringsbeslut ska anmälas till kommunfullmäktige.

Personalpolitik

6 § Övergripande förvaltningsorganisation

Inom personalansvaret gäller bland annat;

- Kommundirektören är direkt underställd kommunstyrelsen
- Kommundirektören är chef för kommunens förvaltningschefer
- Kommundirektören anställer förvaltningschefer efter samråd med kommunstyrelsens presidium och respektive nämnds presidium

7 § Personalpolitik

Kommunstyrelsen ska handa frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl. a. att;

- Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunstyrelsen som arbetsgivare och kommunens arbetstagare
- Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 paragrafen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- Besluta om stridsåtgärd

- Avgöra principiella frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- Lämna uppdrag som avses i lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.
- Ansvara för att utarbeta strategiska mål och policydokument för personalfrågor
- Bereda övergripande organisatoriska ärenden
- Utgöra pensionsmyndighet och besluta i ärenden avseende pension- och försäkringsavtal
- Besluta avseende förflyttning och omplacering av personal mellan olika nämnders ansvarsområden
- Utgöra anställningsmyndighet för personal inom kommunledningsförvaltningen

Nämnd är ansvarig för all personal inom nämndansvaret med undantag av ansvar, vilka ålagts kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för inrättandet och lönesättandet av befattningar inom beviljade anslag och kommunstyrelsens ansvarsområde.

Personalbudget och personalekonomiskt bokslut ska upprättas årligen.

8 § Arbetsmiljö
Styrelse/ nämnd ansvarar för arbetsmiljöarbetsuppgifter inom styrelse-/nämndsansvaret.

Styrelse/nämnd ska planera, leda och kontrollera verksamheten inom sitt ansvarsområde på ett sätt som säkerställer att arbetsmiljön uppfyller kraven i arbetsmiljölagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Övergripande strategiskt funktionsansvar

9 § Övergripande administration/förvaltningsorganisation/diarieföring
Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens administrativa funktionsansvar och uppgifter med centraliserad nämndadministration samt har ett övergripande ansvarar för kommunens dokument- och ärendehantering.

10 § Arkivmyndighet
Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare beskrivning finns i arkivreglemente.

11 § Personuppgiftsansvarig
Kommunstyrelsen är tillsammans med nämnderna personuppgiftsansvarig i kommunen. De personuppgiftsansvariga ansvarar för hanteringen av personuppgifter och utser Dataskyddsombud som kontrollerar att personuppgifter hanteras på ett korrekt sätt.

Kommunstyrelsen är registeransvarig för de register som styrelsen för sin verksamhet förfogar över.

12 § Kommunens anslagstavla
Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens webbaserade anslagstavla.

13 § Styrdokument och kommunfullmäktiges handlingar
Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens styrdokument, regelbestånd, riktlinjer och kommunfullmäktiges handlingar.

14 § Kommunens heraldiska vapen
Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens heraldiska vapen.

15 § Lagen om kameraövervakning
Kommunstyrelsen ansvarar för yttranden över framställningar avseende kameraövervakning.

16 § Delegering från kommunfullmäktige - Avge yttrande
Kommunstyrelsen ansvarar för att avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får dock även besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige

Delegeringsbeslut ska anmälas till kommunfullmäktige.

17 § Föra talan i mål och ärenden
Kommunstyrelsen ansvarar för att själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden, vilka ingår i styrelsens verksamhetsområde, eller i annat fall när det följer av lag eller annan författning eller av beslut i kommunfullmäktige.

18 § Delegeringsordning
Kommunstyrelsen ansvarar för delegeringsordning inom sitt verksamhetsansvar.

19 § Underteckna handlingar
Avtal och andra handlingar och skrivelser som beslutats av styrelsen ska undertecknas av ordförande och kontrasigneras av kommunchef. Vid deras frånvaro inträder 1:a vice ordförande och anställd som styrelsen utser.

I övrigt beslutar nämnden vem som ska underteckna handlingar.

20 § Diarieföring
Styrelsen ansvarar för kommunstyrelsens diarium.

21 § Folkhälsa
Kommunstyrelsen ansvarar för det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet.

22 § Säkerhetsansvar och säkerhetssamordning
Krisledningsnämnden ansvarar för hantering av extraordinära händelser i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att erforderligt säkerhetsarbete och samordning därav genomförs i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att risk- och sårbarhetsanalys genomförs inom samtliga nämnders och styrelsens ansvarsområden.

23 § Översiktlig samhällsplanering

Kommunstyrelsen ansvarar för den översiktliga samhällsplaneringen.

Det översiktliga samhällsplaneringsansvaret omfattar;

- översiktlig samhällsplanering
- fördjupade översiktsplaner
- strategiskt ansvar för mark- och exploateringsärenden
- översiktlig miljö- och naturvårdsplanering
- kultur och fritidspolitik utifrån ett översiktligt samhällsplaneringsansvar

24 § Näringsliv, ~~besöksnäring~~ och sysselsättning

Kommunstyrelsen ansvarar för

- näringslivsutveckling
- ~~besöksnäring/turism~~
- sysselsättning
- åtgärder för att allmänt främja näringsliv, ~~besöksnäring/turism~~ och sysselsättningen i kommunen.

25 § Information och kommunikation

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens centrala information och kommunikation.

26 § Avtal avseende flyktingmottagning

Kommunstyrelsen ansvarar för avtal avseende flyktingmottagning

27 § Bostäder och verksamhetslokaler

Kommunstyrelsen ansvarar för översiktlig planering av bostads-, lokal- och verksamhetslokalsförsörjning. Ansvaret inkluderar kommunens översiktliga intressen avseende fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och planering av byggnation.

28 § ~~Biblioteks- och kulturverksamhet~~ Kultur- och fritidsverksamhet

Kommunstyrelsen ansvarar för ~~bibliotek och kulturverksamheten~~ kommunens kultur- och fritidsverksamhet. I ansvaret ingår:

- Ansvar för folkbibliotek enligt bibliotekslagen (2013:801)
- Förvaltning av kulturhusets verksamhet
- Tillsyn över sådana lotterier som avses i 6 kap 9 § spellagen (2018:1138)
- Främjande av offentligt kulturutbud

- Konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer, utsmyckningsprojekt, konstinköp och kommunens konstsamling
- Verka för att kulturhistoriska byggnader och skyddsvärda kulturmiljöer bevaras, utvecklas och synliggörs genom samverkan med kommunens föreningar
- Kommunens samlade museiverksamhet
- Kommunala friluftsbad
- Idrottsanläggningar
- Ansvar för och samverkan kring motionsspår, spår och leder inom kommunens geografiska område
- Främjande av friluftslivet
- Strategiskt ansvar för frilufts- och rekreationsområden
- Strategiskt ansvar för och samverkan kring turism och besöksverksamhet i kommunen
- Stöd till och samverkan med föreningslivet
- Främja kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga
- Att utse och dela ut Herrljungas hantverks- och kulturstipendium, Herrljungas kulturpris samt pris för årets ungdomsledare
- Stöd till studieförbunden
- Fritidsbanken

- ~~inköp av konstverk till kommunens förvaltningar och svara för vård och underhåll av denna konst samt svara för konstnärlig utsmyckning i offentlig miljö och ge råd i förekommande fall~~
- ~~söka möta att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för kulturarrangemang~~
- ~~verka för att kommunens kultur, biblioteks och kulturskoleanläggningar ska vara tillgängliga på tider då medborgare kan utnyttja dem.~~
- ~~Tillvarata resurser inom bibliotek- och kulturskoleverksamheten på ett optimalt sätt så att de skapar mervärden för barn, ungdomar och övriga kommuninvånare~~
- ~~genom ett nära samarbete med i kommunen verksamma föreningar, organisationer och kulturarbetare, stödja och stimulera det arbete som dessa bedriver och som komplement till föreningslivets verksamheter organisera och ansvara för kultur-, biblioteks- och kulturskoleaktiviteter samt arrangemang inom ansvarsområdet~~
- verka för att kultur, kulturhistoriska byggnader och skyddsvärda kulturmiljöer samt kommunens museala samlingar bevaras, utvecklas och synliggörs, exempelvis Fåglaviks Glasbruksmuseum.
- ~~enligt av kommunfullmäktige fastställda normer ansvara för frågor beträffande kommunala stipendier och priser inom kultur-, biblioteks- och kulturskolesektorn samt utdelande av dessa – utan kommunfullmäktiges särskilda bemyndigande besluta om taxor, hyror och avgifter inom ansvarsområdet~~
- ~~folkbibliotek~~
- ~~kultur för barn, ungdom och vuxna~~

~~30 § Fritidsverksamhet~~

~~Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens fritidsverksamhet. I ansvaret ingår:~~

- ~~med uppmärksamhet följa utvecklingen av fritidsfrågor samt ta de initiativ och framlägga de förslag man finner påkallade~~

- ~~sträva efter att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för fritidsverksamhet~~
- ~~förvalta och underhålla kommunala anläggningar och lokaler för fritids-, kultur-, musikskole- och turismverksamhet i egen regi~~
- ~~besluta om upplåtelse av kommunala anläggningar och lokaler för fritidsverksamhet – verka för att kommunens fritids-, kultur-, musikskole- och turismverksamhet i egen regi ska vara funktionshinderanpassade~~
- ~~verka för att kommunens fritidsverksamhet är tillgänglig på tider då medborgare kan utnyttja dem~~
- ~~i nära samarbete med i kommunen verksamma föreningar och organisationer för fritidsverksamhet, stödja och stimulera det arbete de bedriver och som komplement till föreningslivets verksamhet organisera och ansvara för arrangemang inom verksamhetsområdet~~
- ~~enligt av kommunfullmäktige fastställda normer handlägga frågor beträffande kommunala stipendier och priser inom fritidssektorns föreningsliv samt dessas utdelande utan kommunfullmäktig~~

Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt

29 § Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt

- Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för de uppgifter som åvilar kommunen enligt speciallagstiftning, såvida inte ansvaret lagts på annan nämnd.
- Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd
- Kommunstyrelsen ansvarar för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva under höjd beredskap.
- Kommunstyrelsen ansvarar för registrering och tillståndsgivning enligt lotterilagen

Kommunstyrelsens arbetsformer

30 § Styrelsens sammansättning

Kommunfullmäktige utser ledamöter och ersättare samt utser styrelsens presidium bestående av ordförande, 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande. Ordförande och 1:a vice ordförande väljs ur majoriteten och 2:a vice ordförande väljs ur oppositionen.

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

31 § Mandattid för ledamöter och ersättare

Ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen utses, om inte annat är särskilt föreskrivet, för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kommunfullmäktige har ägt rum.

32 § Ordförande, och 1:a vice ordförande och 2:a vice ordförande

Bestämmelser för kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande återfinns i *Reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda i Herrljunga kommun*, bilaga 3 - *Bestämmelser avseende arbetsuppgifter, uppdrag, arvoden, ersättningar och förmåner*

avseende kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i Herrljunga kommun.

33 § Kommunalråd och oppositionsråd

Bestämmelser för kommunalråd och oppositionsråd återfinns i *Reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda i Herrljunga kommun*, bilaga 3 - *Bestämmelser avseende arbetsuppgifter, uppdrag, arvoden, ersättningar och förmåner avseende kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i Herrljunga kommun.*

34 § Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Icke tjänstgörande ersättare skall ha rätt att deltaga i överläggningarna.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

35 § Ersättares tjänstgöring vid jävförhinder

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

36 § Inkallande av ersättare

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del ett sammanträde, ska tillse att en ersättare träder in i den frånvarande ledamotens ställe. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

37 § Ersättare för ordföranden

Bestämmelser avseende ersättare för ordförande i kommunstyrelsen återfinns i *Reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda i Herrljunga kommun*, bilaga 3 - *Bestämmelser avseende arbetsuppgifter, uppdrag, arvoden, ersättningar och förmåner avseende kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i Herrljunga kommun.*

38 § Utskott

Kommunstyrelsen får, för den tid styrelsen bestämmer, välja valfria utskott och inom dessa utse ordförande och vice ordförande.

Inom kommunstyrelsen får det finnas ett arbetsutskott och/eller ett förhandlingsutskott. Kommunstyrelsen får även utse kommunens budgetberedning.

Presidiet ingår vidare i plankommittén, som är samrådsorgan mellan kommunstyrelsen och berörda nämnder.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får styrelsen utse annan ledamot i respektive organ att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

39 § Ersättares tjänstgöring i utskott

Ersättare skall närvara vid utskottens sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

Ersättare skall inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet eller delegation som inte utsetts vid proportionellt val, skall fyllnadsval snarast förrättas.

40 § Tid för utskottsmöten

Kommunstyrelsens utskott sammanträder på dag och tid som varje organ bestämmer. Sammanträden skall också hållas när ordförande anser att det behövs eller när majoritet begär det.

Utskotten får fatta beslut endast när minst hälften av ledamöterna är närvarande.

Sammanträden

41 § Tidpunkt

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

42 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelse sker digitalt och ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra detta.

43 § Yttranderätt

Icke tjänstgörande ersättare har rätt att delta i styrelsens överläggningar, men inte i besluten.

Kommundirektör har rätt att delta i överläggningarna.

Nämndsamordnare har rätt att delta i överläggningar avseende juridiska och formella överväganden

44 § Justering av protokoll
Protokollet justeras av nämndens ordförande och ledamot ur oppositionen som utses på mötet.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan styrelsen justerar den.

45 § Reservation
Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

46 § Delgivning
Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kommunchefen eller kommunsekreteraren.

47 § Närvarorätt
Bestämmelser om närvarorätt återfinns i *Reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda i Herrljunga kommun*, bilaga 3 - *Bestämmelser avseende arbetsuppgifter, uppdrag, arvoden, ersättningar och förmåner avseende kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i Herrljunga kommun*.

Administrativa organ

48 § Beredning av ärenden
De ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av presidiet, arbetsutskott eller på delegation av tjänsteperson om beredning behövs.

Efter beredning ansvarar ordföranden för ärenden till kommunstyrelsen och fastställer dagordning.

49 § Arbetsplanering
Under kommunstyrelsen lyder samtlig personal vid kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelsen ansvarar för frågor om administrativ kontorslokalisering, öppethållande och arbetstider.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

Tjänsteskrivelse
2023-03-31
DNR 2023/3

Revidering av kommunstyrelsens informationsplan inklusive arkivbeskrivning

Sammanfattning

I Herrljunga kommuns arkivreglemente fastslås att samtliga nämnder ska redovisa sina handlingar verksamhetsbaserat i en informationshanteringsplan. Kommunstyrelsen antog en informationshanteringsplanen uppdaterades genom beslut 2022-05-30 för att följa arkivreglementets krav och Riksarkivets föreskrifter för verksamhetsbaserad arkivredovisning.

Kommunstyrelsen beslutade §220/2022-12-19 att övergå till digital ärendehantering. Detta innebär att ärenden som öppnas i diariet från och med 2023-01-01 ska tillskapas en digital akt och att handlingar som inkommit eller upprättats i pappersform och som har tillförts den digitala akten i diariet kan gallras efter kontroll av att den skannade versionen är likalydande med ursprungshandlingen. Ärenden som skapats i diariet till och med 2022 ska fortsatt arkiveras även i fysisk format.

Med bakgrund i detta beslut har en grundlig genomgång av informationshanteringsplanen och därtill hörande arkivbeskrivning och en uppdaterad version tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-31
Kommunstyrelsens informationshanteringsplan, ny version 2023

Förslag till beslut

Reviderad informationshanteringsplan för kommunstyrelsen antas.

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef

För kännedom till: Hemsidan-Styrdokument, Arkivredogörare, Arkivarie

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

Tjänsteskrivelse
2023-03-31
DNR 2023/3

Bakgrund

Herrljunga kommun har i likhet med alla offentliga verksamheter en skyldighet redovisa sina allmänna handlingar samt en skyldighet att underlätta för allmänheten att ta del av dem. Detta sker genom att handlingarna redovisas i en informationshanteringsplan, klassificeringsstruktur och arkivbeskrivning.

Informationshanteringsplanen är ett av de styrdokument som reglerar hanteringen av myndighetens allmänna handlingar. I dokumentet föreskrivs det bevarande- eller gallringsbeslut för olika handlingstyper. Dokumentet ska göra det möjligt att förstå sambandet mellan verksamhet och handling, överblicka handlingsbeståndet, söka och ta fram allmänna handlingar samt hantera och förvara handlingarna.

Juridisk bedömning

Informationshanteringsplanen och arkivbeskrivningen är gjord i enlighet med Arkivlagen (1990:782) som fastställer att varje myndighet ska upprätta en arkivbeskrivning med information om vilka handlingar som finns i arkivet, hur arkivet är organiserat samt en arkivförteckning. Informationshanteringsplanen är utformad efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning samt i enlighet med kraven på redovisning av arkiv i Herrljunga kommuns arkivreglemente.

Miljökonsekvensbeskrivning

Minskad pappershantering för kommunens verksamheter i och med digital ärendehantering.

DIARIENUMMER:	KS 2023/3
FASTSTÄLLD:	2022-05-30
VERSION:	2
SENAST REVIDERAD:	Skriv datum
GILTIG TILL:	Tills vidare
DOKUMENTANSVAR:	Administration och kommunikationschef

Plan

Informationshanteringsplan för kommunstyrelsen

Innehåller även arkivbeskrivning för kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Innehåll

Inledning **4**
Verksamhetsbaserad arkivredovisning 4
Vägledning till informationshanteringsplanen 5
Arkivbeskrivning **7**
Kommunstyrelsens uppdrag och verksamhet 7
Förvaltningsorganisation – kommunstyrelsens förvaltning 7
Historik 9
Sökmedel till arkivet 12
Sekretess 12
Gallring 13
Uppgifter som myndigheten regelbundet hämtar från eller lämnar till andra 13
Myndighetens rätt till försäljning av personuppgifter 13
Arkiv som myndigheten förvarar 13
Arkiv som överlämnats till arkivmyndighet eller till annan myndighet 13
Arkivverksamhetens organisation 13
Uppgifter om myndighetens allmänna handlingar 14
Klassificeringsstruktur **15**
Informationshanteringsplan för kommunstyrelsen **16**
3. Fysisk planering och byggnadsväsen **16**
3.1 Fysisk planering **16**
3.1.1 Hantera översiktsplaner 16
4. Miljö- och samhällsskydd **18**
4.1 Övergripande miljö- och klimatarbete **18**
4.1.1 Miljö- och klimatstrategiskt arbete 18
4.8 Naturvård **18**
4.8.1 Bilda naturreservat eller vattenskyddsområde 18
4.13 Samhällsskydd och beredskap **20**
4.13.1 Hantera utbildning och övning 20
4.13.2 Hantera säkerhetsskydd och signalskydd 20
4.13.3 Hantera civil beredskap 21
6. Näringsliv, arbete och integration **22**
6.1 Främjande av näringsliv och utveckling **22**
6.1.1 Främja näringslivsutveckling 22
6.1.2 Främja turism 22
6.1.3 Främja entreprenörskap för ungdomar 23
8. Kultur och fritid **23**
8.1 Programverksamhet och kulturstöd **23**
8.1.1 Bedriva programverksamhet inom kultur 23
8.1.2 Fördela kulturstöd, stipendier och priser 24
8.2 Bibliotek **25**
8.2.1 Planera biblioteksverksamhet 25
8.2.2 Köpa in och katalogisera media 25
8.2.3 Låna ut medier 26

8.3 Museiverksamhet 27
8.3.1 Hantera inköp och dokumentation av föremålssamlingar 27
8.3.2 Hantera inköp, dokumentation och utlån av konst 27
8.5 Fritidsaktiviteter och bidrag 28
8.5.1 Bedriva fritidsaktiviteter och programverksamhet 28
8.5.2 Hantera föreningsbidrag och stipendier 28
8.6 Fritidsanläggningar 29
8.6.1 Driva sport- och fritidsanläggningar 29
8.6.2 Driva badplats 30
8.6.3 Svara för rekreationsområden och vandringsleder 30
10. Samhällsservice 31
10.2 Anordna borgerlig vigsel 31
10.5 Bedriva folkhälsoarbete och trygghetsfrämjande arbete 32
10.6 Bedriva arbete med mänskliga rättigheter 33
10.7 Hantera lotterier 33
10.7.1 Hantera registrering av lotteri 33
10.7.2 Kontrollera lotterier 34

Inledning

Herrljunga kommun har i likhet med alla offentliga verksamheter en skyldighet redovisa sina allmänna handlingar samt en skyldighet att underlätta för allmänheten att ta del av dem. Detta sker genom att handlingarna redovisas i en informationshanteringsplan och arkivbeskrivning.

Informationshanteringsplanen är ett av de styrdokument som reglerar hanteringen av myndighetens allmänna handlingar. I dokumentet föreskrivs det bevarande- eller gallringsbeslut för olika handlingstyper. Dokumentet ska göra det möjligt att förstå sambandet mellan verksamhet och handling, överblicka handlingsbeståndet, söka och ta fram allmänna handlingar samt hantera och förvara handlingarna.

Kommunstyrelsens informationshanteringsplan reglerar hanteringen av de handlingar som är specifika för kommunstyrelsens kärnverksamhet. Den kommunövergripande informationshanteringsplanen reglerar hur de handlingar som är del av styrande eller stödjande verksamhetsområden ska hanteras.

Informationshanteringsplanen och arkivbeskrivningen är gjord i enlighet med Arkivlagen (1990:782) som fastställer att varje myndighet ska upprätta en arkivbeskrivning med information om vilka handlingar som finns i arkivet, hur arkivet är organiserat samt en arkivförteckning. Informationshanteringsplanen är utformad efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning samt i enlighet med kraven på redovisning av arkiv i Herrljunga kommuns arkivreglemente.

Informationshanteringsplanen tas fram av administration och kommunikationsenheten på kommunstyrelsens förvaltning och beslutas av kommunstyrelsen. Informationshanteringsplanen ska vara ett levande dokument som uppdateras kontinuerligt och synpunkter uppskattas då det underlättar arbetet med att hålla dokumentet korrekt och aktuellt.

Verksamhetsbaserad arkivredovisning

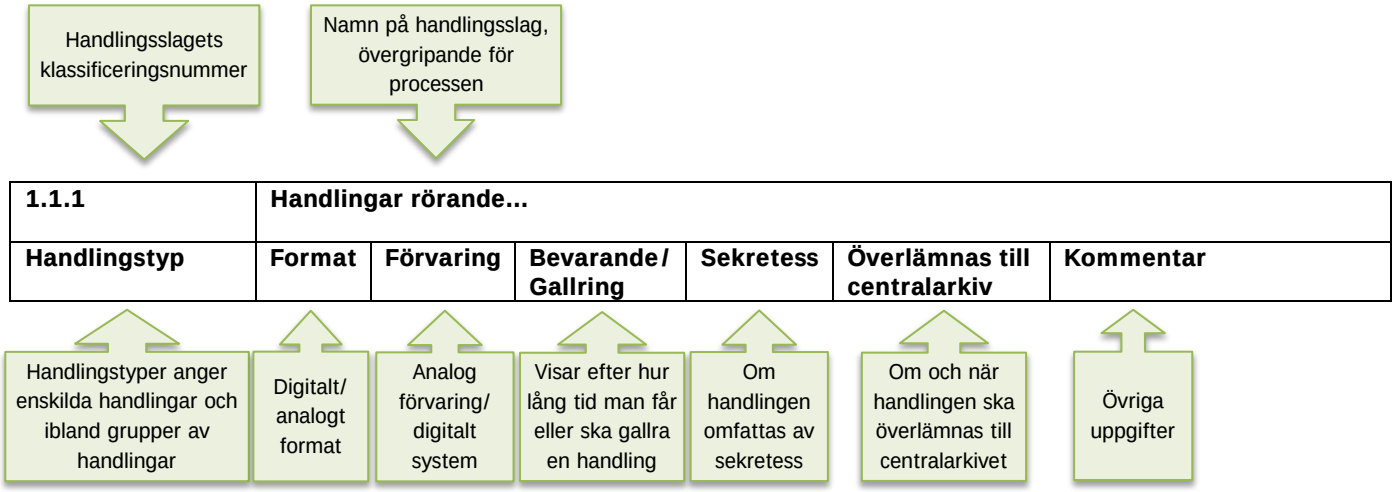
Informationshanteringsplanen är uppbyggd efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning. Det innebär att ett processorienterat synsätt används till informationshanteringen. Allmänna handlingar som upprättas och inkommer förklaras utifrån de verksamheter som de tillhör. Handlingarnas samband med verksamheten blir därigenom tydlig vilket förbättrar kategoriseringen och gör att handlingarna blir sökbara över tid. Införandet av verksamhetsbaserad arkivredovisning innebär att man frångår det allmänna arkivschemat som modell för att redovisa arkiv.

Informationshanteringsplanen är uppbyggd efter övergripande verksamhetsområden och de processer som ingår i dessa. Processerna struktureras i en klassificeringsstruktur, vilken är ett slags register eller innehållsförteckning över vilka processer och handlingsslag som förekommer. Varje process har ett unikt klassificeringsnummer, med syfte att underlätta sökbarheten. De kommungemensamma verksamhetsområdena, styrande och stödjande verksamheter, har klassificeringsnummer 1 och 2. Kommunstyrelsen och de övriga nämndernas kärnverksamheter har klassificeringsnummer mellan 3–10.

Klassificeringen är oberoende av ifall en handling är digital, finns på ~~papper eller~~ är till exempel en bild eller ljudupptagning. Klassificeringen är även oberoende av vilken organisation handlingen uppkommit i. Vid organisationsförändringar behöver därför inte klassificeringsstrukturen ändras utan förblir stabil – organisationen ändras men processerna finns kvar.

Processorienterad redovisning innebär att en process med tillhörande handlingstyper kan vara aktuell för flera delar av organisationen. Särskilt i den kommunövergripande informationshanteringsplanen kan flera processer vara aktuella för i princip alla delar av verksamheten. Informationshanteringsplanen redogör därmed inte exakt för vilka handlingar som *måste* skapas, men den styr hur en handling ska hanteras om den väl skapats.

Vägledning till informationshanteringsplanen

Processbeskrivning – Innan varje tabell beskrivs processen med en processbeskrivning. Syftet med processbeskrivningarna är att förtydliga sambandet mellan handling och verksamhet och förtydliga arbetsgången i processen.

Klassificeringsnummer – Processens unika nummer i klassificeringsstrukturen. Informationshanteringsplanen redogör för kommunens handlingar i en klassificeringsstruktur. De olika verksamhetsområdena har unika klassificeringsnummer för att underlätta sökbarheten.

Handlingsslag – Ett handlingsslag motsvarar en process. Det kan bestå av en eller flera handlingstyper.

Handlingstyper – I kolumnen framgår vilka allmänna handlingar som förekommer i processen, oavsett ifall det är analoga eller digitala handlingar. Informationshanteringsplanen redogör inte exakt för vilka handlingar som måste skapas, men den styr hur en handling ska hanteras om den väl skapats.

Format – Vilket format/medium/databärare som handlingen ska förvaras som.

Förvaring – I vilket verksamhetssystem eller vilken typ av förvaring som handlingarna ska förvaras. Vid analog förvaring syftar det på vilken typ av akt det ska förvaras i, t ex ~~ärendeakt, objekt~~takt eller pärm. Diariet syftar på digital ärendeakt i kommunstyrelsens diarieserie. Om fältet är tomt är det upp till varje förvaltning att bestämma förvaring, så länge förvaringen uppfyller arkivreglementets krav.

Bevarande/Gallring – Alla handlingar som inte ska eller får gallras ska bevaras, och då menar man att informationen ska sparas för all framtid. Gallring innebär att förstöra allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar. Som gallring räknas också åtgärder som utförs med handlingar och som ger upphov till förlust av betydelsefull information, sök- och samman-ställningsmöjligheter eller möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet. Genom att gallringsfrist angivits i denna kolumn är gallringsbeslut taget för handlingstypen.

När det anges att en allmän handling ska gallras efter fem år betyder det att fem kalenderår ska förflyta efter att handlingen kom till eller ärendet avslutades. Allmänna handlingar med fem års gallringsfrist som upprättades 2017 kan gallras tidigast i januari 2023. Uttrycket vid inaktualitet används för att beteckna en gallringsfrist som är kort och vilken kan bestämmas av förvaltningen utifrån dess behov av informationen men den får högst vara två år.

Sekretess – Här anges om en handlingstyp i normalfall är sekretessreglerad och i så fall enligt vilken paragraf. Observera att i vissa fall kan det förekomma sekretess även om handlingarna generellt är offentliga, t.ex. för uppgifter rörande personer med skyddade personuppgifter. En individuell sekretessbedömning måste därför alltid göras.

Överlämnas till centralarkiv – Efter hur lång tid som handlingen ska överlämnas till centralarkivet. Generellt ska de handlingar som ska bevaras överlämnas efter 5 år, men de verksamheter som har behov av att ha tillgång till handlingarna under en längre tid kan behålla handlingarna längre. Se separat rutin för instruktioner om hur överlämnande ska gå till.

Kommentarer – Förtydliganden och andra uppgifter.

Arkivbeskrivning

Arkivbeskrivningen är upprättad utifrån Arkivlagens (1990:782) krav på arkivbeskrivning och är utformad efter Riksarkivets föreskrifter på området (RA-FS 2019:2). Arkivbeskrivningen är även en beskrivning av myndighetens allmänna handlingar enligt Offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) krav.

Kommunstyrelsens uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

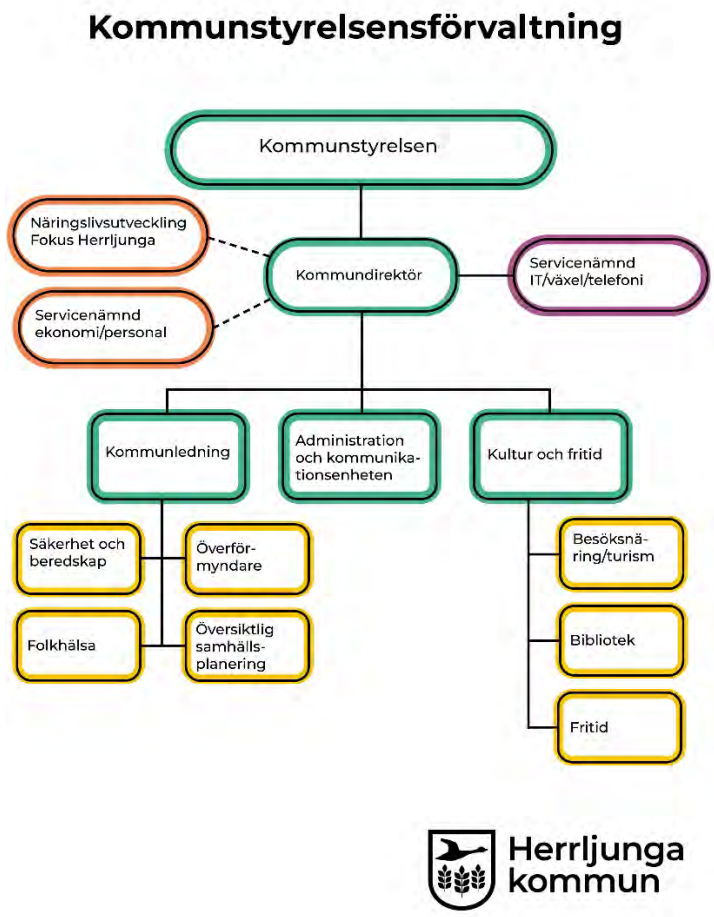
Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom bolagsordningar, ägardirektiv, formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier.

De specifika funktioner som kommunstyrelsen har ansvar för är den centraliserade nämndadministrationen, ansvar för kommunens dokument- och ärendehantering, kommunens arkivmyndighetsuppdrag, kommunikation, besöksnäringsutveckling, näringslivsutveckling, folkhälsa, säkerhetsarbete samt övergripande samhällsplanering.

Den verksamhet som servicenämnden IT/växel/telefoni bedriver är organisatoriskt placerad inom kommunstyrelsens förvaltning.

Förvaltningsorganisation – kommunstyrelsens förvaltning

Kommunstyrelsens förvaltning leds av kommundirektören. Förvaltningen består av tre enheter samt fem tjänster som är direkt placerade under kommundirektören.

Administration- och kommunikationsenheten
Administrations- och kommunikationsenheten har det övergripande ansvaret för den centrala dokument- och ärendehanteringen vilket även innefattar ansvar för central registratur. Enheten har ansvar för samordning och sekreterarskap av samtliga nämnder, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Enheten har även kommunens arkivmyndighetsuppdrag vilket innebär ansvar för arkivering av kommunens äldre handlingar samt samordning och tillsynsansvar gentemot de övriga nämndernas arkivhantering.

Kommunens kommunikatörer ansvarar för utveckling av alla informationskanaler internt och externt, exempelvis i form av webbplatsen, sociala medier och annonsering. Kommunikatörerna ansvarar även för foto- och filmproduktion samt kommunens grafiska profil. ~~samt projektledning av diverse mässdeltaganden.~~

Besöksnäring
Besöksnäringsarbetet bedrivs av besöksnäringsansvarig på 50 %. Besöksnäringsansvarig har ansvaret för den strategiska planeringen av besöksnärings- och turismfrågor. Planering görs i samarbete med bland annat näringsliv, föreningar, olika organisationer och lokalbefolkning. Besöksnäringsansvarig utför även kommunstyrelsens uppdrag rörande borgerlig vigsel och lotterier.

Folkhälsa

Folkhälsoarbetet i Herrljunga leds av kommunens folkhälsoutvecklare. Utgångspunkten för folkhälsoarbetet är att i samverkan med kommunernas olika förvaltningar och nämnder, föreningar och organisationer samt andra myndigheter påverka de samhällsförhållanden och levnadsvanor som skapar hälsa. Folkhälsoarbetet delfinansieras av Västra Götalandsregionen som står för 50 % av kostnaderna.

Säkerhet
Kommunens säkerhetsarbete leds av kommunens säkerhetschef som tillika är säkerhetsskyddschef. Ansvarsområdet innefattar löpande risk- och sårbarhetsarbete, krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd. Som en del i säkerhetsarbetet genomförs även utbildningar med kommunens anställda.

Strategisk planering av miljö samt plan- och byggfrågor
Ansvaret för den strategisk planering gällande plan- och byggfrågor omfattar bland annat arbete med Herrljunga kommuns översiktsplan. Arbetet samordnas av samhällsplanerare som är anställd på KS förvaltning till 50 %. Det strategiska miljö- och klimatarbetet samordnas av miljöstrateg som är anställd på KS förvaltning till 50 %. Ansvarsområdet innefattar bland annat framtagande av styrdokument och implementation av dessa i kommunens styrning.

IT-enheten
Servicenämnden IT/växel/telefonis (ITVT) verksamhet är organisatoriskt placerad inom kommunstyrelsens förvaltning. IT-enheten leds av en IT-chef och har i uppdrag att leda och samordna utvecklingen av informationssystem, informationsteknologi (IT) och datakommunikation med växel- och telefonifunktioner. Enheten arbetar mot både Herrljunga kommun och Vårgårda kommun.

Kultur- och fritidsenheten
Enheten har det övergripande ansvaret för kommunens kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek (undantag kulturskola och fritidsgårdar som bildningsnämnden har ansvaret för).

Enheten handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim- och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens innevånare. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förskoleklass till årskurs 6, simskola, babysimkurser och vattengympa. Simhallen hyrs ut till föreningar och privatpersoner. I huset finns även ett gym med gruppträning som drivs i kommunal regi (Herrljunga Sportcenter). Stora Sporthallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, evenemang och privatpersoner. Fritidsverksamheten ansvarar också för kommunens elljusspår samt kommunal badplats.

Historik

Kommunstyrelsen bildades 1974 i och med Herrljunga kommuns bildande genom sammanslagning av Gäsene kommun och Herrljunga Köping.

1993 lades gatu- och trafiknämnden ned och verksamheten samt dess personal flyttade till stor del över till entreprenör. Det tekniska kontoret blev placerat under kommunstyrelsen.

1995 togs en ny organisation för personal- och organisationsfrågor. Personal- och organisationsutskottets uppdrag fördes över till kommunstyrelsens förhandlingsdelegation. Det nybildade personalkontoret fick ansvar för arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor och en särskild arbetsmarknadsenhet bildades. Personalkontoret fick även ansvar för datorteket, informationsutbildning för arbetslösa.

Från och med 1 juli 1995 har kommunen övertagit ansvaret för alla delar av den civila beredskapen. Kommunen övertar från staten bland annat ansvar för larmsirener, utbildning och rekrytering av personal, förvaring, vård och underhåll av skyddsutrustning för allmänheten samt räddningsmaterial för krig.

1996 införs ett digitalt diariesystem för kommunen.

1997 fick personalkontoret ansvar för projektet Kunskapslyftet och 1998 flyttas ansvaret över till utbildningsnämnden.

1998 beslutas att tjänsten som kommunekolog ska dras in.

Från och med 1999 överfördes fjärrvärmeverksamheten på Mörlanda fjärrvärmeanläggning från tekniska kontoret till Herrljunga El AB.

2000 flyttas arbetsmarknadsenhetens verksamhet från kommunstyrelsen till socialnämnden. Ansvaret för datorteket övergår från personalkontoret till ekonomikontoret.

2000 beslutas att Herrljunga och Vårgårda kommun ska samverka för att inrätta en gemensam inköpsfunktion.

2001 flyttades det tekniska kontoret från kommunstyrelsen till den återinrättade tekniska nämnden.

Den 6 februari 2003 beslutade kommunfullmäktige (KF § 134) en nedläggning av tekniska nämnden. Från och med 2004-01-01 övergick samtliga tekniska nämndens verksamhetsområden till kommunstyrelsen.

2004 flyttas arbetsmarknadsenhetens verksamhet från socialnämnden till kommunstyrelsen.

Under 2004 upphör datorteksverksamheten som hade bedrivits av Ekonomi-/IT kontoret.

2006 överförs arbetsmarknadsenheten från kommunstyrelsen till socialnämnden.

Den 15 maj 2006 beslutade kommunfullmäktige (KF § 85) att från och med år 2007 återinföra en teknisk nämnd som övertar ansvaret för de tekniska uppgifter som låg hos kommunstyrelsen.

2007 rekryterades en kommunutvecklare.

Under december 2007 införlivas Herrljunga Elektriska AB i Nossan Förvaltnings AB.

Herrljunga Vatten AB bildas 2008 och innebär att vatten- och avloppsverksamheten övergår från kommunen till bolaget.

2008 får Herrljunga två vänorter: Ukmergé i Litauen och Kamyanets-Podilskiy i Ukraina.

Under 2013 påbörjas centralisering av nämndadministrationen nämndsekreterarskapet för socialnämnden tas över under 2013. 2014 tar KS över nämndsekreteraransvar för tekniska nämnden och utbildningsnämnden.

2013 invigdes den nya Fritidsgården ”Freetime” vid Altorpskolan, ansvaret för fritidsgården låg under Utveckling/Kommunikationsavdelningen på KS förvaltning.

2014 tillkom en arkivarietjänst till kanslienheten.

Kommunfullmäktige beslutade den 30 september 2014 att förändra styrelsens och nämndernas ansvarsområden. Utveckling/Kommunikationsavdelningen upphör 1 januari 2015 och endast en del av verksamheten kvarstår inom kommunstyrelsens förvaltning. Dess tidigare ansvarsområden var: kultur, fritid, turism, kommunikation, folkhälsa och säkerhet. Fritidsdelen flyttar till tekniska förvaltningen. Största delen av kulturverksamheten samt ansvar för fritidsgården flyttar till bildningsförvaltningen. Kommunstyrelsen ansvarar fortsatt för kommunikation, medborgardialog, folkhälsa och översiktlig planering.

Den 1/1 2015 flyttar ekonomi- och personalenheternas verksamhet över från kommunstyrelsen till den gemensamma servicenämnden för ekonomi och personal där Vårgårda kommun är huvudman.

Den 1/1 2015 flyttar IT, telefoni och växelns verksamhet över från kommunstyrelsen till den gemensamma servicenämnden för IT/telefoni/växel där Herrljunga kommun är huvudman. Verksamheten fortsätter att vara organisatoriskt placerad under kommunstyrelsens förvaltning.

2018 säljer Herrljunga kommun Herrljunga Hotellfastighets AB genom aktieöverlåtelse.

2018 inrättas ett gemensamt informationssäkerhetsråd med Vårgårda kommun.

Kommunstyrelsen tar över driften av föreningsarkivet 2018.

I början av 2021 tillsattes en säkerhetschef som tillika är säkerhetsskyddschef. Denna nya befattning ersatte den tidigare rollen säkerhetssamordnare.

En 50% miljöstrateg anställdes från och med årsskiftet 2021/22 för att arbeta kommunövergripande med miljö- och klimatfrågor.

2023 tillträder en kultur- och fritidschef och ansvaret för kultur- och fritidsfrågor flyttar från tidigare tekniska nämnden och bildningsnämnden till kommunstyrelsen. En kultur- och fritidsenhet skapas under kommunstyrelsens förvaltning.

Digital ärendehantering

Kommunstyrelsen beslutade §220/2022-12-19 att övergå till digital ärendehantering från och med 1 januari 2023. Beslutet innebär att pappersoriginal kan som regel gallras efter att de skannats in och den digitala kopians bevarande säkras genom exempelvis diarieföring i digitala ärendeakter. Vissa

pappershandlingar måste bevaras i papper, även om nämnden har fattat beslut om tillåten gallring av pappersoriginal efter genomfört skapande av inskannad, elektronisk kopia av handlingen. Exempel på pappershandlingar som inte gallras trots genomförd inskanning och elektroniskt förvarande (diarieföring) är: fullmakter, avtal, kontrakt och överenskommelser som är fysiskt undertecknade, överklaganden, köpehandlingar som upprättas i samband med fastighetsköp samt vissa dokument där originaldokumentet är fysiskt undertecknad. Därutöver kan det finnas andra skäl för att bevara vissa handlingar i pappersform. Exempelvis dokument som har olika typer av handskriven information och handlingar som på grund av färg, gråskala, format, innehåll eller andra bildegenskaper inte kan bevaras på ett tillfredsställande sätt endast i form av ett inskannat dokument.

De ärenden som i diariet till och med år 2022 skapats i fysisk och i digitalt format arkiveras färdigställs i dessa format innan arkivering. Digital ärendehantering, dvs. digitala ärendeakter i diarieserierna, tillämpas på ärenden skapade i kommunstyrelsen från och med 1 januari 2023.

Sökmedel till arkivet

För att kunna nå allmänna handlingar vid kommunstyrelsens verksamheter finns ett gemensamt ärendehanteringssystem – ~~Diariet~~.

Förutom ~~Diariet~~ finns särskilda verksamhetssystem. Några omfattande system är:

- GIS – Geografiskt informationssystem för hantering av geografiska data.
- Troman – System för hantering av förtroendemannaregister.
- Visual Arkiv – Arkivförteckningssystem.
- KLASSA – System för informationssäkerhetsklassning, förvaltas av MSB.
- Sitevision – Webbpubliceringssystem.
- Tendsign – Upphandlingssystem.
- Draftit – System för hantering av registerförteckningar
- Bildbank – System för hantering av bildbank och samtycken.
- Actor – System för föreningsregister och hantering av föreningsbidrag
- Entergate (Esmaker/Estracer) – Enkät- och utbildningsverktyg
- Signport – System för digital signering

Kommunstyrelsen har inte några tekniska hjälpmedel som enskilda själva kan få använda hos myndigheten för att ta del av allmänna handlingar.

Sekretess

De vanligaste sekretessparagraferna för nämndens handlingar är:

- OSL 15 kap. 2 § - Försvarssekretess
- OSL 18 kap. 8 § - Säkerhets- eller bevakningsåtgärd
- OSL 19 kap. 3 § andra stycket – absolut sekretess gäller för uppgift som rör anbud fram till dess att alla anbud har offentliggjorts, tilldelningsbeslut har meddelats eller upphandlingen dessförinnan avslutats
- OSL 19 kap. 3 § första stycket – sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intressen för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet
- OSL 21 kap. 1 § – Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden, Hälsa och sexualliv

- OSL 31 kap. 16 § – sekretess till skydd för den enskildes ekonomiska intressen vid affärsförbindelse med myndighet

I vissa fall kan det förekomma sekretess även om handlingarna generellt är offentliga, t.ex. för uppgifter rörande personer med skyddade personuppgifter. En individuell sekretessprövning måste alltid göras.

Gallring

Gallring framgår av respektive handlingstyp i informationshanteringsplanen.

Uppgifter som myndigheten regelbundet hämtar från eller lämnar till andra

Kommunstyrelsen hämtar regelbundet:
- Folkbokföringsuppgifter från Kommuninvånarregistret, KIR
- Folkbokföringsuppgifter via GIS från Skatteverket
- Uppgifter ur fastighetsregistret via GIS från Lantmäteriet
- Fastighetskarta via GIS från Lantmäteriet

Kommunstyrelsen rapporterar årligen:
- redovisning av nyckelkodsområden (NYKO) till SCB
- uppgifter om planering och byggnation av bostäder till Boverket
- årsredovisning rörande krisberedskap och civilt försvar till Länsstyrelsen
- åtgärder för klimatanpassning till Länsstyrelsen
- utförda åtgärder för att följa miljökvalitetsnormer till Vattenmyndigheterna
- Rapportering till SAMI – antal tillfällen gruppträningspass redovisas halvårsvis.
- Räddningstjänsten redovisar årsuppföljning till MSB

Myndighetens rätt till försäljning av personuppgifter

Kommunstyrelsen har inte rätt till försäljning av personuppgifter.

Arkiv som myndigheten förvarar

Kommunstyrelsen agerar central nämndadministration för övriga nämnder i kommunen och förvarar i hanteringen av nämndprocessen handlingar från samtliga nämnder. Kommunikatörerna på KS förvaltning arbetar mot samtliga nämnder i kommunen och ansvarar i hanteringen av kommunikationen för handlingar från samtliga nämnder. Kommunikatörerna ansvarar för den digitala bildbanken som är förvaringsyta för bilder som uppkommit inom samtliga nämnders verksamhet.

I egenskap av arkivmyndighet förvarar kommunstyrelsen kommunens äldre handlingar.

Arkiv som överlämnats till arkivmyndighet eller till annan myndighet

Kommunstyrelsen överlämnar sina äldre handlingar till kommunens centralarkiv i enlighet med de tidsfrister som anges i informationshanteringsplanen.

Arkivverksamhetens organisation

Kommunstyrelsen är ytterst ansvarig för nämndens arkivhandlingar.

För de handlingar som uppkommer inom kommunstyrelsens verksamhet är administrations- och kommunikationschef arkivansvarig i enlighet med nämndens delegationsordning. En nämndsamordnare är arkivredogörare och har ansvar för arkivhanteringen i förvaltningens närarkiv.

Kommunstyrelsen är Herrljunga kommuns arkivmyndighet i enlighet med arkivreglementet. Kanslichef är arkivansvarig i enlighet med nämndens delegationsordning. Kommunarkivarien har ansvar för den löpande arkivhanteringen inom arkivmyndighetens verksamhetsområde.

Uppgifter om myndighetens allmänna handlingar

För närmare upplysningar om myndighetens allmänna handlingar, deras användning och sökmöjligheter, kontakta administrations- och kommunikationschef eller kommunarkivarie som nås genom kommunens växel.

Klassificeringsstruktur

3	**Fysisk planering och byggnadsväsen**
3.1	**Fysisk planering**
3.1.1	Hantera översiktsplaner
4	**Miljö- och samhällsskydd**
4.1	**Övergripande miljö- och klimatarbete**
4.1.1	Miljö- och klimatstrategiskt arbete
4.8	**Naturvård**
4.8.1	Bilda naturreservat eller vattenskyddsområde
4.13	**Samhällsskydd och beredskap**
4.13.1	Hantera utbildning och övning
4.13.2	Hantera säkerhetsskydd och signalskydd
4.13.3	Hantera civil beredskap
6	**Näringsliv, arbete och integration**
6.1	**Främjande av näringsliv och utveckling**
6.1.1	Främja näringslivsutveckling
6.1.2	Främja turism
6.1.3	Främja entreprenörskap för ungdomar
8	**Kultur och Fritid**
8.1	**Programverksamhet och kulturstöd**
8.1.1	Bedriva programverksamhet inom kultur
8.1.2	Fördela kulturstöd, stipendier och priser
8.2	**Bibliotek**
8.2.1	Planera biblioteksverksamhet
8.2.2	Köpa in och katalogisera media
8.2.3	Låna ut medier
8.3	**Museiverksamhet**
8.3.1	Hantera inköp och dokumentation av föremålssamlingar
8.3.2	Hantera inköp, dokumentation och utlån av konst
8.1.1	Bedriva programverksamhet inom kultur
8.5	**Fritidsaktiviteter och bidrag**
8.5.1	Bedriva fritidsaktiviteter och programverksamhet
8.5.2	Hantera föreningsbidrag och stipendier
8.6	**Fritidsanläggningar**
8.6.1	Driva sport- och fritidsanläggningar
8.6.2	Driva badplats
8.6.3	Svara för rekreationsområden och vandringsleder
10	**Samhällsservice**
10.2	Anordna borgerlig vigsel
10.5	Bedriva folkhälsoarbete och trygghetsfrämjande arbete
10.6	Bedriva arbete med mänskliga rättigheter
10.7	**Hantera lotterier**
10.7.1	Hantera registrering av lotteri
10.7.2	Kontrollera lotterier

Informationshanteringsplan för kommunstyrelsen

3. Fysisk planering och byggnadsväsen

3.1 Fysisk planering

3.1.1 Hantera översiktsplaner

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta (PBL 2010:900 kap. 3). Under första delen av varje mandatperiod ska en planeringsstrategi tas fram. Minst en gång varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till om den kommunomfattande översiktsplanen är aktuell. När en översiktsplan förklarats inaktuell av kommunfullmäktige och ett uppdrag om att ta fram en ny översiktsplan fattas av kommunstyrelsen startar processen med att ta fram en ny översiktsplan. Först tas ett planförslag fram som samråd med statliga myndigheter, invånare och övriga berörda. Därefter bearbetas förslaget eventuellt utifrån inkomna yttranden och sedan genomförs en utställning av det omarbetade planförslaget. Efter utställningen sammanställs inkomna yttranden i ett utställningsutlåtande innan översiktsplanen kan antas av kommunfullmäktige.

3.1.1	**Handlingar rörande översiktsplaner**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Framtagande av planeringsstrategi						
Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse av statliga och mellankommunala intressen med betydelse för översiktsplanens aktualitet.	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Inkommer från Länsstyrelsen under andra halvan av varje mandatperiod. Utgör underlag för kommunens planeringsstrategi.
Planeringsstrategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Tas fram under första halvan av varje mandatperiod.
Beslut om att anta planeringsstrategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Samråd med medborgare och andra remissinstanser						
Samrådsförslag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om att skicka plan på samråd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Underrättelse (med sändlista)	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

Annons	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Miljöbedömning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Övriga utredningar till planförslaget	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Bilaga till beslut.
Idéer och förslag från samråd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Mötesanteckningar med deltagarlista	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Yttranden/inkomna skrivelser som kommit in under samrådstiden	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Yttranden/inkomna skrivelser som kommit in efter samrådstiden	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Samrådsredogörelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Granskning						
Granskningshandling	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Övriga utredningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kungörelse/Annons	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Missiv (med sändlista)	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Yttranden/inkomna skrivelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Granskningsyttrande från länsstyrelsen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Granskningsutlåtande	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Överklagande						
Överklagande		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.9.1 Hantera överklagande*. Själva förfarandet av översiktsplanen kan överklagas, ej innehållet i översiktsplanen.
Beslut om att anta planen vinner laga kraft						
Förslag till översiktsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om att anta översiktsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

Översiktsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Meddelande om att plan vunnit laga kraft	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

4. Miljö- och samhällsskydd

4.1 Övergripande miljö- och klimatarbete

4.1.1 Miljö- och klimatstrategiskt arbete

Kommunstyrelsen ansvarar för den översiktliga miljö- och naturvårdsplaneringen i kommunen. Det miljöstrategiska arbetet innefattar att besvara remisser, ta fram styrdokument samt implementera dess i kommunen. För att bidra till det regionala och nationella miljöarbetet och samtidigt värna om miljön inom kommunen har kommunen formulerat lokala miljömål i samband med översiktsplaneringen.

4.1.1	**Handlingar rörande miljöstrategiskt arbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Klimatlöften	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Solcellsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Energi-och klimatplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Herrljunga Kommuns lokala miljömål	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Är del av översiktsplanen

4.8 Naturvård

4.8.1 Bilda naturreservat eller vattenskyddsområde

Processen inleds med att ett beslut tas att ge i uppdrag att utreda ett område som potentiellt naturreservat eller vattenskyddsområde. En utredning/förstudie tas fram som kan innehålla inventering av arter, förslag till gränser och förslag till föreskrifter. Vid inrättande av vattenskyddsområde genomförs en riskbedömning. Förslag till naturreservat kan även initieras av markägare. Innan kommunen fattar ett beslut om bildande av naturreservat eller vattenskyddsområde ska den förelägga sakägare (markägare och innehavare av särskild rätt till marken) att inom viss tid yttra sig över förslaget. Beslut om att bilda naturreservat fattas med stöd av 7 kap.

4–6 §§ miljöbalken och beslut om att bilda vattenskyddsområde fattas med stöd av 7 kap. 21–22 §§ miljöbalken. När det gäller att fastställa ordningsföreskrifter fattas de enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Beslut om skötselplan fattas enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. När kommunen fattat beslut om ett naturreservat eller vattenskyddsområde informeras sakägare, allmänhet och myndigheter om beslutet. Bygg- och miljönämnden kan bevilja dispens från föreskrifterna och utövar även tillsyn av naturreservat och vattenskyddsområden.

4.8.1	**Handlingar rörande bildande av naturreservat eller vattenskyddsområde**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Beslut om uppdrag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Utredning eller övriga underlag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Riskbedömning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Föreskrifter	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Skötselplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Samråd						
Beslut om samråd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Mötesanteckningar med deltagarlista från samrådsmöte	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Yttranden/inkomna skrivelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Samrådsredogörelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut						
Beslut om bildande av naturreservat eller vattenskyddsområde	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Skrivelse om bildandet av naturreservat eller vattenskyddsområde	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Till berörda sakägare
Överklagande		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.9.1 Hantera överklaganden*.

4.13 Samhällsskydd och beredskap

4.13.1 Hantera utbildning och övning

Utbildningar och övningar hålls för medarbetare gällande civil beredskap.

4.13.1	**Handlingar rörande utbildning och övning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Utbildningsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Utbildningsmaterial			Gallras vid inaktualitet	Nej		

4.13.2 Hantera säkerhetsskydd och signalskydd

Arbetet med säkerhetsskydd och signalskydd innefattar hantering av handlingar och uppgifter som innehåller säkerhetsskyddsklassificerad information enligt säkerhetsskyddslagen. Denna typ av handlingar registreras i ärendehanteringssystemet men scannas inte in. Själva handlingen förvaras sedan i säker förvaring.

Medarbetare som arbetar med säkerhetskänslig verksamhet och får ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska säkerhetsprövas och placeras i säkerhetsklass. Prövningen består bland annat av en ansökan om registerkontroll som görs hos SÄPO. Ansvarig chef håller ett säkerhetsprövningssamtal med medarbetaren. En förfrågan ställs till SÄPO om beslut. SÄPO återkommer med besked om personen återfinns i något av säkerhetspolisens eller polisens register. Beskedet återbördas till SÄPO men en kopia sparas i säker förvaring. Handlingarna rörande registrering av medarbetare i säkerhetsklass ska gallras när personen inte längre har en tjänst som är säkerhetsklassad.

4.13.2	**Handlingar rörande säkerhetsskydd och signalskydd**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Rutin för signalskydd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Bilagor till rutin för signalskydd	Digitalt ~~Papper~~	Säker förvaring	Bevaras	OSL kap 15 § 2		Bilagor kan innehålla sekretessbelagd information enligt säkerhetsskyddslagen. Dessa finns endast i säker förvaring.
Rutin för hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

Säkerhetsskyddsanalys	Digitalt/ Papper	Säker förvaring	Bevaras	OSL kap 15 §2 och kap 18 §8		Handlingen kan även vara klassificerad enligt säkerhetsskyddslagen.
Dokumentation från säkerhetsprövningsintervju	Papper	Säker förvaring	Ska gallras vid inaktualitet, se kommentar	OSL kap 15 § 2 och kap 35 § 1		Handlingen kan även vara klassificerad enligt säkerhetsskyddslagen. Gallras när personen inte längre har en tjänst som är säkerhetsklassad.
Samtycke till registerkontroll	Papper	Säker förvaring	Ska gallras vid inaktualitet, se kommentar	Se ovan		Se ovan
Beställning till SÄPO om registerkontroll	Papper	Säker förvaring	Ska gallras vid inaktualitet, se kommentar	Se ovan		Se ovan
Svar från SÄPO	Papper	Säker förvaring	Ska gallras vid inaktualitet, se kommentar	Se ovan		Se ovan
Meddelande till SÄPO om avregistrering	Papper	Säker förvaring	Ska gallras vid inaktualitet, se kommentar	Se ovan		Se ovan

4.13.3 Hantera civil beredskap

Förberedelserna i hanteringen av civil beredskap innefattar att ta fram en plan för krigsorganisation och att krigsplacera personal. Kommunens krigsorganisation aktiveras när Regeringen fattar beslut om höjd beredskap. Krigsorganisationen har till uppgift att leda och samordna kommunens arbete så att konsekvenserna för verksamheten och samhället blir så små som möjligt. Arbetet under höjd beredskap ska vidare dokumenteras och därefter utvärderas.

4.13.3	**Handlingar rörande civil beredskap**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Dokument rörande planering av krigsorganisation	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Kan förekomma	5 år/Se kommentar	Handlingen kan även vara klassificerad enligt säkerhetsskyddslagen, i så fall förvaras den i säker förvaring och överlämnas inte till centralarkiv.
Bemanning av krigsorganisation	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Kan förekomma	5 år/Se kommentar	Se ovan
Dokumentation vid höjd beredskap	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Kan förekomma	5 år/Se kommentar	Se ovan
Utvärdera genomfört arbete vid höjd beredskap	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Kan förekomma	5 år/Se kommentar	Se ovan

6. Näringsliv, arbete och integration

6.1 Främjande av näringsliv och utveckling

6.1.1 Främja näringslivsutveckling

Kommunstyrelsen ansvarar för arbete med näringslivsutveckling i kommunen. Herrljunga kommun finansierar bland annat Fokus Herrljunga AB, som arbetar med att främja näringslivet i Herrljunga kommun. Deltagande i projekt dokumenteras i enlighet med projektprocess *1.3.7 Driva Projekt.*

6.1.1	**Handlingar rörande främjande av näringslivsutveckling**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Avtal om näringslivssamverkan med Fokus Herrljunga	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper
Avtal med Sjuhärad Business Region Borås	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Avtalet skrivs två år åt gången. Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper

6.1.2 Främja turism

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens arbete med att främja turism. Turistinformationen finns samlad på en särskild informationssida som drivs av Turistrådet Västsverige. Herrljunga kommun har två platser för turistinformation, Herrljunga Bibliotek & Kulturhus och Crea Diem Bokcafé i Od. Informationsmaterial som exempelvis trycksaker och publicering på sociala medier hanteras enligt process *2.8.2 Kommunikation och information*. Deltagande i projekt dokumenteras i enlighet med projektprocess *1.3.7 Driva Projekt.*

6.1.2	**Handlingar rörande främjande av turism**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Besöksnäringsstrategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Tas fram tillsammans med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.
Avtal gällande besöksnäring	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper

Kommunikationsmaterial		Se kommentar	Se kommentar			Följer process *2.8.2 Kommunikation och information*.

6.1.3 Främja entreprenörskap för ungdomar

Herrljunga kommun arbetar med att främja entreprenörskap hos ungdomar genom att under sommaren erbjuda ferietjänster som sommarentreprenörer. Ungdomarna får hjälp med en personlig coach, utbildning och ett startkapital för att kunna starta ett eget företag. Arbetet drivs av ett företag som upphandlas av kommunen som även hanterar ansökningarna från ungdomarna. Efter genomfört arbete gör företaget en slutrapport till KS.

6.1.3	**Handlingar rörande främjande av entreprenörskap för ungdomar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Avtal ferieentreprenör	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper
Äskande av medel ferieentreprenör	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Slutrapport ferieentreprenör	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

8. Kultur och fritid

8.1 Programverksamhet och kulturstöd

8.1.1 Bedriva programverksamhet inom kultur

Bildningsförvaltningen bedriver programverksamhet i form av evenemang, pedagogisk verksamhet och visning av utställningar. Arrangemangen sammanställs i en digital kalender. Processen för att skapa program inleds antingen genom att boka externa föreläsare/kulturaktörer eller genom att skapa ett eget innehåll som t ex visningsmanus. Kulturutövare kontaktas och avtal skrivs. Efter genomfört arrangemang dokumenteras det och statistiksammanställning skickas till KB.

8.1.1	**Handlingar rörande programverksamhet inom kultur**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Utställningsplan, idéplan, förstudie	Digitalt ~~Papper~~	~~Diariet~~ ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

Dokumentation av planering av utställning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Kan vara t ex, sammanställning över föremål i utställning, utställningstexter m.m.
Lånehandlingar vid inlån till utställning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Digitalt program	Digitalt	Sitevision Systematisk mappstruktur	Bevaras, se kommentar	Nej		Bildningsförvaltningen ansvarar själv för att arkivera sina särskilda informationssidor. Skärmdump av digital program tas två gånger om året och sparas i mappstruktur i väntan på e-arkivering.
Programblad	Papper	Systematiskt	Bevaras	Nej	5 år	
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.
Register över bokningar	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Uppdateras löpande	Nej		
Egenskapade läromedel, föredrag och material skapat inom programverksamheten	Digitalt ~~Papper~~	Systematiskt	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Mer omfattande material bevaras, enklare material gallras vid inaktualitet. Filmer/ljudupptagningar sparas på avsedd lagringsyta.
Avtal med externa parter och uppdragstagare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Ersättning enskilda uppdragstagare, föredragshållare, författare		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Sammanställning av statistik till KB			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Kommunikationsmaterial och trycksaker		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.8.2 Kommunikation och information*.
Dokumentation av programverksamhet		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.8.4 Dokumentera verksamheten*.

8.1.2 Fördela kulturstöd, stipendier och priser

Bildningsnämnden beslutar om fördelning av kulturstöd, stipendier och priser. Bland annat delar nämnden ut Herrljunga kommuns kulturpris samt hantverks- och kulturstipendium.

8.1.2	**Handlingar rörande fördelning av kulturstöd, stipendier och priser**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Ansökan om kulturstöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

Beslut om tilldelning av kulturstöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Redovisning av använt stöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Nominering till hantverks- och kulturstipendiat	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om hantverks- och kulturstipendiat	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Förslag på kulturpristagare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om kulturpristagare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Stadgar för pris och stipendier	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

8.2 Bibliotek

8.2.1 Planera biblioteksverksamhet

Biblioteksverksamheten planeras och organiseras utifrån kommunens biblioteksplan. Biblioteken kan ansöka om statligt stöd för olika projekt och verksamhetsutveckling.

8.2.1	**Handlingar rörande planering av biblioteksverksamhet**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Biblioteksplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Ansökan om statligt stöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om stöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Redovisning av stöd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

8.2.2 Köpa in och katalogisera media

Biblioteken köper kontinuerligt in nya media som sedan registreras i kommunens bibliotekskatalog.

8.2.2	Handlingar rörande inköp och katalogisering av media					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inköpsförslag	Digitalt Papper		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Räkenskaper vid inköp		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Bibliotekskatalog	Digitalt	Mikromarc	Bevaras, se kommentar	Nej		Registret uppdateras löpande. Uttag ska genomföras med viss periodicitet, t ex vart femte år.

8.2.3 Låna ut medier

För att låna medier krävs ett lånekort. För låntagare under 18 år skrivs en särskild förbindelse. Vid lån av medier kan låntagaren välja att reservera medier i förväg.
Om medier inte återlämnas inom utsatt tid får låntagaren betala förseningsavgift.

8.2.3	Handlingar rörande utlån av medier					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Avtal/förbindelse med låntagare under 18 år om lånekort	Papper	~~System~~atiskt	Gallras ett år efter att låntagaren fyllt 18 år	Nej		
Register över låntagare	Digitalt	Mikromarc	Gallras när låntagare varit inaktiv i 3 år	Nej		Inaktiva låntagare gallras 2 gånger om året.
Reservation av medier	Digitalt	Mikromarc	Gallras vid inaktualitet, senast efter 1 år	OSL 40 kap. 3§		Gallras när bok blivit utlånad och ligger som längst kvar i ett år.
Uppgifter om lån/person	Digitalt	Mikromarc	Gallras efter återlämnande, se kommentar	OSL 40 kap. 3§		Gallras vid återlämnande om inte personen begär att uppgifterna ska sparas.
Påminnelse om återlämning	Digitalt Papper		Gallras vid inaktualitet	OSL 40 kap. 3§		
Påminnelse med återbetalningskrav	Digitalt Papper		Gallras vid inaktualitet	OSL 40 kap. 3§		
Notering om försenings- eller kravavgift	Digitalt	Mikromarc	Gallras vid inbetalning, se kommentar	OSL 40 kap. 3§		Notering i bibliotekssystem om förseningsavgift gallras manuellt av bibliotekspersonal vid inbetalning.

Inbetalning av försenings- och kravavgifter		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Statistik	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej		Sammanställningar bevaras, underlag gallras vid inaktualitet. Uppgifter om låntagare, antal in-och utlån, antal lånad media, lån/media, antal besökare rapporteras årligen till Kungliga biblioteket.

8.3 Museiverksamhet

8.3.1 Hantera inköp och dokumentation av föremålssamlingar

På Herrljunga kulturhus finns Fåglaviks glasbruksmuseum samt Artur Henriksson-samlingen. Vid utökande av samlingarna dokumenteras detta i form av mottagnings- eller inköpskvitto. Register förs över kommunens samlingar.

8.3.1	**Handlingar rörande inköp och dokumentation av föremålssamlingar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Mottagningskvitto/avtal rörande gåvor	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		
Inköpskvitto, föremål	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		
Register över museets samlingar av föremål	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		

8.3.2 Hantera inköp, dokumentation och utlån av konst

Bildningsnämnden ansvarar för inköp av konstverk till kommunens förvaltningar och ansvarar för vård och underhåll av denna konst. Register förs över de konstverk som kommunen innehar samt över utlån och placeringen av konsten.

8.3.2	**Handlingar rörande inköp, dokumentation och utlån av konst**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Mottagningskvitto/avtal rörande gåvor	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		
Inköpskvitto	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		
Register över kommunens konstsamling	Papper	Pärm	Bevaras	Nej		I registret finns foton på konsten, uppgifter om utlån och notering om placering av konst.

8.5 Fritidsaktiviteter och bidrag

8.5.1 Bedriva fritidsaktiviteter och programverksamhet

Herrljunga kommun arbetar med fritidsaktiviteter och programverksamhet i nära samarbete med i kommunens verksamma föreningar och organisationer för fritidsverksamhet. Syftet är att stödja och stimulera det arbete föreningarna bedriver och som komplement organisera och ansvara för arrangemang inom fritidsområdet. Under loven anordnas gratis lovverksamheter för barn och ungdomar. I augusti 2022 anordnar kommunen en festival med olika aktiviteter och uppträdanden under dagen.

8.5.1	**Handlingar rörande fritidsaktiviteter och programverksamhet**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Program	Digitalt Papper	Sitevision Systematiskt	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Kommunikatörerna ansvarar för arkiveringen av kommunens hemsida.
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.
Avtal med externa parter och uppdragstagare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Ersättning enskilda uppdragstagare		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Kommunikationsmaterial och trycksaker		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.8.2 Kommunikation och information*.
Dokumentation av programverksamhet		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.8.4 Dokumentera verksamheten*.

8.5.2 Hantera föreningsbidrag och stipendier

Alla föreningar som är aktiva inom Herrljunga kommun kan registrera sin förening i registret. Föreningar som på något sätt får stöd av kommunen ska ligga med i registret och där vara sökbara. Ansökan och utskick av beslut för föreningsbidrag sker i systemet för föreningsregister och registreras sedan i ~~Diariet~~.

8.5.2	**Handlingar rörande föreningsbidrag och stipendier**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Regler för föreningsbidrag och stipendier	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Föreningsregister	Digitalt	Actor	Uppdateras löpande	Nej		

Ansökan inkl. bilagor	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Ansökan sker i Actor och registreras sedan i ~~Diariet~~.
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av vikt bevaras
Beslut om föreningsbidrag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Beslut skickas ut genom Actor och registreras sedan i Diariet.
Beslut om stipendier från stiftelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Beslut skickas ut genom Actor och registreras sedan i Diariet.
Utbetalningar		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Redovisningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

8.6 Fritidsanläggningar

8.6.1 Driva sport- och fritidsanläggningar

I Herrljunga Sportcenter finns kommunens simhall och gym. Entré kan köpas för enstaka tillfällen eller för en längre period. Vid köp av periodkort tecknas även ett medlemsavtal. Idrottshallarna i Herrljunga Sportcenter, Mörlanda Sportcenter och Horsbyhallen hyrs ut till föreningar samt till privatpersoner i mån av tid.

8.6.1	**Handlingar rörande drift av sport- och fritidsanläggningar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Rutiner för drift av anläggningar	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Avtal med förening om skötsel av skridskorink	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras 3 år efter avtalets utgång	Nej		
Önskemål om lokalanvändning	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		Inkommer från föreningar.
Schema över lokalbokningar	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Bokningar av lokaler	Digitalt	Actor	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Bokning av aktivitet	Digitalt	Actor	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Medlemsregister	Digitalt	Actor	Gallras vid inaktualitet	Nej		GDPR-rensning i Actor. Görs kvartalsvis.
Simskola, handlingar rörande	Papper	Pärm	Gallras 2 år Se anmärkning	Nej		Närvaroförteckningar, märkesnoteringar för simskolegrupper

Simundervisning för skola	Papper	Pärm	Gallras 2 år Se anmärkning	Nej		
Medlemsavtal Herrljunga Sportcenter	Papper	Systematiskt	Gallras 2 månader efter avslut	Nej		
Uppsägning Medlemsavtal	Papper	Systematiskt	Gallras 2 månader efter avslut	Nej		
Rapportering till SAMI	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Statistik över användning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Sammanställningar bevaras och registreras i ~~Diariet~~, underlag gallras vid inaktualitet.

8.6.2 Driva badplats

Tekniska nämnden ansvarar för drift av kommunens badplatser. För flera av badplatserna finns skötselavtal med föreningar som ansvarar för bl a skötsel av grillplatser.

8.6.2	**Handlingar rörande drift av badplats**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Register över allmänna badplatser, bryggor, grillplatser	Digitalt	GIS	Uppdateras löpande	Nej		
Livräddningsregister	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Uppdateras löpande	Nej		Ex bojar vid olika vatten.
Avtal om skötsel av badplats	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras 3 år efter avtalets utgång	Nej		

8.6.3 Svara för rekreationsområden och vandringsleder

Friluftsområden i kommunen är vid Mörlanda sportcenter, Skoghälla idrottsplats, Orraholmens friluftsområde samt Grästorpasjön och Haraberget där också flertalet vandringsleder passerar. Sammanlagt finns det nära 13 mil vandringsleder/motionsspår i Herrljunga kommun. Flertalet leder underhålls av föreningar vilka ansvarar för ledmarkeringar, spångar, rastplatser, djurgrindar samt service såsom parkeringsmöjlighet, tillgång till WC och badmöjligheter. När en förening få ansvar över en led tecknas ett fadderavtal för leden med kommunen. Föreningen tar fram en skötselplan för leden. Kommunen genomför sedan tillsyn av leden för att se till att de sköts och för att upptäcka behov av åtgärder. Karta över lederna finns i GIS och kartorna är tillgängliga på kommunens hemsida.

8.6.3	Handlingar rörande rekreationsområden och vandringsleder					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Fadderavtal vandringsleder	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper
Skötselplan vandringsleder	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Tillsynsrapport vandringsleder	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kartor över vandringsleder	Digitalt	GIS	Uppdateras löpande	Nej		
Avtal med förening rörande skötsel	Digitalt/ Papper	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommit/upprättat i papper

10. Samhällsservice

10.2 Anordna borgerlig vigsel

Borgerlig vigsel utförs av särskilda vigselförrättare som förordnas av Länsstyrelsen. När vigselförrättare utses skickar Länsstyrelsen en kopia på förordnande av vigselförrättare och ett beslut tas sedan i Kommunstyrelsen om förordnande. Par som vill vigas skickar en förfrågan om vigsel till kommunens vigselförrättare och lämnar över intyg om hindersprövning och intyg om vigsel som utfärdas av Skatteverket. Vigseln förrättas enligt ett särskilt vigselformulär. Efter vigseln får paret ett vigselbevis. Förrättaren underrättar Skatteverket om vigseln. Borgerlig vigsel och registrering av partnerskap är kostnadsfri.

10.2	Handlingar rörande anordnande av borgerlig vigsel					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Kopia på länsstyrelsens förordnande av vigselförrättare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut från KS om förordnande	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Förfrågan om vigsel	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Intyg hindersprövning	Papper	Pärm	Gallras efter 2 år	Nej		Lämnas in av paret som ska vigas.
Intyg vigsel	Papper		Skickas till Skatteverket, se kommentar	Nej		Original skickas till Skatteverket, kopia sparas i pärm och gallras vid inaktualitet.

Vigselprotokoll	Papper		Skickas till Länsstyrelsen	Nej		Sänds årligen till Länsstyrelsen
Utbetalning vigselförrättare		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.
Vigselbevis	Papper		Lämnas över till paret efter vigseln	Nej		

10.5 Bedriva folkhälsoarbete och trygghetsfrämjande arbete

Folkhälsoarbetet i Herrljunga bedrivs genom riktade informations- eller kunskapshöjande insatser, ofta i samverkan med andra kommunala verksamheter. Det tas fram en egen verksamhetsplan och budget för folkhälsoinsatserna. Insatserna bereds i det folkhälsopolitiska rådet, i beslutsärenden tas beslut av kommunstyrelsen. Folkhälsoarbetet delfinansieras av Västra Götalandsregionen som står för 50 % av kostnaderna. Samarbetet regleras via ett samverkansavtal.
Herrljunga kommuns trygghetsfrämjande arbete syftar till att minska brottsligheten och öka tryggheten i kommunen. Arbetet sker genom samverkan för att finna lösningar på de problem som finns och uppstår och involverar traditionella aktörer som Polisen, kommunala förvaltningar, näringsliv, föreningar, organisationer med flera.

10.5	**Handlingar rörande folkhälsoarbete och trygghetfrämjande arbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Avtal om samverkan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse till folkhälsopolitiska rådet	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Folkhälsopolitiska rådet, protokoll	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Hälsoläge	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Verksamhetsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kommunikationsmaterial		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Se kommunikationsprocessen
Fakturering av externa föreläsare eller utbildningsanordnare		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Följer ordinarie fakturering, hanteras av ekonomienheten i Vårgårda
Egenproducerat utbildningsmaterial	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Verksamhetsberättelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelser till samverkansgrupper	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		

Samverkansgruppen EST- effektiv samordning för trygghet i Herrljunga, minnesanteckningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
SSPF - socialtjänst, skola, polis och fritid, minnesanteckningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Uppföljningar och utvärderingar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

10.6 Bedriva arbete med mänskliga rättigheter

Herrljunga kommun arbetar med mänskliga rättigheter löpande i förvaltningar och verksamheter. Kommunen har ett rättighetsnätverk som jobbar för att stärka och främja mänskliga rättigheter samt för att stötta verksamheterna i deras arbete med mänskliga rättigheter. Herrljunga kommun har antagit en plan för det våldspreventiva arbetet och jobbar under 2022–2024 med projektet *En kommun fri från våld.*

10.6	**Handlingar rörande arbete med mänskliga rättigheter**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Plan för våldspreventivt arbete	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelser till rättighetsnätverket	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Rättighetsnätverket, minnesanteckningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	

10.7 Hantera lotterier

10.7.1 Hantera registrering av lotteri

Herrljunga kommun ansvarar för att besluta om registrering och ha tillsyn för lotterier som sker inom Herrljunga kommun. Ansökningar för mer omfattande lotterier eller lotterier som bedrivs inom flera kommuner i länet hanteras av Spelinspektionen. När en förening registrerat sig för registreringslotteri får föreningen arrangera ett eller flera lotterier under en femårsperiod. Registreringen kostar 500 kronor och betalas in vid beviljad ansökan.

10.7.1	**Handlingar rörande registrering av lotteri**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**

Ansökan om registrering av lotterier	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om tillstånd för lotteri	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Fakturering		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.

10.7.2 Kontrollera lotterier

När en förening fått registrering utser fritidsförvaltningen en lotterikontrollant. Kontrollanten ska tillsammans med lotteriets kontaktperson, som föreningen utsett, komma överens om alla detaljer kring lotteriet innan lotteriet genomförs. Kontrollanten ska se till att lotteriet sköts på ett riktigt sätt och hjälpa föreningen med tips och råd. Kontaktpersonen ska vid start av nytt lotteri skicka en ifylld blankett till kontrollanten. Lotteriets kontaktperson ska efteråt redovisa lotteriet till kontrollanten. Om redovisningen kan godkännas, skickar sedan kontrollanten in redovisningen till förvaltningen. När redovisning inkommit, sänds en faktura till föreningen med summan för kontrollantens arvode.

10.7.2	**Handlingar rörande kontroll av lotterier**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Rapport om start av lotteri	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.
Redovisning av lotteri	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Ärendeakt~~	Bevaras	Nej	5 år	
Fakturering av kontrollantarvode		Se kommentar	Se kommentar			Följer ekonomiprocessen.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

Tjänsteskrivelse
2023-03-30
DNR KS 2023/4

Revidering av kommunövergripande informationsplan

Sammanfattning

I Herrljunga kommuns arkivreglemente fastslås att samtliga nämnder ska redovisa sina handlingar verksamhetsbaserat i en informationshanteringsplan. Den kommunövergripande informationshanteringsplanen uppdaterades genom kommunstyrelsens beslut §90/2022-05-30 för att följa arkivreglementets krav och Riksarkivets föreskrifter för verksamhetsbaserad arkivredovisning.

Kommunstyrelsens beslutade §220/2022-12-19 att övergå till digital ärendehantering. Detta innebär att ärenden som öppnas i diariet från och med 2023-01-01 ska tillskapas en digital akt och att handlingar som inkommit eller upprättats i pappersform och som har tillförts den digitala akten i diariet kan gallras efter kontroll av att den skannade versionen är likalydande med ursprungshandlingen. Ärenden som skapats till och med 2022 ska fortsatt arkiveras även i fysisk format.

Med bakgrund i detta beslut har en grundlig genomgång av den kommunövergripande informationshanteringsplanen gjorts och en uppdaterad version tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-03-30
Kommunövergripande informationshanteringsplan, ny version 2023

Förslag till beslut

Reviderad kommunövergripande informationshanteringsplan för Herrljunga kommun antas.

Anela Lennartsson
Administrations- och kommunikationschef

Expedieras till:
För kännedom till: Samtliga nämnder. Hemsidan-Styrdokument, Arkivredogörare, Arkivarie

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Anela Lennartsson

Tjänsteskrivelse
2023-03-30
DNR KS 2023/4

Bakgrund
Herrljunga kommun har i likhet med alla offentliga verksamheter en skyldighet redovisa sina allmänna handlingar samt en skyldighet att underlätta för allmänheten att ta del av dem. Detta sker genom att handlingarna redovisas i en informationshanteringsplan, klassificeringsstruktur och arkivbeskrivning.

Informationshanteringsplanen är ett av de styrdokument som reglerar hanteringen av myndighetens allmänna handlingar. I dokumentet föreskrivs det bevarande- eller gallringsbeslut för olika handlingstyper. Dokumentet ska göra det möjligt att förstå sambandet mellan verksamhet och handling, överblicka handlingsbeståndet, söka och ta fram allmänna handlingar samt hantera och förvara handlingarna.

Den kommunövergripande informationshanteringsplanen reglerar hur de handlingar som är del av styrande eller stödjande verksamhetsområden ska hanteras. Dessa handlingar är i de flesta fall gemensamma för alla nämnder i kommunen. Varje nämnd har även en nämndspecifik informationshanteringsplan som reglerar hur de handlingar som uppkommer inom kärnverksamheterna ska hanteras. Kommunstyrelsen är arkivmyndighet i Herrljunga kommun vilket medför ansvar för att besluta om övergripande riktlinjer för arkivhantering i alla nämnder.

Ekonomisk bedömning
Ej aktuellt för detta ärende

Juridisk bedömning
Informationshanteringsplanen och arkivbeskrivningen är gjord i enlighet med Arkivlagen (1990:782) som fastställer att varje myndighet ska upprätta en arkivbeskrivning med information om vilka handlingar som finns i arkivet, hur arkivet är organiserat samt en arkivförteckning. Informationshanteringsplanen är utformad efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning samt i enlighet med kraven på redovisning av arkiv i Herrljunga kommuns arkivreglemente.

Miljökonsekvensbeskrivning
Minskad pappershantering för kommunens verksamheter i och med digital ärendehantering.

Samverkan
Kommunövergripande informationshanteringsplanen kommer expedieras till kommunens samtliga förvaltningar och arkivredogörare för kännedom så att högre efterlevnad av planen uppnås ute i kommunens verksamheter. n

DIARIENUMMER:	KS 2023/4
FASTSTÄLLD:	2022-05-30
VERSION:	2
SENAST REVIDERAD:	Skriv datum
GILTIG TILL:	Tills vidare
DOKUMENTANSVAR:	Administration och kommunikationschef

Plan

Kommunövergripande informationshanteringsplan för Herrljunga kommun

Gäller för alla Herrljungas nämnder. Beslutad av kommunstyrelsen i egenskap av arkivmyndighet.

HERRLJUNGA KOMMUN

Innehåll

Inledning....4
Digital ärendehantering....4
Verksamhetsbaserad arkivredovisning....5
Vägledning till informationshanteringsplanen....5
Övergripande arkivbeskrivning....7
Herrljunga kommun 1974-....7
Organisation....7
Historik....12
Klassificeringsstruktur....14
Informationshanteringsplan....16
1. Styrande verksamhetsområden....16
1.1 Politisk styrning....16
1.1.1 Den politiska beslutsprocessen....16
1.1.2 Hantera beredningar och råd....18
1.1.3 Hantera förtroendevalda....19
1.1.4 Hantera partistöd....20
1.2 Leda och styra verksamheten....20
1.2.1 Upprätta och följa upp styrdokument....20
1.2.2 Leda internt arbete....21
1.2.3 Organisera verksamhet....22
1.2.4 Samverkan med fackliga organisationer....22
1.2.5 Hantera koncernstyrning....24
1.3 Planera och följa upp verksamhet....25
1.3.1 Planera verksamheten....25
1.3.2 Följa upp verksamheten....26
1.3.3 Utföra internkontroll....27
1.3.4 Systematiskt kvalitetsarbete....28
1.3.5 Hantera synpunkter och klagomål....28
1.3.6 Hantera myndighetsredovisning....29
1.3.7 Driva projekt....29
1.4 Omvärld och samverkan....30
1.4.1 Medverka i externa samarbeten....30
1.4.2 Internationella kontakter och vänortsarbete....31
1.5 Granskning av kommunens verksamhet....32
1.5.1 Revision....32
1.5.2 Tillsyn från tillsynsmyndighet....32
1.6 Besvara remisser....33
1.7 Hantera allmänna val och folkomröstningar....34
1.7.1 Administrera val....34
1.7.1.1 Hantera valkretsar och valdistrikt....34
1.7.1.2 Hantera val- och röstningslokaler....34
1.7.1.3 Hantera valmaterial....35
1.7.1.4 Rekrytera, förordna och utbilda röstmottagare....36

1.7.2 Genomföra allmänna val och folkomröstningar 36
1.7.2.1 Hantera genomförande av förtidsröstning 36
1.7.2.2 Hantera genomförande av valdag 37
1.7.2.3 Hantera genomförande av onsdagsräkning 39
2. Stödjande verksamhetsområden 40
2.1 HR/Personal 40
2.2 Ekonomi 40
2.3 Inköp och upphandling 40
2.3.1 Upphandling 40
2.3.2 Direktupphandling 42
2.3.3 Avrop från befintligt ramavtal 43
2.3.4 Förvalta avtal 44
2.4 Hantera allmänna handlingar 44
2.4.1 Registrera inkomna och upprättade handlingar 44
2.4.2 Redovisa allmänna handlingar 46
2.4.3 Tillhandahålla allmänna handlingar 46
2.4.4 Hantera personuppgifter och dataskydd 47
2.4.5 Hantera informationssäkerhet 48
2.4.6 Arkivera och gallra handlingar 49
2.5 IT och systemförvaltning 50
2.5.1 Strategiskt IT-arbete 50
2.5.2 Driva systemarkitektur 50
2.5.3 Systemförvaltning 51
2.5.4 Hantera IT-plattform och drift 51
2.6 Hantera lokaler och fastigheter 53
2.6.1 Lokalbehov och lokalförsörjning 53
2.6.2 Driva fastighets- och lokalprojekt 54
2.6.3 Hantera drift och förvaltning 55
2.7 Kris och säkerhet 56
2.7.1 Systematiskt riskhanteringsarbete och förberedande krisplanering 56
2.7.2 Leda under kris 57
2.7.3 Hantera brandskydd och skalskydd 58
2.8 Kommunikation och marknadsföring 60
2.8.1 Hantera profilarbete och varumärke 60
2.8.2 Kommunikation och information 60
2.8.3 Representera kommunen 62
2.8.4 Dokumentera verksamheten 62
2.9 Hantera juridiska frågor 63
2.9.1 Hantera överklaganden 63
2.9.2 Hantera tvister 65
2.9.3 Hantera skadeståndsärenden 66
2.10 Förvaltningsstöd 66
2.10.1 Hantera växel och reception 66
2.10.2 Hantera lokalvård 67
2.10.3 Hantera fordonsuthyrning 67

Inledning

Herrljunga kommun har i likhet med alla offentliga verksamheter en skyldighet redovisa sina allmänna handlingar samt en skyldighet att underlätta för allmänheten att ta del av dem. Detta sker genom att handlingarna redovisas i en informationshanteringsplan och arkivbeskrivning.

Informationshanteringsplanen är ett av de styrdokument som reglerar hanteringen av myndighetens allmänna handlingar. I dokumentet föreskrivs det bevarande- eller gallringsbeslut för olika handlingstyper. Dokumentet ska göra det möjligt att förstå sambandet mellan verksamhet och handling, överblicka handlingsbeståndet, söka och ta fram allmänna handlingar samt hantera och förvara handlingarna.

Den kommunövergripande informationshanteringsplanen reglerar hur de handlingar som är del av styrande eller stödjande verksamhetsområden ska hanteras. Varje nämnd har även en nämndspecifik informationshanteringsplan som reglerar hur de handlingar som uppkommer inom kärnverksamheterna ska hanteras.

Informationshanteringsplanen och arkivbeskrivningen är gjord i enlighet med Arkivlagen (1990:782) som fastställer att varje myndighet ska upprätta en arkivbeskrivning med information om vilka handlingar som finns i arkivet, hur arkivet är organiserat samt en arkivförteckning. Informationshanteringsplanen är utformad efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning samt i enlighet med kraven på redovisning av arkiv i Herrljunga kommuns arkivreglemente.

Informationshanteringsplanen tas fram av administration och kommunikationsenheten på kommunstyrelsens förvaltning och beslutas av kommunstyrelsen i egenskap av arkivmyndighet. Informationshanteringsplanen ska vara ett levande dokument som uppdateras kontinuerligt och synpunkter uppskattas då det underlättar arbetet med att hålla dokumentet korrekt och aktuellt.

Digital ärendehantering

Till och med 2022 har samtliga nämnder arbetat med fysisk pappershantering och arkivering av pappersoriginal samt tillika haft digitala diarier/diarieakter. Från och med 2023 har samtliga nämnder i kommunen beslutat att övergå till digital ärendehantering genom beslut i nämnderna. Beslutet innebär att pappersoriginal kan som regel gallras fr.o.m. 2023 efter att de skannats in och den digitala kopians bevarande säkras genom exempelvis diarieföring i digitala ärendeakter.

Vissa pappershandlingar måste bevaras i papper, även om nämnden har fattat beslut om tillåten gallring av pappersoriginal efter genomfört skapande av inskannad, elektronisk kopia av handlingen. Exempel på pappershandlingar som inte gallras trots genomförd inskanning och elektroniskt förvarande (diarieföring) är fullmakter, avtal, kontrakt och överenskommelser som är fysiskt undertecknade, överklaganden, köpehandlingar som upprättas i samband med fastighetsköp samt vissa dokument där originaldokumentet är fysiskt undertecknad. Därutöver kan det finnas andra skäl för att bevara vissa handlingar i pappersform. Exempelvis dokument som har olika typer av handskriven information och handlingar som på grund av färg, gråskala, format, innehåll eller andra bildegenskaper inte kan bevaras på ett tillfredsställande sätt endast i form av ett inskannat dokument.

Verksamhetsbaserad arkivredovisning

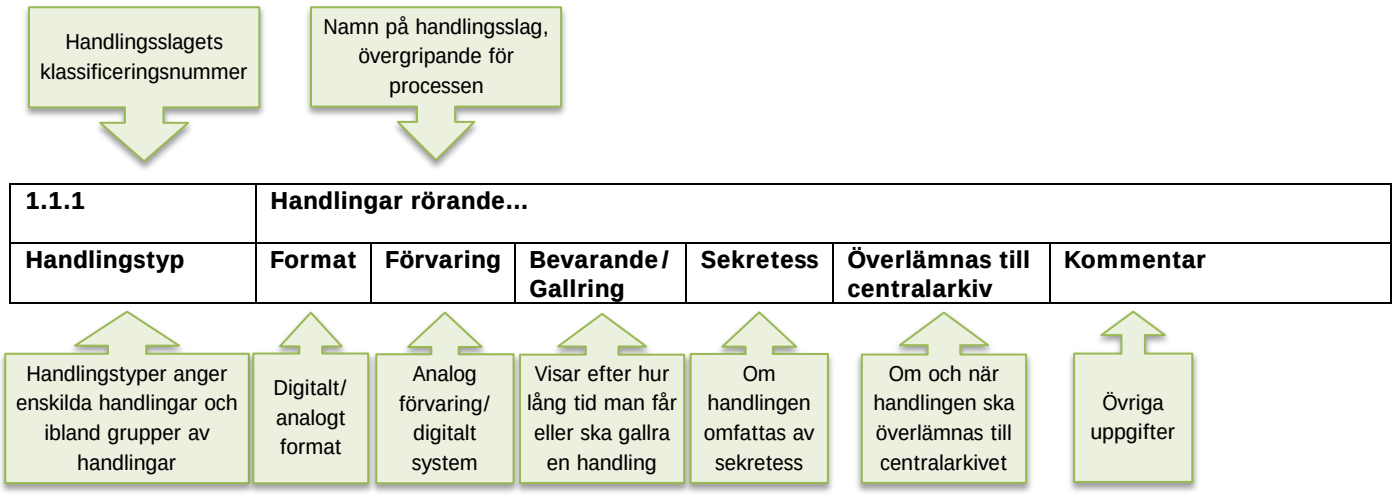
Informationshanteringsplanen är uppbyggd efter Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2019:2) för verksamhetsbaserad arkivredovisning. Det innebär att ett processorienterat synsätt används till informationshanteringen. Allmänna handlingar som upprättas och inkommer förklaras utifrån de verksamheter som de tillhör. Handlingarnas samband med verksamheten blir därigenom tydlig vilket förbättrar kategoriseringen och gör att handlingarna blir sökbara över tid. Införandet av verksamhetsbaserad arkivredovisning innebär att man frångår det allmänna arkivschemat som modell för att redovisa arkiv.

Informationshanteringsplanen är uppbyggd efter övergripande verksamhetsområden och de processer som ingår i dessa. Processerna struktureras i en klassificeringsstruktur, vilken är ett slags register eller innehållsförteckning över vilka processer och handlingsslag som förekommer. Varje process har ett unikt klassificeringsnummer, med syfte att underlätta sökbarheten. De kommungemensamma verksamhetsområdena, styrande och stödjande verksamheter, har klassificeringsnummer 1 och 2. Nämndernas kärnverksamheter har klassificeringsnummer mellan 3–10.

Klassificeringen är oberoende av ifall en handling är digital, finns på papper eller är till exempel en bild eller ljudupptagning. Klassificeringen är även oberoende av vilken organisation handlingen uppkommit i. Vid organisationsförändringar behöver därför inte klassificeringsstrukturen ändras utan förblir stabil – organisationen ändras men processerna finns kvar.

Processorienterad redovisning innebär att en process med tillhörande handlingstyper kan vara aktuell för flera delar av organisationen. Särskilt i den kommunövergripande informationshanteringsplanen kan flera processer vara aktuella för i princip alla delar av verksamheten. Informationshanteringsplanen redogör därmed inte exakt för vilka handlingar som *måste* skapas, men den styr hur en handling ska hanteras om den väl skapats.

Vägledning till informationshanteringsplanen

Processbeskrivning – Innan varje tabell beskrivs processen med en processbeskrivning. Syftet med processbeskrivningarna är att förtydliga sambandet mellan handling och verksamhet och förtydliga arbetsgången i processen.

Klassificeringsnummer – Processens unika nummer i klassificeringsstrukturen. Informationshanteringsplanen redogör för kommunens handlingar i en klassificeringsstruktur. De olika verksamhetsområdena har unika klassificeringsnummer för att underlätta sökbarheten.

Handlingsslag – Ett handlingsslag motsvarar en process. Det kan bestå av en eller flera handlingstyper.

Handlingstyper – I kolumnen framgår vilka allmänna handlingar som förekommer i processen, oavsett ifall det är analoga eller digitala handlingar. Informationshanteringsplanen redogör inte exakt för vilka handlingar som måste skapas, men den styr hur en handling ska hanteras om den väl skapats.

Format – Vilket format/medium/databärare som handlingen ska förvaras som.

Förvaring – I vilket verksamhetssystem eller vilken typ av förvaring som handlingarna ska förvaras. Vid analog förvaring syftar det på vilken typ av akt det ska förvaras i, t ex , objektakt eller pärm. Om fältet är tomt är det upp till varje förvaltning att bestämma förvaring, så länge förvaringen uppfyller arkivreglementets krav.

Bevarande/Gallring – Alla handlingar som inte ska eller får gallras ska bevaras, och då menar man att informationen ska sparas för all framtid. Gallring innebär att förstöra allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar. Som gallring räknas också åtgärder som utförs med handlingar och som ger upphov till förlust av betydelsefull information, sök- och samman-ställningsmöjligheter eller möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet. Genom att gallringsfrist angivits i denna kolumn är gallringsbeslut taget för handlingstypen.

När det anges att en allmän handling ska gallras efter fem år betyder det att fem kalenderår ska förflyta efter att handlingen kom till eller ärendet avslutades. Allmänna handlingar med fem års gallringsfrist som upprättades 2017 kan gallras tidigast i januari 2023. Uttrycket vid inaktualitet används för att beteckna en gallringsfrist som är kort och vilken kan bestämmas av förvaltningen utifrån dess behov av informationen men den får högst vara två år.

Sekretess – Här anges om en handlingstyp i normalfall är sekretessreglerad och i så fall enligt vilken paragraf. Observera att i vissa fall kan det förekomma sekretess även om handlingarna generellt är offentliga, t.ex. för uppgifter rörande personer med skyddade personuppgifter. En individuell sekretessbedömning måste därför alltid göras.

Överlämnas till centralarkiv – Efter hur lång tid som handlingen ska överlämnas till centralarkivet. Generellt ska de handlingar som ska bevaras överlämnas efter 5 år, men de verksamheter som har behov av att ha tillgång till handlingarna under en längre tid kan behålla handlingarna längre. Se separat rutin för instruktioner om hur överlämnande ska gå till.

Kommentarer – Förtydliganden och andra uppgifter.

Övergripande arkivbeskrivning

Herrljunga kommun 1974-

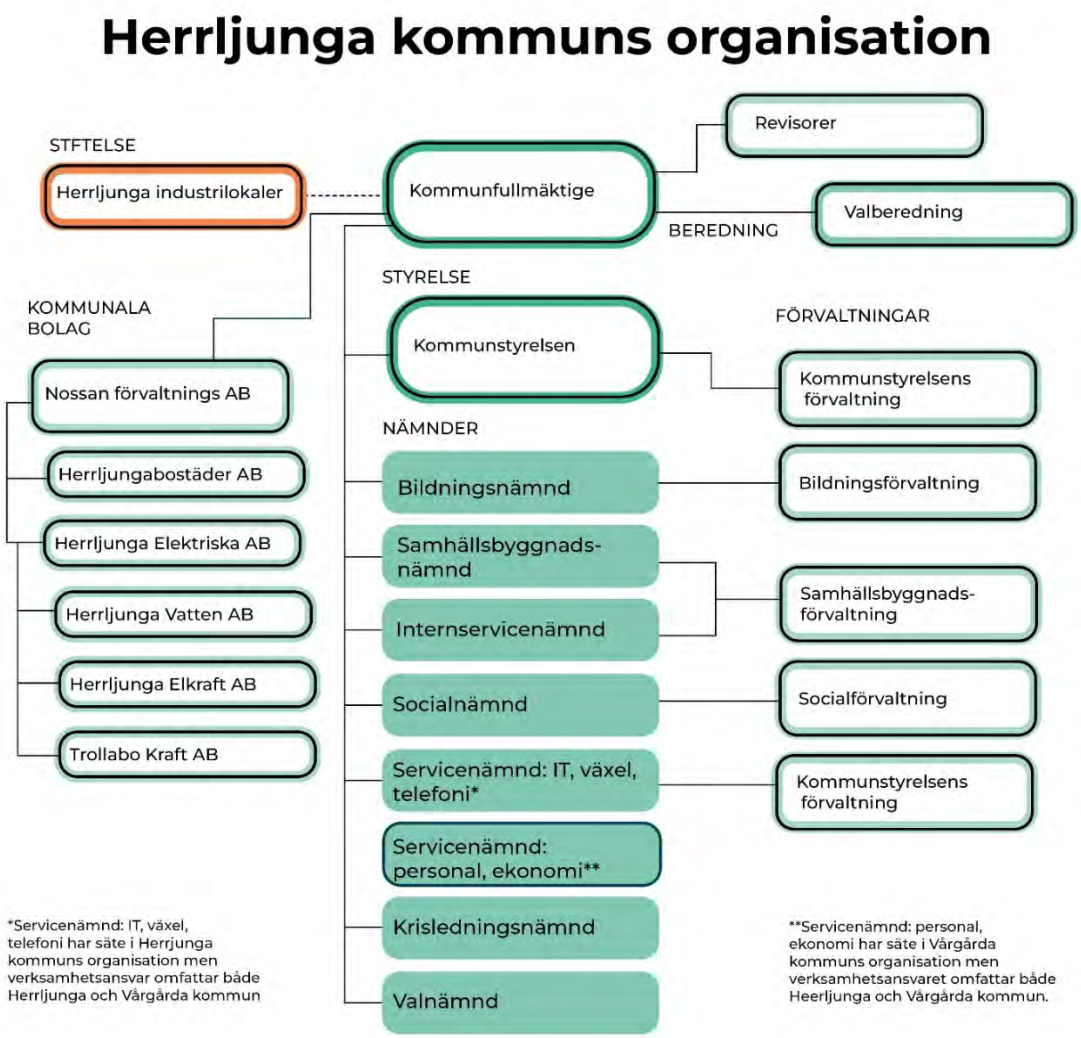
Herrljunga kommun bildades den 1/1 1974 genom sammanslagning av Gäsene kommun och Herrljunga köping.

Herrljunga kommun förvarar även historiska arkiv från upphörda kommuner mellan 1863–1973. Kommuner som bildades 1863 och slogs samman till Gäsene kommun 1952: Alboga, Broddarp, Eriksberg, Grude, Hov, Hudene, Jällby, Källunga, Mjäldrunga, Molla, Norra Säm, Od, Skölvene, Södra Björke, Vesene, Öra.

Kommuner som bildades 1863 och slogs samman till Herrljunga köping 1952: Bråttensby-Landa, Eggvena, Remmene, Tarsled, Fölene, Herrljunga kommun, Herrljunga municipalsamhälle.

Gäsene kommun och Herrljunga köping fanns mellan åren 1952–1973.

Organisation

Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige är det högsta beslutsfattande kommunala organet vars ledamöter utses av kommunens medborgare genom val vart fjärde år. Kommunfullmäktige beslutar i frågor av principiell eller övergripande karaktär såsom ekonomiska frågor. Kommunstyrelsen ansvarar för fullmäktiges organisation och verksamhet, dess ledamöter samt ekonomisk ersättning för förtroendevalda. Kommunfullmäktige har även det övergripande ansvaret för de kommunala nämnderna. Valberedningen, som ansvarar för att bereda valärenden, samt kommunens revisorer är direkt underställda kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen utses av kommunfullmäktige och har det totala ledningsansvaret i enlighet med kommunallagen. Kommunstyrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden. Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Kommunstyrelsen ansvarar också kultur- och fritidsverksamhet inklusive bibliotek samt verksamheten i kommunens badhus och gym.

Bildningsnämnden
Bildningsnämnden ansvarar för Herrljunga kommuns pedagogiska verksamhet. ~~samt bibliotek- och kulturverksamhet.~~ Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna öppna förskolan, förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Gymnasiesärskola drivs inte i egen regi utan platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. ~~Nämndens kulturverksamheter innebär ett övergripande kulturansvar samt ett ansvar för bibliotek och kulturskola. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård.~~ Nämnden ansvarar också för kulturskola och fritidsgårdar.

~~**Bygg- och miljönämnden**~~
~~Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen, plan- och bygglagen samt lagen om skydd mot olyckor. Nämndens uppdrag innefattar att vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning. Bygg- och miljönämndens uppdrag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.~~

~~**Tekniska nämnden**~~
~~Tekniska nämnden ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator och parker, fastigheter, lokalvård, renhållningshantering, kostservice, tvätteri och fordonshantering. Tekniska nämnden ansvarar också för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar samt genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen. Nämnden ansvarar för kommunens fritidsverksamhet, driver verksamheten i kommunens badhus och gym. Nämnden ansvarar även för hantering av bostadsanpassningsbidrag. Tekniska nämndens uppdrag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.~~

Samhällsbyggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen, plan- och bygglagen samt lagen om skydd mot olyckor. Nämndens uppdrag innefattar att vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering, drift och underhåll av kommunens gator och parker, renhållning och fordonshantering. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning. Nämnden ansvarar även för hantering av bostadsanpassningsbidrag. Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Internservicenämnden
Internservicenämnden ansvarar för fastigheter, lokalvård, kostservice samt investeringsprocessen. Nämnden ansvarar också för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar samt genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen. Internservicenämndens uppdrag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Socialnämnden
Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom social omsorg. Nämnden ansvarar för äldrefrågor, stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, stöd till enskilda och familjer, missbruksfrågor, ungdomsmottagning, ensamkommande barn, flyktingmottagande och kommunens arbetslöshetsåtgärder. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av missbrukare (LVM), lagen om vård av unga (LVU), föräldrabalken (Fb), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Socialnämnden ansvarar även förserveringstillstånd, tillsyn av tobaksförsäljning samt tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel.

Servicenämnd IT/växel/telefoni
Servicenämnden IT/växel/telefoni är gemensam nämnd med Vårgårda kommun. Herrljunga kommun är huvudman för nämnden vilket innebär att personalen huvudsakligen arbetar från Herrljunga kommun som även har arkivansvar för handlingarna. Servicenämnden IT/växel/telefoni ska leda och samordna utvecklingen av informationssystem, informationsteknologi (IT) och datakommunikation med växel- och telefonifunktioner. Servicenämndens verksamhet ingår organisatoriskt i kommunstyrelsens förvaltning.

Servicenämnd ekonomi och personal
Servicenämnden ekonomi och personal är gemensam nämnd med Vårgårda kommun. Vårgårda kommun är huvudman för nämnden vilket innebär att personalen huvudsakligen arbetar från Vårgårda kommun som även har arkivansvar för handlingarna. Servicenämnd ekonomi och personal har ansvar för verksamhetsstödjande insatser vad avser ekonomi- och personalfunktionerna i de båda kommunerna. Nämndens uppgift är att stödja och säkerställa en effektiv ledning, administration och gemensamma arbetsformer inom ekonomi, inköp/upphandling- och personaladministrationen.

Valnämnden
Valnämnden sammanträder främst i samband med valår och ansvarar för organisering och administration av de allmänna valen. Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för genomförande av de allmänna valen till riksdag, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och till EU-parlamentet samt för av riksdagen och kommunfullmäktige beslutade folkomröstningar.

Krisledningsnämnden
I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Nämnden träder i funktion först i samband med extraordinär händelse och ligger under kommunledningens ansvar.

Överförmyndare
Överförmyndaren är en kommunal tillsynsmyndighet som främst styrs av regler i kommunallagen och föräldrabalken. Överförmyndarens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Herrljunga kommun ingår med elva andra kommuner i samverkansgruppen Överförmyndare i samverkan (ÖIS) som har sitt huvudkontor i Skövde. Ärendena handläggs av tjänstepersonerna i Skövde och beslut fattas av Herrljunga kommuns överförmyndare eller av tjänstepersonerna på delegation. Överförmyndarens handlingar arkiveras i Herrljunga.

Kommunala bolag och stiftelse
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ägs till 100 procent av Herrljunga Kommun. Stiftelsen förvaltar 24 fastigheter till ett sammanlagt bokfört värde av 174 mnkr och dess syfte med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter som ägs av stiftelsen hyrs ut, leasas eller säljs beroende på kundens intresse.

Nossan förvaltnings AB
Nossan Förvaltningsaktiebolag är moderbolag för de kommunala bolagen och har i uppdrag att utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Bolagets syfte är att genom ägande och förvaltning av aktier i kommunägda bolag optimera och samordna de kommunala företagen inom Herrljunga kommun samt representera ägaren.

Herrljungabostäder AB (Herbo)
Herbo är Herrljungas kommunala bostadsbolag och erbjuder hyresgäster i Herrljunga kommun ett brett urval av attraktiva bostäder med olika typer av upplåtelseform. Ändamålet i enlighet med bolagsordningen är att främja bostadsförsörjningen i kommunen och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget vad avser uppdraget som allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag.

Herrljunga Elektriska AB
Herrljunga Elektriska AB:s verksamhetsområde består av fyra affärsområden: Elnät, El-/energiteknik, Fjärrvärme och Stadsnät, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster. Bolaget har till syfte att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom. Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av nämnda verksamheter. Herrljunga Elektriska AB är moderbolag till Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elkraft AB och Trollabo kraft AB.

Herrljunga Vatten AB
Herrljunga Vatten AB ansvarar över vatten och avloppsverksamheten i Herrljunga kommun. I detta ansvar ligger produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden.

Herrljunga Elkraft AB
Bolaget Herrljunga Elkraft AB är vilande.

Trollabo Kraft AB
Trollabo Kraft AB äger vattenkraftverket i Trollabo och äger även en fjärdedel av ett vindkraftverk i Tolvmansstegens vindkraftpark. Bolaget ägs till 50% av kommunen.

Historik

Organisering av nämnder i Herrljunga Kommun sedan 1974.

Kommunstyrelsen *(1974-)*
Ansvarar 1993–2000 för Gatu- och trafikfrågor, därefter övertogs ansvaret av Tekniska nämnden.
2004 tog Kommunstyrelsen över ansvaret för Tekniska kontoret.
Tekniska nämnden återinförd fr.o.m. 2007.

Bildningsnämnden *(2015-)*
Bildades 2001 genom sammanslagning av Utbildningsnämnden och Fritids- och kulturnämnden.

Brandstyrelsen *(1974–1986)*
Bytte 1987 namn till **Räddningsnämnden** *(1987–2000)*
Ingår fr.o.m. 2001 i Bygg- och miljönämnden.

Byggnadsnämnden *(1974–2000)*
Ingår fr.o.m. 2001 i Bygg- och miljönämnden.

Bygg- och miljönämnden *(2001-2022)*
Bildades 2001 genom sammanslagning av Räddningsnämnden, Byggnadsnämnden och Miljö- och Hälsoskyddsnämnden.
Fr.o.m. 2023 avvecklas bygg- och miljönämnden och dess verksamhetsområde tas över av samhällsbyggnadsnämnden.

Fastighetsnämnden *(1980–2000)*
Bildades 1980, tog då över ansvarsområden från Tekniska nämnden.
Ingår fr.o.m. 2001 i Tekniska nämnden.

Fritidsnämnden *(1974–2006)*
Ingår fr.o.m. 2007 i Fritids- och kulturnämnden.

Fritids- och kulturnämnd *(2007–2014)*
Bildades 2007 genom sammanslagning av Fritidsnämnden och Kulturnämnden.
Ingår fr.o.m. 2015 i Bildningsnämnden.

Gatu- och trafiknämnden *(1980–1992)*
Bildades 1980, tog då över ansvarsområden från Tekniska nämnden.
Fr.o.m. 1993 under Kommunstyrelsen

Hälsovårdsnämnden *(1974–1982)*
Bytte 1983 namn till **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** *(1983–2000)*
Ingår fr.o.m. 2001 Bygg- och miljönämnden.

Internservicenämnden *(2023-)*
Ny nämnd från och med 2023. Tar över delar av tidigare tekniska nämndens ansvarsområden.

Kulturnämnden *(1974–2006)*
Ingår fr.o.m. 2007 i Fritids- och kulturnämnden.

Servicenämnd ekonomi och personal *(2015-)*
Övertog ansvarsområden från Kommunstyrelsen.

Servicenämnd IT/växel/telefoni *(2015-)*
Övertog ansvarsområden från Kommunstyrelsen.

Sociala centralnämnden *(1974–1981)*
Bytte 1982 namn till **Socialnämnden** *(1982-)*

Tekniska nämnden *(1974–1979) och (2001–2003) och (2007-2022)*
Fr.o.m. 1980 uppdelad i Fastighetsnämnd och Gatu- och trafiknämnd.
Återinförd fr.o.m. 2001.
Ingår fr.o.m. 2004 i Kommunstyrelsen.
Tekniska nämnden återinförd fr.o.m. 2007
Fr.o.m. 2023 avvecklas tekniska nämnden och dess verksamhetsområde delas in i två nya nämnder: samhällsbyggnadsnämnden och internservicenämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden (*2023-)*
Ny nämnd fr.o.m. 2023. Tar över ansvarsområde från bygg- och miljönämnden samt delar av tekniska nämndens ansvarsområden.

Skolstyrelsen *(1974–1996)*
Bytte 1997 namn till **Utbildningsnämnden** *(1997–2014).*
Ingår fr.o.m. 2015 i Bildningsnämnden.

Klassificeringsstruktur

Klassificeringsstruktur för styrande och stödjande verksamhetsområden.

1	**Styrande verksamhetsområden**
1.1	**Politisk styrning**
1.1.1	Den politiska beslutsprocessen
1.1.2	Hantera beredningar och råd
1.1.3	Hantera förtroendevalda
1.1.4	Hantera partistöd
1.2	**Leda och styra verksamheten**
1.2.1	Upprätta och följa upp styrdokument
1.2.2	Leda internt arbete
1.2.3	Organisera verksamhet
1.2.4	Samverka med personal och fackliga organisationer
1.2.5	Hantera koncernstyrning
1.3	**Planera och följa upp verksamheten**
1.3.1	Planera verksamheten
1.3.2	Följa upp verksamheten
1.3.3	Utföra internkontroll
1.3.4	Systematiskt kvalitetsarbete
1.3.5	Hantera synpunkter och klagomål
1.3.6	Myndighetsredovisning
1.3.7	Driva projekt
1.4	**Omvärld och samverkan**
1.4.1	Medverka i externa samarbeten
1.4.2	Internationella kontakter och vänortsarbete
1.5	**Granskning av kommunens verksamhet**
1.5.1	Revision
1.5.2	Tillsyn från tillsynsmyndighet
1.6	**Besvara remisser**
1.7	**Hantera allmänna val och folkomröstningar**
1.7.1	**Administrera val**
1.7.1.1	Hantera valkretsar och valdistrikt
1.7.1.2	Hantera val- och röstningslokaler
1.7.1.3	Hantera valmaterial
1.7.1.4	Rekrytera, förordna och utbilda röstmottagare
1.7.2	**Genomföra allmänna val och folkomröstningar**
1.7.2.1	Genomföra förtidsröstning
1.7.2.2	Genomföra valdag
1.7.2.3	Genomföra onsdagsräkning
2	**Stödjande verksamhetsområden**
2.1	**HR/Personal**
2.2	**Ekonomi**
2.3	**Inköp och upphandling**
2.3.1	Upphandling
2.3.2	Direktupphandling
2.3.3	Avrop från befintligt ramavtal
2.3.4	Förvalta avtal
2.4	**Hantera allmänna handlingar**
2.4.1	Registrera inkomna och upprättade handlingar
2.4.2	Redovisa allmänna handlingar
2.4.3	Tillhandahålla allmänna handlingar
2.4.4	Hantera personuppgifter och dataskydd

2.4.5	Hantera informationssäkerhet
2.4.6	Arkivera och gallra handlingar
2.5	**IT och systemförvaltning**
2.5.1	Strategiskt IT-arbete
2.5.2	Driva systemarkitektur
2.5.3	Systemförvaltning
2.5.4	Hantera IT-plattform och drift
2.6	**Hantera lokaler och inventarier**
2.6.1	Lokalbehov och lokalförsörjning
2.6.2	Driva fastighets- och lokalprojekt
2.6.3	Hantera drift och förvaltning
2.7	**Kris och säkerhet**
2.7.1	Systematiskt riskhanteringsarbete och förberedande krisplanering
2.7.2	Leda under kris
2.7.3	Hantera brandskydd och skalskydd
2.8	**Kommunikation och marknadsföring**
2.8.1	Hantera profilarbete och varumärke
2.8.2	Kommunikation och information
2.8.3	Representera kommunen
2.8.4	Dokumentera verksamheten
2.9	**Hantera juridiska frågor**
2.9.1	Hantera överklaganden
2.9.2	Hantera tvister
2.9.3	Hantera skadeståndsärenden
2.10	**Förvaltningsstöd**
2.10.1	Hantera växel och reception
2.10.2	Hantera lokalvård
2.10.3	Hantera fordonsuthyrning

Informationshanteringsplan

1. Styrande verksamhetsområden

1.1 Politisk styrning

1.1.1 Den politiska beslutsprocessen

Den politiska beslutsprocessen startar med att ett ärende skapas och fördelas till en handläggare. Handläggaren utreder sedan ärendet och färdigställer underlag inför politisk beredning och beslut. Ärendena sammanställs i en dagordning som stäms av med ordföranden och publiceras i politikernas digitala läsverktyg. Sammanträdet hålls och protokoll sammanställs som sedan granskas av ordföranden och av justerare. När protokollet godkänns anslås det på kommunens digitala anslagstavla. Anslagsbevis skrivs som bevis på att protokollen anslagits. I varje ärende registreras ett protokollsutdrag som också skickas till dem som berörs av beslutet. Både kallelser, med tillhörande beslutsunderlag, och protokoll publiceras för samtliga instanser i det digitala läsverktyget och på herrljunga.se publiceras nämndernas, styrelsens och kommunfullmäktiges kallelser och protokoll. Dessa handlingar ska ses som kopior och får gallras vid inaktualitet.

1.1.1	**Handlingar rörande den politiska beslutsprocessen**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Arbetsordning för kommunfullmäktige	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Reglemente för kommunstyrelse och nämnder	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Motioner	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår även i protokollet Sparas på papper om inkommet på papper
Medborgarförslag	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår även i protokollet Sparas på papper om inkommet på papper
Interpellationer med svar	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår även i protokollet Sparas på papper om inkommet på papper
Enkla frågor med svar	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår även i protokollet Sparas på papper om inkommet på papper

Förslag till beslut	Digitalt		~~Bevaras~~ Gallras vid inaktualitet			Förslag till beslut ska föras in i protokollet. Kan därefter gallras.
Föredragningslistor, kallelser, dagordningar	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Filmupptagningar av kommunfullmäktigesammanträden	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Fullmäktigesammanträdena sänds live på Youtube och laddas sedan ner och sparas i digital mapp.
Protokoll	~~Papper~~ Digitalt	~~Pärm~~ Diariet	Bevaras	Nej	5 år	~~Protokollen binds in innan leverans till centralarkivet.~~ Fr.o.m. augusti 2022 undertecknas politiska protokoll digitalt. Protokollen diarieförs efter genomförd digital signering.
Voteringslistor	~~Papper~~ Digitalt	Pärm	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i samma diarieakt som protokollet
Reservationer, särskilda yttranden, protokollsanteckningar			Se kommentar	Nej		Ingår i protokollet. Underlag som inkommit behöver inte sparas ifall innehållet finns inskrivet i protokollet.
Delegeringsförteckningar Listor över anmälda delegeringsbeslut	Digitalt/ Papper	Pärm eller Diariet	Bevaras	Nej		Om delegationsbeslutet är signerat fysiskt, ska pappersoriginalet inte gallras. Beslutet ingår ibland i protokollet. Förvaring kan ske i pärm eller ärendeakt i diariet beroende på delegationsbeslutet och nämnden.
Anslagsbevis och d	~~Papper~~ Digitalt	~~Pärm~~ Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår i protokollet
Digital anslagstavla	Digitalt	Sitevision	Gallras vid inaktualitet	Nej		Anslagen ligger publicerade på hemsidan under överklagningstiden.

Kungörelse	Digitalt ~~Papper~~	Sitevision Knallebladet	Gallras vid inaktualitet	Nej		

1.1.2 Hantera beredningar och råd

För att bereda de beslut som fattas inom nämnder och utskott sker sammanträden i beredningar och råd. Valberedningen sammanträder vid ny mandatperiod och föreslår nya förtroendevalda. Det finns även råd som samverkar med medborgarna, som t ex lokala pensionärsrådet och lokala funktionshinderrådet. Pensionärsrådet och funktionshinderrådet skall vara ett möte för dialog mellan brukarorganisationer och kommunens förvaltningar. Utöver det finns det även beredningar, kommittéer och råd där det inte alltid förs protokoll.

1.1.2	**Handlingar rörande hantering av beredningar och råd**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Kallelse till valberedning			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Protokollsunderlag från valberedning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Pärm~~	Bevaras	Nej	5 år	Beslut fattas först av valberedning. För att valberedningens beslut ska bli gällande behöver även fullmäktige besluta i frågan.
Förslag på ledamöter och ersättare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Pärm~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse till lokala pensionärsrådet			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Minnesanteckningar från lokala pensionärsrådet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Pärm~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse till lokala funktionshinderrådet			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Minnesanteckningar från lokala funktionshinderrådet	Digitalt ~~Papper~~	Digitalt ~~Pärm~~	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse övriga beredningar och råd			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Protokoll övriga beredningar och råd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet ~~Pärm~~	Bevaras	Nej	5 år	Protokoll kan även kallas minnesanteckningar men bevaras om de har samma funktion som ett protokoll.

1.1.3 Hantera förtroendevalda

Politiker som har förtroendeuppdrag inom kommunen har rätt till arvoden. Utbetalningar hanteras i samma system som HR-processerna. När en politiker väljs till ett uppdrag registreras de i förtroendemannaregister som administreras av administration- och kommunikationsenheten. Närvaro vid sammanträden noteras och arvoden betalas ut. När förtroendevalda avslutar sitt engagemang skapas ett avsägelseärende. Avsägelserna registreras i en samlingsakt för innevarande år och bildar egna ärenden på fullmäktigemöten.

1.1.3	**Handlingar rörande hantering av förtroendevalda**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Meddelat beslut från Länsstyrelsen om ny ledamot eller ersättare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Meddelas till kommunfullmäktige. Endast vid ny ledamot eller ersättare till kommunfullmäktige.
Val av ledamöter och ersättare, beslut i Kommunfullmäktige	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Underlag för registrering i förtroendemannaregister	~~Papper~~		Gallras vid inaktualitet	Nej		Gallras när uppgifterna har förts in i Troman.
Förtroendemannaregister	Digitalt	Troman	Bevaras, uppdateras löpande	Nej		
Ansökan om tillgång till Herrljunga kommuns nätverk	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Sekretessbevis för förtroendevalda	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Arvodesbestämmelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Närvarolista, underlag för ersättning		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Skickas till gemensam servicenämnd för ekonomi och personal
Underlag och kvitton för utlägg, ersättning och avdrag för förtroendevalda		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Underlag för, exempelvis, resor, representation och friskvård förvaras hos HR.
Uppgifter rörande arvoden och ersättningar till förtroendevalda		Se kommentar	Se kommentar	Kan förekomma		Se HR-processen.
Avsägelser från förtroendemannauppdrag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Avtal för lån av politikerplatta	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper, om avtalet upprättats i papper.

1.1.4 Hantera partistöd

Kommuner har rätt att ge ekonomiskt bidrag i form av partistöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Enligt 31 § Kommunallagen ska partier som erhåller partistöd årligen redovisa att utbetalt partistöd har använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ligger till grund för beslut om partistöd för kommande år. Beslutet fattas av kommunfullmäktige.

1.1.4	**Handlingar rörande hantering av partistöd**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Redovisning av partistöd	Digital ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	En redovisning skickas in till kommunen från respektive parti.
Beslut om utbetalning i Kommunfullmäktige	Digital ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Utbetalning av partistöd		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Se ekonomiprocessen.

1.2 Leda och styra verksamheten

1.2.1 Upprätta och följa upp styrdokument

Kommunallagen är själva ramverket för en kommuns befogenheter. Utöver kommunallagen och annan lagstiftning styrs en kommun av ett antal styrande dokument som den själv har antagit. Kommunens viktigaste övergripande styrdokument är reglementen och kommunfullmäktiges budget. Inom vissa områden är lagstiftningen starkt styrande för den verksamhet som en kommun bedriver och ställer där krav på att kommunen upprättar vissa styrdokument som exempelvis översiktsplan. Kommunövergripande styrdokument är ett generellt dokument som berör alla nämnder och styrelser. Dokumenten ska vara styrande i sin utformning och beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder eller chef. Herrljunga kommuns olika typer av styrdokument, beslutsnivå samt revideringsfrister återfinns *Riktlinjer för kommunövergripande styrdokument.*

1.2.1	**Handlingar rörande upprättande och uppföljning av styrdokument**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Arbetsordningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Reglementen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Visionsdokument	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Strategidokument	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Policy	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Program	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Planer	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Riktlinjer	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Föreskrifter/stadgar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Regler	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Taxor och avgifter	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Rutinbeskrivningar			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Manualer/lathundar			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Förslag på styrdokument till beslutsinstans	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Exempelvis tjänsteskrivelser, utredningar etc.
Yttrande rörande föreslaget styrdokument från beslutsinstans	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.2.2 Leda internt arbete

Verksamhetsledningen kan utövas av chefer, styrgrupper, projektledare och andra delegerade ledningsfunktioner. Uppgifter och ansvarsfördelning framgår av arbetsordning och delegationsordning eller annat beslut. Arbete bedrivs ofta i löpande verksamhet i form av möten, exempelvis ledningsgruppsmöten och arbetsmöten.

1.2.2	**Handlingar rörande ledning av internt arbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Protokoll kommunledningsgruppen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Protokoll ledningsgrupper (förvaltningar)	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Delegeringsordningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Delegationsbeslut		Se kommentar	Bevaras	Nej		Delegationsbeslut diarieförs eller sparas i det verksamhetssystem som delegationsbeslutet rör.
Protokoll från interna samverkansgrupper och råd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Gäller även minnesanteckningar av protokollskaraktär
Mötesanteckningar från avdelningsmöten, personalmöten, informationsmöten och dylikt			Gallras vid inaktualitet	Nej		För APT-protokoll, se *1.2.4 Samverka med personal och fackliga organisationer*

1.2.3 Organisera verksamhet

I processen ingår den övergripande planeringen av den politiska organisationen rörande nämnder och den övergripande planeringen av verksamhetens organisation. Kartläggningar och beskrivningar ligger till grund för beslut rörande verksamhetens organisering.

1.2.3	**Handlingar rörande organisering av verksamhet**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Beslut rörande organisation rörande nämnder och utskott	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut rörande organisation för bolag och stiftelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut rörande organisation av verksamhet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Processkartläggningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Organisationsschema	Digitalt		Uppdateras löpande	Nej		Publiceras på intranät

1.2.4 Samverkan med fackliga organisationer

I Sverige regleras relationen mellan arbetsgivare och facklig organisation genom arbetsrättslig lagstiftning och kollektivavtal. Samverkansavtal Herrljunga kommun är ett kollektivavtal mellan kommunen och de kollektivavtalsbärande fackliga organisationerna. I samverkansavtalet finns beskrivet hur arbetsplatsträffar och

medarbetarsamtal ska gå till vilket kan beskrivas som direktinflytande. Samverkansavtalet innebär representativ samverkan vilket sker i samverkansgrupp mellan parterna, det vill säga arbetsgivarrepresentanter och fackligt förtroendevalda, på olika nivåer i organisationen. Den rättsliga grunden utgörs av bland annat Lag om medbestämmande i arbetslivet (MBL) och Arbetsmiljölagen (AML).

1.2.4	**Handlingar rörande samverkan med fackliga organisationer**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Kollektivavtal/samverkansavtal	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om inkommen/upprättad i papper
Protokoll från central samverkansgrupp (CSG)	Digitalt/ Papper	Pärm Mapp/Gemensam data	Bevaras	Nej		Förvaras hos personalavdelningen i Vårgårda.
Protokoll från förvaltningens samverkansgrupp (FSG)	Digitalt/ Papper	Pärm Mapp/Gemensam data	Bevaras	Nej	5 år	Förvaras på respektive förvaltning.
Protokoll från lokal samverkansgrupp (LSG)	Digitalt/ Papper	Pärm Mapp/Gemensam data	Bevaras	Nej	5 år	Förvaras på respektive arbetsplats.
Mötesanteckningar arbetsplatsträffar (APT)	Digitalt/ Papper	~~Diariet~~ Mapp/Gemensam data Pärm	Gallras efter 5 år ~~Bevaras~~	Nej	~~5 år~~	Chef ansvarar för förvaring i mapp på Gemensam data eller i Pärm. Sortering i kronologisk ordning. Riskbedömningar på APT förvaras tillsammans med mötesanteckningarna och gallras tillsammans med dessa
Anteckningar medarbetarsamtal			Gallras efter 1 år	Nej		Förvaras hos respektive chef
Anteckningar lönesamtal			Gallras efter 1 år	Nej		Förvaras hos respektive chef
Protokoll från MBL-förhandlingar gällande enskild person	Papper	Personalakt	Bevaras	Ja	5 år	
Protokoll från MBL-förhandlingar, ej gällande enskild person	Papper	Pärm	Bevaras	Ja	5 år	
Övriga förhandlings/överläggningsprotokoll	Papper	Pärm	Bevaras	Ja	5 år	
Årlig riskbedömning och handlingsplan gällande arbetsmiljö	Papper	Pärm	Bevaras	Nej	5 år	Kan även läggas in i Diariet.
Riskbedömning och handlingsplan vid förändring i verksamheten	Papper	Pärm	Bevaras	Nej	5 år	Kan vara bilaga till samverkansprotokoll.

1.2.5 Hantera koncernstyrning

Herrljunga kommun har ett kommunalt bolag, Nossan Förvaltnings AB, som i sin tur har två dotterbolag: Herrljunga Bostäder AB och Herrljunga Elektriska AB. Herrljunga kommun har även en stiftelse, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler. Kommunens bolag har ansvar för att förvalta och genomföra verksamhet inom sitt område utifrån politiska mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen och styrdokument. Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och den övergripande och lagstadgade ägaren för samtliga bolag. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut genomförs, följs upp och utvärderas. Enligt kommunallagen 6 kap 1§ ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för kommunens nämnder som för kommunens hel- och delägda aktiebolag.

1.2.5	**Handlingar rörande koncernstyrning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Ägardirektiv	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Bolagsordning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om vem som representerar Herrljunga kommun i bolag och stiftelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Beslutas av kommunfullmäktige.
Fullmakt att företräda kommunen	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättad i original på papper.
Protokoll ägardialog	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse till årsstämma			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Kopia på protokoll årsstämma	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Kopia på styrelseprotokoll från bolag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Ekonomiska rapporter från bolag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.3 Planera och följa upp verksamhet

1.3.1 Planera verksamheten

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. För verksamheten ska mål och riktlinjer upprättas som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunen ska årligen upprätta och fastställa budget och verksamhetsplan. Där tydliggörs mål för ekonomin men även mål för verksamheterna. Kommunen tillämpar en rullande flerårsplanering där kommunfullmäktige årligen fastställer ekonomiska mål och verksamhetsmål för kommande treårsperiod.

Budgetprocessen inleds med en omvärldsanalys. Utifrån framtagen omvärldsanalys hålls en allmänpolitisk debatt i kommunfullmäktige med sikte på kommande års budgetperiod. Styrelse och nämnder äskar därefter om investeringar och eventuellt ökad drift. Under mars månad arbetar tjänstepersoner fram budgetförutsättningar (resultaträkning, balansräkning och investeringsbudget samt resursfördelning). En budgetdialog hålls mellan politiker, tjänstepersoner och fackliga företrädare. Tjänstepersonerna presenterar sedan förslag till budgetförutsättningar och en politisk budgetberedning hålls i april eller början av maj.
I maj eller början av juni föreslår kommunstyrelsen kommunfullmäktige att besluta om en budget innehållande resultaträkning, balansräkning samt investeringsbudget för de kommande tre åren. Kommunstyrelsen föreslår även kommunfullmäktige att besluta om kommunbidrag för nästkommande år för styrelse och nämnder samt skattesats för det kommande året. Budgeten beslutas av kommunfullmäktige i juni månad.

Under augusti och september arbetar förvaltningen fram förslag till budget och verksamhetsplan för nämnd och styrelse som sedan beslutas i varje styrelse och nämnd för nästkommande år. I oktober föreslår kommunstyrelsen kommunfullmäktige att fastställa budget och verksamhetsplan för kommande tre år samt skattesatsen för det kommande året. Budgeten fastställs därefter av kommunfullmäktige i november. Budgetprocessen avslutas i december månad där styrelse och nämnder beslutar om eventuella revideringar av budget och verksamhetsplan för nästkommande år.

1.3.1	**Handlingar rörande planering av verksamheten**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Omvärldsanalyser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Drift- och investeringsäskanden från nämnder	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Planeringsförutsättningar för budget	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Befolkningsprognos	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om ramar och ekonomiska mål	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Beslutas av kommunfullmäktige.

Budget och verksamhetsplan för nämnder	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Budget och verksamhetsplan för kommunen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Oppositionsbudget	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om ombudgetering investeringar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Verksamhetsplan på enhetsnivå			Gallras vid inaktualitet	Nej		Gäller verksamhetsplaner som inte tas upp i nämnd och som har karaktär av intern planering.
Enkäter	Digitalt	Esmaker	Gallras vid inaktualitet	Kan förekomma		
Enkäter, sammanställning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Kan ingå i rapport eller utredning.

1.3.2 Följa upp verksamheten

Kommunstyrelseförvaltningen har ett särskilt uppdrag kring process och ledning av arbetet gällande analys och uppföljning under året. Prioriterade områden för kommunledning är att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela kommunen. Ekonomiavdelning upprättar månadsuppföljning som presenteras för kommunstyrelsen. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, styrelse och nämndernas kommunbidrag och investeringar. Månadsuppföljning ska göras per februari, april, juli och oktober. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

Förvaltningarna upprättar en månadsuppföljning som presenteras nämnderna. Uppföljningen ska för driften redovisa budget och prognos för helår samt budget och prognos helår för investeringar. Månadsuppföljning ska göras per februari, april, juli och oktober. Uppföljning av nämndens ekonomi ska också göras vid delårsbokslut per augusti samt helårsbokslut per december med samma principer som redovisningen till kommunstyrelsen. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

En förstärkt månadsuppföljning till kommunstyrelsen upprättas per april månad. Uppföljningen ska för driften redovisa budget och utfall för perioden, budget och prognos för helår, budget och prognos helår för investeringar samt en personalredovisning. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas. Den förstärkta månadsuppföljningen ska även omfatta avstämningar av väsentliga balanskonton. Per augusti månad upprättar ekonomiavdelningen en delårsrapport som presenteras för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Delårsrapporten ska förutom formella krav enligt RKR (Rådet för kommunal redovisning) även innehålla måluppfyllelse av kommunfullmäktiges beslutade mål samt en personalredovisning.

Ekonomiavdelningen upprättar årsredovisning för kommunen för föregående verksamhetsår som fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad. I samband med detta beslutar kommunfullmäktige om hantering av över- och underskott samt ombudgetering av investeringsmedel. Styrelse och nämnder upprättar egna verksamhetsberättelser för föregående verksamhetsår som även dem fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad.

1.3.2	**Handlingar rörande uppföljning av verksamheten**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Månadsuppföljning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Görs för varje nämnd samt kommunövergripande.
Förstärkt månadsuppföljning, tertialbokslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Delårsbokslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Verksamhetsberättelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Verksamhetsberättelse upprättas för varje nämnd årligen. Registreras som eget ärende tillsammans med tillhörande nämndhandlingar.
Årsredovisning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om över- och underskott	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Lönekartläggning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Statistik, rapporter och utredningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Sammanställningar bevaras, underlag gallas vid inaktualitet.

1.3.3 Utföra internkontroll

Kommunstyrelse och nämnder är skyldiga att årligen upprätta interkontrollplaner. Det interna kontrollarbetet är en form av kvalitetssäkring av verksamheten och utgör grund för vidareutveckling av densamma. Internkontrollplanerna ska baseras på en riskanalys av verksamheten. Baserat på internkontrollplanen görs granskningar av utsedda granskare. Granskningsresultatet utgör underlag till uppföljningsrapporterna som lämnas till nämnd.

1.3.3	**Handlingar rörande internkontroll**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Internkontrollplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Granskningsrapport uppföljning av internkontroll	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.3.4 Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt styra, leda, planera, följa upp och utvärdera verksamheten med syfte att tillgodose behoven och infria förväntningarna hos kommunens invånare. Dessa processer kan ingå i flera sammanhang, till exempel kopplat till budget- och uppföljningsarbetet eller som en del i det verksamhetsnära kvalitetsarbetet.

1.3.4	**Handlingar rörande systematiskt kvalitetsarbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Årshjul för systematiskt kvalitetsarbete	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Underlag för kvalitetsarbete	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Rapporter	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Dokumentation från kvalitetsarbete	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Inklusive måluppfyllelse.
Kvalitetsberättelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.3.5 Hantera synpunkter och klagomål

Inkomna synpunkter eller klagomål registreras i ärendehanteringssystemet. Ifall synpunkten eller klagomålet inkommer via det kommunövergripande e-postkontot eller genom formuläret på hemsidan registreras synpunkten i en särskild ärendeserie och fördelas sedan ut till respektive handläggare.

1.3.5	**Handlingar rörande synpunkter och klagomål**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inkomna synpunkter eller klagomål	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Svar på synpunkter eller klagomål	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.3.6 Hantera myndighetsredovisning

Enligt Lag om den officiella statistiken (2001:99) är kommunen skyldig att lämna uppgifter till de statistikansvariga myndigheterna. Rapportering sker till bland annat SCB, Skolverket, Boverket, Sveriges kommuner och regioner och Strålskyddsmyndigheten.

1.3.6	**Handlingar rörande myndighetsredovisning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Myndighetsredovisningar/rapporter	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej		Sammanställningar/rapporter som är av betydelse för verksamheten bevaras, resterande gallras vid inaktualitet.
Räkenskapssammandrag till SCB	Digitalt	Digital mappstruktur	Gallras efter 7 år	Nej		

1.3.7 Driva projekt

Processen *Driva projekt* är en generell process som reglerar dokumenthanteringen vid arbete i projektform. Ett projekt definieras av att det har en början och ett slut och syftar till att nå ett i förväg bestämt resultat. Vilka typer av handlingar som uppkommer inom ett projekt kan variera beroende på typ av projekt, nedan finns de vanligaste handlingarna listade. Vissa förvaltningar som driver större projekt som en del av sin kärnverksamhet, t ex byggprojekt, har dessa projekt beskrivna i sin egen informationshanteringsplan. EU-projekt hanteras enligt samma modell men har ofta ökade bevarandekrav för räkenskaperna kopplade till projektet.

Under projekttiden sparas ofta dokumentationen i Teams eller andra gemensamma mappar och samarbetsytor. Dessa är endast att betrakta som arbetsytor och inte lagringsplatser för handlingar. De projekthandlingar som ska bevaras ska löpande föras in och registreras i Diariet. Senast vid projektets avslut ska handlingarna som finns lagrade i samarbetsytorna gås igenom och antingen läggas in för registrering i Diariet eller gallras utifrån vad som är reglerat i informationshanteringsplanen.

1.3.7	**Handlingar rörande projekt**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Förstudie	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Projektansökan med beslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Projektdirektiv, projektbeställning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Projektbeskrivning	Digitalt	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

	~~Papper~~					
Projektplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Budget	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår ofta i projektplanen
Kommunikationsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår ofta i projektplanen
Delrapport	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Styrgruppsmötesprotokoll	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Protokoll från projektgruppsmöten	Digitalt/ Papper ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Protokoll kallas ibland minnesanteckningar men bevaras om det har samma funktion som protokoll. Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.
Korrespondens av vikt	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet, senast efter 2 år.
Slutrapport	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.4 Omvärld och samverkan

1.4.1 Medverka i externa samarbeten

Herrljunga kommun deltar i samarbeten och samverkan med andra offentliga och privata organisationer. Några exempel på samarbeten är Boråsregionen kommunalförbund, Sjuhärads samordningsförbund, Småkom, Companion Sjuhärad, Fokus Herrljunga, Kommunforskning i Västsverige m.fl. Herrljunga kommun samarbetar även med andra kommuner i utförandet av verksamheten, där Herrljunga bland annat har två gemensamma nämnder med Vårgårda kommun, har ett gemensamt Komvux med Vårgårda kommun och har sin överförmyndarfunktion via Överförmyndare i samverkan som utgår från Skövde. I de olika typerna av samarbeten och samverkan skrivs ofta ett samverkansavtal och en avsiktsförklaring och samarbetet följs upp kontinuerligt i möten.

1.4.1	**Handlingar rörande externa samarbeten**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**

Samarbetsavtal	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.
Avsiktsförklaring	Digitalt Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.
Beslut om vem som representerar Herrljunga kommun i externa samarbeten	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Kallelse till möten för externa samarbeten			Gallras vid inaktualitet, se kommentar	Nej		Bevaras om det används som underlag i ärende.
Protokoll eller minnesanteckningar av protokollskaraktär från möten för extern samverkan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.

1.4.2 Internationella kontakter och vänortsarbete

Herrljunga kommun arbetar med internationellt arbete för att skapa kontakter över kultur- och nationsgränser. Alla internationella utbyten dokumenteras och informeras och sprids på kommunens hemsida.

1.4.2	**Handlingar rörande internationella kontakter och vänortsarbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Internationell strategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Vänortsavtal	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.
Dokumentation av vänortsgåvor	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Tillstånd till utlandsresa	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Avtal om medlemskap i internationella nätverk	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om de är upprättade i papper. Annars endast digitalt.
Åtaganden för deltagande i nätverk	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Rapporter, utvärderingar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
EU-projekt			Se kommentar			Hanteras i enlighet med process *1.3.7 Driva projekt*. Observera att det kan vara utökade bevarandekrav för EU-projekt.

1.5 Granskning av kommunens verksamhet

1.5.1 Revision

Revisionen pågår varje år och har särskild fokus på ekonomisk styrning, måluppföljning och internkontroll. I slutet av verksamhetsåret lämnas en sammanfattande bedömning i revisionsberättelsen som överlämnas till kommunfullmäktige. I denna uttalar sig revisorerna i frågan om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnderna. Beslut i frågan om ansvarsfrihet fattas därefter av kommunfullmäktige.

1.5.1	**Handlingar rörande revision**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Revisionsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Kvitton för utlägg och reseräkningar		Se kommentar	Se kommentar	Nej		Följer ekonomiprocessen
Protokoll från revisionsmöten	Digitalt/ Papper	Systematiskt	Bevaras	Nej	5 år	
Rapport över årlig verksamhetsgranskning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Rapport över bokslutsgranskning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Rapport över delårsgranskning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Redogörelse för revisionen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Revisionsrapport fördjupad granskning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Rapporter som skickas från kommunrevisionen till berörd nämnd
Revisionsberättelser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Uppföljning av revisionsrapport	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.5.2 Tillsyn från tillsynsmyndighet

Kommunen kan utföra egenkontroll eller bli utsatt för kontroll från extern tillsynsmyndighet. Processen inleds med att granskningsorgan antingen skickar ut ett aviseringsbrev, beslutar om möte muntligt eller kommer oaviserat. Granskningen pågår och eventuellt får granskningsorganet kopior eller tillgång till allmänna

handlingar, resultatet redovisas i rapporter. Om granskningsorganet vill att verksamheten gör förändringar eller på andra sätt svarar på granskningen sker ytterligare återkoppling. Gäller till exempel tillsyn från arbetsmiljöverket, integritetsskyddsmyndigheten eller andra tillsynsmyndigheter.

1.5.2	**Handlingar rörande tillsyn från tillsynsmyndighet**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Handlingar rörande extern tillsyn	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Korrespondens som tillför sakuppgift	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av ringa betydelse, t ex mötesinbjudningar, gallras vid inaktualitet.
Korrespondens av ringa betydelse, t ex mötesinbjudningar	Digitalt		Gallras vid inaktualitet.			
Uppföljning och rapportering till extern tillsynsmyndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Tillsynsrapport från tillsynsmyndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut från tillsynsmyndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.6 Besvara remisser

När en remiss inkommer fördelas den till handläggare som genomför undersökning och skriver tjänsteskrivelse/yttrande. Remisser kan både skickas mellan nämnder och inkomma från extern avsändare, som region eller statlig myndighet. Både nämnden och förvaltningen kan besvara remisser. Samråd är vanligtvis mer informellt men följer i övrigt processen för remisshantering. Remiss och yttrande ska diarieföras i kommunens ärendehanteringssystem Diariet.

1.6	**Handlingar rörande besvarande av remisser**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inkommen remiss	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Underlag till inkommen remiss	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Anhållan och beviljande av anstånd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Yttrande/svar till remiss	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Inkommande enkäter från andra samt svar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Enkla enkäter behöver inte bevaras. När enkäter kräver längre handläggning för att besvara bevaras de.

1.7 Hantera allmänna val och folkomröstningar

1.7.1 Administrera val

1.7.1.1 Hantera valkretsar och valdistrikt

Ett valområde är det område ett val gäller (t.ex. en kommun) och är indelat i valkretsar (mandaten fördelas på valkretsar). Varje valkrets är indelad i valdistrikt som består av ett antal fastigheter (de röstberättigade är folkbokförda på dessa fastigheter). Varje valdistrikt har en vallokal och ska enligt vallagen omfatta mellan 1000 och 2000 röstberättigade. I Herrljunga kommun är hela kommunen en valkrets som är uppdelad i fem valdistrikt. Valkansliet ser i god tid innan varje val över valdistriktsindelningen och föreslår vid behov ändringar till valnämnden. Det är därefter kommunfullmäktige som beslutar att föreslå en ny valdistriktsindelning som sedan fastställs av länsstyrelsen.

1.7.1.1	**Handlingar rörande valkretsar och valdistrikt**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Förslag från kommunfullmäktige till ny valdistriktsindelning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut från Länsstyrelsen om ändring av valdistriktsindelning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

1.7.1.2 Hantera val- och röstningslokaler

I varje valdistrikt finns en vallokal där de som hör till valdistriktet röstar. I varje kommun ska det också finnas möjlighet att förtidsrösta. I Herrljunga utgör i regel biblioteken och kommunhuset förtidsröstningsställen. Valnämnden fastställer vilka lokaler som ska användas. Val- och förtidsröstningslokalerna ska uppfylla kraven på tillgänglighet och vallagens övriga krav på skydd för valhemligheten, skydd mot propaganda m.m.

1.7.1.2	**Handlingar rörande val- och röstningslokaler**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Beslut från valnämnden om val- och förtidsröstningslokaler	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Underlag till beslut om lokaler	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Innehåller bl a checklista från MFD, säkerhetsbedömning

1.7.1.3 Hantera valmaterial

Valurnor, valskärmar, uppsamlingslådor till förtidsröstningen är exempel på material som valmyndigheten inte förser kommunen med. Detta material förvaras i valnämndens förråd. Förrådet inventeras efter varje val och ställs i ordning så att allt är klart att använda (val ska kunna hållas inom 3 månader efter beslut). Material som tillhandahålls av valmyndigheten (valsedlar, fönsterkuvert för förtidsröstning, informationsmaterial etc) beställs av valkansliet genom valmyndighetens angivna IT-system innan valet. Visst material (t.ex. väljarförteckningar till förtidsröstningen) skrivs ut från valmyndighetens angivna IT-system av valsamordnaren. När beställningen är gjord uppdateras de interna packlistor som valkansliet har tagit fram. Efter leverans kontrolleras materialet mot gjord beställning och fördelas sedan på valdistrikt och packas i transportboxar. När allt är packat kontrolleras innehållet mot packlistorna av valnämnden. Dagen innan valdagen transporteras materialet ut av valnämnden till vallokalerna och tas emot av respektive ansvarig ordförande/vice ordförande i vallokal. Valdistriktets ordförande och vice ordförande möblerar sedan lokalen dagen innan valdagen. Valnämnden kör ut förtidsrösterna på morgonen på valdagen, reservmaterial finns tillgängligt i kommunhuset utifall något skulle saknas eller ta slut på valdistrikten. När rösterna är räknade på valnatten rapporterar distriktets ordförande in detta till länsstyrelsen och levererar sedan rösterna tillsammans med vice ordförande till valnämndens mottagningsstation i kommunhuset. Övriga röstmottagare städar lokalen och packar ned det material som inte ska slängas i transportboxen (t.ex. valurna, valbås, skyltar, trottoar-pratare, kontorsmaterial). Måndagen efter valet hämtar valnämnden materialet och kör tillbaka det till kommunhuset. Materialet inventeras, kompletteras/repareras vid behov och ställs i ordning i valnämndens förråd. Överblivet material från valmyndigheten (valsedlar, handledningar, informationsmaterial till väljare m.m.) kastas som huvudregel och sparas endast i vissa fall (enligt valmyndighetens instruktioner efter varje val).

1.7.1.3	**Handlingar rörande valmaterial**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inventeringslista	Digitalt		Gallras vid uppdatering	Nej		Inventering görs direkt efter val
Beställningslista	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Följesedel (leverans av valmateriel)	Papper		Gallras när valet vunnit laga kraft	Nej		
Packlistor			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Oanvänt valmaterial	Papper		Enligt valmyndighetens instruktioner	Nej		

1.7.1.4 Rekrytera, förordna och utbilda röstmottagare

Inför varje val beslutar valnämnden hur många röstmottagare som ska finnas på varje valdistrikt, vilka kriterier som ska gälla för rekrytering av röstmottagare och hur dessa ska arvoderas. Valkansliet ansvarar för att annonsera efter röstmottagare åt valnämnden. En inbjudan skickas till alla som fungerat som röstmottagare vid tidigare val där de uppmanas att anmäla intresse via ett formulär på kommunens hemsida. Utifrån beslutade kriterier utser valnämnden röstmottagare som sedan får gå valnämndens obligatoriska utbildning.

1.7.1.4	**Handlingar rörande rekrytering, förordning och arvodering av röstmottagare**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Register över röstmottagare	Digitalt	Troman	Gallras efter nästkommande val	Nej		
Intresseanmälningar via formulär på hemsidan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut från valnämnden om förordnande av röstmottagare	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Meddelanden/information till röstmottagare	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Utbildningsmaterial			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Närvarolistor/underlag för arvoden	Papper		Se kommentar	Nej		Skickas till löneenheten, se ekonomiprocessen

1.7.2 Genomföra allmänna val och folkomröstningar

1.7.2.1 Hantera genomförande av förtidsröstning

Förtidsröstning startar 18 dagar före valdagen vid allmänna val och val till Europaparlamentet. Vid övriga val gäller 10 dagar. I varje kommun ska det finnas möjlighet att förtidsrösta och i Herrljunga utgör i regel biblioteken och kommunhuset förtidsröstningsställen. Valnämnden fastställer vilka lokaler som ska användas. Valnämnden utbildar och förordnar den personal som ska fungera som röstmottagare. Röstmottagarna har även möjlighet att skriva ut dubblettröstkort från valmyndighetens angivna IT-system. Röstmottagarna med stöd av valkansliet/valnämnden iordningsställer röstmottagningsstället så att det tillgodoser alla lagkrav. Röstmottagarna följer valmyndighetens rutiner för förtidsröstningen. Den innebär i korthet att när dagens röstmottagning är avslutad redovisas antalet röster på en dagrapport och rösterna läggs tillsammans med väljarförteckningarna i valmyndighetens angivna omslag. Rösterna levereras samma dag av röstmottagare och representant från valnämnden enligt de schema som valnämnden fastställt. När Postnord har levererat externa förtidsröster sorterar valkansliet förtidsrösterna på respektive distrikt. Efter sortering förvaras rösterna i valnämndens förråd. Valsamordnaren redovisar dagligen statistik i valmyndighetens angivna IT-system och lämnar förtidsröster som ska till andra kommuner till Postnord.

1.7.2.1	Handlingar rörande genomförande av förtidsröstning					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Dagrapport röstmottagningsställe	Papper	Pärm i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Kvitto hämtning röster på röstmottagningsställe	Papper	Pärm i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Ifyllda väljarförteckningar	Papper	Pärm i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Omslag med felaktigt ifyllda ytterkuvert för budröster	Papper	Låda i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Kvitton avseende röster som tagits emot från posten	Papper	Pärm i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		

1.7.2.2 Hantera genomförande av valdag

Valkansliet och valnämnden utgår från kommunhuset på valdagen. En kontrollringning görs till samtliga distrikt för att säkerställa att vallokalerna är bemannade och i ordning. Vallokalerna startar röstmottagningen kl. 08:00 och avslutar 20:00 (EU-val 21:00). Ordförande på respektive valdistrikt har före valet kvitterat ut röstlängd m.m. i kommunhuset och har därefter iordningsställt vallokalen. Valnämnden har innan valdagen förberett förtidsrösterna för transport till valdistrikten. Dessa körs på valdagens morgon ut till valdistrikten av valnämndens ordförande och vice ordförande. Varje distrikt skriver kvitto på att leveransen mottagits. Valkansliet har jour hela dagen. När röstmottagningen avslutats börjar respektive distrikt att räkna rösterna. Varje val räknas för sig, vid allmänna val i turordningen riksdagsval, kommunalval, landstingsval. Resultat rapporteras till länsstyrelsen så snart det enskilda valet är färdigräknat av respektive valdistrikt. När räkningen är avslutad levererar distriktets ordförande och vice ordförande röster m.m. till valnämnden i kommunhuset (cafeterian). Vallokalen städas av röstmottagarna. När samtliga distrikt har levererat sina röster låser valnämnden in kassarna med rösterna i valnämndens förråd. Dagen efter valet levererar valnämndens ordförande och vice ordförande rösterna till länsstyrelsen.

1.7.2.2	Handlingar rörande genomförande av valdag					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**

Kvittenser röstlängd	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		Ordförande för varje valdistrikt kvitterar i kommunhuset ut röstlängd, resultatbilagor, närvarolista, bilaga till protokoll m.m.
Röstlängder	Papper	Systematiskt	Bevaras	Nej	Överlämnas när nästa val vunnit laga kraft	Skickas efter valet till länsstyrelsen tillsammans med rösterna från onsdagsräkningen. Länsstyrelsen skickar efter kontroll tillbaka röstlängderna för arkivering i kommunen
Kvitton leveranser av förtidsröster till valdistrikten	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Blankett innehåll röd kasse	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Omslag med felaktigt ifyllda ytterkuvert för budröster	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Omslag med tomma ytterkuvert från godkända budröster	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Röstkort	Papper		Gallras vid inaktualitet	Nej		Innehåller personuppgifter och använda röstkort som blivit kvar i val- och röstningslokaler ska förstöras på ett säkert sätt. Valdistrikten lämnar in dessa till valnämnden på valnatten och gallras av valsamordnaren.
Protokoll, valdistrikt	Papper		Lämnas till Länsstyrelsen	Nej		
Resultatbilagor	Papper		Lämnas till Länsstyrelsen	Nej		Levereras till länsstyrelsen tillsammans med rösterna direkt efter valet
Omslag med röster	Papper		Lämnas till Länsstyrelsen	Nej		Levereras till länsstyrelsen tillsammans med rösterna direkt efter valet
Närvarolistor/underlag för arvoden	Papper		Se kommentar	Nej		Skickas till löneenheten, se ekonomiprocessen
Enkät röstmottagare	Digitalt		Gallras efter nästkommande val	Nej		

1.7.2.3 Hantera genomförande av onsdagsräkning

Enligt vallagen ska valnämnden vid särskilt sammanträde tre dagar efter valdagen granska och räkna de röster som inte räknats i vallokalerna. Det kan handla om förtidsröster som röstmottagarna i valdistrikt har underkänt på valdagen eller förtids- och brevröster som inte skickats ut till valdistrikten eller som inkommit från andra kommuner eller från valmyndigheten efter valdagen. Sammanträdet, som brukar kallas onsdagsräkning, är offentligt. Kommunikatörerna annonserar tid och plats för onsdagsräkningen i dagspress och på kommunens hemsida. Valkansliet stämmer av leverans av förtidsröster med Postnord på onsdag morgon. När samtliga röster granskats rapporteras resultatet in i valmyndighetens angivna IT-system. Rösterna tillsammans med röstlängderna transporteras därefter av ordförande och vice ordförande till länsstyrelsen för slutlig räkning.

1.7.2.3	**Handlingar rörande genomförande av onsdagsräkning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Tillägg i röstlängden, valmyndighetens och länsstyrelsen beslut	Papper	Pärm	Gallras valet vunnit laga kraft	Nej		
Sammanställning förtidsröster			Gallras vid inaktualitet	Nej		Utskrift från valdatasystemet.
Protokoll – valnämndens preliminära rösträkning			Lämnas till länsstyrelsen	Nej		
Resultatbilaga – Onsdag			Lämnas till länsstyrelsen	Nej		
Röstkort	Papper		Gallras efter onsdagsräkning	Nej		Röstkorten samlas ihop efter onsdagsräkningen och gallras.
Omslag med tomma ytterkuvert för godkända budröster	Papper	Låda i valförråd	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
Omslag med felaktigt ifyllda ytterkuvert för budröster	Papper	Systematiskt	Gallras när nästa val vunnit laga kraft	Nej		
För sent inkomna brevröster	Papper		Gallras när valet vunnit laga kraft	Nej		Se datum som valmyndigheten tillhandahåller för gallring.

2. Stödjande verksamhetsområden

2.1 HR/Personal

Hanteras av den gemensamma servicenämnden där Vårgårda kommun är huvudman och arkivansvarig.

2.2 Ekonomi

Hanteras av den gemensamma servicenämnden där Vårgårda kommun är huvudman och arkivansvarig.

2.3 Inköp och upphandling

2.3.1 Upphandling

Kommuners och myndigheters inköp styrs av Lagen om Offentlig Upphandling (LOU). Upphandling sköts i de flesta fall av kommunens externa upphandlingskonsult Zango vars främsta uppgift är att genomföra upphandlingar av varor och tjänster, på uppdrag av kommunens olika verksamheter.

Innan en upphandling inleds skapas ett ärende i Diariet för att upphandlingen ska kunna tilldelas ett diarienummer. Under upphandlingstiden hanteras och förvaras handlingarna i systemet Tendsign och handlingarna omfattas av absolut sekretess under upphandlingstiden. Efter att avtal är påskrivet upphör upphandlingssekretessen och de handlingar som ska bevaras registreras i Diariet.

2.3.1	**Handlingar rörande upphandling**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande/ Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Planera och styra upphandling						
Årlig upphandlingsplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Riktlinjer för upphandling	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Annonsering						
Beslut att starta och genomföra upphandling	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Upphandlingsdokument, (anbudsinbjudan, branschvillkor, kravspecifikationer, avtalsvillkor)	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Förvaras under upphandlingstiden i Tendsign och förs efter avslutad upphandling in i Diariet.

Annonsering om anbud	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Selektivt förfarande- Bjuda in anbudsgivare						
Ansökningsinbjudan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §	5 år	
Ansökningar om att få inkomma med anbud, antagna	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Se ovan	5 år	
Ansökningar om att få inkomma med anbud, ej antagna		Tendsign	Gallras 4 år efter avslutad upphandling	Se ovan		
Utvärdera anbud						
Öppningsprotokoll	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Se ovan	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper
Utvärderingsprotokoll	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Se ovan	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper
Antagna anbud inkl. bilagor	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §/efter ev. 31 kap. 16 § samt kap 18.	5 år	
Ej antagna anbud inkl. bilagor	Digitalt	Tendsign	Gallras 4 år efter avslutad upphandling	Se ovan		
Frågor och svar under pågående upphandling	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §/efter ev. 31 kap. 16 § samt kap 18.	5 år	
Begäran om och svar på förtydliganden/kompletteringar	Digitalt	Tendsign	Gallras vid inaktualitet	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §		
Insamlade uppgifter om anbudsgivarna	Digitalt	Tendsign	Gallras 4 år efter avslutad upphandling	Se ovan		Uppgifter hämtade från Skatteverket, kreditupplysning, tagna referenser och liknande.
Fatta tilldelningsbeslut						

Tilldelningsbeslut med bilagor	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper
Avbryta upphandling						
Beslut om avbruten upphandling	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper
Teckna avtal						
Avtal med bilagor	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Kan före-komma, OSL 31 kap. 16 §, samt 18 kap	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper. Om upprättat digitalt med digital signering, sparas det endast digitalt.
Efterannonsering	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Överklagan		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.9.1 Hantera överklaganden*

2.3.2 Direktupphandling

Direktupphandling innebär en upphandling utan krav på annonsering och utan krav på anbud i en viss form. Direktupphandling är ett undantagsförfarande och kan tillämpas om det inte finns något gällande ramavtal och när förutsättningar för direktupphandling enligt LOU är uppfyllda. Upphandlingar över 100 000 kr måste dokumenteras enligt LOU, dokumentationen sker i en särskild blankett.

2.3.2	**Handlingar rörande direktupphandling**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Dokumentation av beslut vid direktupphandling	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §	5 år	Enligt riktlinje för direktupphandling krävs det endast att direktupphandlingar med belopp över 100 000 dokumenteras enligt mall.
Offertförfrågan			Gallras vid inaktualitet	Nej		Förvaras hos respektive handläggare.
Offerter inkl. bilagor som ingår i anbud			Gallras vid inaktualitet	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §		Förvaras hos respektive handläggare.
Ej antagna offerter inkl. bilagor			Gallras vid inaktualitet	Se ovan		Förvaras hos respektive handläggare.
Avtal och beställningar rörande upphandlingar under 100 000 kr			Gallras vid inaktualitet	Nej		Förvaras hos respektive handläggare.

Avtal och beställningar rörande upphandlingar över 100 000 kr	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper. Om upprättat digitalt med digital signering, sparas det endast digitalt.

2.3.3 Avrop från befintligt ramavtal

Om det finns ett befintligt ramavtal kan avrop göras i enlighet med angiven avropsordning. En typ av avropsförfarande är förnyad konkurrensutsättning (FKU) som innebär att en ny inbjudan till att lämna anbud i enlighet med de villkor som angetts i ramavtalet lämnas till ramavtalsleverantörerna. FKU diarieförs hos respektive förvaltning som ett eget ärende. I vissa fall tecknas underavtal vid avrop även om förnyad konkurrensutsättning inte sker.

2.3.3	**Handlingar rörande avrop från befintligt ramavtal**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inbjudan till förnyad konkurrensutsättning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Öppningsprotokoll	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Under anbudstiden OSL 19 kap. 3 §	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper.
Antagna anbud inkl. bilagor	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Se ovan	5 år	
Ej antagna anbud inkl. bilagor	Digitalt	Tendsign	Gallras, se kommentar	Se ovan		Gallras 4 år från den dag avropsavtalet slöts eller FKU:n avbröts.
Tilldelningsbeslut med bilagor	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper.
Avtal	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras, se kommentar	Kan före-komma, OSL 31 kap. 16 §, samt 18 kap	5 år	Avtal av betydelse bevaras, avtal av tillfällig betydelse gallras 2 år efter avtalets utgång. Sparas i papper om upprättat i papper. Om upprättat digitalt med digital signering, sparas det endast digitalt.
Beställningar			Gallras vid inaktualitet	Nej		

2.3.4 Förvalta avtal

När ett avtal har tecknats skickas en kopia till Zango för registrering i avtalskatalogen. Efter att ett avtal har tecknats sker ofta en fortsatt kontakt med leverantör eller motpart i avtalet. Avtalet avslutas i enlighet med vad som regleras i avtalet eller när det sägs upp.

2.3.4	**Handlingar rörande löpande avtal**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Avtalskatalogen	Digitalt	Contracts Opic	Uppdateras löpande	Nej		Förvaltas av Zango.
Korrespondens med leverantör	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.
Avtal av större vikt	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper. Om upprättat digitalt med digital signering, sparas det endast digitalt.
Avtal av tillfällig betydelse			Gallras 2 år efter avtalets utgång	Nej		Gäller t ex serviceavtal för IT-utrustning m.m.
Avtalsöverlåtelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Uppsägning av avtal	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Sparas i papper om upprättat i papper. Om upprättat digitalt med digital signering, sparas det endast digitalt.
Beställningar			Gallras vid inaktualitet	Nej		

2.4 Hantera allmänna handlingar

2.4.1 Registrera inkomna och upprättade handlingar

Alla allmänna handlingar ska registreras eller hålla ordnade så att det enkelt går att se att de har upprättats eller inkommit. Alla allmänna handlingar ska kunna sökas fram skyndsamt. När en handling inkommit eller upprättats så får handlingen en beteckning i dokument- och ärendehanteringssystemet (i normalfallet Diariet) antingen som en enkel postregistrering eller som ett ärende med diarienummer. Uppgifter i ärendet tillförs under ärendets gång av ansvarig handläggare. Postöppning av personadresserad post sker av registrator om fullmakt finns, annars ansvarar handläggare själv för att öppna inkommen post varje dag. När ärendet är avslutat får ärendet statusen avslutat och ett avslutningsdatum. Processbeskrivning över registrering återfinns i riktlinje för dokument- och ärendehantering.

2.4.1	Handlingar rörande registrering av inkomna och upprättade handlingar					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Postöppning, fullmakter	Papper	Pärm	Gallras vid inaktualitet, efter avslutad anställning	Nej		Gallring av fullmakter sker årligen.
Handlingar av tillfällig eller ringa betydelse			Gallras vid inaktualitet, får gallras omedelbart	Nej		
Korrespondens som ej bildar ärende, av rutinmässig art	Digitalt ~~Papper~~	Diariet Postlista	Gallras efter 1 år	Nej		
Korrespondens av betydelse	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Diarium	Digitalt ~~Papper~~	Diariet Systematiskt	Bevaras	Nej	5 år	~~Gäller registreringsposter/ärendekort med ärendenamn, historik, diarieplansbeteckning.~~ ~~Lista över diarieförda ärenden skrivs ut årligen.~~ ~~Sekretess ska inte förekomma på själva ärendekortet.~~ Digital ärendehantering fr.o.m. 2023 innebär att diariet består av digitala ärendeakter som kommer ställas av till ett e-arkiv digitalt. Ingen utskrift av ärendekort görs fr.o.m. 2023
Rubrik och löpnummer för handlingar som postregistrerats	Digitalt	Diariet	Gallras efter 1 år	Nej		
Ärendekort med handlingsförteckning	Papper		Bevaras	Nej	5 år	När ärende avslutas skriver registrator ut ärendekort med handlingsförteckning som läggs först i en. Gäller endast för diarieakter till och med år 2022.
Diarieförda handlingar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Till och med år 2022 består diariet av digitala ärendeakter och fysiska akter som bevaras i papper. Från och med 2023 består diariet av endast digitala akter.

2.4.2 Redovisa allmänna handlingar

Enligt arkivlagen (1990:782) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska varje myndighet upprätta en arkivbeskrivning och en beskrivning av myndighetens allmänna handlingar. Enligt Arkivlagen ska arkiv redovisas så att de blir sökbara och tillgängliga. Redovisningen av arkiv och allmänna handlingar sker i enlighet med Riksarkivets föreskrifter för verksamhetsbaserad arkivredovisning. Redovisningen sker genom att varje nämnd upprättar en informations-hanteringsplan där det fastställs hur handlingar ska hanteras och lagras samt vilken information som ska bevaras eller gallras.

2.4.2	**Handlingar rörande redovisning av allmänna handlingar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Informationshanteringsplaner	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Arkivbeskrivning och klassificeringsstruktur	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Ingår oftast i informationshanteringsplanen

2.4.3 Tillhandahålla allmänna handlingar

Vem som helst har rätt att begära ut allmänna handlingar. Allmänna handlingar ska lämnas ut skyndsamt. För att underlätta tillgång till inkomna och upprättade allmänna handlingar skapas sammanställningar, så kallade postlistor, som går ut till främst journalister. De flesta förfrågningar besvaras enkelt med bifall och utgör närmast rutinbetonade utlämnande. Vid begäran av att få ta del av allmänna handlingar som kan innehålla sekretessreglerade uppgifter krävs sekretessbedömning innan utlämnande kan ske. Begäran av att få ta del av allmän handling kan nekas om det bedöms att handlingen är hemlig eller om den inte är allmän. Av förvaltningens delegationsordning framgår vem som har befogenhet att neka utlämning av allmän handling. Beslutet ska vara skriftligt och det ska framgå var man kan överklaga beslutet.

2.1.3	**Handlingar rörande tillhandahållande av allmänna handlingar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Listor på dagens post (postlistor)	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras efter 1 år	Nej		
Begäran om att ta del av allmän handling	Digitalt ~~Papper~~		Gallras vid inaktualitet, se kommentar	Kan förekomma		Bevaras i de fall begäran om allmän handling leder till ett avslag
Svar på begäran om allmän handling	Digitalt ~~Papper~~		Gallras vid inaktualitet, se kommentar	Kan förekomma		Bevaras i de fall begäran om allmän handling leder till ett avslag

Avslag på begäran	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Gäller även delavslag och beslut om förbehåll. Kräver delegationsbeslut.
Korrespondens i ärende där sekretessprövning gjorts	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Fullmakt till att uppgifter som omfattas av sekretess enligt OSL får lämnas ut	Papper	Läggs i berörd akt	Bevaras	Nej		Gäller till exempel skolhälsovårdsjournaler där läkare begär ut journaler

2.4.4 Hantera personuppgifter och dataskydd

Kommunens arbete med personuppgifter och dataskydd regleras i *Riktlinje för personuppgiftshantering* samt *Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering i Herrljunga kommun*. Dokumenten konkretiserar och förklarar hur Herrljunga kommun ska arbeta med personuppgifter utifrån gällande Dataskyddsförordning (GDPR) och kompletterande nationell lagstiftning. Varje nämnd är personuppgiftsansvarig och har skyldighet att föra register över personuppgiftsbehandling som utförs under dess ansvar enligt artikel 30 dataskyddsförordningen. Skyldigheten att föra register över behandlingar omfattar sådan personuppgiftsbehandling som företas på helt eller delvis automatisk väg samt annan behandling än automatisk om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Enligt 37.1 dataskyddsförordningen ska kommunen utse ett dataskyddsombud, en tjänst som köps in i samverkan med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund. Varje vår sker en granskning av respektive personuppgiftsansvarig nämnd som resulterar i ett granskningsprotokoll och en åtgärdslista.

2.4.4	**Handlingar rörande hantering av personuppgifter och dataskydd**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Policy och riktlinjer för personuppgiftshantering	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om att utse dataskyddsombud	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Anmälan av dataskyddsombud till Integritetskyddsmyndigheten	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Konsekvensbedömningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Förhandssamråd med Integritetskyddsmyndigheten	Digitalt	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Registerförteckning	Digitalt	Draftit	Uppdateras löpande	Kan förekomma		
Samtycke för behandling av personuppgifter	Digitalt/ Papper	Bildbank Systematiskt	Gallras 1 år efter ev återkallande	Nej		

Återkallande av samtycke	Digitalt/ Papper	Bildbank Systematiskt	Gallras 1 år efter återkallande	Nej		
Personuppgiftsbiträdesavtal, PUB-avtal	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sparas i papper om det upprättats i papper.
Instruktion för personuppgiftsbiträde	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Checklista för kontroll av personuppgiftsbiträdets avtalsuppfyllelse	Digitalt		Vid inaktualitet	Nej		
Begäran och svar från enskild enligt dataskyddsförordningen	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Avser exempelvis begäran om registerutdrag, rättelse, radering.
Dokumentation av personuppgiftsincident	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Anmälan av personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Avser kopia på anmälan som görs via Integritetsskyddsmyndighetens e-tjänst
Granskningsprotokoll från dataskyddsombud	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Åtgärdslista dataskyddsarbete	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Bevaras, uppdateras löpande	Nej		Avser åtgärder som uppkommer efter dataskyddsombudens årliga granskning av personuppgiftsansvariga nämnder.

2.4.5 Hantera informationssäkerhet

Herrljunga kommuns arbete med informationssäkerhet finns beskrivet i *Riktlinjer för informationssäkerhet* samt *Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering i Herrljunga kommun*. Det systematiska informationssäkerhetsarbetet initieras med att identifiera verksamhetens informationstillgångar och sammanställa dessa i ett register. Informationstillgångarna ska vidare klassas i SKR:s system ”KLASSA” och en riskanalys ska genomföras. Klassning och riskanalys ska uppdateras och följas upp löpande. Inträffade informationssäkerhetsincidenter ska i vissa fall anmälas till en tillsynsmyndighet. Incidenter ska vidare dokumenteras och följas upp.

2.1.5	**Handlingar rörande informationssäkerhet**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Informationssäkerhetspolicy	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Redovisning av informationsklassificering	Digitalt	KLASSA	Bevaras	Kan förekomma		

Redovisning av informationsklassificering vid sekretess	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Ja	5 år	Ett ärende skapas i Diariet med hänvisning till att handlingen finns i KLASSA.
Riskanalys	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Protokoll informationssäkerhetsråd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Anmälan om informationssäkerhets-incidenter till myndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Dokumentation om informationssäkerhetsincidenter	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	

2.4.6 Arkivera och gallra handlingar

Arkivhanteringen i Herrljunga kommun regleras av Arkivlagen (1990:782) och Herrljunga kommuns arkivreglemente. I reglementet specificeras att kommunstyrelsen är kommunens arkivmyndighet med uppdrag att förvara kommunens äldre handlingar. När ett ärende har avslutats ska det rensas och ~~papper~~shandlingar ska läggas till arkivet i godkänd arkivlokal eller i godkänt arkivskåp. Handlingarna ska vårdas, inventeras och gallras. ~~Papper~~shandlingar ska läggas i arkivboxar och märkas upp. Nämndprotokoll och motsvarande ska bindas in. Verksamhetssystem ska skyddas och vårdas. Arkivhandlingar levereras efter överenskommelse till centralarkivet där de förtecknas och märks upp.

Kommunens myndigheter ska löpande pröva och verkställa gallring. Löpande gallringsbeslut tas i informationshanteringsplanen men specifika gallringsbeslut kan tas för vissa specifika handlingstyper, särskilt ifall gallringsbeslutet ska gälla retroaktivt. Vid avställning eller arkivering av ett verksamhetssystem som innehåller allmänna handlingar ska en gallringsutredning genomföras där det ska utredas vilka handlingar som ska sparas och vilka som ska gallras. Gallringsutredningen ligger till grund för gallringsbeslutet.

2.4.6	**Handlingar rörande arkivering och gallring av handlingar**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Arkivreglemente	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Arkivförteckningar	Digitalt ~~Papper~~	Visual Arkiv Pärm	Bevaras	Nej		Upprättas hos centralarkivet
Leveransreversaler	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Kvitto på leverans till centralarkivet. Upprättas i två exemplar, både hos levererande myndighet och hos centralarkivet.
Gallringsutredningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

Gallringsbeslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Tas löpande i informationshanteringsplan men särskilda beslut kan tas för vissa handlingstyper.

2.5 IT och systemförvaltning

2.5.1 Strategiskt IT-arbete

I det strategiska IT-arbetet sker arbete med implementation av IT strategi samt hantering av avtal och licenser.

2.5.1	**Handlingar rörande strategiskt IT-arbete**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
IT-strategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej		
Avtal av större vikt	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Nej		Sparas i papper om det upprättats i papper.
Avtal av tillfällig betydelse	Digitalt	Mappstruktur	Gallras 2 år efter avtalstidens utgång	Nej		Gäller t ex serviceavtal och andra avtal av tillfällig betydelse.
Licenser och certifikat för system	Digitalt	Mappstruktur	Gallras 2 år efter avtalstidens utgång	Nej		

2.5.2 Driva systemarkitektur

Systemarkitektur är den tekniska designen av hela eller delar av kommunens IT-system och IT-miljö. Systemarkitekturen definierar modellen för och strukturen i systemet.

2.5.2	**Handlingar rörande systemarkitektur**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Arkitekturritningar	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Uppdateras löpande	18 kap 8 §		
Verksamhetsarkitektur	Digitalt	Enterprise Architect	Uppdateras löpande	18 kap 8 §		Versionshantering sker i systemet (EA)

Systemarkitektur	Digitalt	Enterprise Architect	Uppdateras löpande	18 kap 8 §		Versionshantering sker i systemet (EA)

2.5.3 Systemförvaltning

Systemförvaltning innefattar aktiviteter som administrera, styra, förbereda och verkställa förändringsarbete med IT-stöd i drift. Systemförvaltningen ska även stödja användandet av IT-stöd. Arbete med systemförvaltning handlar om att följa verksamhetens behov och krav och tillgodose dessa genom att underhålla befintliga funktioner och tjänster men även implementera nya funktioner.

2.5.3	**Handlingar rörande systemförvaltning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Användarmanualer och lathundar	Digitalt	Systematiskt Mappstruktur	Vid inaktualitet	Nej		
Systemförvaltarplan	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Kan förekomma OSL kap 18 § 8		
Systemdokumentation	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Bevaras, se kommentar	Nej		Avser både dokumentation från leverantör och egenproducerad dokumentation. Dokumentation för system som innehåller bevarandehandlingar bevaras, övrig gallras vid inaktualitet. Uppgifter av tillfällig karaktär gallras vid inaktualitet.
Teknisk dokumentation	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Bevaras, se kommentar	Nej		Avser både dokumentation från leverantör och egenproducerad dokumentation. Dokumentationen måste bevaras i en sådan utsträckning att en digital arkivering möjliggörs. Dokumentation för system som innehåller bevarandehandlingar bevaras, övrig gallras vid inaktualitet. Uppgifter av tillfällig karaktär gallras vid inaktualitet.
Förteckning över kommunens IT-system	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Uppdateras löpande	Nej		Excel-dokument

2.5.4 Hantera IT-plattform och drift

Hanteringen av IT-plattform och drift omfattar den tekniska driften av kommunens IT-miljö. Felanmälan och supportärenden hanteras i systemet Nilex.

2.5.4	Handlingar rörande IT-plattform och drift					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Felanmälan	Digitalt	Nilex	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Användarstöd	Digitalt	Nilex	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Beställning och dokumentation av förändringshantering	Digitalt	Nilex	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Routingtabeller	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Uppdateras löpande	OSL 18 kap 8 §		
Ärenden i e-tjänstplattform	Digitalt	Abou	Gallras efter överförande till verksamhets-system	Kan förekomma		
Underskriftsuppdrag i plattform för digital signering	Digitalt	SignPort	Gallras efter 2 eller 6 månader, se kommentar	Kan förekomma		Ett underskriftsuppdrag gallras 6 månader efter att det skapades oavsett status, alternativt 60 dagar efter att alla skrivit under. En inaktiv undertecknare (inte handläggare) gallras efter 12 månader.
Behörighet verksamhetssystem	Digitalt	Respektive system	Gallras vid inaktualitet, se kommentar	Nej		Specificeras i respektive systemförvaltarplan
Behörighet till nätverk	Digitalt	IAG/ Governance portal	Gallras 60 dagar efter anställningens upphörande	Nej		
Granskningsloggar	Digitalt	Respektive verksamhets-system	Vid uttag gallras granskning-loggarna efter 10 år	Kan förekomma		Loggar i nätverk och/eller databaser som dokumenterar tillgång till information och som kan behövas i revisioner, ansvars-/ disciplinärenden, skadestånd, brottmål t ex dataintrång m.m.
Loggar över händelser som rör applikations säkerhet	Digitalt	Respektive applikation	3 månader	Nej		
Loggar över systemfel och felmeddelande/larm i applikationer	Digitalt	Respektive applikation	3 månader	Nej		

Loggar över genomförd transaktionshantering i applikationer	Digitalt	Respektive applikation	1 år	Nej		
Loggar för e-post och fax	Digitalt	Respektive applikation	30 dagar	Nej		
Loggar över internetaccesser	Digitalt	Brandvägg	3 månader	Nej		
Övriga handlingar rörande IT-säkerhet	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras vid inaktualitet	OSL 18 kap 8 §		T ex brandväggsdokumentation, regelverk

2.6 Hantera lokaler och fastigheter

2.6.1 Lokalbehov och lokalförsörjning

Fastighetsenheten omfattar förvaltning av fastigheter, projektverksamhet samt lokalförsörjning. Lokalförsörjning omfattar fastighetsförvaltning. Mer specifikt så ingår ansvar för, att driva projekt i samband med ny-, till- och ombyggnad av kommunens fastigheter, förvaltning av kommunens egenägda fastigheter, ansvar att erbjuda funktionella lokaler för kommunens verksamheter samt inhyrning av lokaler i de fall kommunen inte har egna lokaler att erbjuda. För inköp av nya fastigheter, se *3.2.1 Köp av mark eller fastighet*.

2.6.1	**Handlingar rörande lokalbehov och lokalförsörjning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Lokalresursplan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Behovsanalys	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Äskanden om medel	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Driftsäskanden, investeringsäskanden. Utgör underlag till budget och verksamhetsplan.
Beslut om tecknande av hyresavtal	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Beslut tas i respektive nämnd och KS.
Hyresavtal, externt	Digitalt/ Papper	Diariet Systematiskt	Bevaras	Nej	5 år	Vid hyra av extern fastighetsägare. Sparas i papper om avtalet är upprättat i papper.

Hyresavtal, intern uthyrning	Digitalt/ Papper	Systematisk mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		Hyresavtal mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och hyrande förvaltning. Upprättas i två exemplar och förvaras hos bägge parter. Sparas i papper om avtalet är upprättat i papper.
Hyresavtal, extern uthyrning	Digitalt/ Papper	Systematisk mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		Hyresavtal med extern hyresgäst. Sparas i papper om avtalet är upprättat i papper.
Korrespondens av vikt för ärendet	Digitalt ~~Papper~~	Systematisk mappstruktur Systematiskt	Bevaras, se kommentar	Kan förekomma		Korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet, senast efter 2 år.
Uppsägning av hyresavtal	Digitalt ~~Papper~~	Systematisk mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		

2.6.2 Driva fastighets- och lokalprojekt

Ifall behov av att bygga om, underhålla eller uppföra en ny lokal eller fastighet identifieras startar ett projekt för att möta behovet. Processen finns beskriven i projektflöde över byggprocess. Processen inleds med att förstudie eller utredning genomförs som sedan resulterar i ett projektdirektiv. En upphandling genomförs och kontrakt tecknas. Genomförande av projektet genererar olika typer av handlingar. Efter godkänd slutbesiktning rapporteras projektet till nämnd.

2.6.2	**Handlingar rörande fastighets- och lokalprojekt**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Förstudie, utredning	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Innehåller kalkyl, budget
Projektdirektiv	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Upphandling		Se kommentar	Se kommentar			Se process *2.3.1 Upphandling*
Entreprenadkontrakt	Digitalt/ Papper	Digital mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		Sparas i papper om avtalet är upprättat i papper. Bevaras endast digitalt om det undertecknats digitalt.
Styrgruppsprotokoll/ referensgruppsprotokoll	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Följer med vid avslut av projekt i den samlade ”boxen”.
Tidplaner och betalningsplaner	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		

Protokoll byggmöten, projektmöten	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Kvalitetspärm	Digitalt Papper	Digital mappstruktur Pärm	Bevaras	Nej		För kvalitetsansvarig som kontinuerligt rapporterar till bygg- och miljönämnden.
Bygglovshandlingar	Digitalt Papper	Digital mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		Hanteras även av bygg- och miljönämnden, se *3.4.2 Hantera bygglov, marklov och rivningslov*.
Tillståndshandlingar, t ex bergvärme	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Relationshandlingar: situationsplan, slutritningar, A-relations, mark, konstruktions, el, VVS och ventilationsritningar	Digitalt Papper	Digital mappstruktur Pärm	Bevaras	Kan förekomma OSL kap 18		Sista versionen bevaras, övriga kan gallras vid inaktualitet
Protokoll, slutbesiktning, efterbesiktning och garantibesiktning	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Överlämningsprotokoll	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Avrapportering till nämnd	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej		

2.6.3 Hantera drift och förvaltning

Fastighetsenheten ansvarar för drift och förvaltning av kommunens fastigheter utifrån framtagna underhållsplaner, besiktningsprotokoll samt inkomna felanmälningar. Enheten för även ett register över kommunens fastigheter.

2.6.3	**Handlingar rörande drift och förvaltning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Fastighetsregister	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Uttag årligen som diarieförs. Versionen som uppdateras löpande förvaras i systematisk mappstruktur.
Fotografier, fastigheter	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Läggs i respektive akt.
Underhållsplan, lokalbehov	Digitalt	Planima	Uppdateras löpande	Nej		

Anläggningsdokumentation	Digitalt	Incit	Gallras vid förändring eller när objektet uppdateras	Nej		
Relationsritningar (huvudritningar) gällande grundundersökningsritningar, arkitektritningar, konstruktionsritningar, ritningar rörande mark, vatten, ventilation, avlopp och el etc.	Digitalt Papper	Digital objektsakt Analog objektsakt	Bevaras	Kan förekomma OSL kap 18		
Fastighetsdeklarationer	Papper	Systematiskt	Gallras 5 år efter ny fastighets-taxering	Nej		
Förbrukningsstatistik: El, fjärrvärme, vatten	Digital	Siemens DU-system	Bevaras	Nej		
Energibesiktningsprotokoll	Digitalt Papper	Digital mappstruktur Systematiskt	Bevaras	Nej		
Besiktningsprotokoll	Digitalt Papper	Digital mappstruktur	Gallras när ny besiktning genomförts	Nej		Gäller besiktning av t ex OVK, radonmätning, dricksvatten, tryckkärl, elanläggningar, kylanläggningar. Original finns hos besiktningsorganen.
Besiktningsprotokoll, hissar	Digitalt	Kunddatabas	Uppdateras löpande	Nej		
Tillsynsprotokoll, räddningstjänst	Digitalt	Digital mappstruktur	Gallras när ny tillsyn genomförts	Nej		
Inkomna rapporter från besiktningar av bygg- och miljökontoret	Digitalt	Digital mappstruktur	Gallras när ny besiktning genomförts	Nej		Original finns hos bygg- och miljökontoret
Felanmälningar	Digitalt	Incit	Gallras vid inaktualitet	Nej		

2.7 Kris och säkerhet

2.7.1 Systematiskt riskhanteringsarbete och förberedande krisplanering

Arbetet med systematiskt riskhanteringsarbete och förberedande krisplanering arbetar man med att reducera risker, minska sårbarheter och förbättra kommunens förmåga att förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar. I risk- och sårbarhetsanalysen identifieras vilka samhällsviktiga verksamheter som finns inom

kommunen och beskriver även vilka hot som finns mot dessa verksamheter, verksamheternas sårbarheter och vilka åtgärder som krävs för att motstå störningar. Kontinuitets- och krishanteringsplaner syftar till att planera för att kunna säkerställa att verksamheten kan bedrivas vid samhällsstörningar.

2.7.1	**Handlingar rörande systematiskt riskhanteringsarbete och förberedande krisplanering**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Utbildningsmaterial inom krishantering			Gallras vid inaktualitet	Nej		
Risk- och sårbarhetsanalyser	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet.
Kontinuitets- och krishanteringsplaner	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Rutiner och stöd för hantering av händelser. Sekretessparagraf beror på ärendet.
Utvärdering och uppföljning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet.

2.7.2 Leda under kris

Vid oönskade händelser, där det finns risk för samhällsstörning eller annan risk för människors hälsa och/eller skada på egendom, kan en krisledningsorganisation aktiveras i syfte att hantera situationen effektivt och samordna uppdrag samt sammanställa information både till allmänhet, region och stat. Det allvarligaste läget under fredstid kallas extraordinära händelser. På politiskt plan organiseras då en krisledningsnämnd enligt särskild lag. När arbetet avslutas ska det utvärderas och erfarenheterna tas till vara bland annat i den kommande risk- och sårbarhetsanalysen.

2.7.2	**Handlingar rörande krisledning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Styrdokument för krisledningsarbetet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Protokoll krisledningsnämnden		Se kommentar	Se kommentar			Ingår i *1.1.1 Den politiska beslutsprocessen*
Protokoll med bilagor från krisledningsgrupper	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet.
Krisdokumentation	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	I utlöst krisläge bevaras information som visar hur kommunens ledning och verksamheter agerat och hanterat krissituationen. Det kan t. ex röra sig om lägesrapporter och andra sammanställda rapporter, händelselogg, m.m. Sekretessparagraf beror på ärendet.

Kommunikationsmaterial	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Bevaras alltid vid extraordinära och allvarliga händelser. Följer i övrigt kommunikationsprocessen.
Utvärdering och uppföljning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet.

2.7.3 Hantera brandskydd och skalskydd

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) sker enligt lagstiftning minst en gång om året. Rent praktiskt utförs det både genom en kontroll av brandskydd i lokalerna och genom utbildning av medarbetare och planering i förebyggande syfte. I uppdraget ingår att det finns en pärm, eller i systemet SBA digital, med aktuella styrdokument som förvaras lättåtkomligt i det fall som Räddningstjänsten begär att få se dessa. Det yttre skalskyddet (lås, larm och fysiska installationer) skyddar kommunens lokaler och byggnader, d.v.s. entréer, ytterdörrar och fönster, från obehörigas tillträde utifrån.

2.7.3	**Handlingar rörande brandskydd och skalskydd**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Larmlistor	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras vid inaktualitet	Kan förekomma OSL kap 18		Även larmoperatör har larmlistor
Larmsystemsdokumentation och larmrapporter	Digitalt	Outlook	Gallras vid inaktualitet	OSL kap 18 § 8		Kan tillföras polisanmälan vid händelse, t ex inbrott.
Ansökan om tillstånd för kamerabevakning, samt beslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma OSL kap 18	5 år	
Upptagningar från övervakningskameror	Digitalt	X Vision Camera	Ska gallras efter 4 veckor, se kommentar	OSL kap 18 § 8		Filmupptagningar från övervakningskameror ska bevaras under så kort tid som möjligt. Upptagningarna får sparas under den tid de är aktuella för utredning men ska normalt gallras så snart det är möjligt.
Riktlinjer för Systematiskt brandskyddsarbete	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Månadskontroller, kvartalsprov	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras efter 2 år	Kan förekomma OSL kap 18		

Brandsyneprotokoll, kopior	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras när ny besiktning är genomförd	Se ovan		
Dokumentation från systematiskt brandskyddsarbete (SBA)	Digitalt	Systematisk mappstruktur	Gallras vid uppdatering	Se ovan		
Driftsinstruktioner och ritningar (SBA)	Digitalt Papper	Systematisk mappstruktur Pärm	Gallras vid uppdatering	Se ovan		
Behörighet passerkort, tag, elektronisk nyckel	Digitalt	Aptus Iloq	Gallras vid inaktualitet, se kommentar	Se ovan		Behörighet gallras när person har slutat, tappat bort passerkort eller vid ändrat behov av behörighet.
Nyckelkvittenser	Papper	Pärm	Gallras 2 år efter nyckel eller korts återlämnande	Se ovan		
Loggar för passersystem	Digitalt	Aptus Bewator	Gallras efter ett visst antal passeringar	Se ovan		1000 händelser per fastighet sparas i passersystemet, sedan gallras det.

2.7.4 Hantera anmälningar rörande skada och stöld

Vid upptäckt skada eller stöld upprättas alltid en polisanmälan. Polisen skickar in en kopia på upprättad polisanmälan samt även underrättelse eller beslut rörande ärendet. I vissa fall begär kommunen skadestånd för skadan eller stölden. För försäkringsärenden, se ekonomiavsnittet i Vårgårdas dokumenthanteringsplan.

2.7.4	**Handlingar rörande anmälan av skada och stöld**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Utgående polisanmälan	Digitalt ~~Papper~~		Skickas till polisen	Kan förekomma		
Kopia på polisanmälan	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Larmrapport	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Vid polisanmälan bevaras även själva larmrapporten
Skadeståndsanspråk rörande skada och stöld	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Underrättelser och beslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Domar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	

2.8 Kommunikation och marknadsföring

2.8.1 Hantera profilarbete och varumärke

Våren 2021 beslutade Herrljunga kommun att skapa en digital varumärkesplattform. En varumärkesplattform är ett strategiskt styrmedel och innehåller bland annat kärnvärden, varumärkesstrategi och grafiska identitet. Den sammanfattar vem kommunen är, vad kommunen står för samt kommunens engagemang och den är grunden för det kommunen erbjuder. Varumärkesplattformen utgörs av en särskild sida på hemsidan där de dokument och den information som rör Herrljungas varumärke samlas.

2.8.1	**Handlingar rörande hantering av profilarbete och varumärke**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Beslut om varumärkesplattform	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Varumärkesstrategi	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Grafisk profil	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Dokumentmallar	Digitalt	Hemsida Diariet	Uppdateras löpande	Nej		
Rapporter och förstudier rörande varumärkesplattform	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Intervjuer och enkätundersökningar	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Nej	5 år	Sammanställningar av undersökningar i t ex rapporter bevaras. Underlag gallras vid inaktualitet, senast efter 2 år.

2.8.2 Kommunikation och information

När det finns behov att sprida information beslutas det hur informationen ska spridas och arbete läggs ner på utformning. När informationen har tryckts upp läggs arkivexemplar av trycksaker undan. Webbaserad information bevakas och följs upp. I systemet Bildbanken där kommunens bilder för kommunikationssyften är lagrade finns samtycken kopplade till de bilder de gäller. Samtyckena skrivs under digitalt. Processen innefattar både intern och extern kommunikation.

2.8.2	**Handlingar rörande kommunikation och information**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**

Kommunikationspolicy	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Webbriktlinje, extern webbplats	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Riktlinje sociala medier	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Omvärldsbevakning	Digitalt	Digital mappstruktur	Gallras vid inaktualitet, senast efter 2 år	Nej		
Annonser i Knallebladet	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		
Hemsida	Digitalt	Sitevision	Uppdateras löpande	Nej		
Arkivexemplar av hemsida	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Skärmdump tas två gånger om året. Skärmdump tas av hemsidans startsida samt ett urval av andra sidor, företrädelsevis de där det skett större förändringar. Vad gäller särskilda informationssidor, t ex för samhällsplanering, ansvarar respektive verksamhet för arkivering av sidan.
Nyheter till hemsidan	Digitalt	Sitevision	Gallras vid inaktualitet, senast efter 2 år	Nej		
Arkivexemplar av intranätet	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras	Nej		Skärmdump tas två gånger om året
Herrljunga kommuns konton i sociala medier	Digitalt		Gallras vid inaktualitet	Nej		
Arkivexemplar av Herrljunga kommuns konton i sociala medier	Digitalt	Digital mappstruktur	Bevaras i urval minst två gånger om året	Nej		Skärmdump tas två gånger om året
Kommentarer som är olagliga eller bryter mot Herrljunga kommuns regler	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Får ej vara kvar på sociala medier. Ifall kommentarer innehåller sekretessbelagda uppgifter diarieförs de och raderas från sociala medier-kontot.
Register över sociala medier	Digitalt	Digital mappstruktur	Uppdateras löpande	Nej		
Anmälan om att starta konto i sociala medier	Papper	Systematiskt	Bevaras	Nej		
Trycksaker	Papper	Akt för trycksaker	Bevaras i två exemplar	Nej	5 år	

Förteckning pliktleverans	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Bildbank, egna bilder	Digitalt	Bildbank	Bevaras i urval	Nej		Urval av bilder görs vid uppladdning i bildbanken.
Inköpta bilder från MostPhotos	Digitalt	Bildbank	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Samtyckesblanketter för bilder	Digitalt/ Papper	Bildbank Systematiskt	Gallras 1 år efter ev återkallande	Nej		Samtyckesblanketter hanteras endast i undantagsfall i pappersform.
Återkallande av samtycke	Digitalt	Bildbank	Gallras 1 år efter återkallande	Nej		Vid återkallande av samtycke raderas bilden 1 år efter återkallandet. Bilden ska avpubliceras i digitala kanaler. Om bilden anses ha ett stort dokumentärt värde kan bilden bevaras tillsammans med återkallandet av samtycket men ej användas i tryck eller i digitala kanaler.
Modellavtal för bilder	Digitalt	Bildbank	Bevaras	Nej		

2.8.3 Representera kommunen

Vid olika evenemang och tillställningar representeras Herrljunga kommun av dess företrädare. Representationen kan vara kopplad till exempelvis internationella samarbeten, evenemang och prisutdelningar. Vid representation delas i vissa fall förtjänsttecken ut och kommunen kan även få gåvor. Dessa räknas inte som allmänna handlingar och regleras därför inte av informationshanteringsplanen.

2.8.3	**Handlingar rörande representation av kommunen**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Dokumentation rörande egna tillställningar/evenemang	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Kan bevaras i urval, se kommentar	Nej	5 år	Bevaras från större evenemang. Gäller dokumentation om syfte med evenemang, riskanalyser, inbjudna, program, menyer, fotografier, pressklipp och liknande.
Tal och föredrag vid högtider och annan representation	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Bevaras från större evenemang i den mån de lämnas in.

2.8.4 Dokumentera verksamheten

Att dokumentera verksamheten genom bild, film eller ljudupptagningar är en viktig del av att visa den verksamhet som kommunen bedriver för intern uppföljning, för allmänhet och för framtida forskning. Bilden/filmen/ljudupptagningen ska vara i ett arkivbeständigt format, se särskilda riktlinjer för detta. Dokumentationen bevaras på kommunens servrar eller annan trygg plats. USB, optiska skivor eller liknande får inte användas för arkivförvaring.

All dokumentation behöver inte sparas utan endast sådan som uppfyller något av dessa kriterier: *1. Den dokumenterar verksamhet och dess omvärld, 2. Dokumentationen är unik, 3. Dokumentationen har ett högt estetiskt värde.*

För att bilden/filmen/ljudupptagningen ska vara sökbar och gå att använda även i framtiden krävs det att det finns information/metadata kopplat till dokumentationen som beskriver vad den rör. Information ska finnas gällande: *1. Fotograf (medarbetare/professionell fotograf), 2. Tidpunkt, 3. Vad och vem som dokumenteras (evenemang/verksamhet/namn på personer), 4. Eventuella upphovsrättsliga begränsningar.*

2.8.4	**Handlingar rörande dokumentation av verksamheten**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Verksamhetsdokumentation i bildbanken	Digitalt	Bildbank	Bevaras i urval	Nej		Urval av bilder görs vid uppladdning i bildbanken.
Verksamhetsdokumentation – foton, filmer, ljudupptagningar	Digitalt Analoga foton	Säker digital förvaring Systematiskt	Bevaras i urval	Nej		Bevaras i urval. Bevara på kommunens servrar eller annan trygg plats. USB, optiska skivor eller liknande får inte användas för arkivförvaring.
Samtyckesblanketter	Digitalt/ Papper	Bildbank Systematiskt	Gallras 1 år efter ev återkallande	Nej		
Återkallande av samtycke	Digitalt/ Papper	Bildbank Systematiskt	Gallras 1 år efter återkallande	Nej		Vid återkallande av samtycke raderas bilden/filmen/ljudupptagningen 1 år efter återkallandet. Den ska avpubliceras i digitala kanaler. Om bilden/filmen/ ljudupptagningen anses ha ett stort dokumentärt värde kan den bevaras tillsammans med återkallandet av samtycket men ej användas i tryck eller i digitala kanaler.

2.9 Hantera juridiska frågor

2.9.1 Hantera överklaganden

Beslut kan överklagas antingen med stöd av 13 kap. kommunallagen (2017:725) genom laglighetsprövning eller med stöd i specialförfattning genom förvaltningsbesvär. Den som är missnöjd med ett myndighetsbeslut kan i de allra flesta fall överklaga beslutet genom förvaltningsbesvär eller laglighetsprövning. I förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om vem som får överklaga genom förvaltningsbesvär och att beslutsmyndigheten ska göra rättidsprövning och

lämna över ärendet till högre instans. Notera dock att förvaltningslagen är subsidiär till annan lagstiftning. Finns det bestämmelser i speciallagstiftning om hur ett överklagande av ett visst beslut ska gå till gäller det framför förvaltningslagen. Ett beslut överklagas skriftligt.

Laglighetsprövning

När ett beslut har fattats av en kommunal myndighet (fullmäktige, nämnd m.fl.) kan parten under vissa förutsättningar överklaga beslutet genom laglighetsprövning enligt kommunallagen. Det beslutet kan då inte överklagas genom förvaltningsbesvär. 67 När en domstol laglighetsprövar ett kommunalt beslut ska den avgöra om beslutet är förenligt med lag eller inte. Domstolen ska dock inte ta hänsyn till om beslutet är lämpligt eller inte. Därför kan en domstol aldrig ändra innehållet i ett kommunalt beslut till följd av en laglighetsprövning, utan endast godkänna eller upphäva beslutet i dess helhet.

Förvaltningsbesvär

Av 41 och 42 §§ förvaltningslagen framgår att den som berörs av ett beslut får överklaga det, om det har gått honom eller henne emot, påverkat honom eller henne på ett inte obetydligt sätt och beslutet kan överklagas. Om förutsättningarna är uppfyllda har parten klagorätt och kan överklaga beslutet genom förvaltningsbesvär enligt förvaltningslagen. I 43 § FL finns regler om hur beslut överklagas. Där framgår att beslut överklagas skriftligt. Det ska framgå vilket beslut som överklagas och vad klaganden vill ha ändrat. Överklagandet ska skickas till beslutsmyndigheten, det vill säga den myndighet som fattat beslutet. Det ger beslutsmyndigheten en möjlighet att ändra beslutet enligt 39 § FL innan ärendet går vidare till domstolen. Då måste dock förutsättningarna i 38 § vara uppfyllda, och myndigheten får inte redan ha överlämnat överklagandet till överinstansen. Överklagandet ska ges in inom viss tid efter det att klaganden fick del av beslutet. Det ska framgå av beslutet hur lång tid parten har på dig. Detta kallas överklagandehänvisning. Enligt 44 § FL är utgångspunkten att överklagandetiden är tre veckor, men vissa sorters beslut kan ha längre eller kortare överklagandetid. Beslutsmyndigheten ska göra en rättidsprövning enligt 45 § FL, det vill säga pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har det ska beslutsmyndigheten lämna över ärendet till högre instans enligt 46 § FL. Högre instans är vanligtvis någon av landets tolv förvaltningsrätter. Beslutet kan i vissa fall överklagas till kammarrätterna och Högsta förvaltningsdomstolen.

Överklagande i bygg- och miljöärenden

De beslut som fattas av bygg- och miljönämnden kan överklagas enligt Plan- och bygglagen (2010:900) eller Miljöbalken (1998:808). Överklagan ställs till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen och Mark- och miljödomstolens beslut kan överklagas till Mark- och miljööverdomstolen. För prövning i Mark- och miljööverdomstolen krävs prövningstillstånd. Om mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd kan domen överklagas till Högsta domstolen. Beslut om miljösanktionsavgift överklagas alltid direkt till Mark- och miljödomstolen utan att passera länsstyrelsen.

2.9.1	**Handlingar rörande överklaganden**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Överklagan	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet. Sparas i papper om den inkommer i papper.
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Kan förekomma	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.

Rättidsprövning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Beslut om avvisning av överklagande som inkommit för sent	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Omprövningsbeslut	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Yttrande till högre instans	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Yttrande från motpart	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Föreläggande från domstol	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Föreläggande från domstol om att inkomma med yttrande eller annan utredning.
Beslut eller dom	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	Gäller även beslut vid avvisande, t.ex. pga. för sent inkommen överklagan.

2.9.2 Hantera tvister

Herrljunga kommun kan vara involverad i tvister utanför själva ärendekedjan, exempelvis vid avtalsfrågor. Kommunen kan även bli part i anspråk som inte gäller skada på eller stöld av egendom. Vid en tvist är det något som inte levt upp till de inblandades förväntningar. Det vanligaste är att det efter en dialog går att komma överens om en lösning utan att gå vidare till rättsinstans. När det däremot är svårt att nå samsyn kan det behöva prövas i annan instans, exempelvis en domstol eller vid länsstyrelsen. Parterna får lämna in sina synpunkter och målet avgörs genom beslut eller dom.

2.9.2	**Handlingar rörande tvister**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Inlagor till domstol eller annan ansvarig myndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet.
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras, se kommentar	Kan förekomma	5 år	Korrespondens av vikt bevaras, korrespondens av ringa betydelse gallras vid inaktualitet.
Utredning	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Yttrande till domstol eller annan ansvarig myndighet	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Beslut eller dom	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	I normalfallet är domar offentliga men det kan förekomma uppgifter som omfattas om sekretess, exempelvis uppgifter rörande liv eller hälsa, privatekonomi mm.

2.9.3 Hantera skadeståndsärenden

Om en person drabbats av en skada i Herrljunga kommun som personen anser att kommunen är ansvarig för kan den göra ett skadeståndsanspråk till kommunen. Den som begär skadestånd måste visa att Herrljunga kommun har orsakat skadan genom vårdslöshet eller försummelse. Ett anspråk måste alltid vara skriftligt och inkomma via antingen post eller e-post. Skadeståndsanspråk mot kommunen kan exempelvis gälla halkolycka, snubbelolycka, nedfallna träd eller patientskada.

2.9.3	**Handlingar rörande skadeståndsärenden**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Skadeståndskrav/anmälan om skada från en skadelidande	Digitalt/ Papper	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	Sekretessparagraf beror på ärendet. Sparas i papper om den inkommer i papper.
Korrespondens	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Anmälan till försäkringsbolag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Besked om skadeståndsbedömning till den skadelidande	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	
Besked från försäkringbolag	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Nej	5 år	
Regresskrav	Digitalt ~~Papper~~	Diariet	Bevaras	Kan förekomma	5 år	

2.10 Förvaltningsstöd

2.10.1 Hantera växel och reception

Kommunens växeltelefon och kommunhusets reception hanteras av servicenämnden för IT/Växel/Telefoni som är gemensam med Vårgårda kommun. De som bemannar kommunens växeltelefon tar emot samtal och kopplar vid behov över till ansvarig handläggare. I processen ingår även att hålla kommunens kontaktregister uppdaterat. För synpunktshantering, se *1.3.5 Hantera synpunkter och klagomål*.

2.10.1	**Handlingar rörande kundtjänst**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Anteckningar från inkommande samtal			Gallras vid inaktualitet	Nej		

Kontaktregister	Digitalt	Trio	Uppdateras löpande	Nej		

2.10.2 Hantera lokalvård

Lokalvården i Herrljunga kommun sköts av certifierade lokalvårdare som är placerade under lokalvårdschefen på samhällsbyggnadsförvaltningen. Städningen sköts med en modern maskinpark och städvagnarna är utrustade med en surfplatta där schema, städorder och felanmälningar hanteras.

2.10.2	**Handlingar rörande lokalvård**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Städschema, städorder	Digitalt	Cleanpilot	Gallras vid inaktualitet	Nej		
Felanmälningar	Digitalt	Cleanpilot	Gallras vid inaktualitet	Nej		

2.10.3 Hantera fordonsuthyrning

När en medarbetare behöver använda bil eller annat fordon bokas det i bokningssystem. Själva resan redovisas ofta i en körjournal som ligger i bilen eller i en digital körjournal. Målet med dokumentationen är att underlätta och kontrollera användningen av fordon. När fordon behöver service kan det skapas arbetsordnar och dokumentation runt själva servicen. Fakturering av service hanteras enligt ekonomiprocessen.

2.10.3	**Handlingar rörande fordonsuthyrning**					
Handlingstyp	**Format**	**Förvaring**	**Bevarande / Gallring**	**Sekretess**	**Överlämnas till centralarkiv**	**Kommentar**
Bokning av fordon	Digitalt	Fleet Intelligence	Gallras vid inaktualitet	Nej		

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-03-31
DNR KS 2023/170

Val av representant till ägarråd för Inera AB 2023

Sammanfattning

Inera AB ägs av SKR Företag, regioner och kommuner, däribland Herrljunga kommun. Genom samverkan och med uppdrag från regioner utvecklar Inera gemensamma lösningar, gemensam mjuk infrastruktur och andra stöd för digitalisering. Idag ansvarar Inera för ett 40-tal regiongemensamma tjänster och projekt, bland annat 1177 Vårdguiden, Nationell patientöversikt och Journalen. Herrljunga kommun förvärvade aktier i Inera AB av SKR Företag AB den 5 september 2017 (Kommunfullmäktige § 88).

Den 2 maj kl. 15.00-17.00 arrangerar SKR Företag digitalt ägarråd för Inera AB. Ägarrådet är ett av de forum där ägarna av Inera har ett tydligt inflytande på verksamheten. Det är på ägarrådet som ägarna utövar inflytande på verksamheten inom Inera. Det som beslutas på ägarrådet den 2 maj ska sedan bekräftas på Ineras årsstämma den 14 juni. Samtliga handlingar publiceras på SKR:s webbplats och i verktyget VoteIT senast den 11 april. 11 april är även sista anmälningsdag.

Beslutsunderla4

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-31
Inbjudan till digitalt ägarråd för Inera AB från SKR daterad 2023-03-30

Förslag till beslut

Namn Namn (parti) utses att företräda Herrljunga kommun vid digitalt äggarråd för Inera AB den 2 maj 2023.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Inera AB

Från: Inera <inera@skr.se>
Skickat: 2023-03-30 11:31
Till: herrljunga.kommun@herrljunga.se
Ämne: Inbjudan Inera ägarråd 2 maj 2023

VARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Inbjudan till digitalt ägarråd för Inera 2023

Datum: 2 maj 2023
Tid: 15.00 - 17.00
Plats: Ägarrådet hålls digitalt. Mer information skickas ut efter anmälan.
Sista anmälningsdag: 11 april 2023

Anmälan

Välkommen till Ineras ägarråd

Jag vill härmed bjuda in samtliga ägare till Ineras ägarråd. Ägarrådet är Ineras högsta beslutade organ genom vilket ägarna gemensamt beslutar om bolagets strategiska inriktning framåt.

Ägarrådet ska också fastställa ägardirektiv, ägaröverenskommelse samt utse styrelseledamöter inför bolagsstämman i Inera. Det som beslutas på ägarrådet den 2

maj ska också sedan bekräftas på Ineras årsstämma den 14 juni.

Väl mött på ägarrådet!

Anders Henriksson
Ordförande för SKR och SKR Företag AB

Praktisk information

Årets ägarråd sker helt digitalt och kommer att webbsändas på skr.se. Deltagande sker via webbsändning och beslutsfattande sker genom röstning i verktyget VoteIT. Anmälda ägarrepresentanter får ett mejl med instruktioner om hur röstning och beslutsfattande går till.

Samtliga handlingar publiceras på SKR:s webbplats och i verktyget VoteIT senast den 11 april. Övriga frågor ska även de anmälas senast den 11 april. Två veckor före ägarrådet är det också möjligt att börja ställa frågor och komma med inspel inför ägarrådet 2 maj i VoteIT.

För att en deltagare ska vara en giltig ägarrepresentant behövs protokollsutdrag med beslut eller en ifylld blankett, se nedan. En annan aktieägare kan fungera som ombud om ni själva inte kan medverka, använd då samma blankett för att utse denne.

Blankett för att utse representant/ombud till ägarråd i Inera AB

Kontakt

Anmälan av övriga frågor (senast 11 april) samt frågor kring representation och ombud: inera@skr.se

eller

Marlene Mellqvist

marlene.mellqvist@skr.se

08-452 77 20

Avregistrera mig från detta utskick

Powered by EditNews

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Johanna Linnaro

Tjänsteskrivelse
2023-03-03
DNR KS 2023/61 878

Delrapport från projektet En kommun fri från våld

Sammanfattning

Delrapport 1 En kommun fri från våld berättar om det arbete och de insatser som skett under satsningens första år och hur de kopplar an till projektets delmål.

På det stora hela ligger projektet väl i fas med projektplanen. Utmaningarna framåt handlar om att skapa systematik och hållbarhet i de insatser som tas fram.

Under 2022 formades strukturerna för projektet och därefter skedde arbete med bland annat kunskapsspridning, implementering, materialframställning och kampanjer.

Projektets insatser görs utifrån de tre delmålen, med syfte att bidra till ett systematiskt våldspreventivt arbete. Projektet har kommit en god bit på väg när det gäller delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Men här behövs ett fortsatt uthålligt implementeringsarbete. Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och struktur för arbetsplatsträffar har inletts och vi ser goda möjligheter för att målet ska kunna uppnås.

Våldsprevention är ett område som många tycker är oerhört viktigt. Men vi ser en övergripande utmaning när det gäller att få verksamheter att avsätta tid för utbildning och för att hitta former för implementering i ordinarie processer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterat 2023-03-03
Delrapport 1 En kommun fri från våld (bifogat dokument)
Tjänsteskrivelse i ärendet ” Projektplan En kommun fri från våld” daterad 2022-09-02
Projektplan En kommun fri från våld (bifogat dokument)
Tjänsteskrivelse i ärendet ”Förslag för våldspreventivt arbete i Herrljunga kommun” daterad 2021-05-07
Beslut från Kommunstyrelsen ”Initiativärende avseende satsning på våldspreventivt arbete” daterad 2021-03-22

Förslag till beslut

Delrapport 1 från projekt En kommun fri från våld godkänns.

Johanna Linnaro
Projektledare

Bakgrund

Projektplanen för En kommun fri från våld beskriver hur satsningens första år skulle ha ett övergripande fokus på att planera, sätta strukturerna för projektet samt att sjösätta utbildningskoncept för kommunens verksamheter, föreningar och näringsliv. Aktiviteter i skola och förskola skulle inledas och kampanjmaterial tas fram för att användas under kampanjdagar.

På det stora hela ligger projektet väl i fas med projektplanen. Utmaningarna framåt handlar om att skapa systematik och hållbarhet i de insatser som tas fram.

Under projektets första år har en projektledare anställts och en ombudsgrupp har formerats och utbildats. De strategiska ombuden, alltså projektledare och folkhälsostrateg, driver projektets många processer framåt och lägger mycket tid på implementering av våldsprevention i kommunens strukturer och verksamheter. De operativa ombuden har fått utbildning och planerat av delar av projektets kampanjarbete. Framöver kommer de påbörja ett mer operativt arbete i sina respektive verksamheter, fritidsgården och Sportcenter.

Projektets insatser görs utifrån de tre delmålen, med syfte att bidra till ett systematiskt våldspreventivt arbete. Projektet har kommit en god bit på väg när det gäller delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Men här behövs ett fortsatt uthålligt implementeringsarbete. Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och struktur för arbetsplatsträffar har inletts och vi ser goda möjligheter för att målet ska kunna uppnås.

Utbildningsmaterial har tagits fram av projektet och ett stort antal medarbetare och chefer har fått grundutbildning inom våldsprevention. För att kunskapsspridningen ska fortsätta och bli systematisk krävs att chefer och verksamheter investerar tid för utbildning.

Kampanjarbete har hittills utförts av projektets ombudsgrupp, men förhoppningen är att fler aktörer ska delta i kommande kampanjer.

Våldsprevention är ett område som många tycker är oerhört viktigt. Men vi ser en övergripande utmaning när det gäller att få verksamheter att avsätta tid och hitta former för implementering i ordinarie processer. Projektet verkar för att fler ska få upp ögonen för att förändringen blir större om hela kommunen är med.

Herrljunga kommuns våldspreventiva satsning En kommun fri från våld har uppmärksammats av myndigheter och andra kommuner, likväl som av lokalpress.

Bedömning av måluppfyllelse

Projektets huvudmål är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats.

Det våldspreventiva arbetet är något som berör kommunens befintliga arbete genom följande övergripande kommunmål:
3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.
6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Projektets delmål är formulerade för att möta problem kopplade till kunskap, attityder och beteende kring våld.
1. En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.
2. Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.
3. Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.

Ekonomisk bedömning

En fullständig ekonomisk rapport kommer lämnas i den delrapport som markerar halva projekttiden, efter sommaren 2023. Här, i delrapport 1, beskrivs endast kortfattat det ekonomiska läget i projektet. Sammanfattningsvis så följer projektet budget väl, vilket alltså kommer redogöras för i delrapport 2.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen, som är del av svensk lag, skyddar barns rättigheter och barns rätt till ett liv fritt från våld i sin helhet men förtydligande görs också genom artiklarna 5, 6, 9, 19, 20, 26, 29, 34. Genom att arbeta med våldsprevention riktat till små barn lär sig barn tidigt att sätta ord på vad våld är, få kunskap om känslor och att respektera varandra, vilka är goda förutsättningar för minskade riskfaktorer för att begå våld senare i livet.

Jämställdhetsbeskrivning

Att arbeta våldspreventivt är ett sätt att förstå hur destruktiva könsnormer att leder till våld där män oftare är förövare och kvinnor oftare är utsatta för våld i sina nära relationer. En genusförändrande ansats på arbetet bidrar till att pojkar kan växa upp utan föreställningar om att vara de som utövar våld. Ett långsiktigt och lyckat arbete med våldsprevention kan leda till ett mer jämställt samhälle fritt från våld.

Delrapport 1
En kommun fri från våld

Januari 2022 - Mars 2023

Innehåll

1. Inledning 2
1.1 Sammanfattning 2
2. Aktiviteter och implementeringsarbete 3
2.1 Projektledning 3
2.2 Kunskapsspridning 3
2.3 Implementeringsarbete 4
2.4 Framtagna material och koncept 5
2.5 Kampanjer 5
3. Måluppfyllelse 6
3.1 Huvudmål 6
3.2 Delmål 7
3.3 Insatser för måluppfyllelse 8
4. Utmaningar och sårbarheter 9
5. Synliggörande och spridning 10
6. Ekonomisk prognos 11
7. Prognos 11

1. Inledning

Målet för projektet En kommun fri från våld är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats. En projektplan antogs av Kommunstyrelsen i september 2022, med tillägg att rapportering ska ske var sjätte månad. Denna delrapport avser spegla de aktiviteter som genomförts och det implementeringsarbete som utförts i syfte att uppnå projektets tre delmål samt beskriva framgångar och utmaningar i arbetet.

Avsnitten i denna delrapport inleds med en kortfattad beskrivning av hur projektet arbetat inom det aktuella området. Därefter listas konkreta insatser kopplade till området.

1.1 Sammanfattning

Projektplanen för En kommun fri från våld beskriver hur satsningens första år skulle ha ett övergripande fokus på att planera, sätta strukturerna för projektet samt att sjösätta utbildningskoncept för kommunens verksamheter, föreningar och näringsliv. Aktiviteter i skola och förskola skulle inledas och kampanjmaterial tas fram för att användas under kampanjdagar.

På det stora hela ligger projektet väl i fas med projektplanen. Utmaningarna framåt handlar om att skapa systematik och hållbarhet i de insatser som tas fram.

Under projektets första år har en projektledare anställts och en ombudsgrupp har formerats och utbildats. De strategiska ombuden, alltså projektledare och folkhälsostrateg, driver projektets många processer framåt och lägger mycket tid på implementering av våldsprevention i kommunens strukturer och verksamheter. De operativa ombuden har fått utbildning och planerat av delar av projektets kampanjarbete. Framöver kommer de påbörja ett mer operativt arbete i sina respektive verksamheter, fritidsgården och Sportcenter.

Projektets insatser görs utifrån de tre delmålen, med syfte att bidra till ett systematiskt våldspreventivt arbete. Projektet har kommit en god bit på väg när det gäller delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Men här behövs ett fortsatt uthålligt implementeringsarbete. Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och struktur för arbetsplatsträffar har inletts och vi ser goda möjligheter för att målet ska kunna uppnås.

Utbildningsmaterial har tagits fram av projektet och ett stort antal medarbetare och chefer har fått grundutbildning inom våldsprevention. För att kunskapsspridningen ska fortsätta och bli systematisk krävs att chefer och verksamheter investerar tid för utbildning.

Kampanjarbete har hittills utförts av projektets ombudsgrupp, men förhoppningen är att fler aktörer ska delta i kommande kampanjer.

Våldsprevention är ett område som många tycker är oerhört viktigt. Men vi ser en övergripande utmaning när det gäller att få verksamheter att avsätta tid och hitta former för implementering i ordinarie processer. Projektet verkar för att fler ska få upp ögonen för att förändringen blir större om hela kommunen är med.

Herrljunga kommuns våldspreventiva satsning En kommun fri från våld har uppmärksammats av myndigheter och andra kommuner, likväl som av lokalpress.

2. Aktiviteter och implementeringsarbete

2.1 Projektledning

Projektledningen består av en projektledare samt en ombudsgrupp.

Ombudsgruppen består av:

- Strategiskt ombud 1: Projektledare En kommun fri från våld
- Strategiskt ombud 2: Folkhälsostrateg
- Operativt ombud 1: Fritidsledare Altorpskolan
- Operativt ombud 2: Badmästare Herrljunga Sportcenter

Under våren 2022 planerade de strategiska ombuden strukturen för projektet, formulerade en projektplan, förde dialog med aktuella verksamheter, ledningsgrupper och nätverk samt ledde ombudsgruppens arbete. Fortsatt för de strategiska ombuden projektets många processer framåt och lägger mycket tid på implementering av våldsprevention i kommunens strukturer och verksamheter.

Ombudsgruppen formerades med representanter från Fritidsgården och Sportcenter, men efter ett par månader byttes ett av de operativa ombuden ut av sin verksamhet. Arbetet med att skapa en gemensam kunskapsplattform i gruppen och komma i gång med implementeringsarbetet drog därmed ut på tiden. Inledningsvis möttes gruppen en gång i månaden, men under hösten hade ett av de operativa ombuden svårt att avsätta tid för mötena och vi beslutade att pausa gruppens möten. Ombudsgruppen har påbörjat en utbildning för processledare inom våldsprevention, planerat och genomfört kampanjarbete samt sökt vägar för att påbörja ett mer operativt arbete i sina respektive verksamheter.

- Processledarutbildning, 3+1+2 heldagar
- Handledning med MÄN, 2 tillfällen
- Ombudsgruppsmöten, 7 tillfällen
- Studiebesök på fritidsgård och simhall, Borås Stad, 14 november

2.2 Kunskapsspridning

En av de tre förändringsfaktorer som ligger till grund för den våldspreventiva satsningen är att sprida kunskap om våld och sambandet mellan lindrigare och grövre våld. Under projektets första år har vi arbetat med grundutbildningar om att förebygga våld, med utbildning i metoden Agera tillsammans för mellanstadieskolorna samt med föreläsningar för olika målgrupper. Samtidigt har det påbörjats ett arbete för att systematisera kunskapsspridningen, bland annat genom att ta fram ett enhetligt material för grundutbildningar, lansera en webbutbildning och påbörja arbetet med årshjul för kampanjer och föreläsningar. Grundutbildningen ger kunskaper om universellt förebyggande arbete och om de tre förändringsprinciperna för våldsprevention. Därefter finns möjligheter för verksamheterna att, med processtöd från projektledningen, identifiera konkreta möjligheter att implementera våldsprevention i det ordinarie arbetet. Arbetet med kunskapsspridning har hittills fokuserat på målgrupperna förtroendevalda, medarbetare och chefer, men insatser har också riktats till skolelever och allmänhet.

Förtroendevalda

- Utbildning av kommunstyrelsen, 7 april, 4,5h
- Utbildning förtroendevalda, 21 februari, 30 minuter

Medarbetare

- Agera tillsammans - Kunskapshalvdag för all personal på mellanstadieskolorna, 12 augusti, 3h
- Agera tillsammans - Grundutbildning för pedagoger, 1–2 november, fortsätter under 2023
- Grundutbildning Att förebygga våld, Förskolor och fritidshem, 15 augusti, 3h
- Grundutbildning Att förebygga våld, Kooperativa förskolor och Öppna förskolan, 27 oktober, 3h
- Utdelning av bokpaket med våldspreventiva övningar samt handledning för förskolor, Eriksberg, Od, Mörlanda samt Igelkotten, fortsätter under 2023
- Grundutbildning Att förebygga våld, Elevhälsa, 5 tillfällen á 30 minuter, fortsätter under 2023
- Grundutbildning och workshop Att förebygga våld, Sportcenter, 14 februari, 4h
- Webbutbildning Att förebygga våld, tillgänglig för medarbetare på KomNet från 23 november

Chefer

- Obligatorisk chefsutbildning del 1, 8 november, 3h
- Obligatorisk chefsutbildning del 2, medverkan av Länsstyrelsen Västra Götaland, Borås Stad och Göteborgs Stad Socialförvaltningen Nordost, 5 december, 3h

Föreläsningar

- Föräldraföreläsning av Tjejjouren Väst om ungas utsatthet på nätet, 19 april
- Föreläsning för årskurs 7 och 8 av Atilla Yoldas om machokultur, 20 april
- Föreläsning för allmänheten av Nadim Ghazale om våldsprevention, med utställning av Tjejjouren, 21 november

2.3 Implementeringsarbete

För att nå målet om att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en *hela kommunen*-ansats behöver projektet lägga stor kraft på implementering. Det innebär bland annat att hålla kontinuerliga dialoger med ledningsgrupper och verksamheter och att identifiera vilka befintliga processer och strukturer som våldsprevention kan införlivas i.

- Genomgång av styrdokument kopplade till våld
- Sammanställning av källor och indikatorer för systematisk kartläggning av våld
- Deltagande i chefsutbildning Våld i nära relationer, 31 mars och 28 april
- Dialog med VINR-gruppen
- Dialog med och information för Centrala samverkansgruppen
- Dialog med och information för Kommunledningsgruppen
- Dialog med och information för Socialförvaltningens ledningsgrupp
- Dialog med Familjecentralen
- Dialog med mellanstadieskolorna
- Dialog med högstadieskolan
- Dialog med anhörigsamordnare
- Dialog med Rättighetsnätverket

2.4 Framtagna material och koncept

Projektet har hittills tagit fram material för utbildning och handledning riktat till medarbetare inom kommunen. För att nå ut och få spridning på den våldspreventiva satsningen har vi även med arbetat med kampanjmaterial, både i tryck och på sociala medier. Då projektet ska arbeta för en systematik utformas materialen utifrån samma förändringsfaktorer och budskap, enligt den kommunikationsplan som finns i projektplanen.

- Grundutbildning Att förebygga våld
  Tre timmars utbildning om grunderna för våldsprevention, med samtalsövningar.
  Inklusive kunskapsmätning före och efter.

- Webbutbildning Att förebygga våld
  Utbildning om grunderna i våldsprevention, med reflektions-/samtalsövningar. Går att genomföra enskilt eller i grupp.
  Inklusive kunskapsmätning före och efter.

- Handledningsmaterial för förskolan (under utveckling).

- Trygga Herrljunga
  Material för att aktivera allmänheten att agera vid våldshändelser.

- Kampanjmaterial En vecka fri från våld

2.5 Kampanjer

De kampanjer inom våldsprevention som uppmärksammats i Herrljunga har framför allt planerats och genomförts av projektets ombudsgrupp. Förhoppningen är att fler verksamheter och aktörer ska delta mer aktivt i kampanjerna framöver.

En vecka fri från våld, 21–27 november 2022

- After work – Föreläsning med utställning och pizzabuffé, 21 november
  Föreläsning av Nadim Ghazale, utställning av Tjejjouren och information från En kommun fri från våld.

- Lansering Webbutbildning, 23 november
  Lunchseminarium för medarbetare i Herrljunga kommun.

- Lansering av Trygga Herrljunga, 24 november
  Utdelning av material till allmänheten vid Stationsområdet, på Storgatan samt på Sportcenter.

- Föreningsfrukost, 25 februari
  Samtal om våldsprevention. I samarbete med RF-SISU.

- Deltagande i nationell konferens, 25 februari

- Orange Day – FN:s internationella dag mot våld mot kvinnor, 25 november
  Dagen uppmärksammades i samverkan med Herrljunga köpmannaförening.

- Spridning av kampanjmaterial

Svartsjuka är inte romantiskt, februari-mars 2023

- Enkätundersökning om våld i ungas parrelationer till gymnasieungdomar
- Deltagande i nationell konferens
- Spridning av kampanjmaterial och lektionsmaterial

3. Måluppfyllelse

3.1 Huvudmål

Projektets huvudmål är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats.

Det våldspreventiva arbetet är något som berör kommunens befintliga arbete genom följande övergripande kommunmål:

3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.
6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

3.2 Delmål

Projektets tre delmål är formulerade för att möta problem kopplade till kunskap, attityder och beteende kring våld. Till delmålen kopplas insatser, enligt matrisen nedan.

	KUNSKAP	ATTITYDER	BETEENDE
PROBLEM	Få räknar lindrigt våld som våld.	Destruktiva maskulinitetsnormer kopplade till våld råder.	Våld kan ske utan ageranden från omgivningen.
EFFEKTMÅL	Ökad kunskap om våldets mekanismer och om sambandet mellan lindrigt och grovt våld.	Verksamheter bedrivs på ett sätt som utmanar destruktiva maskulinitets normer kopplade till våld.	Verksamheter bedrivs på ett sätt som stödjer aktivt åskådarskap gemensamt hos både medarbetare och medborgare.
MÅL	En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.	Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.	Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.
INSATSER PÅ STRUKTURNIVÅ (interna strukturer, rutiner, uppföljning)	• Kartläggning av förekomsten av våld • Utbildningsmaterial • Utbildning av samtliga chefer • Certifiering av föreningar	• Förankring och förarbete på ledningsnivå • Införa årlig uppföljning	• Genomlysning av styrdokument • Utbildning av samtliga chefer • Utveckling av APT-material
INSATSER PÅ MEDARBETARNIVÅ (utbildning, kollegialt lärande)	• Webbutbildning för samtliga verksamheter • Fördjupande utbildningar för relevanta verksamheter	• Utbildning av verksamheter i utvalda metoder • Våldspreventivt nätverk	• APT-träffar • Kampanjer
INSATSER PÅ MÅLGRUPPNIVÅ (bemötande och hur verksamheten genomförs)	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet

3.3 Insatser för måluppfyllelse

Här beskrivs vilka insatser som hittills gjorts för att uppfylla respektive delmål.

1. En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.
   - En kartläggning av förekomsten av våld gjordes innan projektstart. Nu sker ett arbete kring hur våld framöver kan fortsätta kartläggas systematiskt samt kring val av indikatorer och källor.
   - Utbildningsmaterial är framtaget för grundutbildning i våldsprevention. Grundutbildningen finns även som webbutbildning.
   - Obligatorisk chefsutbildning har genomförts och spelats in för att kunna användas som webbutbildning för nyrekryterade chefer.
   - Våldsprevention är inbakat i certifieringen Utmärkt förening. Första omgången av certifiering är påbörjad och fortsätter under 2023.
   - En webbutbildning är framtagen och finns tillgänglig att använda för samtliga verksamheter.
   - Fördjupande utbildningar är inte genomförda.

2. Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.
   - Förankring och förarbete har skett med ledning för respektive verksamhet, men de har haft olika förutsättningar att lägga tid på arbetet. Fortsatt förankring behöver ske för att nå ett hållbart och systematiskt arbete.
   - Planering för årlig uppföljning är påbörjad, men inte färdig.
   - Våldspreventivt arbete är introducerat i förskolorna och handledningsarbete är påbörjat.
   - Utbildning har skett kring våldspreventiva metoder för mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet och arbetet med metoderna har inletts.
   - Ett team i Microsoft Teams är skapat, som förutsättning för ett digitalt våldspreventivt nätverk. Medarbetare läggs till i teamet när de gått grundutbildning i våldsprevention. Fortsatt arbete behöver ske för att knyta samman de medarbetare som arbetar med våldspreventiva metoder.

3. Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.
   - En genomlysning av befintliga styrdokument är påbörjad. I Policy mot våld i nära relationer, som togs fram under 2022, poängteras det våldsförebyggande arbetet.
   - APT-material är inte utvecklat än, men bland de befintliga materialen har det identifierats möjligheter att införa ett våldsförebyggande perspektiv.
   - I projektets kampanjarbete har det tagits fram material om aktivt åskådarskap. Materialet kommer fortsätta utvecklas och spridas för användning i verksamheterna.

4. Utmaningar och sårbarheter

Över lag tas satsningen på våldsprevention väl emot i kommunen. Men trots många goda förutsättningar och intentioner finns det självklart utmaningar på vägen mot att uppnå målen och sårbarheter som äventyrar satsningens hållbarhet.

Våldsprevention är ett område som många tycker är oerhört viktigt. Men vi ser en övergripande utmaning när det gäller att få verksamheter att avsätta tid och hitta former för implementering i ordinarie processer. Projektet verkar för att fler ska få upp ögonen för att förändringen blir större om hela kommunen är med.

För att utveckla en systematik för kartläggning av våld krävs samverkan mellan flera förvaltningar och aktörer. Här har vi hittills stött på svårigheter när medarbetare får nya uppdrag eller inte längre bedöms ha möjlighet att lägga tid på den typen av samverkan.

Ett grundläggande utbildningsmaterial är nu framtaget. Men för att alla verksamheter i kommunen, och dessutom civilsamhälle och näringsliv, ska få till sig kunskap kommer det krävas att fler medarbetare behärskar att leda grundutbildningar och dessutom kan använda sin arbetstid för det. Fler enheter behöver också ta till sig möjligheten att använda webbutbildningen, dels för hela arbetslag tillsammans, dels för nyckelpersoner eller nyanställda.

Ur projektets synvinkel ser vi en stor fördel med att relevanta verksamheter skulle få del av fördjupande utbildningar. Tiden är dock en utmaning, både att projektledningen ska hinna med att skräddarsy och leda utbildningar och att berörda verksamheter skulle avsätta tid för det.

I november och december gavs en obligatorisk chefsutbildning. Många tog del av den och utvärderingen visade att de flesta var nöjda med innehållet och tyckte att de hade användning för det i sitt ledarskap och i sin verksamhet. Däremot var det en förhållandevis stor andel chefer som inte alls deltog. Vi har inte haft möjlighet att undersöka orsakerna till detta. Men vi ser det som en utmaning för implementeringen om chefer väljer bort att ta del av den obligatoriska utbildningen.

Altorpskolan, med högstadium och fritidsgård, ser projektet som oerhört viktiga aktörer i den våldspreventiva satsningen. Fritidsgården blev tidigt identifierad som en nyckelaktör och valdes ut att ingå i projektets ombudsgrupp. Hittills har vi inte nått så långt som vi hade hoppats där. Vi förmodar att det till stora delar har att göra med sjukfrånvaro och rekryteringsperioder inom ledningen. Förutsättningarna för fritidsgården har också förändrats ett antal gånger under året, vilket medfört att de fått ett väldigt lågt besökarantal. Därav har projektet inte haft möjlighet att satsa som vi önskat på högstadiet och fritidsgården.

Redan innan projektstart introducerades våldspreventiva metoder i högstadiet och gymnasiet. Under 2022 skedde så även i mellanstadiet. Vi ser att det är stora utmaningar för skolorna att avsätta tid för arbetet och att hålla i det över tid. För att det våldspreventiva arbetet ska få genomslag och kunna göra skillnad är det dock just avsatt tid och uthållighet som krävs. Projektet ser en uppgift i att tillsammans med skolorna identifiera de faktorer som försvårar och vilka slags resurser som skulle underlätta i implementeringsarbetet.

Arbetet med material för arbetsplatsträffar är precis i sitt inledningsskede. Projektet har identifierat möjligheter att införa våldsförebyggande inslag i befintliga material och kommer söka samverkan med HR i processen. Dock har vi fått till oss att användandet av APT-materialen ser väldigt olika ut i

kommunen. För att våldsprevention skulle få genomslag i hela kommunen skulle ett likvärdigt användande av APT-materialen underlätta.

När det gäller Utmärkt förening, är det hittills ett fåtal föreningar som inlett certifieringen. Det är ett viktigt, men utmanande arbete att få fler föreningar att se fördelarna med att ingå i certifieringen och arbeta med de frågor som ingår där.

I förlängningen skulle det vara fördelaktigt om de medarbetare som verkar inom våldsprevention har möjlighet att byta erfarenheter och kompetensutvecklas genom att kopplas samman i ett nätverk. Hittills har det varit utmanande för projektledningen att kunna avsätta tid för att skapa ett sådant nätverk. Det finns en digital lösning på plats, men det krävs tid för att skapa aktivitet och interaktioner där. De medarbetare som arbetar med våldspreventiva metoder i sina verksamheter har svårt att lägga den tid som krävs för själva metodarbetet. Då anar vi att det blir än svårare att avsätta tid för nätverkande.

5. Synliggörande och spridning

Herrljunga kommuns våldspreventiva satsning En kommun fri från våld har väckt uppmärksamhet. Länsstyrelsen Västra Götaland, Jämställdhetsmyndigheten och andra kommuner i landet har visat intresse för satsningens bredd och omfattning, liksom för den systematik som projektet vill skapa. Projektledningen ingår i ett flertal nätverk och forum för erfarenhetsutbyten och har även anlitats för att medverka vid konferenser och dialogforum. Även lokalpressen har på flera sätt uppmärksammat satsningen.

Nätverk och dialog

- Kommunarbetsgrupp för våldsprevention, för spetskommuner i Västra Götaland
- Kommunnätverk MÄN
- Föräldraskapsstödsnätverk Sjuhärad
- Erfarenhetsutbyte Göteborgs Stad Förebyggarenheten
- Länsstyrelsen möte, 9 maj
- Länsstyrelsens Dialogforum: Mindre kommuners erfarenheter och arbete mot mäns våld mot kvinnor med fokus på grupper i särskild utsatthet, 14 oktober
- Länsstyrelsens Dialogforum: Mänskliga rättigheter, 3 mars

Tidningsartiklar

- Alingsås Tidning, med anledning av projektets uppstart.
- Knallebladet, om En vecka fri från våld.
- Alingsås Tidning om En vecka fri från våld.
- Borås Tidning om Herrljunga kommuns arbete med trygghet, inklusive En kommun fri från våld.

6. Ekonomisk prognos

En fullständig ekonomisk rapport kommer lämnas i den delrapport som markerar halva projekttiden, efter sommaren 2023. Här kommer enbart kortfattat beskrivas det ekonomiska läget i projektet.

Sammanfattningsvis så följer projektet budget väl, vilket alltså kommer redogöras för i delrapport 2.

Förutom lönekostnader, som budgeterats för tre år och som löper enligt planerat, har de största kostnaderna i projektet gällt de större insatserna Processledarutbildning för de fyra ombuden samt Agera tillsammans Grundutbildning för mellanstadieskolorna. När det gäller föreläsningar för allmänheten har kostnaderna hittills varit lägre än beräknat, vilket gör att det finns visst utrymme för projektet att kunna bidra vid insatser som planeras tillsammans med kommunens verksamheter framöver.

7. Prognos

Den grund för Herrljunga kommuns våldspreventiva satsning som lagts under projektets första år ger möjlighet till ett fortsatt utvecklingsarbete på området. Strukturen för projektet finns nu på plats och fokus handlar om att skapa systematik och hållbarhet inom våldspreventionen.

Projektet har kommit en god bit på väg när det gäller delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Men här behövs ett fortsatt uthålligt implementeringsarbete. För att nå god måluppfyllelse är projektet beroende av att arbetet prioriteras från chefer och att de har mod att investera tid i satsningen. Från projektets sida vill vi vara tydliga med att vi söker implementering främst i redan befintliga strukturer. Detta för att våldspreventivt arbete inte ska vara något som sker ”vid sidan av”, utan som genomsyrar ordinarie verksamhet.

En grundutbildning är framtagen och kommer fortsätta spridas av projektet. I nuläget har utbildningarna enbart kommit kommunens verksamheter till godo, men under 2023 satsar vi på att även nå aktörer ur civilsamhället, som exempelvis idrottsrörelser och trossamfund, samt näringslivet.

Arbetet med de våldspreventiva metoder som införts i skolor behöver följas nära, för att stötta upp och främja ihållighet och hållbarhet. Som en led i måluppfyllelsen ser vi också att ett lärande skolor och förskolor emellan hade varit önskvärt att uppnå.

Projektet har haft som utgångspunkt att de operativa ombuden skulle kunna prova våldspreventiva arbetssätt i sina respektive verksamheter, för att sedan kunna sprida till fler. Här har vi inte nått så långt som vi hoppats. Ombuden har snabbt fått kunskapsmässig kompetens på området och har ett väldigt stort engagemang. Dock har inte de organisatoriska förutsättningarna för att implementera våldsprevention i det ordinarie arbetet funnits på plats. Vi har satsat på att sprida kunskap till fler på fritidsgården och på Sportcenter, för att ombuden inte ska vara ensamma i arbetet. För 2023 ser vi större möjligheter att ombuden ska kunna vara så operativa som projektet behöver.

Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och struktur för arbetsplatsträffar har inletts och vi ser goda möjligheter för att målet ska kunna uppnås. Projektledningen kommer söka samverkan med HR i arbetet med APT och fortsätta samverka med berörda förvaltningar i genomlysningen av styrdokument.

Kampanjarbetet fortsätter, nu med intentionen att få med oss fler samverkande aktörer. Efter första årets kampanjer har projektet nu en större kunskap om vilka arbetssätt och koncept som kan fungera bra just i Herrljunga.

Projektplan

En kommun fri från våld 2022–2024

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Våld kan förebyggas. Det är inte en önskedröm, utan ett påstående baserat på fakta.

WHO 2010

Innehåll

Inledning 4
Bakgrund 4
Mänskliga rättigheter – rätten till ett liv fritt från våld 6
Jämställdhetsbeskrivning 6
Varför uppstår våld och vilka är konsekvenserna? 6
Förebyggande arbete 8
Strategier och förändringsfaktorer 9
Projektbeskrivning 12
Projektets syfte 12
Beskrivning av vad projektet ska uppnå 12
Avgränsningar 12
Tidsplan 12
Resurser 13
Personella resurser 13
Budget och finansiering 13
Målbild och ramar 13
Vision 13
Huvudmål 13
Delmål 14
Genomförande 16
Projektledning 16
Våldspreventivt arbete i två spår 16
Förhållningssätt samt exempel på metoder och verktyg 17
Uppföljning 19
Kommunikationsplan 19
Rapportering 21

Inledning

Projektplanen beskriver hur det våldspreventiva arbetet, genom projektet *En kommun fri från våld* kommer genomsyra Herrljunga kommun utifrån ett livsloppsperspektiv. Projektet är uppdelad i två spår. Spår 1 har fokus på förskola och skola, medan Spår 2 innebär en *hela kommunen*-ansats. *En kommun fri från våld* är ett resultat av Kommunstyrelsens beslut 2021-03-22 om att ta fram ett förslag på hur arbete för våldsprevention skulle kunna genomföras ur en hela kommunen-ansats samt riktat till barn och unga genom skola. En övergripande projektplan röstades sedan igenom i Kommunfullmäktige under hösten 2021. Projektplanen beskriver ett treårigt projekt, som startar 2022 och som har sin grund i ett långsiktigt och socialt hållbart arbete genom effektutvärderade metoder. Planen har fokus på samverkan mellan förvaltningar och verksamheter, men även med civilsamhälle och näringsliv och det övergripande syftet är att minska våldet i Herrljunga kommun.

Bakgrund

Våld medför långtgående konsekvenser i form av både stora kostnader och ett enormt lidande för vuxna och barn. I Sverige räknar man med att enbart våld i nära relationer kostar samhället upp till 45 miljarder varje år, och enligt WHO (World Health Organisation) är våld det största samhällsproblemet i modern tid.

En berättelse som ofta refereras till inom våldsförebyggande arbete är när Sverige drastiskt lyckades minska dödolyckorna bland barn. Fram till början av 1950-talet dog många barn i olyckor (drunkning, förgiftning, kvävning, fallolyckor, trafik, etcetera). År 1954 bestämde sig ett antal aktörer i Sverige för att se om det gick att ändra på detta. 34 år senare hade dödolyckorna sjunkit med över 90%. Hur hade man gjort för att lyckas så väl? Det är lätt att tro att det berodde på att Sverige var ett rikt land, men faktum är att andra länder med motsvarande resurser inte var i närheten av liknande resultat. När man undersökte vilka framgångsfaktorerna var så kom man fram till följande:

- Arbetet genomfördes på ett systematiskt sätt. Omfattande kartläggningar och utvärderingar gjordes regelbundet under hela tidsperioden.
- Fokus låg på att förebygga snarare än att åtgärda.
- Effekten blev större genom att man inte enbart mobiliserade aktörer i offentlig sektor (myndigheter, etc), utan i hög grad även aktörer i civilsamhället. Den totala samhällseffekten blev då betydligt större.

En grupp svenska forskare, tjänstepersoner och civilsamhällesorganisationer med erfarenheter av att vända olycksstatistiken bland barn under 1900-talet frågade sig om man kunde upprepa denna framgångssaga, men gällande våld.[1]

Forskargruppen tog del av resultaten från ett antal projekt för våldspreventivt arbete i USA och Skottland. Projekten baserades på forskningsresultat om vad som har effekt när det gäller att minska våld, oavsett tid och kulturell kontext. Projekten i USA och Skottland arbetade systematiskt utifrån dessa principer både inom organisationer och i några fall i hela kommuner, skolor, idrottsförbund samt militären, och resultaten var mycket framgångsrika. Metoden kallas MVP (Mentors in Violence Prevention) och går ut på att utbilda mentorer i det våldsförebyggande arbetet, som i sin tur utbildar vidare. Metoden är ett effektutvärderat (i Sverige och utomlands) program för att förebygga våld bland barn och unga. Givet lärdomarna från dessa projekt ville man pröva förändringsprinciperna i en svensk kontext. 2015 sjösatte organisationen MÄN (med stöd av Arvsfonden) det nationella projektet ”En kommun fri från våld”, med fokus på att etablera programmet MVP (Mentors in Violence Prevention).

Borås Stad har arbetat i samverkan med MÄN genom projektet *En kommun fri från våld Borås* och breddade då det våldsförebyggande arbetet till en *hela kommunen*-ansats. Borås Stad har tagit fram mätbara mål, material och filmer som Herrljunga kommun fått ta del av för att använda i ett eget arbete för våldsprevention.[2]

[1] Jämställdhetsmyndigheten, *Inget att vänta på - Handbok för våldsförebyggande arbete* (2019)
[2] Borås Stad, *En kommun fri från våld - Slutrapport* (2020)

Mänskliga rättigheter – rätten till ett liv fritt från våld

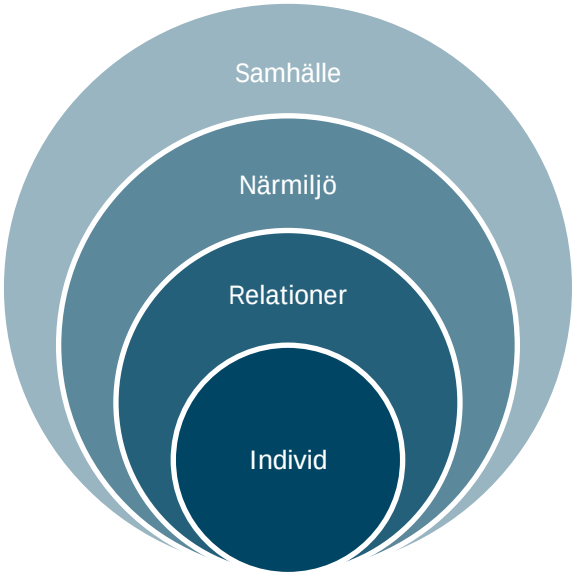
Genom att arbeta med våldspreventiva metoder främjas mänskliga rättigheter och rätten till ett liv fritt från våld enligt Agenda 2030 och de 17 hållbarhetsmålen, FN:s Allmänna förklaring om mänskliga rättigheter samt Barnkonventionen. Barnkonventionen, som är del av svensk lag, skyddar barns rättigheter och barns rätt till ett liv fritt från våld i sin helhet men förtydligande görs också genom artiklarna 5, 6, 9, 19, 20, 26, 29, 34. Genom att arbeta med våldsprevention riktat till små barn lär sig barn tidigt att sätta ord på vad våld är, få kunskap om känslor och att respektera varandra, vilka är goda förutsättningar för minskade riskfaktorer för att begå våld senare i livet.

Jämställdhetsbeskrivning

Att arbeta våldspreventivt är ett sätt att förstå hur destruktiva könsnormer leder till våld där män oftare är förövare och kvinnor oftare är utsatta för våld. Ett långsiktigt och lyckat arbete med våldsprevention kan leda till ett mer jämställt samhälle fritt från våld.

Varför uppstår våld och vilka är konsekvenserna?

Det finns inte en enskild riskfaktor som förklarar varför vissa individer utövar våld, eller varför våld är mer vanligt förekommande i vissa sammanhang än i andra. Orsakerna till våld finns i komplexa samband mellan riskfaktorer hos individer, i relationer samt i olika livsmiljöer, sociala och kulturella sammanhang.

Den *socioekologiska modellen* bygger på en sammansättning av biologiska, sociala, kulturella, ekonomiska och politiska aspekter som påverkar risken för att någon ska utöva våld eller bli utsatt för våld. Den socio-ekologiska modellen används för det första för att påvisa vilka faktorer som ökar risken för våld, för det andra för att förebygga dessa risker. På så vis är det en praktisk och logisk modell eftersom problem och prevention går hand i hand.[3]

Våldets konsekvenser

Våld medför långtgående konsekvenser i form av både stora kostnader och ett enormt lidande för vuxna och barn. I Sverige räknar man med att enbart våld i nära relationer kostar samhället upp till 45 miljarder varje år, och enligt WHO är våld det största samhällsproblemet i modern tid[4].

Att utsättas för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld kan bidra till ökad risk för olika former av psykisk och fysisk ohälsa, både på kort och på lång sikt. Våld kan ge upphov till akuta skador som kräver sjukvård, men också leda till bland annat kroniska smärtor, ångest, depression och posttraumatiskt stressyndrom.[5]

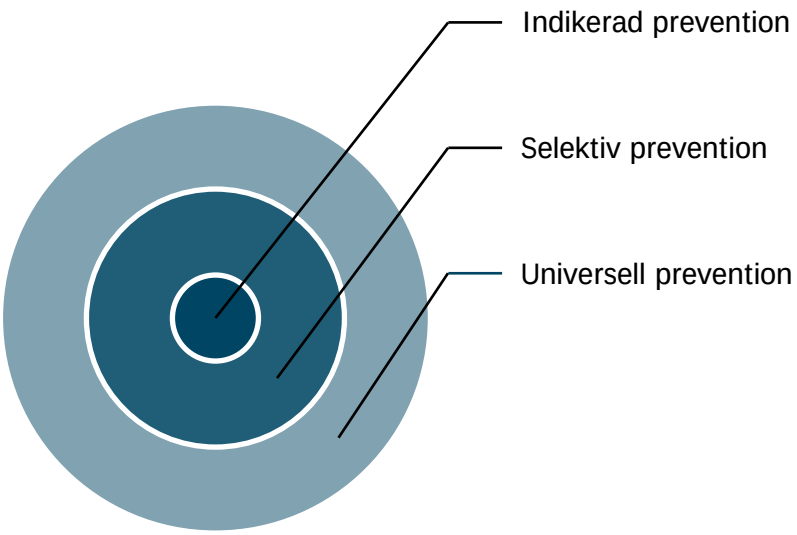
I Herrljunga kommun finns viss problematik med våld i form av våld i hemmet samt våld i olika former främst kring stationsområdet i centrala Herrljunga. Sådant som, enligt kommunens verksamheter inte sällan följs av otrygghet i hemmet, dyra

[3] Jämställdhetsmyndigheten, *Inget att vänta på - Handbok för våldsförebyggande arbete* (2019)
[4] WHO, *Global status report on violence prevention* (2014)
[5] https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/medicinska-och-psykosociala-konsekvenser-av-vald-i-nara-relationer/

dygnsplaceringar för familjehem, SiS och HVB-hem, samt ökad risk för psykisk ohälsa, ärvt våldsbeteende, otrygga relationer, missbruk samt sämre förutsättningar att klara skolan för barn och unga.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete kan delas in i tre nivåer, enligt *preventionscirkeln*, för att underlätta att förstå perspektivförändring från *åtgärdande* till *förebyggande*. Längst in i cirkeln finns *indikerade insatser,* som oftast involverar de mest kostsamma och komplicerade åtgärderna medan insatserna längst ut i cirkeln, i så kallad *universell prevention*, är mindre resurskrävande då de kan nås av många fler än de övriga två nivåerna. Det våldspreventiva metoderna som lyfts i den här planen räknas som universell prevention.[6]

Indikerad prevention	Åtgärder eller behandling när problematiken är ett faktum.
Selektiv prevention	Riktas till riskgrupper. Ej konstaterad problematik.
Universell prevention	Riktas till 'alla' oavsett erfarenhet eller riskbedömning. Har positiv effekt på alla tre preventionsnivåer och minskar behovet av insatser i de två andra nivåerna. Minst resurskrävande.

[6] https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1656234/FULLTEXT01.pdf

Strategier och förändringsfaktorer

Strategier för minskat våld

WHO har identifierat sju övergripande och centrala strategier som alla bidrar till minskat våld och som därmed kan föra det våldspreventiva arbetet framåt. Av dessa kommer projektet framför allt fokusera på strategi 1, 2, 5 och 6.

1. *Utveckla säkra, stabila och vårdande relationer mellan barn och deras föräldrar och vårdnadshavare.*
2. *Utveckla livskunskap hos barn och ungdomar.*
3. *Minska tillgången och skadligt bruk av alkohol.*
4. *Minska tillgången till vapen och knivar.*
5. *Främja jämställdhet för att förebygga våld mot kvinnor.*
6. *Förändra kulturella och sociala normer som stödjer våld.*
7. *Minska våld genom att identifiera våldsutsatta samt tillhandahålla vård och stödprogram.*[7]

Tre förändringsfaktorer för våldsprevention

Projektet tar sin utgångspunkt i tre våldspreventiva förändringsfaktorer. Dessa är utgångspunkt för projektets målarbete, insatser och metoder. utgör grunden för projektets våldspreventiva metoder och är ett sätt att långsiktigt minska våld genom de tre förändringsfaktorerna:

1. *Våld* – att öka kunskapen om sambandet mellan lindrigt och grovt våld.
2. *Genus* – att synliggöra samband mellan destruktiva könsnormer och våld.
3. *Aktiv åskådare* – att inspirera till att ingripa vid våld, även lindrigt våld. [8]

Behovskartläggning

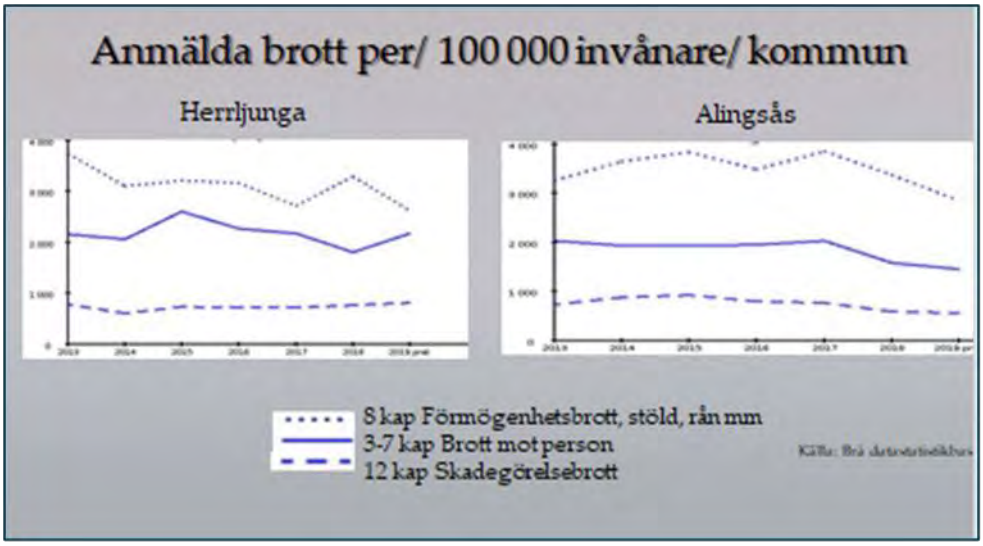
Projektet kom till efter av en kartläggning som visar på det våld och de riskfaktorer till våld, som förekommer i Herrljunga kommun. Kartläggningen tar upp fall av misshandel av barn 0–17 år, polisanmälningar och händelser som rör våld både i hemmet och ute i samhället. Kartläggningen tar också upp elevers upplevda trygghet i skolan, ANDT-bruk (alkohol, narkotika, doping, tobak) hos ungdomar samt

[7] WHO, Violence prevention – the evidence (2009)
[8] Jämställdhetsmyndigheten, *Inget att vänta på - Handbok för våldsförebyggande arbete* (2019)

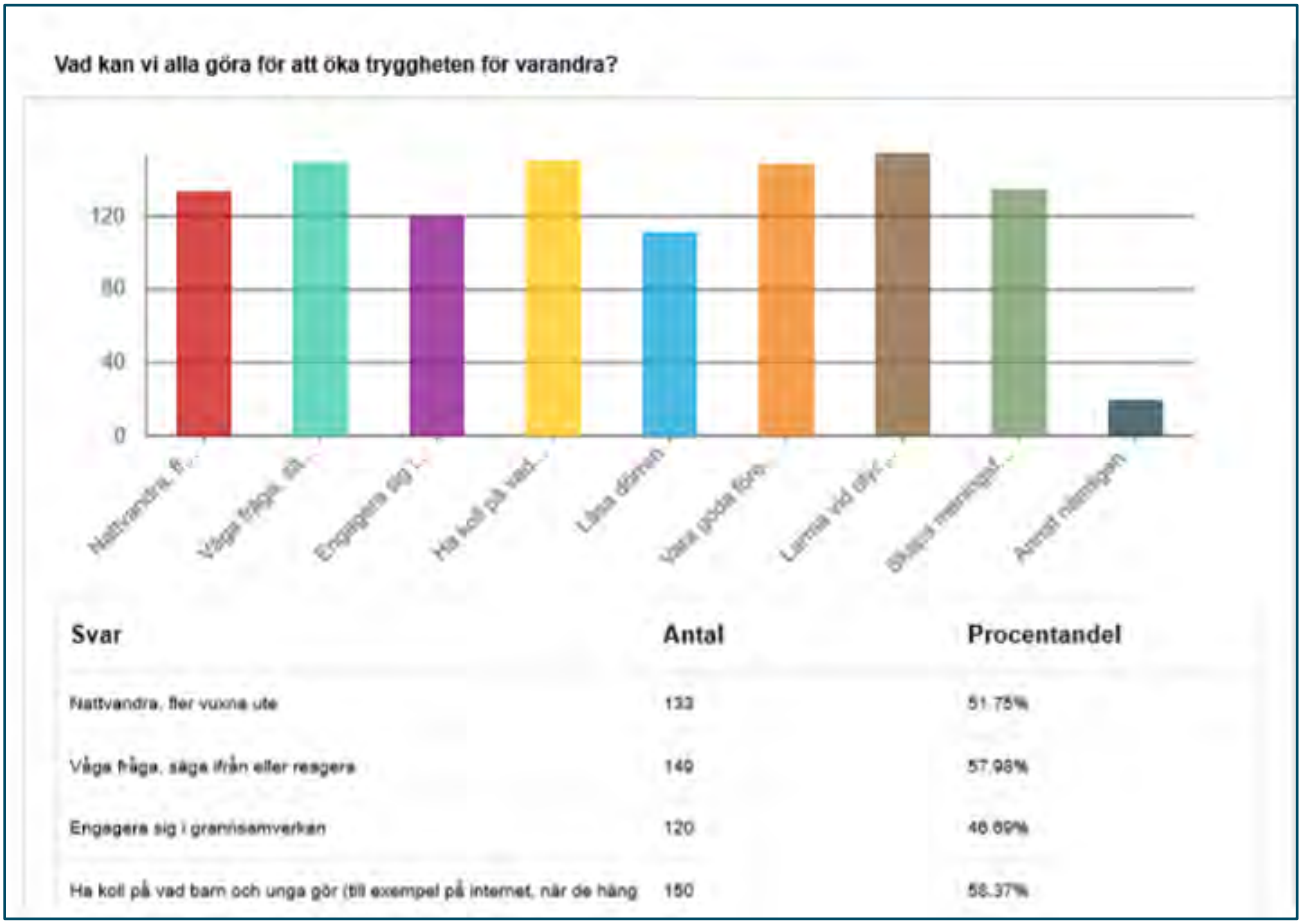
vårdnadshavare, upplevd hälsa hos unga samt trygga relationer till vårdnadshavare/andra vuxna. Kartläggningen uppmärksammar också kommunens verksamheters iakttagelser av att hårdare attityder och jargoner går längre ner i åldrar på barn jämfört med tidigare, sett över längre tid. Det förekommer också problematik med våld och kränkningar inom skolan.

Sammantaget är detta händelser som inte sällan följs av otrygghet i hemmet, och på sikt kan leda till dyra dygnsplaceringar för familjehem, SiS-/ HVB-hem, samt ökad risk för psykisk ohälsa, ärvt våldsbeteende, otrygga relationer, missbruk samt sämre förutsättningar att klara skolan för barn och unga.

Kommunpolisen lyfte i kartläggningen att det fanns återkommande problem gällande våldsbrott i Herrljunga, och ansåg att Herrljunga hade större problem än närliggande kommuner som Vårgårda och Alingsås. Bilden nedan visar tabell där streckad linje visar att Herrljunga hade högre andel brott mot person under perioden 2015–2019. Herrljunga låg under perioder även högt gällande förmögenhetsbrott, stöd, rån med mera, samt skadegörelsebrott, jämfört med Alingsås.

Kartläggningen tar upp en lokal trygghetsundersökning som genomfördes av polisen och Herrljunga kommun 2019. En fråga i undersökningen löd “vad kan vi alla göra för att öka tryggheten för varandra?”. 57,9% svarade då “våga fråga, säga ifrån eller reagera” som andra vanligaste svar.

Svar	Antal	Procentandel
Nattvandra, fler vuxna ute	133	51.75%
Våga fråga, säga ifrån eller reagera	149	57.98%
Engagera sig i grannsamverkan	120	46.69%
Ha koll på vad barn och unga gör (till exempel på internet, när de hång	150	58.37%

En grundläggande del i projektet kommer vara att skapa en ram för återkommande kartläggning framåt, med fokus på läge och behov gällande våld och våldsprevention i Herrljunga kommun.

Projektbeskrivning

Projektets syfte

Det övergripande syftet för projektet är att minska våldet i Herrljunga kommun.

Beskrivning av vad projektet ska uppnå

Herrljunga kommun vill genom projektet *En kommun fri från våld* utveckla ett systematiskt och strategiskt våldspreventivt arbete i kommunen. Genom att utarbeta en löpande kunskapsförsörjning, implementera våldspreventiva metoder i verksamheter samt integrera det våldspreventiva perspektivet i kommunens styrande dokument läggs en grund för fortsatt våldspreventivt arbete efter projektets slut.

Avgränsningar

Projektets våldspreventiva arbete utgår från en helhetsplan med många delar och aktörer. Det har sin utgångspunkt i två olika spår. Spår 1 har fokus på förskola och skola, medan Spår 2 innebär en *hela kommunen*-ansats. Arbetet kommer anta en universell preventionsnivå och grundar sig i de tre förändringsfaktorerna för våldsprevention.

Tidsplan

Projektet varar från 1 januari 2022 till 31 december 2024.

Projektets första år kommer ha ett övergripande fokus på att planera, sätta strukturerna för projektet samt att sjösätta utbildningskoncept för kommunens verksamheter, föreningar och näringsliv. Aktiviteter i skola och förskola inleds och ett kampanjmaterial tas fram för att användas under kampanjdagar och inför skollov.

Under projektets andra år fortsätter utbildningar riktat till kommunens verksamheter, föreningar och näringsliv. Nu är fokus även att systematisera insatserna i syfte att implementera i ordinarie strukturer.

Det sista året ägnas fortsatt åt implementering samt åt uppföljningsarbete.

Resurser

Personella resurser

- Projektledartjänst 50%
- Del av folkhälsostrategtjänst 20%
- Två operativa ombud, som använder del av sin tjänst för att implementera ett våldspreventivt arbetssätt som en del av det ordinarie arbetet.

Budget och finansiering

Projektets totala budget är 1 800 000 kr.

	Totalbelopp
Samordnare	820 000
Processledarutbildning	130 000
Agera tillsammans (skola)	150 000
Årlig föreläsning (skola)	50 000
Årlig föreläsning allmänheten	90 000
Inköp bokpaket (skola)	10 000
Personalomkostnader	100 000
Ombud Freetime 25 %	450 000
Totalbudget Våldspreventivt arbete	**1 800 000**

Projektet finansieras genom Herrljunga kommuns budget enligt beslut i Kommunstyrelsen 2021-10-25.

Målbild och ramar

Vision

Herrljunga är en kommun fri från våld. Här får varje barn sin rätt till goda uppväxtvillkor och frihet från våld tillgodosedd. Genom samverkan i hela kommunen och med civilsamhälle och näringsliv präglas Herrljunga av trygghet, inkludering och jämställdhet.

Huvudmål

Projektets huvudmål är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats.

Det våldspreventiva arbetet är något som berör kommunens befintliga arbete genom följande övergripande kommunmål:

3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.
6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Delmål

Projektets delmål är formulerade för att möta problem kopplade till kunskap, attityder och beteende kring våld.

1. En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.
2. Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.
3. Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.

Till delmålen kopplas insatser, enligt matrisen nedan. Insatserna kan komma att utvecklas och revideras i syfte att bättre uppnå delmålen.

	KUNSKAP	ATTITYDER	BETEENDE
PROBLEM	Få räknar lindrigt våld som våld.	Destruktiva maskulinitetsnormer kopplade till våld råder.	Våld kan ske utan ageranden från omgivningen.
EFFEKTMÅL	Ökad kunskap om våldets mekanismer och om sambandet mellan lindrigt och grovt våld.	Verksamheter bedrivs på ett sätt som utmanar destruktiva maskulinitets normer kopplade till våld.	Verksamheter bedrivs på ett sätt som stödjer aktivt åskådarskap gemensamt hos både medarbetare och medborgare.
MÅL	En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.	Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.	Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.
INSATSER PÅ STRUKTURNIVÅ (interna strukturer, rutiner, uppföljning)	• Kartläggning av förekomsten av våld • Utbildningsmaterial • Utbildning av samtliga chefer • Certifiering av föreningar	• Förankring och förarbete på ledningsnivå • Införa årlig uppföljning	• Genomlysning av styrdokument • Utbildning av samtliga chefer • Utveckling av APT-material
INSATSER PÅ MEDARBETARNIVÅ (utbildning, kollegialt lärande)	• Webbutbildning för samtliga verksamheter • Fördjupande utbildningar för relevanta verksamheter	• Utbildning av verksamheter i utvalda metoder • Våldspreventivt nätverk	• APT-träffar • Kampanjer
INSATSER PÅ MÅLGRUPPNIVÅ (bemötande och hur verksamheten genomförs)	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet	Tas fram tillsammans med respektive verksamhet

Genomförande

Projektledning

Projektledningen består av en projektledare samt en ombudsgrupp.

Ombudsgruppen består av:

- Strategiskt ombud 1: Projektledare En kommun fri från våld
- Strategiskt ombud 2: Folkhälsostrateg
- Operativt ombud 1: Fritidsledare Altorpskolan
- Operativt ombud 2: Badmästare Herrljunga Sportcenter

Projektledaren samordnar och driver den övergripande processen framåt. Ombudsgruppen träffas regelbundet och de operativa ombuden implementerar successivt ett våldspreventivt arbetssätt i sina respektive verksamheter. Folkhälsostrategen samarbetar med projektledaren i det strategiska arbetet och representerar även projektet i folkhälsopolitiska rådet, styrgrupp för familjecentralen, styrgrupp och arbetsgrupp för SSPF samt lokal närvårdsamverkan.

Avstämning sker regelbundet med kommundirektören.

Våldspreventivt arbete i två spår

Det våldspreventiva arbetet utgår från en helhetsplan med många delar och aktörer. Det har sin utgångspunkt i två olika spår. Spår 1 har fokus på förskola och skola, medan Spår 2 innebär en *hela kommunen*-ansats.

Spår 1. Förskola och skola

Pedagoger i förskolan utbildas i våldsprevention. Bokpaket att använda i verksamheterna tas fram. Familjecentralen inleder arbete med föräldraskapsstöd utifrån ett våldspreventivt perspektiv. Pedagoger inom grundskola och gymnasiet utbildas i våldspreventiva metoder. Även personal inom elevhälsoteam får utbildning i våldsprevention. För lågstadieåldrar erbjuds kulturinsatser som berör temat. Vårdnadshavare får information.

Spår 2. Hela kommunen

Ombudsgruppen går en processledarutbildning med fokus på våldsprevention via organisationen MÄN. Ombuden arbetar med utbildning och implementering i våldsprevention utifrån sina olika roller. Utbildningar ska riktas till kommunens verksamheter, men även civilsamhälle och näringsliv. Certifieringen *Utmärkt förening* ger civilsamhället möjlighet att utveckla ett våldspreventivt perspektiv. Kampanjarbete och föreläsningar kommer rikta sig till allmänheten.

Förhållningssätt samt exempel på metoder och verktyg

Grundläggande förhållningssätt och arbetssätt

Projektet genomförs med direkt inspiration från En kommun fri från våld Borås och syftar till att förebygga våld baserat på genus- och folkhälsovetenskaplig ansats. Arbetet för våldsprevention i Herrljunga kommun antar ett salutogent förhållningssätt med fokus på främjande faktorer samt ett rättighetsbaserat arbetssätt för att utforma hållbara insatser. De metoder som används i det våldspreventiva arbetet ska främja en långsiktig och socialt hållbar utveckling mot våld. Syftet är att minska all slags våld och metoderna riktas till både kommunal verksamhet, civilsamhälle och näringsliv. Nedan följer exempel på metoder för universell våldsprevention som kommer användas i projektet.

Agera tillsammans

Agera tillsammans är ett utbildningsmaterial för elever i mellanstadiet och en konkretisering av skolans systematiska arbete för att förebygga kränkande behandling och trakasserier. Under lektionsserien får elever och pedagoger bredda sin syn på vad våld kan vara och hur en kan ingripa på ett tryggt och säkert sätt före, under och efter en händelse. Agera tillsammans ägs av organisationen MÄN.

Machofabriken

Machofabriken är ett metodmaterial för praktiskt arbete för jämställdhet och mot våld tillsammans med unga. Fokus ligger på normer för manlighet och hur de påverkar oss alla. Metoden erbjuder verktyg att utforska och reflektera kring förväntningar, attityder och begränsningar utifrån destruktiva könsroller. Machofabriken vänder sig till ungdomar – oavsett kön – i åldrarna 13–25. Machofabriken är en verksamhet som ägs gemensamt av Unizon och organisationen MÄN

Alla Barn i Centrum – ABC

ABC är ett föräldrastödsprogram som vänder sig till alla föräldrar till barn i olika åldersgrupper. Syftet, utöver att stärka familjerelationer, är att hjälpa föräldrar att handskas bättre med vardagssituationer. Programmet består av gruppträffar som leds av utbildade gruppledare med teman som rör relationer, samspel, stress samt förbyggande och hantering av konflikter. Övningar hemma med barnen i vardagen ingår mellan träffarna. Föräldrar ges tillgång till aktuell forskning om exempelvis barns utveckling, strategier för att få barn att somna och om hur man hanterar konflikter. ABC förvaltas av Sektionen för psykologi på Karolinska institutet

Matris för våldspreventiva insatser

Matris för våldspreventiva insatser är ett verktyg för att skapa kontinuitet och systematik i arbetet med våldsprevention. Den utgör på samma gång ett planerings- och ett uppföljningsverktyg och den kopplar samman insatser med effektmål på ett

överskådligt sätt. Genom att planera insatser på tre nivåer stärks förutsättningarna att uppnå goda effekter. Genom att använda planen i en uppföljningsrutin blir det möjligt att följa hur väl effektmålen nås samt att avgöra samt att avgöra vilka nya insatser som kan göras inom respektive förändringsprincip. På så vis implementeras stegvis en kontinuerlig utveckling på området. Planen revideras alltså allteftersom arbetet fortskrider. Planen underlättar för chefer att följa upp arbetet med våldsprevention, men hjälper även medarbetarna att hålla överblick och vara proaktiva. Matrisen är framtagen av Borås Stad, här något omarbetad.

	KUNSKAP OM VÅLD	GENUS-NORMER	AKTIV ÅSKÅDARE
PROBLEM			
EFFEKTMÅL			
INSATSER PÅ STRUKTURNIVÅ (interna styrdokument, rutiner, uppföljning)			
INSATSER PÅ MEDARBETARNIVÅ (utbildning, kollegialt lärande, inläsning, presentation)			
INSATSER PÅ MÅLGRUPPSNIVÅ (bemötande och hur verksamheten genomförs)			

Uppföljning

Projektledningen kommer löpande följa upp i vilken utsträckning planerade insatser genomförs och hur många som berörs av dem. Uppföljning görs även kring hur ombudsgrupp och samverkan fungerar och om rätt förutsättningar finns för arbetet.

Projektets utbildningsinsatser kommer föregås av mätningar, där deltagarna själva gör en skattning kring sina kunskaper, attityder och beteenden kopplat till de våldspreventiva förändringsfaktorerna. Då dessa mätningar upprepas efter utbildningarna kan de sammantaget komma att ge en bild av hur kompetenser, attityder och beteendeintentioner utvecklas.

På Altorpskolans fritidsgård och Herrljunga Sportcenter, där projektets operativa ombud verkar, kommer en närmre, mer kvalitativ löpande uppföljning göras inom ramen för ombudsgruppens arbete.

I de verksamheter där våldspreventiva metoder implementeras kommer analys göras utifrån de utvärderingsverktyg som ingår i metoderna samt övriga relevanta indikatorer.

I projektets planering ingår även att den kartläggning av våld som ligger till grund för den våldspreventiva satsningen upprepas vid projektets slut. Med tanke på långsiktigheten i ett universellt preventivt arbete är det däremot inte givet att resultaten i kartläggningen kommer kunna kopplas direkt till projektets insatser.

Då ett preventionsarbete som rör normer och rättigheter kan få påverkan även på andra områden än våld, kommer projektledningen även vara uppmärksamma på eventuella andra följder av projektets insatser. Det skulle kunna röra områden som studiero i skolan, könsfördelning bland deltagare i fritidsaktiviteter, stärkt föräldraskap, alkoholkonsumtion, förstörelse och vandalisering samt psykisk hälsa.

Kommunikationsplan

Målgrupper och kommunikationskanaler

Nedan beskrivs projektets målgrupper för kommunikation samt deras roller i förhållande till En kommun fri från våld. Även möjliga kommunikationskanaler listas.

Interna målgrupper	Behov och intresse	Kanaler
Förvaltningschefer	Har stort inflytande, budget och personalansvar. Deras inställning är av avgörande betydelse för att utbildningar och metoder ska användas enligt plan.	Kommunledningsgruppen Chefsutbildning
Enhetschefer	Viktiga för förändringsvilja samt att skapa förutsättningar för implementering och systematik.	Ledningsgrupper Chefsutbildning
Politiker	Viktiga som initiativtagare och yttersta beslutsfattare.	Utbildning Rapportering till Kommunstyrelsen
Ombudsgrupp Medarbetare med utvecklingsuppdrag eller särskilt intresse	Möjliga förändringsledare och ambassadörer inom sina verksamheter. Möjligheter att implementera samt sprida kunskap och goda exempel.	Ombudsgruppsmöten Egen Teams-kanal Grundutbildningar Nätverk Teams-kanal
Övriga medarbetare	Ska omsätta våldsprevention i praktiken.	Grundutbildningar Teams-kanal KomNet intranät

Externa målgrupper	Behov och intresse	Kanaler
Föreningar Näringsidkare	Viktiga för att få spridning inom hela kommunen. Möjliga ambassadörer.	Kommunens föreningsutvecklare Certifiering Grundutbildningar Fokus Herrljunga
Allmänheten	Slutliga mottagare av de våldspreventiva budskapen och de som har rätt att leva ett liv fritt från våld. Möjliga ambassadörer.	Kampanjer Pressmeddelanden Hemsida Sociala medier
Andra kommuner	Viktiga som nätverk för att sprida arbetet som sker i Herrljunga samt för att få input från deras goda exempel.	Kommunsamverkans-grupper
Organisationer Länsstyrelsen Jämställdhets-myndigheten	Viktiga som experter i sakfrågan och metodägare, samt som nätverk för att sprida arbetet som sker i Herrljunga.	Samverkansgrupper Direktkontakt med handläggare

Budskap

- Våld kan förebyggas. Det är inte en önskedröm, utan ett påstående baserat på fakta. (WHO)
- Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill. (Per Isdal)
- Acceptans av lindrigt våld kan skapa en grogrund för grövre våld.
- Ökad jämställdhet och utmaning av destruktiva könsroller minskar förekomsten av våld.
- En aktiv åskådare kan agera före, under eller efter våld, även vid lindrigt våld.
- Alla kan bidra till minskat våld.
- Herrljunga kommun satsar på våldsprevention för skola och förskola samt med en *hela kommunen*-ansats.

Rapportering

Projektet avrapporteras genom en delrapport efter projektets halva tid samt genom en slutrapport vid projektets slut.

Rapporteringen avser att visa hur väl projektets huvudmål och delmål uppfyllts, resultat av uppföljning och mätning samt vilka strukturer och förutsättningar som finns för ett fortsatt våldspreventivt arbete i Herrljunga kommun efter projektets slut.

SN § 29 DNR SN 2023/30 790

Hantering av taxor och avgifter - uppdatera ålder för fixartjänst till 69 år

Sammanfattning

En revidering och översyn av riktlinjer för avgiftshandläggning skall göras vid behov eller minst var 5:e år och förslag på förändringar ska fastställas av Kommunfullmäktige.
Socialförvaltningen har fattat beslut om att revidera riktlinjen för handläggning enligt beslut av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet utifrån behov. En uppdatering i riktlinjen behöver göras utifrån ändrad lagstiftning.

Uppdateringen avser den förändrade åldern i Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter §7. Kommuner får tillhandahålla servicetjänster utan individuell behovsprövning åt personer som fyllt 69år from 2023-01-01. Tidigare ålder var 68år.

”Kommuner får utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster åt personer som fyllt 69 år.”

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-02-03
Riktlinjer – Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet
Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna revidering av riktlinjer för handläggning av taxor och avgifter inom socialnämndens verksamhet i enlighet med den uppdateringen i Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna revidering av riktlinjer för handläggning av taxor och avgifter inom socialnämndens verksamhet i enlighet med den uppdateringen i Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till:

DIARIENUMMER:	~~SN 2022/249~~
FASTSTÄLLD:	2016-11-21
VERSION:	~~5~~ 6
SENAST REVIDERAD:	~~KF § 158/2022-10-18~~
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Verksamhetschef IFO

Riktlinje

Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige

Gäller för handläggning och beslut om avgifter till personer som har insatser från Socialnämnden

Gäller från ~~2022-10-18~~

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll 1
1. Allmänt om avgifter 3
Bakgrund/lagstiftning 3
1.1 Socialtjänstlagen och andra lagar 3
1.2 Allmänt om handläggning 4
2. Huvudprinciper i avgiftssystemet 5
2.1 Högkostnadsskydd för avgifter - tak för högsta avgiftsnivå 5
2.2 Högkostnadsskydd 5
2.3 Avgiftsutrymme 5
3. Avgifter 5
3.1 Avgifter inom högkostnadsskyddet 5
3.2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet 7
3.3 Avgiftsfria insatser 9
4. Avgiftsberäkning 10
4.1 Avgiftsgrundande inkomster 10
4.2 Insamling av inkomstuppgifter 10
4.3 Inkomstuppgift lämnas inte 10
4.4 Underskott i avgiftsunderlaget 10
4.4 Beslut 10
5. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper 11
5.1 Ensamboende 11
5.2 Makar och registrerade partner 11
5.3 Sammanboende 11
6. Bostadskostnader 11
6.1 Förbehåll för bostadskostnad 11
6.2 Beräkning av boendekostnad 11
7. Förbehållsbelopp – minimibelopp 12
7.1 Kostnadsposter i förbehållsbeloppet 12
7.2 Nivån på förbehållsbeloppet – minimibeloppet 12
7.3 Individuell prövning av minimibeloppet 13
8. Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse 14
8.1 Nedsättning med anledning av dubbla bostadskostnader 14
8.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar 14
9. Debitering av avgifter 15

10. Omprövning och ändring av avgifter 15
10.1 Årlig omprövning 15
11. Överklagande 15
11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem 15
11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut 15

Ordbok

Make/maka – Personer som ingått äktenskap med varandra

Registrerade partner – Två personer av samma kön som låtit registrera sitt partnerskap

Sambo – Två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll

1. Allmänt om avgifter

Bakgrund/lagstiftning

Enligt Socialtjänstlagen (2001:453) får kommuner ta ut avgifter för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) (kapitel 8 SoL). För insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) får kommunen däremot inte ta ut avgifter.

Avgifter för hemtjänst och dagverksamhet får inte, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov, boendekostnader och andra normala levnadsomkostnader.

När avgiften fastställs skall kommunen försäkra sig om att den sökandes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Alla avgifter omräknas årligen enligt gällande prisbasbelopp och fastställd riktlinje för avgiftshandläggning utan att avgifterna tas upp på nytt för beslut i Kommunfullmäktige.

Revidering och översyn av riktlinjer för avgiftshandläggning skall göras vid behov eller minst var 5:e år och då fastställas av Kommunfullmäktige.

1.1 Socialtjänstlagen och andra lagar

Kommunen får ta ut avgifter och begära ersättning från enskilda enligt 8 kap i Socialtjänstlagen (SoL). Kostnaden kommunen tar ut får inte överstiga kommunens självkostnader.

Kommunens avgiftssystem och dess tillämpningsregler för avgifter inom socialförvaltningen styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- SoL - Socialtjänstlagen (2001:453)
- HSL - Hälso- och sjukvårdslagen (1992:567)
- LSS - Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)
- BTPL - Lag om bostadstillägg för pensionärer (2001:761)
- IL - Inkomstskattelagen (1999:1229)
- KL - Kommunallagen (2017:725)
- FL – Förvaltningslagen (2017:900)
- SoF – Socialtjänstförordningen (2001:937)

1.2 Allmänt om handläggning

Nedanstående föreskrifter ligger som grund vid beräkning av avgifter inom socialförvaltningen. I varje enskilt ärende görs alltid en individuell beräkning. Utgångspunkten för avgiftssystemet är att avgifter för vård- och omsorgsinsatser inte får uppgå till så höga kostnader att den enskilde inte har tillräckliga medel för sina personliga behov.

Det skall vara enkelt och lättförståeligt och oberoende av var den enskilde får sin vård och omsorg, om det är i det egna hemmet eller i ett särskilt boende.

Sekretess

Samtliga uppgifter registreras, bearbetas och dokumenteras. Uppgifterna är sekretessbelagda enligt 26 kap 1 § Offentlighets- och sekretesslagen.

Myndighetsutövning

Vård- och omsorgsinsatser

Vid biståndsbeslut avseende vård- och omsorgsinsatser enligt SoL och LSS handläggs och utreds avgiftsbeslut av handläggare med biståndsbeslutet som underlag.

Avgiftstillämpning enligt dessa tillämpningsföreskrifter gäller även då vård och omsorg ges av annan vårdgivare på uppdrag av kommunen.

Den enskilde skall informeras om kommunens avgiftssystem och tillämpningsföreskrifter för vård- och omsorgsavgifter. Den enskilde skall även upplysas om sin skyldighet att lämna uppgifter till kommunen vid förändringar som påverkar vård- och omsorgsavgiftens storlek.

En ekonomisk utredning skall göras vid varje enskilt ärende. Uppgifter om inkomster och bostadskostnad skall inhämtas från den enskilde via uppgiftsblankett och via datamedia från Försäkringskassan. Lämnas efterfrågade uppgifter inte in fastställs avgift utifrån fastställda kriterier, se 4.3.

Omräkning av avgiften sker i normalfallet en gång per år vid årsskiftet på grund av förändringar i prisbasbeloppet, inkomstförhållanden och bostadskostnader, se 10.1. Kommunen är även skyldig att ändra avgiften under pågående kalenderår om något förhållande som påverkar avgiften har ändrats eller om kommunen tidigare erhållit felaktiga uppgifter. Uppgifter som lämnas av den enskilde skall kunna styrkas. Den enskilde skall ges information om möjligheten att ansöka om höjning av minimibeloppet för merkostnader, se 7.3 Höjning av minimibeloppet.

Den enskilde skall erhålla skriftligt avgiftsbeslut. Av beslutet skall det framgå hur avgiften beräknats och hur den enskilde kan besvära sig över beslutet. I beslutet skall tillämpliga lagparagrafer anges.

Om den enskilde inte är nöjd med socialnämndens avgiftsbeslut kan detta överklagas med förvaltningsbesvär.

Föräldrars ersättning till kommunen vid placering av barn under 18 år

Vid beslut om föräldrars ersättning till kommunen vid placering av barn under 18 år handläggs beräkningen av handläggare och beslut tas av socialsekreterare.

Föräldrarnas och barnets deklarationsuppgifter, som ligger till grund för beräkningen av ersättningsnivån kommunen får ta ut, hämtas från Skatteverket. Ersättningsnivån ska räknas om årligen.

Respektive förälder ska underrättas om ersättningsbeloppet. Beslutet kan ej överklagas med förvaltningsbesvär.

Fullmakt

I det fall den enskilde saknar förmåga att föra sin egen talan skall fullmakt eller legal företrädare finnas.

2. Huvudprinciper i avgiftssystemet

Samtliga avgifter avrundas till närmaste krontal uppåt.

2.1 Högkostnadsskydd för avgifter - tak för högsta avgiftsnivå

Riksdagen har beslutat om ett högkostnadsskydd för vad olika insatser inom socialtjänst/vård och omsorg ska få kosta den enskilde. Högkostnadsskyddet ändras, vanligen en gång årligen, i takt med att prisbasbeloppet ändras.

2.2 Högkostnadsskydd

Avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård får uppgå till högst en tolftedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.
Avgiften för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen får uppgå till högst en tolftedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.
Det är den högsta månatliga avgiften som får tas ut, oavsett hur stort avgiftsutrymmet är.

2.3 Avgiftsutrymme

För att beräkna avgiftsutrymmet skall skatt, nettobostadskostnad samt minimibelopp och ev. individuellt belopp (extra minimibelopp) räknas bort från den totala bruttoinkomsten. När förbehållsbeloppet är fastställt görs en beräkning av hur stor ekonomiskt utrymme den enskilde har att betala avgift – ett så kallat avgiftsutrymme.

Avgiftsutrymmet är det belopp som kvarstår av inkomsten när förbehållsbeloppet är frånräknat.

Så här beräknas avgiftsutrymmet:

Förbehållsgrundande inkomst – Förbehållsbelopp = Avgiftsutrymme

3. Avgifter

3.1 Avgifter inom högkostnadsskyddet

Alla insatser som omfattas av högkostnadsskyddet kan enbart erhållas efter beslut enligt socialtjänstlagen eller hälso- och sjukvårdslagen.

3.1.1 Avgifter för Särskilt boende

Avgiften per månad för särskilt boende är en tolftedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. I avgiften ingår omsorg och hemsjukvård. Inget avdrag görs vid frånvaro.

3.1.2 Avgifter för hemtjänst

Avgift för hemtjänst tas ut beroende på omfattning.

Nivå
Nivån fastställs individuellt genom biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen, SoL. Den som enbart har hemtjänstinsatser betalar enligt nedanstående nivåer. För den som har hemtjänstinsatser enligt nivå 1 och 2 tillkommer avgift hemsjukvård och larm för dem som även har detta. För nattillsyn i form av kamera debiteras enligt biståndsbedömt hemtjänstnivå 1-3.

Avgiften baseras på prisbasbeloppet som fastställs årligen. Avgiftsbeloppet avser den högsta kostnad kommunen får debitera per månad.

Nivå 1 (1 – 4 ggr/mån) – en tolftedel av 17 % av prisbasbelopp

Nivå 2 (2 – 7 ggr/vecka) – en tolftedel av 33 % av prisbasbelopp

Nivå 3 (Dagligen, kväll och natt) – en tolftedel av 53,92 % av prisbasbelopp (högkostnadsskydd)

Vid frånvaro från insats, t ex vid akut sjukhusvistelse, görs avdrag för omsorg med 1/30-del av månadsavgiften från och med första frånvarodagen till och med dagen före återkomsten. Detta innebär att inget frånvaroavdrag görs vid en dags frånvaro.

Avgift för trygghetstelefon och larm
Avgiften per månad för trygghetslarm är 6,8 % av prisbasbelopp fördelat på 12 månader.

Trygghetstelefon och larm betraktas som ett abonnemang för vilket en månadsavgift tas ut. Avgiften för trygghetstelefon och larm avser per hushåll.

Larmavgiften räknas som ett abonnemang och inga avdrag görs.

Avgift för matdistribution
Utkörningsavgiften per tillfälle för matdistribution är en tolftedel av 1,2 % av prisbasbelopp.

Avgift för dagverksamhet (SoL)
Avgiften för dagverksamhet är 1/30 av högkostnadsskyddet per deltagartillfälle.

3.1.3 Avgift för vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats (SoL)

Månadsavgift (boendeavgift) per månad för boende på korttiden fastställs till en tolftedel av 0,5539 av prisbasbeloppet. Utöver månadskostnaden tas det ut en avgift (omsorgsavgift) på 1/30 av högkostnadsskyddet per vistelsedygn.

3.1.4 Avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser, utom läkarvård.

Avgiften per månad för hälso- och sjukvårdsinsatser är en tolftedel av 8,7 % av prisbasbelopp oavsett omfattning. Hemrehabilitering enligt HSL omfattas av denna avgift.

Ingen hälso- och sjukvårdsavgift tas ut för patienter under 20 år och för patienter som har psykiatrisjuksköterskan som områdesansvarig sjuksköterska.

Avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser tas ut så länge personen är inskriven i hemsjukvården. Den som har insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen betalar enligt avgiftstaxa oavsett om arbetet utförs av sjuksköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut eller av personal som delegerats uppgiften.

De som har ett löpande beslut om hälso- och sjukvårdsinsats vid behov betalar varje månad oavsett om de haft insats den månaden eller inte.

Avdrag för kommunal hälso-och sjukvård görs endast vid frånvaro hel kalendermånad.

3.2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet

Högkostnadsskyddet omfattar inte kostnader för måltider. Samtliga måltidsavgifter för personer, som har biståndsbeslut, är befriade från mervärdesskatt.

3.2.1 Måltidsavgifter

Måltidsavgift för särskilt boende
Kostnad för dygnsportioner (frukost, lunch, middag samt fika) fastställs av Tekniska kontoret. Den består av en fast och en rörlig del. Socialnämnden debiterar den enskilde som har beslut om särskilt boende eller korttid den del av dygnskostnaden som är fast. Vid frånvaro på grund av sjukhusvistelse eller annan frånvaro görs avdrag på matkostnaden med 35 % av dygnskostnaden.

Måltidsavgift för matdistribution
Kostnaden för matdistribution per portion fastställs till den kostnad som tekniska kontoret tar ut.

Måltidsavgift för dagverksamhet SoL samt daglig verksamhet LSS
Kostnaden för lunch på dagverksamhet SoL samt daglig verksamhet LSS fastställs till 85 % av den kostnad som tekniska kontoret tar ut av socialnämnden.

Måltidsavgift för boende LSS; korttidsvistelse och skolinternat
Kostnaden för helpension inom LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat, fastställs till 1/30 av summan av konsumentverkets beräknade kostnader för livsmedel samt förbrukningsartiklar. Matavgiften minskas med kostnaden för den måltid då den boende inte äter på boendet. Vid skolinternat innebär detta att avgiften minskas med lunchkostnaden. Fördelningen av dygnskostnaden är enligt följande:

Frukost – 20 %
Lunch – 35 %
Mellanmål – 10 %
Kvällsmat – 35 %

Måltidsavgift för KTS
Måltidsavgiften för KTS fastställs till 65 % av kostnaden för helpension inom LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat.

3.2.2 Egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Vård och behandling för missbruk
Egenavgiften för vård och behandling för missbruk i HVB och familjehem är 80 kr/dygn. För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges enligt 9 kap. 4 § SoL.

Stödboende/omvårdnad för missbruk och/eller psykisk problematik
Avgiften för stöd- och omvårdnadsboende för missbruk och/eller psykisk problematik vid placering på boende är 156 kr/dygn, varav 70 kr är avgift för boende och 86 kr är avgift för mat. Vid placering i familjehem är avgiften 119 kr/dygn varav 33 kr är avgift för boendet och 86 kr är avgift för mat. Beviljas som försörjningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.

3.2.3 Föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn under 18 år

Vid placering av barn får kommunen ta ut ersättning från föräldrarna. Beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar högsta underhållstödsbeloppet. Summan beräknas utifrån senaste deklarationsuppgifterna för respektive förälder. Beslutet kan inte överklagas.

3.2.3 Färdtjänst

Egenavgifter i färdtjänst

Avgifter för färdtjänst i Herrljunga kommun beslutas av kommunfullmäktige.

Egenavgifterna uppräknas årligen med den genomsnittliga förändringen för biljettpriserna i den allmänna kollektivtrafiken.

Färdtjänstresa med personbil alternativt specialfordon

Egenavgift i färdtjänst är avståndsbaserad med en grundavgift på 50 kr för de första 10 kilometrarna och därefter ett påslag med 3 kr per kilometer (år 2021).

Barn under 7 år åker gratis.

Resor till daglig verksamhet och dagverksamhet

Gällande avgift för färdtjänstresa gäller för både tur och retur.

Resa till och i annan kommun utanför Herrljunga kommuns färdtjänstområde

- Inom Västtrafiks trafikområde gäller samma egenavgift som den i Herrljunga kommun.
- 30% av taxameterbeloppet vid färdtjänstresa utanför Västtrafiks trafikområde, dock lägst den egenavgift som gäller för resa inom Herrljunga kommun.

Avgift för medresenär inom färdtjänstområdet

Medresenär erlägger avgift vid alla resor enligt vad som anges vid färdtjänstresa. Ledsagare betalar ingen avgift.

Avgift vid utebliven färdtjänstresa

Skulle en färdtjänstresenär utebli från en beställd färdtjänstresa eller om resenären inte avbeställer sin resa inom föreskriven tid äger kommunen rätt att ta ut ersättning med 200 kr av resenären.

Avgift vid allvarlig överträdelse

Vid missbruk av rätten att nyttja färdtjänstresa samt allvarliga eller upprepade överträdelser av föreskrifter och villkor har Herrljunga kommun rätt att ta ut en avgift motsvarande hela transportkostnaden för den beställda resan.

3.2.4 Övriga kostnader utanför högkostnadsskyddet

Bostadskostnader
Hyran för boende inom kommunens regi debiteras utifrån beslut i socialnämnden.

För bostad i annan kommun debiteras det Herrljunga kommun blivit debiterade. Finns inte kostnaden för bostad angivet i avtalet beslutar socialnämndens myndighetsutskott om kostnaden.

Fixartjänst och tvättservice
Fixartjänst och tvättservice är en så kallade servicetjänst, som kommunen kan tillhandahålla utan individuell behovsprövning till personer som fyllt ~~68 år~~ 69 år. Kostnaden för fixartjänst för 2022 fastställs till 292 kr per timme och höjs sedan årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet. Kostnaden för tvättservice för 2022 fastställs till 92 kr per kilo och höjs sedan årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet.

Förbrukningsvaror
Förbrukningsvaror ska ses som kommunens utlägg för varor som redan ingår i den enskildes förbehållsbelopp på särskilt boende. En förutsättning är då att beloppen är skäliga och inte överstiger de normalbelopp som Konsumentverket beräknar i sina årliga hushållsbudgetar. Herrljunga kommun debiterar enligt Konsumentverkets beräkning av vad förbrukningsvaror för en person kostar.

Medicinsk fotvård
Medicinsk fotvård erbjuds dem som fått remiss från läkare eller distriktssjuksköterska. Kostnaden fastställs enligt Västra Götalandsregionens taxa. Vid hembesök debiteras samma kostnad som för hembesök från vald vårdcentral enligt Patientavgifter i Västra Götaland.

Vaccination
Vaccination debiteras enligt Västra Götalandsregionens taxa. Vaccination ingår inte i avgiften för hälso- och sjukvård eller i högkostnadsskyddet.

3.3 Avgiftsfria insatser

Avgiftsfri avlösning
Avlösning till anhörig upp till 10 timmar per månad tas inte ut någon avgift för.

Boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning
Boendestöd är en insats som ges utifrån socialtjänstlagen i syfte att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning för att själv, så lång som möjligt, klara sin dagliga livsföring.

Avgifter för insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS.
Alla insatser enligt LSS är avgiftsfria.

Den som därutöver har beviljade insatser enligt SoL eller HSL betalar avgift enligt gällande regler för dessa insatser.

Avgifter får enligt 8 kap. 1 § SoL ej tas ut för bistånd i form av stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär.

4. Avgiftsberäkning

4.1 Avgiftsgrundande inkomster

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Den inkomst som används för att beräkna avgiftsutrymmet är den enskildes nettoinkomst samt bostadstillägg. Vid beräkning av nettoinkomsten används innevarande års inkomster.

4.1.1 Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande:

Skattefria ersättningar som inte skall tas med vid inkomstberäkningen och avgiftsunderlaget är barnbidrag, barns inkomster eller barns avkastning på förmögenhet, bistånd enligt socialtjänstlagen, introduktionsersättning för flyktingar, handikappersättning, assistansersättning och den del av vårdbidraget som utgör ersättning för merutgifter.

4.2 Insamling av inkomstuppgifter

En gång per år får samtliga en inkomstförfrågan. Ändras förhållanden under året, på grund av till exempel ändrad hyra vid byte av bostad, är var och en skyldig att lämna uppgift om detta. Uppgifter om pension och bostadstillägg som betalas ut från Pensionsmyndigheten överförs via datafil från Pensionsmyndigheten.

För att kunna fastställa avgift, krävs att kommunen har tillgång till nödvändiga inkomstuppgifter. Om begärda inkomstuppgifter inte lämnas skickas ett avgiftsbeslut med högsta avgift ut. Inkomstuppgifter inhämtas i normalfallet via uppgiftsblankett från den enskilde eller via datamedia från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Vissa uppgifter kan endast erhållas från den enskilde. Om den enskilde inte lämnar inkomstuppgifter eller avstår från att lämna uppgifter fastställs den högsta avgiften enligt gällande taxa utan inkomstprövning.

Ny avgift gäller från och med den månad inkomstuppgifter lämnats till kommunen.

4.3 Inkomstuppgift lämnas inte

Om den enskilde inte lämnar inkomstuppgifter eller avstår från att lämna uppgifter fastställs den högsta avgiften enligt gällande taxa utan inkomstprövning.

4.4 Underskott i avgiftsunderlaget

Enligt kommunallagens likställighetsprincip kan kommunen inte reducera för matkostnad eller hyra i relation till inkomst utan särskilt lagstöd. Sådant lagstöd finns inte. Den enskilde som, efter att ha betalat mat och hyra, inte har tillräckligt med pengar kvar till sin försörjning skall hänvisas till att söka försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Personer som är 65 år och äldre hänvisas till Pensionsmyndigheten för ansökan om äldreförsörjningsstöd.

4.4 Beslut

Beslut om förbehållsbeloppet fattas på delegation av avgiftshandläggare.

5. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

5.1 Ensamboende

Samtliga inkomster, tillgångar och utgifter enligt ovan ligger till grund för avgiftsberäkning.

5.2 Makar och registrerade partner

Makars inkomster skall slås samman och delas på två. När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. För makar/registrerade partners i gemensamt hushåll, beräknas den sammanlagda inkomsten som därefter delas lika. Med makar jämställs personer som lever tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden och har gemensamma barn. För makar som lever åtskilda på grund av att en av makarna bor i särskilt boende/enskilt vårdhem, skall den sammanlagda nettoinkomsten ligga till grund för avgiftsberäkningen.

5.3 Sammanboende

För sammanboende beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan. När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

6. Bostadskostnader

6.1 Förbehåll för bostadskostnad

För att hyran skall få tillgodoses i förbehållsbeloppet skall bostadstillägg för äldre sökas hos Pensionsmyndigheten eller bostadsbidrag för övriga hos Försäkringskassan. Beslutet lämnas till avgiftshandläggaren. Inkommer inte något beslut, sätts hyreskostnaden till 0 kronor/månad.

6.2 Beräkning av boendekostnad

Nettobostadskostnad

Vid avgiftsberäkning skall den enskildes nettobostadskostnad avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av bostadsbidrag som den enskilde får.

Beräkning av bostadskostnaden följer Pensionsmyndigheten PFS.

Hyreslägenhet: Aktuellt hyresbelopp. Vid hyrd bostad med kallhyra beräknas värmekostnaden enligt Försäkringskassans schablon för beräkning av bostadstillägg

Bostadsrättslägenhet: Aktuellt hyresbelopp plus 70 % av ränta på eventuell låneskuld som avser bostadsrätten

Eget enfamiljshus: Kostnader för uppvärmning och drift efter ett fast krontal per kvm enligt Försäkringskassans schablon. plus 70 % av ränta för eventuella lån som avser fastigheten plus fastighetsavgift.

Eget tvåfamiljshus: Samma som för enfamiljshus, men minskat med hyresintäkter för den uthyrda lägenheten.

Eget flerfamiljshus eller andelshus: Enligt belopp som framgår av senaste deklaration samt tillägg för eventuell uppvärmningskostnad.

Jordbruksfastighet: Driftskostnader och lånekostnader beräknas för fastighetens bostadsbyggnad enligt samma grunder som för enfamiljshus. Fastighetsavgift beräknas på den del av taxeringsvärdet som avser bostadsbyggnad dock högst 0,75 procent av bostadsbyggnadsvärdet och tomtmarksvärdet.

Fri bostad: Enligt de regler som gäller för fri bostad vid taxering till statlig inkomstskatt.

Parboende

Enligt 4 kap. 1 c § SoL har makar rätt att fortsätta sammanbo om den ena parten beviljas särskilt boende. Om den medboende beviljas hemtjänstinsatser omfattas han av avgiftsreglerna enligt sitt eget biståndsbeslut. Medboende, som inte har egna biståndsinsatser, omfattas inte av avgiftsreglerna i 8 kap. SoL. Kostnader för exempelvis mat, förbrukningsvaror etc tas ut med stöd av 8 kap kommunallagen (1991:900) och självkostnadsprincipen är styrande för storleken på beloppen i avtalet. Avgifter som tas ut för tjänster som inte anses vara social omsorg enligt mervärdesskattelagen (1994:200), omfattas som regel inte av undantaget från mervärdesskatt. Om den medboende har egen lägenhet tas hyra ut enligt hyreskontrakt. Medboende debiteras samma matkostnad som boende med biståndsbeslut.

7. Förbehållsbelopp – minimibelopp

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp plus nettobostadskostnaden.

I socialtjänstlagen anges ett lägsta belopp (minimibelopp) som skall täcka den enskildes normala levnadskostnader, förutom boendekostnaden. Därutöver fastställs förbehållsbeloppet individuellt utifrån den enskildes faktiska situation.

Förbehållsbeloppet = minimibeloppet + den faktiska boendekostnaden.

Den enskilde skall utöver minimibeloppet förbehållas medel för sin nettoboendekostnad innan avgift får tas ut.

7.1 Kostnadsposter i förbehållsbeloppet

Med minimibelopp avses de medel den enskilde behöver för sitt personliga behov utöver avgifter och bostadskostnader. Beloppen för posterna beräknas enligt Konsumentverkets beräknade hushållskostnader och aktuellt basbelopp.

7.2 Nivån på förbehållsbeloppet – minimibeloppet

Det minimibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolftedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet.

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra en tolftedel av 1,1446 gånger prisbasbeloppet.

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader till exempel för bosättning och familjebildning. Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör sådana levnadskostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 procent. En individuell prövning av nivån på

tillägget måste dock alltid göras (proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre- och handikappomsorg s. 41).

Minimibeloppet är ett lagstadgat lägsta belopp som den enskilde har rätt till för personligt bruk. Minimibeloppet är baserat på konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader för innevarande år. De skäliga levnadskostnaderna omfattar de varor och tjänster som hushållen vanligen behöver för att klara vardagens behov.

I det fall den enskilde har varaktiga merkostnader som inte ryms inom minimibeloppet skall kommunen ta hänsyn till detta i en individuell prövning av schablonbeloppet. Utgångspunkt för beräkning av minimibeloppet är det prisbasbelopp som årligen fastställs av riksdagen.

7.3 Individuell prövning av minimibeloppet

I socialtjänstlagens bestämmelser om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen finns det utrymme för att i viss utsträckning ge den enskilde extra medel för merkostnader för de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. Ett höjt minimibelopp fastställs efter en individuell prövning. Kommunen godtar den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög. En förutsättning för att den enskilde ska ha rätt till ett högre minimibelopp är dock att behovet av ytterligare medel är varaktigt (prop. 2000/01:149 s. 59).

Om en person har kostnader för god man eller andra kostnader på grund av särskilda omständigheter, som varar minst ett år och överstiger 200 kr/mån ska förbehållsbeloppet höjas i skälig omfattning efter gjord ansökan.

Som exempel kan nämnas;

- Merkostnader för livsmedel, till exempel specialkost
- Underhållskostnader för barn
- Kostnader för god man

Vid beräkning av behov utöver minimibeloppet skall hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättningen.

Hänsyn tas ej till lånekostnader och räntor (annat än vid beräkning av boendekostnader)

Höjning av minimibeloppet beviljas för högst ett år, varefter omprövning skall ske. Detta görs i samband med den årliga omräkningen av avgiftsbeslutet. Omprövning kan även ske under löpande kalenderår om förhållanden som påverkar avgiften förändras.

Kommunen får även i vissa fall minska nivån på minimibeloppet. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar. Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar (prop. 2000/2001:149 s.40-41).

Vid särskilda boende betalas en fast summa varje månad för mat. I minimibeloppet ingår SKL: s årliga kostnad för livsmedel. Den resterande summan är inte livsmedel och därför höjs minimibeloppet. Denna justering görs per automatik.

Från minimibeloppet görs avdrag för de poster som ingår i boendet samt hushållsel om den ingår i hyran.

För personer i kommunens särskilda boendeformer med boende med heldygnsomsorg skall en generell minskning av förbehållsbeloppet göras med sådana kostnadsposter som ingår i hyran och avgifter. Till dessa kan följande saker höra;

- Möbler och husgeråd
- TV-avgift, dagstidning
- Viss fritidsverksamhet
- Förbrukningsvaror

8. Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse

8.1 Nedsättning med anledning av dubbla bostadskostnader

Den som fått anvisad lägenhet i särskilt boende kan få hyran jämkad. Under uppsägningstid, längst 3 månader, kan lägsta hyresbeloppet jämkas för de som inte har hög inkomst så att förbehållsbeloppet garanteras. Ansökan skall inkomma till kommunen inom 6 månader sett från inflyttningsdagen. Uppgifter som ligger till grund för ansökan är inflyttningsdag och 3 månader bakåt. De som har förmögenhet som överstiger 2x prisbasbeloppet ska ta förmögenheten i anspråk för täckande av dubbelhyra.

Eventuell jämkning påverkas av förmögenhet överstigande två prisbasbelopp.

Saknas medel till annan dubbel bokostnad än vad som avses ovan, efter nedsättning av avgift för hemtjänst, hänvisas den enskilde att söka försörjningsstöd.

8.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar

Vid beräkning av inkomst för makar och registrerade partners skall den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster (tudelningsprincipen).

Vid beräkning av inkomst för sambor räknas inkomsterna alltid var för sig, då det inte finns lagstadgad underhållsskyldighet sambor emellan.

När en av sammanlevande makar flyttar till ett särskilt boende, beräknas pension och bostadstillägg som för ensamstående, vilket innebär en höjning av inkomsten. Vid beräkning av avgiftsunderlag gäller dock fortfarande tudelningsprincipen vad gäller inkomsterna. Tudelningsprincipen gäller dock ej för bostadstillägg (vid skilda hushåll), utan detta upptas till fastställt belopp för respektive maka/make vid beräkningen av avgiftsunderlag.

Om makan/maken flyttar till särskilt boende och den kvarboende makan/maken trots tudelningsprincipen, inte har tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och bostadskostnad, frångår man tudelningsprincipen. Vid beräkningen av avgiftsunderlag tas hänsyn till båda makarnas inkomster och utgifter och nedsättning av hemtjänstavgiften kan ske för att tillse att den kvarboende makan/maken har kvar medel motsvarande sin boendekostnad och förbehållsbelopp (kvarboendeskydd).

Om den kvarboende makan/maken inte har några vård- och omsorgsinsatser enligt SoL, innebär kvarboendeskyddet att en ekonomisk utredning måste göras även för den kvarboende makan/maken. Kvarboende maka/make som inte har några vård- och omsorgsinsatser enligt SoL, skall förbehållas

tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och skälig bostadskostnad. Som skälig bostadskostnad används samma beräkningsgrund som för uträkning av högsta möjliga bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken. Tudelningsprincipen frångås på samma sätt som beskrivs i stycket ovan.

9. Debitering av avgifter

Alla avgifter debiteras en gång per månad, i efterskott.

Vid inflyttning till särskilt boende tas hyra ut från och med att bostaden/rummet ställs till förfogande enligt beslut till och med enligt hyreskontraktets varaktighet. Avgifter för vård och omsorg och mat debiteras från och med verklig inflyttningsdag till och med dagen då insatsen avslutas.

10. Omprövning och ändring av avgifter

10.1 Årlig omprövning

Omräkning av avgifterna sker årligen med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, pensioner, skattebestämmelser och inkomstuppgifter. Avgiften skall enligt 8 kap. 9 § SoL, räknas om utan föregående underrättelse om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet i enlighet med punkt 1.1.

Ändring av beslut om avgift ska ske när omständigheterna förändrats

Retroaktiv rättelse av avgifter

När försäkringskassan utbetalar retroaktivt bostadstillägg eller retroaktiv pension rättas avgiften närmaste aktuell debiteringsmånad. Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga avgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgift. Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen återbetalas avgiften för tid upp till tio år.

11. Överklagande

11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem

Beslut om kommunens **avgiftssystem** för socialförvaltningen fattas av kommunfullmäktige. Kommunens taxebeslut kan överklagas (inom tre veckor) av alla kommunmedlemmar och bli föremål för s.k. laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen. Prövningen kan utmynna i att beslutet upphävs, men inte att beslutet ersätts med ett annat. Prop. 2000/01:149 sid. 50 och 61.

11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Socialnämndens individuella avgiftsbeslut får överklagas (inom tre veckor) hos allmän förvaltningsdomstol genom så kallat förvaltningsbesvär. Det gäller beslut om avgift och avgiftsförändring samt beräkning av avgiftsunderlag, boendekostnad och förbehållsbelopp. Överklagandet ska ske inom tre veckor från det att beslutet tillkännagivits. Beslutet kan endast överklagas av den som berörs av beslutet. Vid bifall till den klagande kan ett nytt beslut ersätta det överklagade beslutet. 16 kap. 3§, SoL, Prop. 2000/01:149 sid. 50-51 och 61.

SBN § 23 DNR M 2022/560 LIV

Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagstiftningsområdet

Sammanfattning

Den 1 april 2021 trädde en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft, utifrån EU:s kontrollförordning 2017/625. Då infördes bland annat det nya begreppet annan offentlig verksamhet i svensk rätt och efterhandsdebitering av livsmedelskontroll görs obligatorisk från 1 januari 2024.

De nya taxebestämmelserna ger även nya avgiftsgrunder för kostnader för inköp under dold identitet. I och med denna taxa så kommer livsmedelsverksamheterna inom Herrljunga kommun att klassas om enligt en ny nationell modell som tagits fram av Livsmedelsverket och där varje verksamhet tilldelas ett kontrollintervall. Kontrollintervallet kommer att anges i antal kontroller som ska utföras under en femårsperiod. Butiker hamnar till exempel ofta på 3 – 5 kontroller under en femårsperiod. Timavgiften ökar något i och med det nya taxeförslaget, från 1 219 kr/h till 1 450 kr/h. Herrljunga kommer fortsatt att vara en av de kommuner i Sjuhärad med lägst taxenivå.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-01
Taxebestämmelser offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagstiftningsområdet
Underlag för beräkning av taxenivå

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Nämnden antar *Taxebestämmelser för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagstiftningsområdet.*
2. Taxebestämmelserna träder ikraft den 1 juli 2023.

Beslutsgång

Ordförande förtydligar att ärendet ska vidare för beslut till kommunfullmäktige och frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. *Taxebestämmelser för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagstiftningsområdet* antas.
2. Taxebestämmelserna träder ikraft den 1 juli 2023.

———

Expedieras till: Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER:	M – 560/22
FASTSTÄLLD:	2023-03-01
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	2023-02-01
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Miljöchef

Taxa inom livsmedelslagstiftningsområdet

Taxebestämmelser för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelslagsområdet.

Taxa för avgifter för Herrljunga kommuns kostnader för handläggning, tillsyn m.m. enligt livsmedelslagen, EG-bestämmelser inom livsmedelsområdet och annan offentlig verksamhet.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll 1
Taxebestämmelser 2
Inledande bestämmelser 2
Allmänna bestämmelser om avgift 2
Särskilda bestämmelser om avgifter 2
Timavgift 2
Indexuppräkning 3
Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter 3
Avgift för uppföljande kontroll 3
Avgift för utredning av klagomål 4
Avgift för korrigerande åtgärder 4
Avgift exportkontroll 4
Avgift importkontroll 4
Justering av avgift i enskilt fall 4
Avgiftens erläggande 5
Överklaganden 5
Ikraftträdande och övergångsbestämmelser 5

Taxebestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Herrljunga kommuns kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lagstiftning, inklusive förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, och de EU-bestämmelser som lagstiftningen kompletterar.

Med livsmedel i denna taxa avses även det som enligt 3 § 2a stycket livsmedelslagen jämställs med livsmedel.

Allmänna bestämmelser om avgift

2 § Avgift enligt denna taxa betalas av den aktör vars verksamhet är föremål för samhällsbyggnadsnämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen enligt 1 §, om inte annat följer av denna taxa. Med aktör avses varje livsmedelsföretagare, annan verksamhetsutövare och aktör inom ekologisk produktion som åläggs ansvar och skyldigheter enligt regleringen i 1 §.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning som föranleds av att beslut enligt livsmedelslagstiftningen eller enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion överklagas.

4 § Beslut om avgift eller nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av samhällsbyggnadsnämndens efter handläggning.

Särskilda bestämmelser om avgifter

5 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs enligt de bestämmelser som avses i 1 § ska en avgift betalas för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §.

I 9–16 §§ finns särskilda bestämmelser om avgift för

1. registrering av anläggningar och verksamheter (9 §)
2. uppföljande kontroll (10 §)
3. utredning av klagomål (11-12 §§)
4. kostnader för korrigerande åtgärder (13 §)
5. exportkontroll och utfärdande av exportintyg (14 §)
6. importkontroll (15 §) samt
7. avgift för inköp under dold identitet (16 §)

Timavgift

6 § Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften 1 450 kronor per timme kontrolltid.

Med kontrolltid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen så som inläsning av ärendet, handläggning och beslut, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt.

7 § Nämnden får besluta att ta ut avgifter för planerad kontroll enligt bestämmelserna i 7 a § om årlig avgift eller 7 b § om faktisk kontrolltid.

Nämnden ska fatta beslut om verksamhetens riskklass som ska ligga till grund för årlig avgift (7 a §) eller kontrollintervall för verksamheten (7 b §).

7 a § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden (timmar) som framgår av det riskklassningsbeslut som beslutats av ansvarig nämnd multipliceras med timavgiften i 6 §.

Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott.

Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje helt kalenderår.

Om en tillämpning av första stycket skulle medföra att kontrolltiden för en anläggning blir uppenbart oriktig i förhållande till det faktiska kontrollbehovet enligt nämndens riskbedömning, ska anläggningen istället tilldelas kontrolltid på grundval av nämndens bedömning av anläggningens kontrollbehov.

Den årliga kontrollavgiften ska betalas av den som äger eller innehar livsmedelsanläggningen vid kalenderårets början.

7 b § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

Avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen ska debiteras efter det att kontrollen har utförts, om inte annat följer av denna taxa.

Kontrollen utförs med det kontrollintervall som föranleds av anläggningens riskklassningsbeslut som fastställs av samhällsbyggnadsnämnden.

Indexuppräkning

8 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Samhällsbyggnadsnämndens får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter

9 § Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för en timmas kontrolltid enligt 6 §. Detsamma gäller för den som anmäler en anläggning eller verksamhet som ska registreras enligt regelverket för material i kontakt med livsmedel. Av 1 § 2a stycket i taxan framgår att anläggningar för det som enligt livsmedelslagen definieras som livsmedel omfattas av taxan. Avgiftsskyldigheten gäller även den som anmäler registrering av en anläggning med anledning av att den övergått till en ny aktör.

Avgift för uppföljande kontroll

10 § För offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Avgift för utredning av klagomål

11 § För utredning av klagomål ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen i de fall där bristande efterlevnad hos aktören kan bekräftas.

12 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen som utförs efter ett meddelande inom systemet för snabb varning (RASSF) enligt artikel 50 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §, om det efter det att aktören erhöll meddelandet blivit nödvändigt för nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar eller har importerat, producerat, bearbetat, framställt eller distribuerat de varor som omfattas av meddelandet.

Avgift för korrigerande åtgärder

13 § För korrigerande åtgärder som blivit nödvändiga efter att bristande efterlevnad har konstaterats i syfte att åtgärda eller förebygga upprepning av den bristande efterlevnaden ska en avgift betalas motsvarande nämndens faktiska utgifter som hänger samman med åtgärden.

Avgift exportkontroll

14 § För exportkontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen samt för utfärdande av exportintyg och andra intyg.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar den exportkontrollerade anläggningen.

Avgift importkontroll

15 § För kontroll av varor som importeras från ett tredjeland ska en avgift enligt 6 § betalas av den aktör som ansvarar för sändningen, med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen.

För uppföljning av prover som har lett till anmärkning ska en avgift enligt 6 § betalas med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid samt nämndens övriga faktiska utgifter. Avgiften ska betalas av importören, dennes ombud eller den som annars ansvarar för livsmedlen.

Avgift för inköp under dold identitet

16 § För inköp under dold identitet som är nödvändiga för att kontrollera att ett livsmedel uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen ska en avgift motsvarande nämndens faktiska utgifter för köpet betalas.

Om ett inköp under dold identitet utförs som ett led i en klagomålskontroll enligt 11-12 §§ tas avgift enligt första stycket ut endast om bristande efterlevnad kan bekräftas.

Justering av avgift i enskilt fall

17 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får samhällsbyggnadsnämndens i ett enskilt ärende besluta att sänka en avgift enligt denna taxa.

Första stycket gäller dock inte en avgift enligt 10 §. En sådan avgift får endast ändras enligt de förutsättningar som anges i artikel 79.3 förordning (EU) 2017/625.

18 § Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme under ett och samma kalenderår får nämnden besluta att ingen timavgift ska tas ut av aktören under det kalenderåret.

Detsamma gäller andra avgifter enligt denna taxa än timavgift om beloppet i det enskilda fallet är så lågt att det inte är ekonomiskt motiverat att ta ut avgiften.

Avgiftens erläggande

19 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Herrljunga kommun genom dess samhällsbyggnadsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

§ 20 Nämndens beslut om avgift överklagas till länsstyrelsen.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

§ 21 Denna taxa träder i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas på ärenden som startas från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

För verksamheter som nyregistrerats tillämpas 7 b §.

Bestämmelserna i 7 § första stycket och 7 a § upphör att gälla den 1 januari 2024.

HERRLJUNGA KOMMUN

Underlag
2023-02-01
DNR M 560/2022 MIL

Underlag för beräkning av timtaxa enligt livsmedels- och foderlagstiftning

I enlighet med självkostnadsprincipen föreslås timtaxan justeras från 1 219 kr/timme till 1 450 kr/timme. Underlag för beräkningen redovisas nedan. Sveriges kommuner och regioner (SKR) räknar med 1 000 kontrolltimmar inkl. restid per inspektör och år. Erfarenhet har visat att den tid som faktiskt går åt för att producera årlig kontrolltid om 800 timmar uppgår till 1 000 timmar pga. att kontrollen kräver restid. Restiden betraktas då inte som kontrolltid som specifikt kan debiteras verksamhetsutövarna. Därför inkluderas restiden i beräkningen av timtaxa och årskostnaderna fördelas på 800 timmar.

Kalkyl livsmedelskontrollens taxa 2023
Antal timmar att fördela kostnaden per år:

800 timmar exkl. restid

	Kr /åa	**Kr/timme**
Personalkostnad tillsynspersonal	682 568	853
Lokalkostnad	12 782	15
OH-kostnader	219 230	275
Övrigt enligt spec.	257 763	321
Summa	**1 172 343**	**1 464**

Siffran avrundas nedåt, från 1 464 kr till 1 450 kr i förslag till ny taxa.

Personalkostnader
Här avses den direkta lönekostnaden inklusive sociala avgifter och semesterersättning. Prognostiserad snittlön för 2023 används som underlag för beräkningen.

Lokalkostnad
Den årliga kostnaden för lokaler fördelas på antalet anställda på miljöenheten.

OH-kostnader
Allmänna overheadkostnader såsom kommunikation, ekonomifunktion, kommunledning, IT-funktion och HR. Budget för 2023 för hela Herrljunga kommun för dessa funktioner delas med antalet tillsvidareanställa i kommunen per 2023-01-01.

HERRLJUNGA KOMMUN

BYGG- OCH MILJÖ-
FÖRVALTNINGEN
Elaine Larsson

Övrigt enligt specifikation
Specifikation av övriga kostnader, kr

	Kr/åa	**Kr/timme**
Kostnad för övrig personal (administratör)	165 013	206
Kontorskostnad	60 500	75
Utbildning	13 000	16
Övrigt (fordon, resor, analyser m.m.)	19 250	24
Summa	**257 763**	**321**

Kostnad för övrig personal
Här ingår kostnaden för administratör. Kostnaderna består av löner i 2022 års lönenivå inkl. semesterersättning och sociala avgifter uppräknat enligt prognos för uppräkning 2023. Kostnaden är delad på antal tillsynspersonal på miljöenheten.

Kontorskostnad
Här fördelas miljöenhetens kontorskostnader (kontorsmaterial, IT-utrustning, telefoni) för 2022 på antal tillsynspersonal.

Utbildning
Budgeterade utbildningskostnader för 2022 för tillsynspersonal delat med antal årsarbetare på miljöenheten.

Övrigt
Här ingår övriga tillsynskostnader såsom kostnader för fordon, resor, analyser, prover osv. delat med antal tillsynspersonal. De kostnader som beräknats är från utfallet 2022.

Taxan föreslås träda ikraft den 1 juli 2023.

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Mats Palm (S)
Emma Blomdahl Wahlberg (C)
Gunnar Andersson (M)

Presidieskrivelse
2023-04-04
DNR KS 2023/122

Svar på ansökan om bidrag/lån från Nätverket Kultur Utveckling i Fåglavik avseende kostnader för Fåglaviks station

Sammanfattning

Nätverket Kultur och Utveckling i Fåglavik har fått ta över det gamla stationshuset i Fåglavik från Trafikverket, dåvarande Banverket. Överlåtelsen har dock medfört en kostnad för lantmäteriförrättning som föreningen har svårt att på en gång klara. Föreningen har inkommit med en ansökan eller ett lån på 26 000 kronor för att slutbetala lantmäteriförrättningen.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2023-04-03
Ansökan om stöd från Nätverket Kultur och Utveckling i Fåglavik.

Presidiets förslag till beslut

Nätverket kultur och utveckling i Fåglavik beviljas borgen för ett lån om 26 000 kr.
Ärendet justeras omedelbart.

Mats Palm (S) Ordförande kommunstyrelsen	Emma Blomdahl Wahlberg (C) 1:e vice ordförande kommunstyrelsen	Gunnar Andersson (M) 2:e vice ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Nätverket kultur och utveckling i Fåglavik

Bakgrund
Stationshuset stod under flera år och förföll innan Fåglaviks föreningsliv lyckade få fastigheten överlåten till föreningen. Ett arbete är pågående att lyfta den gamla stationsmiljön.

Bedömning av måluppfyllelse
1. Ett lokalt och aktivt nätverkande på en före detta bruksort hjälper till att bevara gamla kultur- och industriminnen.
2. Vid en lyckosam hantering av det gamla bytorget, kan ett nytt besöksmål etableras till gagn för lokalsamhället.
3. Förenings- och kulturverksamhet i det breda perspektivet, är alltid utvecklande. En rörelse framåt i detta avseende bidrar till vårt mål om en utvecklande kommun.

Ekonomisk bedömning
Möjlighet finns att infria ett borgensåtagande.

Bedömning av bidrag till digital utveckling
Utvecklingen generellt bedöms stärka den digitala utvecklingen i samhället.

Juridisk bedömning
Ligger inom den kommunala kompetensen.

Till Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun.

Hej vi föreningen Nätverket Kultur Utveckling i Fåglavik vi skulle behöva hjälp med ett bidrag eller ett lån för att kunna betala resterande lantmäteriets kostnader samt koppla in fiber och el till stationen.
Vi har betalat in 33000kr redan till lantmäteriet som vi har jobbat in pengar via evenemang och café tillfällen.
Det som återstår är 26000kr till lantmäteriet.
Vi ser ju inte någon möjlighet att lösa detta på egen hand nu. Då sommar säsongen är den vi lyckas jobba in lite pengar på.
Sista datum för att betala in resterande summa till lantmäteriet är sista april 2023.

Varför denna situationen har uppstått är pga oklarheter bland olika myndigheter och blev lovade från början att vi skulle få stationen gratis.
Men så åkte vi på lantmäteriets kostnad ändå på 55000kr.
Och nu har det ytterligare kommit kostnader som är orimliga för en liten ideell förening.

Inkoppling av ett nytt el abonnemang 36000kr
Samt för att hålla stationen vid ny modern standard så inkoppling av fiber 19800kr

Varför: Det ligger ett kulturhistoriskt värde i byggnaden delvis att det är epok från glasbruks eran. Det är en av två stationen som är från den tiden och enda stationen som en Partille modellen Eres värde.
Detta är ett kultur värde
Området är unikt i sitt slag pga trädgård samt byggnader som finns kvar på området.

Vi har redan påbörjat ett arbete i området.
Börjat avverka dåliga träd och allmän rensning runt om på området.
Tagit fram gamla stations trädgården. Så nu syns den.
Målat dörrar vindskivor och allmän upprensning och röjning.

Vi söker kontinuerligt pengar från VGR, Leader Sjuhärad, Coompanion mfl.

Så att ett bidrag eller ett lån skulle hjälpa oss en bra bit på vägen.
Kostnader
26000kr lantmäteriet
36000kr el vatten
19800kr fiber

Sedan har vi tagit in offert på kostnaden för Tvättstugan som delmål nummer 1 där den totala kostnaden landade på 83437 :- och då har man en vinterbonad lokal på området.

Kommunstyrelsen är mer än välkomna till Fåglaviks station för ett studiebesök för att få mer information om byggnaden och de fortsatta planerna för området.

Ordförande - Thomas Örn Karlsson
Kassör - Harri Pennanen

Nätverket kultur utveckling nr:802508-6185

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Markus Larsson

Tjänsteskrivelse
2023-04-12
DNR KS 2023/183 606

Sponsring av Fältskytte-SM 2023 i Eggvena

Sammanfattning

Den 25 februari inkom Eggvena-Bråttensby skytteförening med erbjudande till kommunen gällande sponsring av Fältskytte-SM 2023 som går av stapeln i Eggvena 16 april. Enligt Herrljunga kommuns riktlinjer avseende sponsring i kommunen ska kommunstyrelsen fatta beslut i samtliga ärenden som berör sponsring.

Då beslut gällande sponsring kommer att tas efter att arrangemanget gått av stapeln föreslår förvaltningen att kommunen beställer 1 antal av paket 3, vilket innebär att kommunens logotype kommer att synas på skylt och Eggvena-Bråttensby skytteförenings hemsida. Kostnaden uppgår till 2 000 kr. Finansieringen av beviljad sponsring sker via kontot för kommunstyrelsens utvecklingsmedel, vilket framgår av Herrljunga kommuns riktlinjer avseende sponsring i kommunen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-04-12
Sponsorpaket Fältskytte-SM 2023

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Eggvena-Bråttensby skytteförening beviljas sponsring för Fältskytte-SM 2023 till ett belopp om 2 000 kr.

Markus Larsson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Eggvena-Bråttensby skytteförening
För kännedom till: Controller

Från: Jonny Karlsson <jonny.karlsson.eb@gmail.com>
Skickat: 2023-02-25 11:04
Till: undisclosed-recipients:; <>
Ämne: Erbjudande om sponsorpaket vid Fältskytte-SM 2023 i Eggvena den 16 april. Låt tävlingen bli en höjdpunkt med ert stöd!
Bilagor: Artikel-Inför Fält-SM 2023 i Herrljunga.pdf, Sponsorpaket-1-2-3-Fält-SM 2023 i Herrljunga.pdf

VARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Eggvena-Bråttensby skytteförening är medarrangör av Fältskytte-SM 2023 när den kommer att genomföras i Herrljunga och Essunga kommuner söndagen den 16 april. Tävlingscenter kommer att vara Eggvena Bygdegård. Det är av största vikt att arrangerande föreningar uppehåller sitt goda rykte. Med uppskattningsvis 80-talet frivilligt arbetande medlemmar, markägare och 70-talet sponsorer skall detta lyckas. Artikel inför tävlingen bifogas. Fältskyttetraditionen är stor i bygden. Skyttar, medresenärer och publik hälsas hjärtligt välkomna till en weekend i Herrljunga med omnejd.

Tre sponsorpaket erbjuds, se bifogat dokument. Med hopp om gott stöd från er organisation skall det bli ett lyckat arrangemang.
Tar tacksamt emot svar på nedanstående, därefter skickas fakturan till er. Alla bidrag oavsett nivå är lika välkomna. Tack på förhand!

Företag/organisation:
Fakturapostadress:
Fakturamejladress:
Er referens:
Välj sponsorpaket (1, 2 eller 3):
Bifoga företagslogo om sponsorpaket 2 eller 3 valts. Logotypen skall vara i EPS-, AI- eller PDF-format och helst vektoriserad.

Med vänlig hälsning
Varatraktens skyttekrets/Eggvena-Bråttensby skytteförening
Jonny Karlsson (kassör)

jonny.karlsson.eb@gmail.com
0734-06 38 00

Sponsorpaket Fältskytte SM 2023

Paket 1 Företagsnamn på skylt 500:-

Paket 2 Företagslogo på skylt 1000:-

Paket 3 Företagslogo på skylt 2000:-
och på hemsidan

Skylten kommer sitta uppe vid
tävlingscentrum Eggvena bygdegård på tävlingsdagen
därefter på Essunga Skjutbana där den kan beskådas en lång tid framöver

Sponsorer till Fältskytte-SM 2023

Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo
Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo
Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo	Logo

Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn
Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn Namn

Vi tackar ovanstående bidragsgivare som har gjort Fältskytte-SM 2023 möjligt

Barne Åsaka SKF - Bäreberg SKF - Essunga SKF - Eggvena-Brottensby SKF

Skyltens mått 2450 x 1200mm

Sponsorskylt från Fältskytte-SM 2018 (orginalet är i färg)

Sponsorer till Fältskytte-SM 2018

Jansons Färghandel Barne Åsaka Bil & Maskin Krokstorps Kvarn Tomte Potatis Fåglums Byggtjänst
Tomte Bygg Krokstorps Lanthandel Siå Hydraulteknik Intaka Byggtjänst Nossebro Persienner
SLR Recond Smörkullens Skog & Grävtjänst Kolsbogårdens Loge Bredöls Mur & Betong Björnbergs EL
Gendalens Plåtteknik Bredöls Kvarn & Såg Malma Vagnen Ainas Magra Grus Brask Bygg Lekåsa Bygg
Saxbergs Bil & Gummi Pinalen Nossebro Gustavssons Grävmaskiner DTE-service Gendalens VVS

Vi tackar ovanstående bidragsgivare som gjort Fälskytte-SM 2018 möjligt
Barne Åsaka SKF - Bäreberg SKF - Essunga SKF - Eggvena-Bråttensby SKF

Ärende 19

SM i fältskytte åter till Herrljunga i april

Barne-Åsaka, Bäreberg, Eggvena-Bråttensby och Essunga skytteföreningar har varit flitiga arrangörer av SM i fältskytte. Den 16 april är det dags igen och denna gång blir det med Eggvena Bygdegård som samlingsplats. Det är helt enormt att fyra av Sveriges små föreningar återigen får detta förtroende av Svenska skyttesportförbundet säger tävlingsledare Hans Bahrenfuss.

Först på plan med Fält-SM-tävlingen var Eggvena-Bråttensby skytteförening när den genomfördes på Remmene skjutfält 2012. 2014 var det dags för de övrigt nämnda föreningarna att ha värdskapet med Nossebro som centralort. 2018 blev det ånyo SM-tävling i Nossebro och denna gång med alla fyra föreningarna delaktiga. Samarbetet har fördjupats och i april tar föreningarna återigen emot svenska fältskytteeliten.

Planeringen inför SM-tävlingen pågår för fullt. Drygt 100-talet personer kommer successivt att engageras med såväl administrativt som praktiskt arbete. Banläggningschefen Lars Johansson tillsammans med Anders Assmundsgård och Lars Eckstrand har rekognoserat terräng och skjutplatser och utlovar en 4 mil lång bansträckning över Essunga, Herrljunga och Vårgårda kommuner. 8 stationer skall placeras ut där det för varje station skall göras val av målfigurer (cirklar, trianglar, L- och B-mål), avstånd (150-650 meter), skjuttider (40-90 sekunder) och skjutställningar (liggande och knästående).

Det kommer att tävlas i fyra SM-klasser: Öppen SM-klass, Veteran- och Juniorklass samt Kikarklass. Dessutom blir det en riksmästerskapsklass för veteranskyttar som bara skjuter i liggande skjutställning. Över 200 skyttar från Lappland till Skåne väntas deltaga. Mest glädjande är kikarskyttarnas frammarsch. Efter att kikarklassen fått SM-status 2014 är den nu största klass tillsammans med den öppna elitklassen som skjuter med dioptersikten.

Västergötlands kikarskyttar tillhör svenska toppskiktet med flera SM-medaljörer på meritlistan. Lennart Gustavsson och Anders Grimling, Lidköping samt Kenneth Nolberger, Mariestad kan samtliga titulera sig svenska mästare och dessutom alla med full pott, 48 träffar på sina tävlingar 2016, 2018 respektive 2021. Naturligtvis bär de på favoritskapet att någon av dem upprepar sin bravad. Arrangörsföreningarnas skyttar får ej deltaga i årets SM-tävling. Utöver ovan nämnda kikarskyttar aspirerar säkert följande Västgötar på mästartitlar bland diopterskyttarna: Magnus Larsson, Älekulla i öppna mästerskapet och Christer Fritiofsson, Tämta i veteranmästerskapet.

Hans Bahrenfuss ser tillsammans med arrangörsföreningarna och 70-talet sponsorer fram emot att åter få vara värd för ett SM i fältskytte. Skyttar, medresenärer och övrig publik hälsas varmt välkomna till fina tävlingar i ett vårfagert landskap. Vid samlingsplatsen i Eggvena Bygdegård kommer det att ordnas med vapenkontroll, servering, resultatservice och prisutdelning. För de skyttar som önskar skjuta in sina vapen kommer detta att ordnas med på Essungas skjutbana dagen före.

Fält-SM-staben från vänster Kasper Svensson, Anders Mikael Svensson, Lars Eckstrand, Hans Bahrenfuss och Lars Johansson.

Vid Fält-SM 2018 i Nossebro introducerades guldhjälmen i stället för lagerkrans till svenske mästaren.

Herrljunga kommun

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Maja Sallander

Tjänsteskrivelse
2023-04-04
DNR KS 290/2022 - 521

Förslag till remissvar i avgränsningssamråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind

Sammanfattning

Herrljunga kommun har av Eolus Vind AB inbjudits att lämna synpunkter i samråd för en möjlig vindkraftpark i området Kesemossen, mellan Grude och Vesene, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort i Herrljunga kommun. Enligt utredningen bedöms projektområdet rymma maximalt fem vindkraftverk, med en totalhöjd om maximalt 300 meter vardera. Länsstyrelsen är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet för eventuell etablering. Samrådsunderlaget inkom till kommunen 2023-02-13, sista svarsdag är 2023-04-30.

Förvaltningen föreslår att Herrljunga kommun i nuläget inte tar ställning till en eventuell tillstyrkan av etableringen, utan inväntar fortsatt utredning. I förslag till remissvar framförs synpunkter till fortsatt utredning av etableringen gällande bland annat kommunikation och infrastruktur, ledningsdragning och markarbeten, buller, visuellt intryck och höjd, kulturmiljö, naturmiljö, övriga potentiella störningar och hantering av väsentligt förändrade planeringsförutsättningar. Dessutom redovisas kommunens tidigare ställningstaganden som är relevanta för sammanhanget. Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elektriska AB och Räddningstjänsten Herrljunga har beretts möjlighet att komma med synpunkter till remissvaret. Med hänsyn till kort återstående svarstid vid beslut om remissvar föreslår förvaltningen att beslutet direktjusteras.

Beslutsunderlag

- Samrådsunderlag Kesemossen Vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterat)
- Bilaga till samrådsunderlag– Synbarhetsanalys och fotomontage Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterad)
- Förslag till remissvar ”*Herrljunga kommuns remissvar i avgränsningssamråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind*”, daterat 2023-04-03
- Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2023-04-04
- Synpunkter i ärendet, Herrljunga Vatten AB, daterad 2023-03-09
- Synpunkt kring ärendet inkommen via direktmeddelande till kommunens Facebook-profil, 2023-03-06
- Synpunkt kring ärendet inkommen via kommunens synpunktshanterare, 2023-03-07
- Synpunkt kring ärendet inkommen via kommunens synpunktshanterare, 2023-03-10 samt därpå följande mejlkonversation
- Synpunkt kring ärendet inkommen via kommunens synpunktshanterare, 2023-03-16
- Synpunkt kring ärendet inkommen via mejl 2023-03-30 samt efterföljande mejlväxling
- Förhandsinformation om vindkraftsutredning Sällerhög i Vårgårda kommun, mejl och kartbild inkomna 2023-03-30

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Maja Sallander

Tjänsteskrivelse
2023-04-04
DNR 290/2022 - 521

Förslag till beslut

Förslag till remissvar godkänns och förvaltningen uppdras att sända remissvaret till Eolus Vind i för ändamålet särskilt avsett webbformulär.
Beslut i ärendet direktjusteras.

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Expedieras till: Samråd Projekt Kesemossen, Eolus Vind AB, kesemossen@eolusvind.com
För kännedom till: Emma Lundström, Projektledare, Eolus Vind AB, emma.lundstrom@eolusvind.com

Bakgrund

Eolus Vind avser, enligt samrådsunderlaget, att ansöka om tillstånd att uppföra och driva vindkraft enligt 9 kap. miljöbalken, en verksamhet som medför betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 20§ miljöbalken. Det betyder att Eolus måste ta fram en specifik miljö-bedömning och hålla ett avgränsningssamråd. Samråd ska ske med Länsstyrelsen och kommunen samt de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med övriga statliga myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Berörda enskilda och allmänhet i det här fallet kan exempelvis vara närboende, föreningar och företag/verksamheter i området. Eolus har också, enligt samrådsunderlaget, skickat ärendet på tidig remiss till ett antal utvalda myndigheter under våren 2020.

Länsstyrelsen i Västra Götaland är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet för byggnationen. Kommunen är inbjuden att yttra sig i avgränsningssamrådet i egenskap av särskilt berörd. Samrådsunderlaget inkom till kommunen 2023-02-13, sista svarsdag är 2023-04-30.

Efter avgränsningssamrådet ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram som sedan, tillsammans med samrådsredogörelsen, lämnas in i ansökan till Länsstyrelsen för tillstånds-prövning. Under tillståndsprövningen kommer kommunen återigen ha möjlighet att yttra sig, och ta ställning till om kommunen tillstyrker byggnationen.

Projektområdet omfattar ca 2 km^2 och utgörs i dagsläget främst av skog för skogsbruk. Enligt utredningen bedöms projektområdet rymma maximalt fem vindkraftverk, med en totalhöjd om maximalt 300 meter vardera. Sammanlagt beräknas vindkraftverken kunna producera omkring 150 GWh per år. Inom projektområdet finns inga riksintressen, områden skyddade enligt 7 kap. miljöbalken eller utpekade naturvärden, men ett mindre antal kulturvärden. I området finns också ett visst befintligt vägnät som kan nyttjas för byggnation och drift av verken. Exakt placering av verken specificeras inte i underlaget, detta för att möjliggöra att verken placeras optimalt utifrån den teknik som finns vid tiden för byggnation. Istället pekas ett antal möjliga etableringsområden ut i kommande ansökan där de negativa effekterna av en placering är så små som möjligt.

I sitt samrådsunderlag hänvisar Eolus Vind AB till Herrljunga kommuns *Översiktsplan 2017-2035* där ett område, som ungefär motsvarar nu utpekat projektområde, pekas ut som lämpligt för vindkraftsbyggnation. Utpekandet i Översiktsplanen baseras på den vindkrafts-plan (*Vindkraften i Herrljunga kommun*) som kommunen tidigare tagit fram och som antogs 2011-09-06. Redan då Översiktsplanen antogs 2017-09-05 bedömdes vindkraftsplanen vara delvis inaktuell, och man valde att arbeta in de ställningstaganden som då bedömdes aktuella i Översiktsplanen.

Innan kommunen nåddes av den formella remissen hade Eolus Vind kontaktat Herrljunga kommun för muntlig dialog, både med tjänstepersoner från Kommunstyrelsens förvaltning och Bygg- och miljöförvaltningen, och med politiker ur KS presidium. Bland annat deltog tjänstepersoner i ett initialt, muntligt, avgränsningssamråd 2022-12-20 tillsammans med Eolus Vind och Länsstyrelsen i Västra Götaland. Tjänstepersoner från Kommunstyrelsens förvaltning och Bygg- och miljöförvaltningen var också närvarande under det samrådsmöte

som genomfördes i Gäsene tingshus i Ljung 2023-03-09, syftet med närvaron var att lyssna in berörda privatpersoners reaktioner, bland annat för att kunna lyfta in relevanta synpunkter i kommunens remissvar. Vid samrådsmötet upplevde kommunens representanter att ett antal personer (särskilt personer som uppgav sig bo i nära anslutning till projektområdet) uttryckte stor oro för att etableringen skulle påverka dem och deras fastigheter negativt, ett fåtal personer uttryckte sig försiktigt positiva, medan det stora flertalet inte tog tydlig ställning på plats.

Kommunen har även mottagit skriftliga synpunkter direkt från privatpersoner. Sammanlagt har skriftliga synpunkter som tydligt kan härröras till ärendet, och som nått samhällsutvecklaren då denna tjänsteskrivelse skrivs, inkommit till kommunen från fem personer. Tre av dessa uttrycker tydligt att de inte vill att byggnationen ska genomföras, de andra två skriver inte uttryckligen att de är emot byggnationen men ställer kritiska frågor kring etableringen eller tillhörande utredningar. Synpunkterna och frågorna rör särskilt farhågor kring bullerproblematik, negativ påverkan på fastighetsvärden, vindkraftverkens höjd, visuella intryck och påverkan på naturmiljön. En person (boende ca 1 km från projektområdet) ifrågasätter att det av arkiverat material inte framgår på vilka grunder kommunen tagit ställning till föreslagen höjd på vindkraftverk i området, ett ställningstagande som fanns med första gången i utställningshandling till vindkraftsplanen och som sedan arbetats in i kommunens Översiktsplan.

Sent i arbetet med yttrandet fick förvaltningen förhandsinformation om att ett annat vindkraftsbolag, Iown Energy, utreder möjligheterna att etablera fler vindkraftverk i anslutning till Kesemossen, men på andra sidan kommungränsen mot Vårgårda (Iown Energy kallar detta nya projekt Sällerhög). Eftersom det i nuläget är oklart hur de båda projekten kan komma att påverka varandra har en skrivning om detta inkluderats i förslag till remissvar. Förvaltningen föreslår att kommunen föreslår att projekten kan prövas delvis gemensamt för att det ska vara möjligt att ta ställning till helheten vid genomförande av båda projekten.

Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elektriska AB och Räddningstjänsten Herrljunga har beretts möjlighet att komma med synpunkter till remissvaret, ingen av dem har framfört tydliga risker de ser ur sin verksamhets perspektiv som behöver utredas vidare. Förvaltningen har också deltagit i kunskapsseminarier kring vindkraft, bland annat bjöds representanter från Chalmers, Innovatum, Västra Götalandsregionen och Energikontor Väst till kommunen inom ramen för projektet Power Väst för att ge berörda tjänstepersoner bättre kunskap om vindkraft och vindkraftsplanering. Förvaltningen har sedan, utifrån denna samlade information, sammanfattat de synpunkter som bedöms vara relevanta i förslag till remissvar.

Ekonomisk bedömning

Att yttra sig i ärendet innebär i sig ingen tillkommande ekonomisk belastning för kommunen. Utfallet av utredningen om etablering av vindkraft i området kan slå olika på kommunens ekonomi på lång sikt. Genom att kommunen tydliggör vilka faktorer vi ser är viktiga att utreda vidare ökar sannolikheten att utfallet blir positivt för kommunens ekonomi.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Maja Sallander

Tjänsteskrivelse
2023-04-04
DNR 290/2022 - 521

Juridisk bedömning

Eolus Vind avser, enligt samrådsunderlaget, att ansöka om tillstånd att uppföra och driva vindkraft enligt 9 kap. miljöbalken, en verksamhet som medför betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 20§ miljöbalken. Det betyder att Eolus måste ta fram en specifik miljö-bedömning och hålla ett avgränsningssamråd. Samråd ska ske med Länsstyrelsen och kommunen samt de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med övriga statliga myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Efter avgränsningssamrådet ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram som sedan, tillsammans med samrådsredogörelsen, lämnas in i ansökan till prövningsmyndigheten för tillståndsprövning.

Länsstyrelsen i Västra Götaland är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet för nu aktuell byggnation. Det är prövningsmyndigheten som utreder om vindkraftsetablering ska tillåtas enligt miljöbalkens regler. För att kunna ge tillstånd krävs att den berörda kommunen tillstyrker etableringen enligt 16 kap. 4 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten måste därför begära att berörda kommuner tar ställning till detta och kommunen bör då normalt fatta beslut om detta inom 2-3 månader. Tillstånd till en anläggning för vindkraft får endast ges om den kommun där anläggningen avses att byggas har tillstyrkt det. Det finns ett undantag från kravet på kommunal tillstyrkan: regeringen kan, trots att kommunen inte tillstyrkt en anläggning, tillåta verksamheten med stöd av 17 kap. 6 § miljöbalken, om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget. Kommunen avgör själv vem som fattar beslut inom kommunen. Beslut om tillstyrkan kan delegeras till kommunstyrelsen eller nämnd för att få till en snabbare process, men är ärendet av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen ska beslutet alltid fattas av kommunfullmäktige. Kommunen fattar beslut om vindkraftsetableringen utgör lämplig mark- och vattenanvändning. Beslutet grundas, enligt Energimyndighetens ”*Vägledning om kommunal tillstyrkan vid tillståndsprövning av vindkraftverk Enligt miljöbalken 16 kap 4 §*” (Energimyndigheten 2015, ER 2015:05) företrädesvis på de riktlinjer som anges i översiktsplanen.

Kommunens beslut om tillstyrkan till en vindkraftsetablering ska inte innehålla några villkor. De synpunkter som kommunen har på vindkraftsetableringen bör föras fram vid tidig dialog, samråd och i remissyttrandet gällande tillståndsansökan. Om kommunen är tydligt negativ till byggnationen bör detta, enligt Energimyndigheten, framgå så tidigt som möjligt. Det är prövningsmyndigheten som bedömer tillåtlighet av projektet gentemot miljöbalken och anger villkor för tillåtligheten. Inom ramen för denna prövning ingår att särskilt beakta de synpunkter som inkommit från den kommun där anläggningen avser uppföras, exempelvis förslag på villkor i tillstånd. Ett kommunalt beslut om att tillstyrka eller avstyrka en vindkraftsetablering kan inte överklagas i sak, det kan endast laglighets-prövas enligt kommunallagen (2017:725). Vid en laglighetsprövning avgör en domstol om kommunens beslut strider mot lag eller författning, till exempel genom att kommunen begått något formellt fel eller överskridit sina befogenheter. Det är endast den som är medlem av en kommun som kan överklaga beslutet för laglighetsprövning enligt 13 kap. 1§ Kommunallagen (2019:835). (Energimyndigheten 2015 och Kommunallagen 2017:725).

Miljökonsekvensbeskrivning

Vindkraft är en förnybar energikälla och en utbyggnad kan bidra till att uppfylla flera miljökvalitetsmål genom att vi blir mindre beroende av fossila bränslen, enligt Naturvårdsverket (”Ämnesområde Vindkraft” Naturvårdsverkets hemsida: https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/vindkraft/). Sverige har högt ställda klimatambitioner och mål om en 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Även Herrljunga kommun har antagna mål som går i linje med detta. Bland annat anger ett av Herrljungas lokala miljömål (antagna 2014-04-01) att ”Herrljunga ska aktivt jobba för att målet i Västra Götalands klimatstrategi ska uppnås genom att minska utsläpp av växthusgaser.”. Energimyndigheten framhåller att elektrifiering är en viktig åtgärd för att uppnå dessa mål, men anger vidare att för att elektrifieringen ska vara möjlig att genomföra krävs att elkraftsproduktionen ökar i Sverige (”Sveriges elektrifiering” Energimyndighetens hemsida, https://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/sveriges-elektrifiering/). Eftersom vindkraft, enligt Naturvårdsverket, är den förnybara elproduktionsteknik som idag har lägst kostnader i förhållande till installerad effekt är det en effektiv metod för att uppnå detta. Den utgör också ett viktigt komplement till övriga förnybara energikällor som ger effekt vid tidpunkter när exempelvis solkraftsproduktionen är låg.

En viktig fråga för en hållbar vindkraftsutbyggnad är att utbyggnaden fördelas på ett lämpligt sätt över landet, både utifrån ett elförsörjningsperspektiv och med hänsyn till andra markanvändningsintressen. I den nationella strategin för vindkraft finns därför förslag för att öka produktionen av vindkraft i de regioner där behoven är som störst. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett långsiktigt hållbart sätt. Naturvårdsverket och Energimyndigheten är ansvariga för strategin. Västra Götaland är idag en region med låg självförsörjningsgrad när det kommer till el. Enligt Västra Götalandsregionens hemsida (https://www.vgregion.se/regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi/kraftsamlingar/elektrifiering/elproduktion/) importerar Västra Götaland cirka 75 procent av den el som används. Detta trots att regionen redan i dag är en av de ledande regionerna inom elproduktion från sol- och vindkraft och att den största elproduktionen kommer från vind- och vattenkraft. För att öka försörjningsgraden och svara på ett växande behov av grön el bedömer Västra Götalandsregionen både att vindkraft på land och till havs samt solkraften behöver byggas ut. Enligt analysen ”Samverkan för trygg elförsörjning” (Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, 2021) är självförsörjningsgraden i Sjuhärad ännu lägre än i Västra Götalands som helhet. Sjuhäradskommunerna importerar sammanlagt 85% av all el som används, och i Herrljunga importeras i dagsläget (2020) cirka 97% av den el som används i kommunen, enligt statistik från Länsstyrelsernas Energi- och klimatsamordning, LEKS (https://www.leks.se/energistatistik/).

Samtidigt måste hänsyn tas i frågor som rör lokalisering, utformning och påverkan på människors hälsa och miljön. Vindkraftsetableringen i sig innebär betydande miljöpåverkan, vilket är anledningen till att de frågorna utreds vidare i en miljökonsekvensbedömning sammanfattad i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tas fram av Eolus Vind AB innan Länsstyrelsen tar ställning till om etableringen kan beviljas tillstånd. Att kommunen yttrar sig i avgränsningssamrådet innebär att Eolus Vind AB kan få bra underlag inför sina utredningar och Miljökonsekvensbeskrivning (MKB), vilket i sin tur

betyder att Länsstyrelsen får ett bättre underlag utifrån vilket de ska fatta beslut om huruvida verksamheten kan beviljas tillstånd enligt miljöbalken.

Motivering av förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att Herrljunga kommun i nuläget inte tar ställning till en eventuell tillstyrkan av etableringen, utan inväntar fortsatt utredning för att ha ett fullständigt underlag att ta ställning till. Att ta ställning till tillstyrkan i nuläget skulle betyda att fatta beslut med ofullständig information. Det är viktigt att kommunens synpunkter kring behov av fortsatt utredning framkommer tydligt i avgränsningssamrådet, och att remissvaret inkommer i tid. I förslag till remissvar framförs synpunkter till fortsatt utredning av etableringen gällande bland annat kommunikation och infrastruktur, ledningsdragning och markarbeten, buller, visuellt intryck och höjd, kulturmiljö, naturmiljö, övriga potentiella störningar och hantering av väsentligt förändrade planeringsförutsättningar. Detta är de frågor som förvaltningen, utifrån sin beredning av ärendet, bedömt är viktiga för att kommunen ska kunna ta ställning till om etableringen innebär lämplig mark- och vattenanvändning. Remissvaret innehåller endast undantagsvis synpunkter på sådant som i första hand utgör Länsstyrelsens prövningsgrunder, med hänsyn till att dessa frågor utgör Länsstyrelsens expertområden och att det därför är mer lämpligt att synpunkter kring dessa kommer därifrån. I remissvaret redovisas även kommunens tidigare ställningstaganden som är relevanta för sammanhanget.

Förvaltningen bedömer därmed att förslag till remissvar, tillsammans med de frågor som enligt samrådsunderlaget kommer att utredas vidare inför ansökan, utgör en sammanfattning av de frågor som är viktiga för kommunen att få kännedom om för att framöver kunna ta ställning till en eventuell tillstyrkan.

Förvaltningen föreslår att beslut i ärendet direktjusteras för att remissvaret med säkerhet ska kunna sändas till Eolus Vind innan samrådstiden går ut.

Herrljunga kommun

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
YTTRANDE
2023-04-03
DNR KS 290/2022-521
SIDA **1** AV **5**

PROJEKT KESEMOSSEN
Eolus Vind
Carlsgatan 12A
211 20 Malmö
kesemossen@eolusvind.com

Herrljunga kommuns remissvar i avgränsningssamråd för projekt Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken för en möjlig etablering av vindkraftverk i området Kesemossen, mellan Grude och Vesene, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort i Herrljunga kommun. Herrljunga kommun är berörd genom att projektområdet ligger placerat inom kommunens gränser. Länsstyrelsen är prövningsmyndighet och tillsynsmyndighet.

Projektområdet omfattar ca 2 km^2 och utgörs i dagsläget främst av skog för skogsbruk. Enligt utredningen bedöms projektområdet rymma maximalt fem vindkraftverk, med en totalhöjd om maximalt 300 meter vardera. Sammanlagt beräknas vindkraftverken kunna producera omkring 150 GWh per år. Inom projektområdet finns inga riksintressen, områden skyddade enligt 7 kap. miljöbalken eller utpekade naturvärden, men ett mindre antal kulturvärden. I området finns också ett visst befintligt vägnät som kan nyttjas för byggnation och drift av verken. Exakt placering av verken specificeras inte i underlaget, detta för att möjliggöra att verken placeras optimalt utifrån den teknik som finns vid tiden för byggnation. Istället pekas ett antal möjliga etableringsområden ut i kommande ansökan där de negativa effekterna av en placering är så små som möjligt.

Herrljunga kommun tar i nuläget inte ställning till en eventuell tillstyrkan av etableringen, utan inväntar fortsatt utredning. Kommunen framför i detta remissvar synpunkter på fortsatt utredning av etableringen gällande bland annat kommunikation och infrastruktur, ledningsdragning och markarbeten, buller, visuellt intryck och höjd, kulturmiljö, naturmiljö, övriga potentiella störningar och hantering av väsentligt förändrade planeringsförutsättningar.

Beslutsunderlag

Samrådsunderlag Kesemossen Vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterat)
Bilaga – Synbarhetsanalys och fotomontage Kesemossen vindkraftpark, Eolus Vind (ej daterad)

Yttrande

Bakgrund

Herrljunga kommun har muntligen och via mejl framfört synpunkter i samband med avgränsningssamråd med Länsstyrelsen i ärendet den 20 december 2022. De synpunkter som då framfördes (och som inte i första hand berörde genomförande av samråd med

HERRLJUNGA KOMMUN

allmänheten) kommer att sammanfattas även i detta yttrande. Nedan framförs även ytterligare synpunkter.

Herrljunga kommuns tidigare ställningstaganden
Den 6 september 2011 antog Herrljunga kommun ett tematiskt tillägg till dåvarande översiktsplan, ”*Vindkraften i Herrljunga kommun*”, vilken bifogas detta yttrande. Planen är inte aktuell som ställningstagande i sin helhet, men kan användas som informationsunderlag. Av Översiktsplan 2017-2035, Herrljunga kommun (tillgänglig via https://www.herrljunga.se/download/18.912baa315ca4b6ed9d56da7/1534145249977/%C3%96versiktsplan%20Herrljunga%20kommun%202017-2035.pdf) framgår att ”*Tematiskt tillägg till översiktsplanen med inriktningen vindkraft, antogs 2011-09-06. Planen är delvis inaktuell. I planen föreslås en större utbyggnad av vindkraft i fem områden. Inom två av dessa har Försvarsmakten restriktioner som innebär att en utbyggnad inte är möjlig. Även inom övriga områden finns vissa restriktioner. De delar av planen som är aktuella har arbetats in i översiktsplanen. Vindkraftsplanen kan fortsatt användas som ett underlag vid vindkrafts-planering.*”. I Översiktsplanen pekas Kesemossen, med en avgränsning som i stort sett motsvarar nu aktuellt projektområde, ut som utvecklingsområde för vindkraft under vissa förutsättningar som presenteras i Översiktsplanen.

Av Översiktsplan 2017-2035 Herrljunga Kommun framgår också vilken byggnation som är planerad inom Herrljunga kommun i närheten av projektområdet. Cirka 3 km från nu utpekat projektområde, i södra delen av Ljung tätort, finns ett utpekat utvecklingsområde för ”Bebyggelse, industri”. Närmaste utpekade nya större utbyggnadsområde för bostäder är lokaliserat ca 4 respektive 4,5 kilometer nordost om projektområdet, mellan Ljung och Annelunds tätorter. För industriområdet och det ena bostadsområdet (det som är beläget ca 4,5 km från nu aktuellt projektområde) pågår för närvarande detaljplanering för respektive ändamål. Bebyggelsen planeras i anslutning till befintlig bebyggelse med samma användning.

Kommunikation och infrastruktur
Herrljunga kommun är mån om att Försvarsmakten samt flygplatser som berörs av byggnation inom Herrljunga kommun (Trollhättan Vänersborgs flygplats, Landvetter, Lidköping Hovby flygplats, Hudene flygplats, Såtenäs flygplats och Falköpings flygplats) bereds möjlighet att yttra sig i ärendet, särskilt med avseende på vindkraftverkens höjd.

Herrljunga kommun menar att miljökonsekvensbeskrivningen bör utreda eventuell påverkan på radio-, telekommunikation och mobiltelefoni i området, både civil kommunikation, försvarets kommunikation och radar, flygtrafikens kommunikation och kommunikation utmed järnväg.

Trafikverket bör kontaktas tidigt för att utreda möjliga transportvägar till området vid byggnation av vindkraftverken och eventuella åtgärder som behöver vidtas, exempelvis avseende vägarnas bärighet. Tidig dialog med Trafikverket kring rutt är viktigt, inte minst med tanke på att flera av kommunens större vägar korsar järnväg som sannolikt inte är lämplig att passera med transporter av den tyngd och storlek som behövs vid etablering av

vindkraft. Av ansökan bör framgå vilken störning som kan uppstå på trafiken i närområdet under etableringsfasen.

Ledningsdragning och markarbeten
Herrljunga kommun anser att Eolus bör utreda vilket som är bästa möjliga alternativ för ledningsdragning för att koppla in området mot elnätet i stort. Ledningsdragning bör väljas med omsorg så att minsta möjliga störning uppstår till följd av detta. Kommunen är angelägen om att dialog förs med potentiellt berörda markägare för att hitta den bästa möjliga lösningen.

Av ansökan ska framgå vilka eventuella dräneringsbehov som kan uppstå till följd av ledningsdragning, byggnation av fundament m.m. och för byggnation eller förstärkning av transportvägar, samt vilka risker detta innebär för påverkan på grundvatten. Redogör även för vilka andra eventuella risker för påverkan av grundvatten som uppstår som en följd av etableringen, exempelvis i samband med underhåll av vindkraftverken. Säkerställ att nödvändiga åtgärder vidtas för att minimera negativ påverkan.

Herrljunga kommun vill lyfta att även ledningar i marken ska omhändertas vid avveckling och återställande.

Buller
Det utpekade projektområdet ligger inom område som pekats ut i Länsstyrelsens inventering av tysta områden (se ”*Tysta områden i Västra Götalands län*”, Länsstyrelsen Västra Götaland, rapport 2001:18, tillgänglig via https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2009/tysta-omraden-i-vastra-gotalands-lan.html). En bullerkälla i detta område kan därför riskera att ha större negativ inverkan på området än i ett område där det redan förekommer mycket bakgrundsljud. Detta bör tydliggöras i ansökan så att Länsstyrelsen har möjlighet att ta ställning till vilket betydelse det har.

Norr om projektområdet finns ett skjutfält (Remmene skjutfält) där Försvarsmakten just nu arbetar med att utreda påverkansområdet för buller eller annan risk. I området som ligger mellan skjutfältet och vindkraftparken kan det finnas anledning att utreda eventuella kumulativa effekter av buller från två separata källor.

Syd respektive sydost om projektområdet finns två biogasanläggningar. I området som ligger nära (exempelvis inom 300 meter) respektive biogasanläggning kan det finnas anledning att utreda eventuella kumulativa effekter av buller från två separata källor.

Visuellt intryck och höjd
Vindkraftverken är betydligt högre än landskapets övergripande skala. Vid val av placering bör hänsyn tas till intrycket av vindkraftverken från omgivningen, både på nära håll och på längre avstånd. Herrljunga kommun är mån om att vindkraftverken i största möjliga mån (utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till övriga prövningsgrunder) placeras i ett lätt uppfattbart geometriskt mönster, att höjden inte varierar tydligt från vindkraftverk till vindkraftverk och att det finns en tydlig regelbundenhet i avstånden mellan vindkraftverken.

HERRLJUNGA KOMMUN

I skogsområden som detta kan den visuella påverkan från vindkraftverken variera beroende på hur mycket, och vilken, skog som är avverkad. Herrljunga kommun menar därför att en analys av hur intrycket av vindkraftverken kan påverkas vid en avverkning i omgivningen bör finnas med som underlag för val av placering.

Herrljunga kommun ser det som angeläget att en analys visar hur hinderbelysningen kan upplevas nattetid i och intill omgivande bebyggelse och områden där människor vanligtvis vistas. Platser för visualisering av detta bör väljas ut där störning från belysning kan antas bli som störst utifrån topografi, riktning på belysning, annan belysning och andra faktorer som kan påverka.

Kulturmiljö
Hänsyn ska iakttas till fornlämningar och kulturhistoriska miljöer som skyddas enligt kulturminneslagen mot åtgärder som kan skada de värden som finns i eller i anslutning till området. Invid Hålsjön, i anslutning till projektområdet, finns enstaka fornlämningar och ett mindre område med sumpskog. Norr om projektområdet finns en torpmiljö med välbyggda stenmurar som bedömts ha kulturhistoriskt värde, Kippe Lycka (se utdrag ur ”*Kulturmiljöprogram*”, Herrljunga kommun & Älvsborgs Länsmuseum. Borås, 1995: https://www.herrljunga.se/download/18.3feacd4a15bd810ead323ece/1496994025213/Kulturmilj%C3%B6program.pdf). Herrljunga kommun anser att en arkeologisk/kulturhistorisk utredning på plats även bör undersöka om det finns oregistrerade, värdefulla kulturminnen i projektområdet som ska bevaras.

Naturmiljö
Området har utpekats i Länsstyrelsens inventering över områden av värde för grön infrastruktur som ett ”uppmärksamhetsområde skog” (se ”*Planeringsunderlag Grön infrastruktur i översiktsplan, Västra Götalands län*”, tillgängligt via https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/storymaps/collections/60663351e7d94ba18526bdc374e5966a). Området kan alltså ha en betydelse för naturmiljöer ur ett större geografiskt perspektiv som behöver värderas och beaktas i utformningen av området, även om den naturvärdesinventering som genomförts inte skulle visa höga naturvärden lokalt.

Övriga potentiella störningar
Vissa boende, som flyttat till området just för att det är tyst och opåverkat, kan antas vara extra störningskänsliga. Det är därför viktigt att Eolus och eventuell framtida förvaltare för en tät och tydlig dialog med de boende, även de som inte är markägare, för att svara på frågor, ta in synpunkter och göra det lätt att lämna klagomål eller information ifall det efter byggnation uppstår störning som kan åtgärdas. Det är också viktigt att Eolus i ansökan tydligt kan visa att det finns en långsiktig plan för underhåll och förvaltning av vindkraftverken, så att inte störningar uppstår på grund av bristande förvaltning.

Vid placering och etablering av vindkraftverken bör hänsyn tas till friluftsliv i området, så att den negativa påverkan blir så liten som möjligt.

HERRLJUNGA KOMMUN

Förändrade planeringsförutsättningar
Om förutsättningarna i eller för projektet väsentligt förändras jämfört med vad som framgår av nu aktuellt samrådsunderlag anser kommunen att ett nytt samråd med allmänheten och övriga berörda (inklusive berörda kommuner) bör genomföras. Kommunens ställnings-tagande kan då komma att ändras.

Kommunen har nyligen fått förhandsinformation om att Iown Energy utreder möjligheterna till ytterligare vindkraftsetsetablering i anslutning till nu aktuellt område, vid Sällerhög. Herrljunga kommun föreslår att det kan vara lämpligt att de båda områdena prövas delvis gemensamt för att kumulativa effekter, såsom buller och visuellt intryck, ska kunna prövas i sin helhet, beroende på när en eventuell ansökan från Iown Energy är aktuell.

Kommunala bolag
De kommunala bolagen Herrljunga Elektriska AB och Herrljunga Vatten AB har beretts möjlighet att komma med synpunkter inför sammanställandet av detta yttrande, och har inte framfört några tydliga synpunkter kring etableringen i nuläget.

Kommunstyrelsen
Herrljunga Kommun

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00

E-post
herrljunga.kommun@herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se

SAMRÅDSUNDERLAG

Kesemossen vindkraftpark

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken

eolus

Administrativa uppgifter

Sökande:	Eolus Vind AB (publ)
Organisationsnummer:	556389–3956
Postadress:	Box 95 281 21 Hässleholm
Hemsida:	www.eolusvind.com
Kontaktperson:	Emma Lundström
Telefon:	073-060 77 61
E-post:	emma.lundstrom@eolusvind.com
Konsult:	WSP Sverige AB
Kontaktperson:	Stina Segerström
Telefon:	070-358 95 93

Samrådsunderlaget har upprättats av Ida Zwahlen.
Kartor och bilder är om inte annat angivits framtagna av Eolus Vind
För kartor i underlaget: © Lantmäteriet
För innehåll i kartor: © Länsstyrelsen, © Skogsstyrelsen och © Riksantikvarieämbetet.

Projekthemsida

Informationen om projektet finns tillgänglig på hemsidan: www.eolusvind.com/kesemossen

LÄMNA SYNPUNKTER UNDER SAMRÅDET MED ALLMÄNHETEN

Samrådsyttranden lämnas via e-post till kesemossen@eolusvind.com

alternativt via brev till:

Eolus Vind
Ref: Samråd Kesemossen
Carlsgatan 12A
211 20 Malmö

Märk e-postmeddelandet eller brevet med: Samråd Kesemossen
Vi önskar ta emot ditt yttrande senast 30 april 2023.

Vi har tänkt framåt så långt tillbaka vi kan minnas

1990 var det inte många som såg vindens potential som elproducent. En som gjorde det och agerade var Eolus grundare. Och sedan dess har bolaget vuxit i takt med omvärldens efterfrågan på förnybar energiproduktion för en hållbar framtid. Vi har fortsatt att vara vindkraftpionjärer och byggt bolaget med kunskap och engagemang.

Framåttänket finns med oss varje dag och överallt. Numera samsas vindkraften med innovationer och investeringar för solenergi och lagringslösningar om vårt fokus. Eolus bygger stort, siktar högt och tänker långsiktigt.

När Eolus Vind AB bildades 1990 var vi Sveriges första kommersiella vindkraftsprojektör. Idag är vi en ledande aktör här hemma och finns även på flera andra marknader runt om i världen.

Kesemossen

I Herrljunga kommun, Västra Götalands län, mellan Herrljunga och Vårgårda, ligger Kesemossen. Inom ett område med goda vindförhållanden och förhållandevis få motstående naturvärden undersöker nu Eolus möjligheterna att projektera och uppföra vindkraftparken Kesemossen.

Innehållsförteckning

1 Inledning 6
1.1 Klimatnytta och energipolitiska mål 6
1.2 Om Eolus 7

2 Samråd och tillståndsprocessen 8
2.1 Samrådets genomförande 10
2.2 Kommande MKB 10

3 Planerad verksamhet 12
3.1 Omfattning och utformning 12
3.2 Teknisk beskrivning 13

4 Lokalisering 16
4.1 Val av plats 16
4.2 Alternativ lokalisering 16

5 Kommunala planer 17
5.1 Översiktsplan 17
5.2 Detaljplan 17

6 Områdets förutsättningar 18
6.1 Vindförhållanden 18
6.2 Orientering och beskrivning av området 18
6.3 Riksintressen och skyddade områden 18
6.4 Naturvärden 20
6.5 Fåglar och fladdermöss 22
6.6 Kulturvärden 22
6.7 Mark och vatten 23
6.8 Friluftsliv och turism 24
6.9 Kommunikationsinfrastruktur, försvar och flyg 24

7 Förväntade miljöeffekter och skyddsåtgärder 26
7.1 Människors hälsa och boendemiljö 26
7.2 Riksintressen och skyddade områden 30
7.3 Naturvärden 31
7.4 Fåglar och fladdermöss 31
7.5 Kulturvärden 32
7.6 Hydrologi och hydrogeologi 33

8 Risk och säkerhet 34

9 Kumulativa effekter 35

10 Preliminär tidplan 36

11 Planerade utredningar 37

12 Referenser 38

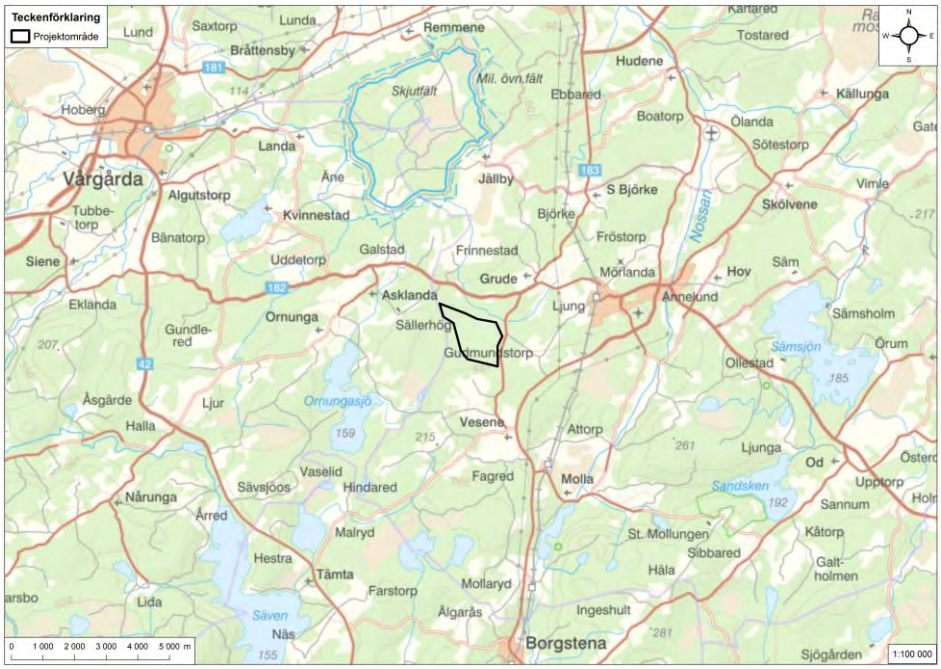
Bilaga

1. Synbarhetsanalys och fotomontage

1 Inledning

Eolus Vind AB (Eolus) avser att söka tillstånd för att etablera en vindkraftpark i området Kesemossen i Herrljunga kommun, Västra Götalands län. Projektområdet är beläget cirka 10 km söder om Herrljunga och drygt 10 km öster om Vårgårda.

Projektområdet bedöms kunna rymma upp till 5 vindkraftverk med en maximal totalhöjd på 300 meter. Parken beräknas kunna producera omkring 150 GWh per år, vilket motsvarar årsbehovet för ca 30 000 hushåll.[1]

Figur 1. Översiktskarta

1.1 Klimatnytta och energipolitiska mål

Klimatförändringar till följd av utsläpp av växthusgaser är ett reellt hot, där effekter redan nu är synliga och bedöms kunna bli katastrofala om förändringar inte sker snabbt. Internationellt bedrivs arbete bland annat genom Agenda 2030, som 2015 antogs av FN:s medlemsländer. Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Ett av målen handlar om att bekämpa klimatförändringarna. Det globala arbetet konkretiseras bland annat i Klimatkonventionen, en global konvention med åtgärder för att stoppa klimatförändringarna som undertecknades i Rio 1992. Till Klimatkonventionen hör Parisavtalet, ett globalt klimatavtal som trädde i kraft 2016 och som slår fast att den globala temperaturökningen ska begränsas till under två grader, med strävan att

[1] Avser normal förbrukning av hushållsel för en villa som inte använder el till uppvärmning, det vill säga ca 5 000 kWh/år.

begränsa den till 1,5 grader. Metoden för att uppnå detta är främst att minska utsläppen av växthusgaser.[2]

Som en del i detta arbete har Sverige tagit fram nationella mål. Ett av dessa är att Sverige ska ha en 100 % förnybar energiproduktion till år 2040.[3] Vindkraft, som en förnybar energikälla, är en mycket viktig del i möjligheterna att nå detta mål.

I januari 2021 presenterade Energimyndigheten och Naturvårdsverket en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. I denna strategi utrycks ett nationellt utbyggnadsbehov på 100 TWh förnybar energiproduktion från vindkraft till 2040, varav 80 TWh på land. För Västra Götalands län är det regionala utbyggnadsbehovet 7,5 TWh, vilket motsvarar cirka 350 vindkraftverk (räknat på 6 MW-turbiner).[4]

1.2 Om Eolus

Eolus är en av Nordens ledande projektörer av vindkraftsanläggningar. Sedan starten år 1990 har bolaget medverkat till uppförandet av över 660 vindkraftverk i Sverige, Norge, Estland och USA med en sammanlagd effekt om ca 1 400 MW.

I dagsläget förvaltar Eolus driftorganisation över 1550 MW driftsatt effekt. Bolaget har därmed lång erfarenhet och stor kompetens att projektera, uppföra och förvalta vindkraftsanläggningar.

För att anlägga och driva nu aktuell vindkraftsanläggning krävs tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (verksamhetskod 40.90 B) samt kommunens tillstyrkan. Prövningsmyndighet för den nu aktuella vindkraftsanläggningen är Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

[2] Globala Målen (2021)

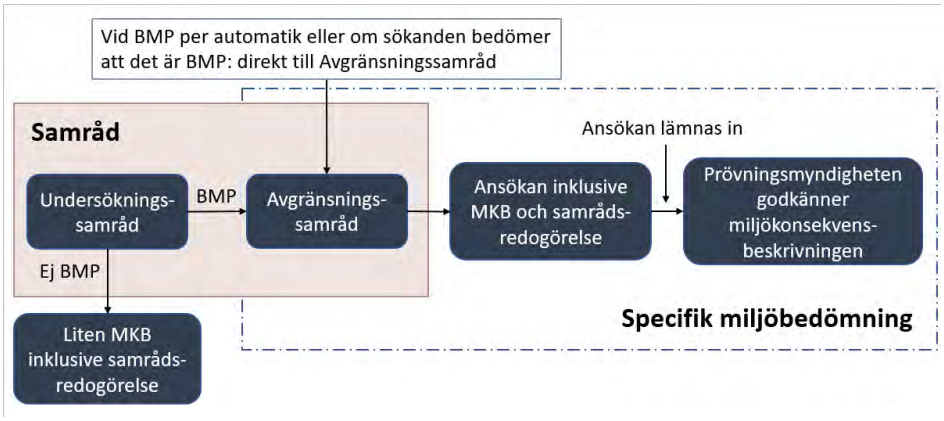
[3] Energimyndigheten (2021), *Förnybart*

[4] Energimyndigheten (2021), *Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad*

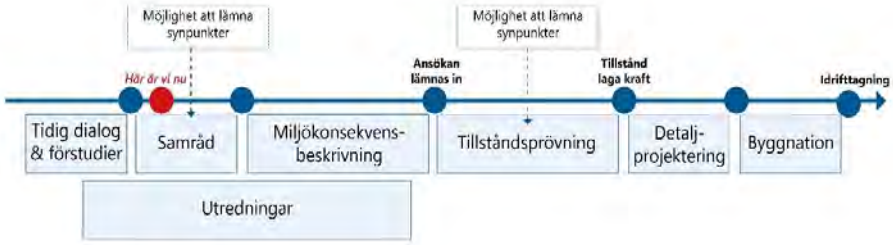
2 Samråd och tillståndsprocessen

Samråd ingår som en del i processen inför en tillståndsansökan enligt miljöbalken. Den planerade vindkraftparken medför betydande miljöpåverkan (BMP) enligt 6 kap 20 § miljöbalken eftersom verksamheten är tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken. Det innebär att verksamheten omfattas av krav på en specifik miljöbedömning och att ett avgränsningssamråd ska hållas. För verksamheter som enligt miljöbedömningsförordningen alltid ska anses utgöra en betydande miljöpåverkan behöver inget undersökningssamråd genomföras. Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsprocessen innebär en möjlighet för Eolus att presentera sina planer i ett tidigt skede för att inhämta information om området och få synpunkter på planerad verksamhet. Synpunkter som kommer in under samrådet är mycket värdefulla för projektet och kommer, tillsammans med de utredningar som genomförs, att ligga till grund för projektets fortsatta utveckling. Samråd ska ske med länsstyrelse och kommun samt de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med övriga statliga myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Berörda enskilda och allmänhet i det här fallet kan exempelvis vara närboende, föreningar och företag/verksamheter i området.

Samrådet för projektet genomförs under vintern 2022/våren 2023. Därtill har Eolus gjort ett antal tidiga remissutskick till utvalda myndigheter under 2020. Samrådsprocessen illustreras i Figur 2.

Figur 2. Illustration av samrådsprocessen (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2021).

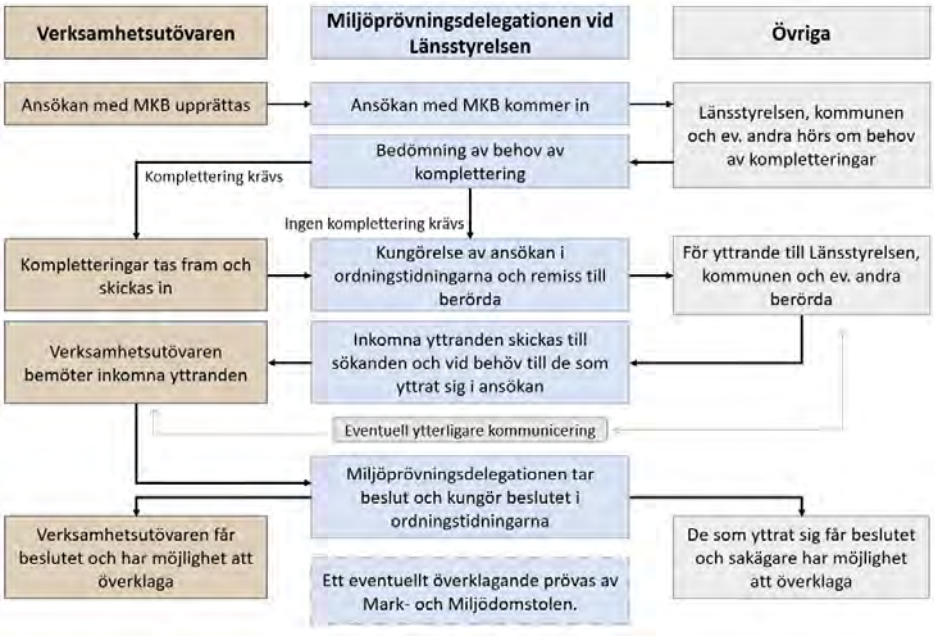

Figur 3. Process för vindkraftsprojekt inklusive tidig dialog.

När avgränsningssamrådet är avslutat och utredningar är slutförda avser Eolus att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tillsammans med ansökan lämnas in till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Miljöprövningsdelegationen bereder ansökningsärendet och kungör ansökan när den bedömts vara komplett. Kungörelsen av ansökan görs i ortstidningar och remiss skickas till berörda myndigheter. Även i detta skede finns det möjlighet för allmänheten att lämna synpunkter på projektet till miljöprövningsdelegationen.

När kommunicering av inkomna yttranden och bemötanden är genomförd fattar miljöprövningsdelegationen beslut i frågan och beslutet kungörs i ortspressen. Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos mark- och miljödomstolen. Hela prövningsprocessen illustreras i Figur 4.

Figur 4. Illustration av prövningsprocessen vid länsstyrelsens miljöprövningsdelegationer (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2021).

Detta dokument utgör ett samrådsunderlag, vilket ska ge information om de miljöeffekter som verksamheten direkt eller indirekt kan antas medföra. Samrådsunderlaget tillsammans med synpunkter som lämnas in under samrådsprocessen kommer att ligga till grund för innehållet i kommande MKB. I MKB:n kommer även resultatet av kommande inventeringar och utredningar att

beskrivas. Synpunkter som inkommer under samrådet kommer att sammanfattas och bemötas i en samrådsredogörelse, vilken kommer att bifogas till ansökningshandlingarna.

2.1 Samrådets genomförande

Samrådet inleds genom att samrådsunderlaget skickas till länsstyrelsen och kommunen i god tid före planerat samrådsmöte. Efter detta samrådsmöte kan samrådsunderlaget komma att justeras eller kompletteras innan det skickas till och/eller görs tillgängligt för övriga berörda myndigheter och särskilt berörda.

Samråd med övriga myndigheter samt organisationer och föreningar, som kan ha intressen i området, kommer att genomföras skriftligen.

Efter mötet med myndigheterna kommer ett samrådsmöte att genomföras även med särskilt berörda och allmänheten.

En samrådsinbjudan kommer att skickas per post till fastighetsägare och närboende i en krets på ca 3 km från projektområdet.

Allmänheten kommer även informeras via annons i Borås tidning, Alingsås tidning, Göteborgs-Posten samt Knallebladet. Annonsen kommer att innehålla kontaktuppgifter till representanter för bolaget, hänvisning till var man kan ta del av samrådsunderlaget och inbjudan till samrådsmötet.

Synpunkter kommer under samrådstiden att kunna lämnas via post, e-post, telefon samt muntligt på samrådsmötet.

2.2 Kommande MKB

Vad en MKB ska innehålla beskrivs i 6 kap. 35–37 §§ miljöbalken samt i miljöbedömningsförordningen 16–19 §§. MKB:n kommer att bedöma konsekvenserna av den planerade vindkraftparken under byggskede, drift samt under avveckling. Inriktningen och omfattningen på den kommande MKB:n avgörs av avgränsningssamrådet och miljöbedömningen syftar till att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

MKB:n kommer sammanfattningsvis innehålla följande information om den planerade verksamheten:

- Presentation av sökanden och verksamheten
- Bakgrund och förutsättningar för verksamheten
- Lokaliseringsutredning inklusive motivering för vald utformning och val av plats
- Beskrivning av rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjas och hur de förhållandena förväntas utveckla sig om verksamheten inte blir av (nollalternativet)

- Beskrivning av verksamhetens direkta och indirekta miljöeffekter avseende bland annat ljud, rörliga skuggor, landskapsbild och hinderbelysning, naturmiljö, fåglar, fladdermöss, kulturmiljö och friluftsliv/turism.
- Redovisning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa eventuella negativa miljöeffekter
- Verksamhetens eventuella påverkan på miljökvalitetsnormer
- Icke-teknisk sammanfattning
- Samrådsredogörelse
- Redogörelse för sakkunskap hos de som medverkat till framtagandet av MKB:n
- Referenslista

3 Planerad verksamhet

3.1 Omfattning och utformning

Att projektera och etablera en vindpark är en lång process och förutsättningarna kommer därför att hinna förändras innan en eventuell byggstart. Med hänsyn till den snabba teknikutvecklingen som sker, se vidare avsnitt 3.2.1, är det i nuläget inte möjligt att fastslå slutligt val av verksmodell. Målsättningen är i stället att hålla möjligheten öppen för att välja bästa möjliga teknik vid tidpunkten för byggnation. I nuläget finns tekniken för att bygga 250 meter höga verk, men Eolus samråder om maximalt 300 meter höga verk för att ge utrymme för teknikutveckling och möjligheten att utnyttja potentialen i området maximalt. Samrådsunderlaget beskriver därför förväntade effekter för verk med både 250 meter respektive 300 meter totalhöjd.

Verksmodellen har betydelse för utformningen av vindparken. Hur tätt vindkraftverken kan stå, tekniskt sett, är beroende av rotorbladens storlek och det vindklimat som råder i området. Om verken står för tätt uppstår s.k. vakeffekter då verken ”stjäl” vindenergi från varandra, med konsekvensen att energiproduktionen minskar. Den optimala placeringen av vindkraftverk inom ett område beror således på vilken modell av vindkraftverk som används.

Högre upp i luftlagret är vindflödet jämnare. En högre navhöjd innebär att den största vindturbulensen, orsakad av friktion mot markens terräng och vegetation, kan undvikas. Vindenergin kan därmed nyttjas mer effektivt och produktionen per vindkraftverk i förhållande till ianspråktagen mark ökar. Högre verk möjliggör även en större rotordiameter vilket medför en större energiproduktion.

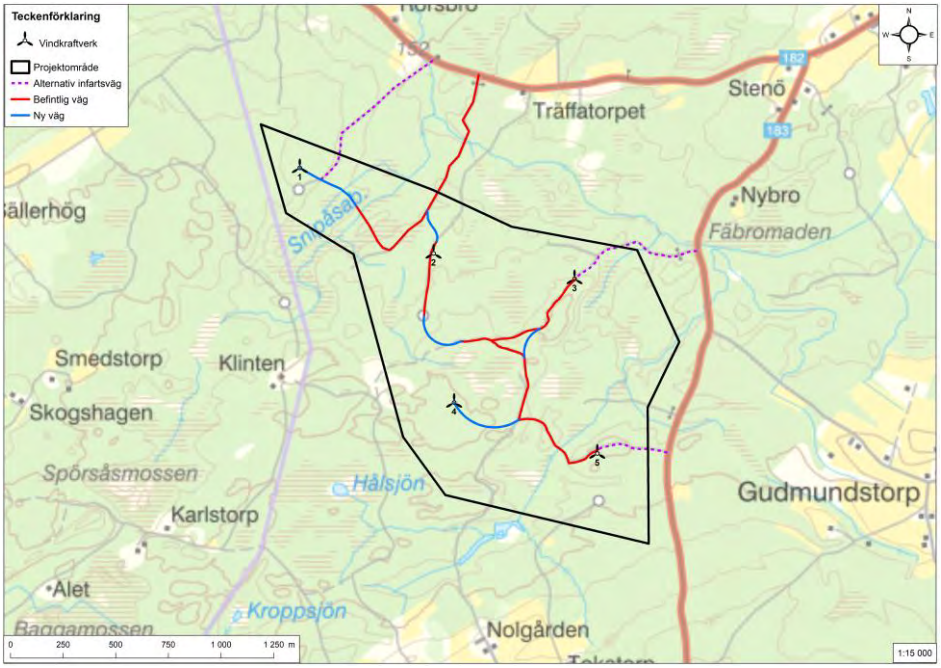
Det aktuella projektområdet bedöms maximalt kunna rymma 5 vindkraftverk med en maximal totalhöjd om 300 meter.

I Figur 5 framgår ett exempel på parklayout som visar 5 verk inom projektområdet. Under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen kommer verksplaceringarna lokaliseras till delar av projektområdet med goda vindförhållanden där intressekonflikterna är få och dessa områden benämns *etableringsområden*. Verkens placeringar i exempellayouten i Figur 5 är därmed inte fastställda utan kommer kunna placeras fritt inom de etableringsområden som avgränsas utifrån den information som inkommer under samrådet samt efter de fördjupande utredningar och analyser som kommer att ske inom ramen för arbetet med MKB:n. Delar av projektområdet kommer efter utredningar att omfattas av restriktioner, till exempel områden där inga vindkraftverk placeras och inga ingrepp alls görs.

Vid utformning av slutlig parklayout kommer hänsyn bland annat att tas till den högsta tillåtna ljudnivån om 40 dB(A) vid närliggande bostadshus, skyddade natur- och kulturmiljöer, övriga natur- och kulturvärden samt fågel- och fladdermusvärden. Härutöver kan även annan hänsyn behöva tas vid utformningen av parklayouten. Målet är att vid byggnation kunna optimera parkens layout så att områdets

vindförutsättningar nyttjas optimalt samtidigt som hänsyn tas till både människors hälsa och miljön i området.

Utöver vindkraftverken omfattar vindparken även de följdverksamheter som vindkraftverken kräver; elledningsdragningar inom vindparken, väganslutning in till vindparken från allmänt vägnät, vägnät inom vindparken, servicebyggnader, kranplatser, mottagningsstationer, kopplingsstationer/kopplingskiosker, logistikyta och uppställningsytor. Delar av denna övriga infrastruktur kommer att innebära anläggning av hårdgjorda ytor. Följdverksamhet i form av väg- och kabeldragning kommer även att beröra områden utanför projektområdet.

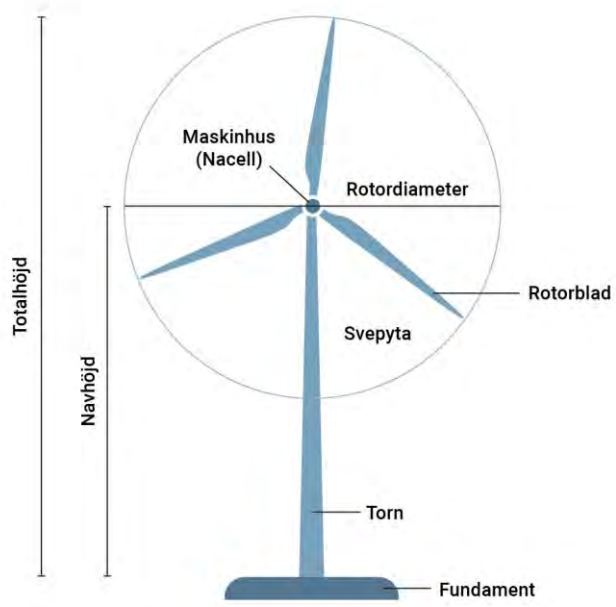

Figur 5. Exempellayot för vindpark Kesemossen.

3.2 Teknisk beskrivning

Vindkraftverkens blad sitter på rotorn, vars storlek beskrivs som rotordiametern, det vill säga diametern som bladen sveper över genom luften. Navhöjden är vindkraftverkets höjd från marken upp till dess maskinhus, vilket även kallas nacell. Vindkraftverkets totalhöjd är höjden från marken upp till bladens spets när de står i sitt högsta läge.

Vindkraftverken förankras i marken med ett fundament och dessa utformas antingen som gravitationsfundament eller bergsfundament. Vilken typ av fundament som är lämpligt på respektive position beror på markens förutsättningar på den aktuella platsen. En principskiss av ett vindkraftverk illustreras i Figur 6.

Figur 6. Principskiss av vindkraftverk.

Vid varje vindkraftverk kommer en uppställningsplats för kranar och annan byggutrustning att anläggas, för vindkraftverk som byggs idag är uppställningsplatsen vid respektive vindkraftverk ofta ca 7 000 m^2 stor. Det kan även bli aktuellt att anlägga andra uppställningsytor som kan användas för att förvara större komponenter i väntan på montage av vindkraftverken. Området har redan idag visst vägnät och de befintliga vägarna kommer att nyttjas i möjligaste mån, men breddning och förstärkning kommer att krävas då vägarna behöver ha full bärighet för minst 5 m bredd. Nya vägar kommer att behöva anläggas för att knyta samman vindkraftverken inom området. I den kommande MKB:n och den tekniska beskrivning som bifogas tillståndsansökan kommer materialbehovet samt anläggning och förstärkning av vägar att beskrivas.

3.2.1 Teknikutveckling

Teknikutvecklingen inom vindkraftsbranschen går fort och vindkraftverken blir både högre och får en större rotordiameter, vilket gör dem mer resurseffektiva samtidigt som miljöpåverkan per producerad kilowattimme minskar ur ett livscykelperspektiv. Idag byggs vindkraftverk på land med en totalhöjd på omkring 250 meter och en rotordiameter på ca 170 meter. Större rotordiametrar ökar den yta som vindkraftverket kan fånga vindens energi ur, vilket i sin tur ökar den mängd energi som kan omvandlas till elektricitet. En högre navhöjd möjliggör att högre och stabilare vindhastigheter kan nyttjas.

3.2.2 Avveckling

Vindkraftverkens tekniska livslängd bedöms vara ungefär 30 år. Redan då tillståndet ges ställs krav på ekonomisk säkerhet som är avsedd för att säkra avveckling och nedmontering i det fall en verksamhetsutövare inte skulle ta sitt ansvar eller hamna på obestånd. Storleken på den ekonomiska säkerheten beslutas av länsstyrelsen. När vindkraftparken ska avvecklas kommer vindkraftverken att monteras ned och i möjligaste mån återvinnas. Avveckling och återställning sker i samråd med tillsynsmyndighet och berörda markägare. Generellt brukar fundament bilas ned till marknivå och täckas över med jord för återetablering av växtlighet. Vägar brukar lämnas kvar för att kunna användas i skogsbruket och av allmänheten.

Byggnation, drift och avveckling av vindkraftverken kommer att behandlas mer ingående i den tekniska beskrivningen och kommande MKB.

3.2.3 Nätanslutning

Det interna elnätet inom vindkraftparken planeras att förläggas med markkabel. Tillstånd till extern elnätsanslutning (koncession) söks separat och prövas enligt ellagen. Vattenfall är regionnätsägare i området och en dialog om nätanslutning pågår.

4 Lokalisering

En verksamhet ska lokaliseras på ett sätt som stämmer överens med miljöbalkens mål gällande markanvändningen. Av miljöbalkens portalparagraf (1 kap 1 §) anges att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt ska användas så att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synvinkel. I detta kapitel redogörs för bakgrunden till lokaliseringen av projektområdet och områdets förutsättningar för vindkraft.

4.1 Val av plats

Lokalisering av en vindkraftpark utgår från en rad olika förutsättningar. Den mest självklara är vindtillgången och därför söks områden med en hög årsmedelvind. En annan grundläggande förutsättning är att det ska vara möjligt att överföra den el som produceras till elnätet. I tillägg måste vindkraften också kunna anpassas till platsens förutsättningar när det gäller olika intressen, landskapsbild och till exempel ljud- och skuggutbredning.

Det är generellt sett svårare att hitta områden för vindkraft i södra halvan av Sverige jämfört med den norra halvan, eftersom denna del av landet är mer tätbefolkad. Mycket av produktionen från vattenkraft och vindkraft finns i norr, vilket ställer stora krav på överföringskapaciteten från norra till södra Sverige. Denna kapacitet är i dagsläget kraftigt begränsad på grund av brister i elnätet. Därför är det viktigt att hitta platser för förnybar elproduktion också i södra Sverige, nära konsumtionen.

Eolus letar ständigt efter områden med goda förutsättningar för etablering av vindkraft. Valet av lokalisering för projektområdet Kesemossen har föregåtts av en grundlig kartläggning och analys över potentiellt lämpliga områden för vindkraft. Baserat på flera vindanalysmodelleringar framgår att det finns en god vindtillgång i området.

Skogsbruk utgör den främsta markanvändningen i området. Inom projektområdet finns inga riksintressen eller områden skyddade enligt miljöbalken 7 kap., inga utpekade naturvärden och endast ett fåtal kulturvärden. Då det finns ett visst vägnät i området redan minskar behovet av att anlägga nya vägar och reducerar därmed intrånget. Området beskrivs mer detaljerat i kommande avsnitt.

4.2 Alternativ lokalisering

Eolus arbetar fortlöpande med vindkraftsprojektering och tittar på många platser och värderar dessa utifrån lämpligheten för vindkraftsetableringar. I MKB:n kommer en jämförelse mellan alternativa lokaliseringar och Kesemossen att presenteras.

5 Kommunala planer

5.1 Översiktsplan

5.1.1 Herrljunga kommun

Enligt Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035[5] finns det tre utpekade utvecklingsområden för vindkraft i kommunen: Fjäremossen, Lommamossen och Kesemossen. Dessa områden är reserverade för utbyggnad av vindkraft och ingen ny bebyggelse eller andra anläggningar får tillkomma som kan försvåra utbyggnaden.

Samtliga föreslagna vindbruksområden ligger på mossar. Det finns risk för påverkan på våtmarker och mindre vattendrag med höga naturvärden när vägar och vindkraftverk anläggs. Lämplig placering av dessa behöver utredas vidare i samband med fortsatt planering och prövning.

Aktuellt projektområde Kesemossen sammanfaller till största delen med utvecklingsområde Kesemossen. Enligt översiktsplanen bedöms Kesemossen kunna inrymma en stor anläggning med 4-5 verk med en totalhöjd över 200 meter.

Nuvarande markanvändning vid aktuellt projektområde är i översiktsplanen utpekat som natur. Vid etablering av vindkraft inom området Kesemossen behöver en analys av påverkan på landskapsbilden göras.

5.1.2 Vårgårda kommun

Vårgårda kommuns översiktsplan är från 2006.[6] Enligt översiktsplanen stämmer utbyggnaden av vindkraft väl överens med kommunens övergripande miljömål. Vidare anger ett mål i energiplanen att kommunen ska underlätta introduktion av vindkraft.

Som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen har Vårgårda kommun även en vindbruksplan.[7] I vindbruksplanen finns 4 områden utpekade som lämpliga för vindbruk. Inget av dessa områden ligger i närheten av aktuellt projektområde för Kesemossen vindpark. Däremot finns Kesemossen utpekad i vindbruksplanen som ”vindbruksområde i grannkommuner” och det finns ingenting i Vårgårdas vindbruksplan som strider mot etablering i Kesemossen.

5.2 Detaljplan

Projektområdet är inte detaljplanelagt.

[5] Herrljunga kommun (2017), *Översiktsplan 2017-2035*

[6] Vårgårda kommun (2006), *Översiktsplan 2006 – Potential Vårgårda 2006-2015*

[7] Vårgårda kommun (2014), *Vindbruk – Tematiskt tillägg till översiktsplan 2006 för Vårgårda kommun*

6 Områdets förutsättningar

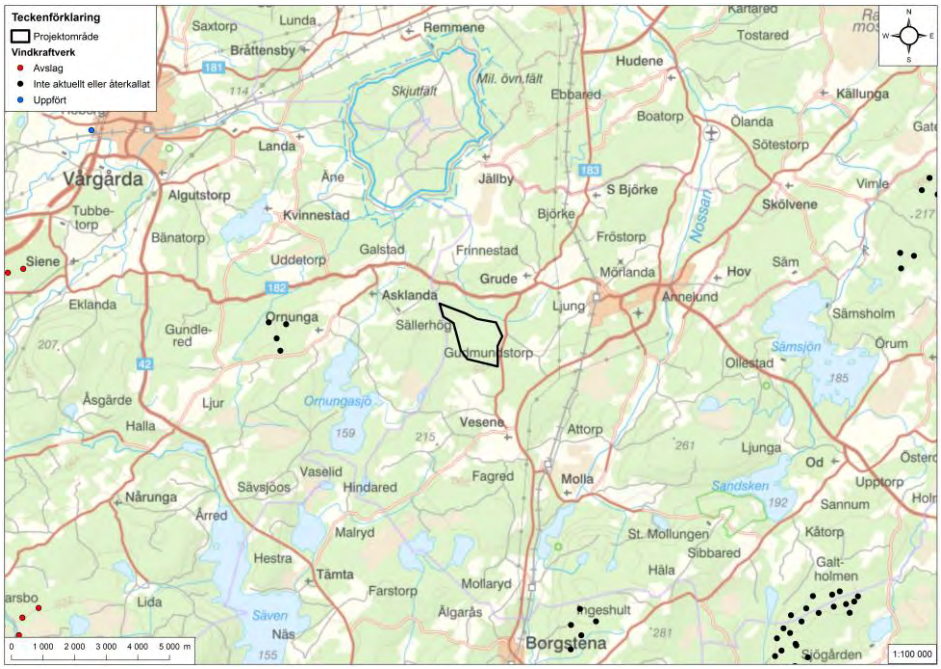
6.1 Vindförhållanden

Enligt STEM vindkartering MIUU är medelvinden i området 7,1-8,0 m/s på 140 meters höjd.[8]

6.2 Orientering och beskrivning av området

Projektområdet är beläget i Herrljunga kommun, Västra Götalands län, cirka 10 km söder om Herrljunga tätort. Närmsta större ort är Alingsås, beläget ungefär 25 km väster om projektområdet. Området är till stora delar skogsbeklätt med inslag av jordbruksmark.

Det finns inga närliggande vindparker inom 10 km från projektområdet. Förutom ett antal mindre verk ligger den närmaste befintliga vindparken (Rödene) cirka 25 km väster om projektområdet, se Figur 7.

Figur 7. Närliggande tidigare planerade eller uppförda vindparker.

6.3 Riksintressen och skyddade områden

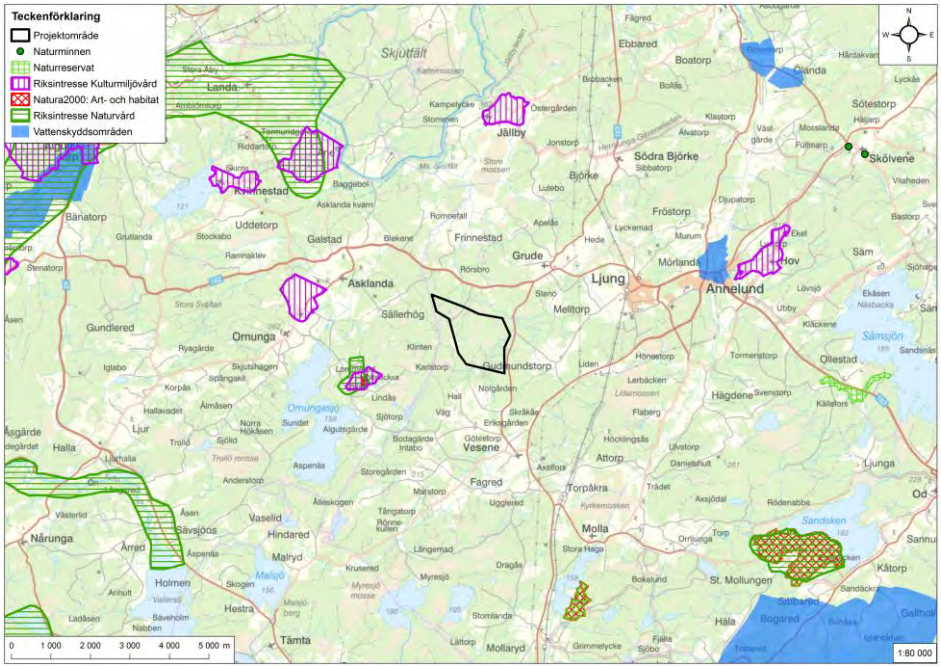
Inom 10 km från projektområdet finns 11 riksintressen och 15 skyddade områden. Samtliga berörda områden redovisas nedan i Tabell 1 och Figur 8.

[8] Vindbrukskollen, hämtad 2022-08-22

Tabell 1. Riksintressen och skyddade områden inom 10 km från projektområdet.

Område	Namn	Avstånd från projektområde
Riksintressen		
Riksintresse Kulturmiljövård	Holtsäckra	Ca 2 km SV
Riksintresse Kulturmiljövård	Ornunga	Ca 2,6 km V
Riksintresse Kulturmiljövård	Vårgårda, Algutstorp	Ca 9 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Kvinnestad	Ca 5,2 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Äne	Ca 4 km NV
Riksintresse Kulturmiljövård	Jällby	Ca 4,5 km N
Riksintresse Kulturmiljövård	Hov	Ca 6 km Ö
Riksintresse Naturvård	Holtsäckra	Ca 2,5 km V
Riksintresse Naturvård	Siene-Landa	Ca 3,9 km NV
Riksintresse Naturvård	Stora Mollungen	Ca 7,5 km SÖ
Riksintresse Naturvård	Säveån med Yxnås	Ca 8,4 km SV
Övriga skyddade områden		
Naturminne	Skölvene Prästgården 3:1	Ca 9,8 km NÖ
Naturreservat	Molla bokskog	Ca 5,6 km S
Naturreservat	Mollungen	Ca 7,5 km SÖ
Naturreservat	Ollestad	Ca 8 km Ö
Naturreservat	Tånga hed	Ca 9,2 km NV
Natura 2000 – Art och habitat	Holtsäckra	Ca 2,5 km V
Natura 2000 – Art och habitat	Molla bokskog	Ca 5,6 km S
Natura 2000 – Art och habitat	Mollungen	Ca 7,5 km SÖ

Natura 2000 – Art och habitat	Tånga hed	Ca 9,2 km NV
Vattenskyddsområde	Annelund	Ca 5,1 km Ö
Vattenskyddsområde	Ölanda	Ca 9 km NÖ
Vattenskyddsområde	Herrljunga (Trollabo 1:5)	Ca 8,9 km NÖ
Vattenskyddsområde	Remmenedal	Ca 8,5 km N
Vattenskyddsområde	Vårgårda, Algutstorp	Ca 9,1 km NV
Vattenskyddsområde	Öresjö	Ca 8,6 km SÖ

Figur 8. Riksintressen och skyddade områden i närheten av projektområdet.

6.4 Naturvärden

En naturvärdesinventering genomfördes under hösten 2022 och resultaten av denna inventering kommer utgöra underlag för det fortsatta arbetet med parkutformning samt inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

Det finns inga regionalt identifierade och utpekade naturvärden inom projektområdet. Dock återfinns ett antal av Skogsstyrelsen utpekade sumpskogar, naturvärden, nyckelbiotoper och naturvårdsavtal inom 2 km från projektområdet. Den närmst belägna sumpskogen ligger 180 meter åt sydväst.

Utöver ovan nämnda naturvärden finns dessutom ett antal våtmarker identifierade och klassade enligt den nationella våtmarksinventeringen (VMI).

Naturvärdesklassningen av våtmarkerna har gjorts i en fyrgradig skala där:

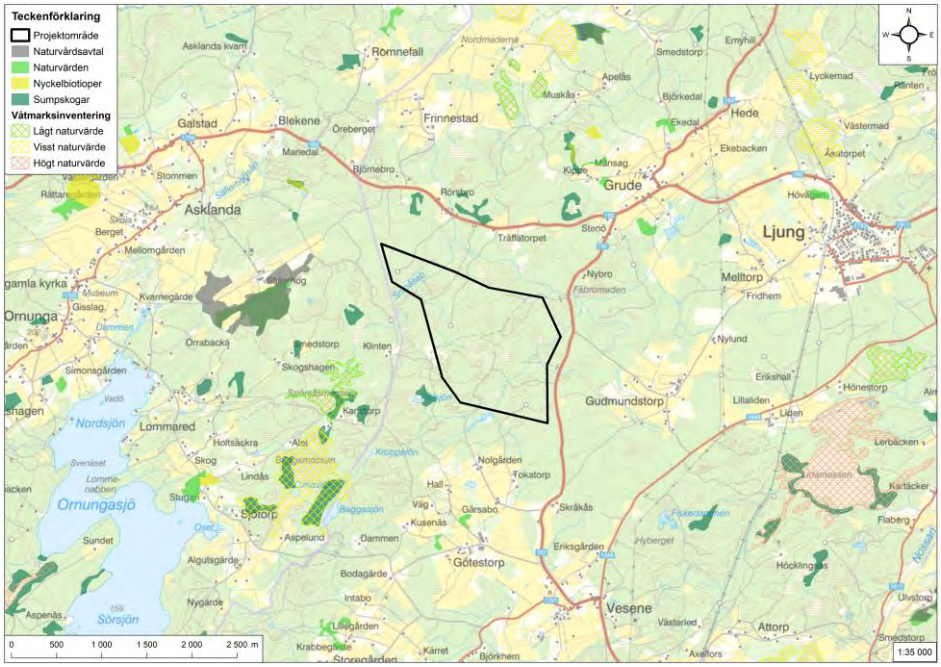
- Klass 1 objekt har mycket höga naturvärden för regionen och är av internationellt eller nationellt bevarandevärde. De är oftast till stor del opåverkade och behöver bevaras för framtiden. Inga ingrepp som kan påverka eller ytterligare påverka hydrologin bör tillåtas.
- Klass 2 objekt är vanligen även de i stora delar opåverkade av ingrepp och har höga naturvärden med nationellt eller regionalt bevarandevärde. Ingrepp som påverkar objektens hydrologi bör undvikas.
- Klass 3 objekt består av allt ifrån helt opåverkade våtmarker med relativt höga naturvärden till mer störda våtmarker med vissa bevarade naturvärden och är av lokalt bevarandevärde. Klassen kan innefatta objekt som till vissa delar är störda och annars intakta. Ingrepp kan tillåtas om påverkan på natur- och kulturvärden begränsas.
- Klass 4 objekt är starkt påverkade objekt som saknar naturvärden enligt vad som framkommit i VMIs inventering. Vissa objekt kan dock ha vissa natur- och kulturvärden. En del opåverkade våtmarker kan förekomma. Vid exploatering är det i första hand dessa objekt som kan tas i anspråk, eftersom de redan till stor del är kraftigt störda.[9]

De våtmarker som återfinns inom 3 km från projektområdet är av följande naturvärdesklasser:

- 5 våtmarker av klass 4 (låga naturvärden)
- 3 våtmarker av klass 3 (visst naturvärde)
- 1 våtmark av klass 2 (högt naturvärde).

Den närmast belägna våtmarken (klass 3) ligger cirka 850 meter väster om projektområdet. Objektet av högt naturvärde ligger cirka 2,6 km öster ut. I Figur 9 nedan illustreras ovan nämnda naturvärden.

[9] Naturvårdsverket (2009), *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar*, Rapport 5925

Figur 9. Naturvärden i närheten av projektområdet.

6.5 Fåglar och fladdermöss

En fågelinventering och fladdermusutredning har genomförts inom projektområdet under 2021 och 2022. Resultaten av dessa inventeringar kommer redovisas i kommande MKB och utgöra underlag för det fortsatta arbetet med parkens utformning.

En sökning i Artportalen har gjorts inom och cirka 10 km kring projektområdet.[10] Mellan åren 2017 och 2022 har det rapporterats 193 fågelarter, bland annat brun glada, ängshök och vit stork som alla är rödlistade som starkt hotade (EN). De flesta fåglar är dock rapporterade kring Kvinnestadssjön cirka 6 km nordväst om projektområdet.

De senaste åren har endast en observation av en fladdermusart (brunlångöra) rapporterats år 2017.

6.6 Kulturvärden

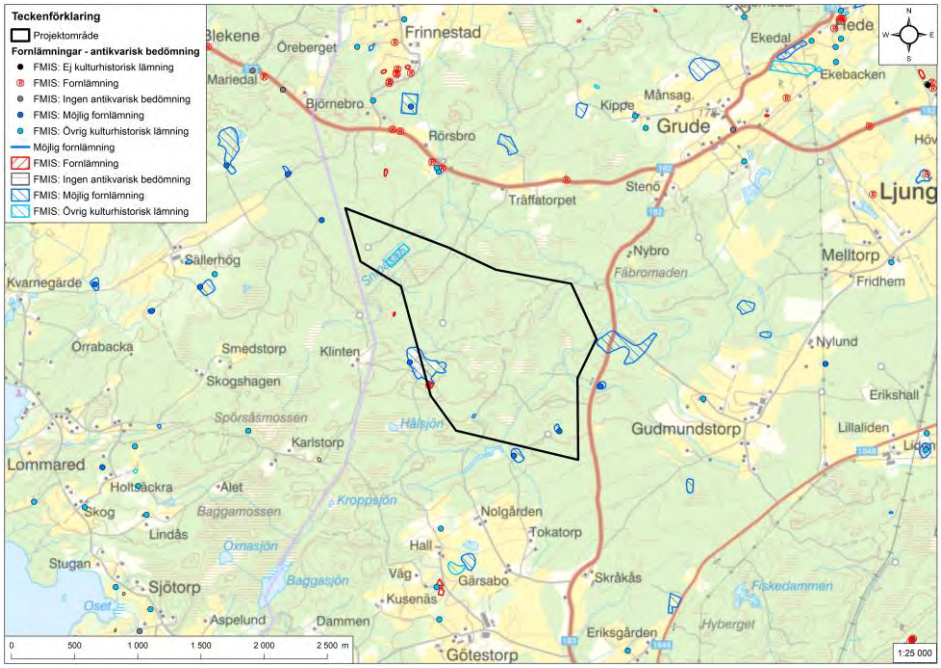
En kulturmiljöutredning kommer att genomföras under 2023 och resultatet kommer att redovisas och biläggas i kommande MKB.

Enligt underlag från Riksantikvarieämbetet finns 14 fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar inom eller i direkt anslutning till projektområdet, se Tabell 2 och Figur 10 nedan.

[10] SLU, Artportalen, hämtad 2022-08-22

Tabell 2. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar (ÖKL) inom eller i direkt anslutning till projektområdet.

Lämningsnr	RAÄ ID	Antikvarisk bedömning	Beskrivning
L1966:7054	Grude 24:1	ÖKL	Plats med tradition
L1963:1889	Vesene 71:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1898	Vesene 5:1	Fornlämning	Stenkrets/stenrad
L1963:1247	Vesene 5:2	Fornlämning	Grav markerad av sten/block
L1963:1814	Vesene 70:1	Möjlig fornlämning	Område med fossil åkermark
L1963:1812	Vesene 68:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1966:1730	Asklanda 43:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1966:6547	Grude 22:1	Fornlämning	Gravfält
L1963:1813	Vesene 69:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1308	Vesene 67:1	Möjlig fornlämning	Lägenhetsbebyggelse
L1963:1237	Vesene 66:1	Möjlig fornlämning	Område med fossil åkermark

Figur 10. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar inom och i närheten av projektområdet.

6.7 Mark och vatten

Marken inom projektområdet består i dagsläget av brukad skogsmark.

Inom 3 km från projektområdet finns ett antal vattenförekomster med beslutade miljökvalitetsnormer enligt VISS. Dessa vattenförekomster redovisas nedan i Tabell 3.

Tabell 3. Vattenförekomster med beslutade miljökvalitetsnormer inom 3 km från projektområdet.

Förekomst	Miljökvalitetsnorm	Status	Avstånd från projektområde
Grundvatten Ljung-Annelund SE643202-133729	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus God kvantitativ status	Ca 2 km NÖ
Vattendrag Änskån SE643347-133289	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 170 m N
Vattendrag Sällerhögsån SE643319-133085	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	Ca 1,6 km NV
Sjö Ornungasjö SE643134-132942	God ekologisk status 2039 God kemisk ytvattenstatus*	Måttlig ekologisk status Uppnår ej god kemisk status	

*Undantag bromerad difenyleter och kvicksilver och kvicksilverföreningar

6.8 Friluftsliv och turism

Det finns inga riksintressen för friluftsliv eller rörligt friluftsliv inom 10 km från projektområdet.

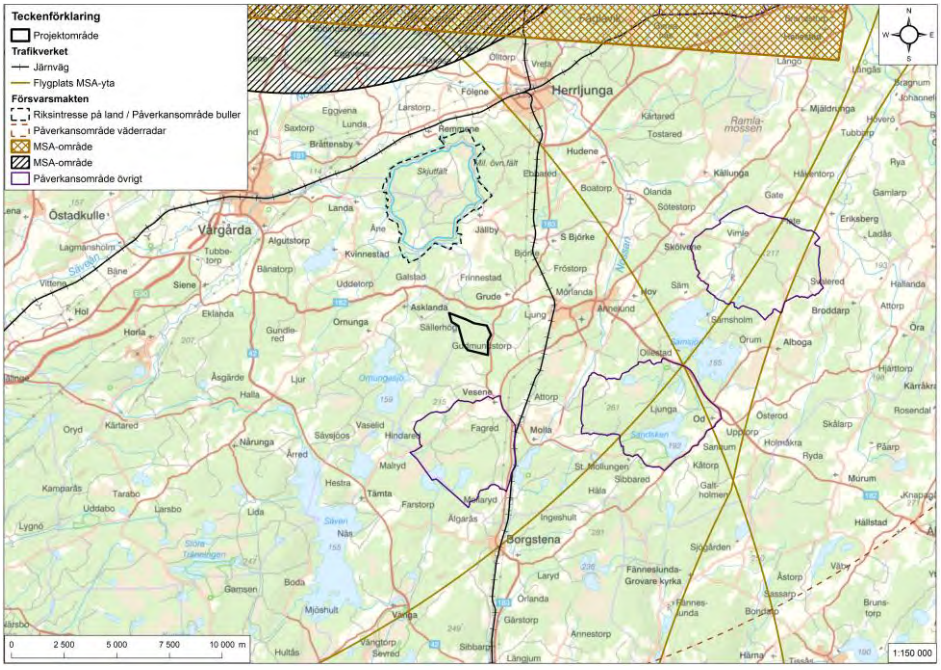
6.9 Kommunikationsinfrastruktur, försvar och flyg

Inom 10 km från projektområdet återfinns ett antal riksintressen för infrastruktur, flyget och Försvarsmakten, se nedan i Tabell 4 och Figur 11.

Tabell 4. Riksintressen för infrastruktur, kommunikationer, flyget och Försvarsmakten inom 10 km från projektområdet.

Riksintresse	Namn	Avstånd från projektområde
Järnväg	Älvsborgsbanan (Öxnered)-(Herrljunga)-(Borås)	Ca 2,5 km Ö
Järnväg	Västra Stambanan (Falköping)-(Alingsås)	Ca 8,3 km NV

Väg	Väg 42 Borås-Trollhättan	Ca 8,1 km V
Flygplats MSA-yta	Landvetter	Inom projektområdet
Flygplats MSA-yta	Trollhättan	Inom projektområdet
Försvarsmakten – Riksintresse på land samt Påverkansområde för buller eller annan risk	Remmene skjutfält	Ca 3 km N
Försvarsmakten – MSA-områden	Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsflygplats	Ca 5,5 km N
Försvarsmakten – Påverkansområde för väderradar		Inom projektområdet
Försvarsmakten – Påverkansområde övrigt		Ca 2 km S
Försvarsmakten – Påverkansområde övrigt		Ca 4,8 km SÖ

Figur 11. Riksintressen för kommunikationer samt Försvarsmaktens intressen i området kring projektområdet.

7 Förväntade miljöeffekter och skyddsåtgärder

I detta kapitel beskrivs vilken förväntad påverkan på miljön som planerad vindpark kan antas medföra utifrån de förutsättningar som beskrivs i kapitel 6.

7.1 Människors hälsa och boendemiljö

7.1.1 Ljud

Från vindkraftverk i drift uppkommer ett aerodynamiskt ljud som uppstår då bladen sveper genom luften. Detta kan uppfattas som ett väsande eller svischande ljud, vilket på större avstånd blir dovare och avtar. Ljudet hörs generellt mer vid låga vindhastigheter när det naturliga vindbruset är lågt, och maskeras ofta helt av vindbruset (bl.a. rörelse i närliggande vegetation) vid högre vindhastigheter. Även andra ljud i närheten kan maskera ljudet, såsom forsande vatten och trafikbuller och ljudet kan också dämpas av exempelvis skog.

Riktvärdet för ljud är enligt svensk praxis 40 dB(A) utomhus vid bostäder.[11] Värdet anger en genomsnittlig ljudnivå över en bestämd (kortare) tidsperiod. Oavsett slutlig placering av vindkraftverken kommer ljudnivåerna att hållas under riktvärdet. Moderna vindkraftverk styrs av intelligenta system och det finns många tekniska lösningar som kan säkerställa att riktvärden inte överskrids.

När det gäller lågfrekvent buller, dvs. ljud i frekvensområdet 20–200 Hz, finns riktvärden framtagna av Folkhälsomyndigheten för inomhusmiljöer[12]. Enligt Naturvårdsverkets Vägledning om buller från vindkraftverk så har svenska studier visat att så länge buller från vindkraftverk inte överskrider riktvärdet 40 dB(A) utomhus är risken liten för att riktvärdena för lågfrekvent buller inomhus överskrids, förutsatt att huset är byggt med en normal, svensk byggnadsstandard men utan särskilt ljudisolerande fönster.[13]

Infraljud är ljud i frekvensområdet under ca 20 Hz. Detta ljud är vanligtvis inte hörbart men kan ändå påverka människor negativt vid tillräckligt höga ljudnivåer. Enligt Naturvårdsverkets Vägledning om buller från vindkraftverk ger vindkraftverkens rotation upphov till infraljud som ofta ligger kring 1 Hz, men i det frekvensområdet krävs en nivå på ca 120 dB för hörbart ljud för att man ska notera en påverkan på människor. På de avstånd som krävs mellan vindkraftverk och bostäder i Sverige är nivån av infraljud från vindkraftverk betydligt lägre och det finns enligt Naturvårdsverkets bedömning ingen evidens för negativa hälsoeffekter orsakat av infraljud från vindkraftverk.[14]

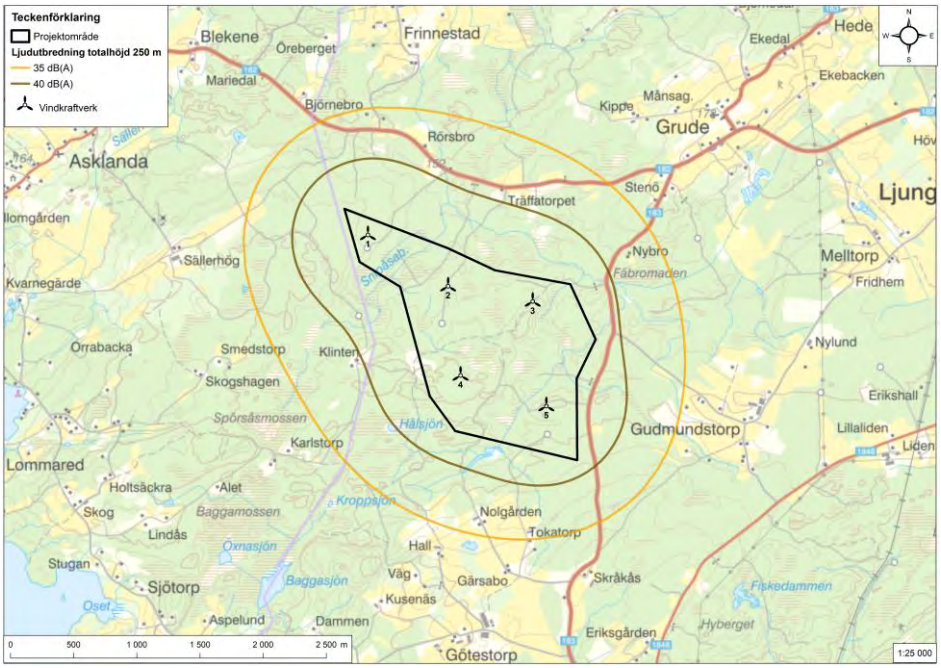
[11] Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

[12] Folkhälsomyndigheten (2014), Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus

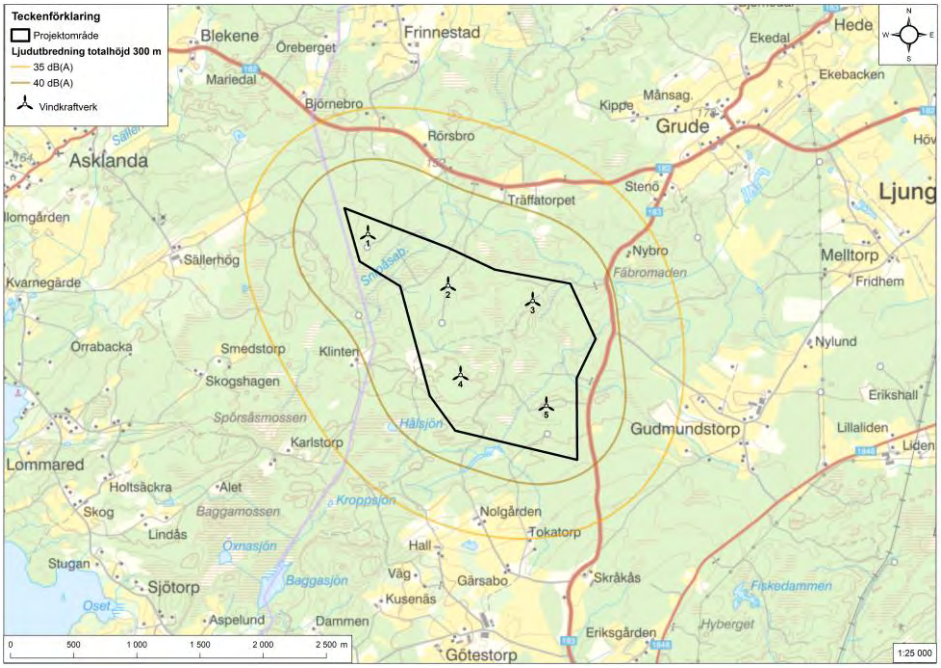
[13] Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

[14] Naturvårdsverket (2020), Vägledning om buller från vindkraftverk

Beräkning av ljudutbredning för Kesemossen har gjorts i WindPRO för verk med totalhöjd 250 m respektive 300 m. Ljudberäkningarna visar att riktvärdet på 40 dB(A) hålls för samtliga bostäder i projektområdets närhet för båda höjderna, se Figur 12 och 13. Det är endast marginell skillnad i ljudutbredningen för de båda höjderna, med något lägre påverkan från de högre verken. Oavsett exakt slutlig placering av vindkraftverken kommer riktvärdet inte att överskridas.

Figur 12. Ljudberäkning för vindkraftverk med 250 meter totalhöjd.

Figur 13. Ljudberäkning för vindkraftverk med 300 meter totalhöjd.

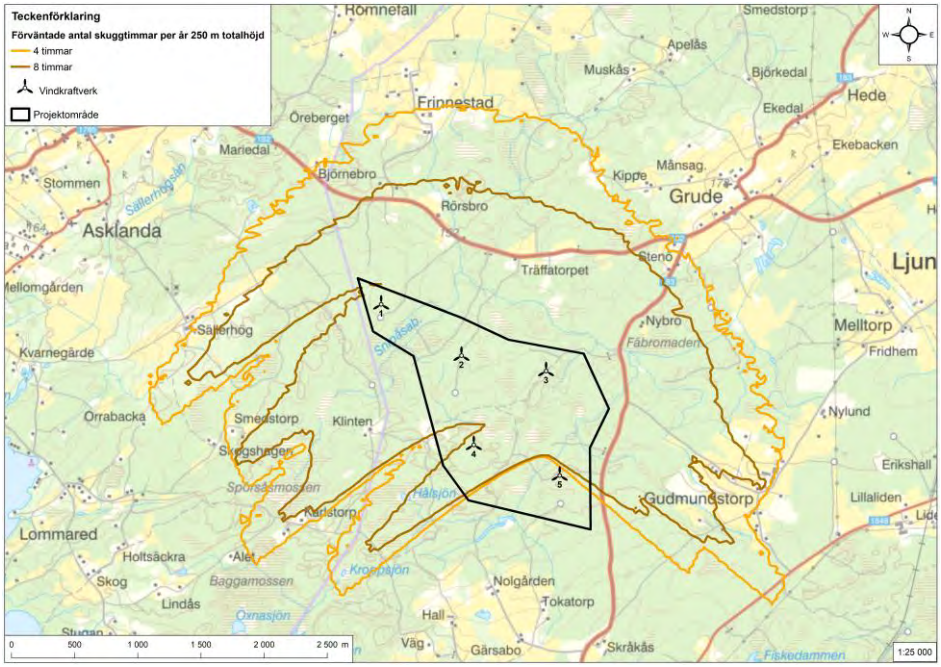
7.1.2 Rörlig skugga

Rörliga skuggor från vindkraftverk uppstår när solen står lågt och det blåser så att rotorbladen står vinkelrätt mot solstrålarna. Rotorbladen ”klipper” av solstrålarna och betraktaren uppfattar detta som ett långsamt blinkande ljus. Dessa skuggor kan upplevas som störande för boende i närheten av verken.

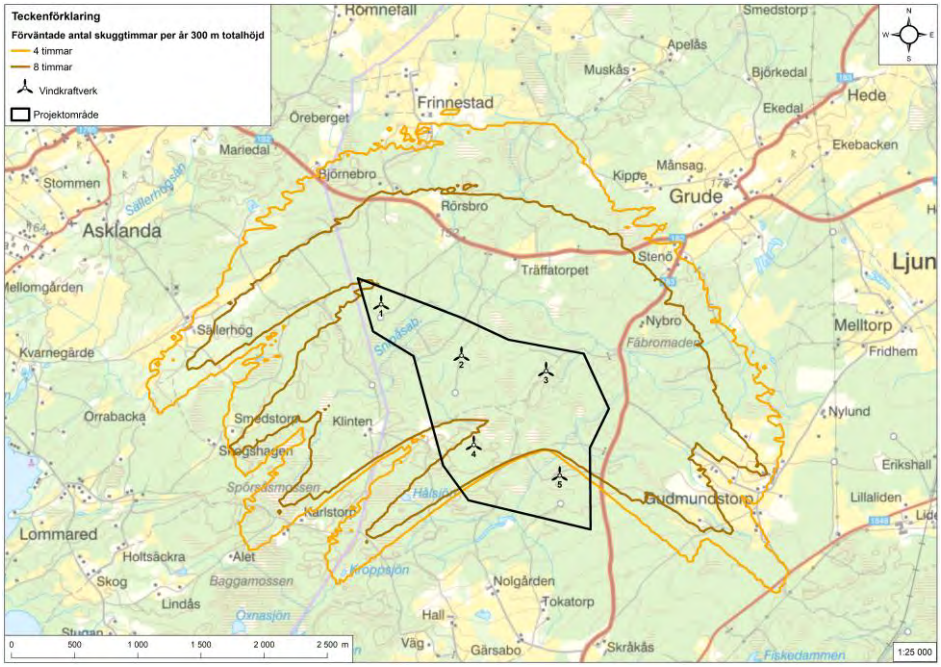
Begränsningsvärdet för rörlig skugga är enligt svensk praxis 8 timmar/år. Bolaget har genomfört beräkningar av ett s.k. ”värsta fall” som visar att begränsningsvärdet skulle kunna överskridas vid etablering av maximalt antal vindkraftverk. Det är möjligt att genom vidtagande av skyddsåtgärder minska skuggtiderna så att begränsningsvärdet innehålls. Behovet av sådana åtgärder kommer att utredas inom ramen för kommande MKB.

Beräkningar av rörliga skuggor har gjorts i WindPRO för exempelverk med totalhöjd 250 m respektive 300 m och 170 m rotordiameter för båda höjderna. Skuggutbredningen visas i Figur 14 och 15.

Beräkningen visar att riktlinjerna om max 8 h förväntad skuggtid per år och max 30 min/dag överskrids vid 10 bostäder för både verken på 250 m och 300 m. Om den slutliga utformningen visar att riktlinjerna för skugga riskerar att överskridas kommer skuggstyrningsutrustning att installeras i vindkraftverken som orsakar detta.

Figur 14. Skuggberäkning för vindkraftverk med 250 meter totalhöjd.

Figur 15. Skuggberäkning för vindkraftverk med 300 meter totalhöjd.

7.1.3 Ljus

Enligt dagens lagstiftning ska vindkraftverk med en totalthöjd som överskrider 150 meter ska utrustas med ett vitt, blinkande, högintensivt ljus. Under dagen ska det högintensiva ljuset ha en styrka på 100 000 candela (cd), i skymning och gryning en styrka på 20 000 cd och i mörker en styrka på 2 000 cd och avge 40–60 blinkningar per minut. Ljusintensiteten får regleras +/- 25 %.

I en vindpark krävs endast att de vindkraftverk som utgör parkens yttre gräns förses med högintensivt vitt blinkade ljus. Om nacellen har en höjd över 150 meter över markytan ska tornet för verken som utgör parkens yttre gränsen även markeras med minst tre lågintensiva ljus på halva höjden upp till nacellen. Övriga verk förses med rött fast lågintensivt ljus på vindkraftverkets högsta fasta punkt, såvida Transportstyrelsen inte beslutar om ytterligare markering.[15]

7.1.4 Landskapsbild och synbarhet

Generellt kan sägas att en påverkan på omgivande landskap och rådande landskapsbild är ofrånkomlig vid en etablering av vindkraft, oavsett vilken typ av landskap etableringen sker inom och hur stora verken är. Ett vindkraftverk kan upplevas olika beroende på hur det placeras i landskapet, landskapets topografi samt hur det står i förhållande till andra element i landskapet. Föremål i ett vindkraftverks omgivning kan påverka uppfattningen om verkets storlek, och det kan då upplevas större eller mindre än vad det egentligen är, beroende på vad som finns att jämföra med i omgivningen.[16]

[15] Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2020:88.

[16] Boverket (2009) Vindkraft och landskap – att analysera förutsättningar och utforma anläggningar.

Graden av påverkan är dock beroende av den landskapsbild som råder i området där etableringen genomförs, samt vilken tålighet landskapet har för förändringar. Hur förändringen av landskapsbilden upplevs är en subjektiv fråga som varierar beroende på bl.a. förväntningarna på landskapet och inställningen till förnybar energiproduktion, men också till hur vindkraftverken är lokaliserade i förhållande till varandra.[17]

Projektområdet med omnejd är relativt platt och består i huvudsak av skogsmark vilken kan anses ha större tålighet jämfört med öppna marker. Främst kommer högt belägna utsiktspunkter samt genomfartsvägar att påverkas visuellt, men med hänsyn till 300 meter totalthöjd kommer den visuella påverkan att bli vidsträckt då vindkraftverken kommer vara synliga även på ett längre avstånd.

Vad gäller påverkan på friluftslivet är det främst den förändrade landskapsbilden som kan utgöra en miljöeffekt. Inom 10 km från projektområdet finns inga utpekade intressen för friluftsliv. Dock finns ett antal naturreservat cirka 5-9 km från projektområdet där friluftsliv förekommer. Den påverkan som kan tänkas uppkomma är enbart av visuell karaktär då vindkraftverken kan komma att synas i landskapet.

För att illustrera hur föreslagen vindpark påverkar landskapsbilden har en synbarhetsanalys tagits fram. Även fotomontage kommer att tas fram under fortsatt tillståndsprocess för att åskådliggöra hur föreslagen vindpark skulle kunna upplevas från kringliggande bebyggelse och andra områden där människor rör sig. Resultaten från synbarhetsanalysen visar var det är teoretiskt möjligt att se någon del av vindkraftverken. Synbarhetsanalysen visualiserar inte hur stor del av vindkraftverken som syns vilket innebär att det kan vara allt ifrån stora delar av tornet och rotorn till en liten del av vingspetsen när vingen står i högsta möjliga läge.

Val av platser för fotomontage kommer delvis utgå från genomförd synbarhetsanalys. Syftet med fotomontagen är att ge ett intryck av hur den visuella påverkan kan te sig och anger inte exakt hur den planerade vindparken kommer att se ut. Fotomontagepunkterna väljs även utifrån områden och platser där människor vanligtvis vistas eller bor. Fotomontage kommer att visas inom ramen för den fortsatta samrådsprocessen, då det även finns möjligheter att lämna önskemål om platser varifrån ytterligare fotomontage kan tas fram till MKB:n.

7.2 Riksintressen och skyddade områden

Inom 10 km från projektområdet återfinns ett antal områden utpekade som riksintressen. Riksintresse som berör naturmiljö och kulturmiljö redogörs för i kapitel 6.3.

Projektområdet är inom Landvetters och Trollhättans flygplatsers MSA-ytor vilket är den yta kring en flygplats där det finns fastställda höjder för högsta tillåtna objekt. Samråd genomförs med berörda myndigheter för att placering av verken samt

[17] Boverket (2009) Vindkraftshandboken – planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden.

följdverksamheter sker på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar de värden som konstituerat respektive riksintresse.

Inga nationella naturvärden som omfattas av områdesskydd återfinns inom 1 km av aktuellt projektområde.

7.3 Naturvärden

Flertalet regionala naturvärden har pekats ut av bland annat Skogsstyrelsen. Utpekade objekt bedöms vara känsliga för direkt exploatering, d.v.s. om verksplaceringar och vägdragningar lokaliseras inom dessa objekt. Inga sådana utpekade objekt återfinns inom projektområdet.

Under hösten 2022 har en naturvärdesinventering genomförts inom projektområdet med syfte att identifiera områdets lokala naturvärden. Rapporten från inventeringen kommer att utgöra en del av underlaget för slutlig placering av vindkraftverk samt ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningsprocessen.

Inga våtmarker klassade enligt Våtmarksinventeringen finns inom eller i direkt anslutning till projektområdet.

7.4 Fåglar och fladdermöss

7.4.1 Fåglar

Generellt kan påverkan på fåglar från vindkraft grovt delas in i två olika typer. Dels direkt påverkan i form av risken för fåglar att kollidera med vindkraftverk, dels indirekt genom att fåglarnas utnyttjande av miljön kring vindkraftverken och vindparken påverkas.

Det finns en risk för **direkt påverkan** för alla typer av flygande fåglar att kollidera med vindkraftverk men vid de flesta vindkraftverk kolliderar få fåglar. Miljön där vindkraftverken är placerade har betydelse för hur många fåglar som riskerar att kollidera med vindkraftverk och riskerna är oftast störst i anslutning till kuster, våtmarker och vissa höjdlägen. Riskerna är i regel större för fåglar som spenderar längre tid i ett område, vilket innebär fåglar som häckar, rastar eller övervintrar på platsen än för de som bara passerar under aktiv flygning. Gemensamt för arter som riskerar negativ påverkan är att de har låg reproduktionspotential, d.v.s. att de generellt föder få ungar, vilket innebär att det kan vara svårt att kompensera för ökad kollisionsrisk.

Kollisionsrisken ökar med verkens storlek men sett i förhållande till installerad effekt och mängd producerad el minskar dock risken för kollisionerna med ökande verksstorlek. Eftersom det behövs ett mindre antal stora verk jämfört med små för samma elproduktion kan man minska den totala dödligheten samtidigt som elproduktionen ökas.

När det gäller **indirekt påverkan** på livsmiljö, undvikande och störning från vindkraftverk är variationen stor mellan olika arter, områden och miljöer. Generella slutsatser är svåra att dra men allmänt förefaller undvikande vara lägre under

häckningstid och då rör det sig i regel om avstånd upp till några 100 meter. Åtgärder för att minska negativ indirekt effekt på fåglar handlar i första hand om att undvika att bygga vindkraftverk på särskilt fågelrika platser, särskilt platser som används under häckning, övervintring eller rastning under flytt samt närområden kring större förekomster av arter och grupper av fåglar som visats löpa högre risker för negativ påverkan från vindkraftverk såsom större rovfåglar.

En ytterligare indirekt påverkan är aktivt flyttande (sträckande) sjöfåglars undvikande av vindkraftverk längs flygrutter. Detta beteende minskar kollisionsrisken, men samtidigt riskerar fåglarna att behöva flyga en längre sträcka vilket är mer energikrävande.[18]

Fågelinventeringar har genomförts inom projektområdet under 2021 och 2022, vilka kommer att inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

7.4.2 Fladdermöss

Vindkraftverk kan utgöra en fara för fladdermöss genom att djuren träffas av verkens rotorblad. Påverkan på livsmiljö, undvikandebeteende och störningar har inte avhandlats i några studier av fladdermöss så här långt och har sannolikt betydligt mindre betydelse för denna djurgrupp än för fåglar. Dödligheten av fladdermöss vid vindkraftverk är nästan helt begränsad till arter som rör sig och jagar i fria luften över trädtoppshöjd, så kallade högriskarter. Valet av plats har stor betydelse. Vid platser där högriskarter förekommer är den viktigaste åtgärden för att skydda fladdermöss vid vindkraftverk att se till att vindkraftverkens drift anpassas. Detta sker bäst genom att låta vindkraftverken stå stilla under de tider och väderförhållanden då aktivitet hos fladdermöss i rotorhöjd är mest frekvent. [19]

En fladdermusinventering har genomförts inom projektområdet under säsongen 2022, vilken kommer att inarbetas i kommande MKB och bifogas tillståndsansökan.

7.5 Kulturvärden

Cirka 2 km från projektområdets ligger ett riksintresseområde för kulturmiljövård, Holtsäckra. Det finns även ytterligare riksintresseområden för kulturmiljövård på längre avstånd, se kapitel 6.3. Det finns inget kulturreservat inom 10 km från projektområdet.

Ett mindre antal kända kulturvärdesobjekt och fornlämningar förekommer inom eller i angränsning till projektområdet, se kapitel 6.6.

En kulturmiljöutredning kommer att genomföras inom projektområdet under 2023. Vid slutlig verksplacering kommer hänsyn tas till resultatet från utredningen samt sedan tidigare kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar för att så långt möjligt undvika fysisk påverkan på identifierade värden.

[18] Naturvårdsverket (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss

[19] Naturvårdsverket (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss

Då vindkraftverken är synliga på avstånd innebär det att en visuell påverkan på närliggande kulturmiljöer kan komma att uppstå.

7.6 Hydrologi och hydrogeologi

Risk för en eventuell hydrogeologisk och hydrologisk påverkan uppkommer främst vid schaktarbeten under grundvattenytan samt då anläggande av nya tillfartsvägar och/eller uppgradering av befintlig väg riskerar att förändra den naturliga yt- eller grundvattenavrinningen. Tillfällig grumling av vattendrag kan även riskera uppstå vid anläggningsarbeten. I våtmarksområden är det av extra stort intresse att upprätthålla vattenbalansen p.g.a. vattenkänsliga livsmiljöer.

I förhållande till nuläget innebär själva byggnationen en något förhöjd risk för utsläpp av hydraulolja, bensin etc. som skulle kunna kontaminera grundvatten i och med att maskiner och tunga fordon uppehåller sig i området på ett annat sätt än tidigare.

Vid gjutning av fundament föranleds schaktning i jordlagren. Allmänt sett kan permanent grundvattenpåverkan uppstå i detta skede om täta lerlager punkteras, vilket kan resultera i att markvattenhalten sjunker eller att ett övre grundvattenmagasin dräneras.

Vid fall då gravitationsfundament används kan det bli aktuellt att tillfälligt dränera direkt invid respektive fundament. Det område som dräneras är begränsat i yta och påverkan på hydrogeologin till följd av att dränering av fundament bedöms bli mycket begränsad. Dränering krävs inte om bergfundament kan användas i stället för gravitationsfundament. Vilken typ av fundament som slutligen används kommer att fastställas inför byggnation i samband med undersökningar av markens beskaffenhet.

Då cement används vid anläggande av betongfundament kan en mindre påverkan i marken förväntas i form av tillfälligt lokalt förhöjt pH-värde.

Uppgradering av befintlig väg och nyanläggning av väg kommer att ske så att vattnets naturliga flöden inte hindras. På så vis beaktas vattendragens egenskaper som livsmiljöer och spridningsvägar för växt- och djurarter och negativ påverkan på områdets hydrologi begränsas.

8 Risk och säkerhet

Isbildning på vingarna och iskast (när is slungas iväg från vingarna) kan uppstå vid viss väderlek under den kallare delen av året. Risken att människor eller egendom skulle träffas är dock mycket liten. Skyltar som varnar för iskast kommer för säkerhets skull att sättas upp på lämpliga avstånd från vindkraftverken.

Brand i vindkraftverk är även det mycket ovanligt. Riskerna minskas genom regelbunden service av verken samt att verken är utrustade med exempelvis åskledare och brandsläckare.

Regelbunden service är också viktigt för att minska risken för skador på vindkraftverken. Moderna vindkraftverk är vidare utrustade med automatiska system som stänger av verken vid exempelvis för höga vindar eller obalans i rotorerna. Eventuella läckage av oljerester eller andra kemikalier tas om hand inne i vindkraftverket. Vid ett stort läckage skulle en mindre mängd kunna läcka ut utanför verket, men det bedöms som osannolikt.

Vindkraftverken kommer att utrustas med hinderbelysning enligt det regelverk som gäller vid anläggningstillfället. Nu gällande regelverk är Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra fara för luftfarten (TSFS 2020:88). För vindkraftverk med en totalhöjd över 150 m gäller för närvarande att vindkraftverken i ytterkanten av en vindkraftpark ska markeras med vitt, högintensivt, blinkande ljus. Det gäller även de eventuella verk som är belägna innanför vindkraftparkens yttre gräns och inte täcks in av något av de verk som finns i den yttre begränsningslinjen. Verken i mitten av parken ska markeras med rött, lågintensivt, fast ljus, under förutsättning att de täcks av verk med vit högintensiv belysning.

Vindkraftverk som har en tornhöjd högre än 150 meter över markytan ska även ha minst tre lågintensiva ljus på halva tornets höjd.

9 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när en eller flera verksamheter är lokaliserade nära varandra och tillsammans kan påverka omgivande miljö. I vindkraftens fall är det närliggande vindkraftsetableringar som kan bidra till kumulativa effekter. En kumulativ effekt med negativ miljöpåverkan kan bestå av ökad ljud- och skuggspridning samt en ökad landskapsbildpåverkan.

För att ljud och skuggor från två eller flera vindkraftsetableringar ska inverka på varandra krävs ett inbördes avstånd om högst 3 km. Kumulativa effekter är beroende av omgivande terräng och hur långa siktlinjer som finns.

Då det inte finns några befintliga vindkraftverk inom 10 km från aktuellt projektområde bedöms inga kumulativa effekter kunna uppstå.

10 Preliminär tidplan

Höst/Vinter 2022/2023	Samrådsförfarande med myndigheter, särskilt berörda och allmänheten
Sommar/Höst 2023	Ansökan enligt 9 kap. miljöbalken lämnas in till miljöprövningsdelegationen

11 Planerade utredningar

Naturvärdesinventering

Fågelinventering

Fladdermusinventering

Kulturmiljöutredning

Ljudberäkningar

Skuggberäkningar

Synbarhetsanalys och fotomontage

12 Referenser

Boverket. (2009). *Vindkraft och landskap – att analysera förutsättningar och utforma anläggningar*

Boverket. (2009). *Vindkraftshandboken – planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden*

Elforsk. *Miljövärdering av el – med fokus på utsläpp av koldioxid*. Tillgänglig: https://www.energiforetagen.se/globalassets/energiforetagen/det-erbjuder-vi/publikationer/miljovardering-av-el.pdf

Energimyndigheten. (2021). *Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad*

Energimyndighetens webbplats. (2021). *Förnybart*. Tillgänglig: http://www.energimyndigheten.se/fornybart/

Folkhälsomyndigheten. (2014). *Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus*

Globala Målens webbplats. *13 Bekämpa klimatförändringarna*. Tillgänglig: https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-13-bekampaklimatforandringarna

Herrljunga kommun. (2017). *Översiktsplan 2017-2035*

Naturvårdsverket. (2009). *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar*, Rapport 5925

Naturvårdsverket. (2017). *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss*

Naturvårdsverket. (2020). *Vägledning om buller från vindkraftverk*

SLU. *Artportalen*. Hämtad 2022-08-22

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2020:88

Vindbrukskollen. Hämtad 2022-08-22. Tillgänglig: https://vbk.lansstyrelsen.se/

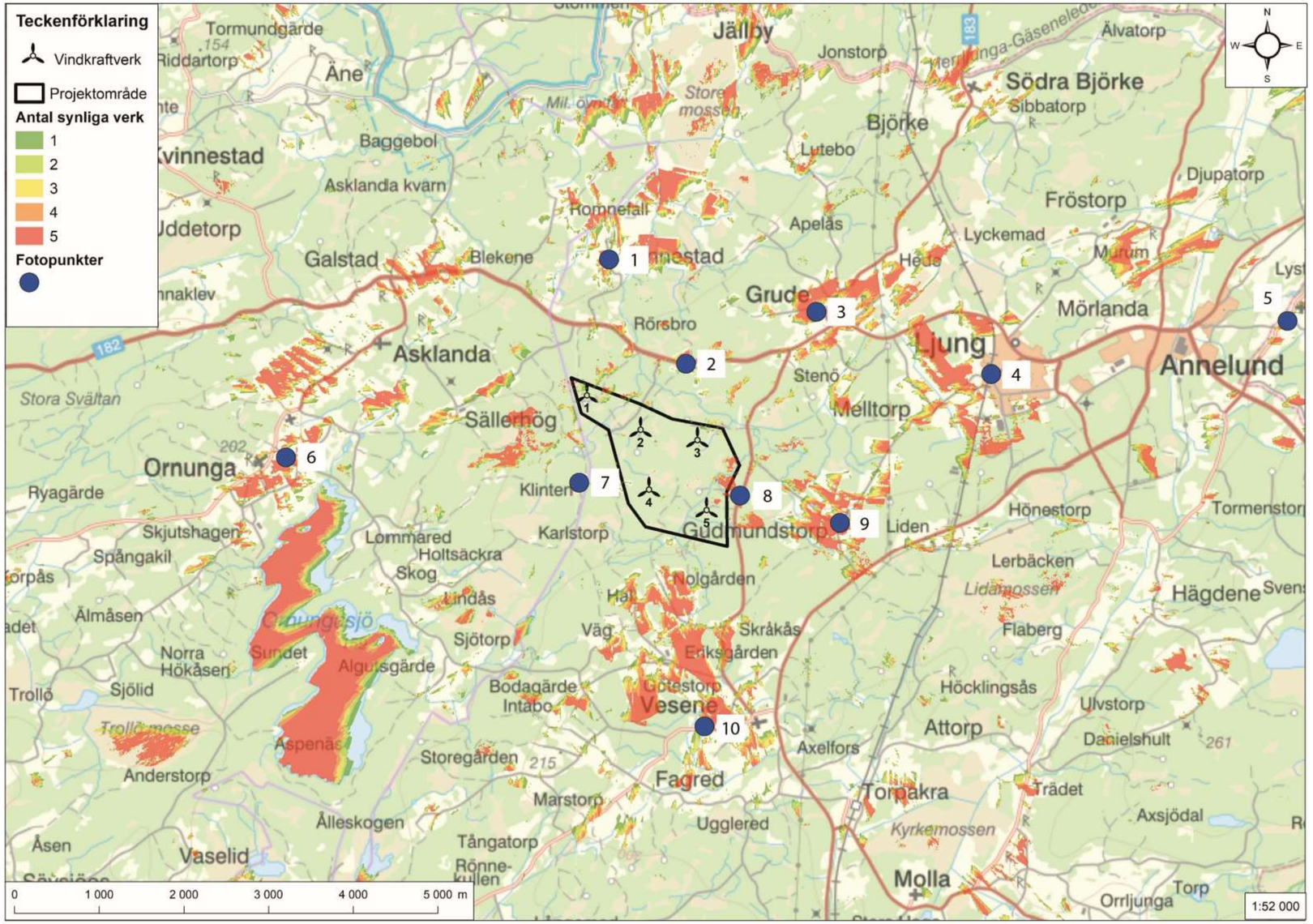
Vårgårda kommun. (2006). *Översiktsplan 2006 – Potential Vårgårda 2006-2015*

Vårgårda kommun. (2014). *Vindbruk – Tematiskt tillägg till översiktsplan 2006 för Vårgårda kommun*

eolus

Bilaga – Synbarhetsanalys och fotomontage Kesemossen vindkraftpark

Synbarhetsanalys och fotopunkter

Synbarhetsanalys

För att illustrera hur vindkraftparken kan komma att synas från olika platser har en synbarhetsanalys gjorts, vilken redovisas i kartan till vänster. Analysen är gjord för exempellayouten för projektet.

Kartan illustrerar i vilka områden det är teoretiskt möjligt att se någon del av vindkraftparken, det vill säga antal verk som kan vara synliga från en viss plats med hänsyn tagen till skymmande skog. Synbarhetsanalysen tar inte hänsyn till hur stor del av verket som syns, det kan vara allt från stora delar av verket till en vingspets.

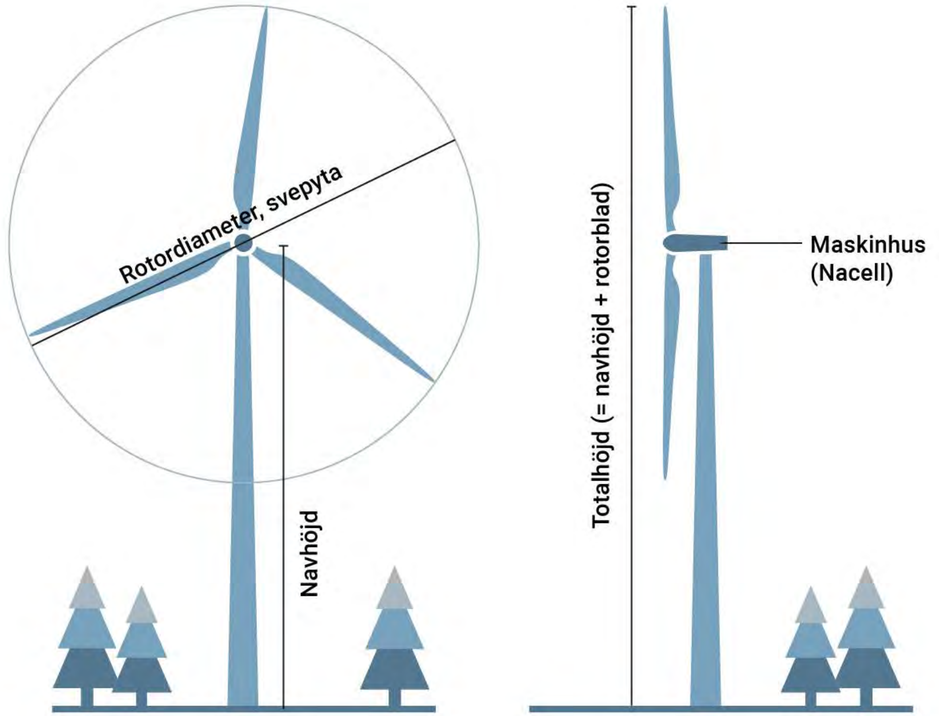
Fotopunkter

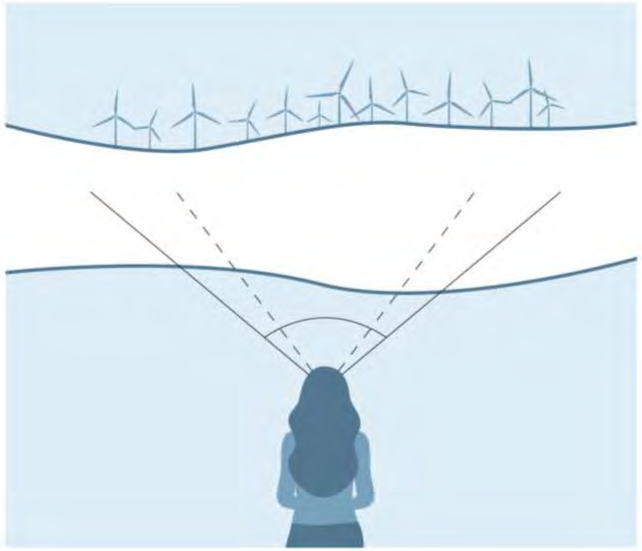
Från ett antal platser, så kallade fotopunkter, har fotomontage sedan tagits fram. De valda fotopunkterna framgår i kartan till vänster. Fotomontagen visas i nästkommande sidor.

Om fotomontage

I vindkraftsammanhang är ett fotomontage ett fotografi från en specifik plats där vindkraftverk digitalt har lagts in i bilden. Med hjälp av geografiska referenspunkter och vetskap om terränghöjd samt vindkraftverkens koordinater, höjd och rotordiameter kan verkens placering och storlek i landskapet skildras på ett korrekt sätt. Ett fotomontage tas fram för att illustrera hur vindkraftverken kan komma att se ut i landskapet från specifika platser.

För att visualisera synbarheten från olika platser i omgivningarna har fotomontage tagits fram från ett antal representativa fotopunkter för vindkraftpark Kesemossen, vilka redovisas i denna bilaga. Som grund för fotomontagen ligger den exempellayout med fem vindkraftverk som redovisas i samrådsunderlaget. Vindkraftverken i dessa fotomontage har en rotordiameter om 170 meter och en totalhöjd om 300 meter.

Att läsa fotomontage

Fotomontagen i detta dokument har byggts ihop med flera fotografier som har satts samman till så kallade panoramabilder. Detta möjliggör att man får ett större synfält och en bredare vy över landskapet, motsvarande det helhetsintryck som fås när man vrider huvudet vid platsen. Fotomontagen ger mest rättvisande bild om de betraktas på lite avstånd.

Två typer av fotomontage för ett och samma foto

Fotomontagen består av två identiska foton, där vindkraftverken lagts in digitalt i det ena fotot. För att få en uppfattning om den relativa höjden och dess placering i landskapet även för de vindkraftverk som inte är synliga i en fotopunkt, så är har samtliga vindkraftverk markerats med vita koner (torn) och en röd cirkel (rotor) i det andra fotot. De vindkraftverk som inte syns i det första fotot är därmed placerade bakom terrängen, skymmande skog eller byggnader.

Fotopunkt 1: Frinnestad

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 1 600 m

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 2: Träffatorpet

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 1 000 m

Fyra av vindkraftverken befinner sig bakom träd.

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

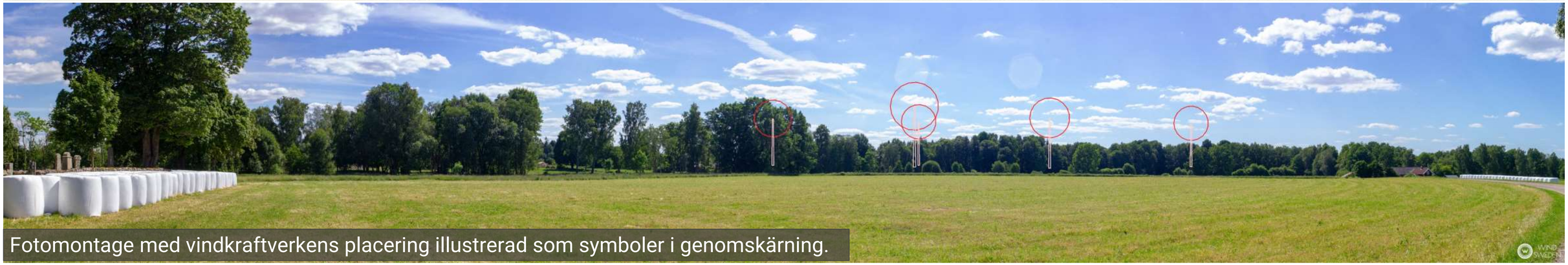
Fotopunkt 3: Grude

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 2 000 m

Ett av vindkraftverken befinner sig bakom skogsridån.

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 4: Ljung

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 3 500 m

Tre av vindkraftverken befinner sig bakom träd.

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 5: Hov

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 7 000 m

Fyra av vindkraftverken befinner sig bakom träd.

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 6: Ornunga

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 3 600 m

Två av vindkraftverken befinner sig bakom träd.

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 7: Klinten

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 800 m

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Två av de aktuella vindkraftverken befinner sig bakom träd.

Fotopunkt 8: Väg 183

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 430 m

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 9: Gudmundstorp

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 1 500 m

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

Fotopunkt 10: Vesene

Föreslagen layout med 5 verk
Totalhöjd: 300 m
Navhöjd: 215 m
Rotordiameter: 170 m
Avstånd till närmaste vindkraftverk: ca 2 500 m

Fotomontage med vindkraftverk

Fotomontage med vindkraftverkens placering illustrerad som symboler i genomskärning.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-03-30
DNR KS 2023/111 355

Överlämning av medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od till samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

2023-03-02 inkom ett medborgarförslag om att sätta upp bättre belysning vid återvinningsstationen i Od. Kommunfullmäktige beslutade genom § 55/2023-03-06 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning. Då förslaget ligger inom samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen lämnas vidare medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för beredning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-30
Kommunfullmäktige § 55/2023-03-06
Medborgarförslag inkommet 2023-03-02

Förslag till beslut

Medborgarförslaget överlämnas till samhällsbyggnadsnämnden för vidare beredning.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Samhällsbyggnadsnämnden

KF § 55 DNR KS 2023/111 355

Medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2023-03-02 från Anneli Andersson;
” Återvinningsstationen i OD är inte direkt belyst. Vore bra med kanske en lampa (solcell ex). Mycket skräp dumpas utanför containern. Kanske blir bättre on det är lite mer ljus. Upplevde det sist jag var där att det var svårt även om billjusen var på att se både marken och vad man slängde i”.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2023 -03- 02
Dnr 2023/111 Beteckning 355

Ärende 21

ANKOM
2023 -03- 01

Hej!

Medborgar förslag Belysning!

Återvinnings Stationen i Ord är inte direkt belyst.

Vore bra med kanske en lampa (Solenergi ex)

Mkt skräp dumpas utanför cont. kanske blir bättre om det är lite mer ljus. Upplevde det sist jag var där

Ärende 21

att det va svårt även
om bil ljusen va på
att se både märken
och vad man slängde
på.

/ Anneli Andersson

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2023-04-12
DNR KS 2022/100 832

Svar på motion om att stötta kommunens lantbrukare

Sammanfattning

2022-03-18 inkom Johnny Carlsson (C) med motion om att kommunfullmäktige ger bygg- och miljönämnden i uppdrag att se över möjligheten att reducera kostnaderna för tillsynsverksamhet inom lantbruket i Herrljunga kommun alternativt skjuter upp kostnaden under 2022 och istället fakturerar under 2023. Kommunfullmäktige överlämnade genom § 55/2022-03-21 motionen till kommunstyrelsen för beredning. Till följd av ett handhavandefel i kommunens ärendehanteringssystem har beredningen av motionen försenats. Kommunstyrelsens förvaltning skickade 2023-03-05 ärendet på remiss till samhällsbyggnadsnämnden som inkom med ett yttrande genom § 37/2023-03-29. Samhällsbyggnadsnämnden bedömer i sitt yttrande att motionen är inaktuell då förslaget dels avser 2022 och dels att kommunens lantbruk inte längre betalar årliga tillsyns-/kontrollavgifter utan från och med 2023-01-01 debiteras efter utförd tillsyn/kontroll. Kommunstyrelsens förvaltning föreslår därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-04-12
Samhällsbyggnadsnämnden § 37/2023-03-29
Remissutskick daterat 2023-03-05
Kommunfullmäktige § 55/2022-03-21
Motion inkommen 2022-03-18

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att motionen avslås.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 37 DNR M 2023/61 950

Svar på remiss om att stötta kommunens lantbrukare

Sammanfattning
Remissen bedöms vara inaktuell av två skäl:
1. Remissen gällde året 2022.
2. Lantbruken i Herrljunga kommun betalar inte längre årliga tillsyns/kontrollavgifter för tillsyn enligt miljöbalken. Från och med 1 januari 2023 sker debitering efter utförd tillsyn/kontroll utifrån hur mycket tid som gått åt vid det aktuella tillfället.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-08
Remiss-Motion om att stötta kommunens lantbrukare
Motion inkommen 2022-03-18

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
1. Förslag till yttrande på remissen ”Stötta kommunens lantbrukare” godkänns.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige
1. Förslag till yttrande på remissen ”Stötta kommunens lantbrukare” godkänns.

———

Expedieras till: Kommunstyrelsens förvaltning

Herrljunga kommun

KOMMUNSTTRELSENS FÖRVALTNING
REMISS
2023-03-05
Dnr KS 100/2022 832

Remiss - Motion om att stötta kommunens lantbrukare

Remissinstanser
Samhällsbyggnadsnämnden

Bakgrund
Motion inkom 2022-03-18 från Johnny Carlsson (C) med förslag om att kommunfullmäktige ger bygg- och miljönämnden i uppdrag att se över möjligheten att reducera kostnaderna för tillsynsverksamhet inom lantbruket i Herrljunga kommun alternativt skjuta upp kostnaden under 2022 och i stället fakturera under 2023. Kommunfullmäktige överlämnade genom § 55/2022-03-21 ärendet till kommunstyrelsen för beredningen.

Ärende
Till följd av ett handhavandefel i ärendehanteringssystemet har beredningen av motionen försenats. En myndighet har enligt förvaltningslagen § 23 skyldighet att utreda ett ärende i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Inom ramen för det utredningsansvar som § 23 fastställer kan en myndighet enligt FL § 26 begära yttrande från en annan myndighet. Kommunstyrelsens förvaltning lämnar därför möjlighet för samhällsbyggnadsnämnden att yttra sig över motion om att stötta kommunens lantbrukare innan ärendet skickas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Bilagor
Motion inkommen 2022-03-18

Instruktion för remissvaret
Remissvaret skickas senast den: **12 april 2023**
Svaret skickas till: **herrljunga.kommun@herrljunga.se**

Svaret skickas digitalt som en pdf-fil.

Moa Andersson
Nämndsamordnare/Dokumentcontroller
Kommunstyrelsens förvaltning

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00
Fax
0513-171 33

E-post
info@admin.herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se

KF § 55 DNR KS 100/2022 832

Motion om att stötta kommunens lantbrukare

Sammanfattning

Följande motion inkom 2022-03-18 från Johnny Carlsson (C):
" Det råder kris för våra svenska lantbrukare. Våra bönder har det just nu otroligt tufft med ökade drivmedelspriser och spannmålspriset, och kriget i Ukraina har ökat priserna ytterligare. Samtidigt vet vi att vi måste öka vår egen självförsörjningsgrad av livsmedel, det är nödvändigt för vår säkerhet.
Till stor del är detta en nationell fråga, men vi som kommun kan ändå göra något för att stötta våra lantbrukare under denna nu tuffa period. Ett sådant sätt är att reducera eller skjuta upp kostnaden för de tillsyner som kommunen är skyldig att göra på våra lantbruk. Det liknar också den satsning som kommunen gjorde mot restaurangnäringen under pandemin, och vi borde ge liknande stöd till våra bönder."

Med anledning av ovanstående yrkar Centerpartiet i Herrljunga därför följande:

- Att kommunfullmäktige ger bygg- och miljönämnden i uppdrag att se över möjligheten att reducera kostnaderna för tillsynsverksamhet inom lantbruket i Herrljunga kommun alternativt skjuta upp kostnaden under 2022 och istället fakturera under 2023.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Centerpartiet
HERRLJUNGA

Stötta kommunens lantbrukare

Det råder kris för våra svenska lantbrukare. Våra bönder har det just nu otroligt tufft med ökade drivmedelspriser och spannmålspriset, och kriget i Ukraina har ökat priserna ytterligare.

Samtidigt vet vi att vi måste öka vår egen självförsörjningsgrad av livsmedel, det är nödvändigt för vår säkerhet.

Till stor del är detta en nationell fråga, men vi som kommun kan ändå göra något för att stötta våra lantbrukare under denna nu tuffa period. Ett sådant sätt är att reducera eller skjuta upp kostnaden för de tillsyner som kommunen är skyldig att göra på våra lantbruk.

Det liknar också den satsning som kommunen gjorde mot restaurangnäringen under pandemin, och vi borde ge liknande stöd till våra bönder.

Med anledning av ovanstående yrkar Centerpartiet i Herrljunga därför följande:

Att kommunfullmäktige ger bygg- och miljönämnden i uppdrag att se över möjligheten att reducera kostnaderna för tillsynsverksamhet inom lantbruket i Herrljunga kommun alternativt skjuta upp kostnaden under 2022 och istället fakturera under 2023.

Kommunfullmäktigegruppen i Centerpartiet i Herrljunga,
genom Johnny Carlsson Centerpartiet i Herrljunga.

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Plats och tid	Borås kl 9.00-11.30
Beslutande	Ulf Olsson (S) Borås Stad, Ordförande Annette Carlson (M) Borås Stad, 1:e vice ordförande Ulf Dahlberg (S) Mark, 2:e vice ordförande Ulf Rapp (S) Bollebygd Mats Palm (S) Herrljunga Johan Björkman (M) Svenljunga ej § 22 Patrik Harrysson (S) Svenljunga § 22 Driton Bilalli (S) Tranemo ej § 22 Niklas Gardewik (M) Tranemo § 22 Wiktor Öberg (M) Ulricehamn Bengt Hilmersson (C) Vårgårda
Ersättare	Daniel Persson (SD) Bollebygd Kerstin Hermansson (C) Borås Stad ej § 22 Niklas Arvidsson (KD) Borås Stad Tomas Ekberg (M) Mark Patrik Harrysson (S) Svenljunga Niklas Gardewik (M) Tranemo Klas Redin (S) Ulricehamn Tony Willner (S) Vårgårda ej § 22
Adjungerade	Stefan Lindborg (V) Mikael Levander (NU) Anna Svalander (L) §§ 19-26
Övriga deltagare	Magnus Haggren, Förbundsdirektör Linda Bergholtz, Administrativ chef Anna Laang, Enhetschef Regional utveckling Rebecca Strömberg, Ekonom Lisa Haeger, Kulturstrateg §§ 19-21 Annica Berglund, Business Region Borås §§ 27-35 Terese Anthin, Västra Götalandsregionen §§ 19-21 Ann-Christine Schleret Lember, Länsstyrelsen § 27 Yusra Moshtat, Länsstyrelsen § 27 Sebastian Nydén, Kommunchef Svenljunga kommun Monica Holmgren, Kommundirektör Bollebygds kommun Carita Brovall, Kommunchef Tranemo kommun Lillemor Berglund Andreasson, Kommundirektör Marks kommun Ior Berglund, Kommundirektör Herrljunga kommun §§ 30-35

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Utses att justera Annette Carlsson (M) Borås Stad

Omfattning §§ 19-35

Underskrifter

Sekreterare _____
Linda Bergholtz

Ordförande _____
Ulf Olsson

Justerare _____
Annette Carlson

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Innehåll

§ 19 Fastställande av dagordning ... 4
§ 20 Val av justerare ... 4
§ 21 Kulturstrategi Västra Götaland 2024-2027 ... 5
§ 22 Fyllnadsval Mediapoolen AB ... 6
§ 23 Fyllnadsval Gryning vård AB ... 7
§ 24 Överenskommelse om samverkan vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård ... 8
§ 25 Fördelning delregionala utvecklingsmedel för kultur 2023 ... 9
§ 26 Årsredovisning 2022 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ... 10
§ 27 Information om arbetet mot avfallsbrottslighet ... 12
§ 28 Nuläge Lockryd ... 13
§ 29 Positionspapper Göteborg-Borås ... 14
§ 30 Skrivelse gällande förbättrad kommunikation mellan Trafikverket och kommunerna ... 15
§ 31 Förbundsdirektör informerar ... 16
§ 32 Återkoppling från VästKoms styrelse och BHU samt övrig politisk information ... 17
§ 33 Anmälningsärenden ... 18
§ 34 Övriga frågor ... 19
§ 35 Nästa sammanträde äger rum den 14 april kl 9.00-16.00 ... 19

§ 19 Fastställande av dagordning

Beslut

Dagordningen fastställs

§ 20 Val av justerare

Beslut

Annette Carlson (M) utses att jämte ordförande justera dagens protokoll

§ 21 Kulturstrategi Västra Götaland 2024-2027

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Terese Anthin, Västra Götalandsregionen, informerar om remissversionen till ny kulturstrategi för Västra Götaland samt den fortsatta processen. Revidering av den delregionala kulturplanen för Boråsregionen kommer att löpa parallellt.

§ 22 Fyllnadsval Mediapoolen AB

Diarienummer: 2023/SKF001

Beslut

Direktionen utser Weine Eriksson (S) till lekmannarevisor samt Boris Preijde (M) till lekmannarevisorsuppleant för Mediapoolen AB

Sammanfattning

Enligt bolagsordningen ska respektive delägare utse lekmannarevisor samt lekmannarevisorsuppleant för Mediapoolen AB.

Valberedningen föreslår Weine Eriksson (S) som lekmannarevisor. På mötet föreslår valberedningen Boris Preijde (M) som suppleant.

Jäv

Johan Björkman (M), Driton Bilalli (S), Tony Willner (S) och Kerstin Hermansson (C) anmäler jäv och deltar inte vare sig i överläggning eller beslut i ärendet.

Expedieras till

Mediapoolen AB

§ 23 Fyllnadsval Gryning vård AB

Diarienummer: 2023/SKF001

Beslut

Direktionen utser Rickard Olsson, Bollebygd, till styrelseledamot för Gryning Vård AB

Sammanfattning

Styrelsen för Gryning Vård AB består av tjänstepersoner och Boråsregionens ledamot nomineras av medlemskommunernas socialchefer.

Socialcheferna har nominerat Rickard Olsson, socialchef i Bollebygds kommun, vilket valberedningen ställer sig bakom.

Expedieras till

Gryning Vård AB

§ 24 Överenskommelse om samverkan vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Diarienummer: 2023/SKF0107

Beslut

Direktionen ställer sig bakom en förlängning av överenskommelsen mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen om samverkan vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård till och med 2024-12-31 och rekommenderar medlemskommunerna att ta beslut om förlängning

Sammanfattning

Överenskommelsen förlängs t.o.m. 2024-12-31 och förhållanden kring uppsägning och upphörande av överenskommelsen har anpassats efter riktlinjen för gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg. Tidigare hänvisning till utvärdering inför ställningstagande om ny överenskommelse har tagits bort då utvärdering genomfördes 2021.

Tidigare reglering kring stegvis förändrat kommunalt betalningsansvar för enskilda som vårdas inom sluten psykiatrisk vård och som omfattas av denna överenskommelse har tagits bort. Från och med 2020-04-01 regleras betalningsansvaret på samma sätt oavsett om den enskilde vårdats i psykiatrisk eller somatisk vård.

VästKoms styrelse ställde sig 2022-12-06 bakom en förlängning av överenskommelsen och rekommenderade kommunalförbunden att rekommendera kommunerna att ta beslut om förlängning av överenskommelsen.

Expedieras till

Medlemskommunerna

§ 25 Fördelning delregionala utvecklingsmedel för kultur 2023

Diarienummer: 2023/SKF0108

Beslut

Direktionen beslutar att fördela delregionala medel för kulturutveckling 2023 enligt förslag

Sammanfattning

Kulturplan för Boråsregionen 2020 - 2023 anger riktning och prioriteringar för satsningar inom kultursamverkan i Sjuhärad. Kulturplanen styr fördelningen av projektmedel och övriga resurser inom kulturområdet och planen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. Barnperspektivet ska genomsyra arbetet. Kultursamverkan i Boråsregionen ska även bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.

En utvärdering av måluppfyllelsen genomfördes under våren av förbundets nätverk inom kultur, vilken visade att arbetet löper på när det gäller de tre första målområdena men att Hållbar platsutveckling och Folkbildning och civilsamhälle är de målområden där det skett minst förflyttning. Barnperspektivet är fortsatt högprioriterat. Dessa områden ingick därför i utlysningen av delregionala utvecklingsmedel 2023 där aktörer kan söka medel för projekt. Det inkom få ansökningar som uppfyllde målen vilket bidrog till att kulturmedel återstår.

Direktionen gav i oktober kansliet i uppdrag att ta fram en plan för hanteringen av återstående medel för 2023. Ett förslag till fördelning har diskuterats med ansvariga personer i kommunerna och presenterats för BH7. En prioriterad fråga är remissen gällande den reviderade regionala kulturstrategin samt revideringen av den delregionala kulturplanen. En önskan från kommunerna är att prioriterade mål uppfylls samt att påbörjade insatser slutförs som planerat.

Förslag fördelning av delregionala kulturmedel 2023

Målbild	**Aktivitet**	**Förslag**
Barnperspektiv inom kultur	Öppen vägg	100 tkr
Kulturskolesamverkan	Processledning	300 tkr
Folkbildning och civilsamhälle	Studiebesök Halland	100 tkr
Platsutveckling/ Gestaltad Livsmiljö	New European Bauhaus och politikområde Gestaltad livsmiljö	100 tkr
Remiss kulturstrategi	Kommunturné resurs 25 %	100 tkr
Finansieringslots	Insatser 2023	100tkr
Summa		**800 tkr**

Expedieras till

Medlemskommunerna
Borås kulturskola
Science Park Borås
Kulturnämnden, Västra Götalandsregionen

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

§ 26 Årsredovisning 2022 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Diarienummer: 2023/SKF0105

Beslut

Årsredovisning 2022 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund godkänns och översänds tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna samt Södra hälso- och sjukvårdsnämnden för prövning av ansvarsfrihet

Sammanfattning

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 2 011 tkr gentemot budget. De största avvikelserna är förbundskansliet samt administrationen som redovisar positiva resultat om 500 tkr respektive 1 000 tkr. Business Region Borås samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2023.

Förbundskansliets positiva resultat härrör främst från ej utnyttjad reserv, ej budgeterade ränteintäkter samt högre intäkter till följd av försäljning av tjänst. Det positiva resultatet inom administrationen förklaras av högre intäkter till följd av nya uppdrag och försäljning av tjänst, lägre kostnader för förbrukningsinventarier samt ej utnyttjad reserv.

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 1 600 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen härrör från verksamheterna Dataskyddsombud och Medarbetarcentrum som båda redovisar positiva resultat om knappt 200 tkr jämfört med nollprognos vid delåret.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och landsting ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
   - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
   - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2022 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 11 875 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet generellt god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumenten samt den enkät som besvarats av 132 deltagare i förbundets nätverk där 93 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. Samtliga mål och uppdrag för 2022 är uppnådda, förutom ett arbete som slutförs i mars 2023 samt två mål inom enheten för välfärdsutveckling som inte kan fullföljas till följd av regionala beslut. Även driftverksamheterna uppvisar generellt god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Expedieras till

Medlemskommunerna
Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden

§ 27 Information om arbetet mot avfallsbrottslighet

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Ann-Christine Schleret Lember och Yusra Moshtat från Länsstyrelsen informerar om det regeringsuppdrag gällande förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet som tio myndigheter arbetat med.

§ 28 Nuläge Lockryd

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Annica Berglund, Business Region Borås, informerar om arbetet med en eventuell etablering av en batterifabrik i Lockryd, Svenljunga kommun.

§ 29 Positionspapper Göteborg-Borås

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll med tillägget att i den fortsatta processen arbeta för att säkerställa en funktionell fysisk koppling mellan nya Göteborg-Boråsbanan och Älvsborgsbanan

Sammanfattning

Till följd av regeringens beslut att pausa arbetet med ny järnväg Göteborg-Borås har aktuella kommuner i stråket tillsammans med Göteborgsregionen, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Västra Götalandsregionen och Swedavia ställt sig bakom ett positionspapper med följande mål för regional tågtrafik i stråket:

1. Kollektivtrafikens marknadsandel i stråket ska öka till 33 procent.
2. Kollektivtrafikens marknadsandel för resor till Landvetter flygplats ska uppgå till 40 procent vilket förutsätter ett attraktivt terminalnära stationsläge.
3. Restidskvoten tåg/bil ska vara 0,8 mellan Borås och Göteborg vilket innebär att restiden med regiontåg mellan Borås central och Göteborg central ska inte överstiga 35 minuter. Vilket förutsätter ett centralt stationsläge i Borås.
4. Hög turtäthet eftersträvas där det finns ett stort resandeunderlag snarare än långa tåg med många sittplatser. Detta innebär en hög attraktivitet för resenärerna.
5. Utveckla regiontågstrafiken för befintliga samhällen och inte omöjliggöra för framtida samhällen i stråket.
6. En station i Mölndal skapar bäst förutsättningar för att tillvarata Västlänkens möjligheter, samt öppnar upp för en utvidgad arbetsmarknad mot Halland och Skåne.
7. Skapa förutsättningar för en fortsatt utbyggnad mot Ulricehamn – Jönköping – Stockholm.
8. Säkerställ att godstransporter kan utvecklas på befintlig Kust till kustbana.

Expedieras till

Västra Götalandsregionen
Trafikverket

§ 30 Skrivelse gällande förbättrad kommunikation mellan Trafikverket och kommunerna

Diarienummer: 2023/SKF0106

Beslut

Direktionen ställer sig bakom föreslagen skrivelse till Trafikverket

Sammanfattning

Boråsregionen önskar att Trafikverket tillsammans med förbundet och dess medlemskommuner påbörjar en dialog om standardiserade rutiner för kommunikation i samband med trafikpåverkande åtgärder i statlig transportinfrastruktur.

Syftet med denna skrivelse är att genom förbättrad kommunikation förbättra möjligheten att genomföra åtgärder med minsta möjliga negativa påverkan på berörda verksamheter och viktiga samhällsfunktioner. Transportinfrastrukturåtgärder som genomförs är nödvändiga och leder i förlängningen till förbättringar. Det är därför av största vikt att förtroende upprätthålls hos medborgarna.

Expedieras till

Trafikverket Region Väst
Medlemskommunerna

§ 31 Förbundsdirektör informerar

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Stråksamverkan Borås-Värnamo

Två möten har genomförts med positivt resultat och ett första steg mot en mer formaliserad samverkan är taget.

ERUF-ansökan

Business Region Borås, Business Region Skaraborg, Business Region Göteborg, Position Väst och Västra Götalandsregionen ska tillsammans ansöka om ERUF-medel för att förstärka och fördjupa samarbetet gällande etableringar och investeringar för grön omställning i Västra Götaland.

§ 32 Återkoppling från VästKoms styrelse och BHU samt övrig politisk information

Beslut

Informationen tas till dagens protokoll

Sammanfattning

Direktionen delges information gällande kommande möten med BHUs presidie och VästKoms arbetsutskott.

Ett lunch-lunchmöte med Direktionen planeras till 23-24 augusti.

§ 33 Anmälningsärenden

Beslut

Redovisningen av delegationsbeslut godkänns

Sammanfattning

Följande delegationsbeslut anmäls till Direktionen

Datum	Beslut	Delegat
2301-02	1. 1 avtal med Borås kommun, 2 med Marks kommun samt 1 med Svenljunga kommun	Verksamhetschef Medarbetarcentrum
230131	2. Reviderad ansökan Kompetensslussen II godkänd	Anna Laang
230207	3. Samarbetsavtal Navet – Marks kommun	Verksamhetschef Navet science center
230215	4. Reviderad ansökan Samverkansmodell stora etableringar godkänd	Anna Laang

§ 34 Övriga frågor

Beslut

Inga övriga frågor anmäldes till dagordningen

§ 35 Nästa sammanträde äger rum den 14 april kl 9.00-16.00

§ 25 Fördelning delregionala utvecklingsmedel för kultur 2023

Diarienummer: 2023/SKF0108

Beslut

Direktionen beslutar att fördela delregionala medel för kulturutveckling 2023 enligt förslag

Sammanfattning

Kulturplan för Boråsregionen 2020 - 2023 anger riktning och prioriteringar för satsningar inom kultursamverkan i Sjuhärad. Kulturplanen styr fördelningen av projektmedel och övriga resurser inom kulturområdet och planen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. Barnperspektivet ska genomsyra arbetet. Kultursamverkan i Boråsregionen ska även bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.

En utvärdering av måluppfyllelsen genomfördes under våren av förbundets nätverk inom kultur, vilken visade att arbetet löper på när det gäller de tre första målområdena men att Hållbar platsutveckling och Folkbildning och civilsamhälle är de målområden där det skett minst förflyttning. Barnperspektivet är fortsatt högprioriterat. Dessa områden ingick därför i utlysningen av delregionala utvecklingsmedel 2023 där aktörer kan söka medel för projekt. Det inkom få ansökningar som uppfyllde målen vilket bidrog till att kulturmedel återstår.

Direktionen gav i oktober kansliet i uppdrag att ta fram en plan för hanteringen av återstående medel för 2023. Ett förslag till fördelning har diskuterats med ansvariga personer i kommunerna och presenterats för BH7. En prioriterad fråga är remissen gällande den reviderade regionala kulturstrategin samt revideringen av den delregionala kulturplanen. En önskan från kommunerna är att prioriterade mål uppfylls samt att påbörjade insatser slutförs som planerat.

Förslag fördelning av delregionala kulturmedel 2023

Målbild	**Aktivitet**	**Förslag**
Barnperspektiv inom kultur	Öppen vägg	100 tkr
Kulturskolesamverkan	Processledning	300 tkr
Folkbildning och civilsamhälle	Studiebesök Halland	100 tkr
Platsutveckling/ Gestaltad Livsmiljö	New European Bauhaus och politikområde Gestaltad livsmiljö	100 tkr
Remiss kulturstrategi	Kommunturné resurs 25 %	100 tkr
Finansieringslots	Insatser 2023	100tkr
Summa		**800 tkr**

Expedieras till

Medlemskommunerna
Borås kulturskola
Science Park Borås
Kulturnämnden, Västra Götalandsregionen

§ 30 Skrivelse gällande förbättrad kommunikation mellan Trafikverket och kommunerna

Diarienummer: 2023/SKF0106

Beslut

Direktionen ställer sig bakom föreslagen skrivelse till Trafikverket

Sammanfattning

Boråsregionen önskar att Trafikverket tillsammans med förbundet och dess medlemskommuner påbörjar en dialog om standardiserade rutiner för kommunikation i samband med trafikpåverkande åtgärder i statlig transportinfrastruktur.

Syftet med denna skrivelse är att genom förbättrad kommunikation förbättra möjligheten att genomföra åtgärder med minsta möjliga negativa påverkan på berörda verksamheter och viktiga samhällsfunktioner. Transportinfrastrukturåtgärder som genomförs är nödvändiga och leder i förlängningen till förbättringar. Det är därför av största vikt att förtroende upprätthålls hos medborgarna.

Expedieras till

Trafikverket Region Väst
Medlemskommunerna

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Karin Björklind, Regionutvecklare
karin.bjorklind@borasregionen.se
Telefon: 0766-08 41 12

Trafikverket Region Väst
Regional direktör Jörgen Einarsson

Förbättrad kommunikation mellan Trafikverket och kommunerna inom Boråsregionen vid tillfälliga omledningar och avstängningar i statlig transportinfrastruktur

Boråsregionen önskar att Trafikverket tillsammans med förbundet och dess medlemskommuner påbörjar en dialog om standardiserade rutiner för kommunikation i samband med trafikpåverkande åtgärder i statlig transportinfrastruktur. Rutinerna ska sedan tillämpas av projekten och entreprenörer inför byggstart. En målsättning kan vara att framtagna rutiner kan tillämpas för byggprojekt inom Trafikverket i stort, inte enbart inom kommunerna i Boråsregionen.

Syftet med denna skrivelse är att genom förbättrad kommunikation förbättra möjligheten att genomföra åtgärder med minsta möjliga negativa påverkan på berörda verksamheter och viktiga samhällsfunktioner. Viktigt att påpeka är att bristerna inte enbart beror på en part utan förekommer både i kommunerna och Trafikverkets projektorganisation. Transportinfrastrukturåtgärder som genomförs är nödvändiga och leder i förlängningen till förbättringar. Det är därför av största vikt att förtroende upprätthålls hos medborgarna.

Medlemskommunerna inom Boråsregionen har under senare år upplevt brist i kommunikationen gällande trafikpåverkande åtgärder i genomförandefasen mellan Trafikverkets projekt och kommunerna samt information om åtgärderna till medborgarna och andra intressenter.

Exempel på situationer som uppstått är:

- Tillfällig omledning av trafik genom tätorter där trafikökningarna påverkar framkomligheten och säkerheten utan att kommunen fick möjlighet att ge nödvändig information under planeringsfasen. Skolor, vars elever rör sig över och utmed berörd sträcka på sin väg till skolan, informerades ej vilket innebar att förebyggande åtgärder inte kunde genomföras.
- Stängning av plankorsningar, vägar och korsningar där skoltrafiken behöver passera. Skoltrafiken behöver förberedas i tid för att kunna planera om rutter eller informera vårdnadshavare till de barn som påverkas av förändringar.
- Information till Räddningstjänst och allmänhet om att plankorsningar tidvis blockeras på grund av omledningar av godståg såsom uppstått på Älvsborgsbanan/ Viskadalsbanan. I vissa fall kan flera räddningstjänster vara aktuella och det är viktigt att samtliga blir informerade, där så är fallet.
- Beslutade åtgärder läggs ner utan att kommuner och andra intressenter informerats.
- Där projekt pågår under längre tid brister informationen om förändringar under byggprocessen.

Verksamhetsdialog bildningsnämnden

Tid och plats: Herrljunga kommunhus, Mollasjön, 2023-02-28 kl. 13.00-14.00.

Deltagare
Mats Palm (S), kommunstyrelsens ordförande
Gunnar Andersson (M), kommunstyrelsens 2:e vice ordförande
Ronny Norrman (S), bildningsnämndens ordförande
Carin Martinsson (M), bildningsnämndens vice ordförande
Ior Berglund, kommundirektör
Annica Steneld, bildningschef
Gabrielle Ek, controller
Markus Larsson, nämndsamordnare

1. Verksamhetsberättelse 2022

a. Ekonomi, resultat/avvikelser
Fördelat på verksamhetsområde går nämnden med ett underskott på 35 tkr medan förvaltningsledningen gör ett överskott på 98 tkr. När det gäller förskola och fritidshem sker ett överskott med 447 tkr respektive 264 tkr. Grundskolan gör ett underskott 1 018 tkr medan grundsärskolan gör ett överskott på 657 tkr. Ett liknande resultat går att se på gymnasienivån där gymnasieskolan går minus med 1 263 tkr medan gymnasiesärskolan går plus med 740 tkr. Vuxenutbildningen i sin tur gör ett överskott på 454 tkr och kultur och fritid med 275 tkr. Sammantaget landar resultatet och bokslutet för bildningsnämnden 2022 på ett överskott om 618 tkr, vilket till stor del beror på skolmiljarden och ersättningar för sjuklön.

I övrigt går det att se en positiv utveckling ekonomiskt för Altorpskolan. Verksamhetsutveckling genom digitalisering är ett måste framöver men det är också något som är dyrt. Kunskapskällan har gått med underskott två år i rad – 2021 -721 tkr och 2022 -1 774 tkr. Verksamheten följer inte elevantalet i samma utsträckning som resurstilldelningen förändras av elevantalet. Även ökade kostnader för skolskjutsar har tillkommit där det under hösten 2022 ökade med 200 tkr på tre månader. Konsekvensen blir att utrymmet för övrig verksamhet minskar.

Åtgärder som har gjorts för att klara budget 2022 är bland annat anpassningar kring:

- Altorpskolan

- Kunskapskällan

- Stödfunktioner

- Se över organisationer för effektivare undervisning; grupper, scheman och öppettider ses över i flera verksamheter

- Flyktingbuffert nyttjas

- Söka och utöka statsbidrag

b. Nämndens mål

Övergripande Mål och bokslutskommentarer

- *Övergripande beskriva arbete med mål och händelser av särskild vikt.*

En hållbar och inkluderande kommun

Bildningsnämndens mål:

1. *Bildningsnämnden ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar inkludering och jämställdhet oavsett var i kommunen du bor.*

2. *All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar över tid.*

En välkomnande och attraktiv kommun

Bildningsnämndens mål:

1. *Alla barn och elever ska känna sig trygga och ha en god studiero.*
2. *Vi arbetar för en god samverkan med samtliga förvaltningar.*
3. *Vi ska marknadsföra bildningsnämndens samtliga verksamheter.*

En utvecklande kommun

Bildningsnämndens mål

1. *Vi ska erbjuda aktiviteter som leder till gymnasiebehörighet, andra studier eller anställningsbarhet.*
2. *Invånare ska erbjudas livslångt lärande och kulturella aktiviteter.*

2. Verksamhetsplan 2023–2025

a. Utmaningar och möjligheter

Utvecklingsområden inom bildningsförvaltningen

- Fortsatt språkutvecklande arbetssätt
- Ökad närvaro – pandemin är över
- Ökad måluppfyllelse med fokus på matematik
- Digitalisering: implementering av nya administrativa system, systemförvaltare, IT-resurser (uppkoppling, resurser, system, kompetens).

b. Eventuella förändringar i omvärld/lagkrav etc. som påverkar förvaltningen

- Bildningsförvaltningen söker de riktade statsbidrag som finns att söka. Under 2023 kommer förvaltningen att ta del av statsbidrag för språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Likvärdig skola riktas till hela grundskolan. Gymnasiet söker statsbidrag för lärlingsprogrammet och introduktionsprogrammet.
- Lärarlönelyftet är en statlig satsning för att öka läraryrkets attraktivitet och bidra till en positiv löneutveckling.
- Ytterligare en satsning för att höja läraryrkets attraktivitet är statsbidraget för förstelärare.
- Kursplaner för grundskola/grundsärskola har reviderats och började gälla from 2022-07-01. En kompetensutvecklingsinsats har skett inom förvaltningen under läsåret 21/22 för att implementera förändringarna, implementeringen fortsätter läsåret 22/23. Förändringen innebär att fakta och förståelse betonas, centrala innehållet anpassas och kunskapskraven blir mindre detaljerade.
- Grundsärskolan kommer från och med läsåret 2023/2024 byta namn till anpassad grundskola. Förutom namnändringen kommer det ställas högre krav på huvudmannen att säkerställa att varje enskild elev läser på den högsta individuella nivån i varje ämnen. Detta nya krav ställer högre krav på samverkan mellan anpassad grundskola och reguljär grundskola.

c. Dialog kring arbetet med 0,9%-effektivisering

Vilka åtgärder gjordes:

- Tilläggsbelopp
- Skolskjuts (vi hade skrivit upp 800 tkr, minskat till 500 tkr
- Datorkostnader
- Tidöavtalet – ett troligt kommande statsbidrag
- Effektiviseringar som gav 2,5 mkr

Insikt om behovet att växa som kommun – hur bidrar vi?
Utmaningar inom förvaltningen:

- kvalitén i vår skolstruktur
- budgetanpassningar
- möta behoven hos barn, elever och familjer
- planera för samtliga skolformer
- attraktiv arbetsgivare
- attraktiv kommun / fritidsgård och kulturskola

3. Nämndens reflektion på 2022 och tankar inför 2023

Presidiet upplever att tidigare budgetanpassningar har påverkat verksamheten. Pandemin skapade en viss distans mellan nämnd och verksamheterna. Här är det viktigt att hitta tillbaka igen och återanknyta kontakten med verksamheterna. Kunskapskällan/gymnasiet – vi behöver ett modernt gymnasium. Förändrat programutbud? År 2023 innebär ett förändrat innehåll för bildningsförvaltningen där bland annat kulturfrågorna förts över från bildningsförvaltningen till kommunstyrelsens förvaltning.

Verksamhetsdialog Socialnämnden

Tid och plats: Herrljunga kommunhus, Sämsjön, 2023-02-27 kl. 13.30-14.20

Deltagare
Mats Palm (S), kommunstyrelsens ordförande
Gunnar Andersson (M), kommunstyrelsens 2:e vice ordförande
Ior Berglund, kommundirektör
Sandra Säljö, samhällsbyggnadschef
Carina Fredriksen, ordförande
Magnus Lennartsson, vice ordförande

1. Verksamhetsberättelse 2022

a. Ekonomi, resultat/avvikelser

Sandra Säljö, socialchef, går igenom ekonomisk uppföljning för helår 2022.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Avikelse utfall vs budget	Prognos 2022	Avikelse prognos vs budget
Nämnd	489	513	559	46	509	50
Förvaltningsledning	11 411	14 140	16 482	2 342	14 482	2 000
Individ och familjeomsorg	35 118	32 697	36 939	4 242	33 439	3 500
Vård och omsorg	120 072	128 965	130 456	1 491	131 805	-1 350
Socialt stöd	42 947	49 015	45 162	-3 853	49 362	-4 200
Summa	**210 037**	**225 329**	**229 597**	**4 268**	**229 597**	**0**

- Antalet barnutredningar har minskat från 248 till 152
- Antalet dygn barn bor på institution har minskat från 889 dygn till 575
- Kostnaden för ekonomiskt bistånd har minskat med ca 500 tkr
- Barn i familjehem har minskat från 28st till 24st
- Effektiviteten i hemtjänsten har ökat från 56,8% till 57,3%
- Antal utförda hemtjänsttimmar har ökat från 68 tusen till 74 tusen och arbetade timmar från 120 tusen till 130 tusen timmar.
- Antalet undersköterskor inom vård och omsorg 149/192
- Antal personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (medelvärde) 18 st
- Sjukfrånvaro 10,5%
- Personalomsättning 22% inklusive pensionsavgångar
- Antalet heltidsanställda 94%

b. Nämndens mål

En hållbar och inkluderande kommun
Nämndmål 1: Socialförvaltningen ska eftersträva resurseffektivitet i de insatser som erbjuds, genom att utveckla och stärka samverkan.
Nämndmål 2: Socialförvaltningen ska utveckla/förstärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser samt bidra till medborgarnas möjlighet till aktivt liv och god hälsa.
En välkomnande och attraktiv kommun
Nämndmål 3: Socialförvaltningen ska skapa förutsättningar för att vara en god och attraktiv arbetsgivare

Nämndmål 4: Socialförvaltningen ska vara förtroendeskapande och verka för ökad trygghet, jämlikhet och rättssäkerhet.
En utvecklande kommun
Nämndmål 5: Socialförvaltningen ska arbeta aktivt och strategiskt med hjälp av digitala lösningar/ny teknik och utvecklande arbetssätt för att skapa nytta för välfärden, medborgare och medarbetare.

2. Verksamhetsplan 2023–2025

Utmaningar

- Demografi fortsatt: Förvaltningen ser redan konsekvensen av denna utveckling då hemtjänsttimmarna ökat med 6 263 utförda timmar 2022 mot 2021, trots detta har förvaltningen ökat sin effektivitet från 54,3% år 2020 till 57,3% år 2022.
- Hagens nya demenscentrum tar stora delar av demografitilldelningsmedel
- Hemgårdens ombyggnation och drift av ytterligare en avdelning somatik finns inte
- Hemtjänstbudgeten har minskat med 4,2 mkr (politiskt beslut) men antalet individer som behöver hjälp ökar och vårdtyngden ökar vilket medför att 4,2 mkr behövs för budget i balans.
- Nära vård, allt fler skall vårdas i hemmet men inga resurser kommer med över till kommunen
- Rekrytering svårt att rekrytera både högskoleutbildad personal och gymnasieutbildad personal
- Svårt att behålla personal, förvaltningen har en personalomsättning på drygt 22% inkluderat pensionsavgångar
- Flyktingbuffert minskar och EKB buffert försvinner helt efter år 2023, ordinarie verksamhet finansieras här På flykting finansieras två handläggare (1 400 tkr) och ca 500 tkr av försörjningsstödet så totalt ca 1 900 tkr på flykting och 2 200 på EKB- bufferten (HVB, ca 680 tkr och familjehem egen regi, ca 1 500 tkr).
- Lag 11 timmars dygnsvila och heltid som norm går inte ihop oerhört kostnadsdrivande mellan 2-5 mkr, beräkningar pågår
- FVM, Millenium
- Fler inom daglig verksamhet, inga medel för att öka personalstyrkan samt utmaning att finna meningsfulla arbetsuppgifter
- Omvärldsbevakningen pekar på att kostnaderna för försörjningsstöd och ökat antal ärenden vad gäller handläggning av budget och skuld

Möjligheter

- Ordning och reda och hålla i och ut, analysera, åtgärda och följa upp
- Statsbidrag
- Genomlysningar och uppdatering av riktlinjer som påverkar biståndsbedömning
- Effektiviseringsprojekt i hemtjänsten
- Nytt resursfördelningssystem i hemtjänsten
- Äldreomsorgsstrategi
- Lyckan, ny gruppbostad och ny korttidsvistelse
- Stabilitet i förvaltningsledningen och skapa en god intern samverkan
- God extern samverkan, flera gemensamma verksamheter så som Utväg, Mini Maria, hederescentrum, barnahus mfl
- Glädje och drivkraft hos medarbetare
- E-tjänst ekonomiskt bistånd
- Digitalisering
- Upphandling nytt verksamhetssystem (mobilitet, e-tjänster och användarvänlighet)

Lagändringar som kommer att påverka

IFO:
Från nationellt håll har kommit signaler om att det kan bli ny lagstiftning den 1 juli 2023 gällande myndighetsutövning i de ärenden där barn följer en våldsutsatt vårdnadshavare till skyddat boende. Fattas det beslut i enligt de intentioner som förmedlats kommer det att medföra en ökad arbetsbelastning inom delar av verksamheten.

SKR fördubblade sin rekommendation till ersättning till familjehem som alla kommuner följer utan dialog med kommunerna, kostnadsökning 2023 var för Herrljunga 1,2 mkr.

VoO och Socialt stöd:

From 1 oktober kommer gällande EU- lagstiftningen kring 11 timmar dygnsvila att träda i kraft Det medför förändringar i Allmänna Bestämmelser (AB) kring schemaläggning av bland annat delade turer och sovande jour. Det kommer medföra ökade kostnader för förvaltningen att ta bort delade turer med ca 2,4 mkr som ej finns budgeterade samt ökade personalkostnader då förvaltningen har heltid som norm kan bli mellan 1-2 mkr i ökade kostnader.

From 1 juli införs en skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Den som har hemtjänst har sedan den 1 juli i år rätt till en fast omsorgkontakt.

c. Dialog kring arbetet med 0,9%-effektivisering

Statsbidrag som inte planeras ut i verksamheten: 1 228 tkr

Förvaltningsledningens besparing är 66 tkr

Avslut av telefonabonnemang 22 tkr, bredband som ej används till ipad 70 tkr, växelanknytningar som ej används 28 tkr

Socialt stöds sparbeting är 204 tkr

Verksamheten kommer att hantera besparingen genom att inte fullt ut tillsätta vakanta tjänster:

- Tvättenheten kan spara ca 100tkr. En pensionsavgång bemannas med arbetsmarkandsanställda och viss utökning av ordinarie anställda.
- Stöd och resursenheten kan spara ca 150tkr genom att tillfälligt under 2023 ej fullt ut tillsätta ca 50% av en tjänst där medarbetaren är studieledig. Arbetsuppgifter täcks upp med i nuläget befintliga resurspass samt viss omfördelning av arbetsuppgifter.

Vård och omsorgs besparing 501 tkr

- Ej tillsatta tjänster, avsluta handledning för chefer - 400 tkr
- Samordning kring förrådsinköp och förbrukningsartiklar - 50 tkr
- Förskrivning av näringsdrycker på säbo avslutas - 80 tkr (ingår i kostnaden för kosten)
- Minska kostnader för skador på bilar i hemtjänsten (aktuell kostnad 220 tkr kan minskas) Utbildningsinsats för KOM-KR pengar pågår.
- Utbildningsinsats inom inkontinens för omvårdnadspersonal för att minska kostnader för förskrivning med 50-100 tkr

IFO:s besparing 185 tkr

IFO kan spara ca 185tkr genom att tillfälligt under 2023 endast tillsätta vakant tjänst del av året inom behandlingsteamet . Arbetsuppgifterna täcks upp av viss omfördelning av arbetsuppgifter.

Verksamhetsdialog samhällsbyggnadsnämnden

Tid och plats: Herrljunga kommunhus, Mollasjön, 2023-02-28 kl. 14.15-15.00.

Deltagare
Mats Palm (S), kommunstyrelsens ordförande
Gunnar Andersson (M), kommunstyrelsens 2:e vice ordförande
Ior Berglund, kommundirektör
Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef
Jenny Andersson, controller
Josefine Andersson, nämndsamordnare
Eva Larsson, ordförande
Christina Abrahamsson, vice ordförande

1. Verksamhetsberättelse 2022

a. Ekonomi, resultat/avvikelser

Emil, tf. samhällsbyggnadschef, går igenom ekonomisk uppföljning för helår 2022.

- Räddningstjänsten sticker ut med ett stort underskott, ser utmaning här framåt
- I övrigt har det rullat på bra under 2022
- Nyckeltal/verksamhetsmått: Framför allt nybyggnationen som man ser en minskning av

b. Nämndens mål

- Väldigt positivt att Herrljunga placerat sig så högt när det kommer till att främja ett aktivt och starkt lokalt näringsliv, plats 7 i Sverige.
- Ökat antal klagomålsärenden, framför allt miljöärenden. Väldigt komplicerade och tidskrävande ärenden.
- Bygglov: Här ser man en minskning, svårt att säga något om varför. Ser likadant ut i andra kommuner.
- Finns förhoppningar om att e-tjänster ska användas i ännu större utsträckning då dessa underlättar hanteringen för handläggarna. E-tjänsterna är under fortsatt utveckling och förhoppningen är att handläggningen allt eftersom ska bli mer effektiv.

2. Verksamhetsplan 2023–2025

Det finns en osäkerhetsfaktor kring byggnationer framöver.

Plan- och bygglagen är under ständig förändring, kommer en del ny lagstiftning. B.la. rörande laddinfrastruktur. Påverkar både större fastigheter men också kommunens egna fastigheter vilket kan vara bra att ha i åtanke.

c. Dialog kring arbetet med 0,9%-effektivisering

Förvaltningen arbetar fram lista över möjliga effektiviseringsåtgärder: Hittills har b.la. arbetet med tillsynen tagits emot positivt av kommunen i stort. (Det har tidigare inte funnits någon uppsökande tillsyn i kommunen).

3. Nämndens reflektion på 2022 och tankar inför 2023

- Påbörja planering för Vreta
- Arkeologiska utredningar- är det en del av 2023 års bokslutsprognos? Finns det någon uppskattning här? Det återstår att se. Stora kostnaden här är exploateringskostnaden.

Meddelande 4

- Räddningstjänsten: har funnits en tanke kring att den ska läggas under kommunstyrelsen. Räddningstjänsten ligger under samhällsbyggnadsnämnden just nu, hur ska man göra framöver? Ett lämpligt tillfälle hittas där man kan avgränsa budgetbrytpunkt. Det är en reglementes fråga. Kommundirektören lyfter detta ekonomichef och administrations- och kommunikationschef: När flyttar man räddningstjänsten smidigast budgetmässigt? Och hur går man igenom denna process på bästa sätt?
- Emil Hjalmarsson är just nu t.f. samhällsbyggnadschef. Det kommer gå ut en annons snart för en tills vidare samhällsbyggnadschef.
- Vad händer med Gäsenegården? Kommunen har fått en värdering. Socialnämnden och bildningsnämnden har kommit med sina yttranden. Det finns nu tillräckligt med beslutsunderlag för att ta ett beslut.

Verksamhetsdialog Internservicenämnden

Tid och plats: Herrljunga kommunhus, Mollasjön, 2023-02-28 kl. 15:00-15:45

Deltagare
Mats Palm (S), kommunstyrelsens ordförande
Gunnar Andersson (M), kommunstyrelsens 2:e vice ordförande
Ior Berglund, kommundirektör
Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef
Jenny Andersson, controller
Josefine Andersson, nämndsamordnare
Johnny Carlsson, ordförande
Ingemar Fredriksson, vice ordförande

1. Verksamhetsberättelse 2022

a. Ekonomi, resultat/avvikelser

Emil, tf. samhällsbyggnadschef, går igenom ekonomisk uppföljning för helår 2022.

- Inget speciellt som sticker ut här
- Måltider: Närproducerat och ekologiskt har fortsatt varit i fokus. Kommer överlag behöva titta på prismodellen framöver, 2023 kommer bli en utmaning då det kommer bli nya priser på grund av inflationen.
- Nyckeltal/verksamhetsmått: KSO ställer frågar om fritidsfastigheter: -menar man föreningslokaler då? Emil återkommer om detta.
- Viktigt att lyfta frågan igen huruvida kommunen ska vara hyresvärd åt privatpersoner (Gäsenegården)
- Måltidsservice: 6000 mindre måltider i år i skolan. En möjlig orsak kan vara att det är ett lägre antal barn i skolorna samt att det varit pandemi som påverkat.

b. Nämndens mål

- Målarbetet under året har löpt på.

2. Verksamhetsplan 2023–2025

Utmaningar och möjligheter: Gäsenegården, Hemgården och Simhallen. Byggpriser som går upp, Elpriser-befintligt avtal går ut hösten 2023

Ombyggnation av simhallen-finns funderingar om när man kör igång detta och hur tidsfönstret ser ut för detta. Mycket handlar om vad man tänker göra här. Antingen gör man en omfattande renovering eller en lättare renovering. Det pågår ett arbete och en diskussion kring detta.

c. Dialog kring arbetet med 0,9%-effektivisering

Förvaltningen arbetar fram lista över möjliga effektiviseringsåtgärder.

3. Nämndens reflektion på 2022 och tankar inför 2023

- Ett nytt område, en ny uppdelningen mellan samhällsbyggnad och internservice.
- Lokaler som är bristande som kommer behöva ses över, behövs en bra dialog kring detta samt de avtal som finns.
- I och med den nya internservicenämnden har man fått ett nytt riktat fokus på kost, lokalvård och fastighet vilket har varit uppskattat.

- Önskan från nämnden: Utveckla verksamhetsplanen och skapa ett utrymme för politiken att arbeta med denna.
- Kommer inom kort gå ut med en annons för en ny samhällsbyggnadschef
- Pågår arbete med ett nytt VA-område, 50–60 planerade nya tomter vid Sämsjön

DAGNY OCH HERBERT CARLSSONS MINNESFOND

Org.nr 866601-7549

ÅRSREDOVISNING

för räkenskapsåret 2022

Dagny och Herbert Carlssons minnesfond
Org.nr 866601-7549

Förvaltningsberättelse

Minnesfonden tillkom genom ett testamente efter Herbert Carlsson, Jällby Nordgården, LJUNG.
50 % av avkastningen disponeras av utbildningsnämnden,
som också har beslutanderätt om avkastningens fördelning.
Ursprungsbeloppet var år 1991 50 000:-.
Det aktuella marknadsvärdet av Robur Bas 50 fond uppgår per 2022-12-31: 152 553 kr
Aktuell anskaffningsutgift enligt årsbesked från Swedbank uppgår per 2022-12-31: 88 862 kr
Utdelningsbart 2022-12-31: 40 482

RESULTATRÄKNING		Utdelnings-bart	Summa	2022	2021
Verksamhetens kostnader					
Utdelade anslag		0	0	0	0
Resultat före finansiella poster			0	0	0
Utdelning Robur Bas 50 fond (tidigare Bas		12 313	24 625	0	0
Värdeförändring Robur Bas 50 fond (tidiga		28 170	56 339	-26 543	21 525
Utdelningsbart		**40 482**	**80 964**	**-26 543**	**21 525**

BALANSRÄKNING		20-12-31	20-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Robur Bas 50 fond (tidigare Bas Mix)		88 862	88 862
Summa Tillgångar		**88 862**	**88 862**
Skulder o Eget kapital			
Eget Kapital			
Fondkapital	IB	62 319	110 387
Årets resultat		-26 543	21 525
Summa Eget Kapital		**88 862**	**88 862**
Kortfristiga Skulder			
Skuld Herrljunga Kommun			
Summa Kortfristiga Skulder		0	0
Summa Skulder o Eget Kapital	UB	**88 862**	**88 862**
Marknadsvärde		**152 553**	**179 097**

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR DAGNY OCH HERBERT CARLSSONS MINNESFOND (866601-7549)

Jag har granskat årssammanställningen, räkenskaperna samt förvaltningen för räkenskapsåret 2022. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Årssammanställningen har upprättats enligt stiftelselagen.

Herrljunga 2023- 02-27

Göte Olsson

Dagny och Herbert Carlssons Minnesfond
Org.nr 866601-7549

Herrljunga 2023- 02-10

Annica Steneld
Chef Bildningsförvaltningen

Annica Steneld

Min revisionsberättelse har avgivits 2023-02-27

Av kommunfullmäktige utsedd revisor

Meddelande 6

Plan för skogsbrandsbevakning med flyg i Västra Götalands län

Bevakningssäsong 2023

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Titel: Plan för skogsbrandsbevakning med flyg i Västra Götalands län – Bevakningssäsong 2023
Utgivare: Länsstyrelsen Västra Götaland
Foto framsida: Pixabay
Rapport: 2023:18
Diarienummer: 452-8488-2023
Mer information hittar du på: lansstyrelsen.se/vastragotaland

Innehåll

Inledning 4
Syfte 5
Revidering 5
Organisation 6
Riktlinjer vid genomförande 7
Inriktning när skogsbrandsbevakning utförs med brandflyg 7
Allmän inriktning för omfattningen av bevakningen 7
Information om att flygning ska genomföras 8
Kartor och lägesangivning....8
Bildhantering 9
Hantering av KSAK tagna bilder 9
Rapportering av flygningar 9
Utbildning 10
Obemannad luftfarkost (drönare) 10
Ekonomi 10
Operativ kommunikation/samband 11
Kommunikation direkt med flygplan 11
Kommunikation med SOS Alarm....11
Kommunikation mellan blåljusmyndigheter och flygplan under pågående insats.....12
Flygslingor i Västra Götalands län....13
Flygslinga O1 Göteborg och Södra Bohuslän (ca 211 km) 13
Flygslinga O2 Sjuhärad (330 km)....14
Flygslinga O3 Skaraborg (ca 278 km)....15
Flygslinga O4, Norra Bohuslän och Dalsland (330 km) 16
Översikt angränsande flygslingor....17
Sändlista....18
Sammanfattning/checklista 19
Bilaga 1 Kontaktuppgifter 20

Inledning

Regeringen beslutade den 19 april 2007 att återinföra stödet för skogsbrandsbevakning med flyg över hela landet.

Regeringen gör bedömningen att skogsbrandsbevakning med flyg medför stora fördelar för samhället eftersom skogsbränder då kan upptäckas tidigt och positionsbestämmas och därmed förhindras att spridas.

En tidig upptäckt och positionsbestämning är viktig för att förhindra kostnadskrävande insatser och stora egendomsförluster.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ger varje år ut nationella riktlinjer för skogsbrandsbevakning med flyg. Länsstyrelsen har produktionsansvar för skogsbrandsbevakningen med flyg och upphandlar utförare av skogsbrandsbevakningen.

Länsstyrelsen ska upprätta en särskild plan för genomförandet av verksamheten, planen benämns ”plan för skogsbrandsbevakning med flyg i Västra Götalands län” och utgörs av denna plan.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat att genomföra skogsbrandsbevakning med flyg på 4 flygslingor i länet vilket beskrivs utförligt i denna plan.

Skogsbrandsbevakningen med flyg i Västra Götalands län genomförs av KSAK Motorflygförbund efter 2022 års upphandling och avtalsförlängning för 2023. Arbetet sker i samarbete med de räddningstjänster som har fått bedömningsansvar för behovet av flygning.

Planen fastställs för 2023.

Lisa Nordahl

Lisa Nordahl

Enhetschef
Enheten samhällsskydd och beredskap, Samhällsavdelningen
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Denna plan har beslutats av säkerhetsdirektör Lisa Nordahl, efter föredragning av beredskapshandläggaren Lars-Ove Öhrn.

Lisa Nordahl

Lars-Ove Öhrn

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Syfte

Planen ska fungera som ett praktiskt stöd för aktörer inom Västra Götalands län som hanterar frågor gällande skogsbrandsbevakning med flygplan.

Syftet är också att planen på ett övergripande sätt ska beskriva för allmänhet och samverkande aktörer hur Länsstyrelsen planerar sitt arbete med skogsbrandsbevakning.

Den senaste versionen av planen ska alltid finnas tillgänglig på Länsstyrelsens intranät och på länsstyrelsens webbplats.

Revidering

Planen revideras årligen inför varje ny skogsbrandssäsong.

Organisation

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för skogsbrandsbevakning med flyg i länet.

KSAK motorflygförbund har utföraransvar för bevakningen med flyg.

Länsstyrelsen har delegerat ansvaret för bedömning av behovet av flygning och det operativa ansvaret för skogsbrandsbevakning med flyg till följande kommunala räddningstjänster:

- **Flygslinga O1** till Räddningstjänsten Storgöteborg
- **Flygslinga O2** till Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
- **Flygslinga O3** till Samhällsskydd mellersta Skaraborg
- **Flygslinga O4** till Ledningscentralen i Fyrbodal

Räddningstjänsterna initierar flygningarna och ansvarar för det dagliga operativa arbetet. Den operativt ansvarige medges även rätt att göra tillfälliga förändringar i flygrutten och antal flygningar om det är motiverat med hänsyn till brandrisken i bevakningsområdet.

Riktlinjer vid genomförande

Inriktning när skogsbrandsbevakning utförs med brandflyg

Bevakningen sker normalt vid brandrisk 4, 5, och 5E men stor hänsyn bör också tas till särskilda förhållanden.

Förändringar av flygrutten kan också tillfälligt ske beroende på lokala brandriskförhållanden. Beslut om sådana förändringar fattas av operativt ansvarige.

Beslut om att bevakning ska utföras och hur många gånger per dag tas av delegerad organisation och grundar sig i första hand på de uppgifter som hämtas från informationssystemet *Brandrisk skog och mark*, samt allmän väderinformation om sol, vind, regn etc.

En sammantagen bedömning bör göras där i första hand följande uppgifter ingår:

- Brandriskprognos enligt FWI- och markfuktighetsmodell aktuell dag.
- Åskriskprognos
- Förutvarande väderhistorik

Blixtregistrering kan tjänas som beslutsunderlag för flygning över specifikt område, i samband med exempelvis torråska.

Det kan vara befogat att ta hänsyn till särskilda faktorer som kan påverka risk för brand, till exempel friluftsliv i otillgängliga områden.

Allmän inriktning för omfattningen av bevakningen

Bevakning skall i huvudsak utföras under 15 april-15 september.

Start kan ske från vilken flygplats som helst och anslutning till flygslingan kan ske var som helst på slingan.

Flygningarna genomförs normalt:

Bedömning vid normala förhållanden	**Antal flygningar**
50 % eller mer av det område som bevaknings slingan täcker har brandrisk 5 eller 5E.	2 gånger per dygn längs hela slingan.
Alternativt	
Brytpunkter som ligger i områden som har brandrisk 5 eller 5E.	Överflygning över de aktuella brytpunkterna sker 2 gånger per dygn.
25 % eller mer av det område som bevakningsslingan täcker har brandrisk 4.	1 gång per dygn längs hela slingan.
Alternativt	
Brytpunkter som ligger i områden som har brandrisk 4.	Överflygning med bevakning över de aktuella brytpunkterna sker 1 gång per dygn.

Observera att ovanstående ska ses som en allmän inriktning och gäller under normala förhållanden. Stor hänsyn bör också tas till särskilda förhållanden. Faktorer så som vind och luftfuktighet bör beaktas. I förekommande fall kan även en grund för flygningar vara om det inträffat ett flertal bränder med brandspridningspotential under de senaste dagarna och vädersituationen är i ett upptorkningsskede.

Flygningar bör i huvudsak förläggas till eftermiddagar. Under eftermiddagar föreligger ofta en större risk för brand på grund av att det råder lägre luftfuktighet och högre temperaturer.

Observera: När flygplan kommenderas upp vid redan konstaterad brand är sådana uppdrag att hänföra till räddningstjänst och flygningen ska debiteras den kommunala räddningstjänst som beordrar flygningen.

Information om att flygning ska genomföras

Vid beslut om skogsbrandflyg bokar ansvarig delegerad beslutsfattare brandflyg via KSAK brandflygsportal, https://brandflyg.KSAK.se. Vid bokning kommer ett mail med information om skogsbrandflyget sändas via portalen till berörda aktörer.

Kartor och lägesangivning

Karta i skala 1:50 000 skall användas för rapportering. Kartor över hela bevakningsområdet tillhandahålls av Länsstyrelsen.

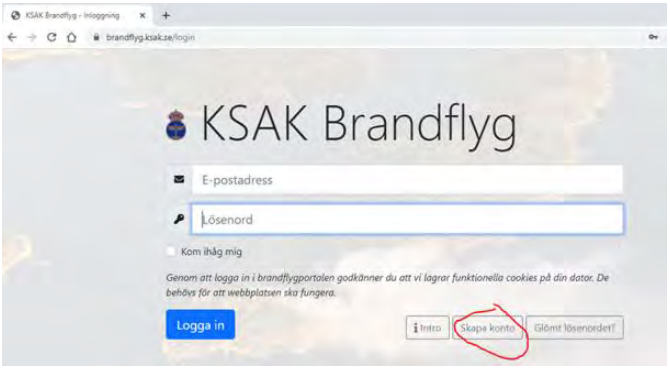
Lägesangivning skall ske enligt koordinatorsystemen SWEREF99 alternativt RT 90. Underlaget skall vara samma hos entreprenören och hos berörda räddningstjänster. Läget kan alternativt beskrivas med hjälp av geografiska

punkter som ort, kyrka, sjö och liknande samt bäring och avstånd. Spanaren ska noga anteckna inrapporterade lägen och förvissa sig om att SOS Alarm har uppfattat detta rätt.

Bildhantering

Räddningstjänsterna har efter skapad inloggning, tillgång till KSAK:s brandflygsportal där information finns om flygets position, foton etc. i realtid.

Räddningstjänsterna skapar själva konto för inloggning på webben https://brandflyg.KSAK.se.

Efter ni skapat inloggning tilldelar Länsstyrelsen er rätta behörighet. Ni kan även skapa en funktionsinloggning, till exempel vrc@räddningstjänsten.se.

Det finns också en kort introduktionsvideo för hur bildhantering och positioneringen fungerar i KSAK:s brandflygportal, https://youtu.be/Ol7zfp3-p1Y. Ytterligare instruktionsvideor finns efter inloggning i portalen under Hjälp-knappen. Vid behov av ytterligare information kontakta KSAK:s personal, kontaktuppgifter finns i bilaga 2.

Hantering av KSAK tagna bilder

Bilderna ägs av KSAK:s underleverantörer och dess besättningar. Spridning av bilder får inte ske utöver till räddningstjänster, Polisen, SOS Alarm och Kustbevakningen i samband med en operativ räddningsinsats. En förutsättning är att materialet samlas in i realtid under pågående insats.

Efter avslutad insats får materialet inte spridas vidare av vare sig Länsstyrelsen eller de räddningstjänster som har tillgång till bilderna.

Bilderna kan dock begäras ut med stöd av offentlighetsprincipen. I de fall måste bilden granskas så det inte finns med byggnader och områden som omfattas av avbildningsförbud enligt skyddslagen (2010:305) samt att det krävs ett godkännande av Lantmäteriet.

Rapportering av flygningar

Innan skogsbrandsäsongen ska entreprenören på årsbasis rapportera in den eller de personer som bör ha tillgång till MSB:s rapporteringsverktyg. Detta görs till respektive länsstyrelse som i sin tur rapporterar till MSB.

Entreprenören skall för alla flygningar som omfattas av avtalet för skogsbrandsbevakning, inklusive övningar, rapportera både start och landningstider till SOS Alarm. Alla upptäckta skogsbränder ska omgående rapporteras in till SOS Alarm för vidare handläggning.

Entreprenören ska fortlöpande mata in alla efterfrågade uppgifter efter varje bevakningsflygning i flygrapporten i MSB:s centrala datasystem https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Naturolyckor/Skogsbrand/Skogsbrandflyg/

Vid upptäckt av brand, då luftfartyg stannar kvar i området på order av räddningsledare, för att utföra rekognoscering eller vägvisning utgår ersättning med maximalt en flygtimme per uppdrag. Uppgifter som avses i detta stycke och är ersättningsberättigad flygtid och skall rapporteras in i skogsbrandsrapporterings system, en notering ska göras om vem (namn) som fattat beslut om att brandflyg ska biträda räddningsledaren/tjänsten.

Luftfartyg som särskilt kommenderas upp för sådana uppgifter vid redan konstaterad brand eller i övrigt, omfattas inte i denna plan och ska därmed inte rapporteras in i skogsbrandssystemet.

Månadssammanställning sänds till Länsstyrelsen snarast efter månadsskifte.

Utbildning

Entreprenören ska ha en mycket god kunskap i bevakningens utförande. Entreprenören ska ta fram en utbildningsplan som översänds till Länsstyrelsen för godkännande.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt kommunikationen med SOS-centralen och kommunala räddningstjänster.

Obemannad luftfarkost (drönare)

För att undvika kollisioner/tillbud mellan skogsbrandsflyget och drönare bör räddningstjänsten inte använda drönare så länge skogsbrandflyget är kvar i området. Avstämning ska ske mellan räddningstjänsten och flygbesättning om att det inte pågår någon drönarverksamhet i området.

Ekonomi

Ersättning utgår enligt avtal mellan Länsstyrelsen och entreprenören.

Fakturaunderlag vid fakturering sänds till Länsstyrelsen.

Operativ kommunikation/samband

Länsstyrelsen tillhandahåller rakelmobiler för rapportering till SOS Alarm och samband med kommunal räddningstjänst.

All rapportering som inte är att hänföra till flygsäkerhet skall ske till SOS Alarm.

Anmälan till SOS Alarm skall ske innan flygning påbörjas samt efter landning och avslutat flygpass. Telefonnummer till SOS enligt kontaktlista i bilaga 2.

Vid anmälan före start skall flygplanets registerbeteckning meddelas samt Rakelterminalens MSISDN.

Vid start tilldelas flygplanet en talgrupp Vgöt SamvFlyg1-9. SOS börjar med att lämna ut talgrupp 1 sedan 2 osv. Denna talgrupp gruppkombineras sedan med aktuell samverkanstalgrupp för kommunikation med de aktörer som behöver kommunicera vid en upptäckt brand.

Kommunikation direkt med flygplan

Anrop till flygplan görs som direktanrop via MSISDN.

Slinga	MSISDN
Flygslinga O1 Göteborg och Södra Bohuslän	**2 70 5511** **2 70 5512**
Flygslinga O2 Sjuhärad	**2 70 5520** **2 70 5521** **2 70 5522** **2 70 5523**
Flygslinga O3 Skaraborg	**2 70 5531** **2 70 5532** **2 70 5533**
Flygslinga O4 Norra Bohuslän och Dalsland	**2 70 5540** **2 70 5541** **2 70 5542** **2 70 5543**

Kommunikation med SOS Alarm

SOS lyssnar inte regelmässigt på talgrupper utan man skickar ett så kallat ”Call Back Request” till SOS. Så fort det finns en ledig operatör på den anropade SOS-centralen, så svarar SOS anropande enhet på tilldelad och överens-kommen talgrupp.

Respektive SOS-central finns på snabbknappar på mobil-stationen.

Vid start tilldelas flygplanet en talgrupp Vgöt SamvFlyg-1 till och med 9.

Om flyget upptäcker en brand i annat län, skall SOS-O (Göteborg anropas genom dess snabbknapp. SOS-O ansvarar sedermera för förmedling av brandhändelsen till den SOS-central som händelsen avser. SOS-O ansvarar för att tilldelad Vgöt SamvFlyg 1-9 kombineras med för händelsen allokerad RAPS-talgrupp för vidare samverkan.

SOS central	**Knapp**	**Talgrupp**
Göteborg slinga 1 - 4	3	Tilldelad talgrupp
Göteborg slinga 2 - 3	4	Tilldelad talgrupp

Kommunikation mellan blåljusmyndigheter och flygplan under pågående insats.

Vid en upptäckt brand gruppkombinerar SOS tilldelad talgrupp (Vgöt SamvFlyg 1-9) med RAPS-talgrupp.

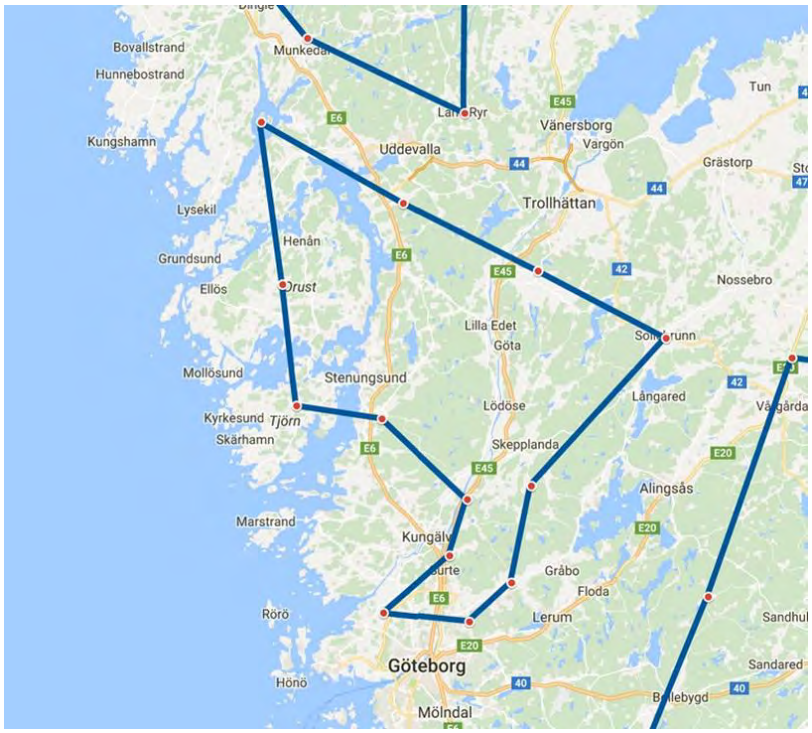
SOS Alarm meddelar berörda räddningsenheter vilken talgrupp som gäller för insatsen. Vid händelser på gränsen mellan två län avgör SOS vilken Blå-5 talgrupp som skall användas. Vid händelser där räddningstjänst saknar Rakel sker all kommunikation via berörd SOS central.

Flygslingor i Västra Götalands län

Flygslinga O1 Göteborg och Södra Bohuslän (ca 211 km)

N	E	Brytpunkter
6408372	314365	Säve flygplats
6416028	323072	Bohus
6423129	326077	Nol/Nödinge
6436565	315056	Spekeröd kyrka
6436696	302894	Kållekärr samhälle
6454913	301368	Röra kyrka
6476426	300407	St Bornö
6464468	319038	Forshälla kyrka
6453619	337174	Sjuntorp kyrka
6444752	354586	Sollebrunn tätort
6425182	335388	Kilanda kyrka
6411467	331914	Bergum kyrka
6406159	325818	Agnesberg

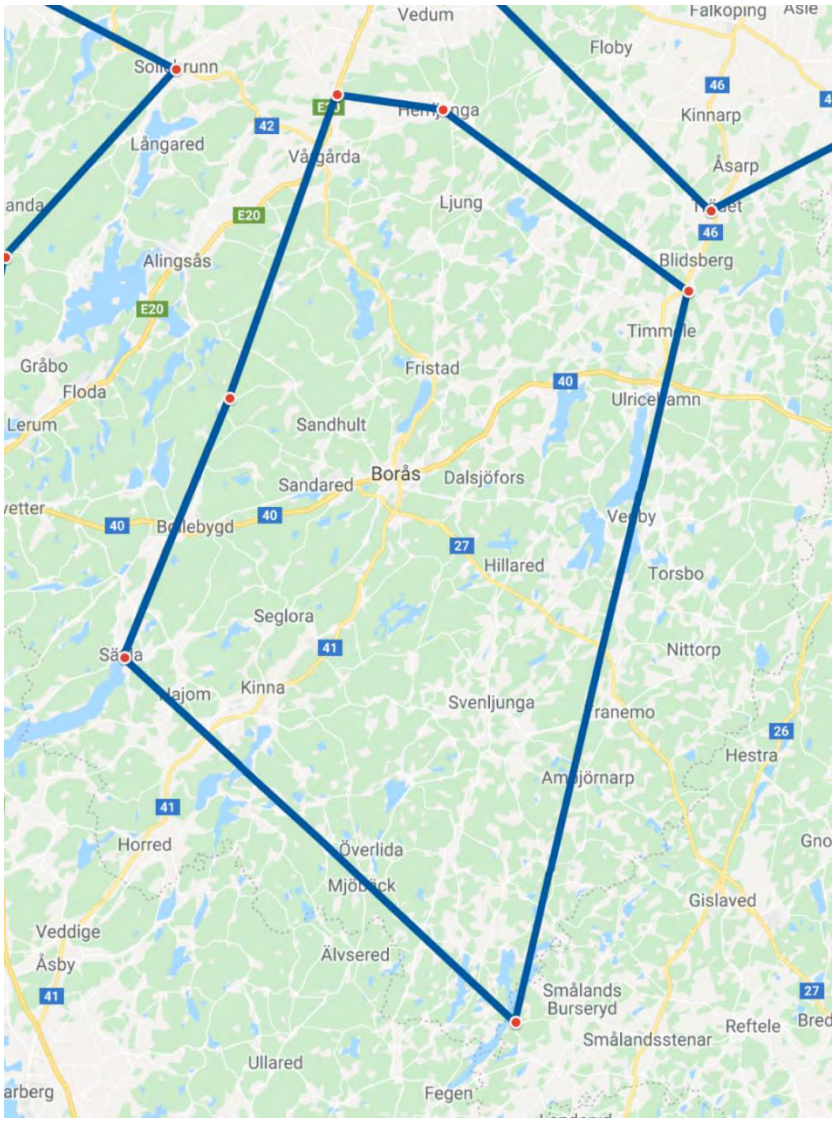
Koordinater angivna i SWEREF

Flygslinga O2 Sjuhärad (330 km)

N	E	Brytpunkt
6441090	371990	S Härene, Vårgårda kommun
6439147	383470	Herrljunga kyrka, Herrljunga kommun
6418556	409808	Dalum kyrka, Ulricehamn kommun
6338554	388653	Sandviks kyrka, Gislaveds kommun, Jkpg län
6380318	346526	Sätila kyrka, Marks kommun
6408389	359270	Töllsjö kyrka, Bollebygds kommun

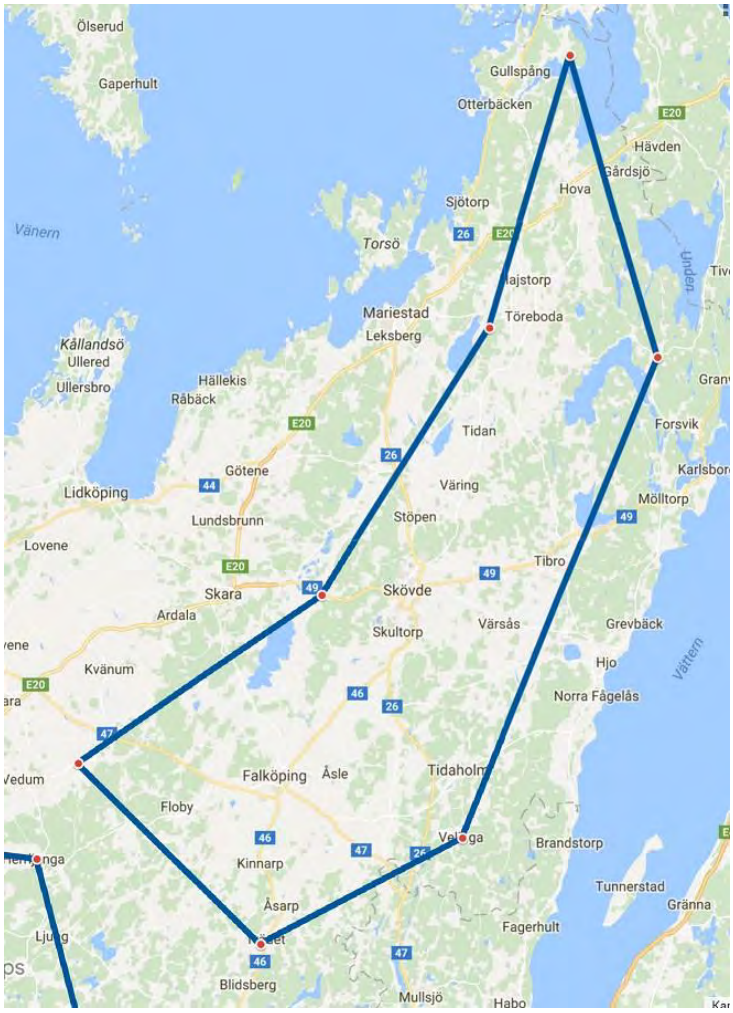
Koordinater angivna i SWEREF

Flygslinga O3 Skaraborg (ca 278 km)

N	E	Brytpunkter
6540770	454279	S Råda gamla kyrka
6502214	465128	Undenäs kyrka
6440633	439105	Velinga kyrka
6437271	412421	Kinneved kyrka
6451394	389239	Larv kyrka
6472310	421356	Varnhem kyrka
6506221	443555	Bäck kyrka

Koordinater angivna i SWEREF

Flygslinga O4, Norra Bohuslän och Dalsland (330 km)

N	E	Brytpunkter
6476377	328203	Lane Ryr
6487580	307201	Munkedals kapell
6514241	287643	Tanumshede kyrka
6539036	285961	Skee kyrka
6518802	301507	Näverstads kyrka
6530360	313845	Y-kors väg 164-166
6540722	328911	Håbol Kyrka
6562618	333175	Torrskogs kyrka
6548835	354716	Edsleskogs kyrka
6532718	350030	Tisselskogs kyrka
6517307	320368	Lerdal kyrka
6495551	329121	Stigen

Koordinater i SWEREF

Översikt angränsande flygslingor

Sändlista

Planens fördelning

KSAK motorflygförbund i Västra Götalands län

Samtliga räddningstjänster i Västra Götalands län

SOS Alarm AB i Göteborg

JRCC

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

För kännedom

Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Statsförvaltaren i Oslo och Viken

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Försvarsmakten Militärregion

Sammanfattning/checklista

Uppgift	**Ansvarig**	**Mottagare**	**Utfört senast**
Plan skogsbrandsbevakning	Länsstyrelsen	Enligt sändlista	Säsongstart
Rapportera användare till MSB:s centrala datasystem	Länsstyrelsen KSAK	MSB Länsstyrelsen	Säsongstart
Utbildningsplan	KSAK	Länsstyrelsen	Säsongstart
Rapportera in uppgifter i MSB datasystem	KSAK	MSB	Fortlöpande
Beslut om flygning	Respektive räddningstjänst-organisation	KSAK, SOS	Fortlöpande
Information om flygning	Respektive räddningstjänst-organisation	Berörda aktörer (via mail)	Fortlöpande
Faktura	KSAK Länsstyrelsen	Länsstyrelsen MSB	Månadsvis alt. 30 sept. 17 november
Årsrapport	KSAK Länsstyrelsen	Länsstyrelsen MSB	30 oktober 17 november
Uppföljningsmöte	Länsstyrelsen	KSAK	Innan årets slut

Bilaga 1 Kontaktuppgifter

Övergripande ansvar Länsstyrelsen

Namn	*Telefonnummer*	*Mailadress*
Lars-Ove Öhrn	010-224 54 45	lars-ove.ohrn@lansstyrelsen.se
Mikael Svantesson	010-224 53 71	mikael.svantesson@lansstyrelsen.se
Tjänsteman i Beredskap (TiB)	Larmas via SOS 031-334 11 06	Tib.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Övergripande ansvar KSAK

Funktion	*Namn*	*Telefonnummer*	*Mailadress*
Flygchef	Lars-Christer Andersson	076-131 46 46	Lars-Christer@ksak.se
KSAK Flygportal	Christopher Carlander	0709-86 49 13	support@brandflyg.ksak.se
KSAK Flygportal	Christian Darnell	0768-55 77 27	support@brandflyg.ksak.se

SOS alarm

Namn	*Telefonnummer*	*Mailadress*
SOS i Göteborg	031-703 15 75	

Flygslinga O1 Göteborg och Södra Bohuslän

Operativt ansvar räddningstjänsten		
Räddningstjänsten Storgöteborg Regional insatsledare	Tel 031-335 2602 ril@rsgbg.se	Kontaktperson Lars Magnusson 070-518 03 85 lars.magnusson@rsgbg.se
Samordning av flygverksamhet KSAK		
Frederick Somerville Kontaktperson mot räddningstj.	073-27 06 720	frederick.somerville@aeroklubben.se
Thomas Lemoigne Kontaktperson mot räddningstj.	076-32 33 757	Thomas.lemoigne@aeroklubben.se
Peter Björkman Brandflygansvarig	070-45 23 711	peter.bjorkman@aeroklubben.se
Kaj Lindecrantz	079-340 35 70	Kaj.lindecrantz@aeroklubben.se

Flygslinga O2 Sjuhärad

Operativt ansvar räddningstjänsten		
Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund Räddningschef i Beredskap	033-17 29 50 sol@serf.se	Kontaktperson Andreas Leandersson 033-172911 andreas.leandersson@serf.se
Samordning av flygverksamhet KSAK		
Leif Gustavsson Motorflygchef Borås flygklubb	073-421 30 60	leffeg65@gmail.com
Per-Erik Ålander Biträdande motorflygchef Borås	073-620 60 05	anders.heland@gmail.com
Fredrik Widman Ordförande Borås flygklubb	072-586 13 55	ordforande@borasflygklubb.se
Anders Gröndal Motorflygchef Feringe flygklubb	070-537 60 30	anders.grondahl@telia.com

Flygslinga O3 Skaraborg

Operativt ansvar räddningstjänsten		
Samhällsskydd mellersta Skaraborg Inre Befäl	Telefon: 0515-88 58 81 ksc@falkoping.se	Kontaktperson Roger Almgren 0515-88 58 15 roger.almgren@falkoping.se
Samordning av flygverksamhet KSAK		
Nils-Martin Karlsson Samordning och utbildning	073-247 15 84	nils.martin.karlsson@gmail.com
Claes Isacsson Samordnare Skövde	070-826 45 82	claes.isacsson@outlook.com
Peter Karlsson Samordnare Falköping	070-444 64 72	pushbumper@hotmail.com

Flygslinga O4 Norra Bohuslän och Dalsland

Operativt ansvar räddningstjänsten		
Ledningscentralen i Trollhättan	Telefon 0520-16070 vb@brand112.se	Kontaktperson Peter Gustavsson 0520-48 59 23 peter.gustafsson@brand112.se
Samordning av flygverksamhet KSAK		
Lars Alsterqvist Utbildningsansvarig	070-533 78 16	estf@telia.com
Kent Mattsson Samordning flyg	070-757 72 62	kent.mattsson@telia.com

Meddelande 6

Länsstyrelsen
Västra Götaland

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Information om de nya delregionala nämnderna

Hej!

Under år 2023 börjar en ny politisk organisation att ta form inom Västra Götalandsregionen (VGR). Det innebär bland annat att det som tidigare kallades hälso- och sjukvårdsnämnderna (HSN) inte längre finns och nya nämnder och styrelser har skapats. De fem delregionala nämnderna verkar inom samma geografiska områden som de gamla nämnderna, men med nya uppdrag och nytt ansvar.

Nya uppdrag och nytt ansvar

En del av besluten och uppdragen som låg hos HSN har flyttats till andra politiska instanser, bland annat ansvaret för beställningar av hälso- och sjukvård. Det ansvar som de delregionala nämnderna har handlar framför allt om att följa hälso- och sjukvårdens utveckling inom sitt geografiska område och vara en tydlig dialogpart och väg in till Västra Götalandsregionen.

De delregionala nämnderna kommer fortsatt att ansvara för folkhälsofrågor och dialoger, bland annat med kommuner, intresseorganisationer och det civila samhället.

Varför en ny politisk organisation?

Bakgrunden till en ny politisk organisation är att skapa en tydligare regional styrning, med mer renodlade roller, ett bättre helhetsperspektiv och ökad samverkan.

Begreppet delregionala nämnder är nytt och vi håller just nu på att bekanta oss med vår nya roll och vårt nya uppdrag. Att forma och hitta gemensamma arbetssätt och strukturer kommer att ta tid och vi vill hitta rätt tillsammans med er.

Fokus på dialog och samverkan

Under årets dialoger önskar VGR fokusera på vad som fungerar bra, vad som kan fungera bättre och hur vi kan förbättra och tillsammans utveckla vårt samarbete och vår samverkan. Vi vill även ha samtal kring hur vi tillsammans kan utveckla våra dialoger så att de skapar värde för båda parter och bidrar till en närmare relation.

Vi ser fram emot att träffa er,

Tony Willner, ordförande delregional nämnd södra

Så styrs Västra Götalandsregionen - Västra Götalandsregionen (vgregion.se)

Postadress:	Besöksadress:	Telefon:	Webbplats:	E-post:
Regionens hus 462 80 Vänersborg	Residensgatan 16H 462 33 Vänersborg	010-441 00 00	www.vgregion.se	delregional.namnd.sodra@vgregion.se

HERRLJUNGA KOMMUN

2023-03-06

Protokoll nr 94
Styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag

Närvarande:

Styrelse:	Anders Andersson, Gunnar Ingvarsson, Lena Bertilsson Ordförande: Gunnar Ingvarsson
Tjm:	Eva-Lena Egsonius (VT)
Inbjudna:	Auktoriserad revisor från PwC; Peter Wank Förtroendevalda revisorer; Jonny Gustavsson, Ann Welander och Göte Olsson
Plats:	Herrljunga kommunhus, Mollasjön
Tid:	2023-03-06 kl. 10:00-12:00

1. **Styrelsesammanträdets öppnande**
   Mötet förklarades öppnat av ordförande.

2. **Godkänna dagordning**
   Beslut: Dagordningen godkändes.

3. **Att jämte ordförande utse två justerare av dagens protokoll**
   Beslut: Anders Andersson och Lena Bertilsson valdes att justera dagens protokoll.

4. **Fastställande av koncernbidrag 2022**
   Beslut: Styrelsen fastställer tidigare beslutat inriktningsbeslut gällande koncernbidrag 2022:
   - Herrljungabostäder AB ska betala ett koncernbidrag om 200 tkr och
   - Herrljunga Elektriska AB ska betala ett koncernbidrag om 1 300 tkr
   till Nossan Förvaltningsaktiebolag avseende verksamhetsåret 2022.

5. **Års- och koncernredovisning 2022 Nossan Förvaltningsaktiebolag**
   Års- och koncernredovisning för Nossan förvaltningsaktiebolag föredrogs av VT. Totalt uppvisar koncernen ett resultat på 4,2 mnkr, vilket är en försämring med 6,9 mnkr jämfört med föregående år.
   - Nossan Förvaltningsaktiebolag uppvisar ett resultat på 778 tkr.
   - Herrljunga Bostäders resultat uppgår till 6 270 tkr.
   - Herrljunga El koncernens resultat uppgår till 6 613 tkr.

   Koncernens soliditet uppgår till 4,9 procent, vilket är en förbättring mot föregående år. Avkastningskrav och soliditet enligt ägardirektiven har för 2022 uppfylls för samtliga bolag, förutom Herrljunga vatten som som inte uppfyller kravet om självkostnadsprincip.

   Beslut: Styrelsen godkänner upprättad års- och koncernredovisning samt förslag till vinstdisposition för Nossans förvaltningsaktiebolag.

6. **Peter Wank, PwC, informerar om bolagens årsbokslut**
   Auktoriserad revisor, Peter Wank (PwC) informerar om koncernbolagens årsbokslut.

7. **Frågor från lekmannarevisorer**

   Lekmannarevisorerna avlämnade sina synpunkter och lämnade frågor som besvarats enligt bilaga

   Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna. VT kontrollerar ägardirektiv. Sår det VD eller VT?

8. **Bolagsstämmor, beslut om instruktion till ägarombud**
   Herrljungabostäder har sin bolagsstämma den 16/3 och koncernen Herrljunga Elektriska har sina bolagsstämmor den 15/3. Ägarrepresentanter beslutades på styrelsemötet i december.

   Styrelsen uttrycker att de har fullt förtroende för dotterbolagen och deras arbete med förvaltning och utveckling av respektive verksamhet.

   Beslut: Styrelsen ger ombuden instruktion om att:

   - godkänna dotterbolagens årsredovisningar
   - godkänna förslag till vinstdisposition
   - bevilja styrelse och VD ansvarsfrihet

besluta om ägardirektiv på respektive årsstämma.

- Herrljunga Elektriskas möte ska beslutas ägardirektiv enligt KF §189 och 192/2019-12-10.
- Herrljungabostäders möte ägardirektiv enligt KF § 189 och 191/2019-12-10, samt KF §82/2020-06-16."

Styrelsen beslutar också att utse styrelseordförande till ersättare som ägarombud till båda stämmorna.

Ombuden ska anmäla av KF valda styrelser och lekmannarevisorer enligt KF § 24-25, samt § 33-36/2023-02-06".

Nossan Förvaltningsaktiebolags ordinarie årsstämma ska hållas 2022-03-27 kl 10,00 på kommunkontoret

9. **Uppföljning intern kontroll 2022**
   VT går igenom genomförd internkontroll för 2022.

   Lekmannarevisionen vill att vi undersöker om bolagens årsredovisningar kan publiceras på kommunens hemsida.

Beslut: Styrelsen godkänner genomförd internkontroll för verksamhetsåret 2022.

10. **Avslut**
Ordförande avslutar mötet

Vid protokollet

Eva-Lena Egsonius

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Lena Bertilsson
Styrelseledamot

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Nossan Förvaltningsaktiebolag, or gnr 556637-5746

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Nossan Förvaltningsaktiebolag för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dessas finansiella resultat och koncernens kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Nossan Förvaltningsaktiebolag för år 2022 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Borås den 13 mars 2023

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

Års- och koncernredovisning 2022 Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Innehåll

Förvaltningsberättelse..... 2

Ekonomisk redovisning..... 7

Noter..... 14

Underskrifter..... 24

Revisionsberättelse..... 25

Granskningsrapport..... 26

Styrelsen och verkställande tjänsteperson avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2022.

Förvaltningsberättelse

Mål med verksamheten

Nossan Förvaltningsaktiebolag ska samordna och kontrollera att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas enligt ägardirektiv och kommunala mål, och skapa möjligheter för koncernen att växa och utvecklas. I koncernen ingår dotterbolagen Herrljungabostäder AB, Herrljunga Elektriska AB, Herrljunga Vatten AB, och det vilande bolaget Herrljunga Elkraft AB. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska varje år ha ett positivt resultat och soliditeten ska uppgå till minst 10 procent.

Herrljunga Elektriska AB ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service och IT-tjänster. Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks. Bolaget ska bedriva allmännyttig verksamhet inom el- och värmeförsörjning med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningar. Bolagets ekonomiska mål är att uppnå en avkastning på eget kapital som uppgår till 8 procent, samt en soliditet av minst 35 procent.

Herrljunga Vatten AB ska tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

Herrljungabostäder AB ska ha ett fastighetsbestånd som präglas av ett brett utbud med hyresrätter och med stor valfrihet beträffande storlek, standard och läge. Bolaget ska främja byggandet av flerbostadshus och förtätning av centralorterna. Bolaget ska med sitt fastighetsbestånd vara en del i det kommunala mottagandet av nyanlända flyktingfamiljer och ensamkommande barn, i syfte att öka integrationsmöjligheterna och att motverka segregation. Herrljungabostäder AB ska verka för att bostäder anpassas i enlighet med socialtjänstens krav. Bolagets ekonomiska mål är att avkastningen över en rullande fyraårsperiod ska vara minst 2 procent och soliditeten ska uppgå till minst 15 procent.

Ägarförhållanden

Nossan förvaltningsaktiebolag ägs till 100 procent av Herrljunga kommun. Herrljungabostäder AB ägs till 100 procent av Nossan förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB ägs till 99,82 procent av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB äger Herrljunga Vatten AB 100 procent, Herrljunga Elkraft AB 100 procent och Trollabo Kraft AB 50 procent.

Viktiga händelser under året

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Nossan Förvaltningsaktiebolag har under året varit ett stöd i dotterbolagens arbete och varit behjälpliga i att ta fram information och underlag till kommunfullmäktige inför beslut.

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Herrljunga Elektriska AB inklusive dotterbolagen, Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB redovisar ett resultat på 9,6 mnkr (10,2 mnkr) före bokslutsdispositioner och skatt. Herrljunga Vatten AB ska driva VA-verksamheten till självkostnad och Herrljunga Elkraft AB är vilande bolag.

I januari 2022 blir indikationerna allt tydligare om att Ryssland förbereder militära aktiviteter i Sveriges närområde. Ukraina köper in stora mängder pansarvärnsvapen från USA och Storbritannien, amerikanska transportplan flyger högfrekvent till Estland. I gryningen den 24 februari inleder så Ryssland ett anfallskrig mot Ukraina och som en följd inför EU och USA ekonomiska sanktioner mot Ryssland. Kriget, som ännu pågår till stort mänskligt lidande, får även ekonomiska konsekvenser främst via handel och globala råvarupriser. Kraftigt ökade priser på kol och naturgas påverkar även priserna på den gemensamma europeiska elmarknaden. I Sverige hamnar medelpriset för el på nästan 1,50 kr per kWh vilket är det högsta årspriset någonsin på den nordiska elbörsen NordPool. Det kan jämföras med snittpriset för 2021 som landade på 63 öre, vilket då var den dittills högsta noteringen på NordPool. Höga energipriser i kombination med andra utbudsbegränsningar ledde under året till en hög, bred och ihållande inflation. Detta, i sin tur, ledde till kraftigt höjda styrräntor från riksbanker runt om i världen i ett försök att bekämpa inflationen. Efter en kall avslutning på året landade årsmedeltemperaturen mestadels på 0,5–1,0 grader över de normala sett till referensåren 1991-2020.

Stadsnäts-/IT-verksamheten byggde under året klart fibernätet i kommunen. Den avslutande etappen blev Fåglavik där ett symboliskt sista spadtag för fiberutbyggnaden togs på luciadagen. Alla hushåll och företag i kommunen har därigenom fått ett erbjudande om fiberanslutning. Efterfrågan på tjänster från el-/energiteknik har fortsatt varit mycket hög under 2022, i första hand av industrikunder men även av bostadsbyggande. Runt sommaren exploderade också intresset för solel, sannolikt drivet av kraftigt stigande elpriser. Under året har även intresset för stationära batterier ökat, sannolikt drivet av nya affärsmöjligheter för batterier på frekvensmarknaden. Samverkan med den lokala gymnasieskolan Kunskapskällan har fortsatt som tidigare.

Under året har 9 st anslutningar av varierad karaktär genomförts, Altorps vattenverk är klart och vatten levereras sedan början av -22 till nätet. Omläggning av vattenledning i Arvidsgårdsgatan (300 m) har genomförts. En ny drifttekniker har anställts. VA-område Hagen är färdigställt och övertaget från kommunen. Spillvattenledningsnätet har relinats i Nygatan och del av Västergårdsgatan. Under 2022 (2021) har det producerats 446 207 (448 868) kubikmeter dricksvatten. Det har mottagits och renats 774 382 (865 100) kubikmeter avloppsvatten samt 5 300 (5 400) kubikmeter septiskt slam. För 2022 har de kommunala målen inte uppfyllts gällande självkostnadsprincipen.

Herrljungabostäder AB

Hyresförhandlingar för 2022 genomfördes under februari månad. Förhandlingarna var påkallade av Herrljungabostäder AB som yrkade på en höjning på 3,88 procent på utgående totalhyror. Efter gemensamma och enskilda överläggningar med Hyresgästföreningen blev det en överenskommelse om en höjning på 2,48 procent från och med den 1 april.

En förhandling genomfördes med Hyresgästföreningen år 2019 gällande åtta fastigheter (150 lgh) där en bruksvärdering utfördes. Efter besiktningar av lägenheter och bruksvärdesförhandling blev höjning av hyran under en 3-årsperiod 7,5 % på fem av fastigheterna samt 9 % på tre av fastigheterna som fördelas över åren 2020-2021-**2022.**

Under januari månad färdigställdes arbetet med att montera balkonger till alla lägenheter på Arvidsgårdsgatan 6 (Mossen 3).

Under våren/sommaren färdigställdes 7 lägenheter och en samlingslokal i kv. Slöjdaren, tidigare socialkontorets lokal på Hantverksgatan. Samlingslokalen "Herbos hörna" blev helt klar under hösten. Lokalen kan bokas av hyresgäster/föreningar och kommunen. I denna lokal finns kök samt sittplatser upp till 45 personer, som kan samlas för möte/fest eller annan sammankomst. Invigningen av denna samlingslokal blev mycket uppskattad av de boende i kv. Slöjdaren som var inbjudna till en musikkväll (med bubbel, kaffe och tårta).

Den nedbrunna fastigheten i Annelund är återuppbyggd och uthyrning av dessa 4 lägenheter startade upp i mars månad 2022.

Den omfattande stamrenoveringen på kv. Styrbjörn, Torggatan 5 har fortlöpt under året.

Bolaget har under året fortsatt med projektet " 20 PLUS" som premierar våra trogna hyresgäster som bott hos oss under lång tid genom att de erbjuds möjlighet att få standardförbättringar i sin inomhusmiljö.

Under året har vi arbetat med en marknads- och kommunikationsplan. Målet är att bli tydligare och ge en mer attraktiv bild av Herbo och Herrljunga kommun. Vi har påbörjat arbetat med att synas i sociala medier samt även utfört en viss revidering av vår logga. Vår hemsida har uppdaterats till ny layout och fått delvis förändrat innehåll.

En (App)likation till smartphones för våra hyresgäster har i egen regi arbetats fram under året och skall publiceras under januari 2023.

Herrljungabostäder har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att under den kommande tioårsperioden färdigställa 64 nya lägenheter. En del i detta var att bolaget deltog i en markanvisningstävling med ett trygghetsboende innehållande 23 stycken lägenheter på kv. Lyckan. Marktilldelningen gick dock till ett annat projekt. Arbetet har därefter fortgått med planering för byggnation och Herrljungabostäder AB har på egen hand identifierat ett område med mark (Enen 10) där man nu driver detaljplanarbete i egen regi.

Bolaget har även förvärvat mark på Tornvägen i Ljung där det projekterats och fått bygglov för 8 lägenheter.

Energioptimering av samtliga fastigheter fortlöper. Att minska förbrukningen av el, vatten och värme är ett miljömässigt och ekonomiskt viktigt arbete som ständigt pågår i bostadsbeståndet.

Framtiden

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Den pågående samhällsomställningen av energisystemet har förutsättningar att påverka verksamheterna inom Elnät och Fjärrvärme. Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätsverksamheten. El-/energiteknikverksamheten berörs av det rådande konjunkturläget. Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torka och brist på grundvatten. Alla infrastrukturverksamheter påverkas av nya hotbilder inklusive samhällets återuppbyggnad av civilt försvar. Verksamheten som helhet är sedan 2006 certifierad med avseende på kvalitet, miljö och arbetsmiljö vilket innebär att vi bland annat arbetar systematiskt med omvärldsbevakning och riskbaserade metoder. I skenet av detta bedöms framtidsutsikterna som goda, men inte utan utmaningar

Herrljungabostäder AB

Det försämrade konjunkturläget med minskad köpkraft hos presumtiva kunder tillsammans med kraftigt ökade byggkostnader och höjda räntor är oroväckande. Behovet av bostäder finns men efterfrågan förutsätter kunder som klarar nybyggnationshyran. Att möta efterfrågan på nya bostäder är fortsatt en viktig och stor utmaning. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boenden som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp. Fortsatt planering av fler bostäder styrs av bolagets soliditet, konjunkturläget, efterfrågan och betalningsförmågan hos kunder.

Utveckling av koncernens verksamhet, resultat och ställning

	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning tkr	167 305	153 751	137 128	140 527	132 592
Resultat efter finansnetto tkr	4 659	12 100	6 079	5 232	7 517
Balansomslutning tkr	551 793	540 859	497 984	478 755	475 230
Soliditet %	4,9%	4,0%	2,4%	1,5%	0,6%
Avkastning på totalt kapital %	1,4%	2,5%	1,8%	1,1%	2,0%
Medeltal anställda	64	63	60	58	54

Ekonomi

Resultatet för Nossan förvaltningsaktiebolag uppgår före bokslutsdispositioner och skatt till -766 tkr (-870 tkr). Soliditeten uppgår till 10,5 procent (10,2 procent). Det finansiella målet på minst 10 procent. uppfylls år 2022.

Resultatet för koncernen uppgår efter bokslutsdispositioner och skatt till 4 209 tkr (11 113 tkr) och soliditeten uppgår till 4,9 procent (4,0 procent). Samtliga bolag uppfyller de finansiella målen för 2022, förutom Herrljunga vatten som inte uppfyller kraven enligt självkostnadsprincipen. Enligt de finansiella målen ska Herrljunga Vatten AB bedrivas i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Jämfört med föregående år har resultatet försämrats med 6 900 tkr. Det lägre resultatet beror framför allt på att Herrljungabostäder AB föregående år fick en försäljningsintäkt och Herrljunga vattens underskott i år. De ökade räntekostnaderna under år 2022 är en annan bidragande orsak till det försämrade resultatet.

Personal

Totalt har koncernen 64 anställda, varav 13 procent är kvinnor. I moderbolaget Nossan förvaltningsaktiebolag finns inga anställda, resurser köps av Herrljunga kommun enligt avtal.

Finansiella risker

Herrljunga Elektriskas affärs- och marknadsrisker berör i första hand verksamheten El-/energiteknik som agerar på en öppen marknad. Övriga verksamheter utgörs i huvudsak av så kallade naturliga monopol eller liknande och berörs främst av så kallade regulatoriska risker, till exempel genom myndighetsreglering av tillåtna intäkter. Finansiella risker finns i Herrljunga Vatten AB då verksamheten delvis är lånefinansierad. Risken överförs dock på VA-kollektivet genom VA-lagens självkostnadsprincip.

Miljöpåverkan

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Herrljunga EL AB bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral. Den anmälningspliktiga produktionen om 3,3 GWh (3,8 GWh) har nettoomsättningen 2,1 mnkr (2,4mnkr).

Herrljunga Vatten bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid sex anläggningar. För Herrljunga och Annelunds ARV är Länsstyrelsen myndighet. För övriga: Kommunens bygg- och miljönämnd. Tillstånden är i dagsläget inte föremål för någon omprövning.

Huvuddelen av Herrljunga bostäder AB:s alla fastigheter är anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort produceras till 98 % av biobränsle. I 90 % av företagets bostadsområden finns miljöhus där källsorterat hushållsavfall lämnas. Allt matavfall läggs i separata påsar som blir biogas och biogödsel. I hyresavtalet förbinder sig hyresgästen att källsortera enligt erhållen information och föreskrifter.

Vi fortsätter vårt arbete med energioptimering av samtliga fastigheter och se till att våra fastigheter håller god energiprestanda. Att minska förbrukningen av el, vatten och värme är ett miljömässigt och ekonomiskt viktigt arbete som ständigt pågår i bostadsbeståndet. Alla förbrukningsuppgifter avseende el, fjärrvärme och vatten dokumenteras och följs upp fastighetsvis varje månad. Energibesparande VVS - utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte.

Införandet av individuell mätning av värme- och varmvatten (IMD) har skapat ett incitament för kunden att minska sin förbrukning och därmed även sin miljöpåverkan. Idag har vi betydligt större medvetenhet hos våra hyresgäster kring förbrukning av energi.

För att minska pappersfakturor har vi nu tagit bort utskick av autogiroavier, dock kan hyresgästen få faktura om så önskas.

Förändring eget kapital

Koncernen

tkr	Aktiekapital	Balanserad vinst m.m	Minoritets-intresse	Totalt eget kapital
Eget kapital 2022-01-01	100	22 807	167	23 074
Utdelning till ägarna			-3	-3
Årets resultat		4 200	9	4 209
Eget kapital 2022-12-31	**100**	**27 007**	**173**	**27 280**

Moderbolaget Ändra till tkr

tkr	Aktiekapital	Fritt eget kapital	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	100	23 064	143
Resultatdisposition		143	-143
Årets resultat			778
Belopp vid årets utgång	**100**	**23 207**	**778**

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	23 207 140
Årets resultat	777 516
	23 984 656

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 23 984 656 kr.

Koncernens resultaträkning

tkr	Not	2022	2021
Nettoomsättning	5	167 305	153 751
Aktiverat arbete för egen räkning		2 245	1 000
Övriga rörelseintäkter	6	1 346	8 542
Summa rörelsens intäkter		**170 896**	**163 292**
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-57 831	-49 993
Övriga externa kostnader	3	-42 284	-38 734
Personalkostnader	4	-42 186	-38 697
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	12,13,14,15,16	-20 734	-22 864
Summa rörelsens kostnader		**-163 035**	**-149 511**
Rörelsens resultat		**7 861**	**13 782**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		-	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	48	17
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-3 049	-1 699
Summa resultat från finansiella poster		**-3 001**	**-1 682**
Resultat efter finansiella poster		**4 860**	**12 100**
Skatt på årets resultat	10	-650	-986
Årets resultat		**4 209**	**11 113**
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		4 200	11 101
Innehav utan bestämmande inflytande		9	12

Koncernens balansräkning

tkr	Not	2022	2021
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	12	14 065	14 621
Förvaltningsfastigheter	13,14	196 431	179 953
Maskiner och andra tekniska anläggningar	15	240 398	230 727
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	16	7 882	29 426
Finansiella anläggningstillgångar	17		
Andelar i koncernföretag och andra gemensamt styrda företag		250	250
Andra långfristiga fordringar		300	300
Ägarintressen i övriga företag		45	45
Summa anläggningstillgångar		**459 371**	**455 322**
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Råvaror och förnödenheter		4 425	3 872
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		49 467	55 314
Fordringar hos koncernföretag		2 626	2 871
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag		-	1 095
Aktuella skattefordringar		853	393
Övriga kortfristiga fordringar		797	185
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	2 642	2 224
Kassa och bank		31 612	19 622
Summa omsättningstillgångar		**92 423**	**85 577**
Summa Tillgångar		**551 793**	**540 898**

tkr	Not	2022	2021
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital		100	100
Annat eget kapital inklusive årets resultat		27 007	22 807
Innehav utan bestämmande inflytande		173	167
Summa eget kapital		**27 280**	**23 074**
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		-	58
Uppskjuten skatteskuld		37 914	38 504
Summa avsättningar		**37 914**	**38 562**
Långfristiga skulder	19		
Skulder kreditinstitut		336 385	239 675
Skulder till koncernföretag		45 487	135 487
Koncernvalutakonto		9 630	10 013
Övriga skulder		16 980	16 907
Summa långfristiga skulder		**408 483**	**402 082**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		3 398	2 191
Leverantörsskulder		20 912	27 191
Skulder till koncernföretag		451	198
Aktuella skatteskulder		848	230
Övriga skulder		38 115	33 586
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	14 389	13 786
Summa kortfristiga skulder		**78 113**	**77 181**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**551 793**	**540 898**

Koncernens kassaflödesanalys

tkr	Not	2022	2021
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat före finansiella poster		7 861	13 782
Justering för avskrivning		20 734	22 864
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet mm		-640	-
Erhållen ränta		48	17
Erlagd ränta		-2 807	-1 699
Betald inkomstskatt		-1 239	-2 245
Ökning/minskning varulager		-553	-192
Ökning/minskning kundfordringar		5 846	-32 301
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar		268	2 875
Ökning/minskning leverantörsskulder		-6 279	10 150
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder		7 211	14 514
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**30 450**	**27 765**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-24 858	-40 401
Sålda materiella anläggningstillgångar		-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-24 858**	**-40 401**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån			
Amortering		-3 320	-3 161
Ökning/minskning av långfristiga finansiella skulder		9 721	11 550
Transaktioner med minoritetsintressen		-3	-3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**6 397**	**8 386**
Årets kassaflöde		**11 989**	**-4 251**
Likvida medel vid årets början		**19 622**	**23 873**
Likvida medel vid årets slut		**31 612**	**19 622**

Moderbolagets resultaträkning

tkr	Not	2022	2021
Nettoomsättning		8	8
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3,4	-713	-706
Av-och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-	-
Rörelsens resultat		**-705**	**-698**
Finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		947	-
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		0	0
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	66	65
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-1 074	-237
Summa resultat finansiella poster		**-61**	**-172**
Resultat efter finansiella poster		**-766**	**-870**
Bokslutsdispositioner	9	1 500	1 050
Skatt på årets resultat	10	44	-37
Årets resultat		**778**	**143**

Moderbolagets balansräkning

tkr	Not	2022	2021
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark	12	939	939
Finansiella anläggningstillgångar	17		
Andelar i koncernföretag		213 301	213 301
Uppskjutna skattefordringar		44	
Andra långfristiga fordringar		13 200	13 200
Summa anläggningstillgångar		**227 484**	**227 440**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos koncernföretag	17	1 516	1 050
Aktuella skattefordringar		66	29
Övriga kortfristiga fordringar		381	248
Summa omsättningstillgångar		**1 963**	**1 327**
Summa Tillgångar		**229 447**	**228 767**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		100	100
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		23 207	23 064
Årets vinst		778	143
Summa eget kapital		**24 085**	**23 307**
Långfristiga skulder	**18**		
Checkräkningskredit		9 630	10 013
Skulder till kreditinstitut		149 650	59 650
Skulder till koncernföretag		45 487	135 487
Summa långfristiga skulder		**204 767**	**205 150**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		207	198
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	388	112
Summa kortfristiga skulder		**595**	**309**
Summa eget kapital och skulder		**229 447**	**228 767**

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i tkr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning K3. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Nossan Förvaltningsaktiebolag upprättar koncernredovisning. Uppgifter om koncernföretag finns i not. Dotterbolagen inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförts till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernens bokslut upprättas enligt förvärvsmetoden. Förvärvstidpunkten är den tidpunkt då det bestämmande inflytandet erhålls. Identifierbara tillgångar och skulder värderas inledningsvis till verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Minoritetens andel av de förvärvade nettotillgångarna värderas till verkligt värde. Goodwill utgörs av mellanskillnaden mellan de förvärvade identifierbara nettotillgångarna vid förvärvstillfälle och anskaffningsvärdet inklusive värdet av minoritetsintresset och värderas initialt till anskaffningsvärdet.

Mellanhavanden mellan koncernföretag elimineras i sin helhet.

Värderingsprinciper
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar
Planenliga avskrivningar är baserade på tillgångarnas anskaffningsvärden och ekonomiska livslängder enligt praxis. Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	År
Byggnader	33-50 år
Förvaltningsfastigheter	33-50 år
Koncernmässiga övervärden inventarier	40 år
Markanläggningar	20 år
Inventarier	10 år
Datorer	3 år

Varulager
Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in-först ut-principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att få varorna till deras aktuella plats och skick.

Avsättningar
Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Intäkter
Det inflöde av ekonomiska fördelar som bolagen har erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkterna värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Hyresintäkter redovisas i den period intäkten avser.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- löpande räkning
Bolagen vinstavräknar entreprenadarbeten på löpande räkning i den takt arbetet utförs. Pågående, ej fakturerade entreprenadarbeten, tas i balansräkningen upp till det beräknade faktureringsvärdet av utfört arbete.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- fast pris
För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad.

Fordringar
Fordringar har upptagits till det belopp som de beräknas inkomma.

Inkomstskatt
Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag redovisas inte i koncernredovisningen då moderföretaget i samtliga fall kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte bedöms sannolikt att en återföring sker inom överskådlig framtid.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder nettoredovisas endast när det finns en legal rättning till kvittning. Aktuell skatt, liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas i eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott
Huvudregel för redovisning av koncernbidrag enligt 35 kap. Inkomstskattelagen (1999:1229).

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Det lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Koncernredovisning
I koncernredovisningen ingår dotterbolag där moderbolaget har minst 50 procent av rösterna.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Bolagen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande år behandlas enligt följande. Uppskattningar av anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod följer i all väsentlig branschpraxis. På detta sätt kan den uppskattade nyttjandeperioden i framtiden visa sig avvika från den faktiska nyttjandeperioden.

Not 3 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avser granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörs förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Belopp i tkr om inget annat anges

Revisionsuppdrag

Koncernen	2022	2021
Revisionsuppdrag	357	356
Andra uppdrag	-	-
Totalt	**357**	**356**

Moderbolaget	2022	2021
Revisionsuppdrag	79	84
Andra uppdrag	-	-
Summa revisionskostnader	**79**	**84**

Not 4 Anställda och personalkostnader

Koncernen, antalet anställda	2022	2021
Kvinnor	8	8
Män	56	55
Antal anställda	**64**	**63**

Koncernen, styrelsen	2022	2021
Kvinnor	4	4
Män	13	12
Styrelsen	**17**	**16**
Utöver styrelserepresentanter		
Ledning VD	2	2
Verkställande tjänsteperson	1	1

Löner och andra ersättningar samt sociala avgifter, inklusive pensionskostnader

Koncernen	2022	2021
Styrelsen och VD	2 050	2 023
Övriga anställda	27 044	25 772
Sociala kostnader enligt lag och avtal	13 092	11 726
Summa personalkostnader	**42 186**	**39 521**

Moderbolaget har ingen anställd personal, ersättning till styrelse faktureras från Herrljunga kommun

Not 5 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Koncernintern fakturering 2022 uppgår till 15 325 tkr (14 503 tkr), vilket har eliminerats i koncernens resultaträkning.

Not 6 Övriga rörelseintäkter

Koncernen	2022	2021
Intäkter från Herrljunga kommun	1 075	1 107
Försäkringsersättning Armaturvägen	0	6 183
Övriga rörelseintäkter	271	1 253
Summa övriga rörelseintäkter	**1 346**	**8 542**

Not 7 Ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2022	2021
Ränteintäkter övriga	48	17
Ränteintäkter koncernföretag	-	-
Summa ränteintäkter	**48**	**17**

Moderbolaget	2022	2021
Ränteintäkter övriga	0	0
Ränteintäkter koncernföretag	66	65
Summa ränteintäkter	**66**	**65**

Not 8 Räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2022	2021
Räntekostnader	2 618	1 288
Borgensavgifter	431	411
Totalt	**3 049**	**1 699**

Moderbolaget	2022	2021
Räntekostnader	1 074	237
Borgensavgifter	0	0
Totalt	**1 074**	**237**

Not 9 Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2022	2021
Koncernbidrag från Herrljunga Elektriska AB	1 300	850
Koncernbidrag från Herrljungabostäder AB	200	200
Summa koncernbidrag	**1 500**	**1 050**

Not 10 Skatt på årets resultat

Koncernen	2022	2021
Aktuell skatt	-1 239	-2 245
Uppskjuten skatt	589	1 259
Skatt på årets resultat	**650**	**-986**
Redovisat resultat före skatt	4 860	12 100
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (20,6%)	-1 001	-2 493
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-13	-11
Skatteeffekt av ej skattepliktiga realisationsvinster	411	-
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-3	-14
Skatt hänförlig till ej redovisat underskott	0	-
Skatteeffekt av återförd periodiseringsfond	-32	
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-12	-24
Effekt av ändrade skattesatser	0	1 556
Redovisad skattekostnad	**-650**	**-986**

Moderbolaget	2022	2021
Aktuell skatt	0	37
Uppskjuten skatt	-44	-
Skatt på årets resultat	**-44**	**37**

Not 11 Uppskjuten skatt

Skillnaden mellan den inkomstskatt som ar redovisats i resultaträkningen och den inkomstskatt som belöper sig på verksamheten utgörs av:

Koncernen	2022	2021
Förändring uppskjuten skatt på obeskattade reserver	1 437	-308
Förändring temporär skillnad fastigheter	-2 545	797
Förändring temporär skillnad på underskott	928	
Förändring temporär skillnad övervärden	770	770
Uppskjuten skatt	**589**	**1 259**

Not 12 Byggnader och mark

Koncernen tkr	2022	2021
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	26 934	20 448
Nyanskaffningar under året	0	6 486
Utrangerad och såld inventarie under året	0	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**26 934**	**26 934**
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	12 353	11 903
Årets avskrivningar /nedskrivningar	516	450
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	0	
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**12 869**	**12 353**
Utgående bokfört värde	**14 065**	**14 581**

Moderbolaget	2022	2021
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	939	0
Nyanskaffningar under året	0	939
Utrangeringar och försäljningar		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**939**	**939**
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	0	0
Årets avskrivningar enligt plan		
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar		
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-	-
Utgående bokfört värde	**939**	**939**

Not 13 Förvaltningsfastigheter Herrljungabostäder AB

Koncernen tkr	2022	2021
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	247 186	243 836
Nyanskaffningar under året	23 179	6 147
Avyttrad anläggningstillgång	-	-2 797
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**270 365**	**247 186**
Ingående Nedskrivningar	18 100	18 100
Försäljning och utrangeringar	-	-
Återförd nedskrivning	-	-
Årets omklassificering	2 100	-
Årets nedskrivning	-	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**20 200**	**18 100**
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	49 133	45 354
Årets avskrivningar enligt plan	4 601	4 238
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	-459
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**53 734**	**49 133**
Utgående bokfört värde	**196 431**	**179 953**

Koncernen tkr	2022	2021
Pågående anläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	9 282	31 526
Nedskrivning	-1 400	-2 100
Utgående bokfört värde	**7 882**	**29 426**

En extern marknadsvärdering av bolagets fastigheter gjordes under 2022 som indikerade ett övervärde på 257 mnkr mot det bokförda värdet.

Not 14 Taxeringsvärde 2022-12-31

Fastighet	Taxeringsvärde
Förvaltningsfastigheter	337 560
Byggnader och mark	6 858

Not 15 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Koncernen tkr	2022	2021
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	439 546	419 082
Nyanskaffningar under året	23 924	21 141
Utrangerad och såld inventarie under året	-1 937	-677
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**461 533**	**439 546**
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	208 819	195 768
Årets avskrivningar enligt plan	14 213	13 728
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-1 897	-677
Nedskrivning		
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**221 135**	**208 819**
Utgående bokfört värde	**240 398**	**230 727**

Not 16 Pågående anläggningar

Koncernen tkr	2022	2021
Pågående anläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	9 282	31 526
Nedskrivning	-1 400	-2 100
Utgående bokfört värde	**7 882**	**29 426**

Not 17 Finansiella anläggningstillgångar

Koncernen	2022	2021
Andelar i intresseföretag, Trollabo Kraft AB	250	250
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag	300	300
Andra långfristiga värdepappersinnehav	45	45
Redovisat värde vid årets slut	**595**	**595**

Moderbolaget	2022	2021
Andelar i Herrljungabostäder AB	15 664	15 664
Andelar i Herrljunga Elektriska AB	197 637	197 637
Långfristig fordran Herrljungabostäder AB	13 200	13 200
Redovisat värde vid årets slut	**226 501**	**226 501**

Uppgifter om dotterföretag

Namn	Orgnr	Ägd andel %	Eget kapital 2022	Resultat efter skatt 2022
Herrljungabostäder AB	556508-0909	100	35 383	6 270
Herrljunga Elektriska AB	556006-9816	99,82	30 958	6 613

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen	2022	2021
Ej kostnadsförda utgifter	1 258	1 238
Försäkringar	464	23
Övriga förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	920	964
Totalt	**2 642**	**2 224**

Not 19 Långfristiga skulder

Koncernen	2022	2021
Skulder till Kommuninvest Sverige AB	336 034	239 675
Skulder till Herrljunga Kommun	45 487	135 487
Skulder till Hyresrättsföreningen Ugglan	2 300	2 300
Övriga skulder till kreditinstitut	804	1 581
Checkräkningskredit	9 178	10 013
Förutbetalda anslutningsavgifter	14 680	13 026
Utgående bokfört värde	**408 483**	**402 082**

Moderbolaget	2022	2021
Skulder till Kommuninvest Sverige AB	149 650	59 650
Skulder till Herrljunga kommun	45 487	135 487
Redovisat värde vid årets slut	**195 137**	**195 137**

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen	2022	2021
Förutbetalda hyror	3 468	3 230
Upplupen semester	5 696	5 330
Upplupna sociala avgifter	1 747	1 666
Upplupna räntor	164	79
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 314	3 480
Utgående bokfört värde	**14 389**	**13 786**

Not 21 Ställda säkerheter

Koncernen	2022	2021
Tillgångar med äganderättsförbehåll	328	437
Redovisat värde vid årets slut	**328**	**437**

Not 22 Eventuella förpliktelser

Koncernen	2022	2021
Ansvarsförbindelse	82	79
Redovisat värde vid årets slut	**82**	**79**

Not 23 Operationella leasingavtal

Koncernen	2022	2021
Förfaller till betalning inom ett år	467	586
Förfaller till betalning senare än ett år men inom fem år	310	250
Totalt	**777**	**835**

Räkenskapernas kostnadsförda leasingavgifter	1 606	1 656

I koncernens redovisning utgörs den operationella leasingen i allt väsentligt av hyrda bilar. Uppgifterna i denna not inkluderar finansiella leasingavtal, vilka redovisas som operationella. Bilar leasas på trea år med möjlighet till utköp. Bostadshyresavtal och garage/bilplatser löper normalt med en uppsägningstid om tre till nio månader.

Not 24 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för bolagen efter räkenskapsårets slut.

Not 25 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	23 207 140
Årets resultat	777 516
	23 984 656

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 23 984 656 kr.

Underskrifter

Herrljunga 2023-03-06

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Lena Bertilsson
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats 2023-03-13

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB
Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

Till Styrelsen och årsstämman i

Nossan Förvaltningsaktiebolag

org. nr. 556737-5746

Granskningsrapport för år 2022

Vi av fullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisor, har granskat Nossans Förvaltning ABs verksamhet.

Styrelse och Verkställande Tjänsteman ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter, kommunala ändamål och befogenheter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av års/bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet varit ändamålsenligt utifrån det syfte som uttrycks i bolagsordning och ägardirektiv.

Bolagets verksamhet har bedrivits från ekonomisk synpunkt på ett tillfredställande sätt.

Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi finner därför ingen anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Herrljunga, 2023-03-06

Jonny Gustafsson

Ann Welander

Av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun utsedda lekmannarevisorer

Till Styrelsen och årsstämman i

Nossan Förvaltningsaktiebolag

org. nr. 556737-5746

Granskningsrapport för år 2022

Vi av fullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisor, har granskat Nossans Förvaltning ABs verksamhet.

Styrelse och Verkställande Tjänsteman ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter, kommunala ändamål och befogenheter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av års/bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet varit ändamålsenligt utifrån det syfte som uttrycks i bolagsordning och ägardirektiv.

Bolagets verksamhet har bedrivits från ekonomisk synpunkt på ett tillfredställande sätt.

Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi finner därför ingen anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Herrljunga, 2023-03-06

Jonny Gustafsson

Ann Welander

Av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun utsedda lekmannarevisorer

HERRLJUNGA KOMMUN

Frågor vid 2022 års lekmannarevision

ÄNDAMÅLSENLIGHET och EKONOMISK TILLFREDSTÄLLANDE

Ekonomi och måluppfyllelse 2022

- Hur ser det ekonomiska utfallet för 2022?

  Svar: Redovisat resultat uppgår till 778 tkr, soliditeten uppgår till 10,5 procent

- Vilka mål för bolaget 2022 fanns och vilken bedömning gör bolaget av måluppfyllelse för 2022?

  Svar: Nossan följer upp koncernens ekonomi och lyfter utdelning för att täcka räntor och amortering för sin låneskuld. Detta har fungerat som förväntat.

  Kommunikation med dotterbolag sker genom ägardialog och styrelseprotokoll.

Bolagets ändamål och befogenheter

- Vilken bedömning gör bolaget av årets verksamhet i förhållande till de ändamål, befogenheter eller beslut som ägaren (kommunen) förmedlat i bolagsordning, ägardirektiv eller på annat sätt?

  Svar: Har fungerat som förväntat.

- Hur uppfattar bolaget kommunen som ägare (tydlighet, styrning, uppföljning)?

  Svar: Kan finnas behov att förtydliga ägarrollen för politiken.

Styrning

- Hur fungerar styrelsens arbete? Är det ändamålsenligt och inriktat på bolagets uppdrag från ägaren?

  Svar: Styrelsen arbetar efter arbetsordning som bygger på ägardirektiv och bolagsordning.

- På vilket sätt kommunicerar bolaget med ägaren (kommunen) under året?

  Svar: Genom ägardialoger och styrelseprotokoll.

- Har bolaget genomfört någon riskanalys för sina verksamheter? Hur ser analysen ut för 2022?

  Svar: Vi följer upp låneportföljen och räntemarknaden löpande.

- Vilka var väsentliga händelser 2022 och utmaningar står bolaget inför kommande åren?

  Svar: Nossan har gjort en stor avbetalning på sin lånerevers till kommunen, 90 Mkr, och därmed fått ett ökat behov av utdelning för räntor och amortering. Detta beräknas öka ett antal år tills avkastning och utdelning från Herrljunga Elektriska närmar sig en mer industriell nivå.

INTERN KONTROLL

- Hur arbetar bolaget med sin interna kontroll?

  Svar: Beslut om intern kontroll sker årligen. Uppföljning sker sedan årligen i samband med bokslut.

- Har bolaget använt sig av någon riskanalys som underlag för årets interna kontrollpunkter?

  Svar: Ja

- Vilka risker och kontrollpunkterna har identifierats för 2022?

  Svar: Bifogar intern kontrollplan 2021 och hur riskerna poängsatts. Nuvarande VT tillträdde i september 2022 och har inte varit med i IK processen

- Vad visar årets uppföljning av bolagets interna kontroll?

  Svar: Styrelsen har inte beslutat om uppföljning av intern kontroll 2022 ännu. Det sker i mars månad 2023.

- Hur offentlighetsprincipen och upphandlingarna hanteras och kontrolleras av bolaget?

  Svar: Offentlighetsprincipen är viktig för bolaget. Alla protokoll samt handlingar som kan vara av allmänt intresse läggs alltid in i kommunens diariesystem. Upphandlingar sker i samverkan med kommunens upphandlingsfunktion och underlagen hanteras på ett korrekt sätt både ur rättssäkerhet och offentlighet.
  Under 2022 har en direktupphandling av försäkringsbolag genomförts

ÖVRIGT

HERRLJUNGA KOMMUN

NOSSAN FÖRVALTNINGSAKTIEBOLAG
KONSTITUERANDE STYRELSESAMMANTRÄDE
PROTOKOLL

2023-03-27

Konstituerande styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag

Närvarande:
Styrelse: Robert Bengtsson, Lena Bertilsson, Gunnar Ingvarsson
Ordförande: Gunnar Ingvarsson

Tjm: Eva-Lena Egsonius (VT)

Plats: Herrljunga kommunhus, Mollasjön.

Tid: 2023-03-27 kl. 11.00-12.00

1. Styrelsesammanträdets öppnande

2. Att jämte ordförande utse två justerare av dagens protokoll
Beslut: Robert Bengtsson och Anders Andersson väljs till att justera dagens protokoll.

3. Protokoll från ordinarie bolagsstämma
Beslut: Styrelsen lägger protokollet till handlingarna.

4. Firmateckning och attestbehöriga
Bemyndigande att teckna bolagets firma får endast ske två i förening. Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna bolagets firma.

   Beslut: Ordförande och en av styrelsens ledamöter bemyndigas att i förening teckna bolagets firma.
   Ordförande: Gunnar Ingvarsson
   Styrelseledamöter: Anders Andersson och Robert Bengtsson.
   Verkställande tjänsteperson Eva-Lena Egsonius bemyndigas att teckna bolagets löpande förvaltningsåtgärder såsom skattedeklarationer, bolagsärenden, myndighetsstatistik, löpande fakturor mm.

5. Arbetsordning för styrelsen, bilaga 1
Beslut: Styrelsens arbetsordning fastställs.

6. VT instruktion, bilaga 2
Beslut: VT-instruktionen fastställs. Instruktionen/avtalet gäller till 2024-03-31.

7. Rätten att utkvittera medel, signera utbetalningar och hantera post

   Beslut:
   Styrelsen i Nossan Förvaltnings AB godkänner att utkvittering av bankmedel, signering av utbetalningar samt uttag från Nossans bankkonto får verkställas av två av följande

tjänstemän i förening:

Redovisningsassistent 820701-1308 Shiler Kurdnajad
Redovisningsassistent 650603-5663 Ingela Larsson
Redovisningsansvarig 620127-5028 Eva-Lena Egsonius

Styrelsen i Nossan förvaltning AB godkänner att posthantering får verkställas av följande tjänstemän:

Redovisningsassistent 820701-1308 Shiler Kurdnajad
Redovisningsassistent 650603-5663 Ingela Larsson
Redovisningsansvarig 620127-5028 Eva-Lena Egsonius

8. Undertecknande av lånehandlingar

Beslut:
Nytecknande av lån beslutas av styrelsen och tecknas av de som styrelsen utser i beslutet.
Omsättning av redan befintliga lån: Styrelsens ordförande och verkställande tjänsteperson, Eva-Lena Egsonius, omsätter redan befintliga lån för bolagets räkning, dvs låna upp motsvarande belopp som förfaller till betalning.

9. Övriga frågor

10. Ordförande avlutar mötet

Vid protokollet:

.....

Eva-Lena Egsonius

Justeras:

.....

Gunnar Ingvarsson

Styrelseordförande

.....

Anders Andersson

.....

Robert Bengtsson

Bilagor:

Bilaga 1: Styrelsens arbetsordning

Bilaga 2: VD-instruktion

HERRLJUNGA KOMMUN

ARBETSORDNING
STYRELSEN FÖR
NOSSAN
FÖRVALTNINGSAKTIEBOLAG
ORG.NR. 556637-5746

2023-03-27

Arbetsordning för styrelsen i Nossan Förvaltningsaktiebolag

1. Inledning

1.1.

Styrelsens uppgifter och arbete i Nossan Förvaltningsaktiebolag ("Bolaget") regleras av aktiebolagslagen ("2005:551")("ABL") samt av Bolagets bolagsordning samt upprättat Ägardirektiv. För sitt arbete har styrelsen fastställt föreliggande arbetsordning, vilken ska gälla som obligatorisk för styrelsens arbete från och med denna dag till dess att den revideras genom styrelsens beslut.
Enligt särskilt ägardirektiv ska Bolaget upprätthålla och utveckla helhetssyn i bolagskoncernen. Samordning och samverkan ska ske i de fall där vinst kan uppstå för kommunkoncernen som helhet.

2. Konstituerande styrelsesammanträde

2.1. Konstituerande styrelsesammanträde ska hållas i omedelbar anslutning till ordinarie bolagsstämma eller om ny styrelse valts vid extra bolagsstämma, i omedelbar anslutning till sådan extra bolagsstämma.

2.2. Vid konstituerande styrelsesammanträde ska följande ärenden upptas till behandling

- Fastställande av arbetsordning
- Fastställande av arbetsinstruktion för verkställande direktör. I förekommande fall verkställande tjänsteperson VT.
- Beslut avseende firmateckning i Bolaget
- Fastställande av attest- och delegationsordning

3. Sammanträdesfrekvens

Styrelsen ska sammanträde minst 4 gånger per år.

Budgetsammanträde ska ske i december.

Bokslutssammanträde ska för Nossan Förvaltningsaktiebolag och koncernen senast ske i mars månad.

Ordförande ska tillse att sammanträde hålls när det behövs för verksamheten.

Härutöver ska sammanträde hållas om minst en styrelseledamot eller VD, alternativt VT, begär det.

4. Kallelse

Kallelse till sammanträde ska ske senast 6 arbetsdagar före sammanträdet.

Kallelse sker digitalt eller på annat sätt om styrelsen så beslutar.

Till kallelsen bifogas underlag för beslutspunkter.

5. Sammanträde

Sammanträdesplan ska senast fastställas i december för nästkommande år. Sammanträde ska hållas i Herrljunga kommun.

5.1. Bolagets revisorer ska delta vid det styrelsesammanträde där koncernens bokslut ska behandlas. Vid detta styrelsesammanträde ska revisorn föredra sina slutsatser, observationer och förslag efter genomförd revision.

6. Protokoll

6.1. Protokollförare är VD för Bolaget. Alternativt VT.

Protokoll ska föras på sådant sätt som anges i 8 kap. 24 och 25 §§ ABL.
Protokoll ska således undertecknas av den som varit protokollförare.
Protokoll i Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse ska undertecknas av samtliga ledamöter.

Protokoll ska föras i nummerföljd.

VD ansvarar för att protokoll förvaras på betryggande sätt. Alternativt VT.

6.2. Protokoll ska föras noggrant, varvid de beslut som styrelsen fattar ska antecknas.

Överväganden som styrelsen gör vid beslut ska antecknas.

Föredragningspromemorior och annat styrelsematerial, vilket legat till grund för beslut, ska i valda relevanta delar antecknas i protokollet eller bifogas i sin helhet till protokollet.

Handlingar som bifogas protokollet ska anges i nummerföljd.

6.3. Protokoll ska snarast skrivas ut och justeras av ledamöterna och därefter tillställas samtliga styrelseledamöter.

7. Styrelsens uppgifter

7.1. Bolagets styrelse ska behandla och fatta beslut i bland annat följande ärenden med hänsyn tagen till Bolagsordning, gemensamt ägardirektiv och särskilt ägardirektiv.

7.2. Bolagets styrelse ska tillse att kommunfullmäktige i Herrljunga kommun bereds tillfälle att ta ställning, innan sådana beslut i verksamheten, vilka är av större principiell betydelse eller annars av större vikt, fattas.

Styrelsen förutsätts fatta beslut i samförstånd, ordförande har inte utslagsröst vid lika röstetal.

7.3. Tillsättande resp. avsättande av verkställande direktör.

7.4. Lönesättning och avtal med verkställande direktör, alternativt verkställande tjänsteperson.

7.5. Antagande av skriftliga instruktioner, i enlighet med 8 kap. 7 § ABL avseende arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören och de andra organ styrelsen eventuellt inrättar.

7.6. Ärenden avseende Bolagets organisation och förvaltningen av Bolagets angelägenheter, såvitt dessa frågor inte avser frågor som rör den löpande förvaltningen enligt kap 8. 29 § ABL, vilka handhas av den verkställande direktören.

7.7. Ärenden av principiell beskaffenhet eller i övrigt av stor vikt.

7.8. Försäljning av fast egendom

7.9. Fastställa bolagets strategiska mål samt budget för kommande år.

7.10. Återkommande upprätta årsredovisning och bokslut för Bolaget och koncernen samt övriga lagstadgade ekonomiska rapporter inkl. delårsrapporter samt avlämnande av prognoser till ägarna.

7.11. Antagande av skriftliga instruktioner, i enlighet med kap. 8 § 4, 2 st. ABL, avseende när och hur, sådana uppgifter som behövs för styrelsens fortlöpande bedömning av Bolagets och, i förekommande fall, koncernens ekonomiska situation ska samlas in och rapporteras till styrelsen.

7.12. Besluta om firmatecknare.

7.13. Investeringsram för varje budgetår och andra ekonomiska åtaganden och avtal överstigande ett år, i den mån dessa inte delegerats till den verkställande direktören.

7.14. Regelbundet fastställa och revidera attestinstruktioner, delegationsordning och övriga instruktioner.

7.15. Utfärdande av kallelse till ordinarie och eventuella extra bolagsstämmor i enlighet med vad som föreskrivs i ABL och bolagsordningen.

7.16. Upptagande av lån och lämnande av säkerhet inklusive inteckningsuttag.

7.17. Kontroll av Bolagets verksamhet samt bevakning av att dess policys efterföljs.

7.18. Kontroll av att Bolaget följer gällande lagar, förordningar och andra föreskrifter.

7.19. Samtliga viktiga överenskommelser, vilka binder Bolaget för en längre period än ett år och som inte är ett led i den löpande förvaltningen av Bolaget och som har ett avgörande inflytande på Bolaget.
Beslut om sådana överenskommelser ska beslutas av Bolagets styrelse på förslag av den verkställande direktören.

8. Verkställande Direktörens, alternativt verkställande tjänstepersons, ansvar inför styrelsen

Verkställande direktör, alternativt verkställande tjänsteperson, ska;

8.1. Regelbundet till styrelsen lämna redogörelse för Bolagets utveckling avseende ekonomisk ställning och andra väsentliga frågor.

8.2. Handha löpande hantering av bolagets verksamhet och därmed tillhörande administration samt löpande ärenden, i enlighet med instruktion för verkställande direktör, alternativt verkställande tjänsteperson.

9. Beslutsförhet

För att styrelsen ska vara beslutsför måste minst hälften av styrelseledamöterna vara närvarande, om inte ett högre deltagande krävs enligt lag.

10. Årsstämma

Ordförande ska förbereda röstlängd och dagordning till årsstämman. Övriga styrelseledamöter ska vara väl förberedda för att kunna svara på eventuella frågor som kan uppkomma, studerat avlämnad årsredovisning samt känna till vilka ämnen som kommer att tas upp på årsstämman.

11. Arbetsfördelning

11.1. Styrelseordförandens arbetsuppgifter

Styrelseordföranden ska sammankalla till styrelsemöten, upprätta dagordning, leda styrelsearbetet, upprätta arbetsordning och avtal för löpande förvaltningsåtgärder.

11.2. Bokföring, ekonomiredovisning, årsredovisning

Ansvarig för kontroll av att bokföringen sker enligt god redovisningssed är styrelsen.

För ledning och administration av löpande förvaltningsåtgärder ska avtal upprättas mellan Nossan Förvaltningsaktiebolag och Herrljunga kommun.

12. Medelsförvaltning

Ansvarig för kontroll av hur Bolagets medel förvaltas är styrelsen.

13. Ekonomiska förhållanden

RB

Ansvarig för kontroll av Bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är styrelsen.

14. Arbetsmiljö

Ansvarig för kontroll av Bolagets arbetsmiljöarbete är styrelsen. Dotterbolagen ansvarar för sitt arbetsmiljöarbete.

15. Presskommunikéer och offentliga uttalanden

15.1. Styrelsen ska utan onödigt dröjsmål erhålla kopior av presskommunikéer som sänts ut av Bolaget. Dessa personer ska även hållas informerade av den verkställande direktören avseende frågor som rör Bolaget, vilka kan förväntas vara av allmänt intresse.

15.2. Bolagets styrelseledamöter, ska med undantag för styrelsens ordförande, samråda med styrelsens ordförande, före eventuella offentliga uttalanden om Bolagets verksamhet.

Vid varje händelse av offentligt intresse ska styrelsen utse ansvarig för mediakontakter.

16. Sekretess

Varje ledamot ska hantera sekretessbelagda uppgifter avseende Bolaget och dess verksamhet samt dess dotterbolag, i enlighet med gällande lagstiftning och annan författning.

För Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse

2023-03-27

Ordförande Gunnar Ingvarsson

Styrelseledamot Anders Andersson

Styrelseledamot Robert Bengtsson

HERRLJUNGA KOMMUN

Instruktion/Avtal för Verkställande Tjänsteperson, Nossan Förvaltningsaktiebolag

1. **Inledning**
   Denna instruktion/avtal gäller för verkställande tjänsteperson, nedan även kallad VT, i Nossan Förvaltningsaktiebolag, org nr. 556637-5746, nedan kallat Bolaget. Instruktionen/avtalet är fastställd vid Nossan styrelsesammanträde 2023-03-27.

2. VT svarar för att den löpande förvaltningen sköts enligt gällande avtal mellan Herrljunga Kommun och Nossans Förvaltnings AB, samt enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.

3. VT svarar för styrelsens administration enligt styrelsens arbetsordning.

4. VT svarar för att rutiner i den interna kontrollen följs.

5. VT ska närvara och protokollföra vid bolagsstämmor och styrelsemöten. VT svarar för att protokoll arkiveras och finns tillgängliga enligt offentlighetsprincipen.

6. VT erhåller ett lönetillägg från Herrljunga Kommun med 2000 kronor per månad, så länge uppdraget pågår.

7. Detta avtal gäller t.o.m 2024-03-31.

Herrljunga kommun
2023-03-27

Gunnar Ingvarsson
Ordförande
Nossan Förvaltningsaktiebolag

Eva-Lena Helge Egsonius
VT
Nossan Förvaltningsaktiebolag

HERRLJUNGA KOMMUN

2023-03-27

Ordinarie Bolagsstämma Nossan Förvaltningsaktiebolag, org nr 556637-5746
Redovisningsår 2022

Närvarande:

Styrelsen:	Anders Andersson, Lena Bertilsson, Gunnar Ingvarsson Ordförande: Gunnar Ingvarsson
Ägarrepresentant:	Mats Palm (ägarrepresentant utsedd av kommunstyrelsen Herrljunga kommun)
Tjm:	Eva-Lena Egsonius (VT)
Plats:	Kommunhuset, sal Mollasjön
Tid:	2023-03-27 kl. 10:00-11:00

1. Stämmans öppnande
   Stämman öppnades av ordförande Gunnar Ingvarsson.

2. Val av ordförande för stämman
   Till ordförande valdes Gunnar Ingvarsson

3. Upprättande och godkännande av röstlängd
   Mats Palm, som företrädare för Herrljunga kommun representerade samtliga aktier (1 000 aktier). Stämman beslutade att detta skulle gälla som röstlängd.

4. Val av protokollsjusterare att jämte ordförande justera dagens protokoll
   Mats Palm valdes att justera dagens protokoll.

5. Prövning av om stämman blivit behörigt utlyst.
   Det konstaterades att stämman blivit behörigt utlyst.

6. Godkännande av dagordning
   Upprättad dagordning godkändes.

7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport

   Årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport framlades. VT gick igenom handlingarna.

8. Beslut om:

   a. Fastställande av resultat- och balansräkningen och i förekommande fall koncernresultat- och koncernbalansräkningen

   b. Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

   c. Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna

      a) Stämman fattade beslut om att fastställa resultat- och balansräkning, samt koncernresultat- och koncernbalansräkning.
      b) Stämman beslutade att disponera bolagets resultat för 2022 enligt styrelsens förslag.
      c) Stämman beslutade att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöterna

9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleant.

   Stämman fastställde arvoden i enlighet med fastställt arvodesreglemente för Herrljunga kommun.

10. Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse.

    Vald styrelse är utsedd för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter att val till kommunfullmäktige förrättats, intill tiden för den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

    Vald styrelse för Nossan förvaltningsaktiebolag enligt protokoll 2023-02-06 §3

    - Gunnar Ingvarsson (C), styrelseordförande
    - Anders Andersson (M), styrelseledamot
    - Robert Bengtsson (S), styrelseledamot

11. Anmälan av lekmannarevisorer

    Lekmannarevisorer utses på bolagsstämma för tiden till slutet av den ordinarie bolagsstämma, som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

    Kommunfullmäktige har beslutat om följande lekmannarevisorer:

    Jonny Gustafsson och Kenth Hassmer. Som suppleant utsågs Anne Welander.

12. Beslut om antagande av ägardirektiv KF §189 och 190/2019-12-10

    Beslut, ägardirektivet antogs

13. Övriga frågor

    - Hur ser moderbolaget på de kommunala bolagens uppdrag och avkastningskrav?

      Bolagen har relativt låga avkastningskrav. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska följa den ekonomiska utvecklingen i bolagen och revidera om behov finns.

14. Ordförande förklarar årsstämman avslutad.

Vid protokollet

Eva-Lena Egsonius

Justeras:

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

Mats Palm
Ägarrepresentant

HERRLJUNGA VATTEN AB

Giltig från 2023-03-06 | Utfärdad av Anders Mannikoff | Sidan 1 (2)

Dokument id **Styrelseprotokoll 2023-02-22** | Protokoll nr: **1-23**

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Anders Ekstrand, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Leif Fogel, Robert Holmén, Anders Mannikoff samt via Teams och del av tiden Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson, båda från PwC.

§ 597 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 598 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Anders Ekstrand.

§ 599 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom. VD kommenterade att ärendet med källaröversvämningen av villa i Ljung nu var slutreglerat i relation till fastighetsägaren men att den eventuella ersättningen till Herrljunga Vatten AB ännu var under utredning hos försäkringsbolaget. Protokollet lades därefter till handlingarna.

§ 600 Rapportering från revisionen

Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

§ 601 Rapportering från verksamheten

VD rapporterade kortfattat från verksamheten enligt följande:

Omläggning av VA-ledningar i Arvidsgårdsgatan är avslutad. Trafikverket har godkänt ansökan om att borra nya VA-ledningar under järnvägen i västra Herrljunga för att därmed förstärka VA-nätet i relation till de nya tomterna på Horsby. Inga läckor har inträffat hittills under 2023. Grundvattennivåerna är normala för årstiden.

En tjänst som VA-tekniker är vakant sedan i november och ersättningsrekryteringen pågår.

§ 602 Granska och besluta om 2022 års bokslut

VD presenterade årsredovisningen för 2022 och svarade på styrelsens frågor.

Styrelsen beslutade att godkänna och underteckna den framlagda årsredovisningen för 2022. Årsredovisningen överlämnas till revisor för underskrift och därefter till årsstämman för fastställelse.

ÅE

AM

§ 603 Övriga frågor

a. Styrelsen behandlade lekmannarevisorernas rapport och fann, med ledning av denna, inget skäl att vidta några särskilda åtgärder.
b. VD informerade om den pågående förprojekteringen av utökningen av det allmänna VA-nätet i Norra Säm. Flera olika utbyggnadsalternativ undersöks.
c. VD redogjorde för utfallet vid omteckning av lån på 10 Mkr hos Kommuninvest.

§ 604 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-06

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Ekstrand

Plats: Herrljunga Elektriska AB:s kontor, Herrljunga.

§ 1 Stämmans öppnande
Stämman öppnades av Claes Unosson.

§ 2 Val av ordförande och sekreterare vid stämman
Claes Unosson valdes att leda stämmoförhandlingarna. Till sekreterare för mötet valdes Anders Mannikoff.

§ 3 Upprättande och godkännande av röstlängd
Herrljunga Elektriska AB äger samtliga 500 aktier vid stämman. Styrelsen i Herrljunga Elektriska AB har utsett Nossan Förvaltnings AB:s representant som ägarföreträdare:

Ägarens företrädare var sålunda: Anders Andersson, se bilaga 1-2.

Ovanstående godkänns som röstlängd.

Övriga närvarande vid stämman var: Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Madeleine Bengtsson, Bo Fransson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Ebba Jansson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin.

§ 4 Val av en eller två justeringsmän
Till att jämte ordföranden justera stämmoprotokollet valdes Anders Andersson.

§ 5 Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad
Personlig kallelse till samtliga aktieägare har sänts ut med post 2023-02-27.
Stämman beslutade att kallelse skett i behörig ordning.

§ 6 Godkännande av dagordning
Dagordningen godkändes.

§ 7 Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport
Claes Unosson redovisade framlagd årsredovisning, revisionsberättelse för 2022 samt lekmannarevisorns granskningsrapport över 2022 års förvaltning.

§ 8.1 Fastställande av resultat- och balansräkningen
Stämman godkände och fastställde den genomgångna resultat- och balansräkningen för verksamhetsåret 2022.

§ 8.2 Dispositioner beträffande bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen
Stämman beslutade att disponera den ansamlade förlusten enligt följande (kronor):

Till förfogande:	ansamlad förlust	-179 903
	årets resultat	0
		-179 903
Behandlas så att:	i ny räkning överföres	**-179 903**

§ 8.3 Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören
Stämman beslutade att lämna ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktören.

§ 9 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor
Stämman beslutade att följa Herrljunga Kommuns reglemente för arvoden och ersättningar till förtroendevalda i bolag och stiftelse (KF §125/2022-08-22).
Yrkesrevisorer enligt löpande räkning.

§ 10 Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse
I enlighet med bolagsordningen har kommunfullmäktige i Herrljunga kommun valt (KF §26/2023-02-06) samtliga styrelseledamöter samt styrelsens ordförande.

Av KF valda ledamöter:	Madeleine Bengtsson	Bo Fransson
	Richard Hällfärdsson	Fredrik Johansson
	Annika Löfgren Lundkvist	
	Ove Severin	Claes Unosson
Av KF vald ordförande:	Claes Unosson	

De lokala fackförbunden informerade att deras valda arbetstagarledamöter är:

Ledamöter:	Robert Holmén	Linda Johansson
Suppleanter:	Emil Jonsson	Mattias Fredriksson

§ 11 Anmälan och fastställande av val av revisor
Anders Andersson föreslog omval av PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor. Stämman fastställde PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor.

§ 12 Anmälan och fastställande av val av lekmannarevisor
Av KF valda (KF §34/2023-02-06):

Ordinarie:	Ann Welander	Lars-Erik Wessbo
Ersättare:	Kenth Hassmer	

§ 13 Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

Beslut om antagande av ägardirektiv. Stämman beslutade att anta ägardirektiv KF §189/2019-12-10 samt KF §192/2019-12-10, se bilaga 3-4.

§ 14 Avslutning

Anders Andersson framförde ett tack till styrelsen och alla övriga som arbetat åt bolaget för ett väl genomfört år.

Ordföranden tackade för visat intresse och avslutade stämman.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Andersson

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Madeleine Bengtsson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin, Anders Andersson, Anders Mannikoff.

§ 818 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 819 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Bo Fransson.

§ 820 Utse företrädare för årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB

Styrelsen beslutade att utse den av Nossan Förvaltnings AB utsedda företrädaren vid Herrljunga Elektriska AB:s årsstämma till att även vara företrädare vid kommande årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB.

§ 821 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Bo Fransson

HERRLJUNGA KOMMUN

FULLMAKT
2023-03-06

Fullmakt

Härmed intygas att Anders Andersson utsetts att företräda Nossan Förvaltningsaktiebolag vid ordinarie bolagsstämma i Herrljunga Elektriska AB 2023-03-15. Beslutet fattades på styrelsesammanträde i Nossan Förvaltningsaktiebolag 2023-03-06.
Beslut fattades också om att utse Gunnar Ingvarsson som ersättare.

Herrljunga 2023-03-06

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

AA

Meddelande 14

DIARIENUMMER:	KS 242/2015 900
FASTSTÄLLD:	KF§24/20160308
VERSION:	2
SENAST REVIDERAD:	KS 213/2019 900 KF 191210 §189
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunchef

Ägardirektiv

Gemensamt ägardirektiv för bolag ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag – Koncernen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja
växa!

Det gemensamma ägardirektivet är fastställt av Herrljunga kommun i Kommunfullmäktige 2016-03-08 § 24 och antaget vid bolagens årsstämmor mars 2016. Det gemensamma ägardirektivet är senast reviderat 2019-12-10 KF §189.

Visionen för Herrljunga kommun

VÅGA – VILJA – VÄXA

De kommunala aktiebolagen och stiftelsen ska arbeta i enlighet med av Herrljunga kommunfullmäktige antagna vision, övergripande mål och inriktningsmål.

I Herrljunga kommuns utvecklingsplan "Växtkraft 10 000" framgår att en välskött kommunal ekonomi är en förutsättning för att nå det övergripande strategiska målet med 10 000 invånare år 2020. Med det menas att en ansvarsfull hushållning med skattemedel är en förutsättning för att kommunen ska kunna utgöra en aktiv och handlingskraftig part i utvecklingsarbetet och därmed kunna garantera en god offentlig service till medborgarna.

Övergripande strategiska mål

Herrljunga kommun har 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål

För att nå det övergripande målet har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål, vilka är:

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!
- Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!
- Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!
- Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!
- Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktiga antagna personalpolitiska programmet!

Gemensamt ägardirektiv

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen (nedan benämnd koncernen) gäller följande gemensamma ägardirektiv.

I detta dokument, gemensamt ägardirektiv, anges det som gäller för samtliga bolag som ingår i koncernen. För varje bolag finns dessutom ett särskilt ägardirektiv som innehåller unika direktiv för just det bolaget, samt eventuella preciseringar av det som ingår i detta dokument.

Varje bolag ska via det särskilda ägardirektivet ha ett väl kommunicerat uppdrag, så att bolaget med god kvalité och resurseffektivt kan förverkliga uppsatta mål.

Det gemensamma ägardirektivet och det särskilda ägardirektivet är fastställt och beslutat av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun och därefter antagna på bolagsstämma i bolagen.

1. Allmänt

Herrljunga kommun bedriver en del av sin verksamhet i bolagsform. Bolagen har samma övergripande syfte som den verksamhet som bedrivs i förvaltningsform, nämligen att skapa nytta för Herrljunga kommun och dess medborgare. Herrljunga kommun har organiserat bolagsverksamheten i en koncern med Nossan Förvaltningsaktiebolag som moderbolag.

1.1 Regelverk och begränsningar

De kommunala bolagen ska i sin verksamhet förhålla sig till två övergripande lagar, dels kommunallagen (KL) och dels aktiebolagslagen (ABL). Det innebär att bolagen har en sammansatt uppgift där det ska råda balans mellan allmännytta (nytta för medborgarna) och affärsmässighet (en strikt företagsekonomisk lönsamhet). Ovanstående uppgift skrivs ut i respektive bolags bolagsordning och utgör det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolagen är instrument för att sköta kommunala angelägenheter och begränsas av samma kommunalrättsliga principer som övrig kommunal verksamhet i den mån inget särskilt är stadgat i lag. Bolagen får således inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som inte är förenligt med de kommunala principerna (se kapitel 3).

Förutom genom lag och författning regleras bolagens verksamhet och bolagens förhållande till kommunen genom:

- bolagsordning
- gemensamt ägardirektiv och särskilt ägardirektiv för respektive bolag
- av fullmäktige antagna program, planer, visioner, policys och andra styrdokument som anges i ägardirektiven.

1.2 Principer för styrning

Herrljunga Kommun ska ha en aktiv ledning och styrning av sina bolag. Detta innebär bl. a. att löpande utvärdera:

- verksamheten och verksamhetsformen
- bolagens strategier och mål
- hur bolagen sköts av bolagsledningen och styrelsen

Moderbolaget Nossan Förvaltningsaktiebolag skall utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Det ska finnas en aktiv dialog och kommunikation mellan moderbolaget och dotterbolagen. Nossan Förvaltningsaktiebolag skall i förekommande fall rapportera till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

1.3 Ägardirektivets syfte

Syftet med ägardirektiven är att det dels ska finnas en tydlighet i förhållandet mellan dotterbolagen och moderbolaget i koncernen och dels en tydlighet i förhållandet mellan moderbolaget, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolagen ska vidare med hjälp av ägardirektiven ha ett så väl kommunicerat uppdrag som möjligt så att respektive bolag på ett resurseffektivt sätt och med god kvalitet kan förverkliga uppsatta mål.

2. Ägarstyrning – ansvarsfördelning

2.1 Ägaransvar enligt kommunallagen

I 10 kap 2-4 §§ KL anges att kommunfullmäktige kan överlämna vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag och vad som då ankommer på kommunfullmäktige att besluta.

2.2 Ägarens uppsikt enligt kommunallagen

Bolagen står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt enligt 6 kap. 1 § KL, denna uppsiktsplikt kan inte delegeras. Kommunfullmäktige har emellertid uppdragit åt Nossan Förvaltningsaktiebolag att utöva tillsyn samt uppföljning av de bolag som ingår i koncernen.

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap 9 § KL har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

2.3 Bolagsstämmor

På bolagsstämman utövas aktieägarnas lagstadgade inflytande i bolaget och stämman är därför ett forum för kommunen att utöva formell ägarstyrning. Bolagstämman utgör således bolagets högsta beslutande organ.

Utöver vad som anges i bolagsordningen om bolagsstämma ska också följande gälla:

Kommunstyrelsen utser ägarrepresentant till bolagsstämmor i Nossan Förvaltningsaktiebolag. Styrelsen för Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentant till övriga bolags årsstämmor.

2.4 Bolagens styrelser

Tillsättande

Styrelseledamöterna i respektive bolag ska utses av kommunfullmäktige och anmälas på bolagsstämman. I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 10 kap. 4 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om hur styrelseledamöter ska utses.

Uppgifter

Respektive bolags styrelse svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som har beslutats på årsstämman. Styrelsen ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

2.5 Verkställande direktör

Tillsättande

Styrelsen i respektive bolag utser verkställande direktör. Inför tillsättande och entledigande av verkställande direktör ska samråd ske med Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse samt kommundirektör. Innan rekryteringsprocess gällande tillsättande av VD startar ska samråd ske med Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse samt kommundirektör om kravprofil samt tjänstens utformning och villkor.

Uppgifter

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Den verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet.

3. Kommunalrättsliga principer

Bolagen bedriver kommunal verksamhet. För sådan verksamhet gäller bland annat principer enligt KL såsom lokaliseringsprincipen, likställighetsprincipen, förbud mot riktat stöd till enskild näringsidkare samt självkostnadsprincipen. Koncernens bolag har ett ansvar att efterleva dessa principer om inget annat framgår av lag, vilket också följer av bolagens bolagsordningar.

3.1 Lokaliseringsprincipen (2 kap § 1 KL)

Bolagen ska normalt endast bedriva sin verksamhet inom det geografiska området Herrljunga kommun. Lokaliseringsprincipen gäller inte för verksamheter som undantas enligt ellagen.

3.2 Likställighetsprincipen (2 kap § 3 KL)

Bolagen ska behandla de kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annan behandling.

3.3 Förbud mot riktat stöd till enskild näringsidkare (2 kap § 8 KL)

En kommun får allmänt främja näringslivet men får inte stödja en enskild näringsidkare såvida det inte finns synnerliga skäl. Ovanstående gäller även bolagen.

3.4 Självkostnadsprincipen (8 kap § 6 KL)

Bolagen ska vid sin prissättning räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att också relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska också ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på eget kapital. Självkostnadsprincipen gäller inte för verksamheter som undantas enligt speciallagstiftning såsom ellagen, fjärrvärmelagen eller lagen om allmännyttiga bostadsbolag etc.

4. Insyn och ägardialog

4.1 Information till allmänheten

Koncernens bolag ska skapa lämpliga förhållanden för återkommande dialog med allmänheten utifrån varje bolags förutsättningar. Bolagen ska kännetecknas av öppenhet och ett serviceinriktat arbetssätt.

4.2 Kommunens insyn i bolagens verksamhet

Bolagen ska hålla Nossan Förvaltningsaktiebolag informerad om sin verksamhet och planerade åtgärder av vikt. Nossan Förvaltningsaktiebolag äger rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolagen och deras verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån detta inte möter hinder på grund av författningsreglerad sekretess.

Bolagen ska löpande sända följande handlingar till Nossan Förvaltningsaktiebolag samt till kommunens registrator (herrljunga.kommun@admin.herrljunga.se):

- protokoll från styrelsemöten och bolagsstämma, inklusive bilagor
- årsbudget och eventuell flerårsplan
- affärsplan, ekonomiska rapporter, delårsrapport och underlag för koncernbokslut
- årsredovisning med revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport

Bolagen ska i övrigt lämna de uppgifter och handlingar som Nossan Förvaltningsaktiebolag eller kommunstyrelsen begär.

Bolagens styrelser ska årligen i årsredovisningen, utöver vad som stadgas i ABL, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.

4.3 Ägardialog

Nossan Förvaltningsaktiebolag ska under året ha en återkommande dialog med bolagen. I förekommande fall behandlas dessa ärenden av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bolagens årsstämmor är ett naturligt tillfälle för samlad dialog. Därutöver hålls ägardialoger, normalt två per år med Nossan Förvaltningsaktiebolag samt två per år med kommunstyrelsens presidie.

5. Frågor av principiell beskaffenhet

5.1 Inhämtande av moderbolagets ställningstagande

Bolagen i koncernen ska bereda Nossan Förvaltningsaktiebolag möjlighet att ta ställning innan sådana beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Till denna beslutskategori hör:

- Planer som gäller ändrad inriktning av bolagets verksamhet eller start av ny rörelsegren eller nedläggning av befintlig sådan
- Förvärv, bildande, försäljning eller fusionering av dotterbolag
- Förvärv av aktier i annat företag om inget annat anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv
- Förvärv eller försäljning av fastigheter vilka är av sådan omfattning att de påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Större investeringar vilka är av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bolagets långsiktiga ekonomi

5.2 Inhämtande av kommunfullmäktiges ställningstagande

Det ankommer på Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse att bedöma när ett ärende är av sådan vikt eller principiell beskaffenhet att det ska lämnas vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Följande ärenden ska dock alltid föreläggas kommunfullmäktige:

- förvärv, bildande eller försäljning av dotterföretag
- förvärv av aktier i annat företag om inte annat anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv
- större/strategiska försäljningar eller köp av fastigheter
- större investeringar som ändrar inriktning på nuvarande verksamhet och/eller som väsentligt kan påverka bolagets ekonomi eller annars är av strategisk betydelse för kommunen.

I ärenden där koncernen kan lida skada genom att avvakta kommunfullmäktiges beslut äger Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse fatta beslut utan att höra kommunfullmäktige. I sådant fall ska beslutet i efterhand rapporteras till kommunfullmäktige.

6. God ekonomisk hushållning

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§.

Gemensamt för bolagen i koncernen är att Herrljunga Kommuns ägande är långsiktigt, vilket påverkar utformningen av vision, verksamhetsmål och finansiella mål. Utgångspunkten är därför bl a att avkastningen som bolagen genererar huvudsakligen ska användas i koncernen. För finansiella mål är inriktningen att bolagen skall sträva efter, en för branschen, god resultatnivå och soliditet i syfte att bolagen skall kunna utveckla sin verksamhet och att kommunens risktagande minskar. Detaljerade mål för varje bolag finns i bolagets särskilda ägardirektiv.

Bolagen ska i övrigt förvalta sin fasta egendom så effektivt att den behåller eller ökar sitt värde.

7. Tillämpning av övergripande beslut och styrdokument

7.1 Övergripande

Koncernen omfattas, utöver nämnda regelverk och begränsningar i 1.1, av de övergripande beslut och styrdokument för kommunen som fastställs av kommunfullmäktige. Dokumenten, och eventuella preciseringar för respektive bolag som anges i det särskilda ägardirektivet, ska bekräftas på årsstämman.

7.2 Särskilda uppdrag

Eventuella preciseringar för respektive bolag anges i det särskilda ägardirektivet. Särskilda uppdrag som getts till ett eller några bolag anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv.

7.3 Bolagens styrelser

Arvode till styrelse och lekmannarevisorer utgår enligt kommunens arvodesregler. Lekmannarevisorer ska tillställas protokoll.

7.4 Resor

Beslut om utlandsresa (utanför Norden) för VD beslutas av ordförande i respektive bolag.

8. Ekonomi

Övergripande ekonomiska och finansiella mål för koncernen beskrivs under avsnitt 6 samt i respektive bolags särskilda ägardirektiv.

8.1 Finansförvaltning

Koncernen Nossan Förvaltningsaktiebolag omfattas av kommunens finanspolicy. Herrljungas kommunstyrelseförvaltning samordnar all finansförvaltning för kommunkoncernen. Bolagens kapitalbehov ska tillgodoses genom "internbankverksamhet". Bolagen ska vara anslutna till Herrljunga kommuns finansiella koncernkonto.

8.2 Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott

Bolagen ska lämna koncernbidrag/utdelning som årligen beslutas av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Koncernbidrag som utgör bokslutsregleringar inom koncernen beslutas av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Koncernbidragen fastställs i samband med att årsredovisningen behandlas vid respektive bolags årsstämma.

Respektive bolag ska varje år disponera resultatet så att det, i förekommande fall, fastställda utdelningskravet i form av koncernbidrag eller utdelning till ägaren kan uppfyllas.

8.3 Tidplaner för budget, uppföljning och bokslut

Bolagen ska i budget inför det kommande året i samråd med moderbolaget planera hur det budgeterade resultatet ska disponeras. Bolagen ska medverka i den koncernredovisning som bolagskoncernen respektive kommunkoncernen är skyldig att upprätta, samt avlämna ekonomirapporter, delårsrapporter och årsredovisning på tider som Herrljunga kommunstyrelseförvaltning alternativt Nossan Förvaltningsaktiebolag beslutar.

8.4 Uppföljning

Bolagens styrelse och verkställande direktör ska i förvaltningsberättelsen redovisa hur verksamheten har bedrivits och utvecklats under det gångna året i förhållande till det ändamål som bolagsordningen anger, samt hur måluppfyllelsen har varit vad gäller de mål som finns angivna i ägardirektivet.

Utöver aktiebolagslagen stadgar ska bolagens förtroendevalda revisorer, mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagen och dess verksamheter, medverka i granskning enligt kommunallagen och pröva huruvida verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolagens lekmannarevisorer har i uppdrag att i granskningsrapport redogöra för genomförd förvaltnings- och verksamhetsrevision och bedömning av utfallet av verksamheten i form av ändamålsuppfyllelse och måluppfyllelse.

8.5 Övrigt

Bolagen får inte pantsätta aktier eller lämna borgen.

9. Samordning inom koncernen och mellan kommunen och koncernen

Bolagen ska i sin verksamhet tillämpa ett koncerntänkande och samordning ska bland annat ske där vinst kan uppstå för kommunkoncernen som helhet. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska tillsammans med bolagen verka för ett totalekonomiskt effektivt resursutnyttjande inom koncernen samt i relation till kommunen. Samhörigheten ska stärkas och den samlade koncernnyttan ska vara vägledande i all verksamhet. Så långt det är möjligt ska kommunens kompetenser inom områden såsom HR, finans, juridik, kommunikation och upphandling komma bolagen till del.

10. Administrativa rutiner

10.1 Bolagens handlingar

Bolagen ska hålla sina handlingar förvarade och registrerade så att återsökning kan ske enligt offentlighets- och sekretesslagen. I bolag där kommunen utövar rättsligt bestämmande inflytande ska bolaget arkivera sina handlingar enligt arkivlagen. Vad som gäller för kommunens arkivvård ska också tillämpas av bolagen.

10.2 Utlämnande av allmänna handlingar

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar gälla också handlingar hos koncernens bolag då kommunen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Ovanstående gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

11. Extraordinär händelse och höjd beredskap

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap reglerar kommunens skyldighet att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Bolaget har skyldighet att ingå i kommunens krisorganisation och på samma sätt som kommunen planera sin verksamhet för robusthet och skydd mot extraordinära händelser. Således skall bolaget upprätta plan för extraordinära händelser, revidera planen årligen och se till att planerna bygger på riskanalyser inom respektive verksamhetsområde. Vidare ska bolaget, i den utsträckning som de blir kallade, delta i övningar som kommunen genomför i krishantering.

Bolaget har skyldighet att omedelbart till kommundirektören anmäla händelser som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

På begäran av krisledningsnämnden är bolaget skyldigt att bistå krisledningsnämnden vid extra ordinär händelse eller höjd beredskap i den omfattning som den extra ordinära händelsen eller den höjda beredskapen bedöms kräva.

Meddelande 14

DIARIENUMMER:	KS 244/2015 529
FASTSTÄLLD:	KF§28/20160308
VERSION:	2
SENAS T REVIDERAD:	KS 213/2019 900 KF 191210 §192
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunchef

Ägardirektiv

Särskilt ägardirektiv för Herrljunga Elektriska AB 556006-9816, med tillhörande dotterbolag, ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag – Koncernen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja
växa!

Det särskilda ägardirektivet är fastställt av Herrljunga kommun i Kommunfullmäktige 2016-03-08 § 28 och antaget vid bolagets årsstämma våren 2016. Det särskilda ägardirektivet är senast reviderat 2019-12-10 KF §192.

Visionen för Herrljunga kommun

VÅGA – VILJA – VÄXA

De kommunala aktiebolagen och stiftelsen ska arbeta i enlighet med av Herrljunga kommunfullmäktige antagna Vision, Övergripande mål och Inriktningsmål.

I Herrljunga kommuns utvecklingsplan "Växtkraft 10 000" framgår att en välskött kommunal ekonomi är en förutsättning för att nå det övergripande strategiska målet med 10 000 invånare år 2020. Med det menas att en ansvarsfull hushållning med skattemedel är en förutsättning för att kommunen ska kunna utgöra en aktiv och handlingskraftig part i utvecklingsarbetet och därmed kunna garantera en god offentlig service till medborgarna.

Övergripande strategiska mål

Herrljunga kommun har 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål

För att nå det övergripande målet har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål, vilka är:

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!
- Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!
- Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!
- Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!
- Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktiga antagna personalpolitiska programmet!

Särskilt ägardirektiv koncernen Herrljunga Elektriska AB

1. Allmänt

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller ett gemensamt ägardirektiv. För koncernen Herrljunga Elektriska och bostadsbolaget Herrljungabostäder AB finns också ett särskilt ägardirektiv.

Det gemensamma ägardirektivet och det särskilda ägardirektivet är fastställt och beslutat av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun och därefter antagna på bolagsstämma i bolagen.

2. Syfte med bolagets verksamhet

Koncernen Herrljunga Elektriska AB består av moderbolaget Herrljunga Elektriska AB (556006-9816) samt de helägda dotterbolagen Herrljunga Vatten AB (556739-5347) och Herrljunga Elkraft AB (556525-9206). Herrljunga Elektriska AB äger även 50 % av bolaget Trollabo Kraft AB (556486-7777).

Ändamålet med koncernens verksamhet är att:

- Främja trygg försörjning och nyttig användning av el- och värmeenergi, vatten, avlopp och elektronisk kommunikation företrädesvis inom Herrljunga kommun.
- Äga och förvalta såväl lös som fast egendom.
- Tillgodose distributionen av elektrisk energi inom fastställt koncessionsområde.
- Tillgodose allmänna vattentjänster inom fastställda VA-områden (Herrljunga kommun och Fåglavik, delvis i Vara kommun).
- Tillhandahålla tjänster för effektiv användning av el- och värmeenergi, dricksvatten och elektronisk kommunikation.
- Främja förnybar el- och värmeproduktion samt eldrivna transporter.
- Vara en komplett leverantör av konkurrenskraftiga, hållbara lösningar inom nämnda verksamheter samt inom annan förenlig verksamhet för att härigenom främja kommuninvånarnas intressen.

Tillgång till hållbara, trygga och kostnadseffektiva lösningar för energi, VA och kommunikation är viktiga faktorer för Herrljunga kommuns utveckling. Herrljunga kommun äger koncernen Herrljunga Elektriska AB bland annat för att kunna upprätthålla god lokal service och säkerställa leverans av el- och energitekniska tjänster, vattentjänster och elektronisk kommunikation till långsiktigt stabila priser.

3. Mål och riktlinjer

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen genom ett policydokument för verksamhets- och ekonomistyrning. Genom de särskilda ägardirektiven ger fullmäktige riktning och målsättningar för de kommunalt ägda bolagen.

Redovisning och uppföljning av mål sker vid återkommande ägardialoger samt på årsstämman för ägarna. Styrelsen för koncernen Herrljunga Elektriska AB ansvarar för hur bolagen avser uppfylla nedanstående mål i det löpande strategi- och planeringsarbetet.

3.1 Verksamhetsmål

Koncernen Herrljunga Elektriska AB:s kärnverksamhet är leverans och försäljning av eldistributionstjänster (definierade som de uppgifter ett elföretag är skyldigt att utföra inom ellagstiftningen), fjärrvärme (definierade som de uppgifter ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att utföra inom fjärrvärmelagstiftningen), allmänna vattentjänster (definierade som de uppgifter en VA-huvudman är skyldig att utföra inom VA-lagstiftningen), elhandelstjänster, el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation och elservice samt tjänster för elektronisk kommunikation (stadsnät). Koncernen ska vara samhällsnyttig på affärsmässiga grunder med undantag för allmänna VA-tjänster där självkostnadsprincipen är lagstadgad.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB ska:

- Kontinuerligt stärka sin position på respektive marknad. Kunderna ska uppfatta koncernen som en attraktiv och utvecklingsorienterad med hög drift- och leveranssäkerhet.
- Aktivt verka för en positiv utveckling av energibranschen och stadsnäten i regionen och landet. Här ingår samverkan med gymnasie- och högskolor för utbildning av elever inom koncernens kärnverksamheter.
- Bidra till att skapa goda förutsättningar för kommunens och näringslivets utveckling.
- Sträva efter att avgifterna för elnät och VA ska vara lägre än medelvärdet för motsvarande avgifter i landets kommuner.
- Erbjuda tjänster för försäljning av el.
- Äga del av Trollabo Kraft AB och där eller i övrigt bedriva produktion av förnybar el.
- Arbeta för målsättningen att alla hushåll och företag i kommunen ska erbjudas bredband utan upplevd begränsning (minst 100 Mbit/s).
- Arbeta aktivt för att utöka antalet tillgängliga tjänster i stadsnätet i syfte att öka konkurrensen och antalet aktiva kunder.
- Erbjuda attraktiva lösningar för elektromobilitet och aktivt medverka till elektrifiering av transporterna.
- Erbjuda attraktiva lösningar för småskalig produktion av el exempelvis genom solceller.

3.2 Finansiella mål

3.3.1 Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB

Resultatet efter finansiella poster för moderbolaget Herrljunga Elektriska AB ska uppgå till ett belopp som motsvarar lägst 8 % av justerat eget kapital[1] som ett rullande medelvärde över fyra år.

Soliditeten för moderbolaget Herrljunga Elektriska AB ska överstiga 35 %.

3.3.2 Dotterbolaget Herrljunga Vatten AB

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för tillhandahållandet av allmänna vattentjänster täcks genom taxor enligt självkostnadsprincipen som anges i lagen om allmänna vattentjänster.

Tjänster som faller utanför tillämpningsområdet för lagen om allmänna vattentjänster får erbjudas i begränsad omfattning om dessa i övrigt faller inom ramen för koncernens mål och riktlinjer. Där sådana tjänster erbjuds på en konkurrensutsatt marknad ska det ske på affärsmässiga grunder och i övrigt enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

[1] Justerat eget kapital definieras som beskattat och obeskattat eget kapital. De obeskattade reserverna reduceras med latent skatt till aktuell skattesats.

3.3.3 Dotterbolaget Herrljunga Elkraft AB

Bolaget är vilande.

3.3.4 Intressebolaget Trollabo Kraft AB (50 % ägande)

Finansiella mål beslutas i samråd med övriga ägare.

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2023 -03- 02
Dnr 2023/114 Beteckning 942

Till styrelse och årsstämman för

Herrljunga Vatten AB med org. nr.

556739-5347

Till kommunfullmäktige i Herrljunga kommun

Granskningsrapport för år 2022

Bakgrund

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut. Styrelsens och VD:s ansvar gäller även föreskrifter, kommunala ändamål och befogenheter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer, har granskat Herrljunga Vatten AB:s verksamhet under räkenskapsåret 2022.

Genomförande

Vi, lekmannarevisorer har tillsammans med sakkunnigt biträde genomfört samtal med VD om bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll, resultat, nuvarande och kommande utmaningar och planer. Vi har även gått igenom utvald dokumentation.

Resultat

Samtal om bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll, resultat, nuvarande och kommande utmaningar och planer har genomförts med VD.

Bolaget uppnår ägarens avkastningskrav om att resultat efter finansiella poster över tid skall följa den kommunala självkostnadsprincipen.

Bedömning

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som uttrycks i bolagsordning och ägardirektiv.

Bolagets verksamhet har bedrivits från ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt.

Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Herrljunga den 22 februari 2023

Ann Welander

Ann Welander

Lars-Erik Wessbo

Av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer

Årsredovisning för

Herrljunga Vatten Aktiebolag

556739-5347

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-3
Resultaträkning	4
Balansräkning	5-6
Noter	7-10
Underskrifter	11

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Herrljunga Vatten Aktiebolag intygar härmed dels att denna kopia av årsredovisningen överensstämmer med originalet, dels att resultat- och balansräkningen fastställts på årsstämma 2023- - . Stämman beslutade också att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Herrljunga 2023-

Anders Mannikoff
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Herrljunga Vatten AB, 556739-5347 får härmed avge årsredovisning för 2022, bolagets 15:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Herrljunga Kommun.

Allmänt om verksamheten

Herrljunga Vatten AB är ett helägt dotterbolag till 556006-9816 Herrljunga Elektriska AB.

Herrljunga Vatten AB ansvarar över vatten och avloppsverksamheten i Herrljunga kommun. I detta ansvar ligger produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden.

Verksamheten distribuerar dricksvatten och renar avloppsvatten för ca 1 900 abonnenter (ca 6 000 personer). Allt dricksvatten som levereras kommer från grundvatten vilket bereds i våra 6 vattenverk. Avloppsvattnet tas emot och renas i våra 6 avloppsreningsverk av varierande storlek. Dessa anläggningar sammanlänkas via respektive ledningsnät på ca 90 km vattenledningar, 70 km avloppsledningar och 50 km dagvattenledningar samt 10 pumpstationer.

Verksamheten ska efterleva krav och villkor som ställs enligt LAV (Lagen om allmänna vattentjänster), Miljöbalken, och tillstånd meddelade enligt Miljöbalken och Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter. Avvikelsen i årsresultatet jämfört med budget och prognos är hänförlig till kraftigt ökad elkostnad, stigande räntor och priser på övriga varor och tjänster samt utbetalning av en högre markersättning än budgeterat.

VA-ekonomi
Enligt LAV 50 § ska alla kommunala VA-huvudmän årligen upprätta en särredovisning av ekonomin för abonnentkollektivet. För Herrljunga Vatten AB är skillnaden mellan bolagets ekonomi och abonnentkollektivets ekonomi marginell vad gäller resultaträkningen då bolaget tillhandahåller vissa tjänster som ligger utanför abonnentkollektivet.

Särredovisad resultaträkning för abonnentkollektivet

(tkr)	**2022**	**2021**
Verksamhetens intäkter	15 858	14 753
Verksamhetens kostnader	-13 880	-11 790
Avskrivningar	-3 108	-2 596
Verksamhetens rörelseresultat	-1 130	368
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-446	-307
Årets resultat	-1 576	61

Resultatavstämning i förhållande till självkostnadsprincipen (tkr)

	2022	**2021**	**2020**	**2019**	**2018**
Överuttag/underskott	-1 576	61	-152	-398	-183

Ackumulerat överuttag/underskott relativt abonnentkollektivet	**2022**	**2021**
	-2 429	-854

Taxa
VA-taxan består av två delar, anläggningsavgift och brukningsavgift. Anläggningsavgiften erläggs när en fastighet ansluter sig till VA-verksamheten. Brukningstaxan erläggs när anslutning är etablerad och ett abonnemang startat. Brukningstaxan är indelad i två delar där en del är en fast årlig avgift och en rörlig avgift beroende på förbrukning. Taxan finns att tillgå via hemsida: www.el.herrljunga.se.

Ändringar av VA-taxan bereds av VA-avdelningen och behandlas av styrelsen. Styrelsen kan besluta om ändrad taxa inom ramen för indexuppräkning. Ändringar utanför indexuppräkning går till Kommunfullmäktige för godkännande. Taxorna beskrivs närmare i taxehandledning tillgänglig på hemsida: www.el.herrljunga.se.

För 2023 föreslås ändring av anläggningstaxan enligt KPI (+10,9%) och av brukningstaxan med +36,0%. Taxejusteringarna syftar till utjämning i relation till självkostnadsprincipen.

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

	2022-12-31	*2021-12-31*	*2020-12-31*	*2019-12-31*	*Belopp i Tkr 2018-12-31*
Nettoomsättning	16 481	16 268	14 679	14 178	13 948
Resultat efter finansiella poster	-1 069	-147	16	-253	-59
Balansomslutning	78 830	86 315	73 043	54 353	53 957
Soliditet %	16,6	16,1	19,1	25,6	26,2

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Enligt ägardirektiven ska bolaget tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga Kommuns verksamhetsområde för VA enligt den kommunala självkostnadsprincipen. Dessutom ska till ägaren kommunen lämnas handlingar som informerar om den löpande verksamheten, som styrelseprotokoll, ekonomirapporter, budget, verksamhetsplaner mm.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret:

Under året har 9 st anslutningar av varierad karaktär genomförts
Altorps vattenverk är klart och vatten levereras sedan början av -22 till nätet.
Omläggning av vattenledning i Arvidsgårdsgatan (300 m) har genomförts.
En ny drifttekniker har anställts.
VA-område Hagen är färdigställt och övertaget från kommunen.
Spillvattenledningsnätet har relinats i Nygatan och del av Västergårdsgatan.

Under 2022 (2021) har det producerats 446 207 (448 868) kubikmeter dricksvatten. Det har mottagits och renats 774 382 (865 100) kubikmeter avloppsvatten samt 5 300 (5 400) kubikmeter septiskt slam. För 2022 har de kommunala målen inte uppfyllts gällande självkostnadsprincipen.

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Bolaget bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid sex anläggningar. För Herrljunga och Annelunds ARV är Länsstyrelsen myndighet. För övriga: Kommunens bygg- och miljönämnd. Tillstånden är i dagsläget inte föremål för någon omprövning. Verksamheten omfattar ungefär hälften av bolagets totala omsättning, och sysselsätter två personer.

Eget kapital

	Aktiekapital	*Reservfond övr bundna fonder*	*Balanserat resultat*	*Årets resultat*
Vid årets början	500 000		-33 006	-146 897
Omföring av föreg års vinst			-146 897	146 897
Årets resultat				0
Vid årets slut	**500 000**		**-179 903**	**0**

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

	Belopp i kr
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:	
balanserat resultat	-179 903
årets resultat	0
Totalt	-179 903
disponeras för	
balanseras i ny räkning	-179 903
Summa	-179 903

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-01-01-2022-12-31*	*2021-01-01-2021-12-31*
Nettoomsättning		16 480 994	16 267 561
		16 480 994	16 267 561
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	*3*	-14 130 314	-13 559 108
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-3 108 209	-2 595 787
Rörelseresultat		-757 529	112 666
Resultat från finansiella poster			
Räntekostnader	*5*	-311 379	-259 563
Resultat efter finansiella poster		-1 068 908	-146 897
Bokslutsdispositioner	*6*	1 068 908	0
Resultat före skatt		0	-146 897
Årets resultat		0	-146 897

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*7,8*	6 061 553	6 229 831
Maskiner och inventarier	*9*	920 684	989 982
VA - anläggningar och nät	*10*	65 619 176	51 658 251
Pågående nyanläggningar	*11*	291 279	10 650 073
		72 892 692	69 528 137
Finansiella anläggningstillgångar			
Fordringar hos koncernföretag	*12*	5 215 593	8 075 413
		5 215 593	8 075 413
Summa anläggningstillgångar		78 108 285	77 603 550
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		199 459	736 407
Fordringar hos koncernföretag		183 246	7 851 460
Övriga fordringar		218 256	178
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		120 493	123 788
		721 454	8 711 833
Summa omsättningstillgångar		721 454	8 711 833
SUMMA TILLGÅNGAR		78 829 739	86 315 383

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (500 aktier)		500 000	500 000
		500 000	500 000
Ansamlad förlust			
Balanserad vinst eller förlust		-179 904	-33 006
Årets resultat		0	-146 897
		-179 904	-179 903
Summa eget kapital		320 096	320 097
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	*13*	16 097 354	17 166 262
		16 097 354	17 166 262
Långfristiga skulder	*14*		
Anslutningsavgifter		14 680 491	13 026 437
Skulder till kreditinstitut		46 000 000	46 000 000
		60 680 491	59 026 437
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 408 549	732 371
Skulder till koncernföretag		0	8 146 358
Skatteskulder		539	2 336
Övriga kortfristiga skulder		318 987	865 040
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		3 723	56 482
		1 731 798	9 802 587
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		78 829 739	86 315 383

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Herrljunga Vatten AB:s taxefinansierade verksamhet för vatten och avlopp lyder under Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). VA-verksamheten är ett s k naturligt monopol och lyder under nämnda speciallagstiftning. En allmän förutsättning är kommunallagens självkostnadsbegrepp samt att vattentjänstlagen anger att avgifterna inte får överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Dessa förutsättningar påverkar redovisningsprinciperna för Herrljunga Vatten AB generellt, utöver årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens principer, och kommenteras särskilt för vissa områden nedan.

Fond för framtida investeringar

Överuttag kan även avsättas till investeringsfond för framtida nyinvesteringar som gynnar hela taxekollektivet. Fonden löses upp i takt med att kostnaderna, såsom avskrivningar, tas för den specifika investeringen.

Redovisning av anläggningsavgifter

Avgifter som avser att täcka kostnader intäktsförs direkt i resultaträkningen. Den del av anläggningsavgiften som avser att täcka investeringen periodiseras och intäktsförs successivt och i takt med att investeringsutgiften kostnadsförs (avskrivningen).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar.

Materiella anläggningstillgångar	*År*
Maskiner och inventarier	5
Övervakningssystem	10
Elinstallationer,ventilation, pumpar, skrapor	15
Markanläggningar	20
VA-anläggningar, byggnads fasad/dörrar/fönster	25
Byggnads tak	30
Byggnad generell	33
VA-nät, bassänger/reservoarer, byggnads stomme	50

Intäktsredovisning
Prissättning för försäljning av bolagets produkter och tjänster som bland annat regleras i VA-lagen sker med hänsyn till självkostnadsprincipen. Periodisering av debiterade taxeavgifter sker med beaktande av Redovisningsrådets rekommendation nr 11, Intäkter.

Not 2 Anställda och personalkostnader

Bolaget har ej haft några anställda under verksamhetsåret. Ersättningar till styrelsen har ej utgått.

Not 3 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen, samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra, samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iaktagelser vid sådan granskning, eller genomförandet av sådana arbetsuppgifter. Verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal.

Not 4 Årets försäljning till andra koncernföretag

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Årets inköp från andra koncernföretag	8 756 577	8 492 593
Årets försäljning till andra koncernföretag	1 825 175	8 144 864

Not 5 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Räntekostnader, lån hos Kommuninvest	310 678	259 399
Övrigt	701	164
Summa	**311 379**	**259 563**

Not 6 Bokslutsdispositioner

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Skillnad mellan skattemässig och redovisad avskrivning:	1 068 908	0
Summa	**1 068 908**	**0**

Not 7 Byggnader och mark

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	6 574 045	987 639
-Nyanskaffningar		5 586 406
Vid årets slut	6 574 045	6 574 045
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-401 339	-309 032
-Årets avskrivning	-163 085	-92 307
Vid årets slut	-564 424	-401 339
Redovisat värde vid årets slut	**6 009 621**	**6 172 706**

Not 8 Markanläggning

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	103 862	103 862
-Vid årets slut	103 862	103 862
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-46 737	-41 544
-Årets avskrivning	-5 193	-5 193
-Vid årets slut	-51 930	-46 737
Redovisat värde vid årets slut	**51 932**	**57 125**

Not 9 Maskiner och inventarier

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	1 760 361	1 760 361
-Nyanskaffningar		0
Vid årets slut	1 760 361	1 760 361
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-770 379	-686 681
-Årets avskrivning	-69 298	-83 698
Vid årets slut	-839 677	-770 379
Redovisat värde vid årets slut	**920 684**	**989 982**

Not 10 VA - anläggningar och nät

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	79 430 838	68 810 502
-Nyanskaffningar	16 831 559	10 620 336
-Avyttringar och utrangeringar	-231 000	
	96 031 397	79 430 838
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-27 772 588	-25 367 995
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	231 000	
-Årets avskrivning	-2 870 633	-2 404 593
	-30 412 221	-27 772 588
Redovisat värde vid årets slut	**65 619 176**	**51 658 250**

Not 11 Pågående nyanläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Vid årets början	10 650 073	14 987 803
Rörelseförvärv	252 181	
Investeringar	-10 610 975	-4 337 730
Redovisat värde vid årets slut	**291 279**	**10 650 073**

Not 12 Fordringar hos koncernföretag

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	8 075 413	11 183 448
-Tillkommande fordringar	832 069	0
-Reglerade fordringar	-3 691 889	-3 108 035
Redovisat värde vid årets slut	**5 215 593**	**8 075 413**

Not 13 Ackumulerade överavskrivningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Inventarier, verktyg och installationer	16 097 354	17 166 262
	16 097 354	**17 166 262**

Uppskjuten skatt p g a obeskattade reserver 3 316 055 (3 536 250)

Not 14 Långfristiga skulder

	2022-12-31	*2021-12-31*
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen		
Anslutningsavgifter	13 404 543	11 911 553
Skuld hos Kommuninvest	0	0

Not 15 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter

	2022-12-31	*2021-12-31*
För egna skulder och avsättningar	*Inga*	*Inga*
För koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	*Inga*	*Inga*
Summa ställda säkerheter	Inga	Inga

Eventualförpliktelser
Bolaget saknar i år, i likhet med föregående år, eventualförpliktelser.

Not 16 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut
Det har inte inträffat några händelser av betydelse för företaget efter räkenskapsårets slut.

Underskrifter

Herrljunga 2023-02-22

Claes Unosson
Styrelseordförande

Anders Mannikoff
Verkställande direktör

Erik Alavik

Bo Fransson

Fredrik Johansson

Linda Johansson

Anders Ekstrand

Johan Martinsson

Ebba Jansson

Niklas Arvidsson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2023-

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB

Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

HERRLJUNGA ELKRAFT AB

Giltig från 2023-03-06 | Utfärdad av Anders Mannikoff | Sidan 1 (1)

Dokument id **Styrelseprotokoll 2023-02-22** | Protokoll nr: **1-23**

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Anders Ekstrand, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Leif Fogel, Robert Holmén, Anders Mannikoff samt via Teams och del av tiden Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson, båda från PwC.

§ 382 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 383 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Anders Ekstrand.

§ 384 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom utan kommentarer och lades till handlingarna.

§ 385 Granska och besluta om 2022 års bokslut

Bolaget är vilande.

Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

Styrelsen beslutade att godkänna och underteckna den framlagda årsredovisningen för 2022. Årsredovisningen överlämnas till revisor för underskrift och därefter till årsstämman för fastställelse.

§ 386 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 387 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-06

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Ekstrand

Plats: Herrljunga Elektriska AB:s kontor, Herrljunga.

§ 1 Stämmans öppnande
Stämman öppnades av Claes Unosson.

§ 2 Val av ordförande och sekreterare vid stämman
Claes Unosson valdes att leda stämmoförhandlingarna. Till sekreterare för mötet valdes Anders Mannikoff.

§ 3 Upprättande och godkännande av röstlängd
Herrljunga Elektriska AB äger samtliga 5000 aktier vid stämman. Styrelsen i Herrljunga Elektriska AB har utsett Nossan Förvaltnings AB:s representant som ägarföreträdare:

Ägarens företrädare var sålunda: Anders Andersson, se bilaga 1-2.

Ovanstående godkänns som röstlängd.

Övriga närvarande vid stämman var: Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Madeleine Bengtsson, Bo Fransson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Ebba Jansson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin.

§ 4 Val av en eller två justeringsmän
Till att jämte ordföranden justera stämmoprotokollet valdes Anders Andersson.

§ 5 Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad
Personlig kallelse till samtliga aktieägare har sänts ut med post 2023-02-27.
Stämman beslutade att kallelse skett i behörig ordning.

§ 6 Godkännande av dagordning
Dagordningen godkändes.

§ 7 Framläggande av årsredovisningen och revisionsberättelsen
Claes Unosson redovisade framlagd årsredovisning, revisionsberättelse för 2022.

§ 8.1 Fastställande av resultat- och balansräkningen
Stämman godkände och fastställde den genomgångna resultat- och balansräkningen för verksamhetsåret 2022.

§ 8.2 Dispositioner beträffande bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen
Stämman beslutar disponera det ansamlade resultatet enligt följande (kronor):

Till förfogande:	balanserad vinst	0
	årets resultat	1
		1
Behandlas så att:	i ny räkning överföres	**1**

§ 8.3 Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören
Stämman beslutade att lämna ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktören.

§ 9 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor
Stämman beslutade att följa Herrljunga Kommuns reglemente för arvoden och ersättningar till förtroendevalda i bolag och stiftelse (KF §125/2022-08-22).
Yrkesrevisorer enligt löpande räkning.

§ 10 Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse
I enlighet med bolagsordningen har kommunfullmäktige i Herrljunga kommun valt (KF §27/2023-02-06) samtliga styrelseledamöter samt styrelsens ordförande.

Av KF valda ledamöter:	Madeleine Bengtsson	Bo Fransson
	Richard Hällfärdsson	Fredrik Johansson
	Annika Löfgren Lundkvist	
	Ove Severin	Claes Unosson
Av KF vald ordförande:	Claes Unosson	

De lokala fackförbunden informerade att deras valda arbetstagarledamöter är:

Ledamöter:	Robert Holmén	Linda Johansson
Suppleanter:	Emil Jonsson	Mattias Fredriksson

§ 11 Anmälan och fastställande av val av revisor
Anders Andersson föreslog omval av PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor. Stämman fastställde PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor.

§ 12 Anmälan och fastställande av val av lekmannarevisor
Av KF valda (KF §35/2023-02-06):

Ordinarie:	Ann Welander	Lars-Erik Wessbo
Ersättare:	Kenth Hassmer	

§ 13 Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

Beslut om antagande av ägardirektiv. Stämman beslutade att anta ägardirektiv KF §189/2019-12-10 samt KF §192/2019-12-10, se bilaga 3-4.

§ 14 Avslutning

Ordföranden tackade för visat intresse och avslutade stämman.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Andersson

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Madeleine Bengtsson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin, Anders Andersson, Anders Mannikoff.

§ 818 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 819 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Bo Fransson.

§ 820 Utse företrädare för årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB

Styrelsen beslutade att utse den av Nossan Förvaltnings AB utsedda företrädaren vid Herrljunga Elektriska AB:s årsstämma till att även vara företrädare vid kommande årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB.

§ 821 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Bo Fransson

HERRLJUNGA KOMMUN

FULLMAKT
2023-03-06

Fullmakt

Härmed intygas att Anders Andersson utsetts att företräda Nossan Förvaltningsaktiebolag vid ordinarie bolagsstämma i Herrljunga Elektriska AB 2023-03-15. Beslutet fattades på styrelsesammanträde i Nossan Förvaltningsaktiebolag 2023-03-06.
Beslut fattades också om att utse Gunnar Ingvarsson som ersättare.

Herrljunga 2023-03-06

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

AA
AA

Meddelande 16

DIARIENUMMER:	KS 242/2015 900
FASTSTÄLLD:	KF§24/20160308
VERSION:	2
SENAST REVIDERAD:	KS 213/2019 900 KF 191210 §189
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunchef

Ägardirektiv

Gemensamt ägardirektiv för bolag ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag – Koncernen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja
växa!

Det gemensamma ägardirektivet är fastställt av Herrljunga kommun i Kommunfullmäktige 2016-03-08 § 24 och antaget vid bolagens årsstämmor mars 2016. Det gemensamma ägardirektivet är senast reviderat 2019-12-10 KF §189.

Visionen för Herrljunga kommun

VÅGA – VILJA – VÄXA

De kommunala aktiebolagen och stiftelsen ska arbeta i enlighet med av Herrljunga kommunfullmäktige antagna vision, övergripande mål och inriktningsmål.

I Herrljunga kommuns utvecklingsplan "Växtkraft 10 000" framgår att en välskött kommunal ekonomi är en förutsättning för att nå det övergripande strategiska målet med 10 000 invånare år 2020. Med det menas att en ansvarsfull hushållning med skattemedel är en förutsättning för att kommunen ska kunna utgöra en aktiv och handlingskraftig part i utvecklingsarbetet och därmed kunna garantera en god offentlig service till medborgarna.

Övergripande strategiska mål

Herrljunga kommun har 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål

För att nå det övergripande målet har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål, vilka är:

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!
- Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!
- Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!
- Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!
- Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktiga antagna personalpolitiska programmet!

Gemensamt ägardirektiv

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen (nedan benämnd koncernen) gäller följande gemensamma ägardirektiv.

I detta dokument, gemensamt ägardirektiv, anges det som gäller för samtliga bolag som ingår i koncernen. För varje bolag finns dessutom ett särskilt ägardirektiv som innehåller unika direktiv för just det bolaget, samt eventuella preciseringar av det som ingår i detta dokument.

Varje bolag ska via det särskilda ägardirektivet ha ett väl kommunicerat uppdrag, så att bolaget med god kvalité och resurseffektivt kan förverkliga uppsatta mål.

Det gemensamma ägardirektivet och det särskilda ägardirektivet är fastställt och beslutat av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun och därefter antagna på bolagsstämma i bolagen.

1. Allmänt

Herrljunga kommun bedriver en del av sin verksamhet i bolagsform. Bolagen har samma övergripande syfte som den verksamhet som bedrivs i förvaltningsform, nämligen att skapa nytta för Herrljunga kommun och dess medborgare. Herrljunga kommun har organiserat bolagsverksamheten i en koncern med Nossan Förvaltningsaktiebolag som moderbolag.

1.1 Regelverk och begränsningar

De kommunala bolagen ska i sin verksamhet förhålla sig till två övergripande lagar, dels kommunallagen (KL) och dels aktiebolagslagen (ABL). Det innebär att bolagen har en sammansatt uppgift där det ska råda balans mellan allmännytta (nytta för medborgarna) och affärsmässighet (en strikt företagsekonomisk lönsamhet). Ovanstående uppgift skrivs ut i respektive bolags bolagsordning och utgör det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolagen är instrument för att sköta kommunala angelägenheter och begränsas av samma kommunalrättsliga principer som övrig kommunal verksamhet i den mån inget särskilt är stadgat i lag. Bolagen får således inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som inte är förenligt med de kommunala principerna (se kapitel 3).

Förutom genom lag och författning regleras bolagens verksamhet och bolagens förhållande till kommunen genom:

- bolagsordning
- gemensamt ägardirektiv och särskilt ägardirektiv för respektive bolag
- av fullmäktige antagna program, planer, visioner, policys och andra styrdokument som anges i ägardirektiven.

1.2 Principer för styrning

Herrljunga Kommun ska ha en aktiv ledning och styrning av sina bolag. Detta innebär bl. a. att löpande utvärdera:

- verksamheten och verksamhetsformen
- bolagens strategier och mål
- hur bolagen sköts av bolagsledningen och styrelsen

Moderbolaget Nossan Förvaltningsaktiebolag skall utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Det ska finnas en aktiv dialog och kommunikation mellan moderbolaget och dotterbolagen. Nossan Förvaltningsaktiebolag skall i förekommande fall rapportera till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

1.3 Ägardirektivets syfte

Syftet med ägardirektiven är att det dels ska finnas en tydlighet i förhållandet mellan dotterbolagen och moderbolaget i koncernen och dels en tydlighet i förhållandet mellan moderbolaget, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolagen ska vidare med hjälp av ägardirektiven ha ett så väl kommunicerat uppdrag som möjligt så att respektive bolag på ett resurseffektivt sätt och med god kvalitet kan förverkliga uppsatta mål.

2. Ägarstyrning – ansvarsfördelning

2.1 Ägaransvar enligt kommunallagen

I 10 kap 2-4 §§ KL anges att kommunfullmäktige kan överlämna vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag och vad som då ankommer på kommunfullmäktige att besluta.

2.2 Ägarens uppsikt enligt kommunallagen

Bolagen står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt enligt 6 kap. 1 § KL, denna uppsiktsplikt kan inte delegeras. Kommunfullmäktige har emellertid uppdragit åt Nossan Förvaltningsaktiebolag att utöva tillsyn samt uppföljning av de bolag som ingår i koncernen.

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap 9 § KL har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

2.3 Bolagsstämmor

På bolagsstämman utövas aktieägarnas lagstadgade inflytande i bolaget och stämman är därför ett forum för kommunen att utöva formell ägarstyrning. Bolagstämman utgör således bolagets högsta beslutande organ.

Utöver vad som anges i bolagsordningen om bolagsstämma ska också följande gälla:

Kommunstyrelsen utser ägarrepresentant till bolagsstämmor i Nossan Förvaltningsaktiebolag. Styrelsen för Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentant till övriga bolags årsstämmor.

2.4 Bolagens styrelser

Tillsättande

Styrelseledamöterna i respektive bolag ska utses av kommunfullmäktige och anmälas på bolagsstämman. I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 10 kap. 4 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om hur styrelseledamöter ska utses.

Uppgifter

Respektive bolags styrelse svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som har beslutats på årsstämman. Styrelsen ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

2.5 Verkställande direktör

Tillsättande

Styrelsen i respektive bolag utser verkställande direktör. Inför tillsättande och entledigande av verkställande direktör ska samråd ske med Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse samt kommundirektör. Innan rekryteringsprocess gällande tillsättande av VD startar ska samråd ske med Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse samt kommundirektör om kravprofil samt tjänstens utformning och villkor.

Uppgifter

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Den verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet.

3. Kommunalrättsliga principer

Bolagen bedriver kommunal verksamhet. För sådan verksamhet gäller bland annat principer enligt KL såsom lokaliseringsprincipen, likställighetsprincipen, förbud mot riktat stöd till enskild näringsidkare samt självkostnadsprincipen. Koncernens bolag har ett ansvar att efterleva dessa principer om inget annat framgår av lag, vilket också följer av bolagens bolagsordningar.

3.1 Lokaliseringsprincipen (2 kap § 1 KL)

Bolagen ska normalt endast bedriva sin verksamhet inom det geografiska området Herrljunga kommun. Lokaliseringsprincipen gäller inte för verksamheter som undantas enligt ellagen.

3.2 Likställighetsprincipen (2 kap § 3 KL)

Bolagen ska behandla de kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annan behandling.

3.3 Förbud mot riktat stöd till enskild näringsidkare (2 kap § 8 KL)

En kommun får allmänt främja näringslivet men får inte stödja en enskild näringsidkare såvida det inte finns synnerliga skäl. Ovanstående gäller även bolagen.

3.4 Självkostnadsprincipen (8 kap § 6 KL)

Bolagen ska vid sin prissättning räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att också relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska också ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på eget kapital. Självkostnadsprincipen gäller inte för verksamheter som undantas enligt speciallagstiftning såsom ellagen, fjärrvärmelagen eller lagen om allmännyttiga bostadsbolag etc.

4. Insyn och ägardialog

4.1 Information till allmänheten

Koncernens bolag ska skapa lämpliga förhållanden för återkommande dialog med allmänheten utifrån varje bolags förutsättningar. Bolagen ska kännetecknas av öppenhet och ett serviceinriktat arbetssätt.

4.2 Kommunens insyn i bolagens verksamhet

Bolagen ska hålla Nossan Förvaltningsaktiebolag informerad om sin verksamhet och planerade åtgärder av vikt. Nossan Förvaltningsaktiebolag äger rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolagen och deras verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån detta inte möter hinder på grund av författningsreglerad sekretess.

Bolagen ska löpande sända följande handlingar till Nossan Förvaltningsaktiebolag samt till kommunens registrator (herrljunga.kommun@admin.herrljunga.se):

- protokoll från styrelsemöten och bolagsstämma, inklusive bilagor
- årsbudget och eventuell flerårsplan
- affärsplan, ekonomiska rapporter, delårsrapport och underlag för koncernbokslut
- årsredovisning med revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport

Bolagen ska i övrigt lämna de uppgifter och handlingar som Nossan Förvaltningsaktiebolag eller kommunstyrelsen begär.

Bolagens styrelser ska årligen i årsredovisningen, utöver vad som stadgas i ABL, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.

4.3 Ägardialog

Nossan Förvaltningsaktiebolag ska under året ha en återkommande dialog med bolagen. I förekommande fall behandlas dessa ärenden av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bolagens årsstämmor är ett naturligt tillfälle för samlad dialog. Därutöver hålls ägardialoger, normalt två per år med Nossan Förvaltningsaktiebolag samt två per år med kommunstyrelsens presidie.

5. Frågor av principiell beskaffenhet

5.1 Inhämtande av moderbolagets ställningstagande

Bolagen i koncernen ska bereda Nossan Förvaltningsaktiebolag möjlighet att ta ställning innan sådana beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Till denna beslutskategori hör:

- Planer som gäller ändrad inriktning av bolagets verksamhet eller start av ny rörelsegren eller nedläggning av befintlig sådan
- Förvärv, bildande, försäljning eller fusionering av dotterbolag
- Förvärv av aktier i annat företag om inget annat anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv
- Förvärv eller försäljning av fastigheter vilka är av sådan omfattning att de påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Större investeringar vilka är av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bolagets långsiktiga ekonomi

5.2 Inhämtande av kommunfullmäktiges ställningstagande

Det ankommer på Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse att bedöma när ett ärende är av sådan vikt eller principiell beskaffenhet att det ska lämnas vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Följande ärenden ska dock alltid föreläggas kommunfullmäktige:

- förvärv, bildande eller försäljning av dotterföretag
- förvärv av aktier i annat företag om inte annat anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv
- större/strategiska försäljningar eller köp av fastigheter
- större investeringar som ändrar inriktning på nuvarande verksamhet och/eller som väsentligt kan påverka bolagets ekonomi eller annars är av strategisk betydelse för kommunen.

I ärenden där koncernen kan lida skada genom att avvakta kommunfullmäktiges beslut äger Nossan Förvaltningsaktiebolags styrelse fatta beslut utan att höra kommunfullmäktige. I sådant fall ska beslutet i efterhand rapporteras till kommunfullmäktige.

6. God ekonomisk hushållning

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§.

Gemensamt för bolagen i koncernen är att Herrljunga Kommuns ägande är långsiktigt, vilket påverkar utformningen av vision, verksamhetsmål och finansiella mål. Utgångspunkten är därför bl a att avkastningen som bolagen genererar huvudsakligen ska användas i koncernen. För finansiella mål är inriktningen att bolagen skall sträva efter, en för branschen, god resultatnivå och soliditet i syfte att bolagen skall kunna utveckla sin verksamhet och att kommunens risktagande minskar. Detaljerade mål för varje bolag finns i bolagets särskilda ägardirektiv.

Bolagen ska i övrigt förvalta sin fasta egendom så effektivt att den behåller eller ökar sitt värde.

7. Tillämpning av övergripande beslut och styrdokument

7.1 Övergripande

Koncernen omfattas, utöver nämnda regelverk och begränsningar i 1.1, av de övergripande beslut och styrdokument för kommunen som fastställs av kommunfullmäktige. Dokumenten, och eventuella preciseringar för respektive bolag som anges i det särskilda ägardirektivet, ska bekräftas på årsstämman.

7.2 Särskilda uppdrag

Eventuella preciseringar för respektive bolag anges i det särskilda ägardirektivet. Särskilda uppdrag som getts till ett eller några bolag anges i respektive bolags särskilda ägardirektiv.

7.3 Bolagens styrelser

Arvode till styrelse och lekmannarevisorer utgår enligt kommunens arvodesregler. Lekmannarevisorer ska tillställas protokoll.

7.4 Resor

Beslut om utlandsresa (utanför Norden) för VD beslutas av ordförande i respektive bolag.

8. Ekonomi

Övergripande ekonomiska och finansiella mål för koncernen beskrivs under avsnitt 6 samt i respektive bolags särskilda ägardirektiv.

8.1 Finansförvaltning

Koncernen Nossan Förvaltningsaktiebolag omfattas av kommunens finanspolicy. Herrljungas kommunstyrelseförvaltning samordnar all finansförvaltning för kommunkoncernen. Bolagens kapitalbehov ska tillgodoses genom "internbankverksamhet". Bolagen ska vara anslutna till Herrljunga kommuns finansiella koncernkonto.

8.2 Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott

Bolagen ska lämna koncernbidrag/utdelning som årligen beslutas av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Koncernbidrag som utgör bokslutsregleringar inom koncernen beslutas av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Koncernbidragen fastställs i samband med att årsredovisningen behandlas vid respektive bolags årsstämma.

Respektive bolag ska varje år disponera resultatet så att det, i förekommande fall, fastställda utdelningskravet i form av koncernbidrag eller utdelning till ägaren kan uppfyllas.

8.3 Tidplaner för budget, uppföljning och bokslut

Bolagen ska i budget inför det kommande året i samråd med moderbolaget planera hur det budgeterade resultatet ska disponeras. Bolagen ska medverka i den koncernredovisning som bolagskoncernen respektive kommunkoncernen är skyldig att upprätta, samt avlämna ekonomirapporter, delårsrapporter och årsredovisning på tider som Herrljunga kommunstyrelseförvaltning alternativt Nossan Förvaltningsaktiebolag beslutar.

8.4 Uppföljning

Bolagens styrelse och verkställande direktör ska i förvaltningsberättelsen redovisa hur verksamheten har bedrivits och utvecklats under det gångna året i förhållande till det ändamål som bolagsordningen anger, samt hur måluppfyllelsen har varit vad gäller de mål som finns angivna i ägardirektivet.

Utöver aktiebolagslagen stadgar ska bolagens förtroendevalda revisorer, mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagen och dess verksamheter, medverka i granskning enligt kommunallagen och pröva huruvida verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolagens lekmannarevisorer har i uppdrag att i granskningsrapport redogöra för genomförd förvaltnings- och verksamhetsrevision och bedömning av utfallet av verksamheten i form av ändamålsuppfyllelse och måluppfyllelse.

8.5 Övrigt

Bolagen får inte pantsätta aktier eller lämna borgen.

9. Samordning inom koncernen och mellan kommunen och koncernen

Bolagen ska i sin verksamhet tillämpa ett koncerntänkande och samordning ska bland annat ske där vinst kan uppstå för kommunkoncernen som helhet. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska tillsammans med bolagen verka för ett totalekonomiskt effektivt resursutnyttjande inom koncernen samt i relation till kommunen. Samhörigheten ska stärkas och den samlade koncernnyttan ska vara vägledande i all verksamhet. Så långt det är möjligt ska kommunens kompetenser inom områden såsom HR, finans, juridik, kommunikation och upphandling komma bolagen till del.

10. Administrativa rutiner

10.1 Bolagens handlingar

Bolagen ska hålla sina handlingar förvarade och registrerade så att återsökning kan ske enligt offentlighets- och sekretesslagen. I bolag där kommunen utövar rättsligt bestämmande inflytande ska bolaget arkivera sina handlingar enligt arkivlagen. Vad som gäller för kommunens arkivvård ska också tillämpas av bolagen.

10.2 Utlämnande av allmänna handlingar

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar gälla också handlingar hos koncernens bolag då kommunen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Ovanstående gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

11. Extraordinär händelse och höjd beredskap

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap reglerar kommunens skyldighet att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Bolaget har skyldighet att ingå i kommunens krisorganisation och på samma sätt som kommunen planera sin verksamhet för robusthet och skydd mot extraordinära händelser. Således skall bolaget upprätta plan för extraordinära händelser, revidera planen årligen och se till att planerna bygger på riskanalyser inom respektive verksamhetsområde. Vidare ska bolaget, i den utsträckning som de blir kallade, delta i övningar som kommunen genomför i krishantering.

Bolaget har skyldighet att omedelbart till kommundirektören anmäla händelser som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

På begäran av krisledningsnämnden är bolaget skyldigt att bistå krisledningsnämnden vid extra ordinär händelse eller höjd beredskap i den omfattning som den extra ordinära händelsen eller den höjda beredskapen bedöms kräva.

Meddelande 16

DIARIENUMMER:	KS 244/2015 529
FASTSTÄLLD:	KF§28/20160308
VERSION:	2
SENAS T REVIDERAD:	KS 213/2019 900 KF 191210 §192
GILTIG TILL:	Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR:	Kommunchef

Ägardirektiv

Särskilt ägardirektiv för Herrljunga Elektriska AB 556006-9816, med tillhörande dotterbolag, ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag – Koncernen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja
växa!

Det särskilda ägardirektivet är fastställt av Herrljunga kommun i Kommunfullmäktige 2016-03-08 § 28 och antaget vid bolagets årsstämma våren 2016. Det särskilda ägardirektivet är senast reviderat 2019-12-10 KF §192.

Visionen för Herrljunga kommun

VÅGA – VILJA – VÄXA

De kommunala aktiebolagen och stiftelsen ska arbeta i enlighet med av Herrljunga kommunfullmäktige antagna Vision, Övergripande mål och Inriktningsmål.

I Herrljunga kommuns utvecklingsplan "Växtkraft 10 000" framgår att en välskött kommunal ekonomi är en förutsättning för att nå det övergripande strategiska målet med 10 000 invånare år 2020. Med det menas att en ansvarsfull hushållning med skattemedel är en förutsättning för att kommunen ska kunna utgöra en aktiv och handlingskraftig part i utvecklingsarbetet och därmed kunna garantera en god offentlig service till medborgarna.

Övergripande strategiska mål

Herrljunga kommun har 10 000 invånare år 2020.

Inriktningsmål

För att nå det övergripande målet har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål, vilka är:

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!
- Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!
- Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!
- Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!
- Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktiga antagna personalpolitiska programmet!

Särskilt ägardirektiv koncernen Herrljunga Elektriska AB

1. Allmänt

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller ett gemensamt ägardirektiv. För koncernen Herrljunga Elektriska och bostadsbolaget Herrljungabostäder AB finns också ett särskilt ägardirektiv.

Det gemensamma ägardirektivet och det särskilda ägardirektivet är fastställt och beslutat av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun och därefter antagna på bolagsstämma i bolagen.

2. Syfte med bolagets verksamhet

Koncernen Herrljunga Elektriska AB består av moderbolaget Herrljunga Elektriska AB (556006-9816) samt de helägda dotterbolagen Herrljunga Vatten AB (556739-5347) och Herrljunga Elkraft AB (556525-9206). Herrljunga Elektriska AB äger även 50 % av bolaget Trollabo Kraft AB (556486-7777).

Ändamålet med koncernens verksamhet är att:

- Främja trygg försörjning och nyttig användning av el- och värmeenergi, vatten, avlopp och elektronisk kommunikation företrädesvis inom Herrljunga kommun.
- Äga och förvalta såväl lös som fast egendom.
- Tillgodose distributionen av elektrisk energi inom fastställt koncessionsområde.
- Tillgodose allmänna vattentjänster inom fastställda VA-områden (Herrljunga kommun och Fåglavik, delvis i Vara kommun).
- Tillhandahålla tjänster för effektiv användning av el- och värmeenergi, dricksvatten och elektronisk kommunikation.
- Främja förnybar el- och värmeproduktion samt eldrivna transporter.
- Vara en komplett leverantör av konkurrenskraftiga, hållbara lösningar inom nämnda verksamheter samt inom annan förenlig verksamhet för att härigenom främja kommuninvånarnas intressen.

Tillgång till hållbara, trygga och kostnadseffektiva lösningar för energi, VA och kommunikation är viktiga faktorer för Herrljunga kommuns utveckling. Herrljunga kommun äger koncernen Herrljunga Elektriska AB bland annat för att kunna upprätthålla god lokal service och säkerställa leverans av el- och energitekniska tjänster, vattentjänster och elektronisk kommunikation till långsiktigt stabila priser.

3. Mål och riktlinjer

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen genom ett policydokument för verksamhets- och ekonomistyrning. Genom de särskilda ägardirektiven ger fullmäktige riktning och målsättningar för de kommunalt ägda bolagen.

Redovisning och uppföljning av mål sker vid återkommande ägardialoger samt på årsstämman för ägarna. Styrelsen för koncernen Herrljunga Elektriska AB ansvarar för hur bolagen avser uppfylla nedanstående mål i det löpande strategi- och planeringsarbetet.

3.1 Verksamhetsmål

Koncernen Herrljunga Elektriska AB:s kärnverksamhet är leverans och försäljning av eldistributionstjänster (definierade som de uppgifter ett elföretag är skyldigt att utföra inom ellagstiftningen), fjärrvärme (definierade som de uppgifter ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att utföra inom fjärrvärmelagstiftningen), allmänna vattentjänster (definierade som de uppgifter en VA-huvudman är skyldig att utföra inom VA-lagstiftningen), elhandelstjänster, el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation och elservice samt tjänster för elektronisk kommunikation (stadsnät). Koncernen ska vara samhällsnyttig på affärsmässiga grunder med undantag för allmänna VA-tjänster där självkostnadsprincipen är lagstadgad.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB ska:

- Kontinuerligt stärka sin position på respektive marknad. Kunderna ska uppfatta koncernen som en attraktiv och utvecklingsorienterad med hög drift- och leveranssäkerhet.
- Aktivt verka för en positiv utveckling av energibranschen och stadsnäten i regionen och landet. Här ingår samverkan med gymnasie- och högskolor för utbildning av elever inom koncernens kärnverksamheter.
- Bidra till att skapa goda förutsättningar för kommunens och näringslivets utveckling.
- Sträva efter att avgifterna för elnät och VA ska vara lägre än medelvärdet för motsvarande avgifter i landets kommuner.
- Erbjuda tjänster för försäljning av el.
- Äga del av Trollabo Kraft AB och där eller i övrigt bedriva produktion av förnybar el.
- Arbeta för målsättningen att alla hushåll och företag i kommunen ska erbjudas bredband utan upplevd begränsning (minst 100 Mbit/s).
- Arbeta aktivt för att utöka antalet tillgängliga tjänster i stadsnätet i syfte att öka konkurrensen och antalet aktiva kunder.
- Erbjuda attraktiva lösningar för elektromobilitet och aktivt medverka till elektrifiering av transporterna.
- Erbjuda attraktiva lösningar för småskalig produktion av el exempelvis genom solceller.

3.2 Finansiella mål

3.3.1 Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB

Resultatet efter finansiella poster för moderbolaget Herrljunga Elektriska AB ska uppgå till ett belopp som motsvarar lägst 8 % av justerat eget kapital[1] som ett rullande medelvärde över fyra år.

Soliditeten för moderbolaget Herrljunga Elektriska AB ska överstiga 35 %.

3.3.2 Dotterbolaget Herrljunga Vatten AB

Bolaget ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att kostnaderna för tillhandahållandet av allmänna vattentjänster täcks genom taxor enligt självkostnadsprincipen som anges i lagen om allmänna vattentjänster.

Tjänster som faller utanför tillämpningsområdet för lagen om allmänna vattentjänster får erbjudas i begränsad omfattning om dessa i övrigt faller inom ramen för koncernens mål och riktlinjer. Där sådana tjänster erbjuds på en konkurrensutsatt marknad ska det ske på affärsmässiga grunder och i övrigt enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

[1] Justerat eget kapital definieras som beskattat och obeskattat eget kapital. De obeskattade reserverna reduceras med latent skatt till aktuell skattesats.

3.3.3 Dotterbolaget Herrljunga Elkraft AB

Bolaget är vilande.

3.3.4 Intressebolaget Trollabo Kraft AB (50 % ägande)

Finansiella mål beslutas i samråd med övriga ägare.

Årsredovisning för

Herrljunga Elkraft AB

556525-9206

Räkenskapsåret

2022-01-01 - 2022-12-31

Innehållsförteckning:

	Sida
Förvaltningsberättelse	3
Resultaträkning	5
Balansräkning	6-7
Noter	8
Underskrifter	9

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Herrljunga Elkraft AB intygar härmed dels att denna kopia av årsredovisningen överensstämmer med originalet, dels att resultat- och balansräkningen fastställts på årsstämma 2023-___-___.

Stämman beslutade också att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Herrljunga 2023-___-___

Anders Mannikoff, Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Herrljunga Elkraft AB, org.nr 556525-9206, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022, bolagets 27:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Herrljunga Kommun.

Allmänt om verksamheten

Herrljunga Elkraft AB är ett helägt dotterbolag till 556006-9816 Herrljunga Elektriska Aktiebolag.

Koncernredovisning

Koncernredovisning upprättas av 556637-5746 Nossan Förvaltningsaktiebolag, som också omfattar de av Herrljunga Elektriska AB helägda dotterbolagen 556525-9206 Herrljunga Elkraft AB och 556739-5347 Herrljunga Vatten AB.

Verksamhetens art och inriktning

Bolagets verksamhet är vilande.

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

		2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	Tkr	-	-	-	-
Balansomslutning	Tkr	551	551	551	551
Soliditet	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserad vinst	Årets resultat
Vid årets början	500 000	51 120	0	0
Disposition enl årsstämmobeslut		0		0
Årets resultat				1
Vid årets slut	**500 000**	**51 120**	**0**	**1**

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att ansamlat resultat, kronor 1 balanseras i ny räkning.

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-01-01* *2022-12-31*	*2021-01-01* *2021-12-31*
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		0	0
Rörelseresultat		0	0
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter		1	0
Resultat efter finansiella poster		1	0
Resultat före skatt		1	0
Årets resultat		1	0

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos koncernföretag		550 732	550 732
Övriga fordringar		389	388
		551 121	551 120
Summa omsättningstillgångar		551 121	551 120
SUMMA TILLGÅNGAR		551 121	551 120

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (5 000 aktier)		500 000	500 000
Reservfond		51 120	51 720
Summa bundet eget kapital		551 120	551 720
Ansamlad förlust		0	-600
Årets resultat		1	0
		1	0
Summa eget kapital		551 121	551 120
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		551 121	551 120

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper
Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade från föregående år.

Not 2 Anställda och personalkostnader
Bolaget har inte haft några anställda under verksamhetsåret. Ersättningar till styrelsen har ej utgått.

Not 3 Revisionskostnader
Verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal. I detta avtal ingår kostnad för revisionsuppdrag.

Underskrifter

Herrljunga 2023-02-22

Claes Unosson
Styrelseordförande

Niklas Arvidsson

Erik Alavik

Bo Fransson

Fredrik Johansson

Linda Johansson

Ebba Jansson

Johan Martinsson

Anders Ekstrand

Anders Mannikoff
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2023-___-___
Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB

Peter Olofsson Wank, auktoriserad revisor

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Anders Ekstrand, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Leif Fogel, Robert Holmén, Anders Mannikoff samt via Teams och del av tiden Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson, båda från PwC.

§ 809 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 810 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Anders Ekstrand.

§ 811 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom och lades därefter till handlingarna.

§ 812 Rapportering från revisionen

Peter Olofsson Wank och Tomas Johansson rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

§ 813 Rapportering från verksamheterna

VD rapporterade kortfattat om verksamheterna enligt följande:

Elnät är klara med sambyggnaden av elnät-fibernät i Fåglavik, endast raseringsarbete av ersatta luftledningar återstår. En elinstallatör byter arbetsuppgifter, lämnar El-/energiteknik och går över till Elnät under april. Vattenfall har meddelat att man räknar med att bli klara med sina arbeten i mottagningsstation Lida under våren. Dessa arbeten är en följd av den utökade industrin i Ljung. Nya elnätsavgifter är införda sedan årsskiftet.

El-/energiteknik upplever fortsatt en mycket hög beläggning inom i stort sett alla områden, dvs industri, kommunal verksamhet, entreprenader och service. Resurserna är förstärkta genom inlåning av personal för mekaniska montagearbeten. Chefen för El-/energiteknik har meddelat att han lämnar till sommaren för att gå in i familjeföretaget. Rekrytering av en ersättare är påbörjad.

Stadsnät är klara med fibernätsutbyggnaden i Fåglavik. Fibernoden i Herrljunga är ombyggd och installation av ny reservkraft pågår. Flera nya stamledningar är på gång i Herrljunga. Personal är stundtals utlånad till El-/energiteknik.

Fjärrvärmen planerar för ombyggnad av kulvertnätet i Mörlanda, ett nät från 1970-talet. En första etapp beräknas vara klar under året. Reservkraft är installerad i en av panncentralerna, idrifttagning återstår.

§ 814 Granska och besluta om 2022 års bokslut

VD presenterade årsredovisningen för 2022 och svarade på styrelsens frågor.

Styrelsen beslutade att godkänna och underteckna den framlagda årsredovisningen för 2022. Årsredovisningen överlämnas till revisor för underskrift och därefter till årsstämman för fastställelse.

TW AE

§ 815 Utse företrädare för årsstämma i Trollabo Kraft AB

Styrelsen beslutade att utse Claes Unosson som företrädare vid kommande årsstämma i Trollabo Kraft AB.

§ 816 Övriga frågor

a. Styrelsen behandlade lekmannarevisorernas rapport och fann, med ledning av denna, inget skäl att vidta några särskilda åtgärder.
b. VD rapporterade om det pågående arbetet med renodling av elnätsverksamheten med anledning av ändringar i ellagen. Lagändringen kommer att medföra förändringar av koncernstrukturen i Herrljunga Elektriska AB.

§ 817 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-06

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Ekstrand

Plats: Herrljunga Elektriska AB:s kontor, Herrljunga.

§ 1 Stämmans öppnande
Stämman öppnades av Claes Unosson.

§ 2 Val av ordförande och sekreterare vid stämman
Claes Unosson valdes att leda stämmoförhandlingarna. Till sekreterare för mötet valdes Anders Mannikoff.

§ 3 Upprättande och godkännande av röstlängd
Vid upprop fanns följande aktieägare representerade:

Aktieägare	Antal aktier	
Nossan Förvaltnings AB	17 967	Företrädda av Anders Andersson, se bilaga 1.

Sammanlagt 17 967 aktier av 18 000 var representerade vid stämman, se bilaga 2.

Ovanstående godkändes som röstlängd och det meddelades att varje aktie äger en röst.

Övriga närvarande vid stämman var: Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Madeleine Bengtsson, Bo Fransson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Ebba Jansson, Fredrik Johansson, Linda Johansson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin.

§ 4 Val av en eller två justeringsmän
Till att jämte ordföranden justera stämmoprotokollet valdes Anders Andersson.

§ 5 Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad
Personlig kallelse till samtliga aktieägare har sänts ut med post 2023-02-27.
Stämman beslutade att kallelse skett i behörig ordning.

§ 6 Godkännande av dagordning
Dagordningen godkändes.

§ 7 Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport
Claes Unosson redovisade framlagd årsredovisning, revisionsberättelse för 2022 samt lekmannarevisorns granskningsrapport över 2022 års förvaltning.

§ 8.1 Fastställande av resultat- och balansräkningen
Stämman godkände och fastställde den genomgångna resultat- och balansräkningen för verksamhetsåret 2022.

§ 8.2 Dispositioner beträffande bolagets vinst enligt den fastställda balansräkningen
Stämman beslutade att disponera vinstmedel enligt följande (kronor):

Till förfogande:	balanserat vinst	21 773 359
	årets vinst	6 613 334
		28 386 693
Disponeras så att:	till aktieägare utdelas 150 kr per aktie	2 700 000
	i ny räkning överföres	25 686 693
		28 386 693

Anders Andersson meddelade att Nossan Förvaltnings AB tar ut aktieutdelning och koncernbidrag så att summa aktieutdelning och koncernbidrag motsvarar 150 kr per aktie, dvs 2 695 050 kr.

§ 8.3 Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören
Stämman beslutade att lämna ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktören.

§ 8.4 Fastställande av tidpunkt för utbetalning till aktieägare
Stämman beslutade att utbetalning av aktieutdelning till minoritetsägarna skall ske när stämmoprotokollet är justerat, och till Nossan Förvaltnings AB efter samråd med mottagaren.

§ 8.5 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor
Stämman beslutade att följa Herrljunga Kommuns reglemente för arvoden och ersättningar till förtroendevalda i bolag och stiftelse (KF §125/2022-08-22).
Yrkesrevisorer enligt löpande räkning.

§ 8.6 Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse
I enlighet med bolagsordningen har kommunfullmäktige i Herrljunga kommun valt (KF §25/2023-02-06) samtliga styrelseledamöter samt styrelsens ordförande.

Av KF valda ledamöter:	Madeleine Bengtsson	Bo Fransson
	Richard Hällfärdsson	Fredrik Johansson
	Annika Löfgren Lundkvist	
	Ove Severin	Claes Unosson
Av KF vald ordförande:	Claes Unosson	

De lokala fackförbunden informerade att deras valda arbetstagarledamöter är:

Ledamöter:	Robert Holmén	Linda Johansson
Suppleanter:	Emil Jonsson	Mattias Fredriksson

§ 8.7 Anmälan och fastställande av val av revisor

Anders Andersson föreslog omval av PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor. Stämman fastställde PWC som revisionsbolag och Peter Wank som huvudansvarig revisor.

§ 8.8 Anmälan och fastställande av val av lekmannarevisor

Av KF valda (KF §33/2023-02-06):

Ordinarie:	Ann Welander	Lars-Erik Wessbo
Ersättare:	Kenth Hassmer	

§ 8.9 Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

Beslut om antagande av ägardirektiv. Stämman beslutade att anta ägardirektiv KF §189/2019-12-10 samt KF §192/2019-12-10, se bilaga 3-4.

§ 9 Avslutning

Anders Andersson framförde ett tack till styrelsen och alla övriga i bolaget för ett väl genomfört år.

Ordföranden tackade för visat intresse och avslutade stämman.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Anders Andersson

HERRLJUNGA KOMMUN

FULLMAKT
2023-03-06

Fullmakt

Härmed intygas att Anders Andersson utsetts att företräda Nossan Förvaltningsaktiebolag vid ordinarie bolagsstämma i Herrljunga Elektriska AB 2023-03-15. Beslutet fattades på styrelsesammanträde i Nossan Förvaltningsaktiebolag 2023-03-06.
Beslut fattades också om att utse Gunnar Ingvarsson som ersättare.

Herrljunga 2023-03-06

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

Meddelande 18

	Namn	Adress	Postnr	Ort	Mobil	Hem	Tfn	Aktier
1	Hagnert Karin	Mjäldrunga Persgården 2	521 54	FLOBY				10
2	Ingvarsson Gunnar	Älggatan 15	524 31	HERRLJUNGA	0705-222941	0513-12391		2
3	Lundqvist Lars	Bosgården Mjäldrunga	520 40	FLOBY	070-5490105			16
4	Majtorp Christer	Bondegatan 9	722 11	VÄSTERÅS	070-1801803			3
5	Rydsmo Peter	Södra Björke Jonstorp 1	524 95	LJUNG	0703-760056	0513-20006		2
6	Nossan Förvaltnings AB	Box 201	524 23	HERRLJUNGA				17967
								18000

Till styrelse och årsstämman för

Herrljunga Elektriska AB med org. nr. 556006-9816

Till *kommunfullmäktige* i ***Herrljunga kommun***

Granskningsrapport för år 2022

Bakgrund

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut. Styrelsens och VD:s ansvar gäller även föreskrifter, kommunala ändamål och befogenheter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamheten och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer, har granskat Herrljunga Elektriska AB:s verksamhet under räkenskapsåret 2022.

Genomförande

Vi, lekmannarevisorer har tillsammans med sakkunnigt biträde genomfört samtal med VD om bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll, resultat, nuvarande och kommande utmaningar och planer. Vi har även gått igenom utvald dokumentation.

Resultat

Av ägardirektiven (KF 191210 §192) framgår bland annat att Herrljunga Elektriska AB:s resultat ska efter finansiella poster för moderbolaget Herrljunga Elektriska AB uppgå till ett belopp som motsvarar lägst 8 % av justerat eget kapital som ett rullande medelvärde över fyra år. Soliditeten ska överstiga 35%. Av bolagets årsredovisning noteras att Herrljunga Elektriska AB:s resultat för 2022 uppgår till 10,7 MSEK, vilket motsvarar en avkastning (justerat eget kapital) på 11,8%. Soliditet uppgår till 57,2%.

Av aktiebolagslagen (ABL 10 kap. 3§) framgår att bolagets interna kontroll ska vara tillräckligt.

Bedömning

Bolaget har med god marginal uppnått ägarens krav avseende soliditet och även avkastningskrav sett snittet under de senaste fyra åren.

Som lekmannarevisorer bedömer vi sammantaget att Herrljunga Elektriska AB:s verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt sätt utifrån syfte och uttryck i bolagsordning och ägardirektiv samt från ekonomisk synpunkt bedrivits på ett tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

Herrljunga den 22 februari 2023

Ann Welander Lars-Erik Wessbo

Av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer

Årsredovisning för

Herrljunga Elektriska Aktiebolag

556006-9816

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-5
Resultaträkning	6
Balansräkning	7-8
Kassaflödesanalys	9
Noter	10-21
Underskrifter	22

Herrljunga Elektriska Aktiebolag
556006-9816

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Herrljunga Elektriska Aktiebolag intygar härmed dels att denna kopia av årsredovisningen överensstämmer med originalet, dels att resultat- och balansräkningen fastställts på årsstämma 2023- - .
Stämman beslutade också att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Herrljunga 2023-

Anders Mannikoff
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Herrljunga Elektriska AB, org.nr. 556006-9816 med säte i Herrljunga, får hänmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022, bolagets 116:e verksamhetsår.

Allmänt om verksamheten

Koncernredovisning

Koncernredovisning upprättas av Nossan Förvaltning AB org. nr: 556637-5746, som också omfattar de av Herrljunga Elektriska AB helägda bolagen Herrljunga Elkraft AB org. nr: 556525-9206 och Herrljunga Vatten AB org. nr: 556739-5347.

STYRELSE
Ordinarie
Claes Unosson, ordf
Erik Alavik
Niklas Arvidsson*
Bo Fransson
Fredrik Johansson
Linda Johansson*
Anders Ekstrand
Johan Martinsson
Ebba Jansson

Suppleanter
Robert Holmén*
Leif Fogel*

* Arbetstagarrepresentanter

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
Anders Mannikoff

REVISORER
Ordinarie
Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

LEKMANNAREVISORER
Ordinarie
Ann Welander
Lars-Erik Wessbo

Suppleant
Jonny Gustafsson

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

Belopp i Mkr

	2022-12-31	*2021-12-31*	*2020-12-31*	*2019-12-31*	*2018-12-31*
Nettoomsättning Mkr	125	111	97	99	94
Resultat efter finansnetto Mkr	10,7	10,3	5,4	6,4	6,1
Balansomslutning Mkr	172	163	137	128	130
Soliditet %	52,5	51,2	55,1	56,1	51,8
Soliditet % rensat värde *	58	55,6	57,3	58,8	55,5
Avkastning totalt kapital %	6,2	6,3	4	5	4,7
Avkastning justerat eget kapital %	11,8	12,4	7,2	8,9	9
Medeltal Anställda	54	53	51	48	46

* Exklusive kundfordringar för Herrljunga Kraft samt för Herrljunga Vatten.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Ekonomi
Resultatet efter finansiella poster uppgår till 10,7 Mkr (10,3 Mkr) vilket blev bättre än budgeterat.

Sammanlagt för Herrljunga Elektriska AB, Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB blev resultatet 9,6 Mkr (10,2 Mkr) före bokslutsdispositioner och skatt. Herrljunga Vatten AB ska driva VA-verksamheten till självkostnad. Herrljunga Elkraft AB är vilande.

Prognos
För 2023 beräknas omsättningen för Herrljunga Elektriska till 121 Mkr samt resultat efter finansnetto till 6,6 Mkr. För Herrljunga Vatten AB beräknas motsvarande belopp bli 23,0 Mkr respektive 0,25 Mkr.

Viktiga förhållanden

Koncernen
Underkoncernen omfattar moderbolaget Herrljunga Elektriska AB, 556006-9816, samt helägda dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB, 556525-9206 och Herrljunga Vatten AB, 556739-5347. Herrljunga Elektriska AB ägs till 99,8 % av Nossan Förvaltning AB.

Verksamhet
Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB:s verksamhet består av fyra affärsområden: Elnät, El-/energiteknik, Fjärrvärme och Stadsnät/IT, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster.

Elnätverksamheten består av elförsörjning till kunder inom större delen av Herrljunga Kommun, samt delar av Vårgårda och Vara Kommuner. Verksamheten innefattar nybyggnad och underhåll av elnätet, samt anslutning av nya kunder.

El-/energiteknik består av elservice och entreprenader av olika slagd energitjänster samt försäljning av elmaterial. Verksamheten fungerar också som stöd till koncernens övriga verksamheter.

Fjärrvärme distribueras i Herrljunga tätort, Mörlanda och Ljung.

Stadsnät tillhandahåller en väl utbyggd fiberinfrastruktur till bostäder och företag i tätort samt till fiberföreningar runt om i kommunen. Nätet är väsentligen fullt utbyggt.

Fastighetsförvaltningen hyr ut lägenheter och lokaler till externa hyresgäster.

Herrljunga Elektriska AB utför tjänster åt dotterbolagen och Herrljunga Kraft.
Herrljunga Vatten AB sköter vatten- och avloppsverksamheten inom kommunens VA-områden.

Herrljunga Elkraft AB:s verksamhet är vilande.

Herrljunga Elektriska AB äger 50 % av Trollabo Kraft AB, som bedriver elproduktion i eget vattenkraftverk i Hudene, samt vindkraftproduktion vid Tolvmanstegen i Strömstad.

Den lokala elhandeln bedrivs av Billinge Energi AB genom varumärket Herrljunga Kraft.
För den lokala verksamheten svarar Herrljunga Elektriska AB genom ett tjänsteavtal.

Verksamhetens kommunala ändamål
Enligt ägardirektiven ska bolaget producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamheter idka annan förenlig verksamhet. Bolaget ska främja kommuninvånarnas intressen genom drift och förvaltning av verksamheterna beskrivna ovan. Bolagets ekonomiska mål ska vara att uppnå en avkastning på eget kapital som uppgår till 8 %, samt en soliditet av minst 35 %.

Dessutom ska till ägaren kommunen lämnas handlingar som informerar om den löpande verksamheten, som styrelseprotokoll, ekonomirapporter, budget, verksamhetsplaner mm.

Under 2022 har de kommunala ändamålen uppfyllts enligt direktiven.

I bolagets ISO-certifierade verksamhetssystem uppdateras löpande handlingsplaner med konkreta förbättringsåtgärder och mål, som följs upp inom bolaget samt vid ISO-revisioner. Handlingsplanerna omfattar kvalitets-, miljö- och arbetsmiljömål.

Verksamhetsgrenar

Elnät
Verksamheten följer fastställd eldistributionsplan.
Underhållsarbetet följer en fastställd underhållsplan.
Tillförd elenergi har uppgått till 97 439 MWh (102 942 MWh).
Genomsnittliga förluster i nätet är 3,4 % (3,5 %). Antal nätabonnemang är 5 281 st.

El- och energiteknik
El- och energiteknik har haft årsomsättning 55,4 Mkr (44,4).

Fjärrvärme
Värmeleveranserna uppgick till 20 917 MWh (22 741 MWh), varav biobränsleproducerat 98 % (98 %).

Stadsnät/IT
Stadsnätstjänsterna omsatte under året 8,1 Mkr (6,5 Mkr). Anslutningsintäkterna för Fåglavik uppgick till ca 700 000kr.

Övrigt
Övriga verksamheter är fastighetsförvaltning för Brage 13 och tjänster till dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB och Herrljunga Vatten AB, samt tjänster till Herrljunga Kraft.
I övrigt se Not 4.

Miljöpåverkan
Bolaget bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral.
Den anmälningspliktiga produktionen om 3,3 GWh (3,8 GWh) har nettoomsättningen 2,1 MKr (2,4 MKr).

Koncernen
Företaget är moderföretag, men med hänvisning till undantagsreglerna i årsredovisnings-lagen 7 kap 2 § upprättas ingen egen koncernredovisning. Det överordnade moderföretaget Nossan Förvaltningsaktiebolag, org.nr. 556637-5746 med säte i Herrljunga upprättar koncernredovisning.

Eget kapital

	Aktie-kapital	*Reserv-fond*	*Balanserad vinst*	*Årets vinst*
Vid årets början	900 000	1 800 000	17 150 703	5 572 656
Omföring av föreg års vinst			5 572 656	-5 572 656
Utdelning			-950 000	
Årets resultat				6 613 334
Vid årets slut	**900 000**	**1 800 000**	**21 773 359**	**6 613 334**

* Utdelning till moderbolaget har ersatts med koncernbidrag.

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

	Belopp i kr
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:	
balanserat resultat	21 773 359
årets resultat	6 613 334
Totalt	28 386 693
disponeras för	
utdelning, [18 000 aktier * 150kr per aktie]	2 700 000
balanseras i ny räkning	25 686 693
Summa	28 386 693

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelning skall betalas.

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen enligt följande redogörelse:

Styrelsen motiverar yttrandet enligt 18 kapitlet 4 § aktiebolagslagen (205:551) med att bolagets resultat och ställning är god, vilket framgår av senaste resultat- och balansrapport.
Styrelsen bedömmer att föreslagen utdelning har täckning i fritt kapital och ligger inom ramen för bolagets utdelningspolicy.

Styrelsen anser att den föreslagna utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet och bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med tilläggsupplysningar.

VD kommenterar

I januari 2022 blir indikationerna allt tydligare om att Ryssland förbereder militära aktiviteter i Sveriges närområde. Ukraina köper in stora mängder pansarvärnsvapen från USA och Storbritannien, amerikanska transportplan flyger högfrekvent till Estland. I gryningen den 24 februari inleder så Ryssland ett anfallskrig mot Ukraina och som en följd inför EU och USA ekonomiska sanktioner mot Ryssland.

Kriget, som ännu pågår till stort mänskligt lidande, får även ekonomiska konsekvenser främst via handel och globala råvarupriser. Kraftigt ökade priser på kol och naturgas påverkar även priserna på den gemensamma europeiska elmarknaden. I Sverige hamnar medelpriset för el på nästan 1,50 kr per kWh vilket är det högsta årspriset någonsin på den nordiska elbörsen NordPool. Det kan jämföras med snittpriset för 2021 som landade på 63 öre, vilket då var den dittills högsta noteringen på NordPool. Höga energipriser i kombination med andra utbudsbegränsningar ledde under året till en hög, bred och ihållande inflation. Detta, i sin tur, ledde till kraftigt höjda styrräntor från riksbanker runt om i världen i ett försök att bekämpa inflationen.

Efter en kall avslutning på året landade årsmedeltemperaturen mestadels på 0,5-1,0 grader över det normala sett till referensåren 1991-2020. Trots oroande tecken på klimatförändringar blev detta en välkommen hjälp till energibesparing kopplad till uppvärmning. Samtidigt innebar det lägre energivolymer i elnäts- (-5,3 %) och fjärrvärmeverksamheten (-8 %). Den högre omsättningen i elnätsverksamheten drevs bl a upp genom den ersättning som betalades ut för arbetet med förmedlingen av regeringens elpriskompensation (499 540 kr). Kraftigt stigande elpriser började under hösten slå igenom som generellt högre driftkostnader där elkostnaden för förluster i elnätet dominerar.

Stadsnäts-/IT-verksamheten byggde under året klart fibernätet i kommunen. Den avslutande etappen blev Fåglavik där ett symboliskt sista spadtag för fiberutbyggnaden togs på luciadagen. Alla hushåll och företag i kommunen har därigenom fått ett erbjudande om fiberanslutning.

Efterfrågan på tjänster från El-/energiteknik har fortsatt varit mycket hög under 2022, i första hand av industrikunder men även av bostadsbyggande. Runt sommaren exploderade också intresset för solel, sannolikt drivet av kraftigt stigande elpriser. Under året har även intresset för stationära batterier ökat, sannolikt drivet av nya affärsmöjligheter för batterier på frekvensmarknaden.

Samverkan med den lokala gymnasieskolan Kunskapskällan har fortsatt som tidigare. Under 2022 rekryterades fyra nya medarbetare, tre elektriker och en VA-tekniker. Två av elektrikerna är avgångselever från Kunskapskällan. Fyra personer slutade varav tre som gick i pension. Vid årets utgång är personalgruppens medelålder 42 år.

VA-verksamheten har sin verksamhetsbeskrivning i årsredovisningen för Herrljunga Vatten AB varför läsaren hänvisas dit för mer information om utvecklingen inom VA.

Det ekonomiska resultatet för 2022 blev åter klart högre än budget (10,7 mot 6,4 Mkr) vilket väsentligen förklaras av särskilt starka resultat för verksamheterna El-/energiteknik och IT-tjänster, men även övriga verksamheter bidrog till resultatet på ett bra sätt.

Med detta vill jag rikta ett varmt tack till styrelsen, till personalen och till alla våra samarbetspartners som genom sitt engagemang och stora ansvarstagande gjort 2022 till ett framgångsrikt år, trots den växande oron i omvärlden.

Anders Mannikoff, VD

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-01-01-2022-12-31*	*2021-01-01-2021-12-31*
Nettoomsättning	*4,7*	123 222 299	109 856 998
Aktiverat arbete för egen räkning		1 968 974	808 914
Övriga rörelseintäkter		260 349	323 527
		125 451 622	110 989 439
Rörelsens kostnader	*7*		
Råvaror och förnödenheter		-56 578 712	-47 936 741
Övriga externa kostnader	*6,8*	-12 432 178	-10 059 916
Personalkostnader	*5*	-38 020 393	-34 951 338
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-7 759 558	-7 711 949
Rörelseresultat		10 660 781	10 329 495
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	*9*	35 366	16 920
Räntekostnader och liknande resultatposter		-22 524	-13 698
Resultat efter finansiella poster		10 673 623	10 332 717
Bokslutsdispositioner	*10*	-2 820 466	-3 302 497
Resultat före skatt		7 853 157	7 030 220
Skatt på årets resultat	*11*	-1 239 823	-1 457 564
Årets resultat		6 613 334	5 572 656

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*12,13,14*	4 192 216	4 424 773
Inventarier, verktyg och installationer	*16,17,18,19*	83 141 124	83 612 264
Pågående nyanläggningar	*15*	1 585 394	572 941
		88 918 734	88 609 978
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	*20*	1 000 000	1 000 000
Andelar i intresseföretag	*21,22*	255 000	255 000
Fordringar hos intresseföretag	*23*	300 000	1 395 480
		1 555 000	2 650 480
Summa anläggningstillgångar		90 473 734	91 260 458
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Råvaror och förnödenheter		4 425 398	3 872 223
		4 425 398	3 872 223
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		46 947 881	43 902 647
Fordringar hos koncernföretag		3 512 544	3 941 893
Upparbetad men ej fakturerad intäkt		2 219 017	2 718 570
Övriga fordringar		9 561	97
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	*24*	1 258 362	1 237 722
		53 947 365	51 800 929
Kassa och bank		23 481 600	16 533 700
Summa omsättningstillgångar		81 854 363	72 206 852
SUMMA TILLGÅNGAR		172 328 097	163 467 310

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2022-12-31*	*2021-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (18 000 aktier)		900 000	900 000
Reservfond		1 800 000	1 800 000
		2 700 000	2 700 000
Fritt eget kapital	*25*		
Balanserad vinst eller förlust		21 773 359	17 150 703
Årets resultat		6 613 334	5 572 656
		28 386 693	22 723 359
Summa eget kapital		31 086 693	25 423 359
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	*26*	68 527 920	68 656 196
Periodiseringsfonder	*27*	6 305 112	4 656 370
		74 833 032	73 312 566
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	*28*	0	58 000
		0	58 000
Långfristiga skulder	*30*		
Förutbetald intäkt		0	1 068 233
Övriga skulder till kreditinstitut	*31*	351 417	429 513
Skulder till koncernföretag		5 766 325	8 626 145
		6 117 742	10 123 891
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		4 293 713	2 489 831
Leverantörsskulder		12 353 703	13 381 352
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	*31*	78 096	82 784
Skulder till koncernföretag		1 305 910	878 453
Skatteskulder		847 280	229 666
Övriga kortfristiga skulder		32 945 817	28 673 713
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	*32*	8 466 111	8 813 695
		60 290 630	54 549 494
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		172 328 097	163 467 310

Kassaflödesanalys

Belopp i kr	*Not*	*2022-01-01-2022-12-31*	*2021-01-01-2021-12-31*
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		10 673 623	10 332 717
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		7 759 558	7 711 949
		18 433 181	18 044 666
Betald inkomstskatt		-1 239 823	-1 458 564
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**4**	**17 193 358**	**16 586 102**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager och pågående arbete		-553 175	-191 796
Förändring av rörelsefordringar		-2 146 436	-24 558 179
Förändring av rörelseskulder		5 741 136	19 944 475
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**20 234 883**	**11 780 602**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-8 068 314	-10 858 709
Förvärv av finansiella tillgångar		0	0
Avyttring av finansiella tillgångar		1 095 480	1 151 213
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-6 972 834**	**-9 707 496**
Finansieringsverksamheten			
Förändring avsättningar		-58 000	0
Upptagna lån		0	0
Amortering av lån		-4 006 149	-1 614 975
Lämnade koncernbidrag		-1 300 000	-850 000
Utbetald utdelning till företagets aktieägare		-950 000	-3 300
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-6 314 149**	**-2 468 275**
Årets kassaflöde		**6 947 900**	**-395 169**
Likvida medel vid årets början		**16 533 700**	**16 928 869**
Likvida medel vid årets slut		**23 481 600**	**16 533 700**

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade från föregående år.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Planenliga avskrivningar är baserade på tillgångarnas anskaffningsvärden och ekonomiska livslängder enligt branchpraxis.
För elanläggningar ligger anskaffningsvärdet sedan 1978.
För att uppnå högsta möjliga skattemässiga avskrivning, har avskrivningar över plan gjorts enligt det bästa utfallet av skattemässiga 30%- eller 20% regeln.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter innehas i syfte att generera hyresintäkter och / eller värdestegring. I begreppet förvaltningsfastigheter ingår byggnader, mark och markanläggningar.

Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med planenliga avskrivningar.
Bokfört värde för Brage 13 uppgår till 55 853 kr och ingår i Byggnader och mark.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde.

Materiella anläggningstillgångar	*År*
Byggnad Brage 13	50
Övriga byggnader	25
Markanläggningar	20
El-fjärrvärme-, och fibernät	25
Fjärrvärmecentraler	10-20
Mätare	10-15
Övriga inventarier	5

Varulager
Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning
I företaget finns avgiftsbestämda pensionsplaner.
Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Övriga planer klassificeras som förmånsbestämda och beräknas enligt Tryggandelagen och redovisas i enlighet med förenklingsreglerna i BFNAR 2012:1 (K3)

Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Avsättningar
Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Intäkter
Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal - löpande räkning
Företaget vinstavräknar enterprenadarbeten på löpande räkning i den takt arbetet utförs. Pågående, ej fakturerade entreprenadarbeten, tas i balansräkningen upp till det beräknade faktureringsvärdet av utfört arbete.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal - fast pris
För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Huvudregel för redovisning av koncernbidrag enligt 35 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Det erhållna/lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

Not 2 Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning:
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar

Balansomslutning:
Företagets samlade tillgångar

Avkastning på totalt kapital:
(Rörelseresultat + finansiella intäkter) / balansomslutning.

Finansiella intäkter:
Poster i finansnettot som är hänförliga till tillgångar (som ingår i totalt kapital).

Sysselsatt kapital:
Totala tillgångar - räntefria skulder.

Räntefria skulder:
Skulder som inte är räntebärande. Pensionsskulder ses som räntebärande.

Avkastning på eget kapital:
Resultat efter finansiella poster / Justerat eget kapital.

Soliditet:
(Totalt eget kapital + 79,4% - 78% av periodiseringsfonder + 79,4 % av övriga obeskattade reserver) / Totala tillgångar.

Not 3 Uppskattningar och bedömningar

Herrljunga Elektriska gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande år behandlas i huvuddrag nedan.

Uppskattningar av anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod följer i allt väsentligt branschpraxis. Den på detta sätt uppskattade nyttjandeperioden kan i framtiden visa sig avvika från den faktiska nyttjandeperioden.

Not 4 Nettoomsättning per rörelsegren och geografisk marknad

Nettoomsättning per rörelsegren Mkr

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Nätverksamhet	36,5	35,4
El-/energiteknik	55,5	44,4
Fjärrvärme	17,2	17,6
IT-tjänster	8,1	6,5
Övrigt	7,9	6,8
Summa	**125,2**	**110,7**

Nettoresultat efter finansiella poster per rörelsegren Mkr.

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Nätverksamhet	3,00	4,00
El-energiteknik	4,40	3,80
Fjärrvärme	0,10	0,10
IT-tjänster	3,40	2,60
Övrigt	-0,20	-0,20
Summa	**10,70**	**10,30**

Not 5 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Män	49	48
Kvinnor	5	5
Totalt	**54**	**53**

Redovisning av könsfördelning i företagsledningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Andel kvinnor		
Styrelsen	22%	22%
Övriga ledande befattningshavare	0%	0%
Andelen män		
Styrelsen	78%	78%
Övriga ledande befattningshavare	100%	100%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Styrelse och VD	1 208 901	1 180 098
Övriga anställda	23 494 072	22 445 488
Summa	**24 702 973**	**23 625 586**
Sociala kostnader		
Varav pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	651 184	590 694
Pensionskostnader för övriga anställda	2 752 287	1 870 803
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	8 392 492	7 982 853
	11 795 963	**10 444 350**
Totala löner,ersättningar, soc.kostn. och pensionskostn.	**36 498 936**	**34 069 936**

Not 6 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avser granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörs förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

För underkoncernens ingående bolag har kostnad revisionsuppdrag belastat Herrljunga Elektriska AB.

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	129 650	161 175

Not 7 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Koncernintern fakturering har skett med 34 tkr (56 tkr) till Herrljunga Elektriska AB från Herrljunga Vatten AB, och med 8 757 tkr (8 493 tkr) till Herrljunga Vatten AB från Herrljunga Elektriska AB.

Koncernintern fakturering har skett till Herrljungabostäder AB med 6 835 tkr (7 046 tkr).

Nedan anges andelen av årets inköp och försäljning avseende koncernföretag.

	2022	*2021*
Inköp	0,05%	0,12%
Försäljning	12,30%	16,20%

Ovanstående transaktioner genomförs på affärsmässiga villkor.

Not 8 Operationella leasingavtal

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Framtida minimileaseavgifter som skall erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
Förfaller till betalning inom ett år	208 275	421 588
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	136 159	170 692
	344 434	592 280
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	1 372 512	1 388 318

I koncernens redovisning utgörs den operationella leasingen i allt väsentligt av hyrda bilar för transportändamål.

Uppgifterna i denna not inkluderar finansiella leasingavtal, vilka redovisas som operationella. Bilar leasas på tre år med möjlighet till utköp.

Not 9 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Ränteintäkter, koncernföretag	0	0
Ränteintäkter, övriga	35 366	16 920
Summa	**35 366**	**16 920**

Not 10 Bokslutsdispositioner

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Skillnad mellan skattemässig och redovisad avskrivning:		
Periodiseringsfond, årets avsättning	2 635 843	2 359 886
Periodiseringsfond, årets återföring	-987 101	-798 576
Lämnade koncernbidrag	1 300 000	850 000
Förändring av överavskrivningar	-128 276	891 187
Summa	**2 820 466**	**3 302 497**

Koncernbidrag lämnas till Nossan Förvaltning AB med 1 300 000 (850 000) kr

Not 11 Skatt på årets resultat

	2022-01-01-2022-12-31	*2021-01-01-2021-12-31*
Aktuell skatt	1 239 823	1 457 564
Uppskjuten skatt	0	0
Skatt på årets resultat	**1 239 823**	**1 457 564**
Redovisat resultat före skatt	7 853 157	7 030 220
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (20,6%)	1 617 750	1 448 225
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	11 201	10 184
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	0	0
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	2 846	-13 903
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfonder	4 796	3 188
Skatteeffekt av återförd periodiseringsfond	12 200	9 870
Skattereduktion investeringar 2021	-408 970	0
Redovisad skattekostnad	**1 239 823**	**1 457 564**

Not 12 Byggnader och mark

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	14 661 166	14 661 166
-Nyanskaffningar		0
Vid årets slut	14 661 166	14 661 166
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-10 286 919	-10 051 039
-Årets avskrivning	-232 557	-235 880
Vid årets slut	-10 519 476	-10 286 919
Redovisat värde vid årets slut	**4 141 690**	**4 374 247**
Varav mark		
Bokfört värde mark	884 798	884 798
Bokfört värde byggnader	3 256 892	3 489 449
Redovisat värde vid årets slut	**4 141 690**	**4 374 247**

Not 13 Taxeringsvärde Kkr 2022-12-31

	Byggnadsvärde	*Markvärde*	*Summa*
Herrljunga Brage 10	1 976	357	2 333
Herrljunga Brage 12	172	61	233
Herrljunga Brage 13	1 124	549	1 673
Herrljunga Brage 14	472	105	577
Herrljunga Tor 1	509	618	1 127
Herrljunga Herrljunga 6:60	0	407	407
Herrljunga Herrljunga 6:61	0	254	254
Herrljunga Herrljunga 6:62	0	254	254
	4 253	**2 605**	**6 858**

Not 14 Markanläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
-Vid årets början	388 714	388 714
Vid årets slut	388 714	388 714
-Vid årets början	-338 188	-338 188
Vid årets slut	-338 188	-338 188
Redovisat värde vid årets slut	**50 526**	**50 526**

Not 15 Pågående nyanläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Vid årets början	572 941	200 638
Investeringar	1 012 453	372 303
Redovisat värde vid årets slut	**1 585 394**	**572 941**

Not 16 Maskiner och inventarier

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	14 425 239	12 729 788
-Nyanskaffningar	967 826	1 695 451
-Avyttringar och utrangeringar	-555 014	0
Vid årets slut	14 838 051	14 425 239
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-12 215 752	-11 490 825
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	555 014	
-Årets avskrivning	-893 213	-724 927
Vid årets slut	-12 553 951	-12 215 752
Redovisat värde vid årets slut	**2 284 100**	**2 209 487**

Not 17 IT-anläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	28 896 340	28 896 340
-Nyanskaffningar	252 697	0
	29 149 037	28 896 340
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-12 154 399	-11 266 507
-Årets avskrivning	-897 993	-887 892
	-13 052 392	-12 154 399
Redovisat värde vid årets slut	**16 096 645**	**16 741 941**

Not 18 El -anläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	114 761 637	107 628 628
-Nyanskaffningar	4 929 292	7 810 420
-Avyttringar och utrangeringar	-955 656	-677 411
	118 735 273	114 761 637
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-65 572 585	-62 518 231
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	955 656	677 411
-Årets avskrivning	-3 578 941	-3 731 765
	-68 195 870	-65 572 585
Redovisat värde vid årets slut	**50 539 403**	**49 189 052**

Not 19 FV-anläggningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	52 613 179	51 632 590
-Nyanskaffningar	902 965	980 589
-Avyttringar och utrangeringar	0	0
	53 516 144	**52 613 179**
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-37 141 395	-35 009 856
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	0	0
-Årets avskrivning	-2 153 773	-2 131 539
	-39 295 168	-37 141 395
Redovisat värde vid årets slut	**14 220 976**	**15 471 784**

Not 20 Andelar i koncernföretag

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	1 000 000	1 000 000
Redovisat värde vid årets slut	**1 000 000**	**1 000 000**

Specifikation andelar i koncernföretag

Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Dotterföretag / Org nr / Säte	*Kapital andel*	*Antal andelar*	*Bokfört värde*
Herrljunga Elkraft AB,556525-9206, Herrljunga	100	5 000	500 000
Herrljunga Vatten AB, 556739-5347 Herrljunga	100	500	500 000
			1 000 000

	Eget kapital	*Resultat*
Herrljunga Elkraft AB, 556525-9206, Herrljunga	551 121	1
Herrljunga Vatten AB, 556739-5347, Herrljunga	320 096	-146 897

Not 21 Andelar i intresseföretag

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	250 000	250 000
Redovisat värde vid årets slut	**250 000**	**250 000**

Spec av företagets innehav av andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

Intresseföretag/ org nr, säte	*Kapital andel*	*Antal andelar*	*Bokfört värde Resultat*
Trollabo Kraft AB, 556486-7777 Herrljunga	50	500	250 000
			250 000

	Eget Kapital	*Resultat*
Trollabo Kraft AB 556486-7777 Herrljunga	1079449	11035

Not 22 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ingående anskaffningsvärden	5 000	5 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	5 000	5 000
Utgående redovisat värde	**5 000**	**5 000**

Not 23 Fordringar hos intresseföretag

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	1 395 480	2 546 693
-Tillkommande fordringar	0	0
-Avgående fordringar	-1 095 480	-1 151 213
Redovisat värde vid årets slut	**300 000**	**1 395 480**

Not 24 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ej kostnadsförda utgifter	1 258 362	1 237 723
	1 258 362	**1 237 723**

Not 25 Disposition av vinst eller förlust

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust
Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 28 386 693 disponeras enligt följande:

	2022-12-31
Utdelning [18 000 aktier * 150 per aktie]	2 700 000
Balanseras i ny räkning	25 686 693
	28 386 693

Not 26 Ackumulerade överavskrivningar

	2022-12-31	*2021-12-31*
Maskiner och andra tekniska anläggningar	68 527 920	68 656 196
	68 527 920	**68 656 196**

Av överavskrivningarna utgör 14 116 751 (14 143 176) kr uppskjuten skatt.

Not 27 Periodiseringsfonder

	2022-12-31	*2021-12-31*
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2016	0	987 101
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2019	509 000	509 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2020	800 383	800 383
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2021	2 359 886	2 359 886
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2022	2 635 843	0
	6 305 112	**4 656 370**

Av periodiseringsfonder utgör 1 309 328 (983 506) kr uppskjuten skatt.

Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond 4 796 (3 188)

Not 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2022-12-31	*2021-12-31*
Pensionskostnad		
Kostnaden redovisas i följande rader i resultaträkningen:		
Belopp vid årets ingång	58 000	59 000
Årets avsättningar	-57 000	16 000
Under året utbetalda belopp	-1 000	-17 000
Total kostnad för ersättningar efter avslutad anställning	**0**	**58 000**

Pensionsskuld för nuvarande ålderspensionär 0 (58 000) kronor. Åtagande för nuvarande anställda utgörs av avtalspension och orsakar därför ingen pensionsskuld.

Not 29 Checkräkningskredit

	2022-12-31	*2021-12-31*
Beviljad kreditlimit	18 500 000	18 500 000
Utnyttjad del	0	0
Outnyttjat kreditbelopp	**18 500 000**	**18 500 000**

Not 30 Långfristiga skulder

	2022-12-31	*2021-12-31*
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen		
Skulder till koncernbolag	5 766 325	8 626 145
	5 766 325	**8 626 145**

Ställda säkerheter för övriga skulder

	2022-12-31	*2021-12-31*
Tillgångar med äganderättsförbehåll	327 995	437 326
	327 995	**437 326**

Not 31 Skulder som redovisas i flera poster

	2022-12-31	*2021-12-31*
Företagets skulder till kreditinstitut redovisas under följande poster i balansräkningen:		
Långfristga skulder:		
Övriga skulder till kreditinstitut	351 417	429 513
Kortfristiga skulder:		
Övriga skulder till kreditinstitut	78 096	82 784
Summa skulder	429 513	512 297

Not 32 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2022-12-31	*2021-12-31*
Semesterlöneskuld	4 893 470	4 602 645
Sociala avgifter	1 500 502	1 437 290
Förutbetalda intäkter	1 068 233	2 338 233
Övrigt	1 003 906	435 528
Förutbetald intäkt	**8 466 111**	**8 813 696**

Not 33 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Eventualförpliktelser

Bolaget saknar i år i likhet med föregående år eventualförpliktelser.

Not 34 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för företaget efter räkenskapsårets slut.

Underskrifter

Herrljunga 2023-02-22

Claes Unosson
Styrelseordförande

Anders Mannikoff
Verkställande direktör

Erik Alavik

Bo Fransson

Fredrik Johansson

Linda Johansson

Anders Ekstrand

Johan Martinsson

Ebba Jansson

Niklas Arvidsson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2023-

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB

Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

HERRLJUNGA ELEKTRISKA AB

Giltig från 2023-03-15 | Utfärdad av Anders Mannikoff | Sidan 1 (1)

Dokument id **Styrelseprotokoll 2023-03-15** | Protokoll nr: **2-23**

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Fredrik Johansson, Linda Johansson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Madeleine Bengtsson, Mattias Fredriksson, Robert Holmén, Richard Hällfärdsson, Annika Löfgren Lundkvist, Ove Severin, Anders Andersson, Anders Mannikoff.

§ 818 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 819 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Bo Fransson.

§ 820 Utse företrädare för årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB

Styrelsen beslutade att utse den av Nossan Förvaltnings AB utsedda företrädaren vid Herrljunga Elektriska AB:s årsstämma till att även vara företrädare vid kommande årsstämmor i Herrljunga Vatten AB och Herrljunga Elkraft AB.

§ 821 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga 2023-03-15

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Bo Fransson

HERRLJUNGABOSTÄDER AB
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

556508-0909
Protokoll nr 1 **2023-02-27**

Plats och tid	Företagets kontor Torget 2 d Herrljunga Kl. 16.30–19.00		
Beslutande	Christina Ragnar Kent Finn Henrik	Abrahamsson Emanuelsson Johansson Svensson Berner	
Övriga deltagande	Christer Annbritt	Johansson Kock	§1 - 9
Justeringsperson	Ragnar	Emanuelsson	
Underskrift	Sekreterare Christer	Johansson	§1 - 9
	Ordförande Christina	Abrahamsson	
	Justeringsperson Ragnar	Emanuelsson	

556508-0909
Protokoll nr 1

2023-02-27

§ 1 Ordförande förklarar mötet öppnat.

§ 2 Ragnar Emanuelsson utses till justeringsperson.

§ 3 Fastställande av dagordning.

§ 4 Föregående protokoll gicks igenom och läggs till handlingarna.

§ 5 Årsredovisning 2022-12-31

Årsredovisning 2022 presenteras av ekonomiansvarig och VD.

BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att godkänna årsredovisning 2022-12-31. Bilaga 1.

§ 6 Byggnation och projektering

- Mörlanda 2:89,90,91
- Enen 10
- Skoghällavägen/Skogsgatan

Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar godkänna erhållen muntlig information.

§ 7 Rapporter

Ägardialog
Lediga lägenheter Bilaga 2.
Underhållsrapport Bilaga 3.
Personal

BESLUT
Styrelsen beslutar att marknadsföringen av lediga lägenheter skall intensifieras och att godkänna erhållna redovisningar enligt bilaga 2-3 samt muntliga framställningar.

§ 8 Övriga frågor

§ 9 Ordföranden förklarar mötet avslutat.

HERBO

Alltid nära hem

Herrljungabostäder AB

556508–0909

ÅRSREDOVISNING

2022

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Förvaltningsberättelse

Styrelse och organisation

Styrelsen och verkställande direktören för Herrljungabostäder AB (org.nr.556508–0909) får härmed avge följande årsredovisning för verksamhetsåret 2022.

Herrljungabostäder AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som äger och förvaltar fastigheter i Herrljunga kommun. Samtliga aktier ägs av Nossan Förvaltnings AB (org.nr.556637–5746).

Styrelse, Vd och revisorer

Styrelse och revisorer som utsetts av Herrljunga kommun är valda på bolagsstämma från 2019 till och med årsstämman 2023.

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Christina Abrahamsson, ordförande	(M)
Henrik Berner	(S)
Ragnar Emanuelsson	(C)
Kent Johansson	(KV)
Finn Svensson	(L)

Verkställande direktör

Christer Johansson

Revisorer

Peter Olofsson Wank	Auktoriserad revisor PwC

Lekmannarevisorer

Ordinarie	Suppleanter
Göte Olsson	Jonny Gustafsson
Lars-Göran Karlsson	

Biträde i revisionen har lämnats av Revsual Dedic, Deloitte

Styrelsemöten

Styrelsen har under året hållit 7 protokollförda styrelsemöten.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Medlemskap

Sveriges Allmännytta

Fastighetsbranschens Arbetsgivareorganisation (Fastigo)

Husbyggnadsvaror HBV Förening u.p.a. (HBV)

Affärsidé

Herrljungabostäder AB ska erbjuda hyresgäster i Herrljunga kommun ett brett urval av attraktiva bostäder med olika typer av upplåtelseform. Med en hög service, genomgripande miljöfokus och ett omsorgsfullt underhåll ska Herrljungabostäder vara förstahandsvalet för ett tryggt och långsiktigt boende.

Bolagets fastigheter med lägenheter finns i Herrljunga, Ljung, Annelund och Od i Herrljunga kommun.

Uthyrning/Hyror

Uthyrningspolicy

Alla hyressökande skall för att erhålla ett eget hyreskontrakt kunna uppvisa en god och långsiktig betalningsförmåga med en varaktig försörjningsmöjlighet. Detta krav bekräftas i första hand med en fast inkomst i proportion till utgående hyra och om så erfordras av ekonomiska säkerheter.

Marknad/Hyror

Hyresdebitering i flertalet fastigheter består av varmhyra med individuell värmemätning samt i några fastigheter även varmvattenmätning. Årsvis avräknas kundens värme- och varmvattenförbrukning, mot under året preliminärt inbetald energidebitering.

Genomsnittshyran för bostadsbeståndet är 996 kronor (961 kronor) per kvadratmeter och år.

Hyresförhandling

Hyresförhandlingar för 2022 genomfördes under februari månad. Förhandlingarna var påkallade av Herrljungabostäder AB som yrkade på en höjning på 3,88 procent på utgående totalhyror. Efter gemensamma och enskilda överläggningar med Hyresgästföreningen blev det en överenskommelse om en höjning på 2,48 procent från och med den 1 april.

En förhandling genomfördes med Hyresgästföreningen år 2019 gällande åtta fastigheter (150 lgh) där en bruksvärdering utfördes. Efter besiktningar av lägenheter och bruksvärdesförhandling blev höjning av hyran under en 3-årsperiod 7,5 % på fem av fastigheterna samt 9 % på tre av fastigheterna som fördelas över åren 2020-2021-**2022.**

I vårt kundregister återfinns sökande från alla grupper i vårt samhälle såväl i kommunen som utanför. Idag finns det ca 561 (586) sökande i hyreskö som inte är hyresgäster hos Herrljungabostäder AB.

Uthyrningsgraden är 96,7 % (97,1). Denna uthyrningsgrad är något lägre än föregående år. Tendensen under flera år har varit att det finns fler lediga lägenheter i de nybyggda fastigheterna. Det är få sökande i bolagets kö som kan klara av de högre hyresnivåer som dessa fastigheter medför.

Fastighetsförvaltning

All inre fastighetsskötsel och administrativa tjänster sker med egen personal. Serviceanmälan, besiktningar och underhållsplanering administreras i system som är tillgängligt för all operativ personal via en (App)likation.

Yttre grönyte- och vinterskötsel anlitas av entreprenör som kompletteras av vår egen personal.

Systematiskt arbetsmiljöarbete har skett under året.

Utveckling/Utbildning

Systemet för att mäta kundnöjdhet har givit oss god respons under året. Genom att mäta kontinuerligt får företaget snabb feedback från kunder och har därmed möjlighet att agera mycket snabbare än vid årsvisa mätningar.

Under året har vi arbetat med en marknads- och kommunikationsplan. Målet är att bli tydligare och ge en mer attraktiv bild av Herrljungabostäder AB och Herrljunga kommun. Vi har påbörjat arbetat med att synas i sociala medier samt även utfört en viss revidering av vår logga. Vår hemsida har uppdaterats till ny layout och fått delvis förändrat innehåll.

En (App)likation till smartphones för våra hyresgäster har i egen regi arbetats fram under året och publiceras under januari 2023.
Styrelsen och personal har under året ökat kompetensen genom deltagande på utbildningar och olika konferenser (även digitalt).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Herrljungabostäder AB har under året slutfört ett större projekt med att ta fram lägenhetskort på alla lägenheter över hela beståndet. Det har länge varit en önskan från bolagets sida att kunna presentera en planlösning över lägenheter i samband med uthyrning på hemsidan.

Det sker ett pågående arbete med att öka antal leverantörsfakturor till e-faktura. Kundfakturor (avier) via e-faktura ökar i antal varje år.

Herrljungabostäder AB deltar i ett flertal nätverk. Där samverkan sker beträffande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Miljö

Miljövinster

Huvuddelen av alla fastigheter är anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort produceras till 98 % av biobränsle. I 90 % av företagets bostadsområden finns miljöhus där källsorterat hushållsavfall lämnas. Allt matavfall läggs i separata påsar som blir biogas och biogödsel. I hyresavtalet förbinder sig hyresgästen att källsortera enligt erhållen information och föreskrifter.

Vi fortsätter vårt arbete med energioptimering av samtliga fastigheter och se till att våra fastigheter håller god energiprestanda. Att minska förbrukningen av el, vatten och värme är ett miljömässigt och ekonomiskt viktigt arbete som ständigt pågår i bostadsbeståndet. Alla förbrukningsuppgifter avseende el, fjärrvärme och vatten dokumenteras och följs upp fastighetsvis varje månad. Energibesparande VVS - utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte.

Införandet av individuell mätning av värme- och varmvatten (IMD) har skapat ett incitament för kunden att minska sin förbrukning och därmed även sin miljöpåverkan. Idag har vi betydligt större medvetenhet hos våra hyresgäster kring förbrukning av energi.

För att minska pappersfakturor har vi nu tagit bort utskick av autogiroavier, dock kan hyresgästen få faktura om så önskas.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Underhållsåtgärder

Invändiga byggnadsarbeten

Totalt har 52 (35) lägenheter renoverats under året varav 34 (29) är helrenoverade

Tvättstugor/Bokningssystem	Köpmannen 1
Kökslyft	Vingen 1

Målning

Tvättning/Utvändig målning	Vetet 1 Garage, Annelund 6:5, Ljung 1:187, Slöjdaren 5.
Miljöhus	Mossen 3, Flugsnapparen 1,

Utvändiga byggnadsarbeten

Fasadrenovering	Köpmannen 4, Köpmannen 1, Enen 11
Altaner	Slöjdaren 5
Plåtarbeten, beslagning	Sötbäret, Syrenen
Fasadpanel	Annelund 6:4, Vetet 1
Entréparti	Slöjdaren 1
Renovering miljöhus	Enen 11, Flugsnapparen 3, Annelund 7:36
Takfönster	Od 1:11
Takavvattning	Blåklinten

Övrigt

Ventilation	Köpmannen 1, Vingen 1
Fjärrvärmeväxlare	Köpmannen 1
Markarbeten/utemiljö	Slöjdaren 5, Annelund 6:5, Ljung 1:116, Flugsn.
Kulvert/stammar VVS	Violen 12-13, Annelund 6:4, Falken 3, Styrbjörn
Låssystem	Vetet 1
Tvättstuga	Köpmannen
OVK	16 st. fastigheter enligt plan

Därutöver har 2420 stycken (2153) insatser utförts i form av serviceanmälningar och besiktningsarbeten under 2022. Anmälda serviceärenden har haft en omloppstid på 1,4 dagar (1,6).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Ekonomi/Måluppfyllelse

Finansiella mål enligt särskilt ägardirektiv

- ✓ **Soliditet**: Minst 15 %
  - o Soliditet år 2022 för Herrljungabostäder AB är 18,3 % (18,9 %)

- ✓ **Avkastningskrav:** 2 %. Beslut 2020-06-16 KF § 82 ändrades avkastningskravet i särskilt ägardirektiv för Herrljungabostäder AB från 3 % till 2 % från och med 2020 till och med 2029 under förutsättning att nybyggnation av 64 lägenheter sker under den aktuella tidsperioden
  - o Avkastning år 2022 för Herrljungabostäder AB är 1,9 % över en rullande 4-årsårsperiod är avkastningen 2,3 %.

Bolaget ska ha ett marknadsmässigt avkastningskrav. Avkastningen ska stärka bolaget för att dels klara framtida investeringar samt dels klara av oförutsedda utgifter. Bolaget ska enligt ägardirektiv över en rullande fyraårsperiod generera en avkastning på fastighetsinnehavets marknadsvärde. Med avkastning på fastighetsinnehavets marknadsvärde avses årets rörelseresultat, exklusive ränte- och avskrivningskostnader, i relation till det genomsnittliga marknadsvärdet på fastigheterna under perioden.

Avskrivning på inventarier utöver plan uppgår till 210 970 kronor vid årets slut. Amortering av lån har skett under 2022 med 3 162 000 kronor. Bolagets ränte- och låne-policy samt ränteutveckling har inneburit att snitträntan för 2022 är 0,67 % (0,56). Nyupplåning på 10 mkr har skett under året.

Borgensavgift är reglerad till ägarna under 2022 med 431 112 kronor (411 093)

En extern marknadsvärdering av bolagets fastigheter gjordes under 2022 som indikerar ett övervärde på 258 mkr mot det bokförda värdet.

Marknadsvärde byggnader, mark och markanl.	453 581 tkr (462 931)
Taxeringsvärdet år 2022	337 560 tkr (294 192)
Bokfört värde byggnader, mark och markanl.	196 431 tkr (179 952)

Nyckeltal

- Flyttrotationen är 25 % (26)
- Vakansgraden är idag 3,3 % (2,9)
- Underhållskostnad i kronor per kvadratmeter är 235 (219).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Flerårsjämförelse tkr	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	44 011	44 380	41 927	41 413
Driftsnetto	11 467	13 651	14 604	13 032
Rörelseresultat	2 400	7 775	6 674	5 168
Rörelseresultat (enl avkastningskrav)	8 529	10 688	10 941	9 285
Resultat efter finansiella poster	705	6 522	5 354	3 865
Balansomslutning	214 103	205 559	202 047	200 470
Soliditet (avrundat)	18,3	18,9	16,7	14,8
Antal anställda 2022-12-31	10	10	9	10

Nyckeltalsdefinitioner
Soliditet: Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen

Driftsnetto: Driftsresultat före central adm. och före av/nedskrivning, utrangering

Rörelseresultat: Resultat efter central adm

Rörelseresultat (enl. avkastningskrav): Resultat efter central administration. men före av/nedskrivning, utrangering

Året som gått 2022

Under januari månad färdigställdes arbetet med att montera balkonger till alla lägenheter på Arvidsgårdsgatan 6 (Mossen 3).

Under våren, sommaren färdigställdes 7 lägenheter och en samlingslokal i kv. Slöjdaren, tidigare socialkontorets lokal på Hantverksgatan. Samlingslokalen "Herbos hörna" blev helt klar under hösten. Lokalen kan bokas av hyresgäster/föreningar och kommunen. I denna lokal finns kök samt sittplatser upp till 45 personer, som kan samlas för möte/fest eller annan sammankomst. Invigningen av denna samlingslokal blev mycket uppskattad av de boende i kv. Slöjdaren som var inbjudna till en musikkväll (med bubbel, kaffe och tårta).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Den nedbrunna fastigheten i Annelund är återuppbyggd och uthyrning av dessa 4 lägenheter startade upp i mars månad 2022.

Den omfattande stamrenoveringen på kv. Styrbjörn, Torggatan 5 har fortlöpt under året.

Herrljungabostäder AB har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att under den kommande tioårsperioden färdigställa 64 nya lägenheter. En del i detta var att bolaget deltog i en markanvisningstävling med ett trygghetsboende innehållande 23 stycken lägenheter på kv. Lyckan. Marktilldelningen gick dock till ett annat projekt. Arbetet har därefter fortgått med planering för byggnation och Herrljungabostäder AB har på egen hand identifierat ett område med mark (Enen 10) där man nu driver detaljplanarbete i egen regi.

Herrljungabostäder AB har även förvärvat mark på Tornvägen i Ljung där det projekterats och fått bygglov för ett radhus med 8 st. lägenheter.

Vi har under året fortsatt med projektet " 20 PLUS" som premierar våra trogna hyresgäster som bott hos oss under lång tid genom att de erbjuds möjlighet att få standardförbättringar i sin inomhusmiljö.

I samarbete med hyresgästföreningen har arbetet med systematisk hyressättning fortsatt under året och från och med hyresförhandlingen 2022 har bolaget infört en modell som innebär en fördelning av den årliga hyreshöjningen. Tanken är att liknande lägenheter skall ha likvärdiga hyror, vilket ger en rättvisare hyressättning för hyresgästen.

Vi fortsätter att arbeta med GDPR (General Data Protection Regulation). Detta innebär att vi kontinuerligt arbetar med dataskydd i vårt dagliga användande av våra personregister.

Vår kundtidning "Hemmaplan" som utkommer varje kvartal har skickats ut till alla våra hyresgäster. En extra kundtidning trycktes också inför årets Företagsmässa i kommunen, där Herrljungabostäder AB hade en monter där bolaget marknadsfördes.

En av bolagets största styrkor är dess medarbetare där ett flertal fortbildningar skett under året. Att ständigt ha en hög kompetensnivå bland medarbetare samt ett motiverande arbetsklimat bidrar ytterligare till ökad nöjdhet bland kunderna då en stor del av arbetsstyrkan dagligen är i kontakt med de boende.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Aktuellt 2023

Det försämrade konjunkturläget med minskad köpkraft hos presumtiva kunder tillsammans med kraftigt ökade byggkostnader och höjda räntor är oroväckande. Ett visst behov av bostäder finns men efterfrågan förutsätter kunder som klarar nybyggnationshyran. Att möta efterfrågan på nya bostäder är fortsatt en viktig och stor utmaning för bolaget. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boenden som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp.

Fortsatt planering av fler bostäder styrs av bolagets soliditet, konjunkturläget, efterfrågan och betalningsförmågan hos kunder.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	14 050 414
Årets resultat	6 270 423

Styrelsen och verkställande direktör föreslår att vinstmedlen disponeras så

Att i ny räkning balanseras	**20 320 837**

Upprättad årsredovisning innehåller ett lämnat koncernbidrag på 200 000 kr till moderbolaget.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Resultaträkning

	Not	2022	2021
Nettoomsättning			
Hyresintäkter	1	42 925 364	42 066 282
Aktiverat arbete för egen räkning		0	0
Övriga förvaltningsintäkter		1 086 123	2 313 503
Summa nettoomsättning		**44 011 487**	**44 379 785**
Fastighetskostnader			
Driftskostnader	2	-21 215 743	-20 109 458
Underhållskostnader		-10 358 179	-9 715 121
Fastighetsskatt		-971 045	-904 605
Avskrivningar/utrangeringar	3	-4 729 300	-6 719 155
Summa fastighetskostnader		**-37 274 267**	**-37 448 339**
BRUTTORESULTAT		**6 737 220**	**6 931 446**
Central administration- och försäljningskostnader			
Övriga Intäkter	21	0	5 905 261
Övriga kostnader		-2 937 353	-2 962 133
Nedskrivning	3	-1 400 000	-2 100 000
RÖRELSERESULTAT		**2 399 867**	**7 774 574**
Finansiella kostnader			
Övriga ränteintäkter		10 889	12 349
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 274 467	-854 295
Borgensavgifter		-431 112	-411 093
Summa finansiella poster		**-1 694 690**	**-1 253 039**
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		**705 177**	**6 521 535**
Bokslutsdispositioner	12	**7 226 049**	**-6 796 865**
Resultat före skatt		**7 931 226**	**-275 330**
Skatt på årets resultat	13	-1 660 803	46 358
ÅRETS RESULTAT		**6 270 423**	**-228 972**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Balansräkning

	Not	2022	2021
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och Mark	5	196 430 896	179 952 233
Inventarier	7	158 958	326 345
Pågående nybyggnad och ombyggnad	6	6 005 374	18 203 414
Summa materiella anläggningstillgångar		**202 595 228**	**198 481 992**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		40 000	40 000
Uppskjutna skattefordringar	11	999 300	2 660 103
Summa anläggningstillgångar		**203 634 528**	**201 182 095**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Hyres- och kundfordringar		101 126	52 067
Övrig kortfristig fordran		188 284	398 381
skattefordran		786 729	110 056
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	1 262 750	728 081
Fordran koncernbolag	16	8 121 518	3 080 220
Kassa och bank		8 606	8 449
Summa omsättningstillgångar		**10 469 013**	**4 377 254**
SUMMA TILLGÅNGAR		**214 103 541**	**205 559 349**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Balansräkning

	Not	2022	2021
SKULDER			
Eget kapital och skulder			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		14 800 000	14 800 000
Reservfond		262 254	262 254
Summa bundet eget kapital		**15 062 254**	**15 062 254**
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		14 050 414	14 279 386
Årets resultat		6 270 423	-228 972
Summa fritt eget kapital		**20 320 837**	**14 050 414**
SUMMA EGET KAPITAL		**35 383 091**	**29 112 668**
Obeskattade reserver	4	**4 751 970**	**12 178 019**
Långfristiga skulder	8, 9		
Skulder till kreditinstitut		140 384 015	134 025 015
Skulder till koncernföretag		13 200 000	13 200 000
Övriga långfristiga skulder		2 300 000	2 300 000
Summa långfristiga skulder		**155 884 015**	**149 525 015**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	8	3 320 000	3 006 000
Skuld Koncernbolag		1 268 000	1 284 421
Skuld till Herrljunga kommun		446 011	411 093
Leverantörsskulder		6 962 789	4 519 258
Övriga kortfristiga skulder		556 299	607 421
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	5 531 366	4 915 454
Summa kortfristiga skulder		**18 084 465**	**14 743 647**
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		**214 103 541**	**205 559 349**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	14 800 000	262 254	14 279 386	-228 972	29 112 668
Omföring av fg års vinst			-228 972	228 972	0
Vinstdisposition					0
Årets resultat				6 270 423	6 270 423
Belopp vid årets utgång	14 800 000	262 254	14 050 414	6 270 423	35 383 091

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Tilläggsupplysningar

Allmän information

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFN 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Intäkter

Hyresintäkter redovisas i den period uthyrning avser. Förskottsbetalade hyresintäkter redovisas som upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Leasing

Leasingavtal där bolaget är leasinggivare avser främst hyresavtal på bostäder. Bolagets hyresavtal redovisas som operationellt leasingavtal. Fyra fordon av företagets bilpark leasar bolaget på tidsbestämt avtal. Resterande fordon äger bolaget eller leasar på löpande avtal.

Lånekostnader

De låneutgifter som uppkommer då företaget lånar kapital kostnadsförs i resultaträkningen i den period vilken de hänförs till.

Ersättningsfond (bokslutsdisposition)

Erhållen försäkringsersättning för fastigheten Annelund 6:5/Armaturvägen (brand). För att undvika den direkta skatteeffekten av erhållen försäkringsersättning kan avsättning göras i redovisningen till en ersättningsfond. Fonden måste skattemässigt användas för avskrivning på ersättningsanläggning annars återförs fonden till beskattning. Ersättningsfonden får finnas kvar till dess bolaget skaffat nya tillgångar, men inte längre än tre år.

Skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den så kallade balansomräkningsmetoden. Uppskjuten

skatteskuld redovisar i princip alla skattepliktiga temporära skillnader och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar.

Riktlinjer för komponentavskrivning

Bakgrund: Från och med 2014 gäller Bokföringsnämndens K-regelverk. Herrljungabostäder AB klassas som ett mindre bolag men omfattas som dotterbolag till Nossan Förvaltningsaktiebolag av regelverket K3 och därmed krav på komponentavskrivning. Med komponentredovisning menas att man delar upp en tillgång till exempel en byggnad, i ett antal komponenter som sedan skrivas av var för sig utifrån den enskilda komponentens bedömda livslängd (nyttjandeperiod).

Anläggningstyper och nivåer där komponentavskrivning ska tillämpas: Bedömningen kring huruvida komponent ska läggas upp eller ej, ska avgöras vid varje tillfälle. Vid nyproduktion redovisas samtliga delar av investeringen som komponenter. Vid komponentutbyte på befintlig fastighet har företaget 2 kriterier för hur vi bedömer åtgärden.

1. Åtgärden överstiger 7,5 prisbasbelopp inklusive moms. För 2022 motsvarade detta 362 250 kr.
2. Åtgärdens omfattning överstiger 25 procent av ursprungligt antal kvadratmeter fasad. Det kan exempelvis vara fler än 25 av 100 fönster.

Om någon av ovanstående punkter uppnås bör det redovisas som komponent. Om åtgärden inte når upp till något av dessa kriterier bör den redovisas som underhåll (kostnad).

Komponenter	År	Procent
Stomme	100 år	1,0%
Värme/Sanitet	50 år	2,0%
El	40 år	2,5%
Fönster	40 år	2,5%
Fasad	60 år	1,7%
Yttertak	60 år	1,7%
Innerväggar	30 år	3,3%
Ventilation	25 år	4,0%
Sanitet	50 år	2,0%
Hiss	25 år	4,0%
Markanläggningar	20 år	5%
Inventarier	10 år	10%
Datorer	3 år	33%

Noter till Resultaträkning och Balansräkning 2022

Not 1 Hyresintäkter, netto	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Hyresintäkter		
Bostäder	41 739 889	40 610 660
Lokaler	635 013	919 887
Garage	550 462	535 735
Summa hyresintäkter	**42 925 364**	**42 066 282**
Hyresbortfall		
Bostäder	780 514	582 738
Lokaler	7 197	7 022
Garage	176 641	186 729
Intäktsbortfall	964 352	776 489

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 2 Driftskostnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Reparationer	2 486 970	2 369 478
Skötselkostnader	4 752 872	4 046 352
Uppvärmning, el	6 563 920	6 965 449
Vatten och avlopp	2 362 636	2 145 499
Renhållning	1 251 896	1 060 517
Fastighetsanknuten administration	3 797 449	3 522 163
Summa driftskostnader	**21 215 743**	**20 109 458**

Not 3 Avskrivningar/Nedskrivningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Byggnader	4 109 118	3 749 114
Markanläggning	491 795	488 612
Inventarier	128 387	143 278
Utrangering Ljung 1:201, Lönnen 3, Annelund 6:5, Slöjdaren 5	0	2 338 151
Nedskrivning (Ljung 1:201 samt Annelund 6:5)	0	2 100 000
Nedskrivning (Tornvägen, nybyggnation)	1 400 000	0
Summa avskrivningar/nedskrivningar	**6 129 300**	**8 819 155**

Not 4 Obeskattade reserver	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Periodiseringsfond		
Tax 2017	0	1 520 788
Tax 2018	1 609 000	1 609 000
Tax 2019	599 000	599 000
Tax 2020	283 000	283 000
Tax 2021	900 000	900 000
Tax 2022	1 150 000	1 150 000
Tax 2023	0	0
Inventarier avskrivning utöver plan	210 970	210 970
Ersättningsfond Annelund 6:5 *se tilläggsupplysningar	0	5 905 261
Summa obeskattade reserver	**4 751 970**	**12 178 019**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 5 Byggnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärde	220 498 505	217 304 331
Nyanskaffningar under året	23 046 248	5 990 978
Försäljning och utrangeringar	0	-2 796 804
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**243 544 753**	**220 498 505**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-46 017 266	-42 726 804
Försäljningar och utrangeringar	0	458 652
Årets avskrivningar	-4 109 118	-3 749 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-50 126 384**	**-46 017 266**
Ingående nedskrivningar	-18 100 000	-18 100 000
Årets nedskrivningar	-2 100 000	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 200 000**	**-18 100 000**
Summa utgående bokfört värde Byggnad	**173 218 369**	**156 381 239**

Not 5 Mark	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärden	17 093 788	17 093 788
Nyanskaffning under året	0	0
Försäljning	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	**17 093 788**	**17 093 788**
Summa utgående bokfört värde byggnader och mark	**190 312 157**	**173 475 027**

Not 5 Markanläggningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärde	9 593 630	9 437 973
Nyanskaffningar under året	133 328	155 657
Försäljning och utrangeringar	0	-2 796 804
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**9 726 958**	**9 593 630**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 116 424	-2 627 812
Årets avskrivningar	-491 795	- 488 612
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-3 608 219**	**-3 116 424**
Summa utgående bokfört värde, markanläggning	**6 118 739**	**6 477 206**
Utgående bokfört värde Byggnad, markanläggning	**196 430 896**	**179 952 233**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 6 Pågående arbeten	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Mossen 3/Arvidsgårdsgatan	0	950 144
Slöjdaren 5/Hantverksgatan	0	5 402 140
Styrbjörn 6-7	2 905 755	542 805
Ljung 1:201/Karinsdal	0	7 503 065
Annelund 6:5 (Armaturvägen)	0	5 905 260
Tornvägen Annelund	4 383 057	0
Enen - nyprojektering	116 562	0
Nedskrivning, Tornvägen nybyggnation	-1 400 000	-2 100 000
Summa utgående bokfört värde	**6 005 374**	**18 203 414**

Not 7 Inventarier	Bokslut 2022	Bokslut 20212
Ingående anskaffningsvärde	1 881 205	1 846 642
Nyanskaffningar under året	0	34 563
Försäljningar och utrangeringar	-195 000	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**1 686 205**	**1 881 205**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 554 860	-1 411 582
Årets avskrivningar	-128 387	-143 278
Försäljningar och utrangeringar	156 000	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-1 527 247**	**-1 554 860**
Summa utgående bokfört värde	**158 958**	**326 345**

Not 8 Långfristiga skulder	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Nossan Förvaltningsaktiebolag	13 200 000	13 200 000
Kooperativa hyresrättsförening Ugglan Herrljunga	2 300 000	2 300 000
Kommuninvest	143 704 015	137 031 015
Summa långfristiga skulder	**159 204 015**	152 531 015
Avgår kortfristig del av skuld (Kommuninvest)	-3 320 000	-3 006 000
Summa långfristiga skulder	**155 884 015**	149 525 015

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 9 spec lånestruktur räntebindningstid	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Specifikation av lånestruktur		
Lån med rörlig ränta	9 996 525	10 258 525
Lån som förfaller inom 1 år:	25 000 000	22 080 000
Lån som förfaller inom 2 år:	9 037 275	25 600 0000
Lån som förfaller inom 3 år:	20 252 525	9 277 275
Lån som förfaller inom 4 år:	18 619 500	10 657 525
Lån som förfaller inom 5 år:	25 800 000	19 019 500
Lån som förfaller inom 6 år:	**50 498 190**	**55 638 190**
Kortfristig skuld av långfristigt lån	-3 320 000	-3 006 000
Summa långfristiga skulder	155 884 015	149 525 015
Snittränta	**0,81%**	**0,56%**

Not 10 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
	Styrelse	**Styrelse**
Medelantalet styrelse		
Antal anställda	5	5
Varav kvinnor	1	1
Varav män	4	4
	Anställda	**Anställda**
Medelantalet anställda		
Antal anställda	10	10
Varav kvinnor	3	3
Varav män	7	7
Sjuktal	**6,06%**	**3,44%**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Löner och andra ersättningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Styrelse o VD	841 004	842 830
Tjänstemän	510 810	464 508
Fastighetspersonal (inkl fastankn personal)	3 039 196	2 863 649
Summa	**4 391 010**	**4 170 987**
Sociala kostnader		
Styrelse o VD	243 172	241 295
Tjänstemän	166 497	145 942
Fastighetspersonal	886 726	894 280
Summa	**1 296 395**	**1 281 517**
Summa löner, andra ersättningar och sociala kostnader	**5 687 405**	**5 452 504**

Not 11 Uppskjuten skatt	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Temporär skillnad mellan sk.mäss. restvärde o bokf värde	999 300	2 660 103
Summa	**990 300**	**2 660 103**

Not 12 Bokslutsdispositioner	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Inventarier avskrivning utöver plan	0	-77 030
Återföring periodiseringsfond tax 2013	-1 520 788	-381 366
Koncernbidrag	200 000	200 000
Periodiseringsfond Tax 2022	0	1 150 000
Avsättning Ersättningsfond * se tilläggsupplysningar	0	5 905 261
Återföring Ersättningsfond * se tilläggsupplysningar	-5 905 261	-
Summa bokslutsdispositioner	**-7 226 049**	**6 796 865**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 13 Skatt på årets resultat	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Uppskjuten skatt	2 544 796	-796 793
Årets skatt (neg resultat)	-883 993	750 435
Skatt total	**1 660 803**	**-46 358**

Not 14 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Upplupna sociala avgifter	246 085	228 572
Upplupna semesterlöner	802 597	727 475
Övriga upplupna kostnader	850 002	650 000
Förskottsbetalda hyror	3 468 472	3 230 386
Upplupna kostnadsräntor	164 210	79 021
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	**5 531 366**	**4 915 454**

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Leasingkostnader	185 334	119 167
Försäkringar	463 656	23 032
Licenskostnader/Vitec	327 460	269 915
Securitas	89 588	81 308
Övrig förutbetald kostnad/upplupna intäkter	196 712	234 659
Summa förutbetalda intäkter och upplupna intäkter	**1 262 750**	**728 081**

Not 16 Fordran Koncernbolag/Skuld Koncernbolag	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Avräkningskonto Nossan Förvaltning AB	8 121 518	3 080 220
Koncernkredit	15 000 000	15 000 000

Not 17 Transaktioner till närstående

Moderföretaget i den största koncernen där Herrljungabostäder AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Herrljunga kommun 212000-1520. Moderföretaget i den minsta koncernen är Herrljungabostäder AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Nossan Förvaltning AB 556637-5746

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 18 Operationella leasingavtal	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Leasingavgift bilar		
Förfaller till betalning inom ett år	258 503	163 948
Förfaller till betalning senare än ett år men inom 5 år	173 332	78 948
Räkenskapens kostnadsförda leasingavgifter (inkl löpande leasing samt förhöjd leasingavgift)	**233 382**	**268 102**

Kontrakt

Av bolagets lokalkontrakt per 2022-12-31 är 70 procent uppsägningsbara inom ett år. 30 procent senare än ett år upp till 5 år. Bostadshyresavtal och garage/bilplats löper normalt med en uppsägningstid om tre till nio månader

Not 19 Lån till närstående	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Lån till Nossan Förvaltningsaktiebolag		
Ingående balans	13 200 000	13 200 000
Erhållna lån	0	0
Amortering	0	0
Utgående balans	**13 200 000**	**13 200 000**

Ränta på lånet från Nossan Förvaltnings AB har utgått med 64 680 kr.
Lånet har ingen fastställd återbetalningstid.

Not 20 Väsentliga händelser

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för bolaget efter räkenskapets slut

Not 21 Övriga intäkter

Försäkringsersättning 2021, fastighet i Annelund återuppbyggd 2022

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Fast.bestånd	Byggår	Anskaffn-värde	Anskaffn-värde	Anskaffn värde	Ack.avs krivn	Ack.avsk rivn	Bokf-värde	Bokf-värde	Bokf. Utg-värde
År 2022		**Byggn**	**Mark.anl**	**Mark**	**Byggn**	**Markanl**	**Byggn.**	**Markan**	**Tot**
Boken 7	1957	3 182	677	160	573	305	2 609	372	**3 141**
Styrbjörn 6-7	1962	9 073	0	1 185	2 587	0	6 486	0	**7 671**
Violen 12-13	1965	5 735	908	520	1 174	499	4 561	409	**5 490**
Vetet 1	1978	12 821	4 852	1 867	3 310	1 672	9 511	3 180	**14 558**
Flugsnapparen 1	1965	2 367	0	287	715	0	1 652	0	**1 939**
Falken 3	1964	620	0	33	123	0	497	0	**530**
Sötbäret/Syrenen	1964	677	0	102	228	0	449	0	**551**
Enen 11	1969	1 696	0	265	511	0	1 185	0	**1 450**
Lönnen 3	1983	9 964	156	520	1 528	14	8 436	142	**9 098**
Mossen 3	1949	3 919	0	575	1 156	0	2 763	0	**3 338**
Vingen 1	1992	5 146	0	783	1 383	0	3 763	0	**4 546**
Blåklinten 5	1977	1 108	384	468	382	192	726	192	**1 386**
Herrljunga 3:155	1987	5 268	0	1 901	1 455	0	3 813	0	**5 714**
Ugglan 14-16,22-25	2011	14 510	0	776	2 823	0	11 687	0	**12 463**
Oxeln 8	2014	7 430	0	737	1 435	0	5 995	0	**6 732**
Ugglan 9	2015	3 050	0	146	513	0	2 537	0	**2 683**
Linden 2	2016	23 371		219	3 297	0	20 074	0	**20 293**
Ljung 16:2	1971	367	0	53	117	0	250	0	**303**
Ljung 1:202	1965-67	5 592	0	516	1 577	0	4 015	0	**4 531**
Annelund 7:36-37	1970	4 985	778	270	1 134	171	3 851	607	**4 728**
Annelund 6:5	1964	**5 952**	0	47	202	0	5 750	0	**5 797**
Mörlanda 2:64	1972	4 964	0	383	1 380	0	3 584	0	**3 967**
Mörlanda 2:65	1983	4 772	0	546	1 359	0	3 413	0	**3 959**
Ljung 1:187	1982	1 557	0	723	426	0	1 131	0	**1 854**
Mörlanda 2:66-75-77	1987	3 062	0	488	990	0	2 072	0	**2 560**
Mörlanda 2:80	1990	2 438	0	774	790	0	1 648	0	**2 422**
Annelund 5:1	1963	0	0	31	0	0	0	0	**31**
Annelund 6:4	1957	3 214	0	290	655	0	2 559	0	**2 849**
Od 1:11	1985	452	0	117	130	0	322	0	**439**
Od 1:12	1987	554	0	186	166	0	388	0	**574**
Od 13:2	2011	152	0	0	23	0	129	0	**129**
Slöjdaren 5	1991	23 940	**133**	732	6 157	1	17 783	132	**18 647**
Enen 7	1991	1 579	0	81	611	0	968	0	**1 049**
Enen 17	1989	2 210	0	120	864	0	1 346	0	**1 466**
Köpmannen 1+4	1990	6 847	523	647	2 034	246	4 813	277	**5 737**
H-a Mimer 19	1989	7 561	123	300	2 912	83	4 649	40	**4 989**
Hagen 16	2004	7 146	308	0	2 367	234	4 779	74	**4 853**
Ljung 1:201	2005	**9 521**	0	0	1 567	0	7 954	0	**7 954**
Styrbjörn 1	2018	16 543	885	246	1 473	191	15 070	694	**16 010**
Summa		**223 345**	**9 727**	**17 094**	**50 127**	**3 608**	**173 218**	**6 119**	**196 431**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Bostadsbestånd Herbo 2022

Antal lgh

Fastighet	Adress	Byggår	Ettor	Tvåor	Treor	Fyror	Fem	ant.lgh	yta	snitthyra	yta lokal
Boken 7	Parkgatan 13 A-C	1957	8	17		1		**26**	1 422	930	71
Styrbjörn 6-7	Nästegårdsgatan 4 A-C	1962	7	11				**18**	1 001	1344	
Styrbjörn 6-7	Torggatan 5 A-C			18	3	3		**24**	1 555	925	
Violen 12-13	Torget 3 A-C	1965			18			**18**	1 386	901	
Violen 12-13	Korsgatan 1 A-C				8	4		**12**	988		
Violen 12-13	Västergårdsgatan 51 A-C				8	4		**12**	988		
Vetet 1	Östergårdsgatan 2 A-D	1978	5	3	7			**15**	983	962	
Vetet 1	Östergårdsgatan 4 A-D		2	8	5			**15**	980		
Vetet 1	Åkerstigen 1 A-D		3	8	3		1	**15**	972		
Vetet 1	Åkerstigen 3 A-D		5	3	7			15	989		
Vetet 1	Åkerstigen 5 A-E		8	8	2			**18**	1 030		
Flugsnapparen 1	Ringvägen 17 ,19 A-D	1965				8		**8**	760	868	
Flugsnapparen 1	Andrégatan17,19,21 A-C	1965				9		**9**	849		
Falken 3	Villagatan 6	1964	2		4			**6**	340	963	
Sötbäret/Syrenen 1	Änggatan 2-16	1964		9		4		**13**	943	922	
Enen 11	Torggatan 10 A-C	1969	6	8	2			**16**	954	928	
Enen 11	Nästegårdsgatan 8 A-B	1969		10				**10**	662		
Lönnen 3	Östra Parkgatan 2 A-F	1983		6				**6**	402	1157	
Lönnen 3, Lönnen 1	Storgatan 20 A - D	1983	1	4	5			**10**	652		
Mossen 3	Arvidsgårdsgatan 6 A-B	1949		11				**11**	694	1068	
Vingen 1	Stenbyvägen 1,3 A-F, 5, 7 A-F	1992		11	12	2		**25**	1 916	855	125
Blåklinten	Västergårdsgatan 54-64	1977	6	6				**12**	660	1183	
Herrljunga 3:155	Gustavsbergsgatan 5-23	1987		14				**14**	953	1189	
Herrljunga 3:155	Västergårdsgatan 50, 52	1987			2			**2**	192		
Oxeln 8	Bigatan 1,3,5 A-B	2014			6			**6**	426	1315	
Ugglan 9	Berguvsgatan 15 A, 15 B	2015			2			**2**	180	1177	
Linden 2	Sturegatan 1	2016		10	10			**20**	1 193	1604	
Ljung 16:2	Radhusvägen 4 A-E	1971	2	2	1			**5**	297	934	
Ljung 1:202 (~~1:103,116~~)	Ringvägen 4-10 A-E	1965	18					**18**	850	1070	397
	Ringvägen 16-26	1967			3	3		**6**	525		
Annelund 7:36-37	Mörlandavägen 1 A-I, 3,5 A-H	1970	8	10	3	2	1	**24**	1 595	970	
Annelund 6:5	Armaturvägen 2-8 A-B	1964	8					**8**	360	1200	
Mörlanda 2:64	Nypon/Lingon/blåbär/Vinbärsvägen	1972	8	14	6			**28**	1 706	921	
Mörlanda 2:65	Krusbärsvägen, Hallonvägen	1983		7	8			**15**	1 061	984	
Ljung 1:187	Elvägen 5,7 A-D, 8-10 A-B	1982		8	4			**12**	840	714	

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Fortsättning.... Bostadsbestånd Herbo 2022

Antal lgh

Fastighet	Adress	Byggår	Ettor	Tvåor	Treor	Fyror	Fem	ant.lgh	yta	snitthyra	yta lokal
Mörlanda 2:66-75-77	Tornvägen 2 A-E, 4 A-C, 18 A-D	1987		6	6			**12**	846	643	
Mörlanda 2:80	Tornvägen 27,29,31	1990			6			**6**	456	675	
Annelund 6:4	Armaturvägen 12-20	1957	4		5			**9**	467	990	
Od 1:11	Stenlyckan 5 A-B	1985			2			**2**	180	546	
Od 1:12	Stenlyckan 4 A-B	1987			2			**2**	180	549	
Od 13:2	Lärarbostaden 1	2011				1		**1**	89	718	
Slöjdaren 5, Slöjdaren 2	Hantverksgatan 2 A-E, Torggatan 4 A-B	1991		26	18	7		**51**	3 764	1001	100
Enen 7	Torggatan 6	1991		3	3	0		**6**	398	996	0
Enen 17	Torggatan 8 A-H	1989		4	2	2		**8**	644	924	0
Köpmannen 4 (1)	Storgatan 44	1990		2	3		1	**6**	580	918	857
	Torget 2 A-C	1964			6	6		**12**	1 006		491
Herrljunga Mimer 19	Storgatan 74 A	1989		2	1	1		**4**	304	986	0
	Storgatan 74 B			2	2			**4**	300		
	Storgatan 76			2	1	1		**4**	304		
	Storgatan 78			2	2			**4**	294		
	Nygatan 6	1989	3	7				**10**	486		
Hagen 16	Sveagatan 16	2004	4	8	2			**14**	948	1071	0
Ljung 1:201	Stationsvägen 16 B-C	2005	1	3	3	0		**7**	466	1126	0
Styrbjörn 1	Torggatan 3	2018		8	8			**16**	1 060	1458	
Delsumma			109	281	201	58	3	652	**44 076**	**0**	**2041**
Ugglan 22-25	Berguvsgatan 2,4,6,8	2010				4		**4**	404	koope	
Ugglan 14	Berguvsgatan 14	2011				1		**1**	101	koope	
Ugglan 15,16	Berguvsgatan 10,12	2012				2		**2**	202	koope	
Summa			**109**	**281**	**201**	**65**	**3**	**659**	**44 783**	**996**	**2041**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Årsredovisning 2022-12-31

Herrljunga 2023- 02-27

Christina Abrahamsson

Styrelseordförande

Henrik Berner

Ragnar Emanuelsson

Kent Johansson

Finn Svensson

Christer Johansson

VD

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har avgivits ***2023-*** 03-02.

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB

Peter Olofsson Wank

Aukt.Revisor

HERBO
Alltid nära hem

2023-02-16

Centrum	Lgh-nummer		Utflyttad	Hyra	Kostnad
Styrbjörn 1	109-1-1111	2	2022-12-31	7 345	7 345
Styrbjörn 1	109-1-1122	3	2022-11-30	8 749	8 749
Styrbjörn 1	109-1-1132	3	2023-01-31	8 749	8 749
Boken 7	110-1-1123	2	2023-03-31	4 451	0
Styrbjörn 7	111-2-2133	2	2023-03-31	4 426	0
Styrbjörn 7	111-2-2323	2	2023-01-31	4 361	4 361 Ev
Styrbjörn 7	111-2-2311	2	2022-06-30	4 595	4 595 Ev
Violen 12,13	112-3-3211	3	2023-01-31	5 876	5 876
Violen 12,13	112-3-3212	3	2023-04-30	5 545	0
Vetet 1	113-2-5111	2	2023-05-31	4 877	0
Vetet 1	113-6-3412	2	2023-04-30	4 865	0
Enen 11	118-2-2111	2	2023-04-30	5 025	0
Enen 11	118-2-2113	2	2023-04-30	4 852	0
Lönnen 3	119-1-1116	2	2023-04-30	7 063	0
Mossen 3	122-1-1203	2	2023-01-31	5 843	5 843
Mossen 3	122-1-2101	2	2023-01-31	5 792	5 792
Vingen 1	123-1-1004	3	2023-03-31	5 832	0
Slöjdaren 5	150-1-1122	3	2023-05-31	6 313	0
Slöjdaren 5	150-5-1124	2	2022-02-28	6 300	6 300
Slöjdaren 5	150-5-1125	2	2022-02-28	6 372	6 372 Ev
Mimer	158-5-1116	1	2023-04-30	3 125	0
Kv Linden	201-1-1133	3	2023-01-31	8 919	8 919
Kv Linden	201-1-1143	3	2022-10-31	9 029	9 026
Kv Linden	201-1-1153	3	2023-02-28	9 029	0

81 927 kr Tomhyra

HERBO
Alltid nära hem

Annelund-Ljung

Ljung 1:201, Karinsdal	162-1-1122	3	2023-01-31	6 198	6 198
Annelund 7;36	233-1-1511	2	2023-04-30	5 320	0
Annelund 7:36	233-2-2311	1	2023-01-31	4 012	4 012
Annelund 7:36	233-3-3411	2	2023-01-31	5 239	5 239
Annelund 6:5	234-1-1711	1	2022-08-31	5 248	5 248
Ljung 1:187	239-1-1311	2	2023-05-31	3 854	0
				177 204 kr	**20 697 kr** **Tomhyra**

102 624 kr **Totalt månadens tomhyra**

Kommentarer

Uppsägningarna i år har minskat jämfört med föregående år och flytten går till kommuner som Vårgårda, Jönköping, Göteborg, Ulricehamn, Borås, Falköping samt inom Herrljunga kommun. De som flyttat inom kommun har köpt/byggt hus, flyttat till privata hyresvärdar och flyttat inom Herbo.
Efterfrågan på lägenheter är inte lika stor som utbudet och flera av de sökande har svag ekonomi vilket i sin tur innebär att vissa lägenheter måste läggas ut flera gånger/veckor samt att det beror på att en del av de som fått erbjudande inte bryr sig om att svara på erbjudande.
I de fall då vi har begärt in mer information/komplettering och det har uteblivit innebär det att vi inte kan erbjuda någon lägenhet till den/de sökande.

Lägenheterna på Sturegatan 1 och Torggatan 3 är svåra att hyra ut lägenheterna har varit ute på hemsidan vid flera tillfällen.
En av de nya lägenheterna på Armaturvägen är svår att hyra ut, lägenheten har varit ute vid flera tillfällen och noll sökande.

17 lägenheter är ute på erbjudande svar väntas in 23 februari.
11 lägenheter finns ute på hemsidan och få sökande på varje lägenhet.
2 lägenheter ROT

Ingalill Unér
Uthyrningsansvarig

2023-02-20

HERBO
Alltid nära hem

Underhållsrapport

Invändiga byggnadsarbeten		status
19 st färdiga	20 plus	Pågående
Stamrenovering	Torggatan 5	Pågående

Utvändiga byggnads/markarbeten		
Ny asfaltsyta p-platser	Armaturvägen 2-20	Klar
Ny asfalt	Ringvägen 16-26	Pågående
Ny beklädnad miljöhus	Ringvägen 19-21	Pågående
Ny beklädnad miljöhus	Sveagatan 16	Pågående
Ny beklädnad miljöhus	Nyponvägen 1	Pågående
Ny beklädnad miljöhus	Storgatan 74-78	Pågående

Målningsarbeten		
Miljöhus	Arvidsgårdsgatan 6	Planerad
Vent.rum	Stenbyvägen 5	Planerad

Meddelande 20

2023-02-20

HERBO
Alltid nära hem

Murningsarbeten

Slutföra puts	Stationsvägen 16	Pågående
Lagning balkonger	Nästegårdsgatan 8	Klar
Ytskikt tvättstuga	Torget 2	Pågående

Ventilation

OVK	Änggatan 2-16	Klar
Ovk	Elvägen 5-10	Klar

VVS

Spolning växlare	Mörlandavägen 1-5	Klar
Ny värmestam	Torggatan 10 A-C	Pågående
Kulvert	Västergårdsgatan 54-64	Pågående

Övrigt

Renov. Tvättstuga	Torget 2	Pågående

HERRLJUNGABOSTÄDER AB
KONSTITUERANDE
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

556508-0909
Protokoll nr 2

2023-03-22

Plats och tid	Företagets kontor Torget 2 d Herrljunga kl.16.30–19.00
Beslutande	Henrik Berner Fredrik Svensson Lillemor Fritioff Hermann Lennartsson ~~Gary Duncan~~
Övriga deltagande	Christer Johansson Annbritt Koch
Justeringsperson	Fredrik Svensson
Underskrift	Sekreterare § 10–17 Christer Johansson Ordförande Henrik Berner Justeringsperson Fredrik Svensson

§ 16 Övriga frågor

1. Låneportfölj

Nyupplåning för byggnation Tornvägen

BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att anta offert 2023642 från Kommuninvest med en kapitalbindning på 4,9 år till offererad referensränta 3,60 % (marginal till referens 0,50 %)

2. Sammanträdesplan 2023

BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att antaga Sammanträdesplan 2023. Bilaga 4

§ 17 Ordföranden förklarar mötet avslutat.

556508-0909
Protokoll nr 2

2023-03-22

§ 10 Ordförande förklarar mötet öppnat.

§ 11 Fredrik Svensson utses till justeringsperson.

§ 12 Fastställande av dagordning

§ 13 Styrdokument

- Styrelsens arbetsordning
- Attestinstruktion
- Internkontroll

BESLUT

§ 14 Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att godkänna och antaga styrelsens arbetsordning, attestinstruktion och internkontroll.
Bilaga 1-3
Herman Lennartsson väljs till kontrollansvarig för internkontroll.

§ 15 Firmateckningsrätt

BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att firmateckningsrätt har VD Christer Johansson (i förening med Ordförande Henrik Berner (
Verkställande direktören har rätt att teckna firman beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

Styrelsens arbetsordning för Herrljungabostäder AB

Fastställd 2023-03-22 av styrelsen i Herrljungabostäder AB

Denna arbetsordning skall fastställas årligen vid konstituerande styrelsemöten eller senast på nästkommande styrelsemöten.

1 Årsstämma

Bolagens högsta beslutande organ är årsstämman. Årsstämma hålls senast i april månad.
Ordförande skall, i samråd med ägarföreträdare, förbereda röstlängd och dagordning för årsstämman. Övriga styrelseledamöter och verkställande direktören skall vara väl förberedda på frågor som tas upp på årsstämman.

2 Sammanträden

Styrelsen i Herrljungabostäder skall, utöver årsstämman, hålla minst fem sammanträden.
- Februari - Bokslutssammanträde.
- Mars - Konstituerande sammanträde direkt efter årsstämman.
- Maj - Strategisammanträde.
- September - Uppföljningssammanträde.
- November - Budgetsammanträde.

Utöver dessa styrelsemöten sammankallar ordföranden styrelsen när så behövs för verksamheten. Styrelseledamot eller verkställande direktören kan också begära att styrelsen sammanträder. Dessa extra styrelsemöten skall hållas senast tre veckor efter mötets påkallande.

Till styrelsemöten kan medarbetare eller sakkunnig kallas för föredragning av ärenden.

Sammanträden hålls vanligen på bolagets kontor i Herrljunga. Beslut fattas via öppna val. Ordföranden har utslagsröst. Sammanträden skall protokollföras.
På varje sammanträde, förutom konstituerande sammanträde i mars, skall följande frågor behandlas:
- Aktuella beslutspunkter.
- Beslutslogg
- VD:s rapporter om ekonomi, resultat, verksamhet, marknadsläge och personal.

Investeringar beslutas av styrelsen inom en budgetram för bolagen för ett år. Denna ram får inte överskridas utan nytt styrelsebeslut.

I anslutning till bolagets bokslut skall styrelsen kallas för möte med bolagets revisorer.

3 Kallelse

Kallelse till sammanträde skall ske senast en vecka före sammanträdet. Kallelse skall ske med e-brev. Underlag för beslutspunkter bifogas. Det ankommer på styrelseledamot att meddela eventuellt förhinder samt till bolaget anmäla eventuella ändringar av kontaktuppgifter.

4 Protokoll

Protokoll från årsstämmor och styrelsemöten skall vara beslutsprotokoll. Protokollen förs av VD om inte respektive möte beslutar om annan sekreterare. Protokollens punkter skall vara numrerade i en obruten nummerföljd. Protokoll skall justeras inom 14 dagar av ordföranden och en ledamot som utses vid varje sammanträde. Protokollen skall omgående efter justering distribueras till styrelseledamöter, verkställande direktör, revisorer och Nossan Förvaltnings AB.

5 Arbetsfördelning

5.1 Styrelseordförande

Styrelseordförande ansvarar för sammankallning till årsstämma och styrelsemöten, tillsammans med VD upprätta dagordning, leda styrelsearbetet, upprätta arbetsordning och avtal med bolagens verkställande direktör. Styrelsens ordförande genomför årliga utvecklingssamtal inkl. revision av lön och andra ersättningsvillkor med verkställande direktören.

5.2 Styrelsen

Styrelsen beslutar i frågor som rör:

- Formella uppgifter som ankommer på styrelsen.
- Affärsidé, mål och policy.
- Årlig investeringsbudget och eventuella förändring av denna under året.
- Viktig förändring, t ex företagsinköp, större projekt, mm.
- Bolagets organisation.
- Verkställande direktör i bolagen, anställning/avsked.
- Budget, uppföljning och bokslut.
- Svar på remisser och övriga skrivelser av viktig eller principiell karaktär.

Styrelsen skall kontrollera att bolagens ekonomiska förhållanden sköts på ett betryggande sätt och skall fortlöpande bedöma bolagens ekonomiska situation.

I övrigt skall styrelsen bereda kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Närmare anvisningar ges i ägardirektiv.

5.3 Verkställande direktören

Verkställande direktören skall:

- Svara för bolagets löpande och dagliga verksamhet enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.
- Ansvara för att verksamheten bedrivs enligt de lagkrav som finns.
- Tillse att bolagets bokföring fullgörs i överenstämmelse med lag och att medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt.
- Tillse att skatter och avgifter betalas i tid, eller om detta inte kan ske i tid, snarast informera styrelsens ordförande.
- Tillsammans med ordföranden utarbeta förslag till dagordning inför årsstämmor och styrelsemöten.
- Ansvara för att kallelser med underlag sänds ut i tid.
- Ansvara för personalbeslut inom bolaget. När det gäller personal på ledningsnivå skall dock samråd ske med styrelsens ordförande.
- Vid befarade avvikelser från planer som redovisats för och beslutas av styrelsen eller händelser av väsentlig betydelse, utan dröjsmål informera styrelsen eller i vart fall styrelsens ordförande för vidare handläggning.

6 Instruktion för verkställande direktören

Utöver ovanstående arbetsfördelning så utger styrelsen i en särskild handling en mer detaljerad VD-instruktion.

7 Instruktion för ekonomisk rapportering

Instruktion för ekonomisk rapportering ges i bilaga 1.

8 Attest- och delegationsordning

Attestinstruktion ges i ett separat dokument utfärdat av styrelsens ordförande och beslutas av styrelsen.
Beloppsgränsen för VD:s rätt att attestera löpande förvaltningsåtgärder är enligt denna instruktion 500 000 kr under förutsättning att åtgärden inryms i av styrelsen fastställd budget. Beloppsgränser över 500 000 kr ska kompletteras med attest av styrelsens ordförande.

9 Sekretess

Originalprotokoll från möten skall förvaras i låst arkiv. Mottagare av protokoll ansvarar för att dessa kopior förvaras och hanteras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören och styrelse har lojalitetsplikt vilket innebär lojalitet med de beslut styrelsen fattar. Intern och extern information om styrelsebehandlade frågor skall ske med iakttagande av den sekretess som lagar och förordningar föreskriver. Hänsyn till person- och konkurrensskäl skall beaktas.

Bilaga 1 – Instruktion för ekonomisk rapportering

Styrelsen vid Herrljungabostäder AB utfärdar följande instruktion för ekonomisk rapportering som underlag för styrelsens arbete.

Instruktionen skall gälla tills vidare.

Styrelsen i Herrljungabostäder AB har i uppgift att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation. För detta ändamål skall de uppgifter som behövs för styrelsens samlade bedömning samlas in, och rapporteras till styrelsen enligt följande:

1 Ansvar för rapportering

Bolagets verkställande direktör ansvarar för i denna instruktion angiven rapportering.

2 Resultatrapport/Balansrapport

Vid styrelsesammanträde skall aktuell resultat- och balansrapport för april, augusti, oktober och december behandlas. Resultatrapporten utvisar jämförelsetal mot budget och tidigare räkenskapsår. I rapport för augusti månad skall även anges prognostiserat årsresultat.
Genomgång av rapporten skall göras av VD eller tillförordnad.
Resultatrapport för övriga månader finns för uppföljning men ej periodiserade.

3 Delårsrapport

Bolaget gör delårsrapport per sista augusti. Styrelsen har delegerat till VD att teckna rapporten, samt i vederbörlig ordning sända den till kommunen enligt deras anvisning och tidplan.

4 Budgetförslag

Vid mötet i november skall förslag till budget för nästkommande verksamhetsår framläggas.

Förslag till budget skall bifogas kallelse till styrelsesammanträde och sändas till styrelsens ledamöter en vecka före sammanträdet.

5 Investeringar

Vid varje möte skall nya större eller strategiska investeringar behandlas.
Genomgången av investeringarna skall göras av VD eller tillförordnad.

6 Bokslut

Efter verksamhetsårets slut skall årsbokslut sammanställas och redovisas för styrelsen på bokslutssammanträdet i februari.

Efter styrelsens godkännande skall årsredovisning med bokslut och verksamhetsberättelse, samt förslag till aktieutdelning, sändas till aktieägarna i samband med kallelse till årsstämma.

Herrljunga den 22 mars 2023.

Underskrifter av styrelsen Herrljungabostäder AB.

Henrik Berner
Ordförande

Fredrik Svensson

Gary Duncan

Herman Lennartsson

Lillemor Fritioff

HERBO
Alltid nära hem

Sammanträdesplan Herrljungabostäder AB 2023

Datum		Tid	
27-feb	måndag	16:30	Bokslutssammanträde
16-mar	torsdag	16:30	Bolagsstämma
22 mar	onsdag	16:30	Konstituerande sammanträde
05-maj	fredag	08:30	Strategidag
22-maj	måndag	16:30	Strategimöte
25-sep	måndag	16:30	Uppföljningssammanträde
20-nov	måndag	16:30	Budgetsammanträde

FS

HERBO
Alltid nära hem

INTERN KONTROLL

rev 2023-03-22

Rutin/System	Kontrollmoment	Kontrollansvarig	Frekvens	Rapporteras vid sammanträden till	Risk
Ekonomi					
Resultat/Budgetuppföljning	Att hålla ekonomisk ram enligt budget	VD/Ekonomiansvarig	**April, Augusti, Oktober, December.** Resultaträkning för övriga månader finns för uppföljning men ej periodiserade	Styrelse	Låg
Fakturakontroll	Inköp av tjänster och varor	Styrelseledamot	Löpande kontroll, Stickprov (gällande, , kontering, betalning (rätt lev. och rätt i tid), rätt period, jäv.	Styrelse/VD	Mellan
Attestrutiner	Att attestrutiner följs	Styrelseledamot	Löpande kontroll, Stickprov	Styrelse/VD	Låg
Verksamhet					
Underhållsplan	Uppföljning av beslutad underhållsplan på styrelsemöte under året (lista projekt/föbrukat)	Ordförande/Styrelse	Okulärbesiktningar sporadiskt i samband med styrelsemöte	VD	Låg
Verksamhetsmål	Uppdatering Affärsplan	Ordförande/VD	Årligen	Styrelse	Låg
GDPR	Uppdatering Handlingsplan	Ordförande/VD	Årligen	Styrelse	Låg
Kundundersökning (NKI)	Kundnöjdhet	VD	Livestep påbörjad 2021/ löpande kundersökning……	Styrelse	Låg
Personal					
Lönehantering	Uppföljning av lönerelaterade kostnader	Ekonomiansvarig/Vd/Ordförande	Löpande kontroll, Ordförande signerar Vd:s lön	VD/Styrelse	Låg

FS

Medarbetarundersökning	Psykosocial arbetsmiljö	VD	Var 3:e år (2025)	Styrelse	Låg

Inköp

Process inköpsrutin	Beloppsgränser	Styrelseledamot	Stickprov	Styrelse	Låg
Avtal	Följer de regler som gäller för LOU	Styrelseledamot	Årligen	Styrelse	Låg
Direktupphandling	Policy för direktupphandling	VD/styrelse	Årligen	Styrelse	Låg

Följa Ägardirektiv

Uppdrag från Ägare	Riskanalys/KF - dokument/motioner (utanför uppdrag)	Styrelse	Årligen följa upp uppdrag , obs avgränsning!	Styrelse	Mellan

Omvärldsanalys
Byggnation/hyresrätter

Se över byggnation/ inom/utanför kommunen	Se över tillgång/efterfrågan	Styrelse	Årligen	Styrelse	Mellan

INTERN KONTROLLPLAN HERRLJUNGABOSTÄDER AB

SYFTE: Att vi efterlever ägardirektiv, lagar, regler, avtal, styrelsebeslut på ett effektivt, säkert och stabilt arbetssätt.

MÅL: Att säkerställa att verksamhet i information och rapportering är tillförlitligt och att ger en rättvisande bild av företaget.

INTERN KONTROLLPLAN KAN BIDRA MED:

Att förebygga, upptäcka fel och brister
Att åtgärda
Se över strukturer och processer
Ha ordning och reda
Skyddar organisation från risker, misstankar, bedrägerier
Bygger och stödjer trygghet och tillit till interna och externa parter

FS

Attestinstruktion

1 Inledning

Fastställd 2023-03-22 av styrelsen i Herrljungabostäder AB.

Attestinstruktionen visar vem som är ansvarig för beslut som får ekonomiska konsekvenser. Den tillser att beslut fattas på rätt nivå, samt vara ett medel för att förbättra planering, uppföljning och intern kontroll.

Attestinstruktionen överensstämmer med arbetsordningen för styrelse och VD samt ligger till grund för VD:s vidaredelegering inom företaget. Beloppsgränser för VD:s attesträtt anges i styrelsens arbetsordning.

Attesträtt innebär en förtroendeställning i bolaget. Den attestansvarige företräder alltid bolagets intressen. Med sin namnteckning/ *elektronisk signering* för godkännande och attest, vidimerar medarbetarna att de till fullo förstått innebörden av denna instruktion.

2 Definitioner

Attesträtt

- Rättighet att inom angivna specifikationer och belopp godkänna överenskommelser och avtal med ekonomisk innebörd för företaget.
- Skyldighet att bevaka att den kedja av aktiviteter som leder fram till attest (rutiner) är ändamålsenligt, innehåller korrekta ekonomiska överväganden, samt säkerställer god intern kontroll.

Med sin signatur (elektronisk signering) vidimerar den attestansvarige i det enskilda fallet att allt är korrekt, att alla kontrollstationer på vägen från beställning till rätt leverans har genomlöpts, och att bolagets intressen tillvaratas.

Den som fått attesträtt ansvarar för att lägga upp nödvändiga rutiner som säkerställer god intern kontroll. I detta ligger bl a att skilja på beställningsrätt och attesträtt.

Beställning

Beställnings-/inköpsrätten utdelas av VD och är reglerad i en särskild inköpsdelegation.

Beställning hos leverantörer och entreprenörer binder normalt bolaget direkt vid att ta emot det beställda och betala avtalad ersättning. Det är med andra ord i detta ögonblick som de flesta besluten med ekonomisk konsekvens fattas.

Beställningar görs normalt skriftligen genom nyttjande av företagets eller leverantörens inköpssystem. Beställningen kan ske manuellt eller elektroniskt. Vid elektronisk beställning sker elektronisk loggning av beställningen. Beställningar per telefon skall bekräftas skriftligen. Obetydliga beställningar kan

FS

göras utan skriftliga beställningar. Där verksamhetssystemet föreskriver att kalkyler skall upprättas eller ramavtal användas, är beställaren ansvarig för att förvara handlingar som styrker att så har skett. Vid förekommande fall skall beställaren arkivera underlag som styrker riktigheten i beställningen.

Godkännande/sakgranskning/leveranskontroll
Den som godkänner har av den attestansvarige fått i uppgift att utföra kontrollåtgärder.

Den som signerar sakgranskning/leveranskontroll vidimerar genom sin förattest */sitt godkännande* att de kontrollåtgärder granskningen avser har genomförts på ett korrekt sätt. Den som förattesterat skall kunna redovisa riktigheten av utförd granskning.

Processen Inköp är reglerad i en särskild metod.

Utanordning (betalattest)
Den som attesterar ansvarar för att attestplanen har följts, att de som signerat och godkänt utgifterna är behöriga.

Utanordning sker genom Ekonomiavdelningen, där också bankteckning sker av medarbetare med särskild fullmakt.

3 Allmänt

Attesträtten innebär rätt och skyldighet att

- ansvara för att bakomliggande upphandling är korrekt och att åtgärden är till gagn för företaget
- ansvara för beställningsrutin, godkänna beställning av viss vara eller omkostnad samt godkänna budget
- godkänna fullgjorda prestationer (redovisade i fakturor, samlingsrapporter etc) efter det att erforderliga kontroller vidtagits
- godkänna rabatter, krediteringar, hyresreduktioner, avskrivning av fordran etc
- godkänna andra bokföringstransaktioner (bokföringsorder o dyl)
- godkänna personal- och organisationsförändringar

Kontrollåtgärder kan avse

- att beställd kvantitet har erhållits och att kvalitén överensstämmer med beställning
- à-priser, betalningsvillkor och moms
- att utlovade rabatter erhållits
- avdrag av eventuellt förskott
- att beloppet inte blivit dubbelfakturerat
- uträkning
- kontering och periodisering

Beslut med ekonomiska konsekvenser kan också fattas av någon som omfattas av så kallad ställningsfullmakt. Det innebär, att den som har en viss ställning i bolaget kan ingå avtal med omvärlden som är bindande, om det inte finns anledning för motparten att misstänka att vederbörande inte är behörig.

Firmatecknare beslutas årligen vid konstituerande styrelsemöte. Normalt tecknas firman gemensamt av styrelseordföranden och VD. Normalt ges VD rätten att ensam teckna firma beträffande löpande förvaltningsåtgärder. Beloppsgränsen för löpande förvaltningsåtgärder är reglerad i Styrelsens arbetsordning.

Den som har delegerat attesträtt vidare till annan, är skyldig att löpande kontrollera så att rutinen fungerar. Gör den inte det, skall delegeringen återkallas.

4 Principer för beställnings- och attesträtt

Ansvarig chef ansvarar inför VD för samtliga kostnader för respektive avdelning/affärsområde.

Inom sitt affärsområde/avdelning skall ansvarig chef tillse att tilldelad verksamhet bedrivs på optimalt sätt så att bästa möjliga resultat uppnås. Kopplat till ansvaret finns rätten att inom sin inköpsdelegation genomföra inköp enligt metoden Inköp.

Indikation om "spräckt" total investeringsram eller kostnadsbudget skall omedelbart innebära begäran om samtal med närmast överordnade chef.

Det är inte tillåtet att dela upp en aktivitet i tiden eller i flera fakturor i syfte att kringgå beloppsgränser.

Rätten att attestera innebär en förtroendeställning inom företaget. Personen ifråga skall alltid kritiskt granska underlagen för att försäkra sig om riktigheten innan godkännande sker. Än viktigare är emellertid att den attestansvarige etablerar en beställningsrutin inom sitt ansvarsområde som säkerställer att endast korrekta inköp sker.

Attestberättigad person får inte attestera underlag eller åtgärder som kan medföra ekonomisk vinning för den attesterande själv, t ex gjorda utlägg, reseräkningar, representation, egen semester etc. Dessa skall attesteras av överordnad chef eller den till vilken överordnad chef delegerar.

Utlägg rörande VD attesteras av styrelsens ordförande.

Attestering av utgifter för representation av alla slag skall innehålla uppgifter både om anledning till representationen och om vilka personer inom och utanför bolaget som deltagit och i övrigt följa företaget representationspolicy.

Om ordinarie attestberättigad är frånvarande är normalregeln att handlingarna attesteras av ersättare.

FS

Kontroll, godkännande, attest och utanordning sker med elektronisk signering enligt affärssystemets upplagda rutiner (loggning). Alternativ är att kontroll, godkännande, attest och utanordning tecknas med varaktig skrift (bläck eller kulspetspenna) på underlaget.

Attestberättigad har attesträtt för samtliga omkostnader och investeringar inom eget ansvar med undantag för personliga utgifter, såsom reseräkningar och representation.

Beställning och attest skall skiljas åt. Detta för att god intern kontroll kräver att minst två personer är inblandade i en rutin.

Investerings- och underhållsprojekt
Bolagets styrelse beslutar om bolagets verksamhetsplaner och budget och i samband därmed om bolagets planer för produktion, ombyggnad, underhåll och andra investeringar. Projekten i planerna har en budget som utgör gräns för kostnaderna för projektet. Projekten skall upphandlas enligt godkända regler.

Respektive chef är beställare och ansvarig för investerings- och underhållsplanen och dess genomförande.

Projekten skall vara kalkylerade och i övrigt så planerade att kostnaderna för projektet kan överblickas i samband med att materialbeställningar, anbudsförfrågan mm sänds ut. Till grund för beslut om beställning skall också alltid finnas en investeringskalkyl som visar investeringens ekonomiska konsekvenser.

Utökning och tilläggsbeställningar vilka leder till överskridande av beslutad projektkostnad skall anmälas och beslutas av VD. Uppstår eller befaras oförutsedda kostnader för ett projekt skall dessa genast anmälas för vederbörande beställare respektive berörd chef.

Överenskommelse av löpande projektredovisning skall fattas mellan beställare och utförare i samband med projektstart. Beställaren är alltid ytterst ansvarig för projektets ekonomi.

6 Tillgångar, ansvar
Respektive chef har ett ansvar beträffande företagets tillgångar som fastigheter, inventarier, datorer, maskiner, bilar, verktyg mm inom respektive ansvarsområde. Vid avyttring, utrangering eller förlust av tillgångar skall anläggningsregistret uppdateras samt en dokumentation biläggas. Större förluster skall utredas. Misstanke om oegentligheter skall omedelbart anmälas till VD eller styrelseordförande som fattar beslut om revisionsinsats och/eller polisanmälan.

7 Allmän attest- och utanordningsrätt för utgifter av alla slag (Firmateckning)
Firmateckning enligt styrelsens beslut gäller som beställning, attest och utanordning för alla slag av utgifter och avtal.

FS

BOLAGSSTÄMMA 2023-03-16
556508-0909
Herrljungabostäder AB

HERBO
Alltid nära hem

Organisationsnummer 556508-0909

Protokoll fört vid ordinarie bolagsstämma med aktieägarna i Herrljungabostäder AB 16 mars 2023

§ 1

Lena Bertilsson förklarar bolagsstämman öppnad.

§ 2

Till ordförande vid bolagsstämman utses Christina Abrahamsson.

§ 3

Upprättas följande förteckning över närvarande aktieägare:

	Antal aktier	Antal röster
Nossans Förvaltnings AB genom Lena Bertilsson	148 000	148 000
Summa	148 000	148 000

Ovanstående godkänns som röstlängd

Övriga närvarande
Christina Abrahamsson
~~Finn Svensson~~
Ragnar Emanuelsson
Henrik Berner
Kent Johansson
Christer Johansson

§ 4

Till justeringsperson väljs Lena Bertilsson.

BOLAGSSTÄMMA 2023-03-16
556508-0909
Herrljungabostäder AB

§ 5

Konstateras att bolagsstämman är i behörig ordning sammankallad.

§ 6

Upprättad dagordning godkänns.

§7

Bolagsstämman bekräftar bilagda ägardirektiv.
Bilaga 1 och 2.

§ 8

Årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2022 framläggs och godkänns.
Bilaga 3, 4 och 5

§ 9

a: Resultat- och balansräkning godkänns av bolagsstämman
b; förslag till vinstdisposition godkänns av bolagsstämman
c; ansvarsfrihet beviljas för styrelsens ledamöter och verkställande direktör av bolagsstämman.

§ 10

Bolagsstämman bekräftar val av 5 styrelseledamöter, ordförande, samt lekmannarevisorer och ersättare i Herrljungabostäder AB 2023-2027 enligt fullmäktigebeslut 2023-02-06. Bilaga 6 och 7.

BOLAGSSTÄMMA 2023-03-16
556508-0909
Herrljungabostäder AB

§ 11

Reglemente för arvode och ersättningar till förtroendevalda i kommunens bolag enligt fullmäktigebeslut 2022-12-12 bekräftas härmed. Bilaga 8.

§ 12

Lena Bertilsson förklarar ordinarie bolagsstämma avslutad.

Efter avslutad bolagsstämma bjuds det på en enklare förtäring i företagets lokaler.

Ordförande vid bolagsstämman

Christina Abrahamsson

Justeringsperson

Lena Bertilsson

HERRLJUNGA KOMMUN

FULLMAKT
2023-03-06

Fullmakt

Härmed intygas att Lena Bertilsson utsetts att företräda Nossan Förvaltningsaktiebolag vid ordinarie bolagsstämma i Herrljungabostäder AB 2022-03-16. Beslutet fattades på styrelsesammanträde i Nossan Förvaltningsaktiebolag 2023-03-06.
Beslut fattades också om att utse Gunnar Ingvarsson som ersättare.

Herrljunga 2023-03-06

Gunnar Ingvarsson
Styrelseordförande

HERBO

Alltid nära hem

Herrljungabostäder AB

556508–0909

ÅRSREDOVISNING

2022

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Förvaltningsberättelse

Styrelse och organisation

Styrelsen och verkställande direktören för Herrljungabostäder AB (org.nr.556508–0909) får härmed avge följande årsredovisning för verksamhetsåret 2022.

Herrljungabostäder AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som äger och förvaltar fastigheter i Herrljunga kommun. Samtliga aktier ägs av Nossan Förvaltnings AB (org.nr.556637–5746).

Styrelse, Vd och revisorer

Styrelse och revisorer som utsetts av Herrljunga kommun är valda på bolagsstämma från 2019 till och med årsstämman 2023.

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Christina Abrahamsson, ordförande	(M)
Henrik Berner	(S)
Ragnar Emanuelsson	(C)
Kent Johansson	(KV)
Finn Svensson	(L)

Verkställande direktör

Christer Johansson

Revisorer

Peter Olofsson Wank	Auktoriserad revisor PwC

Lekmannarevisorer

Ordinarie	Suppleanter
Göte Olsson	Jonny Gustafsson
Lars-Göran Karlsson	

Biträde i revisionen har lämnats av Revsual Dedic, Deloitte

Styrelsemöten

Styrelsen har under året hållit 7 protokollförda styrelsemöten.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Medlemskap

Sveriges Allmännytta

Fastighetsbranschens Arbetsgivareorganisation (Fastigo)

Husbyggnadsvaror HBV Förening u.p.a. (HBV)

Affärsidé

Herrljungabostäder AB ska erbjuda hyresgäster i Herrljunga kommun ett brett urval av attraktiva bostäder med olika typer av upplåtelseform. Med en hög service, genomgripande miljöfokus och ett omsorgsfullt underhåll ska Herrljungabostäder vara förstahandsvalet för ett tryggt och långsiktigt boende.

Bolagets fastigheter med lägenheter finns i Herrljunga, Ljung, Annelund och Od i Herrljunga kommun.

Uthyrning/Hyror

Uthyrningspolicy

Alla hyressökande skall för att erhålla ett eget hyreskontrakt kunna uppvisa en god och långsiktig betalningsförmåga med en varaktig försörjningsmöjlighet. Detta krav bekräftas i första hand med en fast inkomst i proportion till utgående hyra och om så erfordras av ekonomiska säkerheter.

Marknad/Hyror

Hyresdebitering i flertalet fastigheter består av varmhyra med individuell värmemätning samt i några fastigheter även varmvattenmätning. Årsvis avräknas kundens värme- och varmvattenförbrukning, mot under året preliminärt inbetald energidebitering.

Genomsnittshyran för bostadsbeståndet är 996 kronor (961 kronor) per kvadratmeter och år.

Hyresförhandling

Hyresförhandlingar för 2022 genomfördes under februari månad. Förhandlingarna var påkallade av Herrljungabostäder AB som yrkade på en höjning på 3,88 procent på utgående totalhyror. Efter gemensamma och enskilda överläggningar med Hyresgästföreningen blev det en överenskommelse om en höjning på 2,48 procent från och med den 1 april.

En förhandling genomfördes med Hyresgästföreningen år 2019 gällande åtta fastigheter (150 lgh) där en bruksvärdering utfördes. Efter besiktningar av lägenheter och bruksvärdesförhandling blev höjning av hyran under en 3-årsperiod 7,5 % på fem av fastigheterna samt 9 % på tre av fastigheterna som fördelas över åren 2020-2021-**2022.**

I vårt kundregister återfinns sökande från alla grupper i vårt samhälle såväl i kommunen som utanför. Idag finns det ca 561 (586) sökande i hyreskö som inte är hyresgäster hos Herrljungabostäder AB.

Uthyrningsgraden är 96,7 % (97,1). Denna uthyrningsgrad är något lägre än föregående år. Tendensen under flera år har varit att det finns fler lediga lägenheter i de nybyggda fastigheterna. Det är få sökande i bolagets kö som kan klara av de högre hyresnivåer som dessa fastigheter medför.

Fastighetsförvaltning

All inre fastighetsskötsel och administrativa tjänster sker med egen personal. Serviceanmälan, besiktningar och underhållsplanering administreras i system som är tillgängligt för all operativ personal via en (App)likation.

Yttre grönyte- och vinterskötsel anlitas av entreprenör som kompletteras av vår egen personal.

Systematiskt arbetsmiljöarbete har skett under året.

Utveckling/Utbildning

Systemet för att mäta kundnöjdhet har givit oss god respons under året. Genom att mäta kontinuerligt får företaget snabb feedback från kunder och har därmed möjlighet att agera mycket snabbare än vid årsvisa mätningar.

Under året har vi arbetat med en marknads- och kommunikationsplan. Målet är att bli tydligare och ge en mer attraktiv bild av Herrljungabostäder AB och Herrljunga kommun. Vi har påbörjat arbetat med att synas i sociala medier samt även utfört en viss revidering av vår logga. Vår hemsida har uppdaterats till ny layout och fått delvis förändrat innehåll.

En (App)likation till smartphones för våra hyresgäster har i egen regi arbetats fram under året och publiceras under januari 2023.
Styrelsen och personal har under året ökat kompetensen genom deltagande på utbildningar och olika konferenser (även digitalt).

Herrljungabostäder AB har under året slutfört ett större projekt med att ta fram lägenhetskort på alla lägenheter över hela beståndet. Det har länge varit en önskan från bolagets sida att kunna presentera en planlösning över lägenheter i samband med uthyrning på hemsidan.

Det sker ett pågående arbete med att öka antal leverantörsfakturor till e-faktura. Kundfakturor (avier) via e-faktura ökar i antal varje år.

Herrljungabostäder AB deltar i ett flertal nätverk. Där samverkan sker beträffande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Miljö

Miljövinster

Huvuddelen av alla fastigheter är anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort produceras till 98 % av biobränsle. I 90 % av företagets bostadsområden finns miljöhus där källsorterat hushållsavfall lämnas. Allt matavfall läggs i separata påsar som blir biogas och biogödsel. I hyresavtalet förbinder sig hyresgästen att källsortera enligt erhållen information och föreskrifter.

Vi fortsätter vårt arbete med energioptimering av samtliga fastigheter och se till att våra fastigheter håller god energiprestanda. Att minska förbrukningen av el, vatten och värme är ett miljömässigt och ekonomiskt viktigt arbete som ständigt pågår i bostadsbeståndet. Alla förbrukningsuppgifter avseende el, fjärrvärme och vatten dokumenteras och följs upp fastighetsvis varje månad. Energibesparande VVS - utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte.

Införandet av individuell mätning av värme- och varmvatten (IMD) har skapat ett incitament för kunden att minska sin förbrukning och därmed även sin miljöpåverkan. Idag har vi betydligt större medvetenhet hos våra hyresgäster kring förbrukning av energi.

För att minska pappersfakturor har vi nu tagit bort utskick av autogiroavier, dock kan hyresgästen få faktura om så önskas.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Underhållsåtgärder

Invändiga byggnadsarbeten

Totalt har 52 (35) lägenheter renoverats under året varav 34 (29) är helrenoverade

Tvättstugor/Bokningssystem	Köpmannen 1
Kökslyft	Vingen 1

Målning

Tvättning/Utvändig målning	Vetet 1 Garage, Annelund 6:5, Ljung 1:187, Slöjdaren 5.
Miljöhus	Mossen 3, Flugsnapparen 1,

Utvändiga byggnadsarbeten

Fasadrenovering	Köpmannen 4, Köpmannen 1, Enen 11
Altaner	Slöjdaren 5
Plåtarbeten, beslagning	Sötbäret, Syrenen
Fasadpanel	Annelund 6:4, Vetet 1
Entréparti	Slöjdaren 1
Renovering miljöhus	Enen 11, Flugsnapparen 3, Annelund 7:36
Takfönster	Od 1:11
Takavvattning	Blåklinten

Övrigt

Ventilation	Köpmannen 1, Vingen 1
Fjärrvärmeväxlare	Köpmannen 1
Markarbeten/utemiljö	Slöjdaren 5, Annelund 6:5, Ljung 1:116, Flugsn.
Kulvert/stammar VVS	Violen 12-13, Annelund 6:4, Falken 3, Styrbjörn
Låssystem	Vetet 1
Tvättstuga	Köpmannen
OVK	16 st. fastigheter enligt plan

Därutöver har 2420 stycken (2153) insatser utförts i form av serviceanmälningar och besiktningsarbeten under 2022. Anmälda serviceärenden har haft en omloppstid på 1,4 dagar (1,6).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Ekonomi/Måluppfyllelse

Finansiella mål enligt särskilt ägardirektiv

- ✓ **Soliditet**: Minst 15 %
  - o Soliditet år 2022 för Herrljungabostäder AB är 18,3 % (18,9 %)

- ✓ **Avkastningskrav:** 2 %. Beslut 2020-06-16 KF § 82 ändrades avkastningskravet i särskilt ägardirektiv för Herrljungabostäder AB från 3 % till 2 % från och med 2020 till och med 2029 under förutsättning att nybyggnation av 64 lägenheter sker under den aktuella tidsperioden
  - o Avkastning år 2022 för Herrljungabostäder AB är 1,9 % över en rullande 4-årsårsperiod är avkastningen 2,3 %.

Bolaget ska ha ett marknadsmässigt avkastningskrav. Avkastningen ska stärka bolaget för att dels klara framtida investeringar samt dels klara av oförutsedda utgifter. Bolaget ska enligt ägardirektiv över en rullande fyraårsperiod generera en avkastning på fastighetsinnehavets marknadsvärde. Med avkastning på fastighetsinnehavets marknadsvärde avses årets rörelseresultat, exklusive ränte- och avskrivningskostnader, i relation till det genomsnittliga marknadsvärdet på fastigheterna under perioden.

Avskrivning på inventarier utöver plan uppgår till 210 970 kronor vid årets slut. Amortering av lån har skett under 2022 med 3 162 000 kronor. Bolagets ränte- och låne-policy samt ränteutveckling har inneburit att snitträntan för 2022 är 0,67 % (0,56). Nyupplåning på 10 mkr har skett under året.

Borgensavgift är reglerad till ägarna under 2022 med 431 112 kronor (411 093)

En extern marknadsvärdering av bolagets fastigheter gjordes under 2022 som indikerar ett övervärde på 258 mkr mot det bokförda värdet.

Marknadsvärde byggnader, mark och markanl.	453 581 tkr (462 931)
Taxeringsvärdet år 2022	337 560 tkr (294 192)
Bokfört värde byggnader, mark och markanl.	196 431 tkr (179 952)

Nyckeltal

- Flyttrotationen är 25 % (26)
- Vakansgraden är idag 3,3 % (2,9)
- Underhållskostnad i kronor per kvadratmeter är 235 (219).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Flerårsjämförelse tkr	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	44 011	44 380	41 927	41 413
Driftsnetto	11 467	13 651	14 604	13 032
Rörelseresultat	2 400	7 775	6 674	5 168
Rörelseresultat (enl avkastningskrav)	8 529	10 688	10 941	9 285
Resultat efter finansiella poster	705	6 522	5 354	3 865
Balansomslutning	214 103	205 559	202 047	200 470
Soliditet (avrundat)	18,3	18,9	16,7	14,8
Antal anställda 2022-12-31	10	10	9	10

Nyckeltalsdefinitioner
Soliditet: Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen

Driftsnetto: Driftsresultat före central adm. och före av/nedskrivning, utrangering

Rörelseresultat: Resultat efter central adm

Rörelseresultat (enl. avkastningskrav): Resultat efter central administration. men före av/nedskrivning, utrangering

Året som gått 2022

Under januari månad färdigställdes arbetet med att montera balkonger till alla lägenheter på Arvidsgårdsgatan 6 (Mossen 3).

Under våren, sommaren färdigställdes 7 lägenheter och en samlingslokal i kv. Slöjdaren, tidigare socialkontorets lokal på Hantverksgatan. Samlingslokalen "Herbos hörna" blev helt klar under hösten. Lokalen kan bokas av hyresgäster/föreningar och kommunen. I denna lokal finns kök samt sittplatser upp till 45 personer, som kan samlas för möte/fest eller annan sammankomst. Invigningen av denna samlingslokal blev mycket uppskattad av de boende i kv. Slöjdaren som var inbjudna till en musikkväll (med bubbel, kaffe och tårta).

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Den nedbrunna fastigheten i Annelund är återuppbyggd och uthyrning av dessa 4 lägenheter startade upp i mars månad 2022.

Den omfattande stamrenoveringen på kv. Styrbjörn, Torggatan 5 har fortlöpt under året.

Herrljungabostäder AB har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att under den kommande tioårsperioden färdigställa 64 nya lägenheter. En del i detta var att bolaget deltog i en markanvisningstävling med ett trygghetsboende innehållande 23 stycken lägenheter på kv. Lyckan. Marktilldelningen gick dock till ett annat projekt. Arbetet har därefter fortgått med planering för byggnation och Herrljungabostäder AB har på egen hand identifierat ett område med mark (Enen 10) där man nu driver detaljplanarbete i egen regi.

Herrljungabostäder AB har även förvärvat mark på Tornvägen i Ljung där det projekterats och fått bygglov för ett radhus med 8 st. lägenheter.

Vi har under året fortsatt med projektet " 20 PLUS" som premierar våra trogna hyresgäster som bott hos oss under lång tid genom att de erbjuds möjlighet att få standardförbättringar i sin inomhusmiljö.

I samarbete med hyresgästföreningen har arbetet med systematisk hyressättning fortsatt under året och från och med hyresförhandlingen 2022 har bolaget infört en modell som innebär en fördelning av den årliga hyreshöjningen. Tanken är att liknande lägenheter skall ha likvärdiga hyror, vilket ger en rättvisare hyressättning för hyresgästen.

Vi fortsätter att arbeta med GDPR (General Data Protection Regulation). Detta innebär att vi kontinuerligt arbetar med dataskydd i vårt dagliga användande av våra personregister.

Vår kundtidning "Hemmaplan" som utkommer varje kvartal har skickats ut till alla våra hyresgäster. En extra kundtidning trycktes också inför årets Företagsmässa i kommunen, där Herrljungabostäder AB hade en monter där bolaget marknadsfördes.

En av bolagets största styrkor är dess medarbetare där ett flertal fortbildningar skett under året. Att ständigt ha en hög kompetensnivå bland medarbetare samt ett motiverande arbetsklimat bidrar ytterligare till ökad nöjdhet bland kunderna då en stor del av arbetsstyrkan dagligen är i kontakt med de boende.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Aktuellt 2023

Det försämrade konjunkturläget med minskad köpkraft hos presumtiva kunder tillsammans med kraftigt ökade byggkostnader och höjda räntor är oroväckande. Ett visst behov av bostäder finns men efterfrågan förutsätter kunder som klarar nybyggnationshyran. Att möta efterfrågan på nya bostäder är fortsatt en viktig och stor utmaning för bolaget. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boenden som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp.

Fortsatt planering av fler bostäder styrs av bolagets soliditet, konjunkturläget, efterfrågan och betalningsförmågan hos kunder.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	14 050 414
Årets resultat	6 270 423

Styrelsen och verkställande direktör föreslår att vinstmedlen disponeras så

Att i ny räkning balanseras	**20 320 837**

Upprättad årsredovisning innehåller ett lämnat koncernbidrag på 200 000 kr till moderbolaget.

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Resultaträkning

	Not	2022	2021
Nettoomsättning			
Hyresintäkter	1	42 925 364	42 066 282
Aktiverat arbete för egen räkning		0	0
Övriga förvaltningsintäkter		1 086 123	2 313 503
Summa nettoomsättning		**44 011 487**	**44 379 785**
Fastighetskostnader			
Driftskostnader	2	-21 215 743	-20 109 458
Underhållskostnader		-10 358 179	-9 715 121
Fastighetsskatt		-971 045	-904 605
Avskrivningar/utrangeringar	3	-4 729 300	-6 719 155
Summa fastighetskostnader		**-37 274 267**	**-37 448 339**
BRUTTORESULTAT		**6 737 220**	**6 931 446**
Central administration- och försäljningskostnader			
Övriga Intäkter	21	0	5 905 261
Övriga kostnader		-2 937 353	-2 962 133
Nedskrivning	3	-1 400 000	-2 100 000
RÖRELSERESULTAT		**2 399 867**	**7 774 574**
Finansiella kostnader			
Övriga ränteintäkter		10 889	12 349
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 274 467	-854 295
Borgensavgifter		-431 112	-411 093
Summa finansiella poster		**-1 694 690**	**-1 253 039**
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		**705 177**	**6 521 535**
Bokslutsdispositioner	12	**7 226 049**	**-6 796 865**
Resultat före skatt		**7 931 226**	**-275 330**
Skatt på årets resultat	13	-1 660 803	46 358
ÅRETS RESULTAT		**6 270 423**	**-228 972**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Balansräkning

	Not	2022	2021
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och Mark	5	196 430 896	179 952 233
Inventarier	7	158 958	326 345
Pågående nybyggnad och ombyggnad	6	6 005 374	18 203 414
Summa materiella anläggningstillgångar		**202 595 228**	**198 481 992**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		40 000	40 000
Uppskjutna skattefordringar	11	999 300	2 660 103
Summa anläggningstillgångar		**203 634 528**	**201 182 095**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Hyres- och kundfordringar		101 126	52 067
Övrig kortfristig fordran		188 284	398 381
skattefordran		786 729	110 056
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	1 262 750	728 081
Fordran koncernbolag	16	8 121 518	3 080 220
Kassa och bank		8 606	8 449
Summa omsättningstillgångar		**10 469 013**	**4 377 254**
SUMMA TILLGÅNGAR		**214 103 541**	**205 559 349**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Balansräkning

	Not	2022	2021
SKULDER			
Eget kapital och skulder			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		14 800 000	14 800 000
Reservfond		262 254	262 254
Summa bundet eget kapital		**15 062 254**	**15 062 254**
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		14 050 414	14 279 386
Årets resultat		6 270 423	-228 972
Summa fritt eget kapital		**20 320 837**	**14 050 414**
SUMMA EGET KAPITAL		**35 383 091**	**29 112 668**
Obeskattade reserver	4	**4 751 970**	**12 178 019**
Långfristiga skulder	8, 9		
Skulder till kreditinstitut		140 384 015	134 025 015
Skulder till koncernföretag		13 200 000	13 200 000
Övriga långfristiga skulder		2 300 000	2 300 000
Summa långfristiga skulder		**155 884 015**	**149 525 015**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	8	3 320 000	3 006 000
Skuld Koncernbolag		1 268 000	1 284 421
Skuld till Herrljunga kommun		446 011	411 093
Leverantörsskulder		6 962 789	4 519 258
Övriga kortfristiga skulder		556 299	607 421
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	5 531 366	4 915 454
Summa kortfristiga skulder		**18 084 465**	**14 743 647**
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		**214 103 541**	**205 559 349**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Eget kapital

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	14 800 000	262 254	14 279 386	-228 972	29 112 668
Omföring av fg års vinst			-228 972	228 972	0
Vinstdisposition					0
Årets resultat				6 270 423	6 270 423
Belopp vid årets utgång	14 800 000	262 254	14 050 414	6 270 423	35 383 091

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Tilläggsupplysningar

Allmän information

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFN 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Intäkter

Hyresintäkter redovisas i den period uthyrning avser. Förskottsbetalade hyresintäkter redovisas som upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Leasing

Leasingavtal där bolaget är leasinggivare avser främst hyresavtal på bostäder. Bolagets hyresavtal redovisas som operationellt leasingavtal. Fyra fordon av företagets bilpark leasar bolaget på tidsbestämt avtal. Resterande fordon äger bolaget eller leasar på löpande avtal.

Lånekostnader

De låneutgifter som uppkommer då företaget lånar kapital kostnadsförs i resultaträkningen i den period vilken de hänförs till.

Ersättningsfond (bokslutsdisposition)

Erhållen försäkringsersättning för fastigheten Annelund 6:5/Armaturvägen (brand). För att undvika den direkta skatteeffekten av erhållen försäkringsersättning kan avsättning göras i redovisningen till en ersättningsfond. Fonden måste skattemässigt användas för avskrivning på ersättningsanläggning annars återförs fonden till beskattning. Ersättningsfonden får finnas kvar till dess bolaget skaffat nya tillgångar, men inte längre än tre år.

Skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den så kallade balansomräkningsmetoden. Uppskjuten

skatteskuld redovisar i princip alla skattepliktiga temporära skillnader och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar.

Riktlinjer för komponentavskrivning

Bakgrund: Från och med 2014 gäller Bokföringsnämndens K-regelverk. Herrljungabostäder AB klassas som ett mindre bolag men omfattas som dotterbolag till Nossan Förvaltningsaktiebolag av regelverket K3 och därmed krav på komponentavskrivning. Med komponentredovisning menas att man delar upp en tillgång till exempel en byggnad, i ett antal komponenter som sedan skrivas av var för sig utifrån den enskilda komponentens bedömda livslängd (nyttjandeperiod).

Anläggningstyper och nivåer där komponentavskrivning ska tillämpas: Bedömningen kring huruvida komponent ska läggas upp eller ej, ska avgöras vid varje tillfälle. Vid nyproduktion redovisas samtliga delar av investeringen som komponenter. Vid komponentutbyte på befintlig fastighet har företaget 2 kriterier för hur vi bedömer åtgärden.

1. Åtgärden överstiger 7,5 prisbasbelopp inklusive moms. För 2022 motsvarade detta 362 250 kr.
2. Åtgärdens omfattning överstiger 25 procent av ursprungligt antal kvadratmeter fasad. Det kan exempelvis vara fler än 25 av 100 fönster.

Om någon av ovanstående punkter uppnås bör det redovisas som komponent. Om åtgärden inte når upp till något av dessa kriterier bör den redovisas som underhåll (kostnad).

Komponenter	År	Procent
Stomme	100 år	1,0%
Värme/Sanitet	50 år	2,0%
El	40 år	2,5%
Fönster	40 år	2,5%
Fasad	60 år	1,7%
Yttertak	60 år	1,7%
Innerväggar	30 år	3,3%
Ventilation	25 år	4,0%
Sanitet	50 år	2,0%
Hiss	25 år	4,0%
Markanläggningar	20 år	5%
Inventarier	10 år	10%
Datorer	3 år	33%

Noter till Resultaträkning och Balansräkning 2022

Not 1 Hyresintäkter, netto	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Hyresintäkter		
Bostäder	41 739 889	40 610 660
Lokaler	635 013	919 887
Garage	550 462	535 735
Summa hyresintäkter	**42 925 364**	**42 066 282**
Hyresbortfall		
Bostäder	780 514	582 738
Lokaler	7 197	7 022
Garage	176 641	186 729
Intäktsbortfall	964 352	776 489

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 2 Driftskostnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Reparationer	2 486 970	2 369 478
Skötselkostnader	4 752 872	4 046 352
Uppvärmning, el	6 563 920	6 965 449
Vatten och avlopp	2 362 636	2 145 499
Renhållning	1 251 896	1 060 517
Fastighetsanknuten administration	3 797 449	3 522 163
Summa driftskostnader	**21 215 743**	**20 109 458**

Not 3 Avskrivningar/Nedskrivningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Byggnader	4 109 118	3 749 114
Markanläggning	491 795	488 612
Inventarier	128 387	143 278
Utrangering Ljung 1:201, Lönnen 3, Annelund 6:5, Slöjdaren 5	0	2 338 151
Nedskrivning (Ljung 1:201 samt Annelund 6:5)	0	2 100 000
Nedskrivning (Tornvägen, nybyggnation)	1 400 000	0
Summa avskrivningar/nedskrivningar	**6 129 300**	**8 819 155**

Not 4 Obeskattade reserver	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Periodiseringsfond		
Tax 2017	0	1 520 788
Tax 2018	1 609 000	1 609 000
Tax 2019	599 000	599 000
Tax 2020	283 000	283 000
Tax 2021	900 000	900 000
Tax 2022	1 150 000	1 150 000
Tax 2023	0	0
Inventarier avskrivning utöver plan	210 970	210 970
Ersättningsfond Annelund 6:5 *se tilläggsupplysningar	0	5 905 261
Summa obeskattade reserver	**4 751 970**	**12 178 019**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 5 Byggnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärde	220 498 505	217 304 331
Nyanskaffningar under året	23 046 248	5 990 978
Försäljning och utrangeringar	0	-2 796 804
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**243 544 753**	**220 498 505**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-46 017 266	-42 726 804
Försäljningar och utrangeringar	0	458 652
Årets avskrivningar	-4 109 118	-3 749 114
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-50 126 384**	**-46 017 266**
Ingående nedskrivningar	-18 100 000	-18 100 000
Årets nedskrivningar	-2 100 000	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-20 200 000**	**-18 100 000**
Summa utgående bokfört värde Byggnad	**173 218 369**	**156 381 239**

Not 5 Mark	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärden	17 093 788	17 093 788
Nyanskaffning under året	0	0
Försäljning	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	**17 093 788**	**17 093 788**
Summa utgående bokfört värde byggnader och mark	**190 312 157**	**173 475 027**

Not 5 Markanläggningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Ingående anskaffningsvärde	9 593 630	9 437 973
Nyanskaffningar under året	133 328	155 657
Försäljning och utrangeringar	0	-2 796 804
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**9 726 958**	**9 593 630**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 116 424	-2 627 812
Årets avskrivningar	-491 795	- 488 612
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-3 608 219**	**-3 116 424**
Summa utgående bokfört värde, markanläggning	**6 118 739**	**6 477 206**
Utgående bokfört värde Byggnad, markanläggning	**196 430 896**	**179 952 233**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 6 Pågående arbeten	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Mossen 3/Arvidsgårdsgatan	0	950 144
Slöjdaren 5/Hantverksgatan	0	5 402 140
Styrbjörn 6-7	2 905 755	542 805
Ljung 1:201/Karinsdal	0	7 503 065
Annelund 6:5 (Armaturvägen)	0	5 905 260
Tornvägen Annelund	4 383 057	0
Enen - nyprojektering	116 562	0
Nedskrivning, Tornvägen nybyggnation	-1 400 000	-2 100 000
Summa utgående bokfört värde	**6 005 374**	**18 203 414**

Not 7 Inventarier	Bokslut 2022	Bokslut 20212
Ingående anskaffningsvärde	1 881 205	1 846 642
Nyanskaffningar under året	0	34 563
Försäljningar och utrangeringar	-195 000	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**1 686 205**	**1 881 205**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 554 860	-1 411 582
Årets avskrivningar	-128 387	-143 278
Försäljningar och utrangeringar	156 000	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-1 527 247**	**-1 554 860**
Summa utgående bokfört värde	**158 958**	**326 345**

Not 8 Långfristiga skulder	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Nossan Förvaltningsaktiebolag	13 200 000	13 200 000
Kooperativa hyresrättsförening Ugglan Herrljunga	2 300 000	2 300 000
Kommuninvest	143 704 015	137 031 015
Summa långfristiga skulder	**159 204 015**	152 531 015
Avgår kortfristig del av skuld (Kommuninvest)	-3 320 000	-3 006 000
Summa långfristiga skulder	**155 884 015**	149 525 015

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 9 spec lånestruktur räntebindningstid	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Specifikation av lånestruktur		
Lån med rörlig ränta	9 996 525	10 258 525
Lån som förfaller inom 1 år:	25 000 000	22 080 000
Lån som förfaller inom 2 år:	9 037 275	25 600 0000
Lån som förfaller inom 3 år:	20 252 525	9 277 275
Lån som förfaller inom 4 år:	18 619 500	10 657 525
Lån som förfaller inom 5 år:	25 800 000	19 019 500
Lån som förfaller inom 6 år:	**50 498 190**	**55 638 190**
Kortfristig skuld av långfristigt lån	-3 320 000	-3 006 000
Summa långfristiga skulder	155 884 015	149 525 015
Snittränta	**0,81%**	**0,56%**

Not 10 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	Bokslut 2022	Bokslut 2021
	Styrelse	**Styrelse**
Medelantalet styrelse		
Antal anställda	5	5
Varav kvinnor	1	1
Varav män	4	4
	Anställda	**Anställda**
Medelantalet anställda		
Antal anställda	10	10
Varav kvinnor	3	3
Varav män	7	7
Sjuktal	**6,06%**	**3,44%**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Löner och andra ersättningar	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Styrelse o VD	841 004	842 830
Tjänstemän	510 810	464 508
Fastighetspersonal (inkl fastankn personal)	3 039 196	2 863 649
Summa	**4 391 010**	**4 170 987**
Sociala kostnader		
Styrelse o VD	243 172	241 295
Tjänstemän	166 497	145 942
Fastighetspersonal	886 726	894 280
Summa	**1 296 395**	**1 281 517**
Summa löner, andra ersättningar och sociala kostnader	**5 687 405**	**5 452 504**

Not 11 Uppskjuten skatt	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Temporär skillnad mellan sk.mäss. restvärde o bokf värde	999 300	2 660 103
Summa	**990 300**	**2 660 103**

Not 12 Bokslutsdispositioner	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Inventarier avskrivning utöver plan	0	-77 030
Återföring periodiseringsfond tax 2013	-1 520 788	-381 366
Koncernbidrag	200 000	200 000
Periodiseringsfond Tax 2022	0	1 150 000
Avsättning Ersättningsfond * se tilläggsupplysningar	0	5 905 261
Återföring Ersättningsfond * se tilläggsupplysningar	-5 905 261	-
Summa bokslutsdispositioner	**-7 226 049**	**6 796 865**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 13 Skatt på årets resultat	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Uppskjuten skatt	2 544 796	-796 793
Årets skatt (neg resultat)	-883 993	750 435
Skatt total	**1 660 803**	**-46 358**

Not 14 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Upplupna sociala avgifter	246 085	228 572
Upplupna semesterlöner	802 597	727 475
Övriga upplupna kostnader	850 002	650 000
Förskottsbetalda hyror	3 468 472	3 230 386
Upplupna kostnadsräntor	164 210	79 021
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	**5 531 366**	**4 915 454**

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Leasingkostnader	185 334	119 167
Försäkringar	463 656	23 032
Licenskostnader/Vitec	327 460	269 915
Securitas	89 588	81 308
Övrig förutbetald kostnad/upplupna intäkter	196 712	234 659
Summa förutbetalda intäkter och upplupna intäkter	**1 262 750**	**728 081**

Not 16 Fordran Koncernbolag/Skuld Koncernbolag	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Avräkningskonto Nossan Förvaltning AB	8 121 518	3 080 220
Koncernkredit	15 000 000	15 000 000

Not 17 Transaktioner till närstående
Moderföretaget i den största koncernen där Herrljungabostäder AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Herrljunga kommun 212000-1520. Moderföretaget i den minsta koncernen är Herrljungabostäder AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Nossan Förvaltning AB 556637-5746

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Not 18 Operationella leasingavtal	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Leasingavgift bilar		
Förfaller till betalning inom ett år	258 503	163 948
Förfaller till betalning senare än ett år men inom 5 år	173 332	78 948
Räkenskapens kostnadsförda leasingavgifter (inkl löpande leasing samt förhöjd leasingavgift)	**233 382**	**268 102**

Kontrakt

Av bolagets lokalkontrakt per 2022-12-31 är 70 procent uppsägningsbara inom ett år. 30 procent senare än ett år upp till 5 år. Bostadshyresavtal och garage/bilplats löper normalt med en uppsägningstid om tre till nio månader

Not 19 Lån till närstående	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Lån till Nossan Förvaltningsaktiebolag		
Ingående balans	13 200 000	13 200 000
Erhållna lån	0	0
Amortering	0	0
Utgående balans	**13 200 000**	**13 200 000**

Ränta på lånet från Nossan Förvaltnings AB har utgått med 64 680 kr.
Lånet har ingen fastställd återbetalningstid.

Not 20 Väsentliga händelser

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för bolaget efter räkenskapets slut

Not 21 Övriga intäkter

Försäkringsersättning 2021, fastighet i Annelund återuppbyggd 2022

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Fast.bestånd	Byggår	Anskaffn-värde	Anskaffn-värde	Anskaffn värde	Ack.avs krivn	Ack.avsk rivn	Bokf-värde	Bokf-värde	Bokf. Utg-värde
År 2022		**Byggn**	**Mark.anl**	**Mark**	**Byggn**	**Markanl**	**Byggn.**	**Markan**	**Tot**
Boken 7	1957	3 182	677	160	573	305	2 609	372	**3 141**
Styrbjörn 6-7	1962	9 073	0	1 185	2 587	0	6 486	0	**7 671**
Violen 12-13	1965	5 735	908	520	1 174	499	4 561	409	**5 490**
Vetet 1	1978	12 821	4 852	1 867	3 310	1 672	9 511	3 180	**14 558**
Flugsnapparen 1	1965	2 367	0	287	715	0	1 652	0	**1 939**
Falken 3	1964	620	0	33	123	0	497	0	**530**
Sötbäret/Syrenen	1964	677	0	102	228	0	449	0	**551**
Enen 11	1969	1 696	0	265	511	0	1 185	0	**1 450**
Lönnen 3	1983	9 964	156	520	1 528	14	8 436	142	**9 098**
Mossen 3	1949	3 919	0	575	1 156	0	2 763	0	**3 338**
Vingen 1	1992	5 146	0	783	1 383	0	3 763	0	**4 546**
Blåklinten 5	1977	1 108	384	468	382	192	726	192	**1 386**
Herrljunga 3:155	1987	5 268	0	1 901	1 455	0	3 813	0	**5 714**
Ugglan 14-16,22-25	2011	14 510	0	776	2 823	0	11 687	0	**12 463**
Oxeln 8	2014	7 430	0	737	1 435	0	5 995	0	**6 732**
Ugglan 9	2015	3 050	0	146	513	0	2 537	0	**2 683**
Linden 2	2016	23 371		219	3 297	0	20 074	0	**20 293**
Ljung 16:2	1971	367	0	53	117	0	250	0	**303**
Ljung 1:202	1965-67	5 592	0	516	1 577	0	4 015	0	**4 531**
Annelund 7:36-37	1970	4 985	778	270	1 134	171	3 851	607	**4 728**
Annelund 6:5	1964	**5 952**	0	47	202	0	5 750	0	**5 797**
Mörlanda 2:64	1972	4 964	0	383	1 380	0	3 584	0	**3 967**
Mörlanda 2:65	1983	4 772	0	546	1 359	0	3 413	0	**3 959**
Ljung 1:187	1982	1 557	0	723	426	0	1 131	0	**1 854**
Mörlanda 2:66-75-77	1987	3 062	0	488	990	0	2 072	0	**2 560**
Mörlanda 2:80	1990	2 438	0	774	790	0	1 648	0	**2 422**
Annelund 5:1	1963	0	0	31	0	0	0	0	**31**
Annelund 6:4	1957	3 214	0	290	655	0	2 559	0	**2 849**
Od 1:11	1985	452	0	117	130	0	322	0	**439**
Od 1:12	1987	554	0	186	166	0	388	0	**574**
Od 13:2	2011	152	0	0	23	0	129	0	**129**
Slöjdaren 5	1991	23 940	**133**	732	6 157	1	17 783	132	**18 647**
Enen 7	1991	1 579	0	81	611	0	968	0	**1 049**
Enen 17	1989	2 210	0	120	864	0	1 346	0	**1 466**
Köpmannen 1+4	1990	6 847	523	647	2 034	246	4 813	277	**5 737**
H-a Mimer 19	1989	7 561	123	300	2 912	83	4 649	40	**4 989**
Hagen 16	2004	7 146	308	0	2 367	234	4 779	74	**4 853**
Ljung 1:201	2005	**9 521**	0	0	1 567	0	7 954	0	**7 954**
Styrbjörn 1	2018	16 543	885	246	1 473	191	15 070	694	**16 010**
Summa		**223 345**	**9 727**	**17 094**	**50 127**	**3 608**	**173 218**	**6 119**	**196 431**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Bostadsbestånd Herbo 2022

Antal lgh

Fastighet	Adress	Byggår	Ettor	Tvåor	Treor	Fyror	Fem	ant.lgh	yta	snitthyra	yta lokal
Boken 7	Parkgatan 13 A-C	1957	8	17		1		**26**	1 422	930	71
Styrbjörn 6-7	Nästegårdsgatan 4 A-C	1962	7	11				**18**	1 001	1344	
Styrbjörn 6-7	Torggatan 5 A-C			18	3	3		**24**	1 555	925	
Violen 12-13	Torget 3 A-C	1965			18			**18**	1 386	901	
Violen 12-13	Korsgatan 1 A-C				8	4		**12**	988		
Violen 12-13	Västergårdsgatan 51 A-C				8	4		**12**	988		
Vetet 1	Östergårdsgatan 2 A-D	1978	5	3	7			**15**	983	962	
Vetet 1	Östergårdsgatan 4 A-D		2	8	5			**15**	980		
Vetet 1	Åkerstigen 1 A-D		3	8	3		1	**15**	972		
Vetet 1	Åkerstigen 3 A-D		5	3	7			15	989		
Vetet 1	Åkerstigen 5 A-E		8	8	2			**18**	1 030		
Flugsnapparen 1	Ringvägen 17 ,19 A-D	1965				8		**8**	760	868	
Flugsnapparen 1	Andrégatan17,19,21 A-C	1965				9		**9**	849		
Falken 3	Villagatan 6	1964	2		4			**6**	340	963	
Sötbäret/Syrenen 1	Änggatan 2-16	1964		9		4		**13**	943	922	
Enen 11	Torggatan 10 A-C	1969	6	8	2			**16**	954	928	
Enen 11	Nästegårdsgatan 8 A-B	1969		10				**10**	662		
Lönnen 3	Östra Parkgatan 2 A-F	1983		6				**6**	402	1157	
Lönnen 3, Lönnen 1	Storgatan 20 A - D	1983	1	4	5			**10**	652		
Mossen 3	Arvidsgårdsgatan 6 A-B	1949		11				**11**	694	1068	
Vingen 1	Stenbyvägen 1,3 A-F, 5, 7 A-F	1992		11	12	2		**25**	1 916	855	125
Blåklinten	Västergårdsgatan 54-64	1977	6	6				**12**	660	1183	
Herrljunga 3:155	Gustavsbergsgatan 5-23	1987		14				**14**	953	1189	
Herrljunga 3:155	Västergårdsgatan 50, 52	1987			2			**2**	192		
Oxeln 8	Bigatan 1,3,5 A-B	2014			6			**6**	426	1315	
Ugglan 9	Berguvsgatan 15 A, 15 B	2015			2			**2**	180	1177	
Linden 2	Sturegatan 1	2016		10	10			**20**	1 193	1604	
Ljung 16:2	Radhusvägen 4 A-E	1971	2	2	1			**5**	297	934	
Ljung 1:202 (~~1:103,116~~)	Ringvägen 4-10 A-E	1965	18					**18**	850	1070	397
	Ringvägen 16-26	1967			3	3		**6**	525		
Annelund 7:36-37	Mörlandavägen 1 A-I, 3,5 A-H	1970	8	10	3	2	1	**24**	1 595	970	
Annelund 6:5	Armaturvägen 2-8 A-B	1964	8					**8**	360	1200	
Mörlanda 2:64	Nypon/Lingon/blåbär/Vinbärsvägen	1972	8	14	6			**28**	1 706	921	
Mörlanda 2:65	Krusbärsvägen, Hallonvägen	1983		7	8			**15**	1 061	984	
Ljung 1:187	Elvägen 5,7 A-D, 8-10 A-B	1982		8	4			**12**	840	714	

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Fortsättning.... Bostadsbestånd Herbo 2022

Antal lgh

Fastighet	Adress	Byggår	Ettor	Tvåor	Treor	Fyror	Fem	ant.lgh	yta	snitthyra	yta lokal
Mörlanda 2:66-75-77	Tornvägen 2 A-E, 4 A-C, 18 A-D	1987		6	6			**12**	846	643	
Mörlanda 2:80	Tornvägen 27,29,31	1990			6			**6**	456	675	
Annelund 6:4	Armaturvägen 12-20	1957	4		5			**9**	467	990	
Od 1:11	Stenlyckan 5 A-B	1985			2			**2**	180	546	
Od 1:12	Stenlyckan 4 A-B	1987			2			**2**	180	549	
Od 13:2	Lärarbostaden 1	2011				1		**1**	89	718	
Slöjdaren 5, Slöjdaren 2	Hantverksgatan 2 A-E, Torggatan 4 A-B	1991		26	18	7		**51**	3 764	1001	100
Enen 7	Torggatan 6	1991		3	3	0		**6**	398	996	0
Enen 17	Torggatan 8 A-H	1989		4	2	2		**8**	644	924	0
Köpmannen 4 (1)	Storgatan 44	1990		2	3		1	**6**	580	918	857
	Torget 2 A-C	1964			6	6		**12**	1 006		491
Herrljunga Mimer 19	Storgatan 74 A	1989		2	1	1		**4**	304	986	0
	Storgatan 74 B			2	2			**4**	300		
	Storgatan 76			2	1	1		**4**	304		
	Storgatan 78			2	2			**4**	294		
	Nygatan 6	1989	3	7				**10**	486		
Hagen 16	Sveagatan 16	2004	4	8	2			**14**	948	1071	0
Ljung 1:201	Stationsvägen 16 B-C	2005	1	3	3	0		**7**	466	1126	0
Styrbjörn 1	Torggatan 3	2018		8	8			**16**	1 060	1458	
Delsumma			109	281	201	58	3	652	**44 076**	**0**	**2041**
Ugglan 22-25	Berguvsgatan 2,4,6,8	2010				4		**4**	404	koope	
Ugglan 14	Berguvsgatan 14	2011				1		**1**	101	koope	
Ugglan 15,16	Berguvsgatan 10,12	2012				2		**2**	202	koope	
Summa			**109**	**281**	**201**	**65**	**3**	**659**	**44 783**	**996**	**2041**

Herrljungabostäder AB
556508-0909

Årsredovisning 2022-12-31

Herrljunga 2023- 02-27

Christina Abrahamsson

Styrelseordförande

Henrik Berner

Ragnar Emanuelsson

Kent Johansson

Finn Svensson

Christer Johansson

VD

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har avgivits ***2023-*** 03-02.

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB

Peter Olofsson Wank

Aukt.Revisor

pwc

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Herrljungabostäder AB, org.nr 556508-0909

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Herrljungabostäder AB för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Herrljungabostäder ABs finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Herrljungabostäder AB.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Herrljungabostäder AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Herrljungabostäder AB för år 2022 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Herrljungabostäder AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

BORÅS den 2 mars 2023

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Peter Olofsson Wank
Auktoriserad revisor

Till styrelse och årsstämman för

Herrljungabostäder AB med org. nr. 556508-0909

Till *kommunfullmäktige* i ***Herrljunga kommun***

Granskningsrapport för år 2022

Bakgrund

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut. Styrelsens och VD:s ansvar gäller även föreskrifter, kommunala ändamål och befogenheter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamheten och interna kontroll samt pröva om verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt gällande föreskrifter. Av aktiebolagslagen (ABL 10 kap. 3§) framgår att bolagets interna kontroll ska vara tillräckligt.

Vi av fullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer, har granskat Herrljungabostäder AB:s verksamhet under räkenskapsåret 2022.

Genomförande

Vi, lekmannarevisorer har tillsammans med sakkunnigt biträde genomfört samtal med VD samt bolagsekonomen om bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll, resultat, nuvarande och kommande utmaningar och planer. Vi har även gått igenom utvald dokumentation.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av års/bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Resultat

Genom beslut 2020-06-16 KF § 82 ändrades avkastningskravet i särskilt ägardirektiv för Herrljungabostäder AB från 3% till 2 % från och med 2020 till och med 2029 under förutsättning att nybyggnation av 64 lägenheter sker under den aktuella tidsperioden. *Soliditeten ska vara minst 15 %. Enligt årsredovisningen 2022 uppgår avkastning till 1,9 % (Över en rullande 4-årsårsperiod är avkastningen 2,3%) och soliditet till 18,3 %.* Bolaget har därmed uppnått ägarens krav avseende soliditet och avkastningskrav.

Under året har flertal lägenheter färdigställs och prognosen är att målet om 64 nybyggda lägenheter till 2029 kommer att uppnås. Uthyrningsgraden 2022 ligger på 97,3%, vilket är något lägre än 2021.Vi noterar att bolaget har arbetat med energieffektiviseringar samt underhållsåtgärder under 2022.

Av både kommunallagen och aktiebolagslagen (ABL 10 kap. 3§) framgår att bolagets interna kontroll ska vara tillräckligt. Herrljungabostäder AB har genomfört en riskanalys och identifierat risker per riskområden inför verksamhetsår 2022. Identifierade risker med tillhörande kontrollmoment har dokumenterats i internkontrollplanen.

Bedömning

Som lekmannarevisorer bedömer vi sammantaget att Herrljungabostäder AB:s verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt sätt utifrån syfte och uttryck i bolagsordning och ägardirektiv samt från ekonomisk synpunkt bedrivits på ett tillfredsställande sätt under 2022. Vi bedömer att bolagets interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

Herrljunga den 24 februari 2023.

Göte Olsson

Lars-Göran Karlsson

Vårgårda kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2023-01-11

Kommunfullmäktige

Plats och tid	Kulturen, onsdagen den 11 januari 2023 kl 18:30 – 21:06, ajournering kl. 20:15 – 20:30
Beslutande	**Ledamöter** Bengt Hilmersson (C) Birgit Kullingsjö (C), 1:e vice ordförande Anders Lennermo (C) Anneli Hermansson (C) Veronica Nilsson (C) Inga Olausson (C) Peter Olofsson (C) Mikaela Engström (M) Kenneth Max (M) Annelie Hastig (M) Solveig Eldenholm (M) Micaela Kronberg (M) Åsa Olsson (M) Arne Olsson (KD) Susanna Tingbratt (KD), Ordförande Daniel Dalén (KD) Åsa Hallberg (KD) Kristian Olsson (KD) Christer Björnsson (L) Eva Schröder (L) Tony Willner (S) Mathias Smok Palm (S) Daniel Andersson (S) Marielle Palm (S) Johan Larsson (S) Margaretha Johansson (S), 2:e vice ordförande Thomas Högberg (S) Christer Forsmark (S) Sonor Anvarizyaei (S) Therése Lehtimäki (V) Robert Isberg (V) Helen Persgren (MP) Gunnar Lennermo (MP) Roy Sjöberg (SD) Pelle Eriksson (SD) Eva Sjöberg (SD) Peter Larsson (SD) **Ersättare** Johan Hansson (M) Karl-Erik Johansson (S) Monica Abrahamsson (SD)
Utses att Justera	Karl-Erik Johansson (S) och Eva Schröder (L)
Plats och tid för Justering	Kommunkontoret, 2023-01-16 kl 17:00
Paragrafer	§§ 1-15

Underskrifter

Sekreterare

Göran Hernberger

Ordförande

Susanna Tingbratt (KD)

Justerare

Karl-Erik Johansson (S)

Eva Schröder (L)

Bestyrkande av anslag

Från och med 2023-01-17 Till och med 2023-02-07

Tid för anslag av protokollet

Bestyrkande av protokollsutdrag

Göran Hernberger

Protokollet förvaras på kommunkontoret i Vårgårda

§ 6 Dnr 2022-000498

Fördjupning av översiktsplanen Småstaden Vårgårda 2040 - antagande

Kommunfullmäktiges beslut

Fördjupning av översiktsplanen – Småstaden Vårgårda 2040 antas.

Den politiska styrgruppen för Fördjupning av översiktsplanen – Småstaden Vårgårda 2040 upplöses när beslutet att anta planen vunnit laga kraft.

Reservation och särskilda uttalanden

Miljöpartiets partigrupp och Vänsterpartiets partigrupp reserverar sig.

Miljöpartiet anser att FÖP föreslår för mycket exploatering av jordbruksmark. Livsmedelsförsörjning och då inkluderas även vårt viktigaste livsmedel, vatten, måste prioriteras i en långsiktig plan som ska vara hållbar.

Jordbruk och livsmedelsproduktion är viktiga framtidsbranscher och måste inkluderas när kommunen ska utveckla näringslivet.

Vattenkvalitetens vikt påtalas också av länsstyrelsen.

Utveckla resonemangen kring hur icke försämringskravet kommer att följas vid den fortsatta utvecklingen av kommunen.

Viktigt att ha en dagvattenplan och förbättra kapaciteten i befintligt VA-nät.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Plan och bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. I översiktsplanen ska kommunen ange viljeinriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön samt ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden och byggd miljö ska användas, utvecklas och bevaras.

Den fördjupade översiktsplanen för Småstaden Vårgårda 2040 pekar ut en långsiktig och övergripande utvecklingsinriktning för den gröna småstaden Vårgårda, samt grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Den redovisar även hur riksintressen och andra allmänna intressen ska tillgodoses. Planen har som övergripande mål att Vårgårda ska utvecklas till en grön och hållbar småstad till år 2040.

I samband med aktualitetsprövning av Vårgårda kommuns översiktsplan, mandatperiod 2014–2018, förklarades översiktsplanen aktuell utom avseende delen som berör Vårgårda tätort och förvaltningen uppdrogs att revidera denna. Revideringen görs genom en fördjupning av översiktsplanen (FÖP). Fördjupningen av översiktsplanen ersätter de delar av

översiktsplanen som berör Vårgårda tätort, samt Fördjupad del av översiktsplan för Vårgårda kommun – Vårgårda tätort, antagen 1998.

Efter beslut i kommunstyrelsen har planförslaget varit utställt för samråd under perioden 2021-02-01 till 2021-05-03 respektive granskning under perioden 2022-07-06 till 2022-09-07.

Hållbarhetsanalys

Den fördjupade översiktsplanen bedöms på lång sikt kunna ha positiv påverkan på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, bl. a. genom att möjliggöra bostadsbyggnation i blandade former, stärka förutsättningarna för hållbart resande, utveckla grön- och blåstrukturer och stärka tätortens attraktionskraft i flera olika avseenden.

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

Fördjupning av översiktsplanen – Småstaden Vårgårda 2040 antas.

Den politiska styrgruppen för Fördjupning av översiktsplanen – Småstaden Vårgårda 2040 upplöses när beslutet att anta planen vunnit laga kraft.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande redogör för ärendet, som anses föredraget, och ordet lämnas fritt.

Bengt Hilmersson (C), Daniel Andersson (S), Arne Olsson (KD), Kenneth Max (M), Christer Björnsson (L) tillstyrker kommunstyrelsens förslag.

Helen Persgren (MP) föreslår återremiss med motivering att minska exploatering av jordbruksmark samt att en dagvattenutredning görs.

Therése Lehtimäki (V) och Roy Sjöberg (SD) tillstyrker Helen Persgrens återremissyrkande

Kenneth Max (M) yrkar avslag på Helen Persgrens återremissyrkande

Ordförande redogör för förslagen.

Debatten förklaras avslutad

Ordförandens förslag om propositionsordning godkänns

Ordförande finner att ärendet kommer att avgöras idag

Votering begärs

Beslutsgång

Rösta Ja för att ärendet ska avgöras idag

Rösta Nej för att ärendet ska återremitteras

Omröstningsresultat

31 ja-röster

9 nej-röster

Kommunfullmäktige

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Hilmersson (C)	X		
Birgit Kullingsjö (C)	X		
Anders Lennermo (C)	X		
Anneli Hermansson (C)	X		
Veronica Nilsson (C)	X		
Inga Olausson (C)	X		
Peter Olofsson (C)	X		
Mikaela Engström (M)	X		
Kenneth Max (M)	X		
Johan Hansson (M)	X		
Annelie Hastig (M)	X		
Solveig Eldenholm (M)	X		
Micaela Kronberg (M)	X		
Åsa Olsson (M)	X		
Arne Olsson (KD)	X		
Susanna Tingbratt (KD)	X		
Daniel Dalén (KD)	X		
Åsa Hallberg (KD)	X		
Kristian Olsson (KD)	X		
Christer Björnsson (L)	X		
Eva Schröder (L)	X		
Tony Willner (S)	X		
Mathias Smok Palm (S)	X		
Daniel Andersson (S)	X		
Marielle Palm (S)	X		
Johan Larsson (S)	X		
Margaretha Johansson (S)	X		
Thomas Högberg (S)	X		
Karl-Erik Johansson (S)	X		
Christer Forsmark (S)	X		
Sonor Anvarizyaei (S)	X		
Therése Lehtimäki (V)		X	
Robert Isberg (V)		X	
Helen Persgren (MP)		X	
Gunnar Lennermo (MP)		X	
Roy Sjöberg (SD)		X	
Pelle Eriksson (SD)		X	
Monica Abrahamsson (SD)		X	
Eva Sjöberg (SD)		X	
Peter Larsson (SD)		X	
Summa	31	9	

Kommunfullmäktige

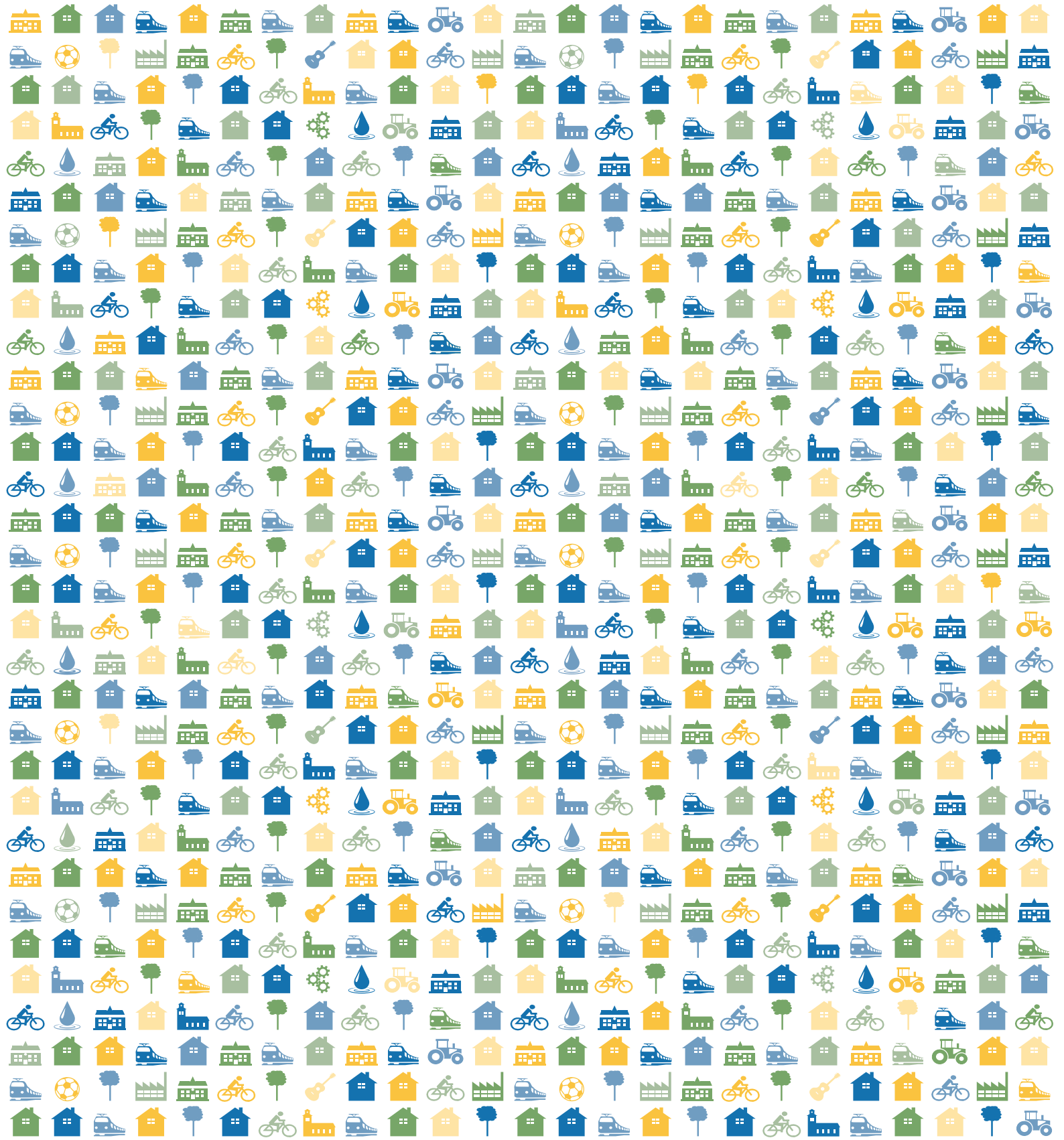
Protokollsutdrag skickas till

Alfred Dubow

Sabina Talavanic

Meddelande 23

Vårgårda
Vision&Tradition

Fördjupning av översiktsplanen

Småstaden Vårgårda 2040

Antagen av kommunfullmäktige 2023-01-11

Vårgårda kommun

Fördjupning av översiktsplanen - Småstaden Vårgårda 2040

Antagen av kommunfullmäktige 2023-01-11
Laga kraft 2023-02-08

Bilagor:
Särskilt utlåtande
Länsstyrelsens granskningsyttrande
Miljökonsekvensbeskrivning

Politisk styrgrupp: Kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens presidium och samhällsbyggnadsutskottets presidium.

Projektledare: Sabina Talavanic, stadsarkitekt/bygg- och miljöchef.

Projektgrupp/arbetsgrupp: Rasmus Ljungqvist Persson, samhällsplanerare (-2020), Anton Leijonberg, samhällsplanerare (2020-2021), Ida Bryngelsson, samhällsplanerare (2021-), Lars Björkqvist, kommunchef, Alfred Dubow, samhällsbyggnadschef, Sabina Talavanić, stadsarkitekt/bygg- och miljöchef, Stefan Olsson, planarkitekt; Omar Mahmoud, planarkitekt; Teresa Kalisky, gata-/VA-chef, Susanna Andersson, fastighetschef, Hampus Haga, kultur- och fritidschef, Åsa Nyström Andersson, kvalitetsstrateg, Olle Ryberg, bitr miljöchef, Carolina Theen, bitr miljöchef; Bengt-Arne Johansson, miljöinspektör; Conny Holm, säkerhetschef, Daniel Miglavs, gatuingenjör, Johanna Heleander, näringslivssamordnare, Fredrik Bergman, miljöstrateg, Pontus Lilja, kommunikatör.

Från Norconsult AB har deltagit:
Carolin Folkeson, uppdragsledare
Charlotta Boström och Paula Widmark, handläggare

Kartor, bilder och illustrationer: Norconsult AB och Vårgårda kommun om inget annat anges.

Geodata har hämtats från följande myndigheter och sammanställts av samhällsbyggnad, Vårgårda kommun:
Kartor med upphovsrätt ©: Lantmäteriet Geodatasamverkan, Sveriges geologiska undersökningar (SGU),
Försvarsmakten, Skogsstyrelsen. Öppen data (CC0): Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelserna,
Trafikverket, Havs- och Vattenmyndigheten, SMHI, Vatteninformationssystem Sverige (VISS).

Välkommen till den gröna småstaden Vårgårda

Kommunens översiktsplanering tar sin viktigaste utgångspunkt i den övergripande visionen som antogs enhälligt av kommunfullmäktige i Vårgårda 2015:

Den goda kommunen med 13 000 invånare år 2027.

I denna fördjupning av översiktsplanen för Vårgårda tätort redovisar vi vår samlade syn på hur vi vill att småstaden Vårgårda ska se ut för de som är och kommer att bli invånare här, och för de som är verksamma nu eller kan tänka sig att etablera sin verksamhet här i framtiden. Vi blickar fram till 2040.

I planen hanteras flera utmaningar. Vi har många styrkor idag, däribland närheten till natur, korta avstånd till centrum och goda kommunikationer med Västra Stambanan, E20 och väg 42. Däremot behöver antalet bussar och tåg som stannar öka, för restid är inte bara när bussen eller tåget går, det är också väntan på när nästa kommer. Vi har begränsningar i utbud när det gäller handel, service och kultur där ett större befolkningsunderlag är en av förutsättningarna för tillväxt. Vi står även inför ett förändrat klimat som vi behöver anpassa oss till när vi växer och utvecklar tätorten.

De goda kommunikationerna är avgörande för att Vårgårda ska kunna försörjas med kvalificerad kompetens både till kommunen och företagen, men också för att Vårgårdaborna ska kunna skaffa sig en god utbildning utan att behöva flytta från orten. Vårt internationellt ledande näringsliv har stora kompetensbehov.

Vi vill bygga en småstad för människorna. För de som bor här, och de som flyttar hit. Vår fördjupning av översiktsplanen tar hänsyn till hur vi tror att befolkningen ser ut i framtiden. Hur anpassar vi oss till framtidens krav i arbetslivet? Vilka behov kommer framtida invånare ställa på fritidssysselsättningar, service, bostäder och boendemiljöer?

Vi är många som under projektets gång har träffats och hjälpts åt att tillsammans ta fram en hållbar framtidsbild över hur småstaden Vårgårda kan utvecklas. Vårgårdabor, företagare, fastighetsägare och olika intresserade aktörer. Tack alla ni som hjälpt till och bidragit under resans gång.

Med en antagen fördjupning av översiktsplanen för tätorten börjar nästa resa, att tillsammans förverkliga den gröna småstaden Vårgårda 2040.

Susanna Tingbratt,
Styrgruppens ordförande

Meddelande 23

Innehåll

Välkommen till den gröna småstaden Vårgårda 3

Inledning 7

Vårgårda kommuns vision 8

FÖP Småstaden Vårgårda 2040 10

Utgångspunkter 15

Hållbar utveckling 20

Utvecklingsstrategi 23

Målbild Småstad 2040 24

Prioriterade inriktningar 25

Strategikarta 27

Mark- och vattenanvändning 31

Tematiska inriktningar 53

Bostadsförsörjning 54

Trafikstruktur 58

Grönstruktur 63

Kulturmiljö 67

Landskapskaraktärer 70

Näringsliv 72

Kultur och fritid 74

Samhällsservice 77

Teknisk försörjning 80

Hälsa, risk och säkerhet 84

Avvägningar mellan allmänna intressen 96

Genomförande 100

Länsstyrelsens granskningsyttrande 104

Meddelande 23

INLEDNING

Inledning

Det här är en fördjupning av översiktsplanen för Vårgårda tätort, *Småstaden Vårgårda 2040*. Planen lägger grunden för hur Vårgårda tätort ska utvecklas och hur mark- och vattenområden i tätorten ska användas. I inledande avsnitt presenteras bland annat visionen, sambandet med gällande översiktsplan, processen för framtagande av planen och de utgångspunkter som ligger till grund för planens innehåll.

Vårgårda kommuns vision

FÖP Vårgårda utgår från Vårgårda kommuns vision – Den goda kommunen med 13 000 invånare 2027, som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2015. Visionen är en bild av det framtida Vårgårda och en samsyn i hur kommunen ska utvecklas för att nå dit. En stor del av visionens genomförande är kopplad till planering och byggnation av ett hållbart samhälle. Visionen har fyra prioriterade fokusområden:

Attraktivt boende

Vårgårda tätort ska utvecklas till en grön småstad. Närheten till natur och goda kommunikationer skapar goda förutsättningar för en mångfald av attraktiva bostäder där invånare kan ta del av småstadens kvaliteter samtidigt som storstadens utbud finns nära till hands.

Hållbar miljö

Vårgårda planerar och bygger för en hållbar framtid där kommunen fortsatt är en föregångare inom miljö- och klimatsmart byggnation. Vårgårda ska vara resurseffektiv och eftersträva fossiloberoende. Det ska vara trivsamt och enkelt att cykla och åka kollektivt. I Vårgårda ska det vara lätt att göra rätt. Planering och byggande ska ske med hänsyn till naturen och för ökad tillgänglighet till natur- och friluftsliv.

Konkurrenskraftigt näringsliv

Vårgårda ska vara en ledande företagskommun och en attraktiv plats att driva och utveckla företag på. God tillgång till kompetens ska

uppnås genom en aktiv samverkan mellan kommun och näringsliv. Näringslivet ska få möjlighet att växa genom att kommunen tillhandahåller mark och lokaler genom att erbjuda byggbara markområden i fördelaktiga lägen. Kommunen ska vara lyhörd till näringslivets behov för att kunna stödja nyetablering och utveckling av företag.

Utvecklande skola

Vårgårdas skolor ska ge barnen möjlighet att lyckas utifrån sina egna förutsättningar. Skolan och barnen är något vi alla värnar om. I alla beslut som rör barn och vår framtid, är skolan avgörande för var vi vill bo, var vi vill verka, var vi vill att våra barn ska få bästa förutsättningarna för att lyckas.

Vad är en översiktsplan?

Enligt Plan- och Bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunens yta (3 kap 1 § PBL). En översiktsplan anger kommunens ställningstagande för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Planen ska redovisa hur riksintressen och andra allmänna intressen tillgodoses. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men den är vägledande för kommande planering och beslut gällande mark- och vattenanvändning, till exempel vid detaljplanering, bygglov och förhandsbesked. Översiktsplanen utgör också underlag för dialog med statliga myndigheter, medborgare, näringsliv, föreningsliv och andra berörda. För områden i kommunen som behöver en mer detaljerad redovisning av ställningstaganden, till exempel en tätort, kan en fördjupning av översiktsplanen (FÖP) tas fram. En FÖP behandlar samma typ av frågor som en kommunomfattande översiktsplan och tas fram på samma sätt.

FÖP Småstaden Vårgårda 2040

År 2016 gjordes en översyn av Vårgårdas översiktsplaner. Hösten samma år fattade kommunstyrelsen beslut om att aktualitetsförklara ÖP 2006. De delar av ÖP 2006 som berör Vårgårda tätort samt FÖP 1998 bedömdes vara i störst behov av revidering. Bedömningen gjordes mot bakgrund av förändrade förutsättningar sedan planerna antogs, bland annat med växande befolkning och näringsliv.

Efter beslut om översiktsplanens aktualitet och revideringsbehov startade arbetet med att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Vårgårda tätort. I januari 2017 antog kommunstyrelsen i Vårgårda Projektplan FÖP för Vårgårda tätort.

FÖP Småstaden Vårgårda 2040 består av en huvudhandling (detta dokument) samt en miljökonsekvensbeskrivning. Till planen hör även det särskilda utlåtandet efter granskningen samt Länsstyrelsens granskningsyttrande.

Samband med gällande översiktsplan

Denna fördjupning av översiktsplanen ersätter hela gällande Fördjupad del av Översiktsplan för Vårgårda kommun – Vårgårda tätort, antagen 1998, och den kommunomfattande översiktsplanen Översiktsplan 2006 – potential Vårgårda 2006-2015 inom FÖP-områdets gräns. Det innebär alltså att de geografiska inriktningarna i den kommunövergripande översiktsplanen ersätts med förslag till ny mark- och vattenanvändning.

I de fall det finns ny lagstiftning, mål och rekommendationer eller att förutsättningar i omvärlden har ändrats föreslås nya eller mer detaljerade tematiska inriktningar. Endast inriktningar som är av relevans för Vårgårdas tätortsutveckling, det vill säga inom FÖP-området, ingår. FÖP:en hänvisar till den kommunövergripande översiktsplanen avseende de tematiska inriktningar som fortsatt är giltiga och relevanta för FÖP-området, exempelvis hantering av risk för skred. I vissa fall föreslås inriktningar på en mer detaljerad nivå även om den övergripande inriktningen kvarstår.

Vad har hänt sedan 2006?

Ändrad lagstiftning/riktlinjer

- Regler och riktvärden för buller: nya regler för buller trädde i kraft under 2015, 2016 och 2017.
- Kulturmiljölagen (2014): 2014 ersattes kulturminneslagen

(1988:950) med kulturmiljölagen. Lagens syfte har preciserats.
- Miljökvalitetsnormer: föroreningar i utomhusluften (2010).
- Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) ändrad (SFS 2022:385)
- Plan- och bygglagen (2010:900) avseende bland annat risker för den byggda miljön i översiktsplaneringen mm.
- Klimatlag (2017:720)
- Barnkonventionen: lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

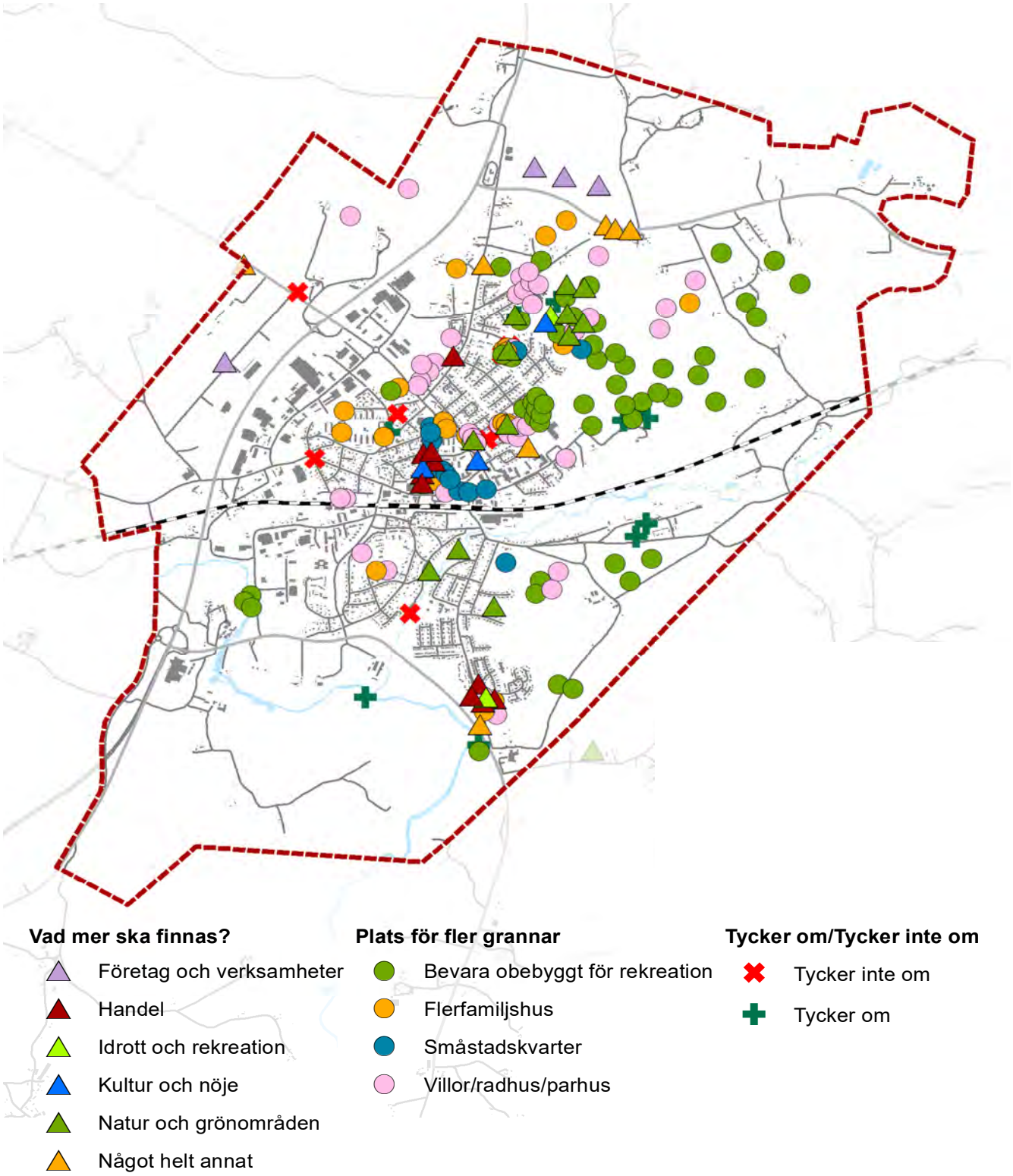
Nya kommunala underlag

- Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2012-2018 (2012)
- Lokala miljömål för Vårgårda kommun (2012): uppföljning av miljömålen genomfördes 2016
- Miljöstrategi (2015), uppföljning av miljöstrategin genomfördes 2017
- Den gröna småstaden (2013)
- Näringslivspolitiskt program 2020 (2021)
- Strategi för folkhälsoarbetet i Vårgårda kommun, 2018-2022 (2018)
- Strategi för ökad och säker cykling (2017)
- Gång-och cykelplan (2009)
- Kulturhistorisk byggnadsinventering (2012)
- Arbetsmetod för riskbedömning av Vårgårdamodellen (2018)
- Risk- och sårbarhetsanalys (2019)
- Strategi för kultur och fritid 2020-2025 (2019)
- Strategi för handel (2022)

Nya regionala och nationella underlag

- Regionala miljömål för Västra Götaland (2020)
- FN:s globala mål om hållbar utveckling - Agenda 2030 (2015)
- Agenda 2030 delegation för att stödja genomförande av de globala målen om hållbar utveckling
- Klimatstrategi för Västra Götaland (2017)
- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030 (2021)
- Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 (2021)
- Länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2014-2017 (2014)
- Målbild tåg 2035 (2013)
- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022-2033 (2022)
- Godstransportstrategi för Västra Götaland (2016)
- Strategi för ökad cykling i Västra Götaland
- Klimat 2030
- Regional avfallsplan 2021-2030 (2021)
- Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland (2021)

Meddelande 23

Programdialog inför program för FÖP

Programdialog FÖP

Under 2017 hölls en programdialog som föregick arbetet med att ta fram programmet för FÖP Vårgårda tätort. Dialogmöten och workshops hölls med näringsliv (vid två tillfällen) och med allmänheten under Framtidsdagen 6 maj 2017 och Vårmarknaden 27 maj 2017. Sammanlagt kom närmare 100 synpunkter från allmänheten in. Dialogen behandlade positiva och negativa sidor av Vårgårda, platser man tycker om/inte om och var fler grannar kan få plats.

Processen

Arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort påbörjades 2016, och inleddes med att ett program togs fram och antogs av kommunfullmäktige i november 2017. Programmet var ett inledande dokument som beskrev inriktningen för arbetet med fördjupningen av översiktsplanen, och togs fram genom en bred dialog med näringsliv och invånare. Därefter togs ett samrådsförslag fram som fördjupar och utvecklar de tematiska och geografiska inriktningarna för tätorten.

Samråd hölls under våren 2021, då berörda myndigheter, kommuner, näringsliv, föreningar och allmänhet bjöds in att tycka till om förslaget. De synpunkter som kom in under samrådet låg till grund för en revidering av planen, som därefter ställdes ut för granskning under sommar och höst 2022. Granskningen innebar ett nytt tillfälle att tycka till om planförslaget, och följdes av mindre justeringar av förslaget, inför beslut om antagande i kommunfullmäktige.

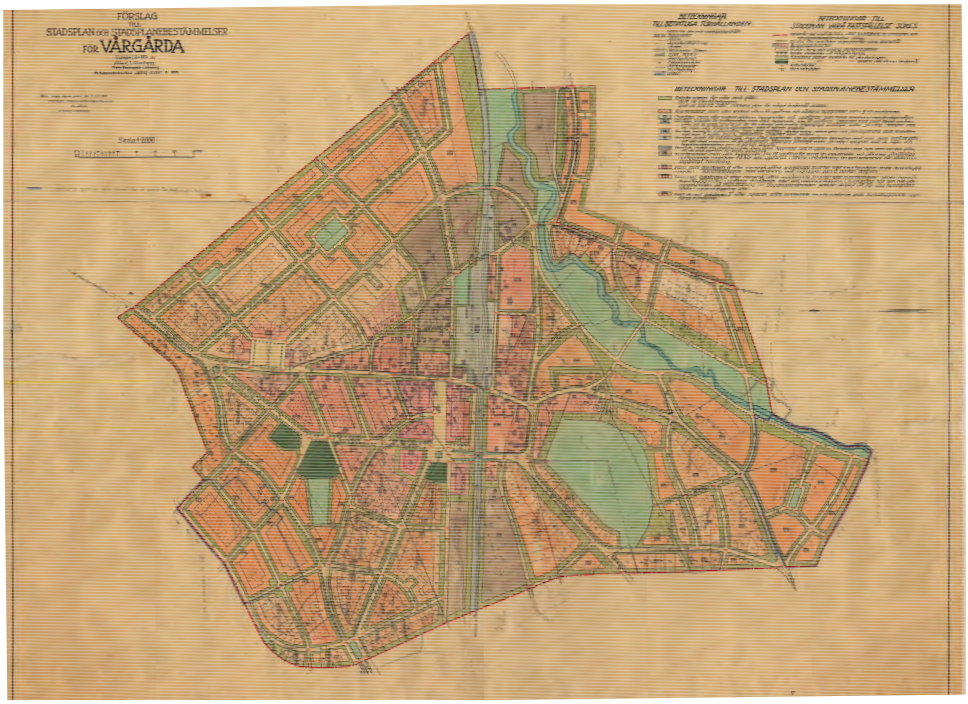
Avgränsning

Tidsperspektivet för FÖP Småstaden Vårgårda 2040 är cirka 20 år efter det att planen beräknas vinna laga kraft. 2040 är satt utifrån vad som är realistiskt att planera för framåt i tiden. Tidsperspektivet avgränsar på så sätt vilka planeringsfrågor som ska prioriteras under de kommande åren för att vara genomförda 2040. Planen redovisar även reservområden på längre sikt än FÖP:ens tidshorisont. Syftet är att säkerställa att Vårgårda kan fortsätta att utvecklas även på lång sikt.

Planområdet omfattar hela tätorten Vårgårda och dess närområde som är av betydelse för framtidens småstad. Plangränsen har utgått från tidigare FÖP från 1998, anpassad till förändrade lokala förutsättningar, framtida planer och kommunens bedömningar om en möjlig utveckling inom planperioden.

FÖP-gräns markerad i rött

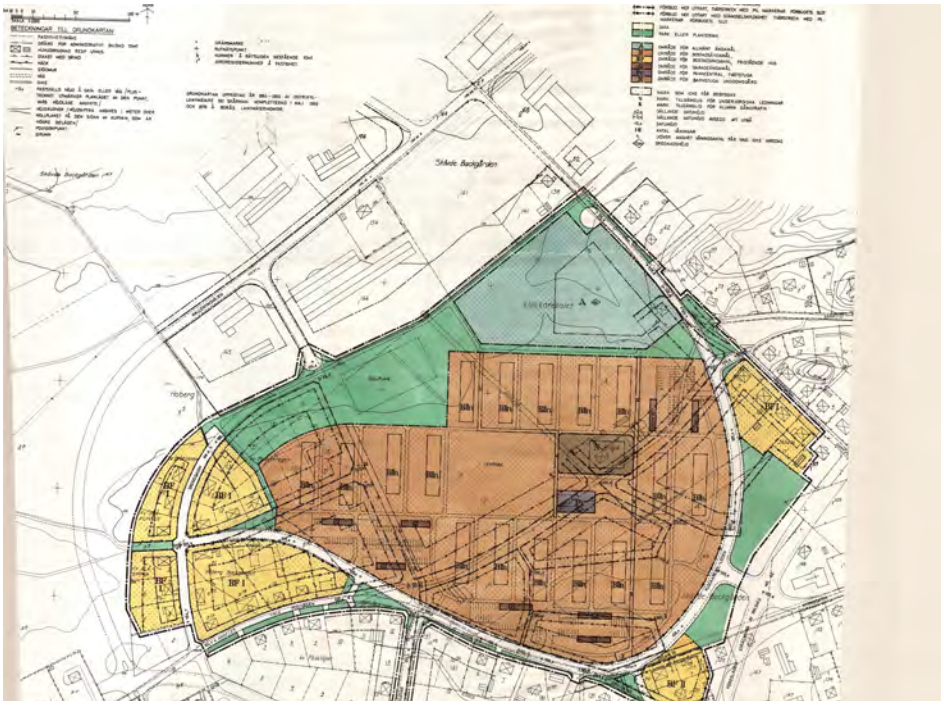
Stadsplan från 1936

Utgångspunkter

Här ges en kort historisk tillbakablick, samt en nulägesbild för tätorten, med syfte att tydliggöra förutsättningarna för planen. Avsnittet avslutas med Vårgårdas styrkor och svagheter, de utmaningar kommunen står inför samt samband med den kommuntäckande översiktsplanen.

Vårgårda då och nu, tätortens historia och nuläge

Vårgårda har en lång historia som sträcker sig flera tusen år tillbaka i tiden. Trakterna kring Nossans och Säveåns dalgångar befolkades redan för omkring 4 000 år sedan under yngre stenålder. Vårgårda är således en gammal jordbruksbygd med kulturhistoriska rötter. Området kring stationen var före järnvägens tillkomst i stort sett obebyggt. I mitten av 1800-talet öppnade Västra Stambanan och Vårgårda station invigdes. Vårgårda låg i centrum av ett större jordbruksområde med goda kommunikationer, vilket skapade förutsättningar för handel. Järnvägen gav goda förutsättningar för industrietableringar och därmed lades grunden för Vårgårdas starka näringslivstradition. Från Vårgårda exporterades bland annat havre, tegel och så småningom textil. 1928 blev Vårgårda ett municipalsamhälle och befolkningen närmade sig då 1000 personer. Bebyggelsen bestod i huvudsak av tvåvåningshus som låg utefter landsvägen med grönska framför och trädgårdar på baksidan.

Exempel på detaljplan med SCAFT-principer

Två stadsbyggnadsideal har satt avtryck i tätortens struktur: tanken om trädgårdsstad och de så kallade SCAFT-principerna. 1936 fick Vårgårda tätort sin första stadsplan, som byggde på tankar om trädgårdsstad. Byggnader och gatustruktur enligt trädgårdsidealet återfinns bland annat söder om järnvägen utmed Drottninggatan och Djupedalsgatan liksom norr om järnvägen utmed Torggatan och Kungsgatan. Mellan 1960 och 1980 expanderade Vårgårda kraftigt enligt SCAFT-principerna, vilket innebär en trafikseparerad gatustruktur med återvändsgator, bilfria gårdar och större samlade parkeringsanläggningar. SCAFT-principen präglar bland annat Fredrik Sundlers gata, Fasangatan samt stora delar av området mellan Allégatan och Centrumgatan.

Andra strukturpåverkande händelser var 1967 när E20 flyttade från centrum till nuvarande sträckning väster om tätorten. Tillsammans med ny dragning av väg 42 och planfria korsningar av Västra Stambanan med bland annat Kullingsleden förändrades tätortens struktur. Vårgårda tätort har idag en tydlig bebyggelsestruktur med verksamhetsområden i väst utmed E20 för att sedan övergå till en i huvudsak lägre bostadsbebyggelse med något högre byggnader i centrum. I öster dominerar större natur- och friluftsområden med Kesbergsområdet, Tånga hed och Ekhagen.

Idag (2022) bor det drygt 12 100 personer i Vårgårda varav cirka 5 800 bor i tätorten. Befolkningsutvecklingen är positiv vilket innebär ett ökat behov av bostäder och samhällsservice. Tätorten består i huvudsak av lägre bebyggelse med något högre byggnader i centrum. Runt tätorten finns flera viktiga verksamhetsetableringar. Läs vidare om planeringsförutsättningar i kapitel 4 Tematiska inriktningar.

Vårgårda ligger geografiskt i mitten av Västra Götaland med direkt anslutning till viktig nationell infrastruktur. Vårgårda har därmed ett starkt strategiskt läge och tillhör idag Göteborgsregionens lokala arbetsmarknad där det största pendlingsutbytet sker med Alingsås. Västra Stambanan har varit och är vital för Vårgårda tätorts utveckling. Parallellt med utredning av Götalandsbanan råder kapacitetsbrist och stora underhållsbehov på Västra Stambanan. Ett nytt dubbelspår mellan Göteborg och Alingsås utreds och skulle utgöra en viktig faktor för utvecklingen i stråket längs Västra Stambanan. Ökad kapacitet på Västra Stambanan skulle för Vårgårda kunna betyda ökad turtäthet, pålitlighet och kortare restider, vilka är framgångsfaktorer för en stärkt arbetsmarknad och stadsförtätning liksom ökat bostadsbyggande generellt.

Trafikverkets ombyggnad av E20 mellan Göteborg och Örebro har en stor påverkan på tillgängligheten och framkomligheten i regionen, vilket förbättrar förutsättningarna för näringslivet och stärker arbetsmarknaden i regionen. Samtidigt konkurrerar E20 mot Västra Stambanan och annan kollektivtrafik, vilket har en negativ miljöpåverkan.

Antalet invånare i Vårgårda kommun ökade kraftigt under 1970-talet, från cirka 8 000 till 9 300 invånare, för att därefter sakta ned utvecklingen till en långsammare takt. I vissa perioder stod befolkningsutvecklingen helt still. De senaste åren har befolkningsökningen tagit ny fart och kommunens invånare har ökat från cirka 11 100 invånare 2014 till över 12 000 invånare 2021. Det utgör en ökning om cirka 130 personer per år. Denna ökning indikerar att Vårgårda har kommit att bli en del av Göteborgs arbetsmarknadsregion.

Styrkor och svagheter

Vårgårda har många styrkor som är viktiga att omhänderta och utveckla. I omvärldsanalys Herrljunga/Vårgårda kommuner 2015 identifierades följande styrkor hos Vårgårda:

- Starkt näringslivsklimat
- God infrastruktur – E20 och Västra Stambanan
- Rikt fritidsliv och flera bra kommunala anläggningar
- Vacker natur och levande landsbygd
- Närhet till Göteborg
- Tånga hed med hall, camping etc.
- En komplett tätort
- Positiva och framtidsinriktade människor

Läs mer
Omvärldsanalys för Herrljunga/Vårgårda kommuner år 2015

Ett antal svagheter identifierades också:
- Brist på bostäder
- Kompetensbrist och för låg utbildningsnivå
- Svag stadskärna/för litet affärsutbud
- Svag kollektivtrafik
- Otillräckligt med cykelbanor
- Bristande infrastruktur – vägar
- För litet utbud för ungdomar
- För få invånare – för gles kommun

De främsta styrkorna kan ses som kvaliteter att bygga vidare på och utveckla ytterligare, medan de största svagheterna är centrala aspekter att aktivt lyfta och förbättra. Flertalet identifierade svagheter har bärighet på samhällsplaneringen. Därför möjliggör fördjupningen av översiktsplanen för fler bostäder, förtätning/komplettering av centrum, stärkta förutsättningar för kollektivtrafik, utbyggnad av cykelvägar och vägar. Dessa har identifierats som förutsättningar för att Vårgårda kommun ska kunna växa i invånarantal.

Utmaningar

I ett allt mer föränderligt samhälle finns det stora utmaningar för kommunen och samhällsplaneringen. I omvärldsanalysen (2015) identifierades de tio viktigaste omvärldstrenderna.
1. Ökade krav på (effektivare) integration
2. Ökade krav på ett mer hållbart samhälle
3. Allt svårare att rekrytera rätt kompetens
4. Allt fler äldre – minskad andel yngre
5. Ökade krav på den politiska processens effektivitet
6. Ökat beroende av den internationella ekonomins utveckling
7. Ökad oro för krig och konflikter i närområdet
8. IT allt större del av vår vardag
9. Frågor om hälsa och ohälsa allt viktigare
10. Svårare för unga att få jobb

De identifierade trenderna har olika inverkan på FÖP 2040. Exempelvis spelar samhällsplaneringen en stor roll för att hantera trenden om ökade krav på ett mer hållbart samhälle. Här inryms frågor om klimatanpassning, vattenkvalitet och sociala aspekter som exempelvis trygga boendemiljöer. Trender som i sin tur påverkar samhällsplaneringen är till exempel allt fler äldre, minskad andel yngre, ökat beroende av den internationella ekonomins utveckling, ökad oro för krig och konflikter samt att den digitala tekniken alltmer inkluderas i vår vardag. Det kan också handla om att säkerställa att det finns attraktiva bostäder och effektiva kommunikationer så att möjligheterna att hitta rätt kompetens ska bli bättre.

Utmaningar för det kommunala uppdraget

I de löpande omvärldsanalyserna som årligen genomförs i Vårgårda kommun är Sveriges kommuner och regioners (SKR) verktyg för omvärldsbevakning och planering ett underlag. I rapporten Vägval för framtiden 3: utmaningar för kommunala uppdraget mot 2030 anges 13 trender som särskilt viktiga:

1. Minskat lokalt och regionalt handlingsutrymme
2. Stigande förväntningar på välfärden
3. Hårdare konkurrens om kompetens
4. Ökad polarisering
5. Ökad bostadsbrist
6. Ökat fokus på landsbygden
7. Förändrat medialandskap
8. Minskad tillit
9. Ökade möjligheter att effektivisera med ny teknik
10. Ökat kommunalt fokus på integration
11. Ökad osäkerhet i världen
12. Fler geopolitiska konflikter
13. Från kunskaps- till nätverkssamhälle

SKRs trender för Sveriges kommuner är i många delar i linje med resultatet av den omvärldsanalys som gjordes 2015 för Vårgårda och Herrljunga kommuner. En mer tydlig skillnad gentemot tidigare trender är betydelsen av ökat fokus på landsbygden. Under lång tid med fokus på urbanisering har skillnaderna ökat mellan stad och land, något som föranlett en motreaktion där landsbygdsfrågor ses som allt viktigare. Aspekter som ryms inom detta är att ökade geopolitiska hot och ökad osäkerhet i omvärlden lett till en debatt kring hur Sveriges livsmedelsförsörjning ser ut, och ett ökat behov av att Sverige blir mer självförsörjande på mat. En annan aspekt är att efterfrågan på hållbar och närproducerad mat samt råvaror från landsbygden kommer öka. I FÖP Småstaden Vårgårda 2040 är avvägningen mellan jordbruksmark och behov/efterfrågan av mark för exploatering en central och viktig del.

Hållbar utveckling

Hållbarhetsbegreppet kan delas in i tre aspekter: ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Kommunen har såväl regionala som nationella och globala dokument, mål och riktlinjer att förhålla sig till.

Agenda 2030

Världens länder har antagit en agenda med 17 globala mål för hållbar utveckling som syftar till att uppnå fyra större mål: avskaffa extrem fattidgom, minska ojämlikheter och orättvisor, främja fred och rättvisa samt att lösa klimatkrisen.

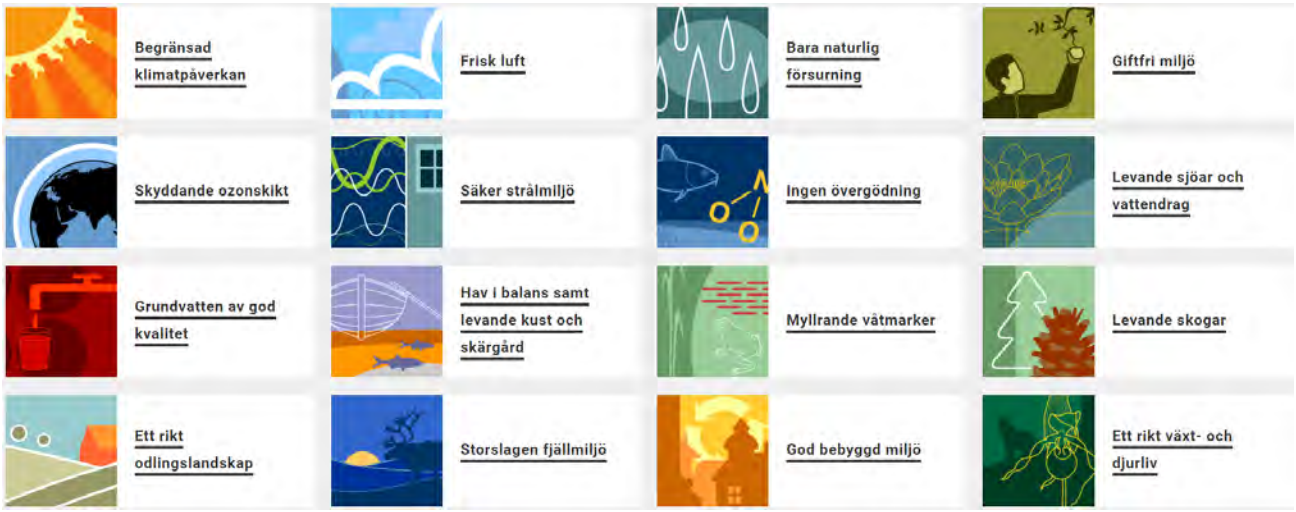
Det elfte globala målet för hållbar utveckling innebär att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. Idag bor över hälften av världens befolkning i urbana områden och år 2050 väntas andelen ha stigit till 70 %. Hållbar stadsutveckling kräver nya samarbeten och utvecklade former för dialog med medborgare och näringsliv.

Globala målen för hållbar utveckling

Sveriges miljömål

16 miljömål ligger till grund för den svenska miljöpolitiken. Målen hanterar bland annat begränsad klimatpåverkan, ett rikt ochlingslandskap och god bebyggd miljö. Utöver de 16 målen tillkommer även ett generationsmål; omställningen som behöver ske inom en generation för att vi ska kunna uppnå alla målen.

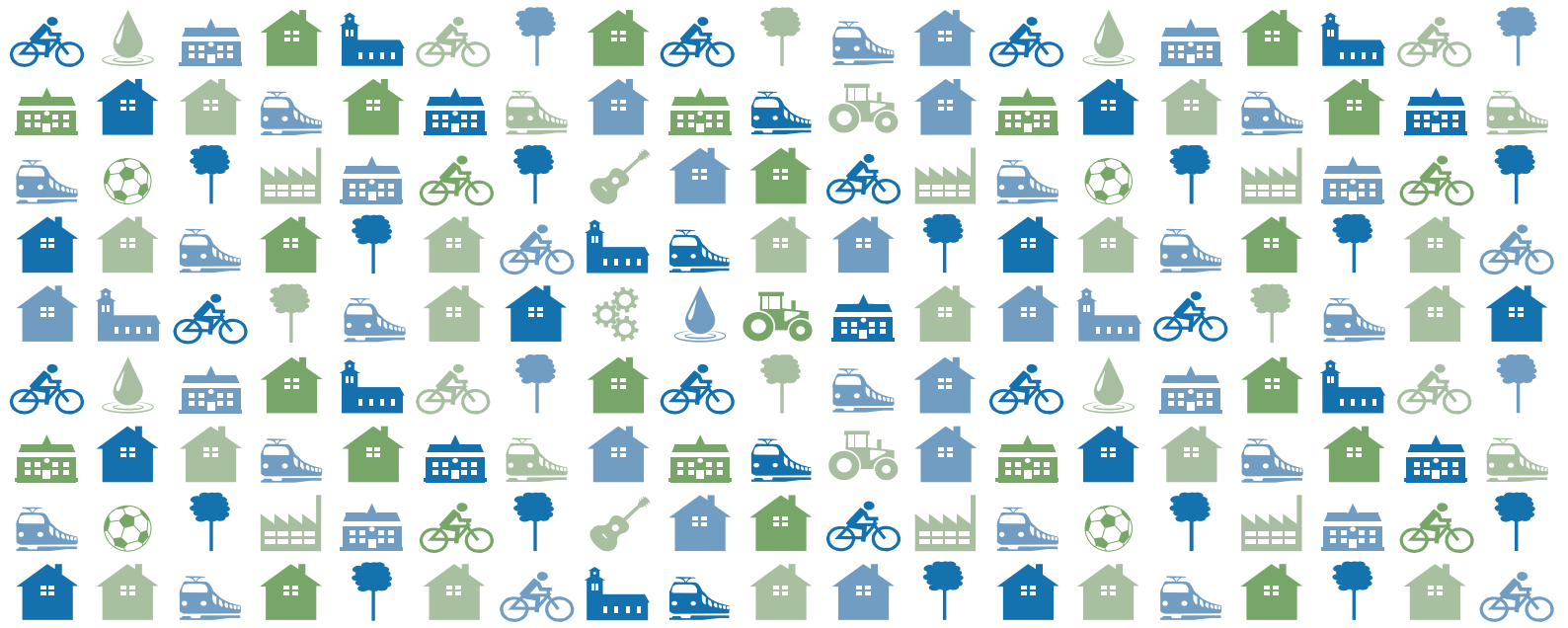
Sveriges miljömål

Meddelande 23

Meddelande 23

UTVECKLINGSSTRATEGI

Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategin visar kommunens långsiktiga intentioner för hur Vårgårda ska utvecklas till småstad. Målbilden, de prioriterade inriktningarna samt en strategikarta illustrerar och sätter ramarna för utvecklingen.

Målbild Småstad 2040

Denna fördjupning av översiktsplanen har som mål att Vårgårda ska utvecklas till en grön och hållbar småstad till år 2040. Målbilden kan sammanfattas i fyra teman:

Hållbar småstad

Småstaden Vårgårda är modellen för hållbart stadsbyggande. Den är lokalt förankrad med kommunens landsbygd och tillgänglig i regionen. Stationsområdet är navet i småstaden där det är trivsamt och självklart att gå, cykla och åka kollektivt. Genom kunskap, engagemang, framtidstro och mod är småstadsbyggandet ledande i miljö- och klimatarbetet, vilket bidrar till ett oberoende av fossila bränslen. Innovativa idéer och lösningar leder utvecklingen framåt mot en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar framtid. Småstaden är *resilient* (se faktaruta) och beredd på det extraordinära i omvärld och klimat.

God gestaltning och arkitektur

God gestaltning och arkitektur förstärker Vårgårdas identitet och karaktären av småstad med tilltalande bebyggelse, gator och grönska. Gatan och parken är småstadens offentliga rum, full av rörelse och möten till fots, anpassad för evenemang och folkfest.

Attraktiva boenden

I småstaden Vårgårda finns en mångfald av attraktiva boenden med närhet till varierad natur och omgivningar att känna sig trygg i. Tillgången till samhällsservice och starkt föreningsliv gör småstaden god att leva i. Småstaden växer stadigt och bidrar till känslan av att bo i en kommun med stark framtidstro.

Aktiv småstad med gott företagsklimat

Småstaden är aktiv och verksam med ett gott företagsklimat där det finns goda förutsättningar för att lätt starta och driva företag. Genom samverkan är småstaden en plats med ett varierat och konkurrenskraftigt näringsliv.

Faktaruta

Resiliens är kapaciteten hos ett system att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas. Systemet kan till exempel utgöra en skog, en stad eller en ekonomi. Det handlar alltså om både motståndskraft och anpassningsförmåga samt om förmågan att vända chocker och störningar, som en finanskris eller klimatförändringar, till möjligheter till förnyelse och innovativt tänkande. Resilienstänkande omfattar lärande, mångfald och framför allt insikten att människor och natur är så pass starkt kopplade att de bör uppfattas som ett helt sammanvävt socialekologiskt system.

Prioriterade inriktningar

Starka kopplingar nationellt, regionalt och lokalt

Småstaden Vårgårda är en stark kärna regionalt, sett till sin storlek, och betydelsefull för omgivande landsbygder och tätorter. Förbättrade hållbara kommunikationer med bland annat högre turtäthet på Västra stambanan och en stärkt Rv 42 gör att fler väljer att bo eller att pendla till Vårgårda, vilket exempelvis är en nyckel för näringslivets kompetensförsörjning. För att få fossilfria resor och transporter på E20 är fortsatt hållbar utveckling betydelsefull. Förbättrade kommunikationer till och från småstaden med bland annat cykel och buss gör att arbetsplatser, mötesplatser, service och kollektivtrafik är tillgängligt i och för ett större omland. Tillgängligare och framkomligare kollektivtrafik utvecklar småstadens komplementära funktion i en dynamisk region där arbets- och bostadsmarknaden stärks. Samverkan regionalt och mellankommunalt är ytterligare en förutsättning för en dynamisk region.

Småstadsbebyggelse med kvalité och närhet

Med järnvägsstationen som nav utvecklas småstadens bebyggelse med arkitektonisk kvalitet och god gestaltning som med samtidens stilideal plockar upp Vårgårdas kulturhistoriska karaktär. I byggandet är grönska, hållbara lösningar och nytänkande självklara beståndsdelar. Bebyggelsen är tätare och samlad för att ta till vara på närheten till natur, grönområden, samhällsservice, arbets- och mötesplatser. Närhet är en viktig komponent i den växande småstaden där det enkla och attraktiva vardagslivet är vägledande. Där möjlighet finns kompletteras befintlig bebyggelsestruktur med ny bebyggelse, som tillsammans med befintliga värden och kvaliteter genererar ett mervärde till boende- och livsmiljöer i närområdet. Utbyggnad av Fagrabo planeras utifrån tanken om närheten, naturen och friluftslivet. Med olika typer av attraktiva boenden är Fagrabo ett strategiskt viktigt område för långsiktig tillgång till bostäder i småstaden. Centrum förtätas för att fler bostäder och verksamheter ska få plats och bidra till ett mer levande, variationsrikt och trivsamt centrum. Samutnyttjande och flexibel användning av bebyggelse och offentliga ytor är ledord för att mer ska få plats i en småstad kännetecknad av ”nära till det mesta”.

Hållbar infrastruktur och attraktiva gatumiljöer

Utvecklingen av småstaden Vårgårda vilar på en hållbar infrastruktur som både hanterar och möjliggör utveckling. Attraktiva gatumiljöer bygger på en lägre hastighet och en utformning av gaturummet som främjar alla trafikanters säkerhet och positiva upplevelse av att röra sig och vistas i småstaden. Utbyggnad av tydliga stråk för gång och cykel

binder ihop småstaden och gör målpunkter tillgängliga och lätta att hitta till. Järnvägsstationen och trafikplatserna är centrala för kommunikativa kopplingar regionalt och nationellt. Därför är det viktigt att kommunen lokalt skapar förutsättningar för hållbara och effektiva transporter i linje med innovativ teknikutveckling. För en hållbar infrastruktur krävs det även att Vårgårda kommun hänger med i utvecklingen av den tekniska infrastrukturen som på ett robust och hållbart sätt försörjer småstaden.

Ekosystemet är grund för välfärd och livskvalité

Varierande och väl fungerande ekosystem fyller småstadens många och värdefulla gröna och blåa miljöer med kvalitet. Ekosystemen producerar tjänster som direkt och indirekt bidrar till välbefinnande hos boende, verksamma och besökare. En välfungerande småstad är full av en mångfald av liv. Den har renande vattendrag, prunkande parker, skuggande träddungar, variation av odlingsbara ytor och bullerdämpande markvegetation. Från tak och gator till Kyllingsån, Säveån och Nossan ska det blå lyftas fram och tas tillvara i småstaden som ett viktigt värde för estetik, rekreation och biologisk mångfald. Likaså ska den gröna småstaden präglas av kvalitativ grönska i allt från tak och balkonger, gator och trädgårdar till parker och naturområden. Naturen i småstaden är en livsviktig och levande infrastruktur som långsiktigt ska tas tillvara och utvecklas.

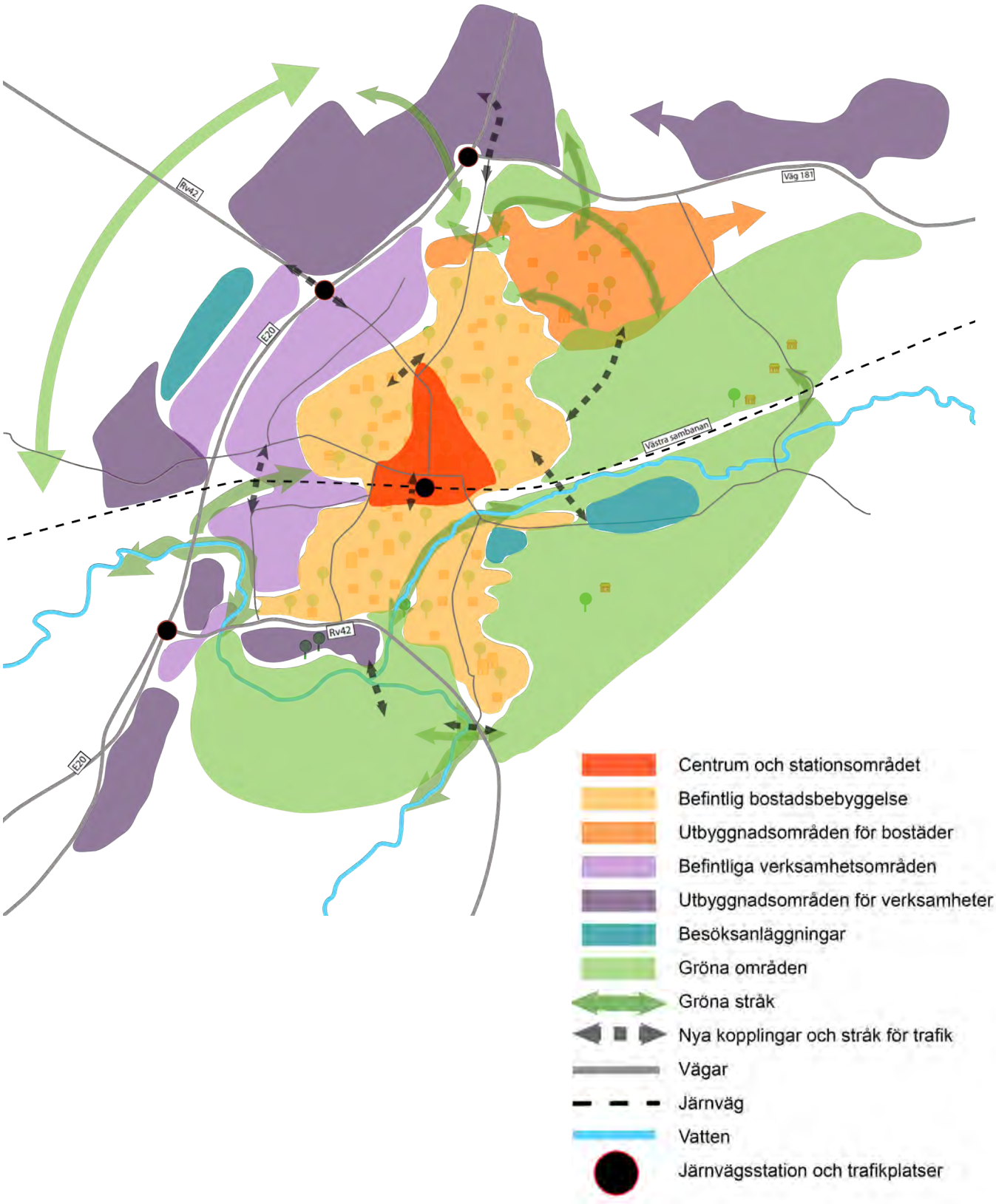

Konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv

Småstaden är en fördelaktig plats för små och stora företag att starta upp, utvecklas och etablera sig på. Områden för verksamheter utvecklas på ett samlat sätt på båda sidor utmed E20 där förutsättningarna finns för näringslivet att ligga i framkant i miljö- och klimatarbete. Genom effektivt utnyttjande av tillgänglig mark och lokaler värnas de areella näringarna. Som landsbygdskommun med starka rötter i jord- och skogsbruk är lokal produktion, förädling och handel med bland annat livsmedel en nyckelfråga för en robust småstad rustad för det extraordinära. Centrumaktiva företag har genom förtätning och aktiva bottenvåningar givits förutsättningar att utvecklas och växa. Vårgårda utvecklas som besöksmål och en plats för besöksnäringen att växa. Det uppnås med ett levande centrum, tydliga stråk, attraktiva besöksanläggningar och sköna omgivningar. Ett välmående näringsliv skapar utvecklingsmöjligheter för både småstaden som kommunen i helhet samt regionen.

Strategikarta

Utifrån målbilden för småstaden Vårgårda och de prioriterade inriktningarna presenteras fördjupningens huvuddrag och strategier på nedanstående karta.

Centrum och stationsområdet

Vårgårda centrum ska förtätas med blandad bebyggelse för att utnyttja det stationsnära läget och skapa plats för fler att bo och verka i centrum. På så vis ges goda förutsättningar för ett verksamt och livfullt centrum. Bebyggelse och allmänna platser ska hålla hög arkitektonisk kvalitet i småstadens skala och utformas som kvartersbebyggelse som ger en tydligare småstadskänsla. Grönska är viktig och ska vara en del av både kvartersmark och gaturum för att få ett estetiskt tilltalande centrum, bättre mikroklimat och underlätta hantering av dagvatten.

Befintlig bostadsbebyggelse

Områden med befintlig bostadsbebyggelse ska kunna utvecklas genom komplettering och utnyttjande av lucktomter. God tillgång till grönområden och mötesplatser ska säkerställas.

Utbyggnadsområden för bostäder

Strategiskt viktiga områden för ny bostadsbebyggelse och samhällsservice. Bebyggelseutvecklingen ska utformas med sammanhängande stråk till Vårgårda centrum samt stor hänsyn till friluftsliv, rekreation och biologisk mångfald.

Befintliga verksamhetsområden

Områden med befintliga verksamheter ska kunna utvecklas för att säkerställa lokaler och effektiv markanvändning för näringslivet.

Utbyggnadsområden för verksamheter

Möjliga områden för nya verksamheter att etablera sig på. Dessa områden ska utformas så att tätorten förblir sammanhängande med god tillgänglighet till stationen samt till det nationella och regionala vägnätet.

Besöksanläggningar

Viktiga anläggningar för tätortens besökare och invånare. Dessa ska tas tillvara och utvecklas genom sammanhängande, attraktiva stråk mellan besöksmålen och framförallt trafikplatserna, stationsområdet och Vårgårda centrum. Det stärker småstaden Vårgårda som helhet.

Gröna områden

De gröna utvecklingsområdena är betydelsefulla för rekreation, friluftsliv, skogsbruk, jordbruk, biologisk mångfald, kulturmiljö, besöksnäring och för attraktiva boendemiljöer. De gröna områdena är en stor tillgång i småstaden och ska utvecklas för att även i framtiden ha mångfunktionell användning. De gröna områdena har olika karaktär och ska knytas samman för att främja ett rörligt friluftsliv, tillgänglighet för allmänheten samt olika former av ekosystemtjänster.

Gröna stråk

Gröna stråk knyter ihop värdefulla natur- och rekreationsområden samt kopplar samman dessa med grönskan i småstadens bebyggelse. De gröna stråken fungerar också som spridningskorridorer för växt- och djurarter som annars endast finns i fragmentariska områden.

Nya kopplingar och stråk för trafik

Nya vägar och stråk för olika trafikslag ger en sammanhängande bebyggelsestruktur.

Järnvägsstation och trafikplatser

Järnvägsstationen och trafikplatserna är viktiga knutpunkter för tätorten och för regional och nationell trafik. I anslutning till järnvägsstationen ska god tillgänglighet, vistelsemiljö och service säkerställas för att främja kollektivt resande. I anslutning till trafikplatserna ska verksamheter utvecklas och den lokala anknytningen ska öka genom förbättrad tillgänglighet och sammanhängande stråk.

Vägar och järnväg

Övergripande transportinfrastruktur av kommunal, regional och nationell vikt ska ha god standard, framkomlighet och säkerhet.

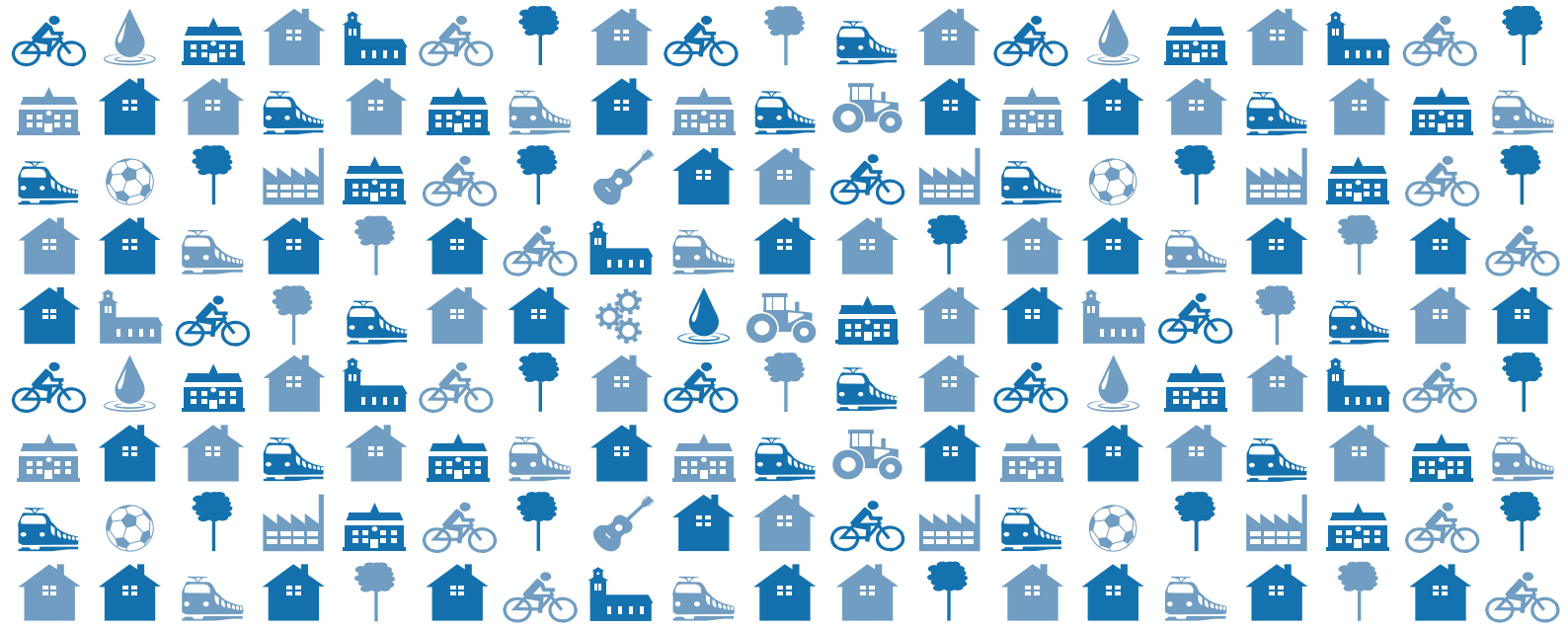
Vatten

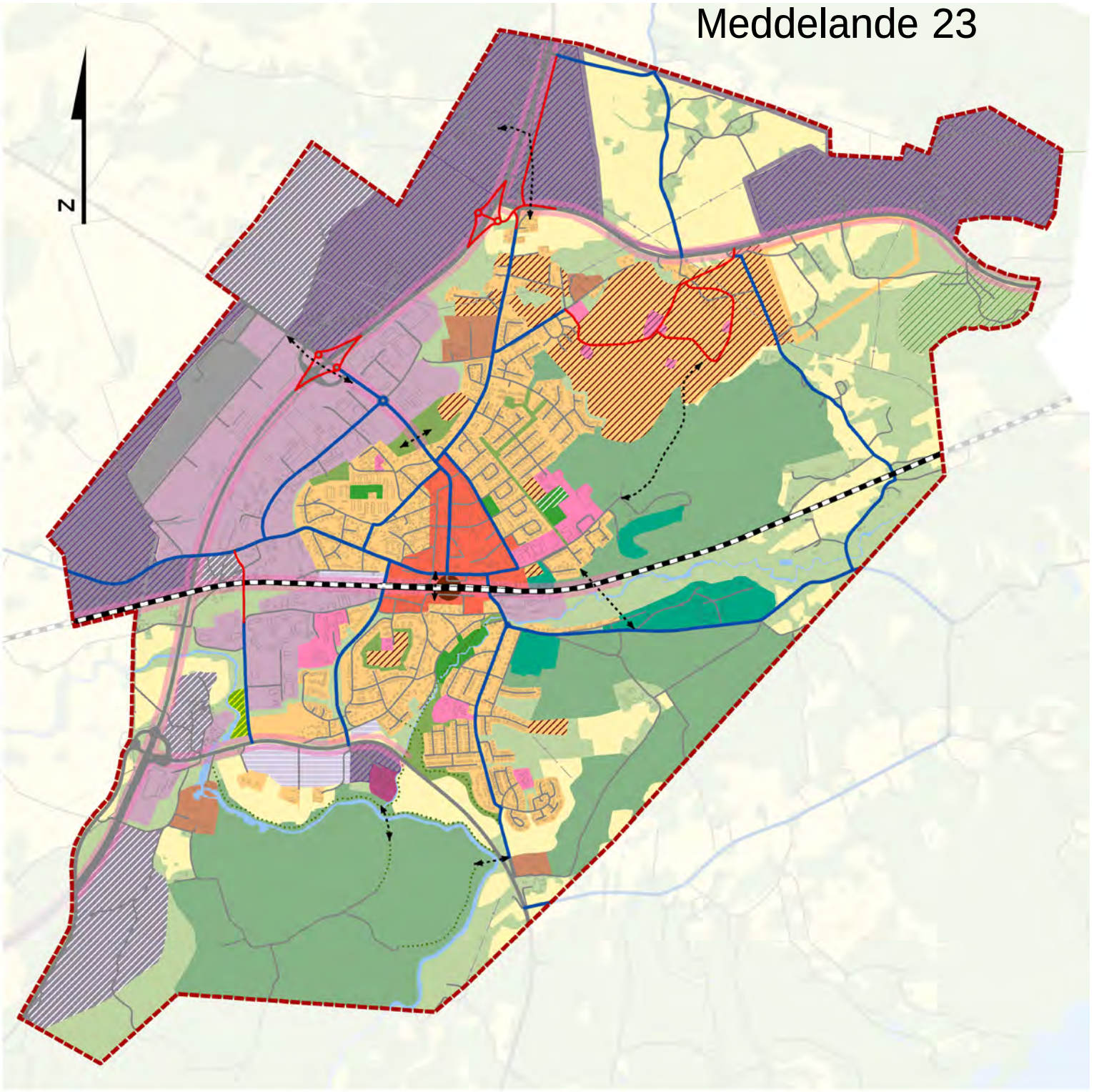
Säveån och Kyllingsån är stora tillgångar för småstaden. Vattenmiljöerna ska värnas och göras tillgängliga för Vårgårdabor och besökare, samt stärkas för biologisk mångfald och klimatanpassning.

Meddelande 23

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Befintlig mark- och vattenanvändning

- Centrum
- Bostäder
- Samhällsservice
- Verksamhetsområde
- Reningsverk
- Flygfält
- Park
- Fritidsanläggning
- Grönområde
- Rekreation/friluftsliv
- Natur
- Jordbruksmark
- Vatten
- Kulturmiljö
- Större vägar
- Huvudgator
- Järnväg

Framtida mark- och vattenanvändning

- Framtida bostäder
- Reservområde bostäder
- Framtida samhällsservice
- Framtida verksamhetsområde
- Framtida verksamhetsområde på sikt
- Småskaliga och icke störande verksamheter
- Reservområde verksamheter
- Framtida koloniområden
- Framtida park
- Framtida natur
- Framtida resecentrum
- Framtida gång- och cykelkopplingar
- Framtida väg
- Gestaltade vägmiljöer
- Rekreationsstråk

0 0,5 1 km

Mark- och vattenanvändning

I mark- och vattenanvändningskartan är tätorten indelad i olika områden baserat på planerad markanvändning. Varje användningskategori har tillhörande inriktningar som ger vägledning i hur kommunen vill förändra, utveckla eller skydda området. I vissa fall innebär det att pågående markanvändning föreslås fortsätta och utvecklas, och i andra fall föreslås en förändrad markanvändning jämfört med idag. Tidshorisonten för utbyggnad av framtida områden varierar.

Föreslagen användning utgår från en avvägning mellan olika allmänna intressen. Enskilda intressen och markägoförhållanden hanteras i efterföljande detaljplanering. Observera att gränserna inte är exakta utan kan komma att justeras i efterföljande detaljplanering.

Utöver de geografiska inriktningarna finns också tematiska inriktningar som gäller generellt inom hela tätorten. Dessa redovisas i avsnittet *Tematiska inriktningar.* Gällande kommunomfattande översiktsplan (antagen 2006) rymmer inriktningar som gäller för hela kommunen.

Centrum

Centrum kännetecknas av blandad användning med bostäder, kontor, handel, mindre parker och grönområden, torg, samhällsservice och kommersiell service. Bebyggelsen ska präglas av en småskalig karaktär med relativt hög täthet i upp till 4-5 våningar, i enstaka fall upp till 6–8 våningar. Ny bebyggelse ska bidra till att stärka småstadskvaliteter genom komplettering med en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och mötesplatser, som bidrar till en trygg och levande stadsmiljö. Komplettering ska ske i form av kvartersbebyggelse med flerbostadshus. Bottenplan bör utformas för lokaler med kommersiell service eller annan verksamhet i urban form som till exempel kontor, alternativt med bostäder i upphöjt bottenplan samt förträdgård. Detta är särskilt viktigt utmed Kungsgatan och Parkgatans del mot stationsområdet, som utgör viktiga stråk mellan målpunkter i centrum. Miljöerna ska utformas så att de blir trygga och trivsamma. Ny bebyggelse bör utformas med entréer och fönster mot gatan för att skapa ett inbjudande gaturum. Verksamheter och funktioner som bidrar till att stadsrummet används aktivt ska prioriteras (till exempel caféer, mindre butiker och offentliga mötesplatser). Funktionsblandning och varierad utformning ska eftersträvas. Särskild omsorg ska ägnas åt att

Genomförande: Centrum

Ansvaret för utvecklingen av Vårgårda centrum delas av ett flertal aktörer som på olika sätt har rådighet över genomförandet. För genomförande av utvecklingen av centrum krävs en god dialog och samarbete mellan berörda aktörer, bland annat kommun, fastighetsägare och näringsidkare.

minska den upplevda barriäreffekten mellan norra och södra centrum för att länka samman de två centrumdelarna. Grönska ska vara en del av innergårdar, bebyggelse och gaturum för att få ett estetiskt tilltalande centrum, bättre mikroklimat och underlätta hantering av dagvatten. Grönskan bör innehålla solitärträd som viktiga rumskapande inslag i småstadsmiljön, samt alléer som bidrar till gröna samband mellan grönytor. Grönytor bör kombineras med öppen dagvattenhantering, särskilt i naturliga lågpunkter exempelvis i grönstråk vid biblioteket. Miljöerna ska utformas så att de blir trygga och trivsamma, dels genom att boendemiljöer omges av naturliga gång- och cykelstråk samt trygghetsskapande belysning, och dels genom att skapa trivsamma platser där människor kan mötas och skapa relationer. Omsorg ska läggas på att skapa småstadsmässiga gatumiljöer. Kungsgatan ska utformas som ett gångfartsområde.

Kvarter Mjölnaren

Ny detaljplan är under framtagande. Genom att ersätta befintlig vårdbyggnad kan tre nya kvarter tillskapas; två bostadskvarter i väster, och en ny vårdbyggnad i nordöst. Bostadskvarteret omfattar ca 50-60 bostäder. Mellan vårdbyggnaden och Parkgatan bildas en torgyta med besöksparkering. Det södra bostadskvarteret, i hörnet Parkgatan och Centrumgatan, ska ha verksamheter i bottenvåningen. Bebyggelsen ska utformas sammanhängande mot Parkgatan för att skapa bullerskyddade gårdsmiljöer innanför, och mer uppbruten norrut för att anpassas till befintlig villabebyggelse. Även skalan ska anpassas till omgivningen med 3–5 våningar mot Parkgatan och Centrumgatan, och 2–3 våningar norrut. Stråket mot biblioteket och gymnasiet ska stärkas, och platsbildningen mellan kvarteret Mjölnaren och biblioteket förtydligas.

Kvarter Förvaltaren

Kvarteret utgörs av centrumhuset som innehåller kommunhus, hotell, restaurang, gym samt badhus. En tillbyggnad med ny entré mot Kungsgatan-Torggatan stod klar 2019. Vid vidareutveckling av kvarteret föreslås en utbyggnad av centrumhuset med hotellfunktion. Tillbyggnaden ska gestaltas med en välkomnande fasad mot väster, för att ge ett välkomnande intryck för bilburna besökare från det hållet. De flesta parkeringsplatser bör bevaras, men på sikt kan det bli aktuellt att bebygga parkeringsytan med bostäder om det är möjligt att ordna annan parkeringslösning, till exempel parkeringsgarage under mark.

Kvarter Hyvlaren

Kvarteret Hyvlaren är detaljplanelagt och möjliggör för befintliga lokaler att ersättas med utbildningslokaler och bostäder. Längs Parkgatan föreslås bostäder och skolbyggnader i 3–5 våningar. Byggnaderna ska utformas stadsmässigt med genomgående entréer mot gatan med

möjlighet till verksamheter i bottenvåningen. Fasaderna delas upp vertikalt för att ge ett småskaligt och livfullt intryck. Bebyggelsen ska utformas med sammanhängande byggnadskroppar mot järnvägen för att skapa bullerskyddade gårdsmiljöer. Skärmar kan användas vid mellanrum mellan husen. Gångstråk ska koppla samman den nya bebyggelsen med gymnasiet och Kulturen/Gullhögen.

Kvarter Muraren och Sparven

Platsen ska gestaltas som en tydlig entré från norr genom en inramning med nya bostadshus i 3–4 våningar inom kvarter Muraren och 4–8 våningar inom kvarter Sparven. På så sätt får Centrumgatan ett avslut och en fond i norr. Bottenvåningarna ska rymma lokaler för att stärka platsen som mötes- och handelsplats. För att möjliggöra ny bebyggelse inom kvarteret Sparven behöver befintlig bensinstation tas bort och återvinningstationen behöver flyttas. Vägdragningar, allmän parkering på Marknadsplatsen och kvartersbildning behöver utredas ytterligare i detaljplan.

Kvarter Sidensvansen

Befintliga radhus utmed Allégatan har höga radonhalter och bör rivas och ersättas med ny bostadsbebyggelse. Gällande detaljplan möjliggör en högre exploateringsgrad upp mot 5 våningar för att ge området tydligare centrumkaraktär. Allégatan föreslås utformas med kantparkering, trädplantering samt gång- och cykelväg.

Kvarter Johannedal

Detaljplanerat kvarter för nya bostäder, kontors- och verksamhetslokaler för att stärka centrumområdet söder om järnvägen och ge området som helhet en tydligare centrumkaraktär. Mot stationsområdet föreslås byggnader i 4–6 våningar. Fasaderna bör delas upp vertikalt för att ge ett småskaligt intryck. I södra delen av fastigheten föreslås bostäder med trädgårdsstadskaraktär som anpassas till omgivande villakvarter.

Läs mer
Planprogram Vårgårda Centrum, antaget 2019

Framtida resecentrum

Området runt järnvägsstationen ska utvecklas till ett modernt resecentrum med hög tillgänglighet. I fonden av Centrumgatan föreslås en ny resecentrumbyggnad som stärker kopplingarna mellan resecentrum och omgivningen. Befintliga verksamheter såsom kiosk och grill bör flytta in i byggnaden för att vara lätttillgängliga för resenärer och Vårgårdabor. Busshållplatser och angöringsplatser föreslås flyttas österut för att skapa kontinuitet mellan parken, resecentrumbyggnaden och gångtunneln. Gångtunneln bör byggas om så att den blir öppnare, mer exponerad, trygg och tillgänglig för att stärka kopplingen mellan norr och söder. Gång- och cykeltrafikanter föreslås samsas med resenärer till och från tåget, då fler människor bidrar till ett tryggt stråk. Åtgärden är viktig för hela Vårgårda, inte bara för kollektivtrafikresenärer.

Genomförande: Framtida resecentrum
Flera aktörer äger rådighet över genomförande av ett framtida resecentrum. För att lyckas krävs en god dialog och samarbete mellan berörda aktörer, bland annat kommun, Trafikverket, Västtrafik, trafikföretag, fastighetsägare och näringsidkare.

Det ska vara attraktivt att ta tåget från Vårgårda, även för dem som väljer att ta bilen till stationen. Parkeringen öster om stationsparken föreslås få mer trädplanteringar för att ge känslan av ett långsträckt parkrum. Stora befintliga träd ska bevaras. Det är också viktigt att etablera laddinfrastruktur för eldrivna fordon.

Södra sidan av resecentrum föreslås byggas om i samband med att ett fjärde spår byggs genom stationsområdet. Pendelparkeringen bör byggas om och utökas österut. Kopplingen till gångtunneln i väster bör göras mer tillgänglig och öppen. Östra delen av resecentrum kan knytas ihop genom att trappor i plattformarnas förlängning leder ner till Industrigatans passage under järnvägen. Det förbättrar kommunikationen inom resecentrum och skapar en bättre och tryggare koppling till skolområdet i östra Vårgårda.

Bostäder

Avser befintlig bebyggelse som huvudsakligen består av bostäder med inslag av samhällsservice och mindre grönområden. Inom användningen tillåts viss förtätning och komplettering med nya bostäder och samhällsservice. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till områdets karaktär. I anslutning till centrum kan bebyggelse med något högre exploateringsgrad tillåtas.

Framtida bostad/bostadsbebyggelse

Avser utbyggnadsområden för i huvudsak bostäder med inslag av samhällsservice. En variation av utformning och boendeformer ska eftersträvas.

Område 1 - Fagrabo

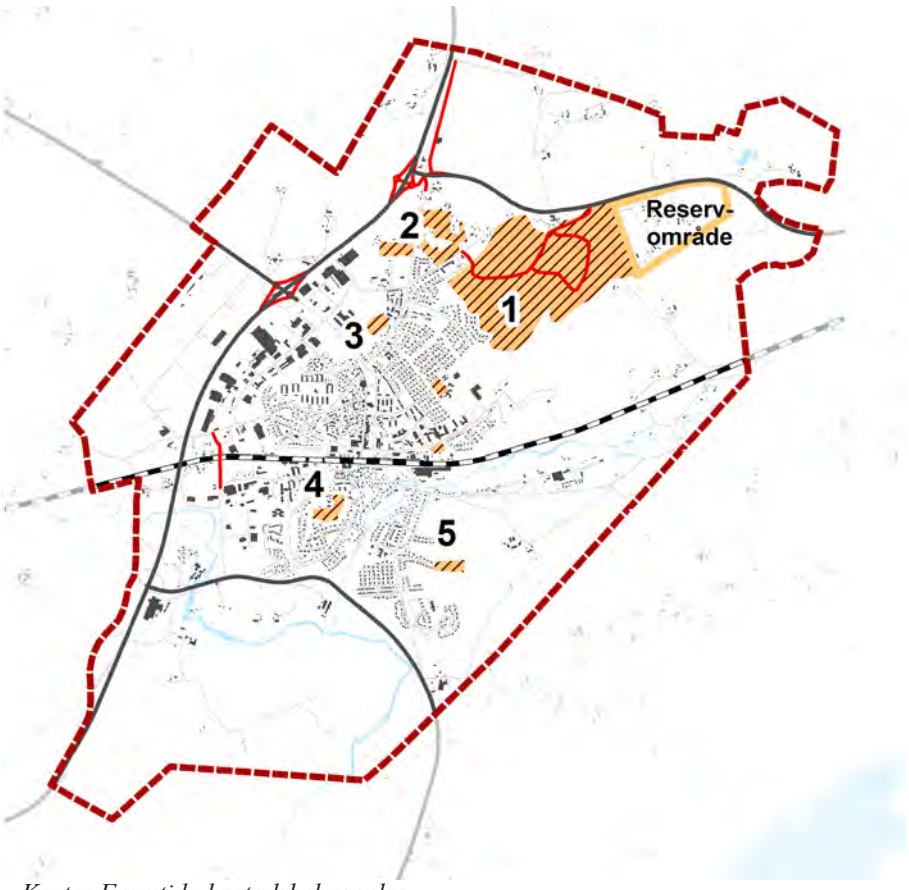
Läs mer
Planprogram för Fagrabo – Friluftsnära boende, antaget 2019.

Fagrabo utgör det största bostadsutvecklingsområdet inom tätorten och rymmer cirka 1 170 bostäder fördelat på en tredjedel flerbostadshus och två tredjedelar villor, par- och radhus. Utbyggnaden ska ske etappvis. Bebyggelsen ska följa områdets topografi, och i de delar där bebyggelsen kan ”ta stöd” i topografin kan högre bebyggelse tillåtas. I Fagrabo föreslås även ett mindre centrum samt förskolor. Vändslinga föreslås för att kunna angöra bussar till området. Gång- och cykelväg föreslås mellan Fagrabo och Parkgatan, vilket ger ett gent stråk till centrum och närhet till natur- och rekreationsområdet Kesberget. Norr och nordost om området finns verksamhetsområden, bestående av bland annat grustäkt, bergtäkt och avfallsanläggning, vilket kan innebära störningar i form av exempelvis buller som behöver utredas i kommande planeringsskeden. Bergtäkten är en Seveso-verksamhet på den lägre kravnivån med anledning av kemikaliehantering, och klassas som farlig verksamhet med ett generellt skyddsavstånd om 500 meter till bostadsbebyggelse. Verksamheten har tillstånd fram till år 2034. Hänsyn till detta ska tas i kommande planering och risken

utredas. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Område 2 - Norr om Fagrabovägen

Området nordväst om Fagrabovägen avses kompleteras med nya bostäder i den utsträckning det visar sig möjligt med hänsyn till områdets förutsättningar med rik förekomst av fornlämningari i form av gravfält, gravar och boplatser från brons- och järnålder. Hänsyn ska tas till den kulturhistoriskt värdefulla miljön runt Kullings-Skövde kyrka vid planering och utveckling av området, genom att ny bebyggelse placeras och utformas utifrån områdets specifika karaktär. Allmänhetens tillgång till kulturmiljön ska värnas. Eventuell omgivningspåverkan från föreslaget verksamhetsområde vid Vårgårda Norra ska beaktas. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Karta: Framtida bostadsbebyggelse

Område 3 - Flaskeberget

På Flaskeberget föreslås bostadsbebyggelse med ca 50-55 bostäder, kombinerat med kontor i bottenplan av bebyggelse mot Stockholmsvägen. Närheten till Kullings-Skövde kyrka och den rika förekomsten av fornlämningar har utretts inom ramen för pågående detaljplaneprocess. Hänsyn ska i utformning och lokalisering tas till grönområde med stadsnära skog på Flaskeberget, samt goda kopplingar för rekreation och spridningskorridorer för biologisk mångfald. En koppling i form av gångbro för fotgängare över Vänersborgsvägen föreslås. Inom området finns mindre lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I pågående detaljplaneprocess styrs placering och höjdsättning av bebyggelse med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar behålls i möjligaste mån som översvämningsytor.

Område 4 - Hallaberget

På Hallaberget föreslås bostäder i form av lite högre flerbostadshus och gruppbyggda hus. Ny bebyggelse koncentreras till områdets mitt medan grönytor och skogspartier bevaras runt den nya bebyggelsen. Genom att tillåta högre byggnadshöjd kan bostäderna komma att utgöra ett nytt landmärke för Vårgårda tätort och synas från E20 och Vårgårdas södra infart.

Område 5 - Förlängning av Klövervägen

Nya bostäder i form av småhus föreslås längs en förlängning av Klövervägen. Fastigheten är privatägd. Området ligger delvis inom riksintresse för naturvård Siene-Landa, vars värden bland annat utgörs av representativa naturbetesmarker med hög artrikedom, och angränsar till naturreservatet Tånga hed. En naturvärdesinventering har genomförts som visar på visst naturvärde inom området. I kommande planskeden behöver därför naturvärden utredas vidare, och utformning och omfattning av bebyggelsen anpassas för att förhindra påtaglig skada på naturvärden. Söder om området finns en större lågpunkt dit dagvatten kan ledas.

Reservområde bostäder

Reservområdet utgör en förlängning av bostadsområdet Fagrabo och utgör en framtida planeringsreserv för bostäder med inslag av samhällsservice på lång sikt bortom FÖP:ens tidshorisont. Pågående användning kan fortsätta utvecklas inom området till dess att planering aktualiseras. Stor återhållsamhet ska dock iakttas mot ny bebyggelse inom eller angränsande till området som kan förhindra lämplig framtida utveckling, med särskild bedömning i varje enskilt fall. Öster om reservområdet bedrivs idag bergtäktverksamhet med tillstånd fram till år 2034. Efter avslutad verksamhet ska täktområdet återställas och göras tillgängligt för allmänheten.

Samhällsservice

Avser ytor för befintlig icke kommersiell service såsom förskolor, skolor, äldreboende och dylikt i privat eller kommunal regi. Lokaler och ytor ska, så långt möjligt, samnyttjas av föreningar, organisationer och företag med flera. Centrala skolområdet omfattar även sportanläggningar som nyttjas av olika föreningar. Området kan, under förutsättning att nuvarande konstgräsplaner flyttas, utvecklas med nya anläggningar såsom badhus.

Framtida samhällsservice

Avser områden för framtida utbyggnad av förskolor, skolor, äldreboende och dylikt i privat eller kommunal regi. Planbestämmelser i detaljplan utformas på så sätt att lokalerna ska kunna samnyttjas för olika funktioner och aktiviteter. Lokalerna ska även kunna utformas på ett sätt som möjliggör flexibel användning över tid för att också möta framtida lokalbehov.

Fagrabo

Inom utvecklingsområdet har avsatts ytor för samhällsservice enligt planprogram för Fagrabo, 2019. Mest lämpad lokalisering avgörs i kommande detaljplaner.

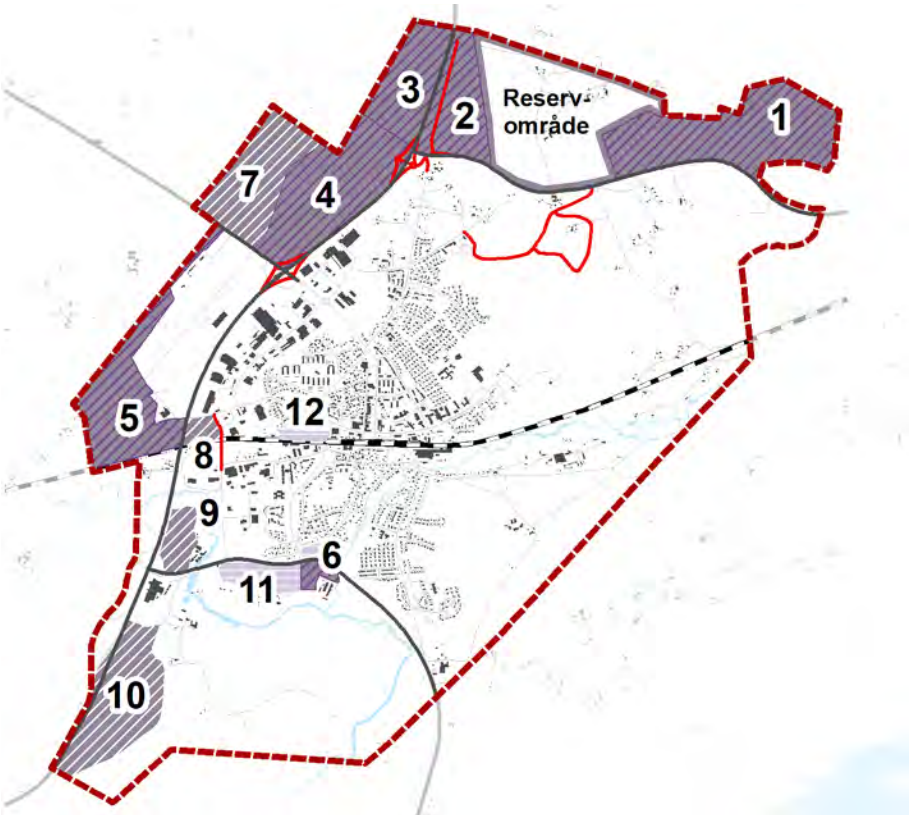
Verksamhetsområde

Avser befintliga verksamhetsområden. Verksamheter som kan vara störande för omgivningen förekommer och områdena inkluderar även viss handel. Verksamhetsområdena bör utvecklas genom förtätning med ytterligare verksamheter såvida det inte medför betydande negativa konsekvenser för omgivningen. Bostäder ska inte medges inom verksamhetsområdena.

Framtida verksamhetsområde

Avser områden för framtida verksamheter och viss handel som med anledning av ytanspråks- eller transportbehov lämpar sig utanför centrum. Områdena ligger framförallt längs med E20, i anslutning till nuvarande verksamhetsområden. Det ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark att fortsätta lokalisera nya verksamheter till det befintliga stråket då redan utbyggd infrastruktur kan nyttjas, områdena enkelt kan förses med bra trafikangöring, och till stora delar får skyltläge mot E20. Tunga transporter koncentreras därmed till utkanten av orten och genomfartstrafik kan undvikas i centrum och andra känsliga miljöer. De delar som utgör exponerade

Läs mer
Förstudie verksamhetsområden i Vårgårda tätort, Norconsult 2019

Karta: Framtida verksamhetsområden

Läs mer
Lokaliseringsutredning jordbruksmark, 2021

lägen mot E20 och järnvägen förutsätter god gestaltning och omsorg om utemiljön.

Flertalet föreslagna områden för framtida verksamheter berör jordbruksmark. Möjligheten att etablera nya verksamheter i Vårgårda tätort är begränsad, då tätorten omgärdas av höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000), samt ett rekreationsområde med elljusspår öster om tätorten. Det är därför inte lämpligt att planera för nya verksamhetsområden på andra ställen. Kommunen bedömer att det är ett väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort då det är en förutsättning för att utveckla Vårgårdas näringsliv. Då detta behov inte kan tillgodoses genom att ta i anspråk annan mark, är det rimligt att viss jordbruksmark kan tas i anspråk. Område 1-6 prioriteras före övriga områden då de bedöms ge den ändamålsenliga strukturen och en långsiktigt god hushållning med mark. När jordbruks- och skogsmark tas i anspråk ska möjlighet till kompensationsåtgärder utredas. Läs mer om avvägningen mellan jordbruksmark och mark för verksamheter under kapitel Avvägningar mellan allmänna intressen.

Inom framtida verksamhetsområden ska stor återhållsamhet iakttas mot ny bebyggelse, anläggningar eller andra åtgärder som kan antas hindra framtida planering. Dock kan pågående användning fortsätta

tills vidare. Mindre om- och tillbyggnader av befintliga byggnader för att vidhålla byggnadens funktion kan medges. Särskild bedömning görs i varje enskilt fall.

Område 1 – Tumberg

Området rymmer idag Vårgårda och Herrljungas gemensamma återvinningscentral samt deponi, biogasanläggning och grustäkt, och bör utvecklas för ytterligare verksamheter. Området lämpar sig väl för samlokalisering av ytkrävande verksamheter, såsom större upplagsbehov, med viss omgivningspåverkan såsom lukt, buller m.m. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor. För en väl avvägd utveckling av området bör ett helhetsgrepp tas genom exempelvis planprogram. Delar av området samägs med Herrljunga kommun och utvecklingen är därför delvis en mellankommunal fråga.

Område 2 – Vårgårda norra

Läs mer
Strategi för handel, antagen 2022

Ombyggnaden av trafikplats Vårgårda Norra ger goda förutsättningar att utveckla området med verksamheter och detaljhandel som av ytanspråks- eller transportbehov lämpar sig vid trafikplats utanför centrum i skyltläge från E20. Framtida gång- och cykelvägskoppling stärker områdets koppling till centrala Vårgårda samt skapar förusättningar att ta sig till arbetsplatser och handel på ett hållbart sätt. Förekomst av fornlämningar, geotekniska förhållanden, markavvattning, översvämningsrisk och naturvärden utreds i pågående planläggning. Föreslagen utveckling innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I pågående detaljplaneprocess styrs placering och höjdsättning av bebyggelse med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar behålls i möjligaste mån som översvämningsytor.

Område 3 – Lund

Området utgör, tillsammans med ovan beskrivna område 2, förlängning av befintlig verksamhetskorridor längs E20 norr ut. Ombyggnaden av trafikplatsen Vårgårda Norra ger goda förutsättningar att utveckla området med verksamheter. Området angränsar i söder till en lövskog med höga naturvärden, som omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken. Även inom jordbruksmarken kan objekt som omfattas av generellt biotopskydd finnas vilket behöver utredas i kommande planläggning. Förekomst av fornlämningar samt påverkan på naturvärden behöver utredas vid framtida planläggning. Föreslagen utveckling innebär att gårdar och jordbruksmark tas i anspråk. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar

i möjligaste mån behållas som översvämningsytor. För att möjliggöra effektiv hantering av dagvatten bör gemensamma lösningar hittas för verksamhetsområde 3, 4 och 7.

Område 4 – Norr om Flygaren etapp 1

Området norr om flygfältet vid väg 42 innebär en förlängning av befintlig verksamhetskorridor utmed E20. Ombyggnaden av trafikplatsen och närheten till Vårgårda tätort gör området attraktivt för verksamhetsetablering. Exponeringsläget vid E20 gör att stor hänsyn ska tas till områdets gestaltning och hög exploateringsgrad eftersträvas. Upplag eller andra verksamheter med större omgivningspåverkan är ej lämpligt. Idag ryms flera gårdar samt en mindre verksamhet med skrot- och metallhantering. Området omfattar även jordbruksmark och lövskog med höga naturvärden, och strukturer som omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken förekommer. Området är också relativt fornlämningstätt. Natur- och kulturmiljövärden behöver utredas vid framtida planläggning och området bör utformas så att de högsta natur- och kulturmiljövärdena bevaras. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor. För att möjliggöra effektiv hantering av dagvatten bör gemensamma lösningar hittas för verksamhetsområde 3, 4 och 7.

Område 5 – Flygaren södra

Området ligger i anslutning till kvarteret Flygaren och avser i första hand en framtida utveckling av ett befintligt verksamhetsområde med kompletterande funktioner. Vid utveckling av området bör bullerskyddande åtgärder utredas. Föreslagen utveckling innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Delar av området täcks av markavvattningsföretag, vilket behöver utredas i kommande planeringsskeden. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Område 6 – Vid reningsverket

Området avser i första hand att möjliggöra utbyggnad av reningsverket. Åtgärder för att minska störningar i form av lukt och buller från reningsverket till närliggande område för framtida bostäder ska utredas vid framtida planläggning. Området ska utformas så att påverkan på landskapsbilden begränsas. Föreslagen utveckling innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Delar av området täcks av markavvattningsföretag, vilket behöver utredas i kommande planeringsskeden. Delar av området riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall och höga

vattenflöden i Säveån. I kommande planeringsskeden behöver detta utredas vidare och placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till höga vattenflöden. Påverkan och lämplighet för samhällsviktig verksamhet ska särskilt utredas. Lågpunkter och rinnvägar bör i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Framtida verksamhetsområden på längre sikt

Avser områden som på sikt bör utvecklas för verksamheter. Dessa områden ska dock avvakta tills andra utbyggnadsmöjligheter har tagits i anspråk, då områdena endast svagt hänger samman med befintlig tätort. Det kan inte betraktas som en ändamålsenlig struktur och god hushållning med mark att sprida ut tätortsbebyggelsen hit förrän andra, mer närbelägna områden, har byggts ut. Flertalet områden utgörs dessutom av sammanhängande jordbruksmark. Utbyggnad av dessa områden bör därför undvikas tills andra alternativ saknas. Inom framtida verksamhetsområden ska stor återhållsamhet iakttas mot ny bebyggelse. Ingen ny bebyggelse, anläggningar eller andra åtgärder som kan antas hindra framtida planering ska tillåtas inom området. Dock kan pågående användning fortsätta tills vidare. För befintliga bostadshus kan mindre tillbyggnader och ombyggnationer tillåtas. Bedömning görs i varje enskilt fall.

Område 7 - Norr om Flygaren etapp 2

Fortsättning i en andra etapp av området norr om flygfältet vid väg 42. Området omfattar jordbruksmark och strukturer som omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken förekommer. Natur- och kulturmiljövärden behöver utredas vid framtida planläggning och området bör utformas så att de högsta natur- och kulturmiljövärdena bevaras. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor. För att möjliggöra effektiv hantering av dagvatten bör gemensamma lösningar hittas för verksamhetsområde 3, 4 och 7.

Område 8 – Hobergs gränd

Området möjliggör för att förtäta befintlig verksamhetskorridor längs E20 norr om järnvägen. Genom föreslagen vägförbindelse kan verksamhetsområdena norr och söder om järnvägen länkas samman och få bättre tillgänglighet söderut till E20 och väg 42. Föreslagen utveckling innebär att en mindre yta med jordbruksmark tas i anspråk. Bostadsändamål i området får fortsatt pågå, och tillbyggnader på nuvarande bostadshus med upp till hälften av bostadens yta tillåts, samt komplementbyggnader. Inga nya bostäder eller bostadsbebyggelse ska dock

tillåtas i området. Områdets huvudsakliga användning ska fortsättningsvis vara verksamhets- och industriutveckling. Inom området finns mindre lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Område 9 - Karlslund

Området innebär en förlängning av befintlig verksamhetskorridor längs E20 söder om Säveån. Ombyggnaden av trafikplatsen och närheten till Vårgårda tätort gör området attraktivt för verksamhetsetablering. Inom området finns idag en mindre grupp bostadshus och jordbruksmark och föreslagen utveckling innebär att detta tas i anspråk. Bostadsändamål i området får fortsatt pågå, och tillbyggnader på nuvarande bostadshus med upp till hälften av bostadens yta tillåts, samt komplementbyggnader. Inga nya bostäder eller bostadsbebyggelse ska dock tillåtas i området. Områdets huvudsakliga användning ska fortsättningsvis vara verksamhets- och industriutveckling. Delar av området ligger inom riksintresse för kulturmiljövård Vårgårda-Algutstorp, som här utgörs av Vårgårda kvarn samt fornlämningsrika miljöer. Förekomst av fornlämningar samt påverkan på områdets kulturmiljövärden behöver utredas vid framtida planläggning, för att säkra att riksintresset tillgodoses. Tillkommande bebyggelse ska ske med hänsyn till kvarnmiljöns kulturhistoriska värden och omfattning, placering och utformning anpassas efter platsens förutsättningar. Inom jordbruksmarken kan även objekt som omfattas av generellt biotopskydd finnas, vilket behöver utredas i kommande planläggning. Delar av området täcks av markavvattningsföretag, vilket behöver utredas i samband med planläggning och exploatering. Närhet till Säveån behöver beaktas avseende bland annat dagvattenhantering inom området, som inte får bidra till att MKN för vattendraget försämras. Delar av området riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall och höga vattenflöden i Säveån. I kommande planeringsskeden behöver detta utredas vidare och placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till höga vattenflöden. Lågpunkter och rinnvägar bör i möjligaste mån behållas som översvämningsytor. En mindre del av om området i sydöst, i anslutning till befintliga verksamheter, ligger inom strandskyddsområde. Ett upphävande av strandskyddet prövas i detaljplaneskedet, då denna del redan i dagsläget är avskiljd från området närmast strandlinjen av väg och befintlig verksamhetsbebyggelse.

Område 10 – Nordäng östra

Området söder om Doggy vid nuvarande E20 kan utgöra förlängning av befintlig verksamhetskorridor, förutsatt att område 9 byggs ut. Området ligger relativt långt från Vårgårda tätort, dock med förutsättningar för kollektivtrafik längs väg 1900. Området består idag till stor del

av produktionsskog. Området angränsar till riksintresse för naturvård Siene-Landa och kulturmiljövård, Vårgårda-Algutstorp, områden med höga kulturmiljövärden samt till friluft- och rekreationsområde. Vid planering av området ska verksamheterna lokaliseras och utformas så att påverkan på friluftsliv, naturvärden och kulturhistoriska värden begränsas. Närområdet är tätt på fornlämningar, vilket behöver utredas i kommande planläggning. Delar av området har i lövskogsinventering pekats ut som klass 1-område (högsta naturvärde) i form av ekhage och hagmark med blandade lövträd, blandskog med ädellövinslag, vilket behöver utredas vidare i kommande planläggning. Hänsyn behöver tas till värden inom och angränsande till området i kommande planeringsskeden. Inom området finns mindre lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Framtida småskalig/ickestörande verksamhet

Avser framtida områden för verksamheter av småskalig karaktär, som inte är störande för sin omgivning vad gäller exempelvis buller, transporter eller lukt.

Område 11 – Hjultorps ängar samt norr om reningsverket

Småskalig och ickestörande verksamhet möjliggörs söder om väg 42 och på en mindre yta norr om väg 42 och reningsverket, då närheten till reningsverket gör området mindre lämpligt för bostäder. Delar av området ligger inom generellt rekommenderat skyddsavstånd från reningsverket, och lämplig användning av området med hänsyn till störningar, framför allt lukt, från reningsverket behöver utredas. Läget är strategiskt med närhet till såväl tätort som viktiga transportleder, samt gång- och cykelväg längs väg 42. Större del av marken ägs av kommunen. Området består idag främst av jordbruksmark, och objekt som omfattas av generellt biotopskydd kan finnas vilket behöver utredas i kommande planläggning. Omgivningspåverkan såväl som utblickar från bebyggelsen söder om väg 42 ska beaktas i planeringen av området. Närhet till Säveån behöver beaktas avseende bland annat dagvattenhantering inom området, som inte får bidra till att MKN för vattendraget försämras. Inom jordbruksmarken kan även objekt som omfattas av generellt biotopskydd finnas. Området ligger med närhet till riksintresse för kulturmiljövård Vårgårda-Algutstorp, vars värden utgörs av fornlämningsmiljö som speglar odlingslandskapets utveckling sedan bronsåldern. Inga kända fornlämningar finns inom området, men erforderliga utredningar behöver göras i kommande planläggning för att säkerställa att riksintresse tillgodoses. Hänsyn ska i planläggning även tas till närliggande riksintresse för naturvård, Siene-Landa, vars värden utgörs av representativa naturbetesmarker med hög

artrikedom. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Område 12 - Utmed järnvägen

Området utmed järnvägen kan bebyggas med småskalig och ickestörande verksamhet som ur risksynpunkt kan placeras i närheten av järnvägen. Området ska utformas med god gestaltning och så att bakomliggande områden så långt möjligt skyddas mot buller från järnvägen. Inom området finns lågpunkter som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. I kommande planeringsskeden ska placering och höjdsättning av bebyggelse ske med hänsyn till detta, och lågpunkter och rinnvägar i möjligaste mån behållas som översvämningsytor.

Reningsverk

Avser det kommunala reningsverket Hjultorp. För att kunna möta planerad befolkningsutveckling behöver reningsverket byggas ut.

Flygfält

Flygfält för mindre privatflyg, dragracing, trafiksäkerhetester och dylikt. Flygfältet ska ges möjlighet att utvecklas.

Kulturmiljö

Avser kulturmiljön kring Kullings-Skövde kyrka, Algustorps kyrka och Tumbergs hembygdsplats som är områden med höga kulturmiljövärden. Områdenas värden ska skyddas samtidigt som verksamheterna inom områdena fortsatt ska ges möjlighet att utvecklas, bland annat avseende behov av begravningsmark.

Fritidsanläggning

Avser områden för sport- och fritidsanläggningar i form av bland annat skidbacken vid Kesberget och Tånga, med bland annat 4H-gård samt Tångahallen med dess kringverksamhet. Dessa anläggningar är särskilt iordningställda för en viss aktivitet eller funktion och därmed inte allmänt tillgängliga på samma sätt som områden för rekreation/friluftsliv. Åtgärder som försvårar eller förhindrar anläggningarnas verksamhet ska undvikas. Inom Tånga ska möjlighet att anlägga minnesplats för sällskapsdjur utredas.

Framtida koloniområde

Framtida område för små kolonistugor och odlingslotter med möjlighet till gemensam tillgång till vatten m.m. Vid höga vattenflöden i Säveån riskerar området att översvämmas, vilket behöver beaktas i utformningen av området.

Grönstruktur - Rekreation/friluftsliv, park, grönområden och natur

Avser användningar som tillsammans utgör viktiga delar av tätortens grönstruktur, och preciseras nedan. Grönsturkturen är viktig ur ett estetiskt, ekologiskt, hälsomässigt och klimatanpassningsperspektiv och ska inte tas i anspråk för ny bebyggelse.

Rekreation/friluftsliv

Större rekreations- och grönområden med höga naturvärden samt rekreativa och sociala värden. Områdena ska värnas och utvecklas för människors rekreation, lek och umgänge. Områdenas naturvärden ska också värnas och utvecklas. Inom områdena ska det finnas stigar och motionsspår där trygghetsskapande och tillgänglighetsfrämjande åtgärder ska prioriteras.

Kesberget

Större rekreationsområde med anlagda motions- och elljusspår, skidanläggning, bikepark, discgolf, omklädningsrum mm. Kesberget ska ges förutsättningar att utvecklas som rekreationsområde. Skötsel av området ska främja allmänhetens tillgång till rekreationsområdet samt bevarande och utveckling av biologisk mångfald. Föreslaget gång- och cykelstråk ökar tillgängligheten till området och skapar en ny entré till området i norr vid Fagrabo.

Ekhagen

Större strövområde med naturkaraktär som hänger samman med Tånga hed, golfbanan och genom utveckling av rekreationsstråk kopplas samman med strövområde i Södra Vårgårda/Hjultorp. Området ska ges förutsättningar att utvecklas som rekreationsområde.

Södra Vårgårda/Hjultorp

Större strövområde med naturkaraktär. Området ska utvecklas som rekreationsområde och bli mer tillgängligt genom att stigar/gångstråk anläggs längs och över Säveån, och mot befintliga stigar och vägar för att skapa sammanhängande stråk.

Tånga hed

Tånga hed är ett före detta militärt övningsfält som används som strövområde/rekreationsområde, samt för idrotts- och besöksverksamhet. Delar av området utgörs av naturreservat. Området ska stärkas, bland annat genom bättre och tydligare kopplingar till centrum och genom en gång- och cykelbro över till Kesbergsområdet med friluftsområde och skolor.

Park

Iordningsställda parker med höga sociala och rekreativa värden, som ska värnas och utvecklas som mötesplatser och för människors rekreation, lek och umgänge. Parkerna är en del av grönstrukturen och ska utvecklas och skötas ur ett ekosystemperspektiv. Utöver nedan beskrivna parker finns även Järnvägsparken som ligger inom användningen ”Centrum”.

Dahls park

Bostadsnära park och utflyktslekplats med höga sociala värden, belägen vid Klockarebolet. Parken är viktig för invånarnas närhet till grönska i nordvästra delen av tätorten där en stor andel bor i flerbostadshus, och kan bli tillgänglig för fler av tätortens invånare och utvecklas som mötesplats genom förbättrade gång- och cykelkopplingar.

Alléparken

Alléparken, eller Björkdungen som den också kallas, är centralt belägen med en väl uppvuxen björkdunge mot Allégatan och öppna gräsytor. Parken är viktig för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i centrala tätorten. Då parken utgör en lågpunkt kan den med fördel användas som översvämningsyta och för fördröjning av dagvatten.

Läs mer
Utvecklingsprogram för Kyllingsån, antaget 2023

Åparken

Bostadsnära park och rekreationsstråk längs med Kyllingsån, som är del i ett större grönstråk genom tätorten från Kyllings mader och Kesbergsområdet till Säveån. Parken och å-området ska tillgängliggöras och utvecklas som mötesplats i södra Vårgårda.

Björkparken

Björkparken ligger i anslutning till centrala skolområdet och idrottsanläggningen och används till större del som skolgård för Lindbladskolan, men är tillgänglig för allmänheten efter skoltid. Parken nås genom gröna gång- och cykelstråk i både nord-sydlig och öst-västlig riktning och föreslagen GC-koppling söderut stärker kopplingen till Tånga Hed.

Framtida park
Avser utveckling av ny park som kan utgöra viktig aktivitetsyta och mötesplats, och som skapar en sammanhängande grön länk mellan Fagrabo, Kesbergsområdet och centrala tätorten.

Grönområde
Avser grönområden och naturinslag inom tätorten som inte sköts i samma utsträckning som parker, men är viktiga och mångfunktionella ytor med rekreativa såväl som ekologiska värden. Grönområden ska utvecklas ur ett ekosystemperspektiv, för att skapa flera nyttor för klimatanpassning, biologisk mångfald, sociala värden och naturvärden. De kan också ha en funktion som ridåer mellan bostäder och verksamhetsområden. Grönområdena är viktiga att bevara för invånarnas närhet till grönska samt för sina ekosystemtjänster.

Natur
Avser skogsmark, öppna grönytor, mindre naturområden, övrig öppen mark samt befintlig enskild bebyggelse, och enstaka ny bebyggelse som prövas i förhandsbesked, utanför tätorten. Områdena kan utgöra stråk mellan större naturområden och ska värnas som rekreationsstråk, spridningskorridorer för växter och djur samt för att omhänderta dagvatten. De kan också ha en funktion som ridåer mellan verksamhetsområden och bostäder.

Framtida natur
Efter att bergtäktens verksamhet har avslutats ska området återställas som natur.

Jordbruksmark
Avser åker- och betesmark. Åtgärder som försvårar eller förhindrar jordbruksverksamhet ska undvikas.

Vatten
Avser Kyllingsån och Säveån. Åarna utgör viktiga stråk för rekreation och biologisk mångfald. Åarnas rekreativa värden ska framhävas och tillgängliggöras genom broar, gång- och cykelvägar, stigar, utkiksplatser, fågeltorn och dylikt. Den biologiska mångfalden ska främjas.

Framtida rekreationsstråk
Föreslagna rekreationsstråk utgör förlängning av befintliga rekreationsstråk såsom vandringsleder, gång- och cykelvägar och skogsvägar och skapar sammanhängande stråk som förbättrar tillgängligheten till rekreationsområden. Ett viktigt stråk följer Kyllingsån, från Färgaregatan till Algutstorp, och länkar samman Kyllings mader och Tånga med norra tätorten och Säveån.

Läs mer
Utvecklingsprogram för Kyllingsån, antaget 2023

Framtida gång- och cykelkopplingar

Föreslagna gång- och cykelvägar som länkar samman stadsdelar, bidrar till säkra skolvägar och ökar tillgängligheten till fritidsanläggningar, rekreationsområden och arbetsplatser.

Järnväg

Omfattar Västra stambanan. Inom 30 meter från närmaste spårmitt ska hållas byggnadsfritt. järnvägen utgör transportled för farligt gods. När ny bebyggelse planeras inom 150 meter från järnvägen ska en riskanalys genomföras. Ny bebyggelse längs järnväg får inte hindra en eventuell utbyggnad av fler spår.

Större vägar

Omfattar E20 och större allmänna vägar (väg 42) som är av stor regional betydelse. E20 och väg 42 är primära transportleder för farligt gods. Vidare omfattas även Länsväg 181, som är funktionellt prioriterad väg avseende godstransporter och dagliga transporter, samt sekundär väg för farligt gods. Om ny bebyggelse planeras inom 150 meter från dessa vägar ska en riskanalys genomföras.

Läs mer
Gatustruktur Vårgårda tätort, Norconsult 2019

Huvudgator

Omfattar gator som är bärande i tätortens gatustruktur. Gatorna/vägarna ska ha god tillgänglighet för alla trafikslag. Förändrad markanvändning längs gatorna ska ägnas stor omsorg vad gäller gestaltning och utformning, framförallt i centrum där attraktiva gaturum eftersträvas. För rådighet över gestaltning och utformning är ett kommunalt övertagande av huvudmannaskapet för de idag statliga vägarna inom tätorten en förutsättning. Det är kommunens avsikt, och processen pågår. Högstorpsvägen i östra delen av FÖP-området är idag enskild väg. Betydelsen av denna väg ökar allteftersom Fagrabo byggs ut. På sikt bör därför Högstorpsvägen övergå till allmän väg (kommunal väghållare). Standarden på vägen behöver bli bättre, särskilt tunneln under järnvägen.

Framtida väg och trafikplats

Avser markreservat för nya vägar och trafikplatser.

E20

Ny sträckning av E20 innebär ökad framkomlighet och förbättrad trafiksäkerhet. I samband med ombyggnation av E20 byggs trafikplats Hjultorp och trafikplats Vårgårda om. Ny trafikplats Vårgårda norra tillkommer vid korsningen väg 181. Ombyggnad av befintliga trafikplatser samt ny trafikplats i norra Vårgårda möjliggör för fortsatt utveckling av verksamheter längs E20.

Läs mer
Vägplaner för E20 förbi Vårgårda, E20 Bäligne-Vårgårda & E20 Vårgårda-Ribbingsberg

Ny industriväg mellan Wallentinsvägen-Åleden

Ny förbindelse mellan Wallentinvägen och Åleden i tunnel under järnvägen med syfte att minska Västra stambanans barriräreffekt och koppla samman verksamhetsområdena längs järnvägen. Förbindelsen kan också fungera som omledningsväg om olycka eller dylikt stoppar trafiken på E20.

Huvudgata i Fagrabo

Inom framtida bostadsområde ska ny huvudgata från Fagrabovägen byggas ut. Rundslinga möjliggör att försörja bostadsområdet med busstrafik.

Gestaltade vägmiljöer

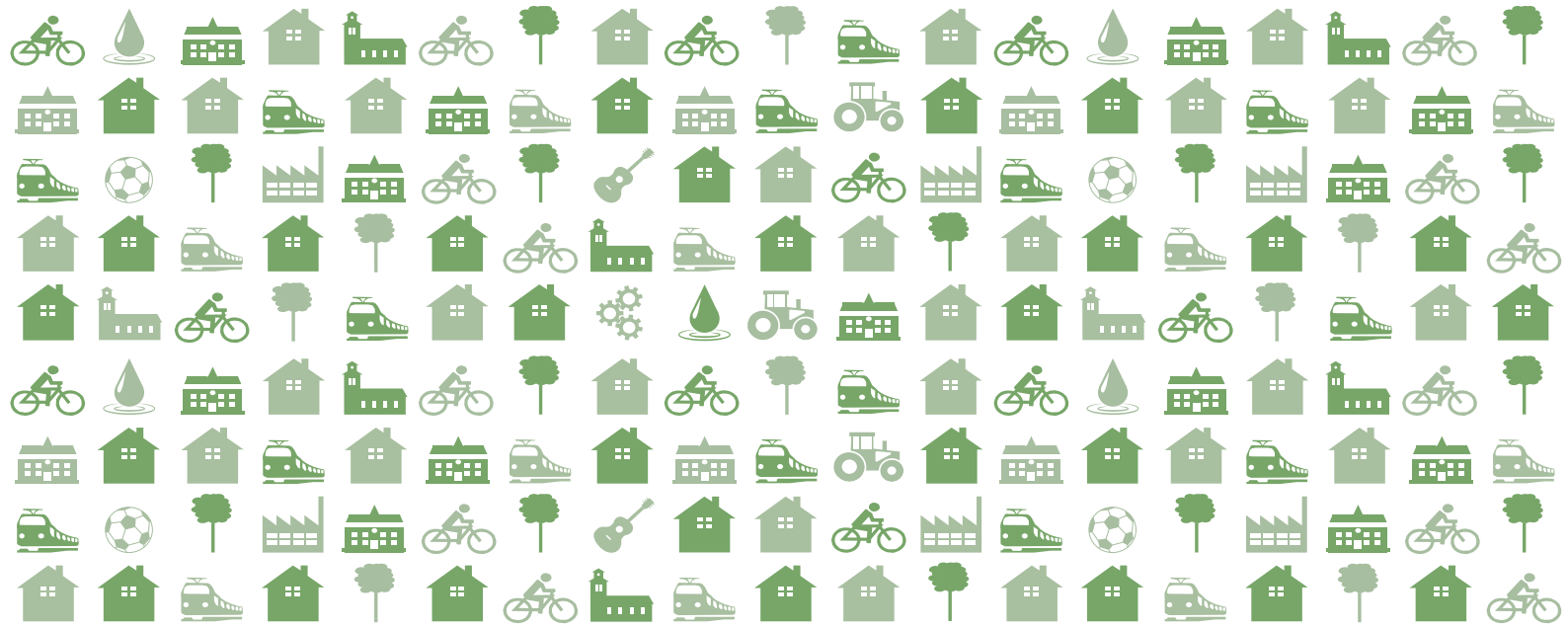
Längs infarter, huvudgator och längs järnvägen ska nuvarande och framtida bebyggelse ägnas stor omsorg vad gäller gestaltning och utformning. Byggnader, upplag och liknade ska ordnas på ett sätt som ger ett Vårgårda ett representativt intryck för besökare och förbipasserande.

Kraftledningar

Ny bebyggelse får inte uppföras närmare än 100 meter från 400 kV-ledingar. Vid bebyggelse för stadigvarande vistelse rekomenderas att minsta avstånd är 130 meter från 400 kV-ledningar. För ledningar med 130 kV får bebyggelse inte uppföras närmare än 50 meter.

TEMATISKA INRIKTNINGAR

Tematiska inriktningar

I detta avsnitt anges de tematiska inriktningar som gäller för hela tätorten. Endast de inriktningar som är av relevans för Vårgårdas tätortsutveckling, det vill säga inom FÖP-området, presenteras här. Hänvisning görs till den kommunomfattande översiktsplanen om de tematiska inriktningarna fortsatt är giltiga och relevanta för FÖP-området.

Bostadsförsörjning

Läs mer
Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2013:866). Lagen syftar till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen. Kommuner är skyldiga att anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod.

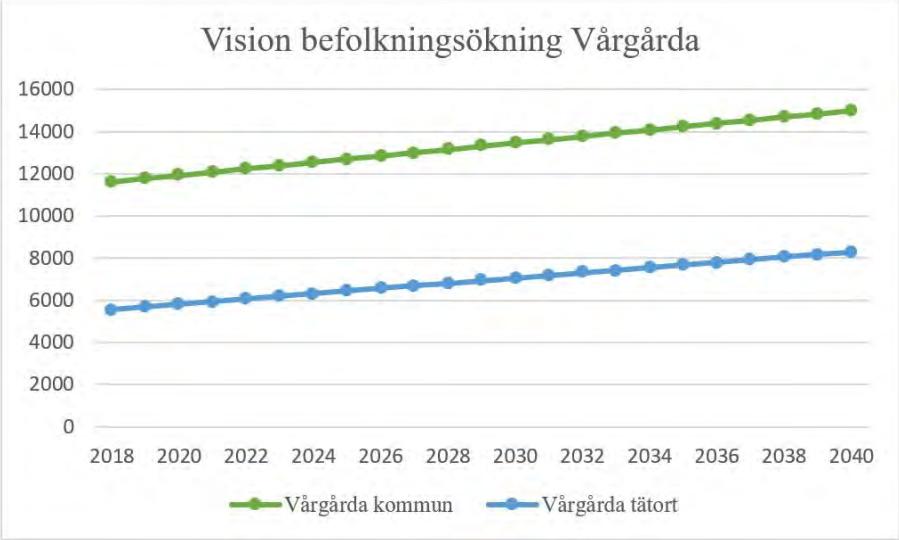
Bra bostäder samt trivsamma och trygga boendemiljöer är viktigt för såväl individens hälsa som för tillväxt och välfärd i kommunen. Planeringen för att utveckla boendet är därför en viktig del i kommunens strategiska planering. Idag råder det stor brist på bostäder i stora delar av landet. Nybyggnadstakten har ökat de senaste åren, men behovet av nya bostäder är ändå stort.

Olika upplåtelseformer är ett viktigt instrument för att människor med varierande ekonomiska möjligheter och önskemål ska kunna få tillgång till ett bra boende. En blandning av upplåtelseformer i samma område stärker förutsättningarna för en socioekonomisk blandning och gynnar mångfald och integration. Det underlättar också att kunna flytta inom orten om livssituationen ändras.

Förtätning skapar bättre underlag för service, kollektivtrafik och möjliggör möten mellan människor. Genom att utgå från det befintliga och bygga med hänsyn till omgivningen kan bostadsområden kompletteras på ett bra sätt.

Befolkningsökning och bostadsbehov i Vårgårda

I Vårgårda råder för närvarande bostadsbrist. Det behövs bostäder av olika slag och upplåtelseformer, framförallt fler lägenheter och mindre bostäder. I Vårgårda kommun har det i genomsnitt färdigställts 47,5 bostäder per år 2016 – 2020. Enligt Länsstyrelsens regionala bostadsmarknadsanalys antas Vårgårdas folkmängd öka i högre takt än genomsnittet i regionen de närmaste åren. År 2027 beräknas tätorten uppgå till cirka 6 000 invånare.

Vision befolkningsökning Vårgårda

Läs mer
Bostadsmarknadsanalys Västra Götalands län 2021, Länsstyrelsen rapport 2021:17

Vårgårda kommun håller på att ta fram nya riktlinjer för sin bostadsförsörjning till år 2027. Enligt förslag till riktlinjer behöver kommunen planera för cirka 80 nya bostäder årligen fram till år 2027 för att uppnå visionen att kommunen då ska bli 13 000 invånare. I det ingår både nytillskott och ersättning av befintliga bostäder. De flesta av de tillkommande bostäderna kommer att ligga i Vårgårda tätort. Utifrån ett antagande om att cirka 75 procent av nybyggnationen sker i Vårgårda tätort innebär det att tätorten uppgår till cirka 6 700 invånare år 2027. Alltså fler än prognosen anger. Det innebär också att kommunen behöver planera för drygt 650 bostäder i Vårgårda tätort till dess, nästan 80-90 bostäder per år.

För närvarande finns ingen prognos för bostadsbehovet i Vårgårda efter 2027. En framskrivning av visionen ger ett befolkningsmål för hela kommunen om 15 000 invånare år 2040. Med samma antagande att cirka 80 procent av nybyggnationen även fortsättningsvis sker i Vårgårda innebär det att tätorten uppgår till cirka 8 300 invånare år 2040. Kommunen behöver i så fall fortsätta att planera för nästan 70 bostäder per år i Vårgårda tätort, cirka 870 bostäder perioden 2027-2040. Fram till 2040 innebär det att totalt cirka 1515 bostäder behöver byggas.

Olika gruppers behov och efterfrågan

Barnfamiljer

Tillgång till ändamålsenliga och goda bostäder är en grundläggande förutsättning för barns trygghet och utvecklingsmöjligheter. Kommunen har ett tydligt ansvar för att tillse så att det finns en fungerande bostadsförsörjning som motsvarar de behov och den efterfrågan som finns. För barnfamiljer kan Vårgårda erbjuda bostäder och tomter till

ett mer överkomligt pris än Göteborg och dess angränsande kommuner. Vårgårda har en hög andel småhus och kan attrahera familjer som vill ha ett eget hus med goda pendlingsmöjligheter och nära till naturen. De senaste åren har cirka 10–15 villatomter sålts till privatpersoner via den kommunala tomtkön.

Ungdomar

Ungdomar som flyttar till eget boende efterfrågar i första hand små, billiga hyreslägenheter. Nybyggda lägenheter är i allmänhet dyrare än äldre och det är svårt att bygga bostäder för ungdomar då hyrorna blir höga. För att få loss bra lägenheter för ungdomar behöver flyttningsströmmar ske för att frigöra bostäder ur det befintliga beståndet.

Äldre

Vårgårda har en åldrande befolkning. År 2027 beräknas antalet invånare som är 80 år och äldre ha ökat med cirka 45 procent i kommunen. Det ställer höga krav vad gäller anpassade bostäder och service. För att klara av bostadsförsörjningen för den ökande äldre befolkningen måste fler bostäder som passar äldre skapas för att inte behovet av särskilt boende ska öka dramatiskt.

Grupper i behov av särskilt stöd

Vissa grupper behöver särskilda boenden såsom serviceboende eller gruppbostad. Kommunen har tagit fram ett program för strategisk lokalförsörjning för att säkerställa en samsyn på lokalförsörjningsprocessen och ansvarsfördelning.

Med seniorboende avses vanliga bostäder med bra standard och tillgänglighet, med syfte att vara ett enkelt och bekvämt alternativ för äldre. Det finns idag två seniorboenden i Vårgårda, samt två särskilda boenden för äldre: Vårgården och Kullingshemmet.

Inom LSS (boende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) finns en servicebostad, tre gruppbostäder och ett korttidsboende i Vårgårda tätort. För personer med behov av stöd och service/LSS finns behov av mer individuellt anpassade boenden i tätorten.

Inriktningar

- Främja bostäder för socioekonomiskt svagare grupper.
- Främja bostäder för ungdomar.
- Värna om befintliga värden vid utformning av ny bostadsbebyggelse.
- Verka för ett ändamålsenligt bostadsbyggande som är resurseffektivt ur markanvändnings- och samhällsekonomiskt perspektiv.
- Frigör ytor för nya bostäder i centrumnära lägen genom att möjliggöra flytt av ytkrävande och/eller störande verksamheter till nya verksamhetsområden.
- Lokalisera servicebostäder i centrala lägen med närhet till service och kommunikationer.
- Verka för trivsamma och trygga bostadsområden genom att främja överblickbarhet och orienterbarhet.
- Använd markanvisning och strategiska markköp/innehav som verktyg för ökad rådighet i styrning av typ av bebyggelse och upplåtelseformer.

Trafikstruktur

Vårgårda kommun eftersträvar att bli fossiloberoende. Trafikstrukturen ska utvecklas i hållbar riktning och samtidigt bli mer tillgänglig, säker och attraktiv. Vårgårda resecentrum är kommunens nav och binder ihop kommunen med övriga regionen. Gång och cykel ska särskilt prioriteras och vara det primära färdsättet i Vårgårda tätort.

Representativa infarter

Vårgårda ligger mellan E20, väg 42 och länsväg 181. Västra stambanan Göteborg-Stockholm går också genom tätorten. Upplevelsen av Vårgårda påverkas därför av hur landskapet och bebyggelsen längs dessa leder utformas och sköts. Många förbipasserande på vägarna och järnvägen får ett intryck av Vårgårda av det som syns genom fönstret.

Cykelvägar

Läs mer
Gång- och cykelvägsplan, Vårgårda kommun, 2009

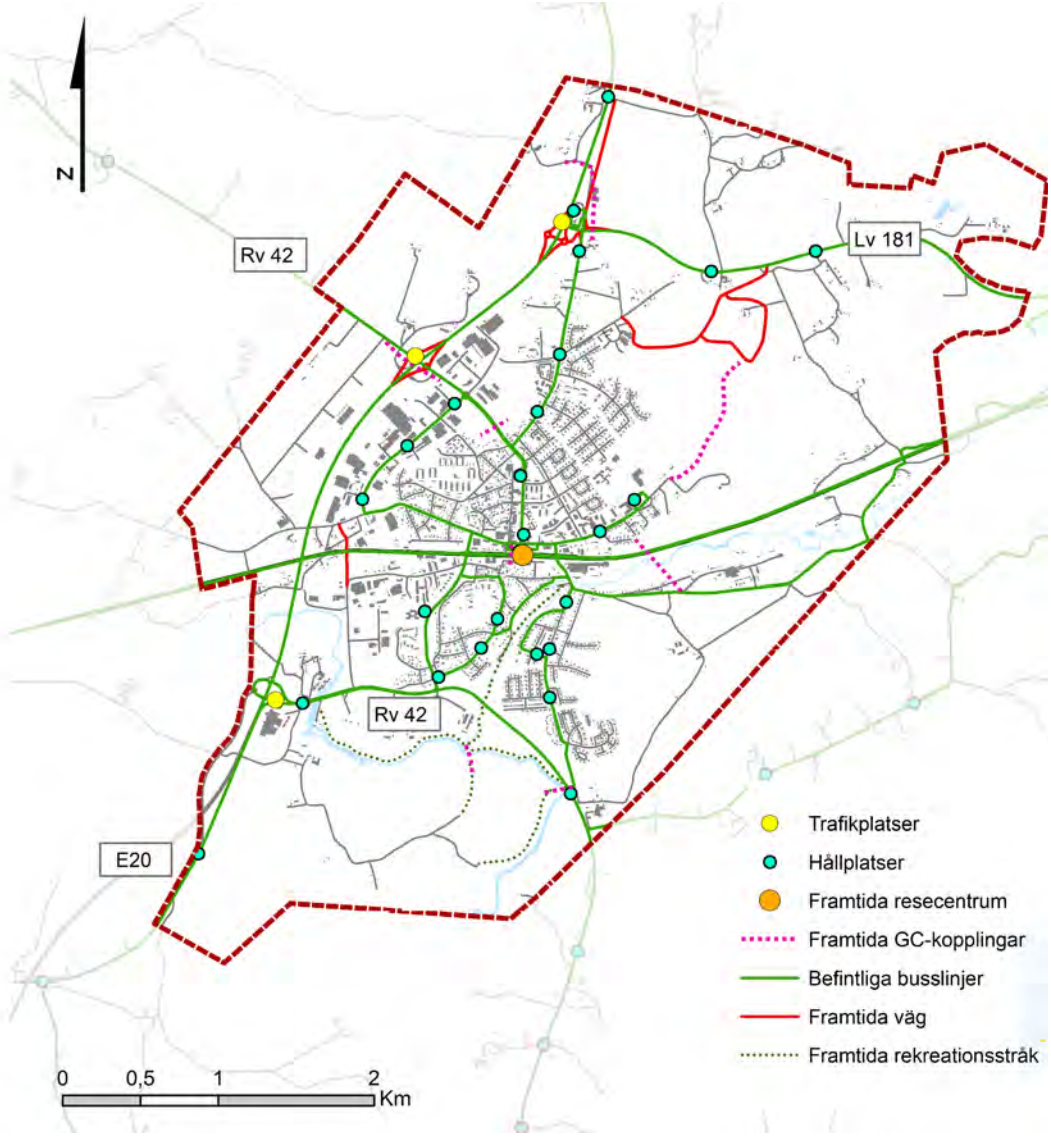
Strategi för ökad och säker cykling i Vårgårda kommun - En cykelkommun, Vårgårda kommun, 2017

Vårgårda är en cykelkommun och tätortens avgränsade storlek gör att cykeln med lätthet kan användas för att ta sig mellan olika målpunkter inom tätorten. Särskilt för barn och unga är det ett viktigt färdmedel och cykelvägar till skolor är därför den högsta prioriteten i kommunens cykelstrategi. Genom cykeln skapas en större frihet att snabbt och billigt ta sig längre sträckor. Det är av stor vikt att cykelnätet upplevs tryggt och trafiksäkert. Utbyggnad och upprustning av tätortens gång- och cykelvägnät är ett långsiktigt arbete som måste bedrivas kontinuerligt. Arbetet kräver samverkan mellan olika väghållare och inom den kommunala organisationen. Tillgänglighetsfrämjande åtgärder är prioriterat för att alla ska kunna röra sig självständigt i hela tätorten/småstaden.

Stråk mellan stationsområdet och målpunkter i verksamhetsområdena, centrum/Kungsgatan och mot Tånga hed är viktiga att stärka för att underlätta för pendling med hållbara färdmedel. Möjligheterna att cykla är också beroende av att det finns bra parkeringsmöjligheter samt cykelpumpstationer fördelade på väl valda ställen i tätorten. Det ska även vara enkelt att ta med sig cykel på tåg/buss.

Gångvägar/gångstråk

Vårgårdas korta avstånd gör det möjligt att ta sig till fots mellan olika målpunkter i småstaden. Det är särskilt viktigt att stärka stråk från stationsområdet till målpunkter såsom större skolor, arbetsplatser, friluft- och rekreationsområden och fritidsaktiviteter. Det är även avgörande att säkra tillgängligheten till andra viktiga funktioner och målpunkter såsom samhällsservice och fritidsanläggningar som används i vardagen. Gångstråk ska anpassas så att alla, oavsett ålder

Karta: Trafikstruktur

eller funktionsvariation, kan röra sig i småstaden. Nya gångstråk ska tillgängliggöra Vårgårdas friluft- och rekreationsområden och göra det möjligt att promenera längs med Kyllingsån och Säveån.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är viktig för arbets- och studiependling till och från Vårgårda tätort. I Vårgårda går de största pendlingsströmmarna mot Alingsås. Västra stambanan ger goda förutsättningar för pendling mot Alingsås-Göteborg eller Herrljunga-Skövde. Det finns även bussar till Borås, Alingsås och Herrljunga samt till Essunga. Vårgårdas stationsområde ska utvecklas till ett resecentrum där det är enkelt att byta färdmedel mellan olika trafikslag. Se inriktning för resecentrum under geografiska inriktningar till mark- och vattenanvändningskartan.
I Vårgårda tätort finns inga stadsbussar, linjerna trafikeras istället av regionala bussar. Det finns även anropsstyrda hållplatser. En

Genomförande – Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens utveckling i Vårgårda är resultatet av samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Boråsregionen, Västtrafik och Vårgårda kommun. Planering av linjedragningar och lokalisering av hållplatser är ett samarbete mellan Vårgårda kommun, Västtrafik och trafikföretag.

förutsättning för bra kollektivtrafik är att nya bostadsområden och viktiga målpunkter placeras nära kollektivtrafik (maximalt 400 meter från busshållplats alternativt inom 1 000 meter från resecentrum) eller att det finns förutsättningar att ansluta med ny kollektivtrafik. Kollektivtrafikens framkomlighet i vägnätet är viktig för att bibehålla och öka dess attraktivitet. I Vårgårda gäller det särskilt Kullingsleden och Centrumgatan, som trafikeras av flera busslinjer.

Gatunät & gatumiljö

Vårgårda ska eftersträva ett mer finmaskigt och sammanhängande gatunät som gör att trafiken kan fördelas (silas) på fler gator. Det minskar belastningen på korsningarna Stockholmsvägen/Centrumgatan och Centrumgatan/Parkgatan.

Gator, framförallt i centrum, ska utvecklas till stadsmässiga stråk där de oskyddade trafikanterna prioriteras. I centrum ska ny och kompletterande bebyggelse längs gatorna utformas på ett sätt som skapar attraktiva och trygga stadsrum. Vid planering av nya områden ska SCAFT-strukturer så långt som möjligt undvikas. Att utforma gator med låg hastighet är en förutsättning för att skapa ett fungerande samspel mellan biltrafik och oskyddade trafikanter.

Hållbar mobilitet

Vårgårda ska fortsätta satsa på hållbar mobilitet. För att underlätta för cykling finns idag ett låsbart cykelgarage vid stationsområdet. Här finns också hyrcyklar att tillgå. Vidare satsningar ska underlätta och locka såväl vårgårdabor som besökare att transportera sig hållbart. Näringslivets initiativ till innovativa lösningar kring hållbar mobilitet ska uppmuntras.

Parkeringar

Möjlighet att parkera olika fordon är av stor betydelse. Tillräckligt med cykelparkeringar vid småstadens olika målpunkter måste finnas för att det ska vara lätt att cykla. Vårgårda kommun är en landsbygdskommun där tätorten är och kommer vara en viktig målpunkt med bilen. Därför behöver det finnas tillräckligt med parkeringsplatser rätt lokaliserade och med laddinfrastruktur för att småstaden ska vara tillgänglig även för de som bor på landsbygden.

Barriärer

Järnvägen utgör en barriär då den enbart kan korsas vid ett fåtal över- och undergångar inom Vårgårda. E20 och Kullingsleden går på bro över järnvägen medan Industrigatan och Högstorpsvägen går i tunnel. Därutöver finns en gångtunnel vid tågstationen. Föreslagen

vägförbindelse Wallentinsvägen-Åleden under Västra stambanan innebär att ytterligare en undergång skapas.

Riksintresse kommunikation

Vårgårda tätort berörs av tre riksintressen för kommunikation: Västra stambanan, väg E20 och väg 42.

Västra stambanan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T-nätet. Banan är viktig för både person- och godstrafik mellan Göteborg och Stockholm och ingår även i det strategiska godsnätet.

E20 utgör en viktig förbindelse mellan Stockholm, Göteborg och vidare söderut till Malmö och Köpenhamn. Sträckan ingår i det nationella stamnätet och är av särskild nationell betydelse. E20 byggs om till mötesseparerad väg på sträckan från befintlig trafikplats Vårgårda södra i sydväst till och med en ny trafikplats, Fagrabo, med anslutning till länsväg 181 i nordost.

Väg 42, mellan Trollhättan/Vänersborg-Borås, är av särskild regional betydelse och utgör förbindelse mellan regionala centra. Vägen har stor betydelse för näringslivets transporter och ingår i Västra Götalands utpekade stråk som viktig för regional utveckling och som funktion för kommun- och regionöverskridande arbetspendling. Vägen är rekommenderad transportväg för farligt gods.

Hur riksintresset beaktas

Riksintressenas värden bedöms inte påverkas negativt. Översiktsplanens inriktning för utveckling av tätorten bedöms vara förenlig med riksintresse för kommunikationer. Föreslagen vägförbindelse Wallentinsvägen-Åleden under Västra stambanan skapar en bättre alternativ omledningsväg genom industriområdet istället för genom Vårgårda centrum vid händelse av olycka på E20.

Kommunen avser att samråda med berörda statliga myndigheter vid förändrad markanvändning eller prövning av andra tillstånd som kan komma att påverka riksintressenas värden.

Illustration över Vårgårda stationsområde, Planprogram Vårgårda centrum 2019

Inriktningar

- Utforma gång- och cykelvägnätet så att det är tryggt, säkert och sammanhängande till viktiga målpunkter som bostadsområden, större arbetsplatser, skolor, idrottsplatser, affärer, tågstationen och andra större kollektivtrafikhållplatser. Säkerhet och trygghet ska särskilt värnas i de delar av gång- och cykelnätet som ofta används av barn, exempelvis skolvägar och vägar till idrottsplatser.
- Det ska vara lätt att orientera sig längs Vårgårdas gator och miljöerna i centrum ska ha en stadsmässig prägel med mycket grönska. God orienterbarhet och genomsiktlighet ska eftersträvas vid utformning av gång- och cykelvägnät för att främja trygghet.
- Utforma omgivningen längs E20, väg 42, länsväg 181 och järnvägen som representativa miljöer med god gestaltning av bebyggelse och grönområden. Entrépunkter och andra viktiga platser såsom vid Kullings-Skövde kyrka i norr samt Algutstorps kyrka i söder bör särskilt uppmärksammas.
- Anlägg ytterligare kopplingar över eller under järnvägen; en ny industrilänk Åleden– Wallentinsvägen, samt ett gångstråk mellan Kesberget och Tånga Hed. Gångtunneln vid tågstationen bör förbättras för ökad trygghet och tillgänglighet för alla.
- Anlägg nya hållplatslägen och linjedragningar i samband med exploatering av nya områden.
- Säkerställ att det finns god tillgång till parkeringsplatser för olika trafikslag vid viktiga målpunkter. Parkeringsplatserna bör vara yteffektiva och med laddinfrastruktur.
- Prioritera oskyddade trafikanter vid utformning och hastighet för gator.
- Eftersträva goda förutsättningar för kollektivtrafik genom maximalt 400 meter till busshållplats eller 1 000 meter till resecentrum.
- Alla planer på byggnader och byggnadsverk med en totalhöjd överstigande 45 meter inom tätort eller 20 meter utanför tätort remitteras till Landvetters respektive Trollhättans flygplatser.

Grönstruktur

I grönstrukturen ingår all mark som inte är hårdgjord eller täckt av byggnader, det vill säga natur, anlagda parker, villaträdgårdar, odlingslotter och gräsytor. Grönstrukturen har värde för både människor och växt-och djurliv. Både privat och kommunal mark ingår.

Grönska är viktigt ur ett estetiskt, ekologiskt och hälsomässigt perspektiv. Det gröna används för rekreation, möten och aktivitet. För barn är närhet till grönområden extra viktigt. Generösa skolgårdar och närhet till pedagogiska naturmiljöer och utflyktsmål kan stötta lärande och nyfikenhet. På fritiden är parker, sport- och lekplatser och natur- och grönområden av stor betydelse. Enligt Boverket är 300 meter ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta. En god grönstruktur behöver vara som en ”väv” där de olika delarna binds ihop med gröna stråk. Stråken utgör länkar mellan tätortens grönområden och naturen utanför.

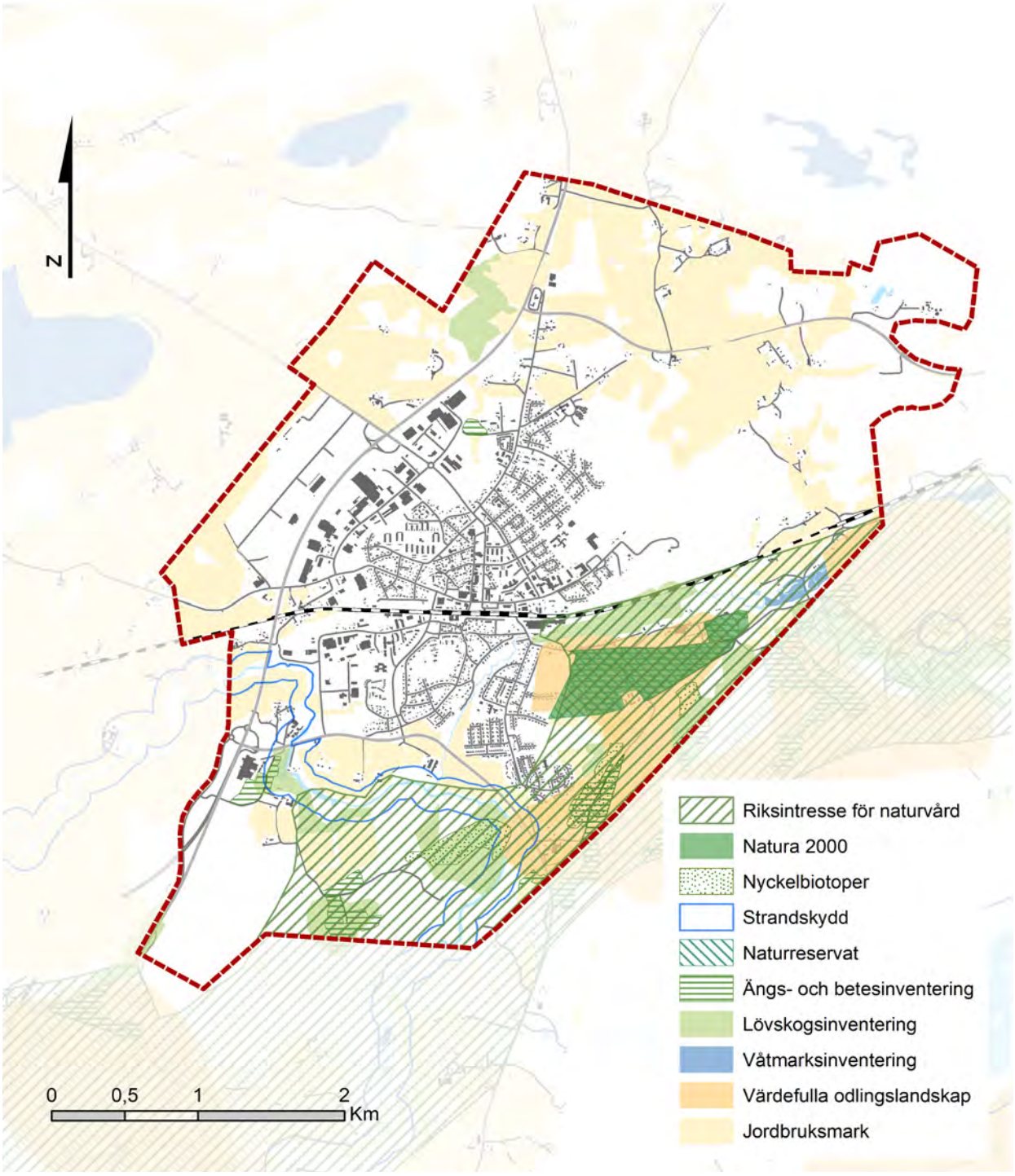
För biologisk mångfald är det viktigt med sammanhängande naturområden och att bevara gröna kilar och stråk som djur och växter kan använda som spridningskorridorer.

Grönstrukturen är avgörande för att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Genom att sträva efter att maximera ekosystemtjänsterna är det möjligt att både anpassa småstaden till klimatförändringar och till att skapa sociala och ekologiska värden.

Tätortsnära rekreation och friluftsområden

En viktig del av småstaden Vårgårdas identitet är dess närhet till grönområden och större rekreationsområden. Vårgårda tätort karaktäriseras av gröna villaträdgårdar med stora närliggande naturområden, men färre anlagda parker. Målet är att alla i Vårgårda tätort ska ha max 300 meter till ett mindre grönområde eller stråk och max 500 meter till ett större grönområde/rekreationsområde. Idag uppnås det för nästan hela tätorten. Centrum har sämst tillgång till grönområden och rekreation. Tillgång till grönområden är särskilt angeläget nära flerbostadshus.
I nordöstra delen av tätorten ligger det större rekreationsområdet Kesberget. Här finns ordnade stigar, elljusspår, slalombacke, discgolf, MTB-banor och strövområden. Området är en viktig tillgång för hela tätorten, både för boende och besökare.

Öster och söder om Vårgårda finns ett stort sammanhängande rekreationsområde med höga värden. Området har fler naturstigar och stråk. Inom området ligger bland annat Tånga Hed.

Karta: Skyddad natur

Grönstruktur i tätorten

Läs mer
Utredningsskisser grönstruktur, Mareld 2019

Parker och grönområden inom tätorten har flera viktiga funktioner för den hållbara småstaden. De erbjuder bland annat sociala värden som samlingsplatser och ytor för rekreation och ekologiska värden som ekosystemtjänster. I och med att de centrala delarna av tätorten har färre anlagda parker och grönområden är det viktigt att stärka de gröna ytor som finns och utveckla kopplingarna mellan dem och omgivande grönstruktur. Parken vid Klockarebolet, Järnvägsparken och gröna luckor och alléer i centralaste Vårgårda är särskilt viktiga att utveckla

för sina sociala vistelsekvaliteter. Gröna gång- och cykelstråk utgör både spridningskorridorer och viktiga kopplingar mellan exempelvis stationen via centrala skolområdet och vidare till Kesberget eller Björkängen. Stråket längs Kyllingsån och gångbro över Vänersborgsvägen är viktiga ur rekreationssynpunkt och för sina ekologiska värden, och ska utvecklas och tillgängliggöras. Det finns också tätortsnära skogsområden som används i pedagogiska syften och som lekskogar i skolor och förskolor.

Skyddad natur

De områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv är i stor utsträckning också skyddade för sin värdefulla natur (inte Kesberget).

- Ett större sammanhängande område är av riksintresse för naturvård (Siene-Landa).
- Tånga Hed är statligt naturreservat och Natura 2000-område. Hedlandskapet har flera sällsynta naturtyper och är en del av en gammal betesmark till Hägrunga by. Naturreservatet ger en bild av en idag sällsynt naturtyp; hårt utnyttjad betesmark.
- Ett större område är klassat som regionalt värdefullt odlingslandskap och ängs- och hagmarker.
- Säveån omfattas av strandskydd och har höga natur- och kulturvärden. Med bättre kopplingar över Säveån har området en stor potential som strövområde och friluftsliv utefter exempelvis vandringsleder, som också kopplar ihop Vårgårda tätort med bland annat Tubbetorp och Siene.

Läs mer
Läs mer om hur grönstrukturen kan bevaras och utvecklas i Utredningsskisser grönstruktur, Mareld 2019

I västra delen av tätorten bildar verksamhetsområdena och motorvägen barriärer mot angränsande odlingslandskap.

Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Anläggningar och anordningar som försvårar för allmänhetens friluftsliv och djur- och växtlivet får inte utföras. Inom FÖP-området gäller strandskydd om 100 meter längs Säveåns stränder.

Jordbruksmark

Jordbruksmarken är av nationellt intresse och en viktig resurs för att klara framtida matproduktion. Vårgårda ligger i en övergångszon mellan ett mer skogsdominerat landskap och slättbygderna söder om Vänern. Åkermarkerna inom planområdet ligger i klass 4–6, på en tiogradig skala där 10 är den mest produktiva åkermarken.

Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga

samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Riksintresse naturvård

Riksintresse för naturvård Siene – Landa sträcker sig söder om Vårgårda tätort och är ett varierat ålderdomligt kulturlandskap med stor förekomst av naturbetesmarker och ädellövskogar. Tånga Hed är även utsett till Natura 2000.

Hur riksintresset beaktas

Riksintressets värde för naturvård bedöms inte påverkas negativt. Frågan om eventuell påverkan vid utbyggnad i närheten av riksintressets gränser kommer hanteras i efterföljande planering och tillståndsprocesser. Föreslagna GC-kopplingar bedöms inte påverka riksintresset.

Område för Natura 2000 bedöms inte påverkas negativt av planens förslag.

Läs mer

Läs mer om hur Kyllingsåns närområden kan utvecklas och tillgängligöras i Utvecklingsprogram för Kyllingån, antaget 2023

Inriktningar

- Eftersträva maximalt 300 meter till ett mindre grönområde/grönstråk eller maximalt 500 meter till en större park/rekreationsområde från alla bostäder i småstaden. Det är särskilt angeläget vid flerbostadshus.
- Gör Kyllingsåns och Säveåns närområden mer tillgängliga för allmänheten genom gångstråk längs och tvärs vattnet
- Beakta naturvärden och de fysiska åtgärdernas påverkan på vattendragens miljökvalitetsnormer vid planering av åtgärder som syftar till att tillgängliggöra Kyllingsåns och Säveåns närområden, genom erforderliga inventeringar av naturvärden och bedömningar av konsekvenser.
- Skapa sammanhängande gröna stråk för människor och djur.
- Värna utblickar mot landskapet.
- Den biologiska mångfalden ska värnas och utvecklas. Dels genom att områden med höga naturvärden bevaras och dels genom att skapa/utveckla livsmiljöer/biotoper för höga naturvärden.
- Bevara ängs- och hagmarker i anslutning till småstaden.
- Brukningsvärd jordbruksmark ska i största möjliga mån bevaras.
- Skapa förutsättningar för stadsodling.
- Utveckla grönstrukturen ur ett ekosystemperspektiv för att skapa flera nyttor för klimatanpassning, sociala värden, ekologiska och biologiska värden/naturvärden.
- Bedöma behov av ekologisk kompensation i detaljplanering och bygglovgivning vid exploatering av skog och jordbruksmark eller andra höga naturvärden
- Verka för att Vårgårda tätort/småstaden blir ett nav för friluftsleder/friluftsliv som kan erbjuda service, kommunikationer och kopplingar till flera olika vandringsleder och friluftsområden.
- Utforma parker och grönområden så att deras funktion som mötesplatser stärks, och för att främja trygghet.

Kulturmiljö

Kulturmiljön är en viktig del av Vårgårdas historia, karaktär och identitet. Byggnader, miljöer och lämningar bidrar till människors känsla av tillhörighet, samtidigt som kunskap om de historiska rötterna skapar förståelse för platsens förutsättningar.

Bebyggelseutveckling

Bebyggelsen i Vårgårda tätort är, med några få undantag, uppförd under 1900-talet. Området var i stort sett obebyggt innan järnvägsstationen anlades på 1850-talet. Samhället har sedan dess utvecklats i koncentriska cirklar runt stationen. På 1930-talet ritades den första stadsplanen som utgör grunden till Vårgårdas nuvarande tätortsstruktur.

Under 1960- och 70-talet uppfördes en stor mängd radhus och villor i Vårgårda, och orten växte åt flera väderstreck. I centrum tillkom även ett flertal flerbostadshus i 2–3 våningar. Denna tid har satt en stark prägel på ortens stadsbild. Efter 1970-talet avtog utbyggnadstakten, och Vårgårda har sedan dess främst växt med nya villaområden i ytterkanterna.

Vi står nu inför en ny tid av ökat bostadsbyggande som kommer att sätta prägel på orten. Nya ideal om förtätning och komplettering kan, beroende på stil och omfattning, påverka befintliga områdens kulturmiljövärden. Det finns både enskilda byggnader och bebyggelsemiljöer som har höga kulturhistoriska värden:

- Kvarteret Kempen söder om järnvägsstationen. Den äldsta bebyggelsen härstammar från stationssamhällets tillblivelse. Den heterogena bebyggelsestrukturen innehåller rester av småindustrier, handelsgårdar, affärshus och villor.
- Inne i Vårgårda tätort finns fler områden som är goda exempel på enhetliga moderna bebyggelsemiljöer från 1950- till 1970-talet med tidstypiska arkitektoniska drag och detaljer.
- Vid Kullings-Skövde kyrka finns ett större område med hög fornlämningstäthet och en ålderdomlig kyrkomiljö.

Fornlämningar

Vårgårdabygden har varit befolkad under flera tusen år. Vårgårda tätort är således mycket rik på fornlämningar. Spåren i landskapet och i den byggda miljön är tydliga uttryck för en levande och variationsrik miljö. Utöver sin funktion som historiska minnen är fornlämningarna även en social, kulturell och ekonomisk resurs. Fornlämningar omfattas av kulturmiljölagen och det är förbjudet att rubba, förstöra eller ta bort en fornlämning.

Kulturmiljölagen och annan lagstiftning

Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvaret för detta delas av alla. (1 kap. 1 § Kulturmiljölagen)

Byggnadsminnen
Länsstyrelsen kan förklara byggnader och parker av synnerligen högt kulturhistoriskt värde som byggnadsminne. Ägs denna byggnad av staten blir byggnaden ett statligt byggnadsminne. Byggnadsminnen regleras enligt kulturmiljölagen.

Kyrkor
Alla kyrkobyggnader och kyrkogårdar som byggts före 1940 samt ett urval av kyrkor som byggts därefter skyddas av kulturmiljölagen.

Kommunala skyddsbestämmelser
Kommunen kan fatta beslut om att byggnader och miljöer inte får rivas. Detta regleras i detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen. Det kan exempelvis regleras genom en q-bestämmelse.

Riksintresse kulturmiljö

Vårgårda-Algutstorp är utpekat som riksintresse för kulturmiljövården på grund av sin fornlämningsmiljö. Området speglar odlingslandskapets bebyggelse- och agrarhistoriska förändringar från bronsåldern. Här ligger bland annat Vårgårda herrgård, Algutstorps kyrka samt en kvarnmiljö.

Hur riksintresset beaktas

Riksintressets värden bedöms endast påverkas i begränsad omfattning. I planen föreslås ett framtida verksamhetsområde i närheten av riksintresseområde för kulturmiljö. Föreslagen exploatering ska föregås av utredningar så att området kan utformas utan att göra åverkan på riksintressets värden. Tillgänglighetsfrämjande åtgärder såsom stigar och gångstråk samt inom rekreation- och friluftslivområde bedöms inte påverka riksintressets värden negativt.

Inriktningar

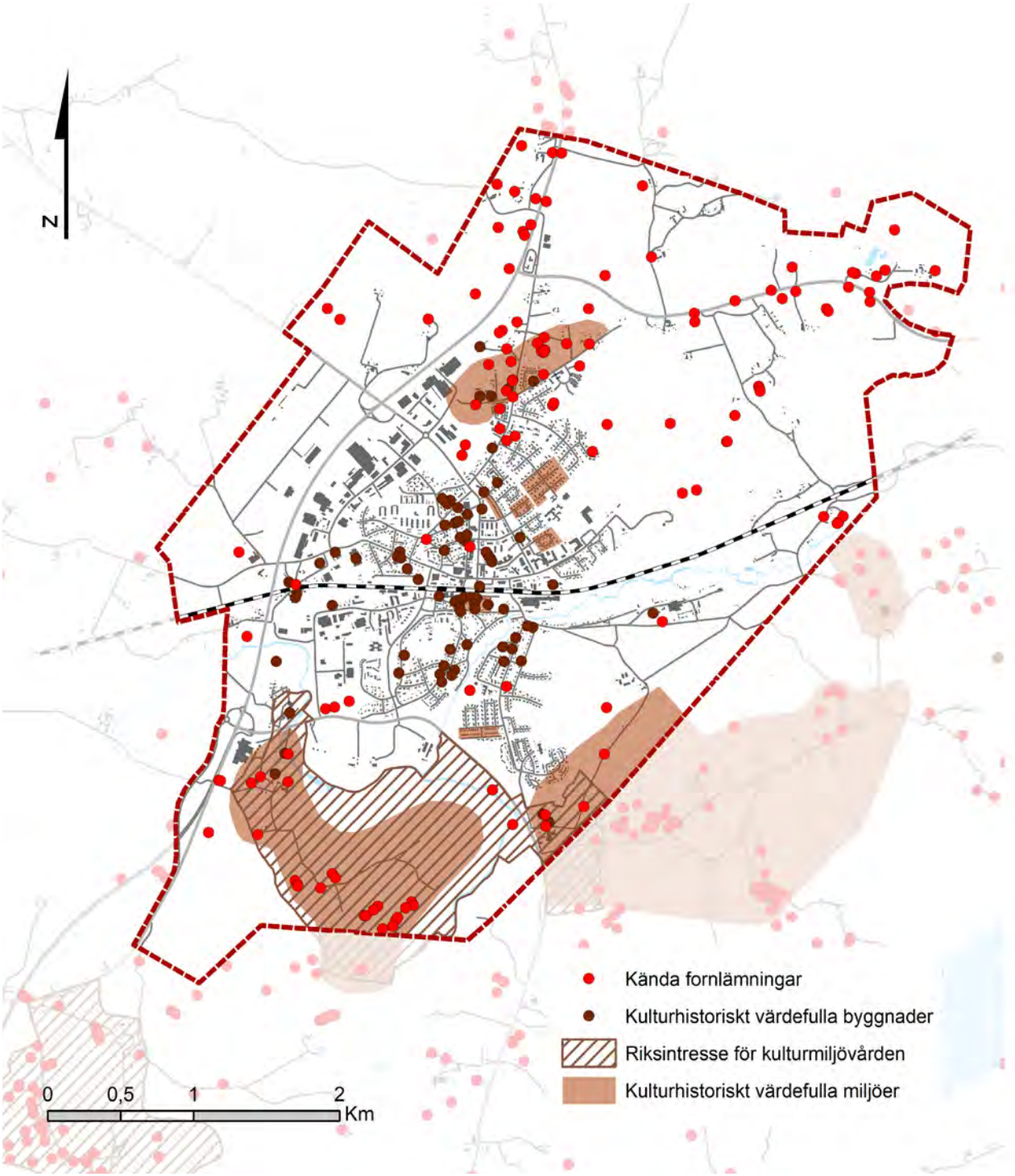
- Vårda, bevara och utveckla Vårgårdas värdefulla kulturmiljöer på ett sätt som är förenligt med områdets värden och som ökar människors tillgång till miljöerna.
- Infoga nya byggnader i anslutning till värdefulla kulturmiljöer med omsorg utifrån platsens specifika karaktär.
- Bedöm påverkan på de kulturhistoriska värdena före beslut om ändrad användning av värdefulla byggnader.
- Vid exploatering ska kulturhistoriska värden säkerställas genom skyddsbestämmelser i detaljplan.

Kulturhistoriskt värdefullt område söder om Säveån

Algutstorps kyrka

Karta: Kulturmiljö

Landskapskaraktärer

Landskapet har olika karaktärer – alltifrån öppna odlingslandskap till täta skogsområden. Vårgårda tätort är belägen i gränsskiktet mellan åkermark och högre belägen skogsmark. Tätorten ligger i en större dalgång i sydväst-nordostlig riktning som sträcker sig genom kommunen. Landskapet karaktäriseras av ett storskaligt, öppet och flackt odlingslandskap i väster och mosaikartat skogslandskap och odlingslandskap i norr, öster och söder.

Den bebyggda delen av tätorten är flack med undantag för Hallaberget och Flaskeberget, som utgör landmärken. Inom tätorten finns även andra karaktärsskapande element och landmärken i form av parker, kyrkor och fornlämningsområden. Öster om bebyggelsen stiger terrängen och blir skogbeklädd och kuperad. Här ligger Kesberget, tätortens högsta punkt, med god utblick över det omkringliggande landskapet.

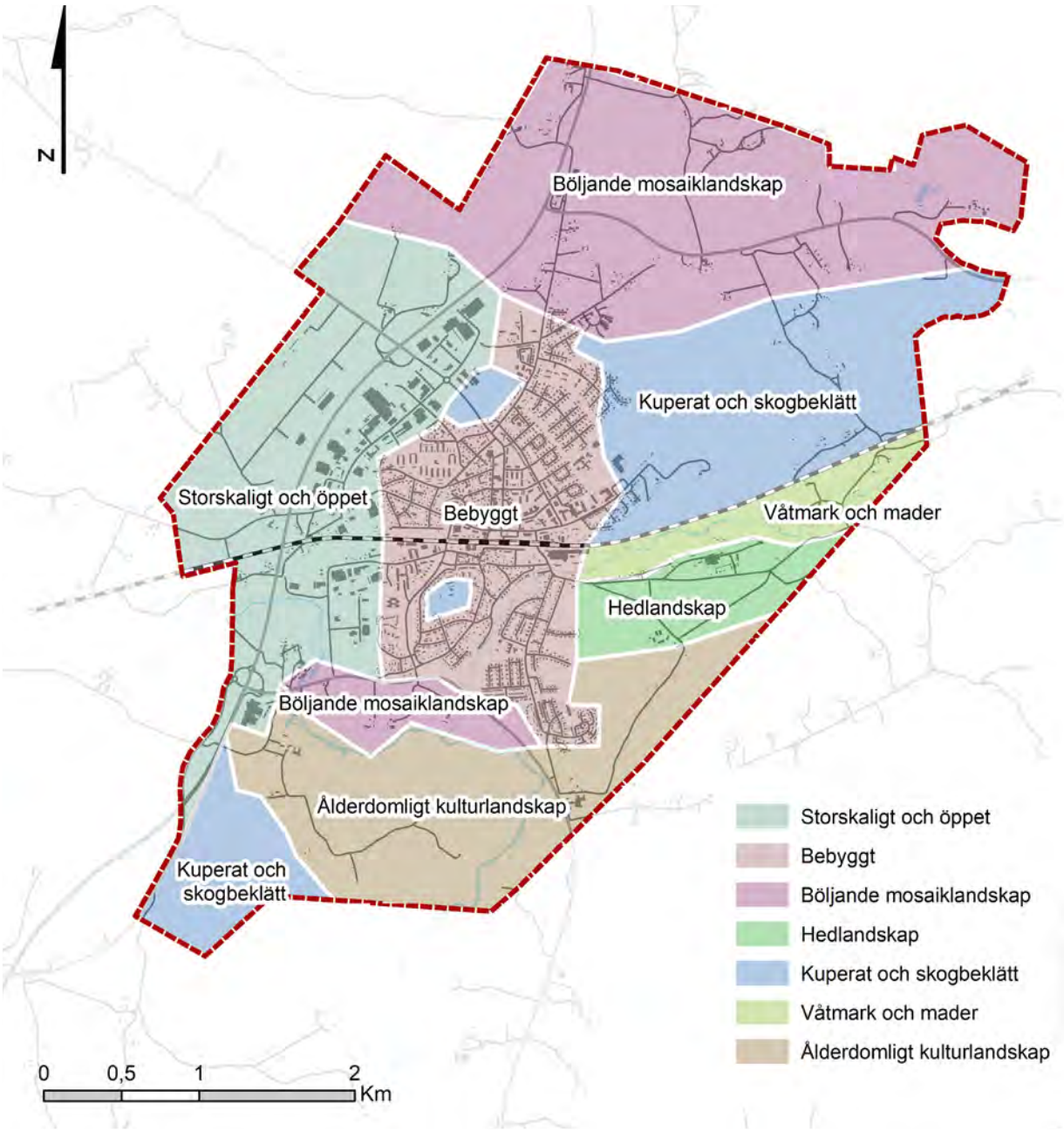
Sydöst om bebyggelsen, söder om stambanan, ringlar sig Kyllingsån med sina våtmarker och mader. Här finns också ett ålderdomligt kulturlandskap med stor förekomst av naturliga fodermarker, naturbetesmarker och ädellövsskogar i olika successionsstadier. Tånga Hed är ett storskaligt öppet rum, som rymmer sällsynta naturtyper och utgör en kvarleva av Västsveriges utbredda hedlandskap.

Landskapet söder om tätorten är något mer kuperat och präglas av ett ålderdomligt kulturlandskap med småskaliga odlings- och hagmarker och skogspartier. Stenmurar och odlingsrösen utgör karaktärsskapande element.

Väster om tätorten blir landskapet öppet i ett storskaligt och flackt odlingslandskap. Vattendrag i grunda raviner kantade av lövträd, alléer, solitärträd och spridda gårdar utgör karaktärsskapande element. Landskapsbilden påverkas av de verksamhetsområden med industri som sträcker sig längs E20 samt av kraftledningar längs E20 och tvärs odlingslandskapet. Längst i norr är området mer kuperat i ett böljande mosaiklandskap med värdefull lövskog och hagmark.

Landskaps-karaktärer

Landskapskaraktärer bildas genom såväl naturliga faktorer som människans påverkan. Landskapet har stor betydelse för tätortens karaktär och kan beskrivas utifrån skala, komplexitet, rumslighet, karaktärselement, landmärken och riktning. Begreppet ”landskapsbild” beskriver hur landskapet uppfattas visuellt. Olika landskapskaraktärer har olika tålighet för nya inslag.

Karta: Landskapskaraktärer

Inriktningar

- Placera högre bebyggelse och bebyggelse med stora volymer så att byggnaderna tar stöd i landskapet eller där så är lämpligt ”skyltar” mot E20.
- Värna ängs- och hagmarker, våtmarker, lövskogar samt karaktärsskapande element såsom trädkantade vattendrag, stenmurar och odlingsrösen.
- Värna utblickar över det storskaliga odlingslandskapet och värdefull natur från E20.
- Undvik åtgärder som försvårar att det öppna landskapet upprätthålls.

Näringsliv

Vårgårda kommun har ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv inom olika branscher. Jord- och skogsbruk, tillverkning och byggverksamhet dominerar, medan företag inom tjänste-, service- och handelsgrenarna är färre. Tillverkningsindustrin är av stor betydelse då den sysselsätter flest personer i kommunen. Vidare är även besöksnäringen en viktig näringslivsgren i Vårgårda. I tätorten finns två anläggningar med konferens och hotell. Tångaanläggningen har flera tusen besökare varje år. Grönstrukturen med rika natur- och kulturvärden tillsammans med bra platser med tillräckliga utrymmen för evenemang ger en god grund för besöksnäringen.

Kommunen och näringsidkarna har ett gemensamt ansvar för att skapa goda förutsättningar för positiv och utvecklande företagsamhet. Center of Innovation (COI) är ett företagsnätverk för samverkan mellan näringsidkare, kommunala tjänstepersoner, förtroendevalda och föreningsrepresentanter i Vårgårda. Nätverket arbetar för företagens gemensamma intresse gentemot myndigheter och andra organisationer samt för att stärka Vårgårdas utveckling som företagsort.

Kompetensförsörjning är en avgörande faktor för näringslivets utveckling. Det är viktigt att det finns tillgång till olika typer av bostäder, bra kommunikationer, god infrastruktur, enkelt att göra ärenden under arbetsdagen, hotellplatser och mycket mera. Det är förutsättningar för att Vårgårda tätort ska vara en attraktiv arbetsort.

Vårgårda är en gammal jordbruksbygd och har idag flera större aktiva jordbruk, både inom djur- och växthållning. Jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse och det är viktigt att utveckla jordbruket för att klara framtida matproduktion. Trenden inom jordbruket går mot ett mer storskaligt och effektivt jordbruk. Det är viktigt att framtida utveckling av Vårgårda utformas så att man underlättar att bedriva ett effektivt jordbruk.

För invånare, besökare och inpendlande personer som arbetar (dagbefolkning) i tätorten är det viktigt med en livskraftig handel. Det är viktigt att både behålla lokal köpkraft och få hit fler butiker som breddar utbudet för kunderna. Idag är handelsutbudet begränsat och många reser till närliggande kommuner som Alingsås, Borås och Göteborg för att göra sina inköp. En ökande e-handel bidrar också till förändrade förutsättningar för lokalhandeln. En utmaning är hur centrums utbud av service och handel ska bli mer tillgängligt för dagbefolkningen.

Inriktningar

- Säkerställ god tillgång på ändamålsenlig mark för verksamhetsetableringar.
- Genom samverkan verka för god tillgång till lokaler för nyetablering.
- Verka för att alla slags verksamheter ska kunna utvecklas och nyetableras inom FÖP-området.
- Dagligvaruhandel och detaljhandel ska i första hand lokaliseras till Vårgårda centrum och Kungsgatan ska stärkas som attraktivt handelsstråk.
- Detaljhandelsetableringar som gynnar kommunens invånare och attraktivitet och som inte lämpar sig i centrum lokaliseras i anslutning till E20 vid trafikplatserna Vårgårda norra och Vårgårda.
- Skapa goda förutsättningar för Vårgårda tätort som attraktiv arbetsort.
- Personalintensiva verksamheter ska i första hand lokaliseras med närhet till goda kollektiva kommunikationer.
- Verka för tydligare och mer tillgängligt centrum för dagbefolkningen i verksamhetsområdena, bland annat genom stärkta stråk.
- Värna och utveckla förutsättningarna för besöksnäring.
- Ta hänsyn till fortsatta möjligheter att bedriva effektivt jordbruk i anslutning till utbyggnadsområden som tar i anspråk jord bruksmark.
- Utforma verksamhetsområden med god överblickbarhet och orienterbarhet, för att främja trygghet.

Läs mer
Strategi för handel, antagen 2022.

Verksamhetsområden längs E20

Kultur och fritid

I Vårgårda finns ett rikt utbud av föreningar, framförallt idrottsföreningar. Möjlighet till ett rikt och aktivt kultur- och fritidsliv är viktigt för människors välmående och hälsa samt för sociala möten och integration.

Kultur

I centrum finns flera anläggningar som bibliotek och kulturhus (Kulturen). Kulturen har bland annat konserter, utställningar, teater- och dansföreställningar, föreläsningar och filmvisningar. I Vårgårda tätort finns flera muséer: Dessa fantastiska Fåglums, Nostalgimuseet och i Tumberg ligger Vårgårda hembygdsförening med ett skolmuseum. Dessutom har Vårgårda museum öppnat på Tumbergs hembygdsplats i anslutning till Tumbergs skolmuseum under 2022.

Idrott och fritid

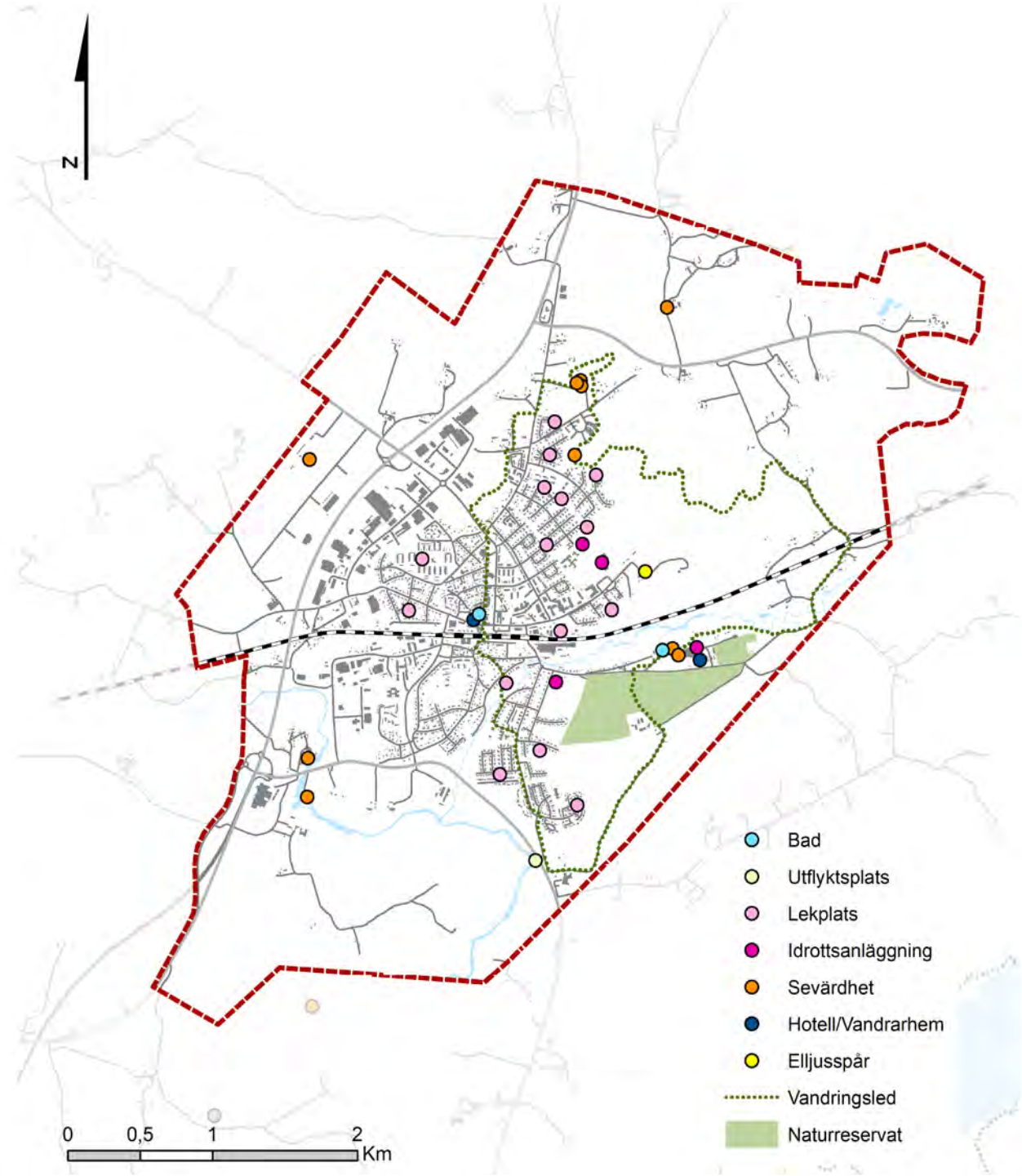
Idrottsanläggningarna i Vårgårda är till viss del kommunala, andra är föreningsägda. Det stora antalet idrottsanläggningar är resultatet av ett starkt föreningsliv som varit med och initierat, skapat, finansierat och som också är med och driver anläggningarna. I Vårgårda tätort finns två badanläggningar. Vårgårda simhall, kallad Badet, ligger centralt i Centrumhuset. Under sommaren finns en utomhuspool i Tånga Hed, Tångabadet.

Lekplatser och offentliga mötesplatser

Offentliga mötesplatser av olika slag är viktiga delar ur ett socialt perspektiv. Det finns idag cirka 15 lekplatser av olika slag i Vårgårda tätort. Det är angeläget att lekplatserna utvecklas till mötesplatser för såväl små barn och deras föräldrar, som för lite äldre barn och ungdomar. Lekplatserna ska utformas så att de är trygga och trivsamma för barn och föräldrar i alla åldrar. De ska locka till fysisk aktivitet, nyfikenhet och glädje.

Inriktningar

- Säkerställ en god variation av mötesplatser för kultur och fritid som är tillgängliga för alla.
- Lokalisera fritidsanläggningar så att hög tillgänglighet uppnås.
- Främja kulturverksamheter i centrala lägen med hög tillgänglighet och närhet.
- Utveckla lekplatser med olika karaktärer och för flera målgrupper.
- Placera och utforma platser och anläggningar för kultur och fritid för att främja trygghet.

Karta: Kultur och fritid

Överst till vänster: Nostalgifestival Tånga hed Överst till höger: Beachvolleyboll vid idrottsområde. Nederst till vänster: Cykeltävling i Vårgårda. Nederst till höger: Bangolf vid Tånga heds camping.

Samhällsservice

Med samhällsservice menas icke-kommersiell service och omfattar såväl kommunal som privat service. Det omfattar bland annat skolor, förskolor, kultur-, idrotts- och fritidsanläggningar, vårdcentraler och sjukhus. Som kommunens huvudort finns den största delen av kommunens samhällsservice i Vårgårda tätort. Ofta samnyttjas lokaler och miljöer till flera funktioner.

Läs mer
Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor och skolor.

Här beskrivs behovet av skolor och förskolor. Samhällsservice i form av särskilda boendeformer såsom äldreboenden, serviceboenden och gruppbostäder enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade beskrivs i avsnittet Bostadsförsörjning. Samhällsservice i form av kultur- idrotts- och fritidsanläggningar beskrivs i avsnittet Kultur och fritid.

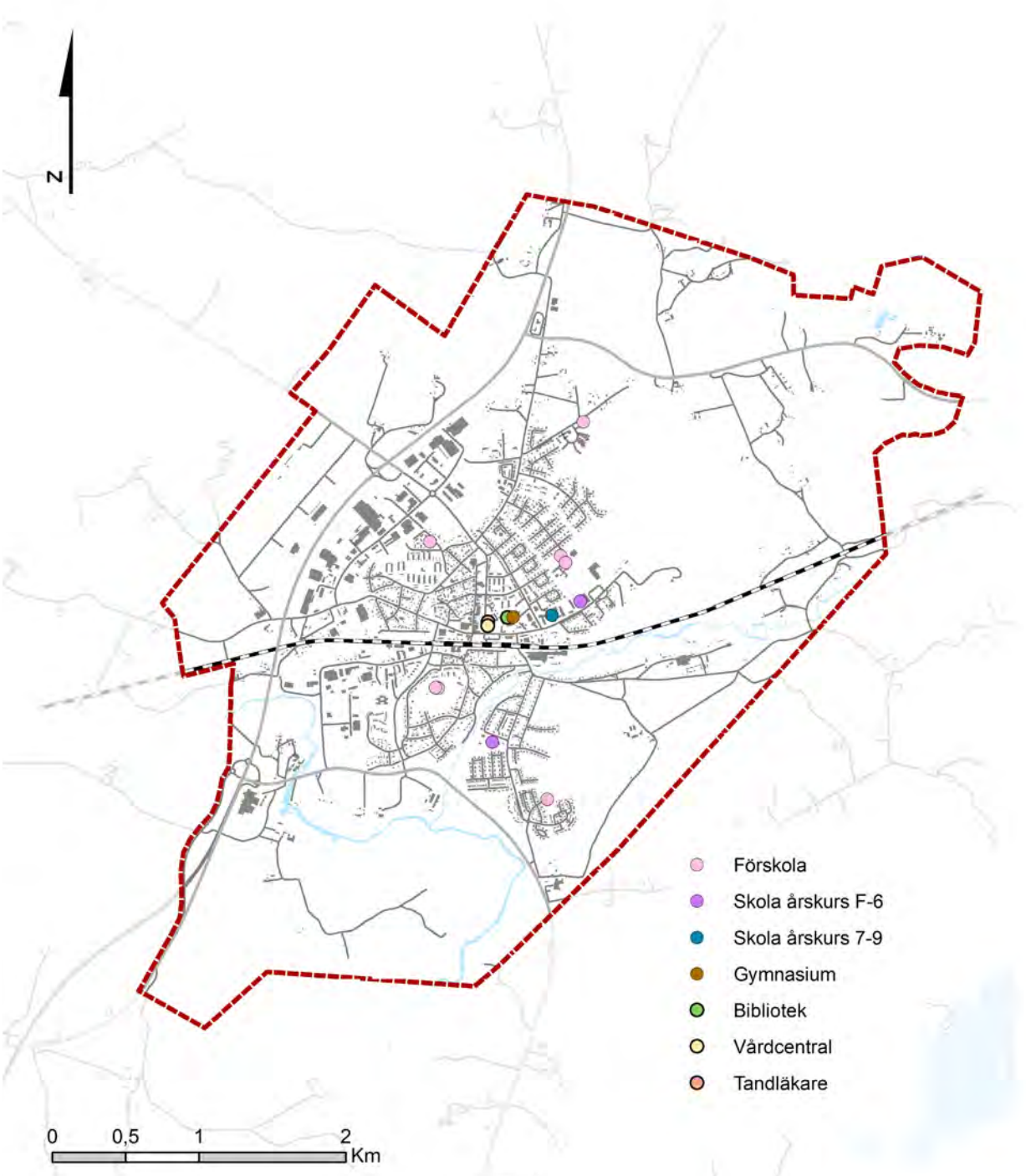
Klimatförändringarna kommer bland annat innebära att torka, värmeböljor och kraftiga skyfall förekommer oftare. Konsekvenserna för grupper som gamla, sjuka och små barn kan vara betydande för hälsan. Det är därför av stor vikt att samhällsservicen anpassas efter ett förändrat klimat.

Skola och förskola

I Vårgårda tätort finns åtta förskolor varav två drivs i privat regi. Behovet av såväl grundskoleplatser som förskoleplatser i tätorten förväntas öka i takt med befolkningsökningen. Under 2022 öppnar en ny förskola vid Fagrabo, och planering pågår för ny större förskola inom centrala skolområdet som ska ersätta två befintliga.

I tätorten finns idag två grundskolor (F-6). De kommunala skolorna är Fridhemskolan som idag rymmer cirka 180 elever och Lindbladskolan för cirka 525 elever.

Här finns också kommunens högstadieskola (7-9); Gullhögskolan, som idag har ca 400 elever, samt kommunens gymnasium; Sundlergymnasiet, med cirka 350 elever. Både Gullhögskolan och Sundlergymnasiet bedöms kunna rymma fler elever. Eleverna kommer huvudsakligen från Vårgårda, men även från omkringliggande kommuner. Eftersom ungdomar har fritt gymnasieval är det vanskligt att prognostisera framtida elevantal.

Karta: Samhällsservice

Inriktningar

- Bygg ut samhällsservice i takt med befolkningsökningen.
- Friytan på skolgårdar vid förskolor och skolor bör totalt sett överstiga 3 000 m2, samt ha pedagogiskt, kreativt och aktivitetsbejakande innehåll. Friytan bör placeras i direkt anslutning till förskolan eller skolan. Friytan bör vara minst 40 m2per barn i förskolan och minst 30 m2per barn i grundskolan.
- Lokalisera nya förskolor och skolor utifrån principen om att ligga nära bostaden för små barn och centralt beläget för lite större barn, samt så att de främjar integration.
- Dimensionera ytor för nya förskolor med 6–8 avdelningar.
- Koppla skolor och förskolor till bostadsområden med trygga, överblicksbara och säkra gång- och cykelstråk.
- Möjliggör samnyttjande av lokaler och flexibilitet över tid genom planbestämmelser i detaljplan.
- Studera och genomför anpassningar till förändrat klimat i fortsatt planering och exploatering.
- Skugga solutsatta fasader och gårdar vid skolor och äldreboenden genom trädplanteringar eller dylikt.

Teknisk försörjning

Teknisk försörjning omfattar grundläggande infrastruktur för vatten, avlopp, avfall och energi. Dessa anläggningar ska anpassas till klimatförändringar och bidra till ett hållbart samhälle.

Vattenskyddsområde
Ett område vid en grund- eller ytvattentillgång, som utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, får förklaras som vattenskyddsområde. Inom skyddsområdena ställs bland annat skärpta krav på avloppsanläggningar, bekämpningsmedel, avfall och oljeprodukter enligt 7 kap 21-22 §§ miljöbalken.

Avlopp och verksamhetsområde för VA

Avloppsreningsverket i Hjultorp tar emot avloppsvatten från Vårgårda tätort, Lagmansholm, Östadkulle tätort, enstaka fastigheter utanför verksamhetsområdet och lakvatten från Tumbergs avfallsupplag. Reningsverket tar även hand om slam från enskilda brunnar för rening och avvattning. Reningsverket har tillstånd för att hantera 9000 personekvivalenter, men utbyggnad av kapaciteten planeras för att möta ökad belastning när folkmängden ökar.

Kommunfullmäktige har fastställt ett område för kommunal vatten- och avloppsverksamhet (verksamhetsområde för VA). Inom verksamhetsområdet har kommunen skyldighet att dra fram ledningar till de som begär det. Utanför verksamhetsområdet kan kommunen teckna avtal om utbyggnad av VA-ledningar.

Dricksvattenförsörjning

Tillgång på vatten för dricksvattenförsörjning är en central naturresurs av stort samhällsintresse. Det kommunala dricksvattnet i Vårgårda kommun kommer från grundvattenförekomsten Algutstorp-Horla och hämtas vid Algutstorp samt vid Storehagen i Siene, söder om Vårgårda tätort. Vattnet pumpas därefter till vattenverket i Algutstorp (utanför FÖP-området). Grundvattenförekomsten prioriteras som regionalt viktig dricksvattenresurs för att länet ska ha en robust dricksvattenförsörjning för flera generationer framåt. Förekomsten omfattas av vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för Storehagen-Algutstorp (beslut 2012-03-14) och för Vårgårda, Algutstorp (beslut 1988-03-23). Föreskrifternas syfte är att motverka risken för föroreningar, bibehålla en god vattenkvalitet i yt- och grundvattenvattenförekomsterna samt att, i de områden där vattenkvalitén har en tydlig påverkan från jordbruk eller annan verksamhet, ges förutsättningar att förbättras. Vattenskyddsområdet berör endast en mindre del av FÖP-området.

Dricksvattnet har enligt kommunens provtagning god kvalitet och tillräcklig kvantitet för behovet i nuläget. Halterna av PFAS i grundvattnet är låga. För att kunna tillgodose en befolkningsökning och utveckling i enlighet med planförslaget finns behov av att se över möjligheten av grundvattenuttag från nya dricksvattentäkter. Det pågår arbete med att ansöka om vattendom för ytterligare grundvattenuttag.

Läs mer
Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland, Länsstyrelsen Västra Götaland 2021:23

Skyddsföreskrifter för Storehagen-Algutstorp, Vårgårda kommun, 2012-03-14

Skyddsföreskrifter för Vårgårda, Algutstorp, Länsstyrelsen, 1988-03-23

Kommunal VA-plan är under arbete.

Kommunal vattentjänstplan ska antas under 2023.

Enligt SGUs analyser av grundvattenkapacitet i jordlagren bedöms det finnas en stor grundvattentillgång med mycket goda eller utmärkta uttagsmöjligheter från grundvattenmagasinen längs med Säveån.

Miljökvalitetsnormen för grundvattenförekomsten beskrivs under tema ”Hälsa, risk och säkerhet”.

Dagvatten

Dagvatten är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller på en konstruktion. Dagvatten från samlad bebyggelse är att betrakta som avloppsvatten enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Genom lokalt omhändertagande av dagvatten kan det renas innan det når recipienter såsom grundvattnet eller åar. Vårgårda är till stor del byggd på isälvssediment och sand, vilket innebär att vatten infiltreras snabbt. Läs mer om dagvatten i förhållande till MKN samt risk för översvämning under ”Hälsa, risk och säkerhet”.

LOD

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att man tar hand om dagvattnet på plats. Man använder det för bevattning, låter det infiltrera i marken, fördröjer i damm eller leder det på ytan till en genomsläpplig mark längre bort.

Avfallshantering

Vårgårda kommun har tagit fram en regional avfallsplan tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad (2012). Enligt denna avfallsplan ska det vara lätt att göra rätt beträffande avfallssortering. Avfallshanteringen och insamlingen ska dessutom vara estetiskt tilltalande och ha god tillgänglighet och säkerhet för hushållen. Kommunerna ska säkerställa en separat hantering av farligt avfall. Återanvändning och återvinning ska öka. Arbete pågår med att revidera den regionala avfallsplanen 2020-2021.

Läs mer

Regional avfallsplan, Sjuhärad 2021-2030.

Strax nordost om FÖP-området finns Tumbergs återvinningscentral. Många hushåll i Vårgårda tätort har goda förutsättningar för kompostering av matavfall. Inom FÖP-området finns återvinningsstationer för förpackningar och tidningar vid:

- Vårgårda Marknadsplatsen. Bör flyttas eller omarbetas för att skapa en fin första vy av centrum. Exempelvis skärmar som döljer containrarna och i stället visa att man anlänt till centrala Vårgårda
- Centrumhusets parkering. Bör flyttas till annan närliggande plats för att tillskapa parkeringsplatser och utforma ytan mer välkomnande.
- Kempegatan. Kan fortsätta fungera som idag.

Energiförsörjning

Vårgårda kommun pekar genom Vårgårda vision ut hållbar miljö som ett fokusområde där miljö- och klimatsmart byggnation och energiproduktion är en viktig del för att bygga det hållbara samhället.

Svenska kraftnät har en 400 kV-ledning som sträcker sig längs sydöstra gränsen av FÖP-området och Vattenfall har ett flertal mindre kraftledningar som berör tätorten. Begränsningar och andra brister i elnätet får stora konsekvenser för samhället och i synnerhet för samhällsviktiga funktioner som vård och omsorg eller skola, liksom för näringslivets möjligheter till utveckling. Det är därför av stor vikt att nätets kapacitet utvecklas i takt med tätortens utbyggnad och att elnätet är resilient.

Det finns en stor potential för solel och solvärme i Sverige. Det är av vikt att ta vara på dessa möjligheter, exempelvis genom tak i fördelaktigt väderstreck och lämplig lutning.

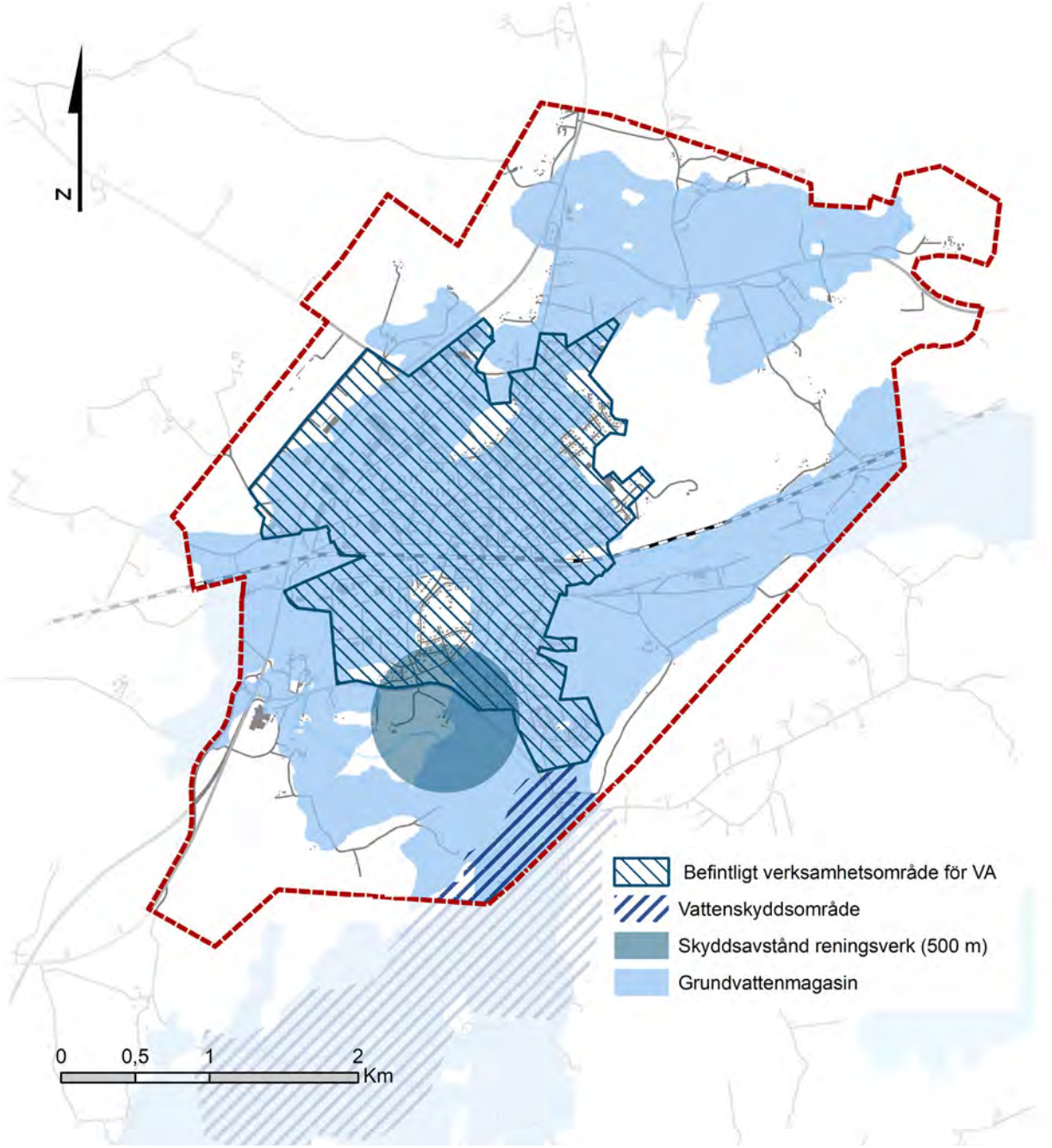
I tätorten finns ett fjärrvärmeverk som togs i drift 2010 och levererar ånga till ett antal industrier och till fjärrvärmenätet i Vårgårda. Cirka 120 abonnenter förses med värme. Fjärrvärme är en viktig del i en hållbar energiförsörjning. Potentialen för utveckling av fjärrvärme är som störst där det finns en hög värmetäthet, vilket avgörs av värmeåtgång per meter ledning. Det gör att Vårgårda centrum samt flera verksamhetsområden har störst potential då efterfrågan på fjärrvärme är hög inom geografiskt begränsade områden som ligger relativt nära fjärrvärmeverket.

Stora delar av tätorten är anslutna till fibernätet. Arbete pågår med fortsatt utveckling och utbyggnad genom främst kompletteringar.

Inriktningar teknisk försörjning

- Utvidga verksamhetsområde för VA i takt med exploatering av nya bebyggelseområden.
- Inom verksamhetsområde för VA ska inga enskilda avlopp förekomma.
- Säkerställ utrymme för utbyggnad av avloppsreningsverket vid Hjultorp.
- Utforma markanvändning inom vattenskyddsområde så att inte dricksvattenkvaliteten påverkas negativt.
- Omhänderta dagvatten så att grund- och ytvattnet i recipienterna inte påverkas negativt. Dagvatten ska renas och fördröjas lokalt i öppna lösningar (LOD) där lokala förutsättningar så medger.
- Klimatanpassa hantering av dagvatten genom lösningar som i möjligaste mån utgår från ekosystemsperspektiv.
- Säkerställ plats för återvinningscentraler så att hushållen får god tillgänglighet till centralerna. De ska utformas estetiskt tilltalande och placeras så att de inte dominerar första intrycket av Vårgårda centrum och så att störningar för närboende undviks.

- Utred möjlighet till flytt eller markförläggning av elledningar i samband med exploatering av framtida utbyggnadsområden för ett effektivt markutnyttjande. Det är nätägare som ansöker och Energiinspektionen som beslutar om nätkoncession. Berör framförallt framtida verksamhetsområden längs E20.
- Bidra till ett resilient elnät och förebygg begränsningar i elnätets kapacitet genom samordning mellan kommunal samhällsplanering och nätägare.
- Möjliggör och främja utveckling av solel och solvärme.
- Möjliggör och främja utveckling av fjärrvärme.

Karta: Teknisk försörjning - vatten

Hälsa, risk och säkerhet

Vårgårda ska vara en hälsosam och säker småstad att leva och vistas i. Vid planering och byggande ska risker hanteras på ett ansvarsfullt sätt, goda ljudmiljöer eftersträvas och den byggda miljön ska anpassas till ett förändrat klimat.

Farligt gods

Läs mer
Riskhantering i detaljplaneprocessen – Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods, Länsstyrelserna i Skåne, Stockholms och Västra Götalands län, 2006.

Längs transportvägar för farligt gods finns risk för människors liv och hälsa vid olyckor på vägen eller järnvägen. Västra stambanan, E20 och väg 42 utgör primära transportleder för farligt gods och länsväg 181 sekundär led. Även Västra stambanan utgör transportled för farligt gods. År 2015 innehöll 90 av 350 tåg (medeltal per dygn) farligt gods. Då ny bebyggelse planeras i järnvägens närhet är det av vikt att transport av farligt gods beaktas i framtida planering. Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län har tagit fram riktlinjer för hur risker i samband med farligt godstransporter på väg och järnväg bör hanteras i detaljplaner. Riktlinjerna anger att risker ska hanteras inom 150 meters avstånd från en farligt godsled. Riskhanteringsavståndet delas in i tre zoner med möjlig markanvändning. Zonerna har inga fasta gränser utan riskbilden i det aktuella området bör avgöras i varje enskilt fall. Då farligt gods kan tranporteras även på vägar som inte är utpekade farligt gods-leder ska risken alltid beaktas i kommande planeringsskeden.

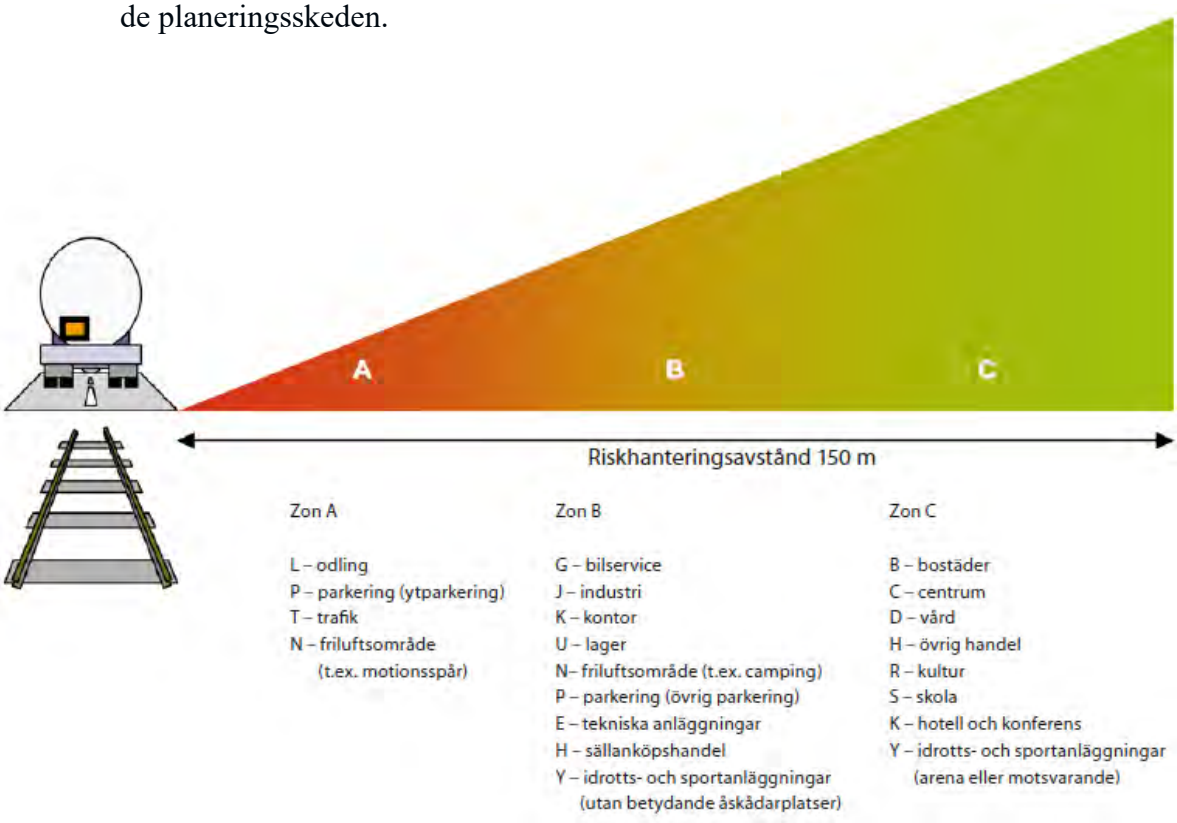

Illustration ur Riskhantering i detaljplaneprocessen – Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelserna i Skåne, Stockholms och Västra Götalands län, 2006.

Buller

Trafik utgör den största bullerkällan i Vårgårda tätort, framförallt från Västra stambanan och de större vägarna E20, väg 42 och väg 181. Även industrier, fläktanläggningar och andra verksamheter kan orsaka störande ljudnivåer. Exempelvis medför verksamheterna vid Vårgårda flygplats och skjutbanan vid Tånga Hed visst buller för omgivningen. Flygplatsen nyttjas huvudsakligen till sportflygplan för bland annat fallskärmshoppning. Även dragracing och trafiksäkerhetstester förekommer i viss omfattning. Skjutbanan drivs av en pistolskytteklubb. Längs med större trafikleder samt Västra stambanan kan även vibrationer förekomma. Detta behöver hanteras i planarbete för berörda utvecklingsområden.

Klimataspekter

Likt resten av Sverige och världen står Vårgårda inför tilltagande utmaningar och problem med anledning av ett förändrat klimat. Troligtvis kommer det bli vanligare med mildare vintrar, varmare somrar och mer extrema väderförhållanden som översvämningar och torka. Det krävs åtgärder i den fysiska planeringen för att dämpa och hantera effekterna av klimatförändringarna och anpassa Vårgårda till framtida förhållanden.

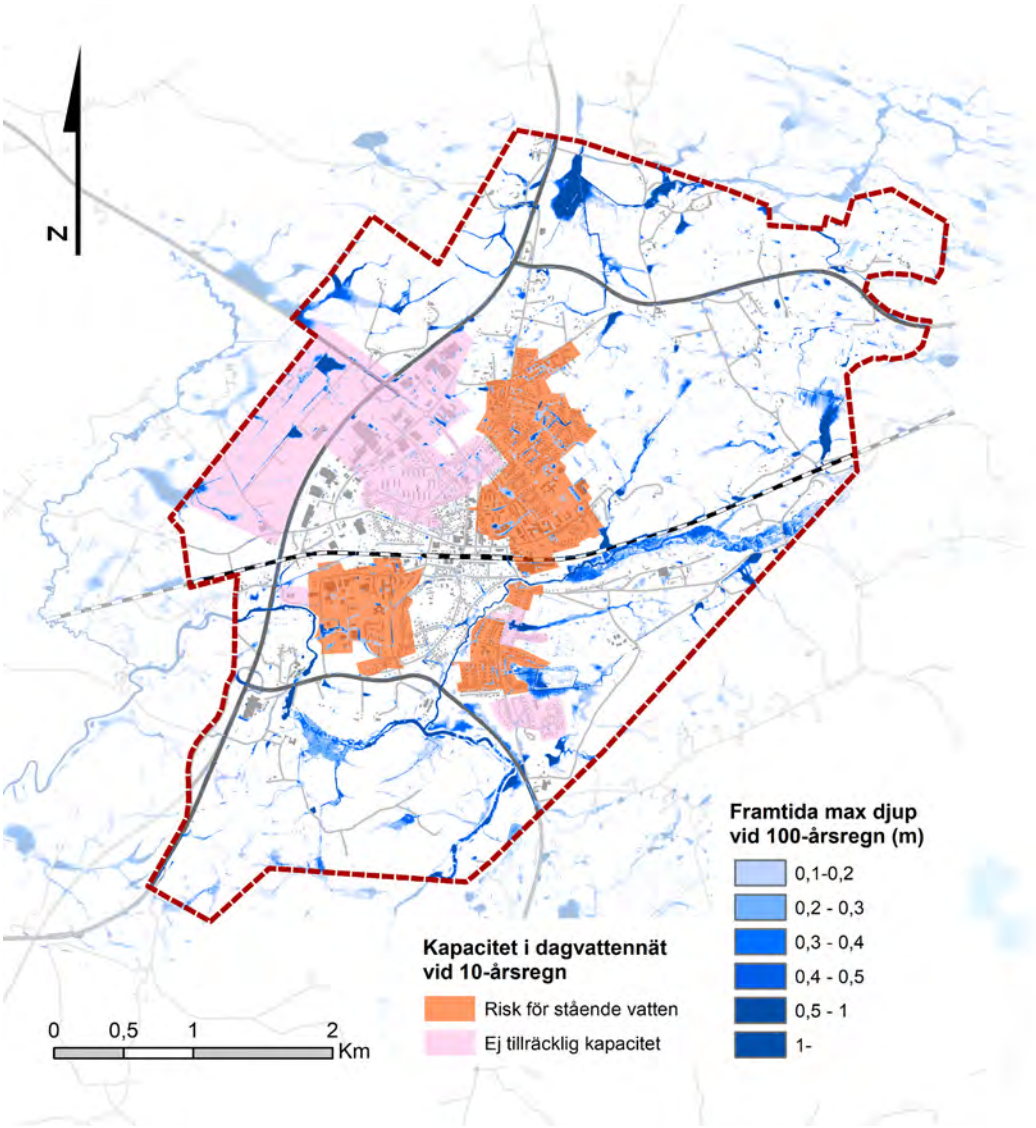
Ökad nederbörd

Klimatförändringarna gör att årsmedelnederbörden ökar och skyfallen förväntas bli kraftigare och mer frekvent återkommande. Det riskerar att leda till en ökning av överbelastade system för bortledning av dag- och avloppsvatten och översvämningar.

Läs mer
Skyfallsutredning - Vårgårda tätort, 2022. Utredningen ska användas som underlag i kommande planeringsskeden.

Med befintlig kapacitet i ledningsnätet riskerar stora delar av Vårgårda tätort att bli översvämmade redan vid 10-årsregn (orange i kartan nedan). Detta gäller framför allt i östra och södra delen av tätorten. Ledningsnätet har bristfällig kapacitet i ännu större delar av tätorten. Både i de områden som riskerar översvämning (orange i kartan nedan) och i västra delen av tätorten (rosa i kartan nedan). Vid planering för ytterligare bebyggelse i dessa områden bör förutsättningarna för att utöka ledningarnas kapacitet utredas.

En skyfallsutredning för tätorten har gjorts för att identifiera områden som riskerar att översvämmas vid skyfall med en återkomsttid på 100 år. Vid extrema regn och skyfall blir ledningsnätet snabbt fullt och markens förmåga att infiltrera vattnet begränsas snabbt, vilket gör att vattnet rör sig i avrinningsstråk och söker sig till låglänta områden. Utredningen visar att det inom hela tätorten finns områden som riskerar att översvämmas vid ett 100-årsregn och där vatten samlas i lågpunkter. Lågpunkter och avrinningsstråk bör inte bebyggas, utan istället i största möjliga mån användas som översvämningsytor och bebyggelse placeras på högre belägna områden.

Karta: Dagvattenkapacitet och skyfallskartering

Att dimensionera ledningsnätet för att kunna hantera kraftiga skyfall med långa återkomsttider eller att hantera stora regnmängder i underjordiska system är sällan samhällsekonomiskt försvarbart. I stället bör i största mån öppna lösningar användas och naturliga lågpunkter bevaras eller återskapas på andra platser med samma fördröjningskapacitet och utan att skära av större flödesvägar. Genom omsorgsfull planering och utformning av öppna lösningar kan dessa användas mångfunktionellt och därmed nyttjas och bidra med ekosystemtjänster även när det inte regnar.

Förändrade vattenflöden

Förändrade och ökade flöden i vattendrag är en förväntad följd av klimatförändringarna. Genom och förbi Vårgårda rinner Säveån och Kyllingsån som är ett biflöde till Säveån. Risk finns för höga vattenflöden och vissa våtmarker översvämmas årligen vid höga vattenstånd i båda åarna. Säveån har sitt största vattenflöde i december till mars medan minimum ligger på sensommaren.

En översvämningskartering för Säveån och Kyllingsån inom tätorten har gjorts för att identifiera områden som riskerar att drabbas av översvämning vid ett 100-årsflöde i vattendragen. Karteringen visar översvämningsrisker främst längs med Säveån, där Kyllingsån passerar under väg 42 och i våtmarkerna i Kyllingsån uppströms tätortsbebyggelsen. Konsekvenser av översvämning vid höga vattenflöden och åtgärder för att anpassa befintlig och tillkommande bebyggelse ska utredas.

Översvämning i vattendrag sker ofta till följd av snösmältning eller ihållande regn under en längre tid och sällan till följd av skyfall. Risken för att översvämning i vattendragen sammanfaller med översvämning till följd av ett kraftigt skyfall är därmed låg.

Läs mer
Översvämningskartering - Säveån och Kyllingsån, 2022. Karteringen ska användas som underlag i kommande planeringsskeden.

Karta: Översvämningskartering

Högre temperaturer

Värmeböljor kan ge stora konsekvenser för människors hälsa, framförallt barn och äldre. Långvariga värmeperioder kan bland annat öka risken för att smitta sprids genom dricksvattnet. Vattenreningsverken kan därför behöva extra reningssteg för att kunna hindra smitta. Det behövs även platser med skugga och svalka. Grön- och blåstrukturen, parker och träd i gatumiljöer är viktig för anpassning till ett varmare klimat och bidra till att dämpa värmen.

Klimatanpassningsarbete

Klimatförändringarna innebär stora samhällsutmaningar och för ökad resiliens mot klimatrelaterade konsekvenser behöver kommunen förbereda och anpassa sig. Ett arbete med klimatanpassning på ett kommun- och förvaltningsövergripande nivå har påbörjats, och ska ligga till grund för bland annat kommande planering och i alla berörda verksamheters arbete.

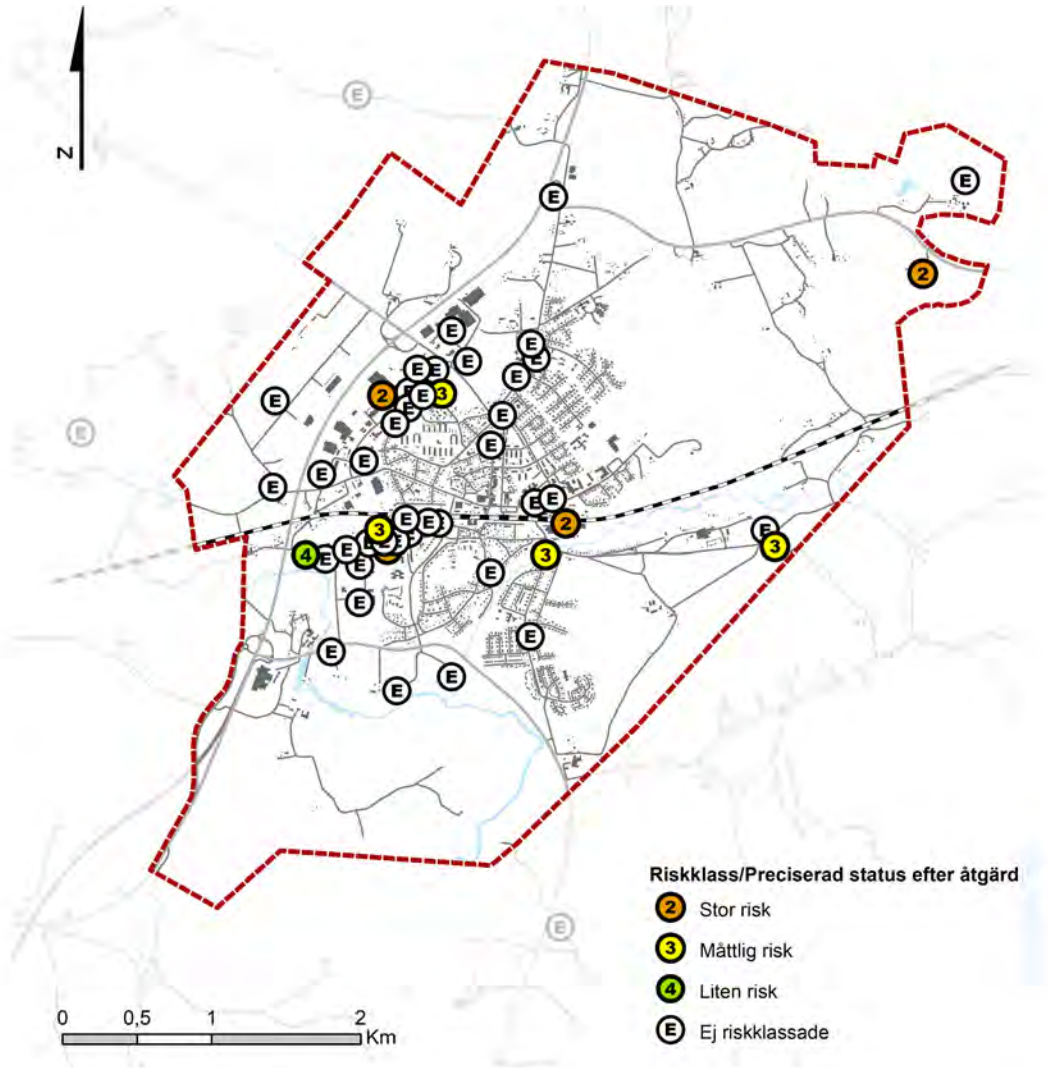
Skred, ras och erosion

Skredrisker kan bland annat finnas utmed Säveån och Kyllingsån. I SGUs kartläggning ”Förutsättningar för skred i finkorning jordart” är större delen av Säveåns strandlinje förbi Vårgårda samt delar av Kyllingsån aktsamhetsområden för skredrisk. SGUs kartläggning ”Stränders eroderbarhet” visar att delar av Säveåns strandlinje har viss eller potentiellt hög eroderbarhet. Dessa förhållanden ska uppmärksammas vid planläggning av bebyggelse eller verksamheter och vid prövning av lov. SGI och SGUs kartläggning ska utgöra underlag för mer detaljerade utredningar vid behov. Den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP 2006) anger att det ska ställas krav på geotekniska utredningar vid exploatering i områden där stabilitetsförhållandena är oklara. Den ökade nederbörden och förändrade vattenflöden kan även att innebära ökade risker för ras, erosion och skred vilket behöver beaktas i utredningar.

Förorenade områden

Inom tätorten finns ett flertal potentiellt förorenade områden. De flesta är ej riskklassade och ligger inom befintliga industriområden, men vissa finns även spridda på andra platser inom tätorten. De utgörs av bland annat nuvarande och tidigare drivmedelshantering, grafisk industri, skjutbana, plantskola, ytbehandling av trä och flygplats. Det finns även ett fåtal områden som har riskklassats.

- Riskklass 1 (mycket stor risk): Inga områden
- Riskklass 2 (stor risk): Tre områden (Gustavsberg, Vårgårda Kromverk och Autoliv. Dessa verksamheter bedriver bland annat ytbehandling av metall, tungmetallgjuteri, garveri och träimpregnering).

Karta: Potentiellt förorenade områden

- Riskklass 3 (måttlig risk): Fyra områden (verkstadsindustri, betong-/cementindustri, textilproduktion och en nedlagd avfallsdeponi).
- Riskklass 4 (liten risk): Ett område (industri).
- 37 ännu ej klassade områden.

Ett av de potentiellt förorenade områdena föreslås som utbyggnadsområde för framtida centrumbebyggelse (vid korsningen Centrumgatan-Stockholmsgatan). Idag ligger här en bensinstation med hantering av olika drivmedel (ej riskklassad). Ytterligare en bensinstation ligger inom föreslaget framtida verksamhetsområde norr om väg 181. Denna bensinstation förutsätts kunna fortsätta bedriva sin verksamhet på platsen.

Planen föreslår också förtätning inom befintliga verksamhetsområden och bostadsområden som kan komma att beröra potentiellt förorenade områden (ej riskklassade). Vid kommande detaljplanering ska förekomsten av eventuella markföroreningar i föreslagna utbyggnadsområden utredas. I de områden där föroreningar påträffas kan det även krävas saneringsåtgärder innan byggnation kan genomföras. Eftersom områden kan vara förorenade utan att det finns något objekt registrerat bör utgångspunkten alltid vara att föroreningar kan förekomma.

Miljöfarlig verksamhet

I Vårgårda tätort finns flera tillståndspliktiga verksamheter (B-anläggningar). Dessa verksamheter kan därmed medföra störningar eller risker för sin omgivning, vilket behöver beaktas i kommande planering.

- Doggy AB
- Villeroy & Boch
- Vårgårda kromverk AB
- Vårgårda Avloppsreningsverk
- Strömbergs Grus
- Skanska Industrial Solutions AB (bergtäkt)
- VH Biogas
- Tumbergs ÅVC

Miljöfarlig verksamhet

I 9 kap. miljöbalken (1998:808) beskrivs vad som avses med miljöfarlig verksamhet. Miljöfarliga verksamheter delas in i fyra grupper: tillståndspliktiga (A- och B-anläggningar), anmälningspliktiga (C-anläggningar) och verksamheter som varken är tillstånds eller anmälningspliktiga. I Miljöprövningsförordningen (2013:251) beskrivs vilka verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Sevesoverksamhet

I Vårgårda kommun finns en Sevesoverksamhet, Skanska Industrial Solutions AB's bergtäkt vid Tumbergs-Galstad, som vid sprängning hanterar explosiva kemikalier och därmed kan utgöra risker för sin omgivning. Verksamheten har tillstånd fram till år 2034. Det generella riskavståndet mellan bergtäkt och bebyggelse är 500 meter, men riskhanteringsavstånd med hänsyn till plats- och verksamhetsspecifika risker och eventuella åtgärder ska utredas i kommande planeringsskede så länge Sevesoverksamhet pågår.

Sevesoverksamhet

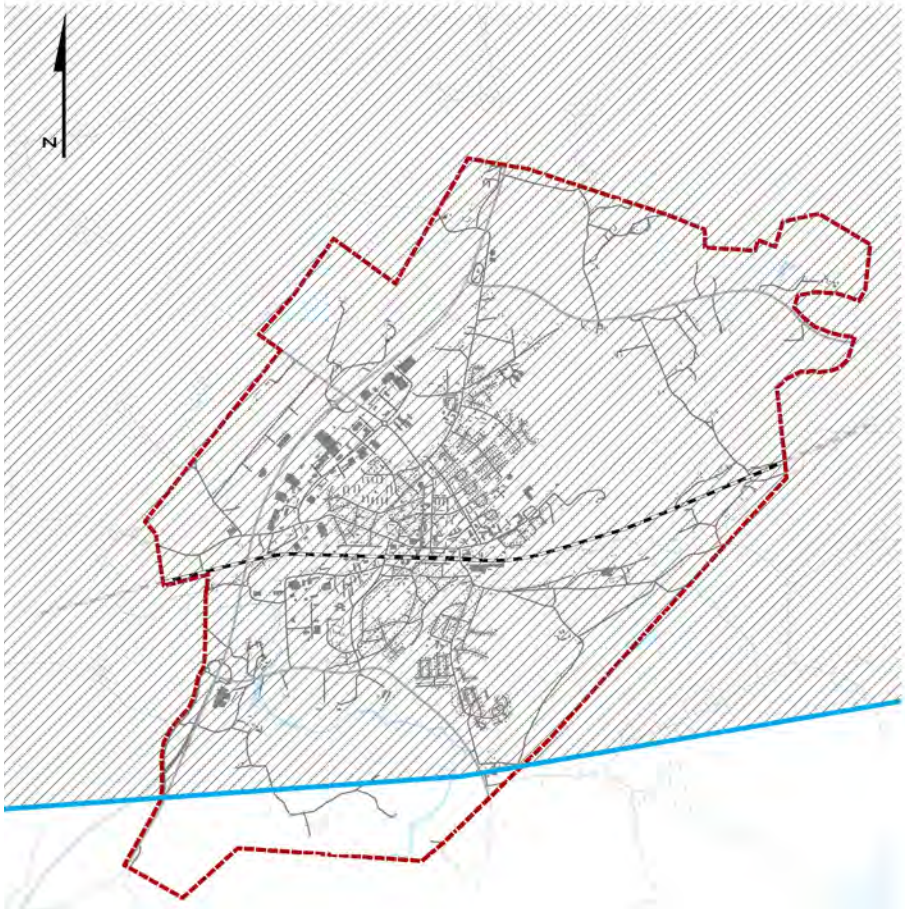
För att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor för människor och miljö har EU antagit det så kallade Sevesodirektivet. Sevesolagstiftningen omfattar lagen (1999:381), förordningen (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, samt miljöbalken (1998:808), lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och plan- och bygglagen (2010:900). Vägledning i samhällsplaneringen ges bl. a. i "Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering" (MSB 793/2015) och i "Bättre plats för arbete" (Boverket, 1995)

Avloppsreningsverk

Hjultorps avloppsreningsverk har tillstånd för att ta hand om avloppsvatten för upp till 9000 personekvivalenter (pe). Boverkets vägledning "Bättre plats för arbete" anger att det generella skyddsavståndet till reningsverk som hanterar upp till 20 000 pe och är 500 meter (se karta under tema Teknisk försörjning) med anledning av störningar i form av främst lukt, men avståndet behöver utredas i varje specifikt fall.

Räddningstjänsten

Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund (AVRF) har idag en obemannad brandstation i centrala Vårgårda, inom en fastighet som är detaljplanelagd för bostäder. I samband med att de centrala delarna av tätorten förtätas bör stationen flyttas till ett bättre läge med hänsyn till insatstid, framkomlighet och ytbehov. En översiktlig lokaliseringsutredning har därför gjorts i samråd med AVRF inom ramen för FÖP. Lokaliseringsutredningen föreslår ny lokalisering strax nordöst om Flaskeberget, inom område som sedan tidigare är detaljplanelagt för verksamheter, med möjliga utryckningsvägar via Entreprenadgatan och Maskinvägen.

Karta: MSA-område för Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsplats

Riksintresse totalförsvaret

Delar av FÖP-området ligger inom Försvarets påverkansområde för luftrum/MSA-område för Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsplats i Linköpings kommun. Kommunen berörs även av påverkansområde för väderradar. För höga objekt gäller att samtliga objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse kan utgöra flygsäkerhetsrisk och begränsa försvarets verksamhet.

Hur riksintresset beaktas

Riksintressets värden bedöms inte påverkas av planens förslag. Kommunen avser att samråda med försvarsmakten, Luftfartsverket och berörda flygplatser i tidiga skeden av plan- och bygglovsärenden som rör etablering av höga objekt.

Miljökvalitetsnormer för luft

För att skydda människors hälsa och miljön har regeringen utfärdat en förordning om miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft (2010:477), som beskriver föroreningsnivåer som inte får överskridas. Frisk luft är även ett av Sveriges 16 miljökvalitetsmål. Mätningar indikerar att luftkvaliteten i Vårgårda kommun är god. Att minska tillkommande biltrafik när tätorten växer genom att skapa förutsättningar för ett hållbart resande och lokalisera transportintensiva verksamheter i utkanten av tätorten är viktiga förutsättning för att bibehålla god luftkvalitet. Konsekvenser för luftkvaliteten ska bedömas i varje detaljplan.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer (MKN)regleras enligt 5 kap. miljöbalken.

Inom varje vattendistrikt finnsfastställda förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för att nå miljökvalitetsnormen.

Enligt förvaltningsplanen ska kommunerna bland annat ha en förvaltningsövergripande planering och genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Läs mer i Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027, Västerhavets vattendistrikt.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormerna för vatten syftar till att skydda vatten från föroreningar, för att långsiktigt skydda miljön och människors hälsa och säkerhet. Miljökvalitetsnormerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god ekologisk status eller potential respektive god kemisk status. MKN finns för både grundvatten- och ytvattenförekomster. Arbetet med att nå god status i vattnet är organiserat genom vattenmyndigheterna, och Vårgårdas vatten tillhör Västerhavets vattenmyndighet.

Kommunen ska i enlighet med gällande Åtgärdsprogram för vatten (Västerhavets vattendistrikt) genomföra planering och åtgärder för att MKN ska kunna följas. För att bedöma risker för försämrad grundvattenstatus och uppfyllandet av miljökvalitetsnormer inom ett område inför detaljplanering och exploatering har kommunen tagit fram en arbetsmetod som ska följas i all kommande planering. En dagvattenplan ska tas fram med riktlinjer för hantering av dagvatten i ny bebyggelse samt åtgärder för att förbättra kapaciteten i befintligt nät, så att MKN ska kunna följas. I kommande planläggning ska dagvattenhanteringen utredas och tillräckliga åtgärder säkerställas, exempelvis genom att begränsa mängden hårdgjorda ytor, verka för lokalt och naturbaserad omhändertagande av dagvatten och bevara ekologiska kantzoner mot vattendrag. Ingen ny verksamhet som gör att MKN för vatten försämras ska tillåtas

Ytvattenförekomster

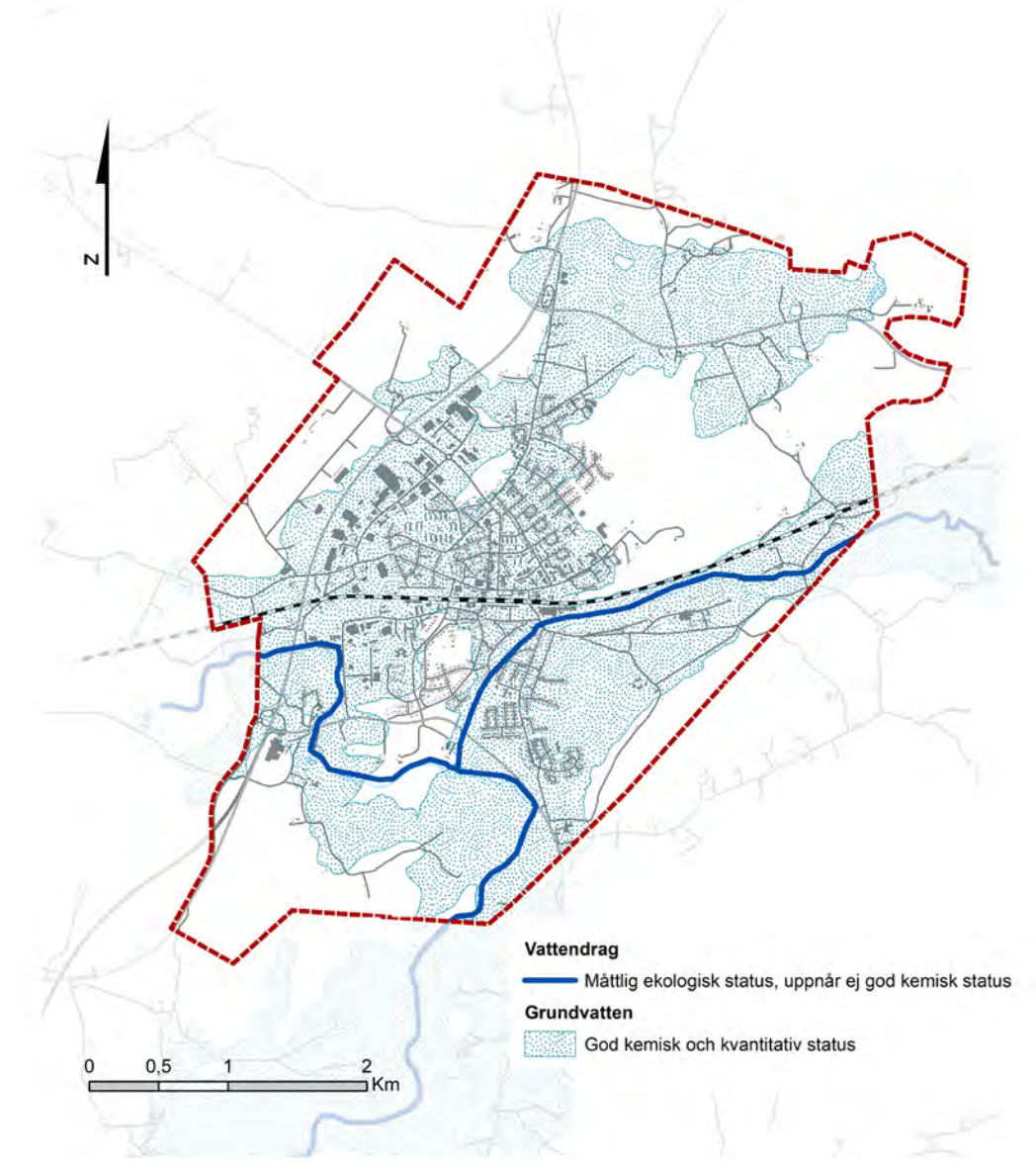
Tre ytvattenförekomster finns inom planområdet för planen: Kyllingsån, samt Säveån som är uppdelad i två separata vattenförekomster upp- och nedströms från Kyllingsåns inflöde (Säveån-Svartåbäckens inflöde till Kyllingsåns inflöde/genom Vårgårda samt Säveån-Vårgårda till Sävens utlopp). Både Säveån och Kyllingsån uppnår måttlig ekologisk status på grund av definitiva vandringshinder och en starkt påverkad strandzon. Mängden näringsämnen visar på god näringsstatus. Den kemiska statusen uppnår ej god status på grund av förhöjda halter av kvicksilver och polybromerade difenyleter i samtliga vattenförekomster. Dessa ämnen finns i förhöjda halter i samtliga ytvattenförekomster i hela Sverige. En annan påverkanskälla är närliggande förorenade områden som tillför miljögifter till vattendragen. Miljökvalitetsnormen är god ekologisk status senast 2021 då problem med konnektiviteten ska vara lösta. Urban markanvändning är en ytterligare påverkanskälla, genom hårdgjorda ytor och utsläpp av dagvatten till vattenförekomsterna. Även stabilitetshöjande åtgärder och schaktning riskerar att påverka status i vattendraget. Det är viktigt att beräkna den kumulativa påverkan från samtliga utsläpp på respektive recipient.

.

Grundvattenförekomster

Grundvattenförekomsten Algutstorp-Horla berör i stort sett hela Vårgårda tätort. Grundvattnet har god kemisk och kvantitativ status, men riskerar en försämring i kemisk status genom betydande påverkan från jordbruk, väg och tätort. Miljökvalitetsnormen anger att grundvattenförekomsten ska bibehålla god kemisk och kvantitativ status för att skydda och garantera tillgången på vatten av god kvalitet. Under den varma sommaren 2018 sjönk vattennivåerna vid vattenuttaget vid Storehagen. För att säkerställa tillräcklig mängd dricksvatten för framtiden utreder kommunen förutsättningarna för att ta upp dricksvatten på ytterligare platser.

Läs mer
Arbetsmetod för riskbedömning av grundvatten, Vårgårdamodellen, 2018

Karta: Status för MKN i grund- och ytvattenförekomster

Inriktningar

- Eftersträva bästa möjliga ljudmiljö vid bostäder, i miljöer för känsliga grupper, (barn, äldre, sjuka) och viktiga mötesplatser.
- Riktvärden enligt 4-5 §§ i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande får övervägas inom centrumbebyggelse, längs huvudgator och Västra stambanan.
- Värna tysta rekreationsområden.
- Undvik bebyggelse i lågpunkter och avrinningsstråk.
- Utforma lågpunkter så att de kan fylla en funktion som översvämningsytor där vattnet kan fördröjas och renas vid kraftiga regn och skyfall.
- Säkerställ översvämningsytor för rening och fördröjning av dagvatten vid planläggning. Dessa ytor kan kombineras med andra funktioner såsom exempelvis skolgård, fotbollsplan, park- eller grönyta.
- Säkerställ framkomlighet på vägar och till entréer i förhållande till avrinningsstråk och områden som riskerar att översvämmas vid kraftiga regn och skyfall.
- Beakta höjdsättning och placering av byggnader i områden som riskerar att översvämmas vid kraftiga regn och skyfall.
- Sträva efter att minska andelen hårdgjorda ytor för att bibehålla infiltrationsmöjligheten och så långt som möjligt minimera avrinningen vid kraftiga regn och skyfall.
- Ta fram dagvattenplan med riktlinjer för hantering av dagvatten i ny bebyggelse samt åtgärder för att förbättra kapaciteten i befintligt nät, samt för att kunna följa MKN för vatten.
- Eftersträva att använda grönytor för mångfunktionella och naturbaserade lösningar som hanterar dagvatten och översvämningar för större områden och i befintlig bebyggelse.
- Tillämpa Länsstyrelsens riktlinjer för riskhantering vid planläggning i närheten av transportleder för farligt gods. Genomför en riskanalys vid planläggning inom ett avstånd av 150 meter från leder där farligt gods transporteras.
- Tillämpa Boverkets och MSBs vägledning och genomför erforderlig riskanalys vid planläggning i närheten av Seveso-verksamhet och miljöfarlig verksamhet.
- Utreda potentiellt förorenade områden vid ändrad markanvändning och vid behov åtgärda så att de inte utgör risk för bostäder och annan känslig markanvändning.
- Påverkan på MKN ska utredas i all detaljplaneläggning och åtgärder säkerställas så att status i vattenförekomster inte riskerar att försämras.
- Verksamheter som riskerar att försämra vattenkvaliteten så att MKN inte uppfylls bör inte medges.

- Eftersträva bibehållen god luftkvalitet genom bedömning av konsekvenser vid framtagande av detaljplan.
- Plan- och lovärenden avseende höga objekt (över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45 meter inom sammanhållen bebyggelse) ska remitteras till Försvarsmakten. Samtliga byggnadsobjekt över 20 meter ska remitteras till Luftfartsverket och berörda flygplatser.
- Ta fram en kommunövergripande klimatanpassningsplan.

Natur- och kulturstigen längs Kyllings mader

AVVÄGNINGAR MELLAN ALLMÄNNA INTRESSEN

Avvägningar mellan allmänna intressen

Vid bedömning av lämplig framtida mark- och vattenanvändning vägs olika intressen mot varandra. Enskilda intressen prövas i efterföljande planering. I vissa fall kan inte alla intressen tillgodoses. I detta kapitel beskrivs kommunens bedömning, där exploateringsintressen har prioriterats högre än allmänna intressen.

Jordbruksmark

Föreslagen tätortsutveckling innebär att jordbruksmark tas i anspråk, framförallt vid exploatering av framtida verksamheter längs E20, men även i viss mån för framtida bostadsbebyggelse.

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Exploatering av jordbruksmark är permanent vilket innebär att marken inte kan användas för livsmedelsproduktion i framtiden. Jordbruksmarkens kvalitet och långsiktiga värde måste därför vägas mot värdet och samhällsnyttan av en exploatering och alternativa lokaliseringar prövas.

Flertalet föreslagna områden för framtida verksamheter berör jordbruksmark. Möjligheten att etablera nya verksamheter i Vårgårda tätort är begränsade, då tätorten omgärdas av höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000), samt ett rekreationsområde med elljusspår öster om tätorten. Det är därför inte möjligt eller lämpligt att planera för nya verksamhetsområden på andra ställen i anslutning till tätorten.

En lokaliseringsutredning har gjorts för att söka alternativa lokaliseringar utanför tätorten för de verksamhetsområden som föreslås. Lokaliseringsutredning utgick från kriterierna:

- Ytanspråk (större än fem hektar)
- Inom 500 meter från större väg med kollektivtrafiklinje (väg 42, 181 och gamla E20 klassats som större vägar)
- Inom 500 meter från trafikplatserna: Hjultorp, Vårgårda och Vårgårda Norra.
- Ej på jordbruksmark

Utredningen resulterade i ett antal möjliga områden utanför tätorten, men samtliga strider mot översiktsplanens viljeriktning att samla verksamhetsområden i anslutning till befintlig tätortsstruktur och vid redan befintlig verksamhetskorridor. Utöver aspekten att det inte går i linje med nuvarande tätortsstruktur saknas även infrastruktur såsom VA. Även om det går att verka för förbättrad kollektivtrafik längs med de större vägarna (väg 42, 182 och gamla E20) finns det stor risk för att arbetskraft ändå kommer välja bilen framför kollektivtrafik på grund av det perifera läget. Verksamheterna kan också gå miste om så kallade kluster- och konkurrenseffekter som stimulerar till innovationer och specialisering. Vårgårda har idag ett starkt näringsliv där de flesta av företagen idag finns lokaliserade i anslutning till Vårgårda tätort och främst befintlig verksamhetskorridor längs E20. Det finns även risk för att nya verksamheter skapar intrång i naturmiljöer och landskap som idag upplevs karaktäristiska för Vårgårdas landsbygd. Att skydda större sammanhängande landsbygdsområden från betydande ingrepp och miljöförändringar är av värde för bland annat utifrån ekologiska aspekter, för jord- och skogsbruket, för boende och verksamma på landsbygden och för natur- och kulturupplevelser.

Efter att förslaget till fördjupad översiktsplan varit utställt på samråd och utifrån lokaliseringsutredningen har omfattningen av den jordbruksmark som föreslås ianspråktas för framtida verksamheter minskats ner, genom att två utbyggnadsområden sydväst om tätorten med något sämre koppling till befintlig tätortsstruktur utgått från planen. Kommunen bedömer dock fortsatt att det är ett väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort då det är en förutsättning för att utveckla Vårgårdas näringsliv. Behovet bedöms inte kunna tillgodoses på ett från allmän synpunkt lika tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Översvämning

Risk för översvämning vid kraftiga regn och höga flöden i vattendragen förekommer i vid några områden som föreslås få förändrad markanvändning.

Kommunen bedömer att översvämningsrisken kan hanteras genom att områdena utformas så att man bibehåller lågpunkternas funktion som översvämningsytor med fördröjning och rening av dagvatten. Ytorna bör utformas som mångfunktionella ytor. Bebyggelse bör inte förläggas till de lägsta punkterna. Se mer under temaområde ”Hälsa, risk och säkerhet”.

Kulturmiljö

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska enligt miljöbalken skyddas och vårdas. Kulturmiljön i Vårgårda är en viktig del av ortens historia och identitet. De kulturhistoriska värdena utgör till stora delar riksintresse för kulturmiljövården. Delar av tätorten har rik förekomst av kända fornlämningar. Därutöver har vissa byggnader och byggnadsmiljöer höga kulturhistoriska värden.

Framtida verksamhetsområde 9 (Karlslund) ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljö. Föreslaget verksamhetsområde kan komma att påverka upplevelsen av kvarnmiljön. Vid planläggning ska denna fråga utredas så att området kan utformas utan påtaglig skada på riksintressets värden.

Framtida verksamhetsområde 9 (Karlslund) och område 8 (Hobergs gränd) omfattar byggnader med höga kulturhistoriska värden. Område 8 omfattas av gällande detaljplaner som medger industriändamål. Vid exploatering bör om möjligt de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna bevaras.

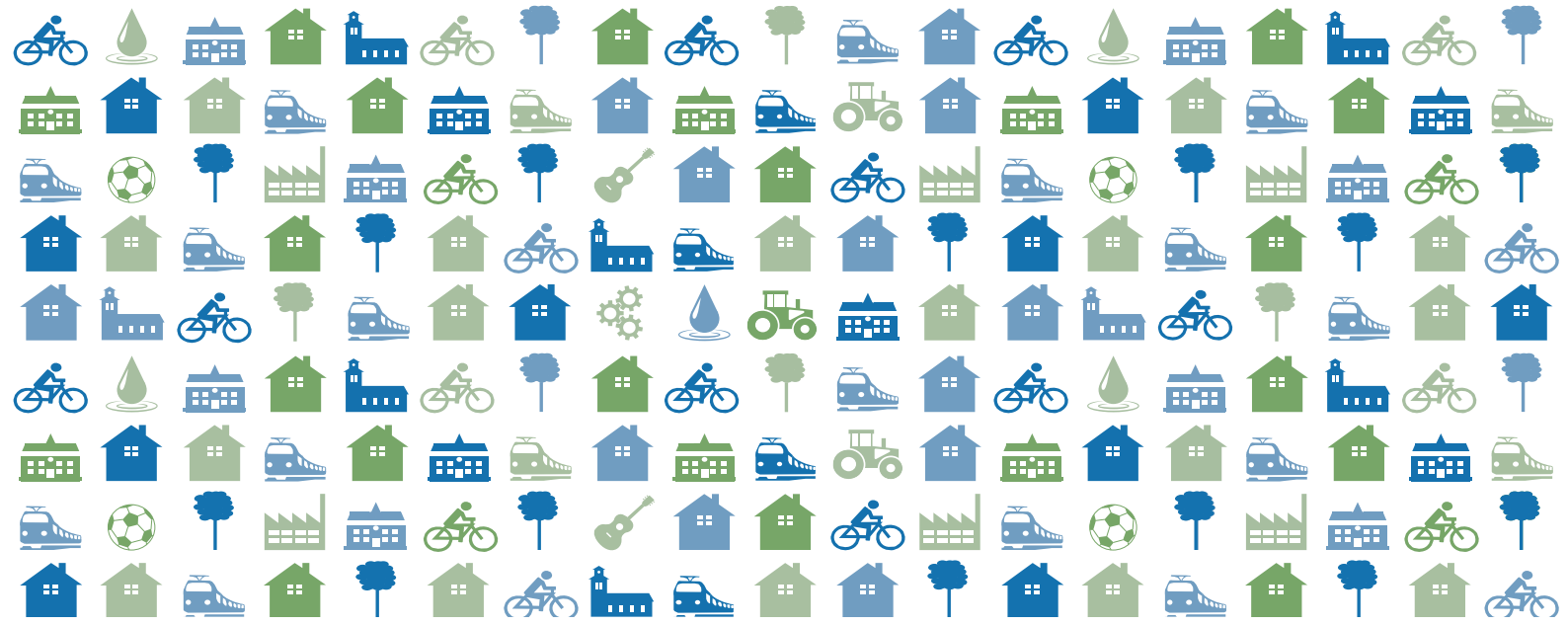
Flera utbyggnadsområden berör kända fornlämningar, särskilt området för framtida bostadsbebyggelse norr om Fagrabovägen och framtida verksamhetsområde 3, väster om E20. Kommunen bedömer att hänsyn till fornlämningarna kan hanteras vid efterföljande detaljplaner och bygglov. Nya bostäder kan tillkomma i den mån det är möjligt utifrån förekomsten av fornlämningar.

Natur

Merparten av föreslagna utbyggnadsområden tar i anspråk mark som utgör någon form av natur. Undantag är förtätning av centrum och viss komplettering av befintlig bebyggelse inom och i anslutning till tätorten. Utbyggnad av framtida verksamhetsområde (område 3) väster om E20 kan innebära påverkan på höga naturvärden. Kommunen bedömer att det är angeläget att ge förutsättningar för näringslivet att utvecklas samt skapa fler arbetstillfällen. Frågan om påverkan på naturvärden kommer att hanteras i detaljplaneprocessen.

Ibland föreslås befintlig bebyggelse kompletteras genom att mindre gröna ytor bebyggs, exempelvis vid Hallaberget. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Närheten till stationen ger förutsättningar för hållbart resande till en stor arbetsmarknadsregion.

GENOMFÖRANDE

Genomförande

När den fördjupade översiktsplanen vunnit laga kraft och fram till år 2040 ska planen genomföras och användas, genom exempelvis detaljplanering, bygglovsgivning, framtagande av ytterligare planeringsunderlag och andra åtgärder.

Utbyggnad och planering

Genomförandet av intentioner och föreslagen utbyggnad i den fördjupade översiktsplanen kommer att ske över lång tid. Planeringshorisonten är långsiktig, fram till 2040, och är satt utifrån vad som är realistiskt att planera för framåt i tiden. Planen redovisar även reservområden som på ännu längre sikt kan bli aktuella för utbyggnad, för att säkerställa att tätorten kan fortsätta växa.

Kommunens antagna vision om 13 000 invånare 2027 och den ökning av invånarantalet som förutspås i befolkningsprognosen innebär att omkring 80–90 bostäder behöver tillkomma årligen i Vårgårda tätort fram till år 2027. En framskrivning av visionens befolkningsmål ger 15 000 invånare år 2040, och kommunen behöver i så fall fortsätta att planera för nästan 70 bostäder per år i Vårgårda tätort, cirka 870 bostäder perioden 2027–2040.

Fagrabo är det större utbyggnadsområdet för bostäder som föreslås i den fördjupade översiktsplanen, med cirka 1170 bostadsenheter enligt det antagna planprogrammet. Utbyggnaden planeras att ske etappvis med utgångspunkt i befintlig infra- och bebyggelsestruktur i väst för att växa med en ändamålsenlig struktur. Detaljplanering pågår av de första etapperna av Fagrabo. Det gäller även flertalet av övriga områden för framtida bostäder inom planområdet.

Den föreslagna utbyggnaden av verksamhetsområden är uppdelad i två olika tidshorisonter, med grund i huvudsakligen områdenas läge i förhållande till befintlig infra- och bebyggelsestruktur och därmed möjligheten att hushålla med befintliga resurser. De områden som föreslås på längre sikt har en något svagare koppling till befintlig tätort och bör därför utvecklas först efter att övriga alternativ byggts ut och förtätats.

Över lag är utbyggnadstakten för verksamhets- såväl som bostadsområden beroende av behov och efterfrågan, men även markägoförhållanden är en avgörande faktor. Kommunen har planmonopol men för att ett genomförande ska kunna ske där marken är privatägd krävs samverkan mellan markägare och kommun. För att möjliggöra ett genomförande av planen behövs en aktiv markpolitik med förvärv av mark i strategiska områden där kommunen inte redan är markägare, och en aktiv samverkan mellan kommun och övriga fastighetsägare, exploatörer och intressenter.

Vid planering av nya bostäder är det angeläget att behovet av samhällsservice av olika slag utreds och att planering sker parallellt. I takt med utbyggnad av nya områden behöver det kommunala verksamhetsområdet för VA utvidgas.

För att kommunen ska ha en planberedskap när behov uppstår behöver planering av nya områden ske i tid och med ett långsiktigt perspektiv, men med flexibilitet för att kunna möta förändrade behov, efterfrågan och utmaningar i form av bland annat anpassningar till ett förändrat klimat.

Fördjupade planeringsunderlag

Den fördjupade översiktsplanen är ett övergripande styrdokument, och för att ett genomförande ska bli möjligt behövs i de flesta fall vidare utredningar och preciseringar. Detta görs både i efterföljande detaljplanering, som är det främsta verktyget för att reglera markanvändningen utifrån intentionerna i den fördjupade översiktsplanen, och genom att ta fram fördjupande planeringsunderlag och styrdokument.

I kommande arbete med att genomföra de förslag och inriktningar som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen kommer följande fördjupade planeringsunderlag att behöva tas fram, utöver kommande detaljplaner och därtill kopplade underlag:

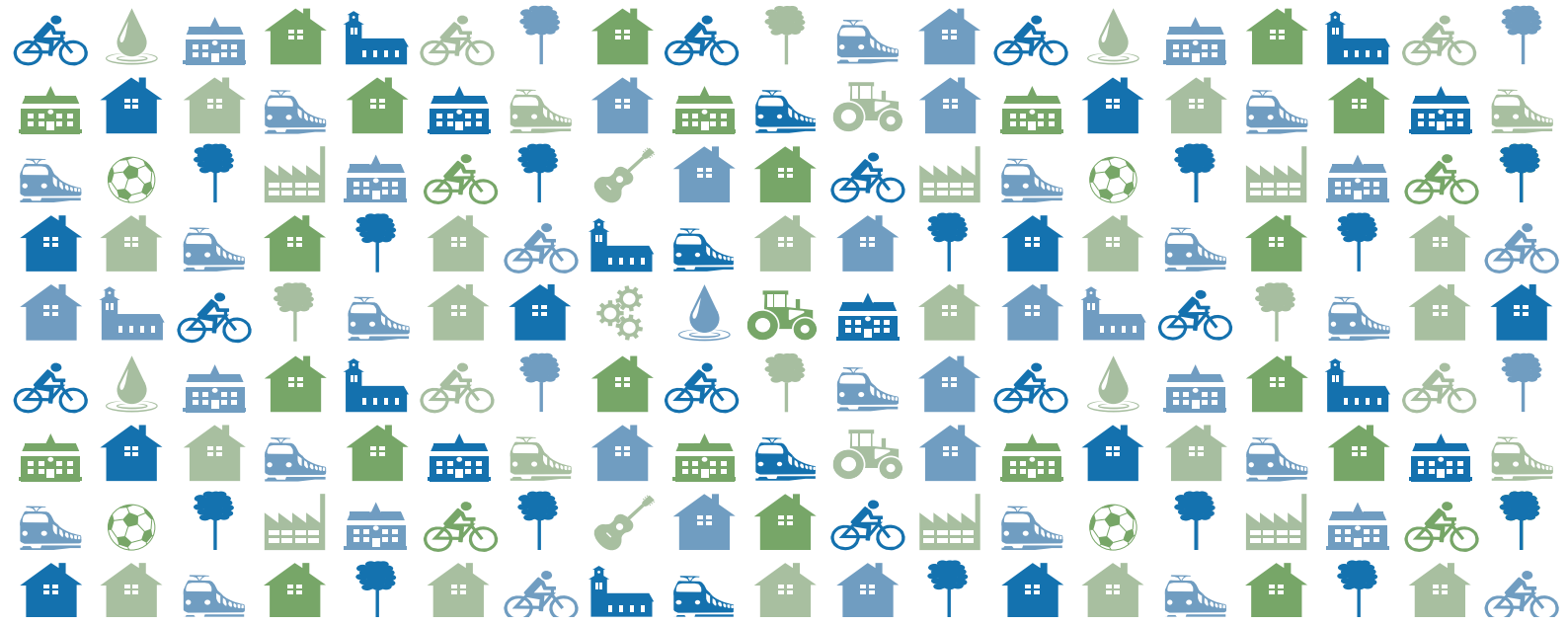
- Gång- och cykelplan (under arbete)
- VA-plan (under arbete)
- Grönstrukturplan med åtgärder och vägledning för skötsel och utveckling av grönstrukturen med utgångspunkt i underlaget ”Utredningsskisser Grönstruktur Vårgårda”, för ytterligare stöd i kommande planering och andra åtgärder utanför plan- och bygglagens ramar
- Kartläggning och plan för klimatanpassning
- Markstrategi, som visar och ger stöd i önskad utveckling av strategiska förvärv, byten och försäljning av mark

- Riktlinjer för ekologiska kompensationsåtgärder och kompensation för ianspråktagen skogs- och jordbruksmark ur ett ekosystemperspektiv i samband med exploatering
- Dagvattenplan med riktlinjer som utgör stöd för hantering av dagvatten i detaljplan och bygglov, och i arbete med kapacitetsförbättring i befintligt dagvattennät

Även konkreta åtgärder kommer att behöva göras och därmed budgeteras för, för att förverkliga intentionerna i den fördjupade översiktsplanen. Innan ett genomförande behöver åtgärderna utredas, konsekvensbedömas och projekteras ytterligare. Flera av åtgärderna kräver dialog och samarbete med andra aktörer, såsom Trafikverket, Västtrafik, Länsstyrelsen och fastighetsägare. Här följer ett urval av de viktigaste åtgärderna ur planen:

- Utvidgning av kommunalt verksamhetsområde för VA i takt med exploatering av nya områden
- Utveckling av rekreationsstråk längs Kyllingsån och Säveån med hänsyn till rekreations- och naturvärden
- Utveckling av området vid Kyllings mader i naturvårds- och rekreationssyfte
- Skötsel och utveckling av parker, grönområden och friluftsområden ur ett ekosystemperspektiv
- Ny industriväg mellan Wallentinsvägen och Åleden
- Utveckling av resecentrum och förbättrad gångtunnel under järnvägen vid stationsområdet
- Gång- och cykelbro över Västra stambanan mellan Kesberget och Tånga
- Gångbro över Vänersborgsvägen som kopplar samman grönområden och gröna stråk
- Arbete med gestaltning och utformning av representativa vägmiljöer och entrépunkter till tätorten

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Samhällsbyggnadsenheten
Olof Franzén
Planarkitekt
010-224 47 13
olof.franzen@lansstyrelsen.se

Vårgårda kommun
kommunen@vargarda.se

Granskning om förslag till fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vårgårda kommun

Granskningshandlingar daterade 2022-07-05

Inledning

Vårgårda kommun har ställt ut fördjupad översiktsplan på granskning.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),

2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,

3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,

4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av den fördjupade översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Trafikverket och Statens geotekniska institut. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer utifrån de ingripandegrunder som finns med stöd av 11 kap. 10§ PBL att de synpunkter som lyftes i samrådsskedet gäller luftkvalitet, farligt gods och skyfall har hanterats i granskningshandlingen. Däremot kvarstår Länsstyrelsens synpunkter kring frågan om hur miljökvalitetsnormerna för vatten ska tillvaratas i fortsatt planering. Vidare saknar Länsstyrelsen en bedömning av påverkan från en utökad verksamhet för avloppsreningsverket.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Kommunen behöver fortfarande utveckla resonemangen kring hur icke-försämringskravet kommer att följas vid den fortsatta utvecklingen av kommunen. I synnerhet då planförslaget föreslår en omfattande utbyggnad av verksamhetsområden. Icke-försämringskravet avser kvalitetsfaktorerna för respektive påverkad vattenförekomst och är inte nödvändigtvis enbart en jämförelse mellan en detaljplans framtida och nuvarande situation. Av den fördjupade översiktsplanen framgår att kommunen avser att ta fram en dagvattenplan med riktlinjer för hantering av dagvatten i ny bebyggelse samt åtgärder för att förbättra kapaciteten i befintligt nät. Länsstyrelsen hade gärna sett att en sådan strategi utgjort en del av den fördjupade översiktsplanen för att kunna vara ett stöd i de kommande detaljplaneprocesserna.

Hälsa och säkerhet

Reningsverket

I samrådsskedet lyfte Länsstyrelsen att skyddsavståndet 500 meter gälla i stället för 300 meter då avloppsreningsverket hanterar fler än 5000 personekvivalenter och att både planen och miljökonsekvensbeskrivningen bör därför uppdateras. Länsstyrelsen kan inte se att handlingarna har uppdaterats. Synpunkten kvarstår därför.

Trafikbuller och vibrationer

Kommunen har kompletterat textstycket om buller genom att lyfta eventuella problem med vibrationer längs med större trafikleder. Länsstyrelsen

anser för tydlighetens skull att även järnvägen som buller- och vibrationskälla bör nämnas i detta sammanhang.

Beredning

Detta yttrande har beslutats av funktionschef Nina Kiani Janson efter föredragning av planarkitekt Olof Franzén. Företrädare för miljöskyddsavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Nina Kiani Janson

Olof Franzén

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

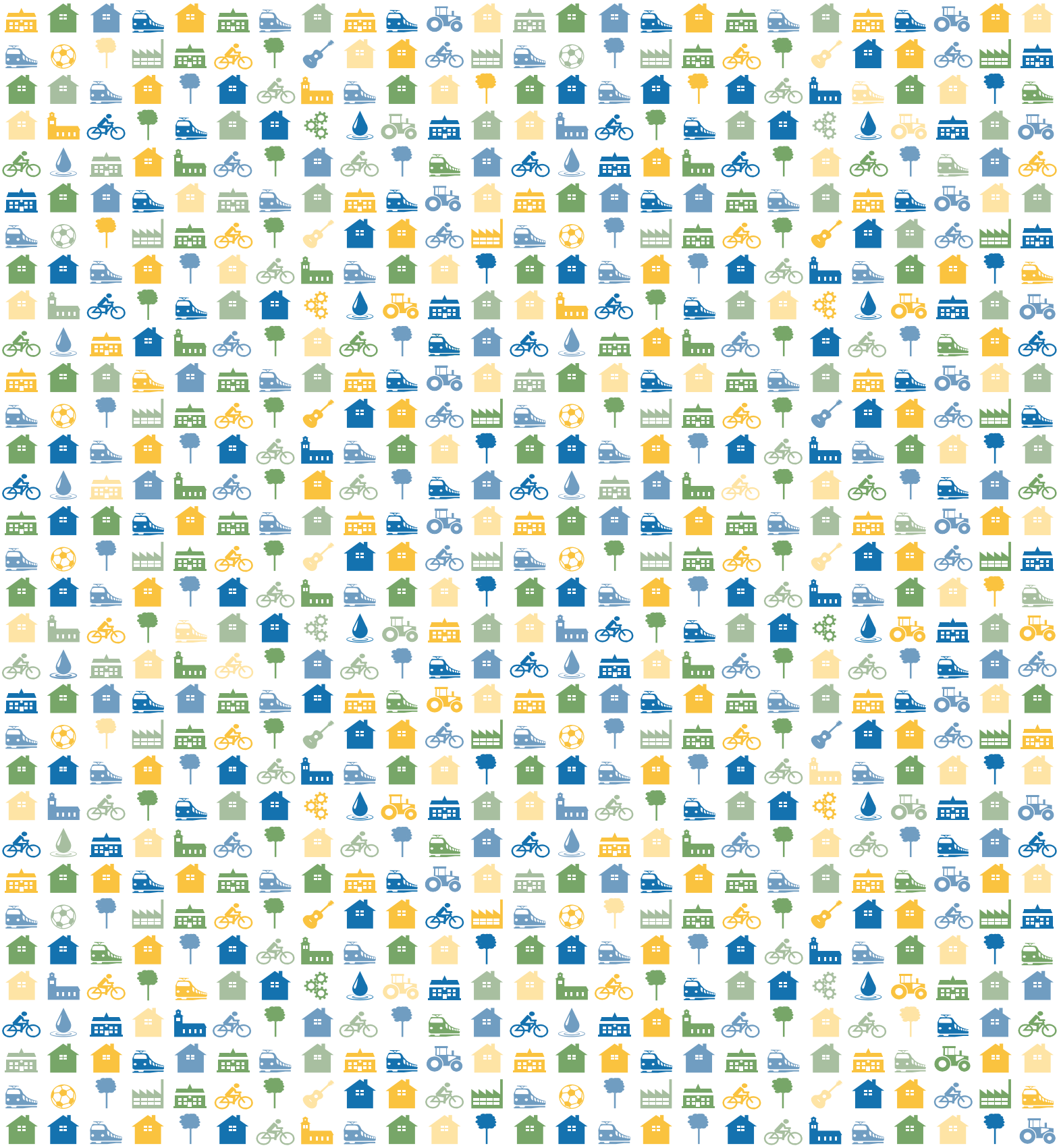
Yttranden för kännedom från:
SGI daterat 2022-09-07
Trafikverkets yttrande 2022-08-31

Kopia till:
Statens Geotekniska Institut
Trafikverket

Länsstyrelsen/
Enheten för samhällsskydd och beredskap, Linda Tofeldt
Miljöskyddsavdelningen, Jesper Andersson
Samhällsbyggnadsenheten, Torbjörn Sahl, Nina Kiani Janson
Vattenavdelningen, Jonathan Svedin

Meddelande 23

Vårgårda
Vision&Tradition

Fördjupning av översiktsplanen

Småstaden Vårgårda 2040

Särskilt utlåtande

Vårgårda kommun

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

1.1 Om det särskilda utlåtandet 3
1.2 Om granskningen 3
1.3 Ändringar efter granskningen 4

2 Inkomna yttranden 5

3 Statliga, regionala och mellankommunala myndigheter, bolag med flera 6

3.1 Länsstyrelsen Västra Götaland 6
3.2 Trafikverket 8
3.3 Luftfartsverket 9
3.4 Lantmäteriet 9
3.5 Statens geotekniska institut 9
3.6 Skogsstyrelsen 10
3.7 Svenska kraftnät 10
3.8 Svenska kyrkan, Vårgårda pastorat 11
3.9 Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund 11
3.10 Vattenfall Eldistribution 12

4 Kommuner 13

4.1 Bollebygds kommun 13
4.2 Essunga kommun 13
4.3 Herrljunga kommun 13

5 Privatpersoner 13

5.1 Privatperson 1 13
5.2 Privatperson 2 14
5.3 Privatperson 3 14
5.4 Privatperson 4 15
5.5 Privatperson 5 16
5.6 Privatperson 6 17
5.7 Privatperson 7 18

1 Inledning

1.1 Om det särskilda utlåtandet

Kommunen ska enligt plan- och bygglagen efter granskningstiden sammanställa de synpunkter som kommit in samt redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till i ett särskilt utlåtande. Om synpunkter som inkommit under granskningstiden inte kan tillgodoses i planförslaget ska detta särskilt motiveras. Om planförslaget ändras väsentligt efter granskningstiden ska kommunen låta förslaget granskas på nytt.

Det särskilda utlåtandet ska biläggas den fördjupade översiktsplanen. Länsstyrelsens granskningsyttrande ska, utöver att redovisas och bemötas i det särskilda utlåtandet, även läggas till planen vid antagande.

I detta särskilda utlåtande redovisas och bemöts samtliga yttranden som inkommit under granskningstiden. I vissa fall har yttrandena kortats ner och sammanfattats, utom Länsstyrelsens yttrande som redovisas i sin helhet. De ändringar som framförda synpunkter har gett anledning till sammanfattas inledningsvis.

Samtliga inkomna yttranden i sin helhet finns att begära ut hos kommunen.

1.2 Om granskningen

Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Småstaden Vårgårda 2040 har varit föremål för granskning under perioden 2022-07-06 till 2022-09-07. Granskningen har genomförts i enlighet med plan- och bygglagens (PBL) tredje kapitel.

Under granskningsperioden har planhandlingarna funnits tillgängliga på Vårgårda kommuns hemsida och i kommunhusets foajé tillsammans med en utställning som presenterat planens huvuddrag. Även en digital kortversion av planen (StoryMap) har funnits tillgänglig. Granskningen har kungjorts i Alingsås tidning och på kommunens anslagstavla, och annonserats i kommunhusets foajé och på biblioteket i Vårgårda.

Granskningshandlingarna har sänts till myndigheter, statliga och regionala organ, grannkommuner, politiska partier och berörda föreningar och byalag enligt sändlista.

Tre öppet hus-tillfällen för allmänheten har hållits, då utställningen av planförslaget i kommunhusets foajé bemannats av tjänstepersoner och politiker som arbetat med planen. Vid åtta tillfällen har en bemannad utställning funnits på plats på Tånga hed i samband med partiledarutfrågningarna i augusti 2022.

Under granskningstiden har totalt 20 yttranden inkommit, varav 13 yttranden från myndigheter, mellankommunala förbund och bolag samt grannkommuner och 7 yttranden från privatpersoner.

1.3 Ändringar efter granskningen

Inför antagande har följande till ändringar gjorts i förslag till fördjupning av översiktsplanen, utöver mindre redaktionella justeringar.

- Mark- och vattenanvändningskartan har justerats avseende befintlig mark- och vattenanvändning (befintligt verksamhetsområde söder om Skarins väg samt kulturmiljö runt Kullings-Skövde)
- Föreslagen framtida fritidsanläggning söder om Skarins väg har utgått från planen, och befintlig markanvändning (natur samt verksamheter) kvarstår i mark- och vattenanvändningskartan
- Beskrivning av framtida verksamhetsområden Tumberg och Norr om Flygaren etapp 1 har förtydligats avseende lämplig verksamhet med hänsyn till läge och störningar
- Ny lokalisering av brandstation föreslås inom område söder om Skarins väg, som idag är detaljplanelagd för verksamheter, istället för inom framtida verksamhetsområde vid avloppsreningsverket
- Planen har förtydligats avseende generellt skyddsavstånd från avloppsreningsverket
- Beskrivning av MKN för vatten har flyttats från tema Grönstruktur till Hälsa, risk och säkerhet och förtydligats avseende åtgärder för att nå MKN
- Planen har förtydligats avseende risk för vibrationer från större trafikleder
- Planen har förtydligats avseende ansvar för ledningsflytt (nätkoncession)
- Vikten av närhet till tätortsnära natur för barn och unga har förtydligats ytterligare i planen.

2 Inkomna yttranden

	Inkomna yttranden	Erinran
1	Länsstyrelsen Västra Götaland	Med erinran
2	Trafikverket	Utan erinran
3	Luftfartsverket	Utan erinran
4	Lantmäteriet	Utan erinran
5	Statens geotekniska institut	Utan erinran
6	Skogsstyrelsen	Utan erinran
7	Svenska kraftnät	Med erinran
8	Svenska kyrkan, Vårgårda pastorat	Med erinran
9	Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund	Med erinran
10	Vattenfall Eldistribution	Utan erinran
11	Bollebygds kommun	Utan erinran
12	Essunga kommun	Utan erinran
13	Herrljunga kommun	Utan erinran
14	Privatperson 1	Med erinran
15	Privatperson 2	Med erinran
16	Privatperson 3	Med erinran
17	Privatperson 4	Med erinran
18	Privatperson 5	Med erinran
19	Privatperson 6	Med erinran
20	Privatperson 7	Med erinran

3 Statliga, regionala och mellankommunala myndigheter, bolag med flera

3.1 Länsstyrelsen Västra Götaland

Vårgårda kommun har ställt ut fördjupad översiktsplan på granskning.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av den fördjupade översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Trafikverket och Statens geotekniska institut. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer utifrån de ingripandegrunder som finns med stöd av 11 kap. 10§ PBL att de synpunkter som lyftes i samrådsskedet gäller luftkvalitet, farligt gods och skyfall har hanterats i granskningshandlingen. Däremot kvarstår Länsstyrelsens synpunkter kring frågan om hur miljökvalitetsnormerna för vatten ska tillvaratas i fortsatt planering. Vidare saknar Länsstyrelsen en bedömning av påverkan från en utökad verksamhet för avloppsreningsverket.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Kommunen behöver fortfarande utveckla resonemangen kring hur icke-försämringskravet kommer att följas vid den fortsatta utvecklingen av kommunen. I synnerhet då planförslaget föreslår en omfattande utbyggnad av verksamhetsområden. Icke-försämringskravet avser kvalitetsfaktorerna för respektive påverkad vattenförekomst och är inte nödvändigtvis enbart en jämförelse mellan en detaljplans framtida och nuvarande situation. Av den fördjupade översiktsplanen framgår att kommunen avser att ta fram en dagvattenplan med riktlinjer för hantering av dagvatten i ny bebyggelse samt åtgärder för att förbättra kapaciteten i befintligt nät. Länsstyrelsen hade gärna sett att en sådan strategi utgjort en del av den fördjupade översiktsplanen för att kunna vara ett stöd i de kommande detaljplaneprocesserna.

Kommentar:

Planförslaget har uppdaterats med tydligare beskrivning och resonemang för MKN för vatten, som bl. a. tydligare beskriver kopplingen mellan kommunens planering och åtgärderna för att kunna följa MKN i Västerhavets vattendistrikts Åtgärdsprogram för vatten.

Kommunen arbetar sedan 2018 utifrån en arbetsmodell för att bedöma risker för försämrad grundvattenstatus och uppfyllandet av MKN inför detaljplanering och exploatering, och arbetar sedan 2020 med en VA-plan innehållandes en VA-strategi där ställningstaganden och riktlinjer för dagvattenhantering kommer att ingå. Denna kommer att utgöra vägledning i kommande detaljplaneprocesser, men då den inte ännu är antagen är inriktningen i den fördjupade översiktsplanen mer övergripande och hänvisar istället till kommande riktlinjer samt Västerhavets vattendistrikts åtgärdsprogram.

Hälsa och säkerhet

Reningsverket

I samrådsskedet lyfte Länsstyrelsen att skyddsavståndet 500 meter gälla i stället för 300 meter då avloppsreningsverket hanterar fler än 5000 personekvivalenter och att både planen och miljökonsekvensbeskrivningen bör därför uppdateras. Länsstyrelsen kan inte se att handlingarna har uppdaterats. Synpunkten kvarstår därför.

Kommentar:

Planen har mellan samråd och granskning uppdaterats med skyddsavstånd om 500 m för reningsverk i karta (s. 85 i granskningshandling). Även miljökonsekvensbeskrivningen har uppdaterats med skyddsavståndet 500 m

(s. 60 i granskningshandling MKB). Inför antagande har reningsverkets kapacitet förtydligats under avsnitt ”Vattenförsörjning och avlopp” i tematisk inriktning ”Teknisk försörjning” och skyddsavståndet förtydligats under tematisk inriktning ”Hälsa, risk och säkerhet” samt i beskrivning av föreslaget utbyggnadsområde 11 – Hjultorps ängar samt norr om reningsverket.

Trafikbuller och vibrationer

Kommunen har kompletterat textstycket om buller genom att lyfta eventuella problem med vibrationer längs med större trafikleder. Länsstyrelsen anser för tydlighetens skull att även järnvägen som buller- och vibrationskälla bör nämnas i detta sammanhang.

Kommentar:

Järnvägen som buller- och vibrationskälla har förtydligats i enlighet med synpunkten.

3.2 Trafikverket

Trafik

Trafikverket saknade i samrådet en sammantagen analys av förväntad trafikalstring till följd av föreslagen exploatering och en bedömning av påverkan på det statliga vägnätet. I samrådsredogörelsen anges att en översiktlig analys av förväntade trafikökningar fram till 2040 och kapacitet i högt belastade korsningspunkter tagits fram, som inte tyder på kapacitetsproblem. Trafikverket har inte tagit del av analysen, men är positiva till att en sådan utförts. Kapacitetsfrågan får därmed studeras vidare i kommande detaljplanering.

Kommunalt huvudmannaskap

Dialog fortsätter mellan Trafikverket och Vårgårda kommun avseende övertagande av väghållarskapet för vissa statliga vägar. Trafikverket anser att den i handlingarna redovisade centrumutvecklingen kommer att underlättas om ett övertagande av väghållarskapet sker. Fram till dess kommer Trafikverket fortsätta bevaka påverkan på det statliga vägnätet.

Stationsområdet

I FÖP anges att för ett genomförande av framtida resecentrum krävs bl. a. god dialog med Trafikverket. Trafikverket instämmer och ser fram emot fortsatt dialog i frågan.

Nya kopplingar som korsar Västra stambanan

I och med att Västra stambanan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T-nätet behöver kommunen föra dialog med berörda statliga myndigheter vid förändrad markanvändning eller prövning av andra tillstånd

som kan komma att påverka riksintressenas värden. I mark- och vattenanvändningskartan visas nya kopplingar som korsar järnvägen. Trafikverket ka inte ta ställning till dessa önskemål i nuläget utan frågan får diskuteras vidare i framtiden.

Sammantagen bedömning
Trafikverket är positiva till att Vårgårda kommun tar fram en FÖP för Vårgårda tätort. Det är positivt att ett underlag tagits fram som redovisar den förväntade trafikökningen och att denna inte förväntas leda till kapacitetsproblem i vägnätet.

Så länge det nuvarande statliga väghållarskapet består i Vårgårda tätort kommer anpassningar av den önskade utvecklingen till dessa förutsättningar att krävas i kommande planering. Trafikverket är mycket positiva till ett överlämnande av väghållarskapet i delar av det statliga vägnätet i Vårgårda.

Föreslagen utveckling av stationsområdet och uppförande av nya kopplingar som korsar järnvägen diskuteras vidare med Trafikverket i en framtid.

Kommentar:

Noterat. Kommunen avser föra dialog och samverka med Trafikverket i nämnda processer.

3.3 Luftfartsverket

Luftfartsverket har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot översiktsplanen.

Kommentar:

Noterat.

3.4 Lantmäteriet

Lantmäteriet har inga synpunkter på planförslaget.

Kommentar:

Noterat.

3.5 Statens geotekniska institut

SGI ansåg i samrådsskedet att i en översiktsplan för eventuella riskområden tydligt redovisas och en strategi över hur dessa ska utredas i framtida planeringsskeden tillfogas planen. Planen har sedan samråd kompletterats en redovisning av områden med förutsättningar för försämrad säkerhet med hänsyn till skred och ras, erosion, översvämning, områden med begränsad byggbarhet till följd av komplicerade geotekniska förhållanden. I MKB redovisas en översiktlig bedömning av hur klimatförändringar kan påverka

de geotekniska förutsättningarna samt risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion.

SIG tycker att redovisningen är utförlig och fullt tillräcklig för översiktsplaneringen.

Kommentar:

Noterat.

3.6 Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på presenterat förslag.

Kommentar

Noterat.

3.7 Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har en 400 kV-ledning tillhörande transmissionsnätet som sträcker sig längs sydöstra gränsen av FÖP-området. Ledningen ligger dock utanför planområdet.

Transmissionsnätet för el är ett essentiellt planeringsunderlag för kommunalt planeringsarbete både ur perspektivet att befintligt transmissionsnät är samhällsviktig infrastruktur som tryggar Sveriges energiförsörjning, men också en förutsättning för storskalig samhällsplanering.

På s. 84 skriver kommunen att det behövs ”flytta eller markförlägga elledningar i samband med exploatering av framtida utbyggnadsområden för ett effektivt markutnyttjande. Berör framför allt framtida verksamhetsområden längs E20.”. Svenska kraftnät vill uppmärksamma kommunen på att markförläggning av transmissionsnätsledningar sällan är tekniskt möjligt och att frågan ägs av Svenska kraftnät. Det är vidare Energimarknadsinspektionen som beslutar om koncession för kraftledningar. Skrivningen i kommunens översiktsplan kan därmed bli missvisande och statens respektive kommunens roller bör förtydligas.

Det är av stort allmänt intresse att inte hinder för underhåll eller utbyggnad av Svenska kraftnäts ledningar byggs upp. Svenska kraftnät ser det som positivt att verksamheter planeras så långt bort från ledningarna som möjligt. När det gäller brandfarliga ämnen finns krav på avstånd, se Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

Kommentar:

Det är i kommunens intresse att ledningar flyttas eller markförläggs när så är motiverat med hänsyn till hälsa och säkerhet i samband med planering av nya områden och i den mån det är möjligt utan att en trygg elförsörjningen äventyras. Skrivningen berör del av region- och lokalnätet som passerar

genom norra delen av tätorten och väster om E20, och inte transmissionsnätet som passerar utanför planområdet. Skrivningen har omformulerats för att tydliggöra avsikt, roller och ansvar.

3.8 Svenska kyrkan, Vårgårda pastorat

Vårgårda pastorat ser det som mycket positivt att tätorten kan ge plats åt fler boenden och att det finns en god planering för framtiden.

I planförslaget står att marken väster om Kullings-Skövde kyrkogård är lämplig för bostäder (område 2). Som huvudman för begravningsverksamheten har Vårgårda pastorat under våren 2022 fått i uppgift att säkerställa att det finns tillräckliga ytor för begravningsplatser.

Kullings-Skövde kyrkogård har idag tillräckligt utrymme för ett antal år framöver, men kommer att behöva utvidgas västerut – på den mark som pastoratet idag äger. Detta bör tas med i det fortsatta arbetet med fördjupad översiktsplan.

Även vid Algutstorps kyrka finns det inom 10-20 år troligen behov av att utnyttja den mark som pastoratet äger norr och öster om kyrkogården för nya gravkvarter utanför dagens kyrkomur.

Gällande området inom riksintresse för kulturmiljö runt Algutstorps kyrka behöver det vara tydligare hur nya byggnader kan infogas. Vid byggnation på Såningsvägen/Skålvägen i Fridhem, var det tydligt att det inte skulle ske någon mer förtätning och nybyggnation mot Algutstorps kyrka.

Kommentar:

Gränsen för befintlig markanvändning för ”Kulturmiljö” har justerats så att den omfattar hela kyrkans fastighet. Behovet av begravningsplatser har förts in i planhandlingen under beskrivning av kyrkans verksamhet inom markanvändningen ”Kulturmiljö”. Det påverkar dock inte det föreslagna framtida området för bostäder (område 2) som ligger norr om kyrkans mark.

Bebyggelsen i Algutstorp regleras i gällande detaljplan, och den fördjupade översiktsplanen föreslår inte ny bebyggelse mot Algutstorps kyrka.

3.9 Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund

Den fördjupade översiktsplanen föreslår nylokalisering av brandstation vid reningsverket. Räddningstjänsten anser att denna placering är mycket olämplig på grund av anspänningstid, expansion av bostäder och arbetstillfällen samt insatstid. Nylokalisering av brandstation vid reningsverket, södra delen av Vårgårda, medför att cirka 25% av nuvarande personal inte kan infinna sig inom 5 minuter från deras bostäder. Framtida bostads- och verksamhetsområden enligt den fördjupade översiktsplanen

föreslås främst i nordöstra delarna av tätorten vilket kommer innebära längre anspänningstider än 5 minuter. Under 2022 har räddningstjänsten åtagits sig uppdraget att bistå med utrymning med höjdfordon för flertalet byggnader. Byggreglerna anger att detta ska kunna ske inom 10 minuter. Nylokaliseringen vid reningsverket medför därför att byggreglerna inte uppnås.

Räddningstjänsten anser att en ny brandstation istället bör lokaliseras centralt i närheten av bostäder och arbetsplatser. Räddningstjänsten föreslår nylokalisering vid Wallentinsvägen och Entreprenadgatan.

Kommentar:

Föreslagen lokalisering av brandstationen har setts över och en översiktlig lokaliseringsutredning har gjorts av kommunen i samråd med Räddningstjänsten efter granskningen. Lokaliseringsutredningen föreslår ny lokalisering söder om Skarins väg och strax nordöst om Flaskeberget, inom område som sedan tidigare är detaljplanelagt för verksamheter, med möjliga utryckningsvägar via Entreprenadgatan och Maskinvägen. Planförslaget har uppdaterats avseende beskrivning av Räddningstjänsten i tema Hälsa, risk och säkerhet, och beskrivning av det föreslagna verksamhetsområdet vid reningsverket.

Räddningstjänsten anser att brandvattenförsörjning inom de planerade områdena huvudsakligen ska förses via brandpostnätet. Räddningstjänsten önskar därför att få svara på remisser som berör vattenledningar för de nya detaljplanerna inom områdena.

Räddningstjänsten önskar att sevesoverksamhet, precis som underlaget beskriver, hanteras särskilt vid upprättande av nya detaljplaner.

Kommentar:

Noterat. Brandvattenförsörjning kommer att hanteras i kommande detaljplaneprocesser. Räddningstjänsten är samrådspart i kommunens planärenden.

3.10 Vattenfall Eldistribution

Vattenfall har utöver de synpunkter som framförts i samrådsskedet inget ytterligare att tillägga. Vattenfall har inget att invända mot de revideringar som gjorts med hänsyn till de synpunkter som framfördes i samrådsskedet.

Kommentar:

Noterat.

4 Kommuner

4.1 Bollebygds kommun

Kommunstyrelsen har inget att erinra mot förslaget. Bollebygds kommun ligger långt söder om det område Vårgårda kommun planerar för och påverkas således inte i någon större utsträckning. Kommunstyrelsen anser att det är positivt att Vårgårda kommun tar fram en fördjupad översiktsplan för tätorten med målbilden om en hållbar småstad, vilket kan vara inspirerande för vidare arbete även i Bollebygds kommun.

Kommentar:

Noterat.

4.2 Essunga kommun

Essunga kommun har ingenting att erinra.

Kommentar:

Noterat.

4.3 Herrljunga kommun

I samrådsskedet meddelade Herrljunga kommun att kommunen i stora drag ställer sig bakom de ställningstaganden i planen som berör Herrljunga, vilket främst är utveckling utmed den kommungemensamma gränsen och ställningstaganden gällande gemensam infrastruktur som Västra Stambanan och väg 181. Herrljunga kommun ser positivt på utveckling av verksamhetsområde vid Tumberg men är mån om att utvecklingen sker i samråd kommunerna emellan där så bedöms vara relevant, då Herrljunga kommun är särskilt berörd av utveckling i detta område (inte minst som delägare i viss mark i området).

Herrljunga kommun bedömer inte att de förändringar som gjorts sedan samrådet har direkt påverkan eller tydligt negativ inverkan på Herrljunga kommun. Herrljunga kommun har därför inget att erinra utöver vad som framkom i samrådsskedet

Kommentar:

Noterat. Vårgårda kommun avser samverka med Herrljunga kommun i mellankommunala frågor.

5 Privatpersoner

5.1 Privatperson 1

Jag har inget intresse av att det byggs på min mark.

Kommentar:

Den fördjupade översiktsplanen visar den politiska viljeinriktningen för utveckling av Vårgårda, och är resultatet av avvägningar mellan olika allmänna intressen. Att tillgodose behovet av mark för bostäder och för utveckling av näringslivet är av väsentligt samhällsintresse. Kommunen bedömer därför att föreslagen bebyggelseutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Planen är dock vägledande och inte juridiskt bindande och medför vare sig rättighet eller skyldighet att bygga.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

5.2 Privatperson 2

Synpunkter på området mittemot Rasta i Vårgårda. Några exempel för att göra kommunen attraktiv och miljövänlig:

- Rekreation
- Fornlämningar
- Betesmarker
- Olika miljöverksamheter, t.ex. ekoby, vandringsleder mm.
- Villor, bostäder
- Elproduktion mm.

Kommentar:

Den fördjupade översiktsplanen visar den politiska viljeinriktningen för utveckling av Vårgårda, och är resultatet av avvägningar mellan olika allmänna intressen. Att tillgodose behovet av mark för utveckling av näringslivet är av väsentligt samhällsintresse. Kommunen bedömer att föreslagen bebyggelseutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur såsom närheten till E20. Utvecklingen kommer ske med hänsyn till befintliga värden såsom fornlämningar och jordbruksmarkens värden.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

5.3 Privatperson 3

Alldeles för mycket av skogen vid Kesberget går till bostäder, ca 50 %. Det borde finnas mer lämpad mark. Vi behöver bevara skogen.

Kommentar:

Den fördjupade översiktsplanen visar den politiska viljeinriktningen för utveckling av Vårgårda, och är resultatet av avvägningar mellan olika allmänna intressen. För att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät behöver kommunen både förtäta inom befintlig bebyggelse och i viss mån ianspråkta tidigare oexploaterad mark. Tätorten är omgärdad av områden med höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000) och området Fagrabo bedöms vara bäst lämpat för tätorten att växa. Ett planprogram har tagits fram (antaget av kommunfullmäktige i juni 2019) som bland annat syftar till att säkerställa och utveckla friluftslivet i området, och samtidigt möjliggöra bostadsutveckling. Planprogrammet är ett underlag både för aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan och för kommande detaljplanering av området.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

5.4 Privatperson 4

Det är många som använder skogen i Vårgårda tätort idag. Den används av hundägare, motionärer, det kastas frisbee, plockas bär och svamp och skogen används i utbildningssyfte av skolan.

Kommunens strävan är att invånarantalet ska öka. Ett bra rekreationsområde är en viktig attraktionskraft för att flytta hit. Blir invånarna ännu fler kan vi inte minska på rekreationsytorna. Stigarna är idag rejält upptrampade och ska man gå eller springa får man dra sig en bit bort för att slippa ducka för en frisbee.

Om hela Fagrabo-området bebyggs försvinner halva skogen. En skog är inte så lätt att rekonstruera. De nya förslagen på andra sidan 42:an kanske inte ens blir av och hur naturvärdena ser ut där vet inte jag. Med nuvarande förslag kommer det största bostadsområdet ha den minsta rekreationsytan. Tänk på framtidens invånare och deras hälsa. Tänk på djuren och den biologiska mångfalden.

Kommentar:

Den fördjupade översiktsplanen visar den politiska viljeinriktningen för utveckling av Vårgårda, och är resultatet av avvägningar mellan olika allmänna intressen. För att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät behöver kommunen både förtäta inom befintlig bebyggelse och i viss mån ianspråkta tidigare oexploaterad mark. Tätorten är omgärdad av

områden med höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000) och området Fagrabo bedöms vara bäst lämpat för tätorten att växa. Ett planprogram har tagits fram (antaget av kommunfullmäktige i juni 2019) som bland annat syftar till att säkerställa och utveckla friluftslivet i området, och samtidigt möjliggöra bostadsutveckling. Planprogrammet är ett underlag både för aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan och för kommande detaljplanering av området.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

5.5 Privatperson 5

Privatperson 5 har textförslag gällande barn och ungas tillgång till grönområden, pedagogiska upplevelser i naturen och vikten av välfungerande barnomsorg och skola, som föreslås infogas i planen. Dessa återges inte här men yttrandet i sin helhet hålls tillgängligt hos kommunen.

/

Förslag på tillägg till skrivelse på s. 9 (Vårgårda kommuns vision, del ”Utvecklande skola”): *”Skolan ska utgöra en god fysisk och psykosocial miljö. Alla barn och ungdomar ska också ha möjlighet till lärande utomhus genom pedagogisk utevistelse i lättillgänglig skog och mark.”*

Förslag på tillägg till skrivelse på s. 63 (Tematisk inriktning Grönstruktur): ”På fritiden är parker, sport- och lekplatser av stor betydelse *och närhet till pedagogiska upplevelser i orörd natur gör att barn lär som om småkryp och fåglar. De lär sig också att använda naturen för rekreation och träning.”* samt ” Tillgång till grönområden är särskilt angeläget nära flerbostadshus, *och nära skolor och förskolor”.*

Förslag på tillägg till skrivelse s. 65 (Tematisk inriktning Grönstruktur): *”Skogen mellan Tångavägen och naturreservatet Tånga Hed uppskattas för sin orörda och kuperade karaktär och fungerar som lättåtkomlig lekskog för barn och elever. Den används pedagogiskt av Algutstorps förskola och Fridhemsskolan för läran om fåglar och andra smådjur samt för rörelse såsom cykling, kojbygge och klättring”*

Förslag på tillägg till skrivelse på s. 74 (Tematisk inriktning Näringsliv): ”Det är viktigt att det finns tillgång till… *välfungerande barnomsorg och skola*.”

Kommentar:

Vikten av god närhet till grönområden för barn och att stärka de grönområden som finns inom tätorten är en viktig del i den fördjupade översiktsplanen. Detta har förtydligats ytterligare genom mindre tillägg i planhandlingen.

5.6 Privatperson 6

Karlslund borde vara attraktivt som bostadsområde istället för verksamhetsutveckling, inte minst med bullerskydd längs med E20 och den härliga miljön längs med Säveån, den härliga miljön längs med Säveån samt Hjultorps Kulle där planerna med utökad bebyggelse kopplar samman Karlslund med övriga Vårgårda. Ett självklart alternativ är att inte exploatera den brukningsvärda jordbruksmarken i Karlslund.

Om området Karlslund fortsatt kommer att ses som ett framtida verksamhetsområde vill vi som blir direkt påverkade i god tid (minst 3 år) få veta om nyetablering kommer ske samt vad vi kan förvänta oss i form av inlösen av fastighet.

Det är positivt att lukt från reningsverket identifierats som störande. Hur arbetar kommunen för att förbättra nuläget gällande lukt och buller som genereras i befintliga verksamheter?

Är det på samhällsmedborgarens bekostnad vi år efter år får utmärkelsen som Sveriges företagsvänligaste kommun? Bör det läggas över visst fokus från att vara företagsvänligast till medborgarvänligast? Ökat fokus på vård, skola och omsorg.

Kommentar:

Den fördjupade översiktsplanen visar den politiska viljeinriktningen för utveckling av Vårgårda, och är resultatet av avvägningar mellan olika allmänna intressen. Att tillgodose behovet av mark för utveckling av näringslivet är av väsentligt samhällsintresse. Kommunen bedömer att föreslagen bebyggelseutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Karlslund är redan delvis ianspråktaget för verksamheter, och närheten till E20 gör området bättre lämpat för verksamheter än bostäder.

Fastighetsägare inom området kommer att vara sakägare i en framtida detaljplaneprocess, och kommer därmed kontaktas inom ramen för plansamrådet.

Skyddsavståndet till reningsverket är ett generellt riktvärde vid planläggning av arbetsplats- och bostadsområden. Kommunen respektive Länsstyrelsen i vissa fall är tillsynsmyndighet över befintliga verksamheter avseende störningar såsom lukt och buller.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

5.7 Privatperson 7

Den nya vägen vid Fagrabo förskola kommer innebära väldigt mycket trafik vid förskolan där många barn leker.

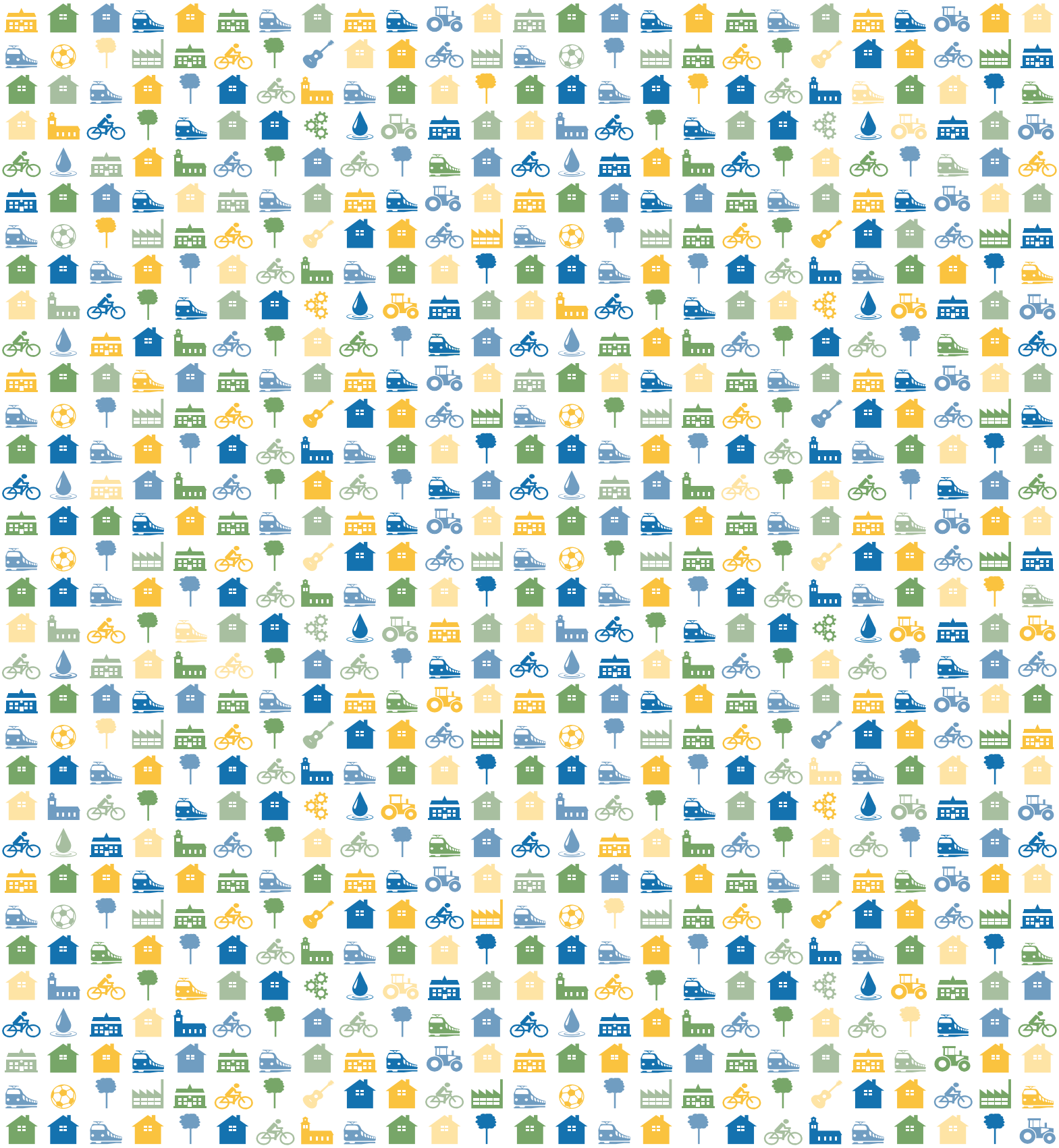
Kommentar:

Trafikmängderna bedöms i detta skede inte bli högre än vad som kan anses rimligt i närheten av förskolor, men kommer att utredas vidare i kommande detaljplaneprocess.

Inga ändringar i planen görs med anledning av yttrandet.

Meddelande 23

Vårgårda
Vision&Tradition

Fördjupning av översiktsplanen

Småstaden Vårgårda 2040

Samrådsredogörelse 2022-06-22

Vårgårda kommun

Innehållsförteckning

1 Inledning 4

1.1 Om samrådet 4
1.2 Inkomna yttranden 5
1.3 Sammanfattning av de vanligaste synpunkterna 7
1.4 Förslag till ändringar efter samråd 10

2 Statliga, regionala och mellankommunala myndigheter, verk, bolag m.fl. 12

2.1 Länsstyrelsen Västra Götaland 12
2.2 Luftfartsverket 24
2.3 Trafikverket 25
2.4 Lantmäteriet 28
2.5 Skogsstyrelsen 28
2.6 Polismyndigheten 29
2.7 Statens geologiska institut 29
2.8 Skanova 31
2.9 Vattenfall 31
2.10 Västtrafik 31
2.11 Räddningstjänsten 33

3 Kommuner 34

3.1 Essunga kommun 34
3.2 Bollebygds kommun 34
3.3 Herrljunga kommun 34

4 Föreningar 35

4.1 LRF Vårgårda 35

5 Politiska partier 40

5.1 Moderaterna i Vårgårda 40

6 Privatpersoner 41

6.1 Privatperson 1 41
6.2 Privatperson 2 42
6.3 Privatperson 3 42
6.4 Privatperson 4 46
6.5 Privatperson 5 46
6.6 Privatperson 6 47
6.7 Privatperson 7 48
6.8 Privatperson 8 49
6.9 Privatperson 9 50
6.10 Privatperson 10 51
6.11 Privatperson 11 52
6.12 Privatperson 12 53
6.13 Privatperson 13 55
6.14 Privatperson 14 56

6.15 Privatperson 15 57
6.16 Privatperson 16 60
6.17 Privatperson 17 62
6.18 Privatperson 18 63
6.19 Privatperson 19 64
6.20 Privatperson 20 65
6.21 Privatperson 21 68
6.22 Privatperson 22 69
6.23 Privatperson 23 70
6.24 Privatperson 24 81
6.25 Privatperson 25 82

1 Inledning

1.1 Om samrådet

Förslag till fördjupning av översiktsplanen för Småstaden Vårgårda 2040 har varit föremål för samråd under perioden 2021-02-01 till 2021-05-03. Samrådet har genomförts i enlighet med plan- och bygglagens (PBL) tredje kapitel. Under samrådsperioden har handlingarna funnits tillgängliga på Vårgårda kommuns hemsida och varit utställda på följande platser:

- Stadshusets foajé
- Veoneers personalingångar
- Autolivs personalingång (information om förslaget, inga fysiska handlingar).
- Willys, Coop (information om förslaget, inga fysiska handlingar)

Samrådshandlingarna sändes ut till myndigheter, statliga och regionala organ, grannkommuner, politiska partier och berörda föreningar, klubbar och byalag.

Med anledning av pandemiläget genomfördes inga fysiska samrådsmöten. Däremot har kommunen genomfört fem livesändningar med olika fokusområden. Livesändningarna har annonserats i tidningar och sociala medier. Sammanlagt har sändningarna ca 1000 visningar på Youtube. Vidare har kommunen erbjudit presentationer via Teams.

Under samrådstiden har totalt 41 yttranden inkommit, varav 16 yttranden från myndigheter, verk, bolag, föreningar och partier och 25 yttranden från privatpersoner. Inkomna yttranden redovisas i sin helhet tillsammans med kommentarer från förvaltningen. I en inledande sammanfattning sammanställs och bemöts de mest frekventa synpunkterna. Därefter redovisas de förslag till ändring som framförda synpunkter har gett anledning till.

1.2 Inkomna yttranden

Inkomna yttranden	Datum	Med eller utan erinran
Skanova	21-03-01	Utan erinran
Herrljunga kommun	21-05-03	Utan erinran
Essunga kommun	21-04-01	Utan erinran
Bollebygds kommun	21-04-20	Utan erinran
Räddningstjänsten	21-05-05	Utan erinran
Länsstyrelsen Västra Götaland	21-05-03	Erinran
Trafikverket	21-04-06	Erinran
Lantmäteriet	21-04-29	Erinran
Skogsstyrelsen	21-04-19	Erinran
Polismyndigheten	21-03-25	Erinran
Västtrafik	21-05-03	Erinran
Vattenfall	21-05-03	Erinran
Statens geotekniska institut	21-03-29	Erinran
Luftfartsverket	21-03-01	Erinran
Moderaterna i Vårgårda	21-04-30	Erinran
LRF Vårgårda	21-05-03	Erinran
Privatperson 1	21-02-02	Erinran
Privatperson 2	21-02-03	Erinran
Privatperson 3	21-02-04 21-04-27	Erinran
Privatperson 4	21-02-05	Erinran
Privatperson 5	21-02-05	Erinran
Privatperson 6	21-03-09 21-04-06 21-04-14	Erinran
Privatperson 7	21-03-12	Erinran
Privatperson 8	21-03-15	Erinran

Privatperson 9	21-03-31	Erinran
Privatperson 10	21-03-31	Erinran
Privatperson 11	21-03-31	Erinran
Privatperson 12	21-03-31	Erinran
Privatperson 13	21-04-01	Erinran
Privatperson 14	21-04-09	Erinran
Privatperson 15	21-04-16	Erinran
Privatperson 16	21-04-22	Erinran
Privatperson 17	21-04-26	Erinran
Privatperson 18	21-05-02	Erinran
Privatperson 19	21-05-02	Erinran
Privatperson 20	21-05-02	Erinran
Privatperson 21	21-05-03	Erinran
Privatperson 22	21-05-03	Erinran
Privatperson 23	21-05-04	Erinran
Privatperson 24	21-05-03	Erinran
Privatperson 25	21-05-04	Erinran

1.3 Sammanfattning av de vanligaste synpunkterna

Här sammanfattas och bemöts de frågor som flest synpunkter i samrådet berörde på ett samlat sätt. Samtliga synpunkter besvaras även separat senare i samrådsredogörelsen.

1.3.1 Ianspråktagande av grönområden inom tätorten

Flera synpunkter har berört föreslagen bostadsbebyggelse inom naturområden i tätorten. Synpunkterna har lyft fram naturområdenas viktiga rekreativa värden och önskar att dessa bevaras och skyddas från exploatering.

Översiktsplanen syftar till att ge kommunens syn på utveckling och användning av mark och vatten på lång sikt, och att väga olika allmänna intressen mot varandra. De prognoser av befolkningsutvecklingen som tagits fram för kommunen visar på en ökning av antalet invånare, och en stor del av dessa väntas bosätta sig i tätorten. Samtidigt råder redan brist på bostäder. Att tillgodose bostadsbehovet är ett väsentligt samhällsintresse och en viktig del av översiktsplanen. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Närheten till stationen ger förutsättningar för hållbart resande till en stor arbetsmarknadsregion. Det innebär att kommunen för vissa mindre gröna ytor i tätorten bedömer att det väsentliga samhällsintresset att tillgodose bostadsbehovet väger tyngre.

Samtidigt är Vårgårda en grön tätort, där nästan alla invånare har tillgång till en park eller ett rekreationsområde inom 300 respektive 500 meter från sin bostad. Det är också en av inriktningarna i den fördjupade översiktsplanen. Grönstrukturen är viktig för den gröna småstaden, både för sina rekreativa värden och sina ekosystemtjänster. Efter samrådet har de underlag som tagits fram i arbetet med fördjupad översiktsplan arbetats in ytterligare i planen, för att ytterligare lyfta värdena i grönstrukturen. Mark- och vattenanvändningskartan har kompletterats genom att fler av Vårgårdas parker och viktiga grönområden pekas ut och beskrivs, antingen detaljerat eller på en mer övergripande nivå. Det gör att översiktsplanen får en tydligare vägledande funktion avseende grönstrukturens dignitet i planeringen, och kommunens avsikt att bevara och stärka befintlig grönstruktur blir tydligare i framtida beslut om markanvändning.

1.3.2 Pågående detaljplaneprocesser

Flera av synpunkterna berör pågående detaljplanearbete, framför allt gällande Tånga gränd, Hallaberget och Flaskeberget.

Inom flera av de föreslagna utbyggnadsområdena i förslag till fördjupad översiktsplan pågår redan detaljplaneprocesser initierade genom politiska

beslut och med vägledning från fördjupad översiktsplan från 1998 samt kommunövergripande översiktsplan från 2006. Då aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan inte är antagen har den inte kunnat utgöra stöd i redan pågående detaljplaneprocesser och markens lämplighet utreds därför separat från den aktuella översiktsplaneprocessen. Detta gäller bland annat Hallaberget och Flaskeberget men också del av Fagrabo. Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd.

Detaljplaneprocessen genomförs i enlighet med plan- och bygglagen, vilket innebär det i processen finns lagstadgade möjligheter att lämna synpunkter på planförslaget vid minst två tillfällen: i samråd och i granskning. Mer information om pågående detaljplaneprocesser hittas på kommunens hemsida.

1.3.3 Ianspråktagande av jordbruksmark

Flera synpunkter berör ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark framför allt för att möjliggöra exploatering av framtida verksamheter längs E20.

Kommunen bedömer att det är ett väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort då det är en förutsättning för att utveckla Vårgårdas näringsliv. Möjligheten att etablera nya verksamheter i Vårgårda tätort är begränsade, då tätorten omgärdas av höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000), samt ett rekreationsområde med elljusspår öster om tätorten. Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Kommunen har inför granskningsskedet tagit fram en lokaliseringsutredning som redovisar och bedömer alternativa lokaliseringar av de verksamhetsområden som föreslås i planen. Utredningen resulterade i ett antal möjliga alternativa områden utanför tätorten, men samtliga strider mot översiktsplanens viljeriktning att samla verksamhetsområden i anslutning till befintlig tätortsstruktur och vid redan befintlig verksamhetskorridor. Utöver aspekten att det inte går i linje med nuvarande tätortsstruktur saknas även infrastruktur såsom VA. Även om det går att verka för förbättrad kollektivtrafik längs med de större vägarna (väg 42, 182 och gamla E20) finns det stor risk för att arbetskraft ändå kommer välja bilen framför kollektivtrafik på grund av det perifera läget. Verksamheterna kan också gå miste om så kallade kluster- och konkurrenseffekter som stimulerar till innovationer och specialisering. Vårgårda har idag ett starkt näringsliv där de

flesta av företagen idag finns lokaliserade i anslutning till Vårgårda tätort och främst befintlig verksamhetskorridor längs E20. Det finns även risk för att nya verksamheter skapar intrång i naturmiljöer och landskap som idag upplevs karaktäristiska för Vårgårdas landsbygd.

Lokaliseringsutredningen föreslog att kommunen begränsar de föreslagna utbyggnadsområden som ianspråktar jordbruksmark, och detta har gjorts i aktuellt planförslag,

Kommunens bedömning i avvägningen mellan allmänna intressen i planförslaget har kompletterats utifrån lokaliseringsutredningen.

1.4 Förslag till ändringar efter samråd

Efter samråd har följande förslag till ändringar gjorts i förslag till fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort, utöver mindre redaktionella justeringar.

- Verksamhetsområden ”Nordäng” och ”Nordäng Södra” har utgått från planen som föreslagna utbyggnadsområden för verksamheter.
- Området ”Hjultorps ängar” som tidigare var föreslaget utbyggnadsområde för bostäder föreslås som utbyggnadsområde för småskaliga och ickestörande verksamheter, och har fått en något större utbredning längs med väg 42.
- Bostadsområde ”Norr om Fagrabovägen” har fått en något större utbredning norrut
- Bostadsområde Tånga gränd har tagits bort
- Bostadsområde Flaskeberget har fått en något mindre utbredning och del i norr föreslås för ny idrottsplan
- Alléparken föreslås inte längre för utveckling av samhällsservice
- Utbredning för verksamhetsområde Karlslund har justerats efter strandskyddszon
- Grönområden separeras från natur i mark- och vattenanvändningskartan och parker beskrivs mer ingående
- Plangränsen har justerats utifrån revidering av föreslagna utbyggnadsområden
- Beskrivningar av utbyggnadsområden har kompletterats avseende hänsyn till riksintressen, miljökvalitetsnormer, naturvärden, värdefull kulturmiljö, påverkan från omgivande verksamheter, markavvattningsföretag
- En skyfallsutredning för 100-årsregn samt översvämningskartering för 100-årsflöden har tagits fram och ställningstaganden kring risker för byggd miljö har arbetats in i planen
- En lokaliseringsutredning för verksamhetsområden i förhållande till jordbruksmark har tagits fram och kommunens bedömning i avvägning mellan allmänna intressen har kompletterats i enlighet med 3 kap 4 § miljöbalken
- Komplettering med utvecklade resonemang om risk för ras, skred och erosion utifrån underlag från SGU
- Komplettering med utvecklad vägledning om MKN för vatten och luft
- Komplettering med utvecklad vägledning för hantering av potentiellt förorenade områden
- Komplettering med utvecklad vägledning avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande planering
- Förtydligande avseende MSA-områden för berörda flygplatser och remissförfarande för höga byggnadsverk
- Förtydligande avseende leder för farligt gods

- Förtydligande avseende framkomlighet för kollektivtrafik
- Karta över hållplatser och linjesträckningar har uppdaterats
- Karta över skyddad natur har kompletterats avseende nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt i skogen
- Ett avsnitt om planens genomförande har lagts till

2 Statliga, regionala och mellankommunala myndigheter, verk, bolag m.fl.

2.1 Länsstyrelsen Västra Götaland

2.1.1 Inledning

Vårgårda kommun har ställt ut fördjupad översiktsplan på samråd.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen (RI) tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljökvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna PBL, om det behövs från allmän synpunkt.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter.

2.1.2 Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till fördjupad översiktsplan. Förslaget ger en god vägledning beträffande hur mark- och vattenområden avses användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen bedömer utifrån de ingripandegrunder som finns med stöd av 11 kap. 10§ PBL att:

- Berörda riksintressen för kommunikation, kulturmiljövård, totalförsvaret samt naturvård i huvudsak beaktas
- Mellankommunala frågor hanteras på ett tillfredställande sätt
- Frågor som rör människors hälsa och säkerhet såsom buller, förorenad mark och geoteknik behandlas i tillräcklig utsträckning

Länsstyrelsen bedömer generellt att den fördjupade översiktsplanen inte medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Vidare bedömer Länsstyrelsen att föreslagen markanvändning kan genomföras utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för luft och vatten äventyras.

Ett antal frågor behöver däremot utvecklas vidare. Dessa aspekter rör påverkan på vattenförekomster, stigande vatten, skyfall, luftkvalitet samt frågor kopplade till transporter av farligt gods.

Utöver de frågor som rör Länsstyrelsens ingripandegrunder är Länsstyrelsens största invändning mot planförslaget kopplat till föreslagen exploatering på jordbruksmark. Även planförslagets påverkan på växt- och djurliv behöver utvecklas för att planförslaget ska utgöra en bra vägledning för den framtida markanvändningen.

2.1.3 Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Vårgårda tätort ligger inom det så kallade MSA-området för Såtenäs flottiljflygplats samt Råda övningsplats i Lidköpings kommun. MSA står för Minimum Solar Altitude och utgör en radie om ca 55 km från flygplatsen. Alla planer på byggnader och byggnadsverk med en totalhöjd överstigande 45 meter inom tätort eller 20 meter utanför tätort behöver remitteras till Försvarsmakten. I mindre tätorter planeras generellt för bebyggelse som understiger 45 meter i höjd. Det bör ändå föras ett resonemang i FÖP:en kring om och var det är aktuellt med högre byggnader.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats med information om MSA-område och om remissförfarande vid höga byggnadsverk.

Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Delar av tätorten omfattas av riksintresse för naturvården (Siene-Landa). Länsstyrelsen har inga synpunkter anser att riksintresset tillgodoses i planförslaget.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Delar av planområdet upptas av riksintresseområdet Vårgårda, Algutstorp. Område 6 (Hjultorps ängar) ligger i anslutning till riksintresseområdet. Här kan det förtydligas hur hänsyn ska tas till det allmänna intresset kulturmiljö och hur riksintresset tillgodoses. Detsamma gäller för några verksamhetsområden – särskilt områdena 9, 11 och 12 (Karlslund, Nordäng södra och Nordäng östra).

Kommentar:

För de utbyggnadsområden (Hjultorps ängar, Karlslund och Nordäng östra) som berörs har planförslaget förtydligats avseende hur utveckling ska ske med hänsyn till riksintresse för kulturmiljövård. Området Nordäng södra har utgått från planen efter samråd.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

FÖP-området genomkorsas av väg 42, E20 och Västra stambanan. Samtliga utpekade som riksintresse för kommunikationer. Länsstyrelsen har tagit del av Trafikverkets yttrande och instämmer i att planförslaget tillgodoser riksintressenas behov. Vårgårda tätort ligger inom MSA-området för Trollhättans och Landvetters flygplatser som utgör riksintressen för kommunikation. Alla planer på byggnader och byggnadsverk med en totalhöjd överstigande 45 meter inom tätort eller 20 meter utanför tätort behöver remitteras till flygplatsernas huvudman. LVF är remissinstans gällande höga byggnader om frågan berör flygplatser som inte är av riksintresse.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats med information om MSA-område och om remissförfarande vid höga byggnadsverk.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Länsstyrelsen befarar inte att MKN enligt 5 kap. MB generellt äventyras av det som föreslås i planförslaget. Däremot anser Länsstyrelsen att vattenförekomsterna Säveån, Kyllingsån samt grundvattenskyddsområdet Algutstorp-Horla bör beskrivas närmare samt innebörden i de åtgärdsprogram som tagits fram för att nå miljökvalitetsmålen. Kommande detaljplanläggning får inte försämra förutsättningarna för att uppnå målen i åtgärdsplanerna. Planförslaget bör därför innehålla konkreta riktlinjer för hur planläggningen av nya områden kan ske för att det så kallade icke-försämringskravet ska kunna följas.

Den fördjupade översiktsplanen bör peka ut skyddszoner för vattendragen som är tillräckligt omfattande så att inte vattendragen riskerar att påverkas negativt av planerade åtgärder, som till exempel utsläpp av dagvatten,

stabilitetshöjande åtgärder eller schaktning. Även åtgärder som påverkar vattenområdet, det vill säga området som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd, är vattenverksamhet och tillstånd från Mark- och miljödomstolen kan krävas.

Kommentar:

Ett utvecklat resonemang om MKN för yt- och grundvatten har förts in i planens avsnitt om grönstruktur och teknisk försörjning, med tydligare inriktningar för att inte riskera att MKN inte nås.

För de föreslagna utbyggnadsområden med närhet till vattendragen har planförslaget kompletterats med att särskild hänsyn ska tas till miljökvalitetsnormer för vattendraget i kommande planskeden. Utbyggnadsområden ligger utanför strandskyddat område, utom i en mindre del i sydöstra Karlslund. Upphävande av strandskydd enligt miljöbalken 7 kapitlet 18 c § kommer för denna del prövas i detaljplan, då den bland annat är avskild från strandlinjen genom befintlig väg och bebyggelse. I övrigt bedöms eventuell påverkan i varje detaljplan och erforderliga åtgärder vidtas för att inte riskera att påverka vattendragen negativt.

I sydväst avgränsas planområdet av Säveån, vilket innebär att enbart östra stranden av Säveån omfattas av den fördjupade översiktsplanen. Denna gränsdragning bör motiveras. Länsstyrelsen anser att hela ån bör omfattas av planen, bland annat för att kunna ta hänsyn till dess specifika värden och till markavvattningsföretag på platsen.

Kommentar:

Efter samrådet har planområdet minskats då de tidigare föreslagna utbyggnadsområdena för verksamheter, Nordäng och Nordäng södra tagits bort för att begränsa ytan av ianspråktagen jordbruksmark. Aktuellt planförslag föreslår inte förändrad markanvändning väster om E20 och söder om Västra Stambanan, och detta område har därför utgått från planområdet för fördjupad översiktsplan. Kommunövergripande översiktsplan gäller.

I den fördjupade översiktsplanen lyfts det fram att Kyllingsåns och Säveåns närområden ska göras mer tillgängliga för allmänheten genom gångstråk längs och tvärs vattnet. Bland annat planeras flertalet broar för gång- och cykeltrafik över åarna. Länsstyrelsen vill understryka att allmänhetens tillgång till rekreationsstråk längs åarna inte bör ske på bekostnad av naturvärden eller vattenkvalitet. Dessa åtgärders förväntade påverkan på vattendragen bör beskrivas närmre.

Kommentar:

Förslaget att tillgängliggöra Kyllingsåns och Säveåns närområden har kompletterats med tydliggörande inriktning om att i kommande planering beakta konsekvenser för naturvärden och vattenkvalitet.

Luft

Länsstyrelsen instämmer i den bedömning som gjorts att MKN för partiklar sannolikt inte överskrids i Vårgårda. Länsstyrelsen gör dessutom bedömningen att MKN för NO2 inte heller överskrids i kommunen. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) till den fördjupade översiktsplanen beskrivs mätningar och beräkningar av luftkvalitet i Vårgårda kommun som utförts av Luftvårdsförbundet Luft i Väst. Länsstyrelsen vill uppmärksamma på några felaktigheter i underlaget. Luft i Väst har utfört mätningar och beräkningar av PM10 i Vårgårda, men inte av PM2,5. Luft i Väst har dessutom gjort mätningar av kvävedioxid (NO2) i Vårgårda, men dessa nämns inte i MKB:n.

Kommentar:

MKB har uppdaterats med rätt underlag.

I MKB:n beskrivs att trafiken i Vårgårda bedöms öka kraftigt på de två statliga vägarna E20 och väg 42 till år 2040. Dessutom bedöms genomförandet av planförslaget generera mer trafik som bidrar till ökade utsläpp till luft. Mätningar av partiklar (PM10) i urban bakgrundsluft i kvarteret Muraren 2006/07 visade att halterna tangerade miljökvalitetsmålet Frisk luft. Vid tät nybyggnation nära trafikerade vägar kan det därför finnas anledning att närmare beakta luftkvaliteten i relation till miljömålet. Den fördjupade översiktsplanen gäller år 2040 och i detta tidsperspektiv anser Länsstyrelsen det vara lämpligt att sträva efter att nå preciseringarna för Frisk luft. MKB:ns förslag till åtgärd säger att behov av att utreda påverkan på luftkvalitet får bedömas i varje kommande detaljplan. Denna åtgärd har inte tagits vidare till den fördjupade översiktsplanen.

Kommentar:

Åtgärdsförslaget från MKB och ett mer utvecklat resonemang om luftkvalitet har arbetats in i planen.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Planen bedöms generellt inte medföra problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion. Med

problem avses frågor som i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter dock att kommunen följer de rekommendationer som FÖP:en lyfter fram, samt att nedanstående synpunkter beaktas innan planen antas.

Stigande vatten och skyfall

Kommunen bör tydligare redovisa vilket underlag som finns att tillgå när det gäller översvämning till följd av skyfall samt höga flöden/nivåer i sjöar och vattendrag.

Under rubriken ”Klimataspekter” visas en översvämningskartering av 10-årsregn. En kartering för ett skyfall bör utgå från ett klimatanpassat 100-årsregn. Det är viktigt att hänsyn tas dels till översvämning till följd av skyfall, dels till översvämning till följd av höga flöden/nivåer i sjöar och vattendrag. Det senare kan ske oberoende av skyfallet. Under avsnittet ”Översvämning” verkar översvämning till följd av skyfall hanteras genom ett ställningstagande kring hur lågpunkter ska hanteras. Detta bör tydligare framgå. Avsnittet bör kompletteras med information om översvämning till följd av höga flöden/nivåer i sjöar och vattendrag och om det finns problem med detta någonstans.

Det är positivt att kommunen skriver under ”Inriktning” (kapitlet hälsa och säkerhet) att det ska utredas hur befintliga områden med översvämningsrisk och/eller bristfällig kapacitet i ledningsnätet kan åtgärdas. I övrigt saknas ställningstaganden kring risker för den byggda miljön.

I inriktningen för hur skyfall och översvämning ska hanteras står ”studera och genomför anpassningar till förändrat klimat i fortsatt planering och exploatering” vilket inte ger så bra vägledning. Det är en fördel om underlag som behövs för att skapa god vägledning i planen finns framme när FÖP:en tas fram.

Under rubrik ändrad lagstiftning/riktlinjer sedan tidigare översiktsplan togs fram bör kommunen lägga till följande:

- Ändring av PBL. Hänsyn ska tas till risker för den byggda miljön i översiktsplaneringen.

Länsstyrelsen rekommenderar att följande underlag beaktas i FÖP-processen:

- Ytavrinnings- och lågpunktskartering Västra Götaland (Länsstyrelsen)

- Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden (Länsstyrelsen)

- Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall (Länsstyrelsen)

Kommentar:

Nämnda lagstiftningar och riktlinjer har beaktats ytterligare i planförslaget.

En skyfallsutredning för 100-årsregn och en översvämningskartering över 100-årsflöden i Säveån och Kyllingsån har tagits fram och resultatet har arbetats in i den fördjupade översiktsplanen, genom generella planeringsinriktningar och vägledning för respektive utbyggnadsområde.

Kommunen har även påbörjat arbete med klimatanpassningsplan, som kommer att utgöra ytterligare vägledning för framtida planering.

Farliga verksamheter

FÖP:en bör generellt uppdateras med information kring påverkan från omgivande verksamheter för de utbyggnadsområden som föreslås.

I Exploateringsområde 1 för bostäder – Fagrabo bör närheten till verksamheterna nord och nordöst beaktas. Verksamheterna utgörs av grustäkt, bergtäkt och avfallsanläggning vilket genererar störningar i form av transporter och buller. En av verksamheterna är en så kallad Sevesoverksamhet på den lägre kravnivån. Särskilda skyddsavstånd och lagstiftning gäller för Sevesoverksamheter och hänsyn behöver tas till detta i framtida planprocesser.

Kommentar:

Närhet till verksamhetsområden och Sevesoverksamhet har lyfts in i beskrivningen av det föreslagna bostadsområdet Fagrabo. Planhandlingen har även kompletterats med information om Sevesoverksamhet under avsnitt ”Hälsa och säkerhet”.

Vårgårda avloppsreningsverk har tillstånd för att ta emot en belastning motsvarande en maximal genomsnittlig veckobelastning om 9 000 personekvivalenter och de har en maximal inkommande belastning mellan 6 000 och 7 000 personekvivalenter idag. Enligt skriften *Bättre plats för arbete* (Boverket, 1995) är 500 meter ett rekommenderat minsta skyddsavstånd från reningsverk för ett reningsverk som hanterar mer än 5 000 personekvivalenter. Om ett kortare skyddsavstånd anses vara tillämpligt behöver det motiveras.

Kommentar:

Föreslaget utbyggnadsområde för bostäder väster om avloppsreningsverket, Hjultorps ängar, har utgått ur planen efter samråd. Istället föreslås utbyggnadsområde för småskalig och ickestörande verksamhet som bedöms bättre lämpad i närheten av avloppsreningsverket. Den i karta markerade buffertzonen för avloppsreningsverket har uppdaterats från 300 till 500 meter.

I FÖP:en planeras det för ett rekreationsstråk söder om reningsverket (sista delen av Kyllingsån innan ån rinner ut i Säveån). Länsstyrelsen anser att detta blir en utmaning på grund av att avloppsvattnet från avloppsreningsverket leds ut dit idag (både det som genomgått fullständig rening och det som kan brädda vid och i avloppsreningsverket). Det kan dessutom förekomma lukt från ett avloppsreningsverk och spridning av bakterier och andra mikroorganismer i luften kring reningsverket.

Kommentar:

Rekreationsstråk längs Kyllingsån och österut längs Säveån till Algutstorps kyrka är ett LONA-projekt som färdigställs under 2021–2022. Det föreslagna rekreationsstråket västerut längs Säveån behöver utredas vidare innan genomförande, bland annat med avseende på närhet till reningsverket, men ses som en potentiell möjlighet att ansluta till kommande sträckning av Gotaleden till Vårgårda.

Farligt gods

Under markanvändningsbeskrivningen ”Större vägar” bör det framgå att E20 och väg 42 är primära transportleder för farligt gods och att riskhänsyn behöver tas inom 150 meter från dessa. Även Västra stambanan utgör transportled för farligt gods. Då det kan bli aktuellt med bostäder i järnvägens närhet är det särskilt viktigt att frågan belyses. I övrigt är det inga områden för bostäder som föreslås nära farligt godsled vilket är positivt. Kommunen bör också redovisa eventuella andra vägar där farligt gods transporteras om det finns kännedom om detta. Kommunen har ett ansvar för att beakta risker kring vägar oavsett de är klassade som farligt godsleder eller inte så länge det inte råder ett förbud för transporter på vägen.

Kommentar:

Markanvändningsbeskrivningarna ”Större vägar” och ”Järnväg” har kompletterats med information om primära leder för farligt gods och hänsyn till dessa. Tema ”Hälsa och Säkerhet” har utvecklats avseende farligt gods.

Geoteknik

I samband med detaljplanering ska en bedömning av risken för ras, skred och erosion alltid göras i enlighet med PBL. Detta är särskilt viktigt vid exploatering nära vattendrag då risken för skred kan öka i takt med ett förändrat klimat. För övriga synpunkter hänvisar Länsstyrelsen till SGI:s yttrande som bifogas.

Kommentar:

Avsnitt om skred i tema ”Hälsa och säkerhet” har utvecklats avseende bedömning av risk för skred, ras och erosion i kommande planprocesser.

Trafikbuller och vibrationer

I MKB:n och FÖP:en har väg-, och järnväg identifierats som de största bullerkällorna inom Vårgårda tätort. Beräkningar har även gjorts kring vilka avstånd som krävs för att riktvärden avseende buller för befintlig och nytillkommen byggnation ska uppfyllas. Länsstyrelsen anser därmed att bulleraspekten har hanterats på en acceptabel nivå i FÖP:en. I kommande detaljplaner kommer buller att behöva hanteras och specifika bullerutredningar tas fram där så är motiverat.

I utvecklingsområden i närheten av järnvägen och större vägar kan vibrationer bli en aspekt att ta hänsyn till i kommande planarbete. I FÖP:en tas inte detta upp.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats gällande vibrationer från järnväg och större vägar.

Förorenade områden

Kommunen har på ett föredömligt sätt beskrivit vilka potentiellt förorenade områden som finns inom planområdet och visar även objekten på en karta.

FÖP:en bör även innehålla en strategi för hur potentiellt förorenade områden ska hanteras i kommande planprocesser. Detta tas översiktligt upp på sidan 83 i FÖP:en under inriktningar och där anges att vid ändrad markanvändning ska området riskklassas och vid behov åtgärdas. Hanteringen av förorenade områden kan preciseras ytterligare för att ge ett ännu bättre stöd till kommande planering. En riskklassning av ett område utgör sällan i sig att åtgärder måste vidtas utan det indikerar främst att undersökningar måste utföras för att utreda föroreningssituationen.

I MKB:n på sidan 53 står det mer utförligt förklarat hur potentiellt förorenade områden i kommande planer bör hanteras. Detta resonemang kan även lyftas in i FÖP:en. Länsstyrelsen vill även poängtera att områden kan vara förorenade utan att det finns något objekt registrerat i länsstyrelsernas databas EBH-stödet. För industriområden bör utgångspunkten alltid vara att föroreningar kan förekomma.

Kommentar:

Avsnitt om förorenade områden har kompletterats med en tydligare vägledning för hantering av potentiellt förorenade områden i kommande planprocesser.

2.1.4 Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

I miljökonsekvensbeskrivningen framgår att kommunen inte gjort den lokaliseringsutredning som behövs i samband med förslaget att jordbruksmark ska utgöra utbyggnadsområden för verksamheter. Kommunen har i samrådet enbart gjort en bedömning att det är ett väsentligt samhällsintresse att ta jordbruksmark i anspråk för tätortsutveckling och att utveckla näringslivet. Kommunens resonemang är att jordbruksmarkens kvalitet och långsiktiga värde måste vägas mot samhällsnyttan av exploatering och alternativa lokaliseringar prövas. Alternativen har inte redovisats utan kommunen har mer generellt beskrivit varför det är ett väsentligt samhällsintresse att jordbruksmarken tas i anspråk. Sambandet med den kommunövergripande översiktsplanen bör förtydligas. För att uppfylla villkoren i 3 kap Miljöbalken 4 § behöver ianspråktagandet av jordbruksmarken motiveras tydligare med en lokaliseringsutredning. Kravet på sökandet och redovisningen av alternativ mark till brukningsvärd jordbruksmark är långtgående. Om exploateringen berör större sammanhängande jordbruksbygder och jordbruksmark av hög kvalitet, kan det vara nödvändigt att också redovisa möjligheterna till alternativ lokalisering till annan del av den berörda kommunen eller regionen. Ett fortsatt interkommunalt samarbete i planeringsfrågor behövs således i landets viktigaste jordbruksbygder för att möjligheterna till en långsiktigt god resurshushållning skall kunna tas till vara.” (prop 1985/86:3, sida 54).

Avsaknad av tydlig motivering till ianspråktagande av jordbruksmarken innebär att kommunen i samband med upprättande av detaljplan behöver visa på att villkoren enligt 3 kap 4 § miljöbalken är uppfyllda. Om den jordbruksmark som föreslås att tas i anspråk är brukningsvärd jordbruksmark, ska det visas att den nya markanvändningen är ett väsentligt samhällsintresse. Det skall också visas varför det inte finns något annat tillfredställande markområde till den brukningsvärda jordbruksmarken som kan användas i stället.

Kommentar:

Kommunen har inför granskningsskedet tagit fram en lokaliseringsutredning som redovisar och bedömer alternativa lokaliseringar av de verksamhetsområden som föreslås i planen. Utredningen resulterade i ett antal möjliga alternativa områden utanför tätorten, men samtliga strider mot översiktsplanens viljeriktning att samla verksamhetsområden i anslutning till befintlig tätortsstruktur och vid redan befintlig verksamhetskorridor. Utöver aspekten att det inte går i linje med nuvarande tätortsstruktur saknas även infrastruktur såsom VA. Även om det går att verka för förbättrad kollektivtrafik längs med de större vägarna (väg 42, 182 och gamla E20) finns det stor risk för att arbetskraft ändå kommer välja bilen framför

kollektivtrafik på grund av det perifera läget. Verksamheterna kan också gå miste om så kallade kluster- och konkurrenseffekter som stimulerar till innovationer och specialisering. Vårgårda har idag ett starkt näringsliv där de flesta av företagen idag finns lokaliserade i anslutning till Vårgårda tätort och främst befintlig verksamhetskorridor längs E20. Det finns även risk för att nya verksamheter skapar intrång i naturmiljöer och landskap som idag upplevs karaktäristiska för Vårgårdas landsbygd.

Lokaliseringsutredningen föreslog att kommunen begränsar de föreslagna utbyggnadsområden som ianspråktar jordbruksmark, och detta har gjorts i aktuellt planförslag.

Kommunens bedömning i avvägningen mellan allmänna intressen har kompletterats utifrån lokaliseringsutredningen.

Naturmiljö och områdesskydd

Delar av verksamhetsområde 11 och 12 ligger inom området Tubbetorp som i lövskogsinventeringen pekats ut som ett klass 1-område (högsta naturvärde). På flygbilden syns att delar av området nyligen är exploaterat. Men kommunen bör beskriva resterande naturvärden bättre.

Många av utbyggnadsområdena ligger i jordbruksmark. Där kan det finnas olika typer av generellt biotopskyddade objekt. I beskrivningarna av områdena nämns detta endast för verksamhetsområden 4. Men biotopskyddade objekt, inte minst diken, finns säkerligen i många av de planerade utbyggnadsområdena. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i tid identifiera dessa objekt för att kunna ta hänsyn till dem redan när detaljplaneringen startar.

Länsstyrelsen avråder från att skjuta för mycket på bedömningar av naturvärden till detaljplaneprocessen Om FÖP:en ska ge god vägledning behöver bedömningar av påverkan på höga naturvärden, och tex biotopskyddade objekt, göras innan detaljplanearbetet tar vid för att skapa en bra planberedskap.

Kommentar:

Dåvarande verksamhetsområde 11 (Nordäng södra) har utgått ur planen. Beskrivningar av naturvärden i verksamhetsområde Nordäng Östra (verksamhetsområde 12 i samrådshandling, nu verksamhetsområde 10) har förts in i planen.

Beaktande av objekt som omfattas av generellt biotopskydd har lyfts för områden som omfattar jordbruksmark (verksamhetsområden 3, 4, 7 och 9). Kommunen bedömer att ytterligare fördjupad inventering av naturvärden än de som gjorts på förstudienivå i framtagandet av planen görs i samband med att detaljplaneläggning blir aktuellt. Omfattning och utformning av exploatering av områden kommer då att anpassas.

Strandskydd
Länsstyrelsen bedömer generellt att det som föreslås i översiktsplanen inte motverkar strandskyddets syften. Förtydligande riktlinjer behövs dock kring Karlslund (område 9) som ser ut att delvis hamna inom strandskyddszonen till Säveån. Om utbyggnad ska ske inom strandskyddat område krävs dispens från eller upphävande av strandskyddet, vilket i sig förutsätter att något av de särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kapitlet 18 c § kan uppfyllas.

Länsstyrelsen vill informera om att det inte finns något strandskydd längs Kyllingsån.

Kommentar:

Verksamhetsområde 9, Karlslund har justerats så att gränsen följer strandskyddszonen utom i mindre del i sydöst. Upphävande av strandskydd enligt miljöbalken 7 kapitlet 18 c § kommer för denna del prövas i detaljplan, då den bland annat är avskild från strandlinjen genom befintlig väg och bebyggelse.

Planförslaget har förtydligats med att enbart Säveån omfattas av strandskydd.

Kulturmiljövård
Kommunen lyfter väsentliga kulturmiljöaspekter och synliggör en medvetenhet om de avvägningar som kommer att krävas i framtiden vid ändringar, planering och byggnation.

Avsnittet om kulturmiljö är bra. Kommunen kan med fördel arbeta in delar av inriktningarna och de identifierade värdefulla bebyggelsemiljöerna i berörda områden i markanvändningskartan. Område 1 och 2 (Fagrabo och Norr om Fagrabovägen) för bostäder berör kommunala kulturmiljön Kullings-Skövde. Område 6 (Hjultorps ängar) ligger i anslutning till RI kulturmiljövård. Här kan det förtydligas hur hänsyn ska tas till allmänna intresset kulturmiljö och hur riksintresset tillgodoses. Detsamma gäller för några verksamhetsområden – särskilt områdena 9, 11 och 12 (Karlslund, Nordäng södra och Nordäng östra).

De föreslagna utbyggnadsområdena kommer delvis att behöva utredas arkeologiskt innan de kan tas i anspråk.

Kommunens förhållningssätt till kulturmiljön och hur den samspelar med grönstruktur och landskapsbild är föredömligt. Här finns synergieffekter att uppnå vid medvetet förhållningssätt till grönskans och landskapets samlade natur- och kulturvärden.

Kommentar:

Förtydligande har gjorts för hur hänsyn ska tas till allmänna intresset kulturmiljö och hur riksintresset ska tillgodoses för bostadsområde 1 och 2 samt verksamhetsområde 9 (Karlslund) och 10 (Nordäng Östra), och nytt föreslaget verksamhetsområde 11 Hjultorps ängar.

Markavvattning

Inom aktuellt planområde finns det flertalet markavvattningsföretag. Dessa bör redogöras för i den fördjupade översiktsplanen. För varje område där planering inför exploatering sker kommer markavvattningsförhållanden behöva framgå och utredas tillräckligt. I vissa fall kan det aktuella markavvattningsföretaget behöva ansöka om att upphöra alternativt om ändring. Detta beroende på hur markförhållanden, flöden och sträckningar kommer att ändras och påverkas.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats avseende markavvattningsföretag.

2.2 Luftfartsverket

2.2.1 LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

Vårgårda kommun berörs av influensområdet för hinderytor (skyddsområde på 90 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Landvetter, Jönköping, Skövde, Såtenäs och Trollhättan-Vänersborgs flygplats. Av dessa är Landvetter, Jönköping och Trollhättan-Vänersborgs flygplatser riksintresse vilket bör redovisas under Riksintressen i planen. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Kommentar:

Planområdet berörs av MSA-yta för Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsplats. Detta redovisas i karta.

Ett förtydligande har gjorts avseende remissförfarande vid höga byggnadsverk.

2.3 Trafikverket

Trafikverket har tagit del av handlingarna gällande ovanstående ärende. Samrådsförslaget för fördjupning av översiktsplanen för Vårgårda tätort är ute på remiss. Planen lägger grunden för hur Vårgårda tätort ska utvecklas och hur mark- och vattenområden i tätorten ska användas.

Infrastruktur

Den fördjupade översiktsplanen berör järnvägen Västra stambanan samt ett flertal statliga vägar i Vårgårda tätort. Väg 42 och E20 är av riksintresse miljöbalken 3:8 § och dessa vägar inklusive väg 181 ingår i funktionellt prioriterat vägnät.

Västra stambanan är av riksintresse enligt miljöbalken 3:8 §. Den är av internationell betydelse och ingår i Trans European Transport Network, TEN-T nätet. Banan är mycket viktig för person- och godstrafik.

2.3.1 Synpunkter

Kommunalt huvudmannaskap

Trafikverket ser positivt på att kommunen och Trafikverket för en dialog om att låta kommunen bli egna väghållare och överta de vägar som går igenom tätorten med statlig väghållning. Genom att bli kommunala väghållare underlättas centrumutvecklingen då kommunen inte behöver förhålla sig till Trafikverkets krav och riktlinjer längs vägarna.

Kommentar:

En process att överta väghållarskapet för vissa statliga vägar i tätorten har inletts, och detta har förtydligats i planen.

Stationsområdet

Det finns olika förslag till förändringar kring stationsområdet. Trafikverket ser fram emot fortsatt dialog att kring dessa planer.

Framtida resecentrum

Kommunen har för avsikt att utveckla ett resecentrum vid området runt järnvägsstationen. Trafikverket uppmuntrar kommunen att fortsatt föra dialog med Trafikverket när detta blir aktuellt. För kännedom har det nyligen gjorts en bristanalys över Västra stambanan: Övriga underlag förslag till nationell plan 2022–2033/2037 - Trafikverket. Där nämns att plattformarna på Vårgårda station är för korta för att klara framtida standardlängd på 250 meter för tåg. Notera att detta endast är uppmärksammade brister, och att inga konkreta planer för genomförande finns i dagsläget.

Södra sidan av resecentrum föreslås byggas om i samband med att ett fjärde spår byggs genom stationsområdet. En kapacitetsförstärkning planeras av Trafikverket längs sträckan Skövde-Göteborg, men förbigångsspår i Vårgårda tätort är inte aktuellt i dagsläget. Det kan dock inte uteslutas att det blir det på längre sikt.

Kommentar:

Noterat.

Ombyggnad av gångtunnel

I den fördjupade översiktsplanen föreslås en ombyggnad av den befintliga gångtunneln under järnvägen. Trafikverkets önskar att en dialog förs i tidigt skede inför eventuellt genomförande av dessa planer, då det bland annat kan komma att behövas avtal med Trafikverket. Det kan även bli nödvändigt med en bevakande projektledare från Trafikverket.

Det är också viktigt kommunen gör en noggrann utredning av utformningen av tunneln och tar fram de utredningar och det underlag som kan behövas, bland annat med hänsyn till geoteknik och järnvägens bärighet. Det är viktigt att ombyggnationen inte påverkar järnvägsanläggningen negativt.

Kommentar:

Nödvändiga utredningar och underlag kommer att tas fram av kommunen. Trafikverket kommer att bjudas in till dialog i tidigt skede av ombyggnad av gångtunneln. Detta framgår av planhandlingen.

Trafik

Trafikverket ser positivt på Vårgårdas vision om att minska biltrafiken i centrum, till fördel för andra trafikslag. Trafikverket saknar dock en sammantagen analys av förväntad trafikalstring till följd av ny exploatering samt vad det får för konsekvenser på det statliga vägnätet. Det bör inte minst redovisas inför detaljplaneläggning, i de fall där det saknas. Generellt vill Trafikverket alltid veta hur mycket trafik som alstras till följd av planförslag. Använd gärna Trafikverkets trafikalstringsverktyg: https://www.trafikverket.se/tjanster/system-och-verktyg/Prognos--och-analysverktyg/Trafikalstringsverktyg/.

Kommentar:

Fagrabo (område 1) står för den stora andelen ny bostadsbebyggelse som föreslås i planen. För Fagrabo har ett planprogram tagits fram, och i samband med detta en analys av förväntad trafikalstring från hela området. Analysen visar att full utbyggnad kommer medföra en procentuellt sett stor trafikökning på omgivande vägnät, men i förhållande till vägarnas kapacitet är nivån fortfarande låg.

En analys av gatustrukturen har tagits fram som underlag till den fördjupade översiktsplanen (Gatustruktur Vårgårda tätort, Norconsult 2019-08-22). Den förväntade trafikökningen till följd av exploateringar i Vårgårda till år 2040 analyserades på en översiktlig nivå i förhållande till kapacitetsproblem i korsningspunkter. Korsningspunkterna Centrumgatan/Vänersborgsvägen/Stockholmsvägen och Parkgatan/Centrumgatan/Stationsgatan har idag högst trafikmängd, men belastningsgraden med förväntad trafikökning förväntas hamna under riktvärdet för en önskvärd servicenivå och analysen tyder inte på att kapacitetsproblem uppkommer med framtida prognosticerad trafik.

Då säkerheten i analyser av förväntad trafikalstring är starkt beroende av säkerheten i uppskattningen av antalet boende/anställda/besökare till verksamheter bedöms en närmare trafikalstringsanalys i detta skede inte vara motiverad. Det kommer däremot utredas i detaljplaneskede för respektive område.

Barriärer

Trafikverket anser att det är av stor vikt att hänsyn tas till barriäreffekter vid kommande planering. Både E20 och Västra stambanan utgör stora barriärer. Det är lämpligt att styra planeringen så att det i största möjliga mån byggs på östra sidan av E20 för att undvika en ökad mängd oskyddade trafikanter som måste korsa vägen.

Kommentar:

Flera större verksamhetsområden (dåvarande 10 och 11, Nordäng och Nordäng södra i samrådshandling) väster om E20 har tagits bort inför granskning. Syftet är att begränsa ianspråktagandet av jordbruksmark och utspridd bebyggelse. De områden som nu föreslås väster om E20 bedöms ha förutsättningar till goda kopplingar för fotgängare och cyklister genom underfart under E20 vid trafikplats Vårgårda, vilket minskar barriäreffekten.

Trafikverket noterar att kommunen föreslår nya kopplingar mellan områdena på båda sidor av stråken. Det är viktigt att dessa lägen utreds noga i kommande planering. När planering av nya förbindelser över/under statlig anläggning blir aktuellt är det viktigt att dialog tas i tidigt skede med Trafikverket. Det kommer troligtvis behöva tas fram avtal för olika delar av projektet, och Trafikverket kan komma att behöva utföra byggnationen vid större leder och järnväg.

Kommentar:

Noterat. Framtida lägen för kopplingar längs med stråken kommer att utredas i kommande planering. Trafikverket kommer bjudas in till dialog i ett tidigt skede.

Övrigt
Trafikverket ser fram emot fortsatt deltagande i ärendet.

2.4 Lantmäteriet

2.4.1 Planfrågor som berör Lantmäteriets kommande arbete

Den fördjupade översiktsplanen berör endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de förändringar som beskrivs i planen kommer i och för sig att innebära att fastighetsindelningen kommer att behöva förändras eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etc.) kommer att behöva bildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, t.ex. då områden detaljplaneläggs.

2.4.2 Lantmäteriets synpunkter

Gränser med 0,025 m kvalitet
En stor andel av fastighetsgränserna inom planområdet är inlagda i Lantmäteriets registerkarta med mycket god kvalitet (0,025 m). Denna kvalitet kan vara missvisande. Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med kvaliteten 0,025 m. Det har i efterhand visat sig att flertalet av dessa punkter inte har god kvalitet. Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksamma vid senare detaljplanläggning av områden där det förekommer gränser med just kvaliteten 0,025 m, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.

Kommentar:
Noterat. Kvalitet på gränser kommer vid behov att utredas i framtida detaljplaneprocesser.

2.5 Skogsstyrelsen

Vi har beretts möjlighet att yttra oss i rubricerat ärende. I kartan på s 58 saknas nyckelbiotoperna N 734-2006 N, 13408-1997 N och N13406-1997 samt Objekten med naturvärden N 13407-1997 och N 5109-1998. Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden finns på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor.

Kommentar:
Karta har kompletterats med saknade nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt.

2.6 Polismyndigheten

Polismyndigheten har tagit del av handlingarna.

Efter att läst den innehållsrika och intressanta fördjupade översiktsplanen ”Småstaden Vårgårda 2040” anser polismyndigheten att det brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektivet kan få en mer framträdande plats.

Att svara på en remiss för hela den fördjupade översiktsplanen och på varje plats kommentera: orienterbarhet, överblickbarhet och rörelsemönster som är grundstenar i den situationella brottspreventionen är svårt. Polismyndigheten är övertygad att man tagit hänsyn till dessa principer men det bör lyftas fram på ett tydligare sätt ifall man tagit det i beaktande.

Undertecknad har i sin roll som kommunpolis en nära samverkan med Vårgårda kommuns säkerhetschef. Vi tar tillsammans med andra lokala aktörer fram en lägesbild varje månad över brott och otrygghet i kommunen. Min bild är att det finns ett tydligt orsakssamband mellan hur t.ex. en skola/ lekplats/ gång och cykelväg planerats till den brottslighet och otrygghet vi ser på platsen.

Trygghetsperspektivet runt tunneln vid stationen samt lekplatsers utformning nämns vilket är bra.

Länk till plats på Boverkets hemsida som avhandlar aktuellt ämne i linje med vad polismyndigheten anser:
https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/samhallsbyggnadsprocessen/fordjupad-oversiktsplanplanprogram/

Kommentar:

> Planförslaget har kompletterats med brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv med betoning på orienterbarhet, överblickbarhet och rörelsemönster.

2.7 Statens geologiska institut

2.7.1 Yttrande översamrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från kommunen erhållit rubricerat ärende med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred och erosion. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Erhållit underlag:

− Fördjupning av översiktsplanen, 2020-12-16

2.7.2 SGI:s synpunkter

SGI anser att god kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av

markanvändning. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor, och en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov.

Vidare vill vi framhålla vikten av att vid strategiska beslut om markanvändning vid översiktlig planering, måste markens lämplighet för avsett planändamål värderas utifrån livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. Förväntade effekter av ett förändrat klimat måste således beaktas. Klimatscenarierna indikerar att för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i vattendrag och havet. Detta kan öka riskerna för ras, skred, stranderosion och översvämningar, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Kännedom om geotekniska säkerhetsfrågor är således centrala redan vid översiktlig planering.

Vid markanvändning i anslutning till vatten bör risken för stranderosion beaktas. Det gäller särskilt vid framtida markanvändning. Den förväntade klimatförändringen indikerar att ökad nederbörd förväntas leda till mer extrema nederbördsperioder med förhöjda nivåer i sjöar och vattendrag. Detta kan öka risken för erosion vilket i sin tur kan leda till att risken för ras och skred ökar.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats utifrån tillgängliga underlag om geotekniska riskområden.

I planen beskrivs översiktligt konsekvenser av klimatförändringar med bland annat ökad nederbörd och stigande nivåer i sjöar och vattendrag. Detta kommer att innebära ökade risker för ras/skred, erosion och översvämningar. Det är viktigt att notera att dessa risker kan finnas även för dagens förhållanden och bör beaktas i planeringen även på kort sikt. Utöver ökande vattenflöden som orsakar erosionsrisker medför ökad nederbörd också förhöjda grundvattennivåer och portryck i marken, vilket försämrar jordens hållfasthetsegenskaper. Skredrisker kan därmed finnas och uppstå i områden som inte ligger i anslutning till vattendrag.

Kommentar:

Avsnittet om konsekvenser av klimatförändringar har förtydligas med att risker för t ex erosion, ras och skred finns idag, och även bör beaktas på kortare sikt.

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl a

MSB och SGU tagit fram en *Vägledning ras, skred och erosion* (http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-v1.pdf . Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/. Kartvisningstjänsten uppdateras årligen i december/januari och nya underlag kan tillkomma. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering samt vid bygglovgivning utanför detaljplanelagt område alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. Vi vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Kommentar:

Nämnda underlag har lyfts in i planhandlingen under avsnitt ”Hälsa och säkerhet”.

2.8 Skanova

Skanova AB har tagit del av rubricerat ärende och vill meddela att det ej finns något att invända mot översiktsplanen.

Om eller hur Skanovas anläggningar blir berörda av föreslagna exploateringar, får avgöras vid detaljplaneläggning.

Kommentar:

Noterat.

2.9 Vattenfall

Vattenfall Eldistribution (Vattenfall) har tagit del av samråd för fördjupad översiktsplan för Vårgårdas tätort. Vattenfall lämnar följande yttrande. Vattenfall har inget att erinra mot förslaget.

Kommentar:

Noterat.

2.10 Västtrafik

2.10.1 Yttrande gällande Fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort

Västtrafik har tagit del av samrådshandling gällande förslag till fördjupad översiktsplan för Vårgårda Tätort. Västtrafik yttrar sig ur ett hållbart resande-perspektiv, vilket kan inkludera allt ifrån gång, cykel och kollektivtrafik till andra hållbara transportsätt.

Regionala mål och strategier, utgångspunkter för yttrandet
I Västra Götaland har det i bred samverkan tagits fram ett flertal mål och strategier som är regionens och kommunernas gemensamma prioriteringar vad det gäller regionens utveckling. Övergripande är vision Västra Götaland – Det goda livet. Västra Götaland ska vara en attraktiv region att bo, verka och leva i och invånarna i Västra Götaland ska ha bra förutsättningar att ta del av arbete, utbildning och livskvalitet. Investeringar i transportinfrastrukturen ska bidra till att fler personer når en större arbetsmarknad och ge förutsättningar för effektiva och hållbara person- och godstransporter. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet beskrivs den långsiktiga utvecklingen av kollektivtrafiken i Västra Götaland. För utvecklingen av kollektivtrafiken och infrastrukturbehoven är även antagna målbilder för tåg viktiga planeringsförutsättningar.

Kommentarer på den fördjupade översiktsplanen
Utöver yttrandet har Västtrafik deltagit på samrådsmöte där vi haft möjlighet att ställa kompletterande frågor och lämna synpunkter.

Den strategiska inriktningen för Bebyggelse och mötesplatser fastslår att ny bebyggelse tillkommer framförallt genom förtätning. Målet är att orten ska växa inifrån och ut, med fokus på byggnationer kring stationsområdet. Västtrafik ställer sig bakom denna utbyggnadsstrategi då den samtidigt gynnar underlaget för kollektivtrafiken. Närhet till centrum där både buss och tåg finns bidrar till benägenheten att resa hållbart och välja bort bilen. Det är samtidigt viktigt att kommunen tillgodoser behovet av pendelparkeringar både för bil och cykel i anslutning till stationsområdet för de som inte vill eller kan promenera till kollektivtrafiken. Även trygga och säkra gång- och cykelvägar är viktigt för att främja det hållbara resandet.

Kommentar:
Noterat. Pendelparkeringar för bil och cykel i anslutning till stationsområdet är del av planförslaget.

Den regionala busstrafiken har till viss del ett tätortsuppdrag i Vårgårda tätort i och med att den har relativt god yttäckning. Det finns ändå tydliga infartsvägar för de olika linjerna på vilka framkomligheten och tillgängligheten till kollektivtrafiken är särskilt viktig att lyfta. För att behålla och öka kollektivtrafikens attraktivitet kan kommunen tydligare peka ut vilka vägar in och ut ur tätorten där större hänsyn bör tas till framkomligheten för kollektivtrafiken. Detta kan beröras redan i den fördjupade översiktsplanen för att sedan tydliggöras i en trafikstrategi eller liknande. Centrumgatan och Kullingsleden är vägar där mycket av Västtrafiks allmänna linjer går.

Kommentar:
Framkomlighet för kollektivtrafik har lyfts under tema Trafikstruktur.

Den föreslagna inriktningen för att öka det hållbara resandet är positivt och med tanke på tätortens storlek finns goda förutsättningar för att ge möjligheter för ökad cykling eller gång för vidare resor med kollektivtrafiken. Genom att låta hållbara transportsätt ta plats i gatubilden ökar också användandet. Det blir viktigt inte minst i utvecklingen av vägar in och ut ur tätorten, samt av kollektivtrafiknoden vid stationsområdet.

Kommunens karta över hållplatser och linjesträckningar i programhandlingen är daterad och bör uppdateras för att ge en korrekt beskrivning.

Kommentar:

Noterat. Kartan över hållplatser och linjesträckningar har uppdaterats.

För utbyggnadsområden utanför tätortens centrala delar finns tydliga utmaningar när det gäller tillgänglighet till kollektivtrafiken.

För Fagrabo har Västtrafik tidigare yttrat sig att om den allmänna kollektivtrafiken ska kunna trafikera området behöver infrastrukturen anpassas för att skapa gena och tydliga vägar. En linjedragning bör inte ske i slinga och med få, strategiskt placerade hållplatser. Detta för att ge resmöjligheter från och till området, men utan att skapa upplevelsen av restidsförlängning för de som redan sitter på bussen.

E20 har en tydlig barriäreffekt som gör det svårt att på ett attraktivt sätt erbjuda allmän kollektivtrafik utan att skapa slingkörningar som ofta skapar en oattraktiv resa för övriga resenärer. För utveckling av verksamhetsområdena väster om E20 är det därför viktigt med tydliga gång- och cykelvägar till och från områdena.

Kommentar:

Dialog förs angående kollektivtrafikförsörjning av Fagrabo, där detaljplanering redan pågår. Kommunen avser att tillskapa goda möjligheter för gång- och cykelvägar till och från framtida verksamhetsområden.

2.11 Räddningstjänsten

Bedömning

Räddningstjänsten har inget att tillägga.

Kommentar:

Noterat.

3 Kommuner

3.1 Essunga kommun

Essunga kommun inte har något att erinra gällande den remitterade samrådshandlingen, Fördjupad översiktsplan Vårgårda tätort.

Kommentar:

Noterat.

3.2 Bollebygds kommun

Kommunstyrelsen har ingen erinran mot förslaget. Bollebygds kommun ligger långt söder om det område Vårgårda kommun planerar för och påverkar således inte Bollebygds kommun i någon större utsträckning. Kommunstyrelsen anser att det är positivt att Vårgårda kommun tar fram en fördjupad översiktsplan för tätorten med målbilden om en hållbar småstad, vilket kan vara inspirerande för vidare arbete även i Bollebygds kommun.

Kommentar:

Noterat.

3.3 Herrljunga kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter på samrådsunderlag för ny fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort. Herrljunga kommun berörs av planen i egenskap av grannkommun till Vårgårda. Vissa resurser, både ekologiska resurser, infrastruktur och viss verksamhet, är gemensamma. Herrljunga kommun ställer sig i stora drag bakom de ställningstaganden i planen som berör Herrljunga. Herrljunga kommun ser positivt på utveckling av verksamhetsområde vid Tumberg men är mån om att den sker i samråd kommunerna emellan där så bedöms vara relevant.

Mellankommunala frågor som behandlas i förslag till fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort och som berör Herrljunga kommun är främst den markanvändning som föreslås i närhet till den kommungemensamma gränsen samt för gemensam infrastruktur som väg 181 och Västra Stambanan, vilka är viktiga kommunikationsleder för Herrljunga kommun. Herrljunga kommun ser positivt på planens ställningstaganden i dessa frågor.

Särskilt tydligt påverkas Herrljunga av planerna för framtida verksamhetsområde vid Tumberg, där Herrljunga kommun även är delägare i viss mark. Herrljunga ser positivt på den användning som föreslås för Tumberg men är mån om att utveckling sker i samråd mellan Herrljunga och Vårgårda kommun där så bedöms vara relevant.

Kommentar:

Vårgårda kommun avser att föra dialog med Herrljunga kommun angående utveckling av verksamhetsområde vid Tumberg när detta blir aktuellt.

4 Föreningar

4.1 LRF Vårgårda

4.1.1 Angående samråd för fördjupad översiktsplan, Småstaden Vårgårda

Inledning

Handlingen är förhållandevis lättläst och på så sätt tillgänglig för många. Bra med tematisk indelning.

Handlingens förord

Det betonas att kommunen behöver växa för att utbudet av handel, restauranger och kultur ska bli bättre. Frågan är om det är kvalitet eller kvantitet som ska vara riktmärket. Likaså konsumtionen som klimatpåverkare.

Lokalt kulturutbud är bra men allt ska inte koncentreras till den största tätorten.

Kommentar:

Aktuell fördjupning av översiktsplanen berör enbart Vårgårda tätort. För övriga delar av kommunen gäller fortsatt kommunens översiktsplan från 2006. I både översiktsplan och föreliggande förslag till ny fördjupad översiktsplan förespråkas utveckling i lägen med goda kommunikationer, för att öka tillgängligheten och förutsättningar för ett hållbart resande.

Kommunens vision

Grön småstad och hållbar miljö är en bra vision. De areella näringarna och tillhörande förädlingsindustri är viktig för lokal och regional försörjning. Första stycket på sidan 9 exkluderar vår näring. Har man glömt att bonden är företagare?

Kommentar:

Synpunkten berör skrivning ur kommunens antagna vision, och inte aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan.

Utmaningar och innovativt näringsliv

Kommunen sätter bra fokus när man förstår vikten av att Sverige behöver blir mer självförsörjande på livsmedel. Likaså att den lokala produktionen och förädlingen är en nyckelfråga är en bra insikt.

Gröna områden
Människan mår bra av grönt, träd och blommor i sin absoluta närmiljö. Inte minst de som har svårt att röra sig behöver närheten. För jordbruket är det av betydelse att det finns gott om pollinatörer.

Över huvud taget är det viktigt att grönytor attraherar pollinerare, fåglar och insekter.

Kommentar:
Noterat. Grönstruktur och behovet av att stärka den biologiska mångfalden inom tätorten har lyfts fram ytterligare i planen efter samrådet, bland annat genom tydligare avsiktsförklaringar för befintliga grönstrukturer i mark- och vattenanvändningskartan.

Träd
Det sägs på sidan 33 att stora befintliga träd ska bevaras. Det är ambitiöst men inte ens träd lever för evigt. Vi sympatiserar med tanken på skugga och de livsmiljöer träd ger. Vår åsikt är att en trädplan för ett varierat bestånd av träd och ålder vore bra.

Kommentar:
Noterat.

Verksamhetsområden
Allt för många verksamhetsområden i nuläget tar för mycket mark i anspråk. Det behöver förtätas och byggas på höjden.

Kommentar:
Förtätning av befintlig bebyggelse är en utgångspunkt i planförslaget. Verksamhetsområden är i regel ytkrävande, men utveckling av områden för verksamheter bedöms vara ett allmänt samhällsintresse med avseende på exempelvis arbetstillfällen.

Efter samråd har planförslaget omarbetats avseende markanspråk för nya verksamheter, och det totala ianspråktagandet av jordbruksmark för nya verksamhetsområden har minskats ner för att värna om befintlig jordbruksmark.

Välklippta gräsmattor ger ingen större biologisk mångfald. Grönytorna behöver utformas på ett helt annat sätt. Även mindre våtmarker kan var tänkbara.

Kommentar:
Kommunen arbetar med och avser att utveckla grönstrukturen i tätorten för att öka den biologiska mångfalden. Detta har tydliggjorts i planförslaget.

Många verksamheter bör kunna kombineras med bostäder, i vart fall i ytterkanterna. Ur många synpunkter är det inte bra att områden inte är befolkade på kvällar och helger. Precis som bostadsområden inte ska vara obefolkade dagtid. Det är vår mening att verksamhetsområden och men även bostäder kan utlokaliseras.

Områden som inte ligger längs sträckningen E-20 med kort restid till tätorten kan utnyttjas för etablering av verksamheter. Det kan också bidra till kortare arbetsresor.

Kommentar:

Att kombinera verksamheter och bostäder avråds i regel med hänsyn till verksamheternas omgivningspåverkan och de boendes hälsa och säkerhet. Verksamhetsområden som är belägna externt är i regel i mindre behov av att vara befolkade även på kvällstid. I centralt belägna verksamhetsområden är behovet större, då fler har nära tillgång till dessa områden.

Förtätning av befintlig bebyggelse och utbyggnad i kollektivtrafiknära läge är en utgångspunkt i förslaget till fördjupad översiktsplan, för god hushållning av resurser och redan ianspråktagen mark. Närhet till E20 bedöms vara en förutsättning för effektiva transporter.

Jordbruksmark och gårdar

Det skrivs vackert om vikten att bevara jordbruksmark men konklusionen är att den är bäst att bebygga.

Vi anser att kommunen bör vara restriktiv med byggande på åkermark och att man bör vara selektiv med vilka etableringar som skall tillåtas på god åkermark

Med det aktuella förslaget anser vi att planerad exploatering av åkermark längs E-20 är oproportionerlig.

LRF är starkt kritiskt till tankesättet.

LRF ställer sig frågande till var en växande befolkning då ska odla sin mat. Skall våra ekologiska fotavtryck bli ännu större i andra delar av världen? Det är inte hållbart att hela tiden ta god jord i anspråk så att de gröna näringarna förpassas till sämre marker.

Kommentar:

Kommunen bedömer att det är ett väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort då det är en förutsättning för att utveckla Vårgårdas näringsliv. Behovet bedöms inte kunna tillgodoses på ett från allmän synpunkt lika tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Genom att samla tillkommande verksamheter längs med E20 och andra större vägar i anslutning till tätorten

nyttjas befintlig infrastruktur och trafikarbetet kan minskas, samtidigt som intrång och fragmentering i större sammanhängande jordbruksmark, naturmiljö och värdefulla landskap i övriga kommunen motverkas. Detta har utretts vidare i en lokaliseringsutredning efter samrådet, i enlighet med 3 kap Miljöbalken 4 §, och avsnitt ”Avvägningar mellan allmänna intressen” har kompletterats avseende jordbruksmark utifrån utredningen.

Lokaliseringsutredningen föreslog att kommunen begränsar de föreslagna utbyggnadsområden som ianspråktar jordbruksmark, och detta har gjorts i aktuellt planförslag.

Ängs- och hagmark
Det är ett kultur- och miljöarv som av många olika skäl ska vårdas. Här är bonden och hens djur betydelsefulla.

Kommentar:
Noterat.

Koloniområde och stadsodling
Det är bra för själen och insikten om odlingens svåra konst om möjligheter ges för enskilda och föreningar att odla.

Kommentar:
Noterat.

Rekreationsstråk
Det är positivt med möjligheterna till vardagsmotion. Hur kommer detta att påverka de gröna näringarna? Tyvärr är nedskräpning ett bekymmer som förfular men också ställer till skador på djur och maskiner.

Kommentar:
I aktuellt planförslag föreslås framför allt utveckling av rekreationsstråk i och i anslutning till tätorten. Utveckling av rekreationsstråk sker med avvägning mot naturvärden och andra värden.

Kraftledningar, vatten och avlopp, fiber
Kraftledningar skall alltid kablifieras. Det ska ske tillsammans med övrig infrastruktur och göras fackmannamässigt avseende djup, dräneringar och allmänt hänsynstagande när jord och skog berörs

Även magnetfält från växelströmsledningar ger mindre påverkan när de är markförlagda.

Kommentar:
Noterat.

Barriärer
Vi vill med tydlighet påpeka vikten att passager där traktorer och andra stora fordon behöver komma fram inte försvåras.

Kommentar:
Kommunen bedömer att planförslaget inte påverkar framkomlighet med jordbruksfordon negativt. Trafikalstring och påverkan på framkomlighet och kapacitet vid tillkommande bebyggelse utreds vid behov i framtida detaljplanering.

Näringsliv
Planen får inte slå undan benen på det livsviktiga jordbruket. Tendensen i skrivningen är oroande.

Kommentar:
I temat Näringsliv lyfts jord- och skogsbruk som viktiga näringar för kommunen.

Vatten
Allt mänsklig verksamhet påverkar vattnet. Näringsämnen lämnar alltid jorden, även om den inte brukas. Skrivningen på sidorna 74-74 måste anse som felaktig när det gäller jordbruk. Inget nämns om plöjningsfri odling, Greppa Näringen, kantzoner, N-sensor och övrigt som används för att minska näringsläckage.

I sammanhanget måste betonas behovet av både bevattnings- och släckvatten.

Om jordbruket får restriktioner inom vattenskyddsområde ska marknadsmässig ersättning utgå. Inskränkningarna ska vara minimala och baseras på vetenskaplig grund.

Kommentar:
Skrivningar på s. 74–75 handlar om miljökvalitetsnormer för vatten. Vattenmyndigheterna ansvarar för statusklassning och bedömning av påverkanskällor för vattenförekomster och informationen är hämtad från databasen VISS, VattenInformationsSystem Sverige. Det finns metoder för att minska näringsläckage inom jordbruket, men då läckage fortsatt sker bedömer kommunen att skrivningen bör stå kvar. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen

Äganderätt
Ingen ska tvingas från gård och jord och ingen ska förhindras att sälja till den man önskar.

Kommentar:
Noterat.

Livsmedelsstrategin
https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-livsmedelsstrategi-for-jobb-och-hallbar-tillvaxt-i-hela-landet/

En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet
”Den nationella livsmedelsstrategin med sikte mot år 2030 är den första svenska livsmedelsstrategin som omfattar hela livsmedelskedjan. En långsiktig strategi ska bidra till att potentialen för hela livsmedelskedjan nyttjas fullt ut. Det innebär en ökad och hållbar produktion av mat som kan leda till fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet och ge konsumenter, oavsett bakgrund, bättre förutsättningar att göra medvetna val.”

Miljöbalken

3 kap. Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden.

4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Kommentar:
Se svar under rubrik ”Jordbruksmark och gårdar” ovan.

Sammanfattning

Det finns mycket bra i förslaget som bör bidra till en god livsmiljö.

Däremot vänder vi oss skarpt mot förslaget att ta jordbruksmark i anspråk. Var ska kommande generationer få sina livsmedel ifrån?

Förslaget bör arbetas om radikalt enligt formuleringarna i vår skrivelse.

Vi ärver inte jorden av våra förfäder utan lånar den av våra barn.

5 Politiska partier

5.1 Moderaterna i Vårgårda

Vi tycker överlag att det är ett väl genomarbetat och bra presenterat förslag.

Givet Vårgårdas läge, som i modern tid motiverats av och nu i sin tillväxt styrs av vägarna E20, R42, väg 181 och västra stambanan, är placeringen av framtida bostadsområden och etableringsområden väl avvägd.

Vad gäller etableringsområden anser vi att de ska placeras i bästa skyltläge utmed de stora vägarna. Det är viktigt att vara restriktiv med att ta jordbruksmark i anspråk. Därför förutsätter vi en tydlig prioriteringsordning där man väljer annan mark först och att industrietableringarna i skyltläge utformas med beaktande av att de präglar synen på Vårgårda.

Utformningen av entrépunkterna till vår tätort är en väsentlig faktor som påverkar hur den uppfattas. Där vill vi se en långsiktig plan.

Kommentar:

Utveckling av verksamhetsområden i exponerade lägen mot E20 och järnvägen förutsätter god gestaltning och omsorg om utemiljön, vilket lyfts i planförslaget. I övrigt hanteras utformning av verksamhetsområden i kommande planeringsskeden.

Omfattningen av jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för verksamheter har begränsats efter samråd, och planförslaget har kompletterats med en tydligare avvägning och motivering av exploatering på jordbruksmark i enlighet med MB 3 kap. 4 §.

För oss har det länge varit viktigt att få till ett blandat boende i tätorten. Större villatomter har tidigare varit svårt att få till, men nu har den möjligheten öppnats i Fagrabo. Vi önskar att sådana områden säkerställs.

Kommentar:

Noterat.

De grönområden som markeras i den fastställda planen måste respekteras framöver.

Kommentar:

Noterat. Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

6 Privatpersoner

6.1 Privatperson 1

Trevligt att man kan få vara med på ett hörn!

Jag har under många år önskar belysning i björkparken, kunde bli hur fint som helst! Det är mycket mörkt där under den mörka årstiden. Detta kom jag på just nu men mer kanske kommer!

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats med generella ställningstaganden om att beakta trygghetsperspektivet vid utformning av miljöer i tätorten, såsom parker.

6.2 Privatperson 2

Önskan om en cykelväg / bredare väg på väg 42 Fristad- Vårgårda samt väg 182 stenatorp - Ljung. Båda dessa vägar cyklar man idag med livet som insats. Jättefarligt med tung trafik och smala vägar utan någonstans att ta vägen. Säkerhet överlag när skog växer så nära vägen.

Det hade varit roligt om Cykelkommunen Vårgårda kunde bli cykelvänlig även för oss som bor här och inte bara vid tävlingar där man stänger av biltrafiken. Det är lixom inte samma sak. Cykelvänliga ställen lockar även besökare/turister med cykelintresse.

För att inte tala om hur det skulle uppmuntra till miljövänligt alternativ att färdas på.

Kommentar:

Goda förutsättningar för fotgängare och cyklister i tätorten är en utgångspunkt i planförslaget. Nämnda sträckor ligger dock utanför planområdet och berörs därför inte av aktuell plan. Arbete pågår med kommunövergripande gång- och cykelplan. Väg 42 och 182 är dock statliga vägar där kommunen inte har rådighet över cykelvägar, utan enbart kan göra inspel till den regionala prioriteringsprocessen för investeringar i cykelvägar längs statlig infrastruktur.

6.3 Privatperson 3

6.3.1 Privatperson 3, yttrande 1

Som jag har förstått det så kan man skriva till er med tankar och synpunkter kring hur arbetet ska se ut fram till 2040.

Jag och min familj har precis köpt ett hus på Bergsgatan som ändå får anses ganska så centralt. Jag gillar att läsa om samhällsplanering, sätta mig in i pågående och planerade projekt för att se hur städer växer vad gäller infrastruktur, företagsamhet etc. Jag är verkligen ingen expert på området, jag jobbar som pastor och möter människor. I mitt arbete sker mycket kommunikation, planering och genomföring av olika satsningar. Mycket av

det vi gör präglas av delaktighet och engagemang. Med de glasögonen läser jag igenom det här dokumentet. Nu till mina tankar kring den.

1. För att få synpunkter från människorna i kommunen upplever jag att det är svårt att arbeta med en 88 sidor lång pdf. Här tror jag mer på att göra ett mer lättillgängligt dokument som är lättare att läsa och förstå, kanske arbeta mer med bilder, video, föreläsningar, videomöten.

Kommentar:

En kortversion med interaktiva kartor har tagits fram, som syftar till att presentera huvuddragen i planen på ett lättillgängligt sätt för allmänheten. Denna finns tillgänglig på kommunens hemsida. Kommunen har under samrådet genomfört livesändningar där förslaget presenterats med möjlighet att ställa frågor, för att tillgängliggöra planförslaget och bjuda in till dialog med allmänheten.

2. Jag tror verkligen på att stadskärnan behöver få sig ett ansiktslyft och att det blir ett roligt och attraktivt centrum där människan och hennes behov står i centrum. Området runt stationen säger ni är viktigt för det första intrycket och jag kan inte annat än att hålla med! Vad gäller butikslokaler etc. tror jag det är viktigt att inte försöka konkurrera för mycket med Alingsås, Borås och Göteborg och tänka att man ska ha allting. Satsa hellre på saker som människan behöver och mår bra av. Frisörer, Bibliotek, Restauranger, Cafér, Uteserveringar, träningsanläggningar, bank, osv. Här vill jag även passa på skicka med att kontakta församlingar i området då de också har koll på om det skulle behövas någon verksamhet för utsatta människor, äldre människor, bjud in dem att vara med i det här.

Kommentar:

I planförslaget görs ställningstagande om att planera för lokaler i bottenplan i centrum, för att möjliggöra handel såväl som service och andra mötesplatser i centrum. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och utgör ett underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

3. För att växa, krävs boenden, något ni prioriterar och som är väldigt viktigt och bra! Viktigt att tänka på där tror jag är att tänka till kring vilka som bor i Vårgårda idag och vilka man vill locka och tänka kring mixen bostadsrätter, villor och hyresrätter.

Kommentar:

Såväl flerbostadshus som villor föreslås i förslaget, där villor främst är belägna i utbyggnadsområden, medan flerbostadshus föreslås i högre

utsträckning inom nuvarande tätortsbebyggelse. I Fagrabo, det största utbyggnadsområdet för bostäder som pekas ut i förslaget, planeras för en blandning av flerbostadshus och villor.

4. Ni lyfter att infrastrukturen är viktig. Jag kan inte annat än att hålla med, för att Vårgårda ska upplevas som attraktivt behövs regelbundna kommunikationer till Göteborg, Alingsås och Borås. Kan även vara bra att tänka till kring i vad som är viktigt för pendlare, är det garage, cykelparkering, laddstationer, lånecyklar. För min egna del om jag hade pendlat till Göteborg så hade det varit viktigt med ett cykelförråd med tak, att det är bevakat så att cykeln blir stulen. Tar jag bilen är det viktigt att vid dåligt väder inte behöva gå långa sträckor utan tak. Viktigt att tänka kring hur vi vill vara en hållbar kommun och hur skapar vi förutsättningar för det så underlättar det planeringsarbetet.

Kommentar:

Goda förutsättningar för fotgängare och cyklister i tätorten är en utgångspunkt i planförslaget I förslaget lyfts att tillräckligt med cykelparkeringar behöver finnas vid småstadens olika målpunkter.

5. Vad gäller jobben så har ni ett gott rykte och ni har hög ranking! Keep up the good work och fundera på hur personer tar sig från centrum till de olika företagen, bussar, cyklar, osv. Vad jag har förstått så vill man att dessa arbetare på storföretagen ska bo i Vårgårda och inte endast pendla dit, hur gör man det?

Kommentar:

Goda förutsättningar för fotgängare och cyklister i tätorten är en utgångspunkt i planförslaget. I kommunens cykelstrategi är goda kopplingar till arbetsplatser för fotgängare och cyklister en prioriterad fråga, och arbete pågår med en gång- och cykelplan med åtgärder för att förbättra gång- och cykelnätet.

För kollektivtrafiken är Västra Götalandsregionen huvudman och kommunen för kontinuerlig dialog för att bibehålla och förbättra kollektivtrafikkopplingarna till verksamhetsområden och anpassa dem till exempelvis arbetstider.

6. Marknadsföring: När jag säger att jag ska flytta till Vårgårda i Göteborg möts jag av: "Aha, ska ni flytta ut på landet!", Vart ligger Vårgårda? I samtal med mäklare har det framgått att många från Alingsås söker sig till Vårgårda. Kan man arbeta där med reklam, sätta Vårgårda på kartan, nya hus projekt, osv. Hur säljer man in Vårgårda till Göteborgaren? (om det nu finns något egenvärde i det)

eller till Alingsåsaren. Hur får man studenten att bo kvar i Vårgårda under studietiden, hur integrerar man människor i samhället och skapar jobbmöjligheter, utbildningstillfällen osv.

Kommentar:

Marknadsföring av Vårgårda kommun hanteras inte i aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan.

6.3.2 Privatperson 3, yttrande 2

Nu återkommer jag igen då det fortfarande är öppet för att ha åsikter i hur tätorten ska utvecklas. Jag har försökt studera dokumenten och tittat på youtube men jag har kommit på ytterligare synpunkter.

1. Utveckla torget/ kungsgatan och gör det till en attraktiv plats att vara på. Jag vill lyfta exemplet Lerum som är orten jag för tillfället arbetar på. För några år sedan var torget helt "dött", man gick bara förbi och det var affärer som kämpade för sin överlevnad. Nu ser jag ett torg med food trucks, restauranger, lekplatser, isrinkar, julmarknader, ostaffärer osv. Kolla gärna in där. Tänk vad härligt att kunna äta lunch på torget, man kan träffas på helgerna över en bit mat och något att dricka, eller en lunch i vardagen.

Kommentar:

Utveckling av centrum som mötesplats föreslås i planförslaget. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och fungerar som underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

2. Miljötänket - Tänker att det finns ytterligare att göra för att vara en miljökommun. Jag tänker tex på att tänka cirkulärt, kanske ha en verktygspool där man kan låna en såg, ett släp via freetrailer, osv. Tänker även här att exempelvis hämtning av kompost borde ingå då kommunen får mindre hushållsavfall, man får biogas som kan användas i bussar och kommunala bilar samt uppvärmning. Tänker även här att det är viktigt att med hjälp av påverkansarbete och politik påverka västtrafiks turtäthet och tiderna tågen går. Jag som exempelvis jobbar kl 23 på fredagar och kl 10.00 på söndagar kan inte på ett vettigt sätt ta mig till Lerum kollektivt och behöver använda bilen. Det är i dagsläget också dyrare för 2 personer att ta sig till Göteborg kollektivt än vad det är med bilen.

Kommentar:

Synpunkten berör frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

3. Jag läste något om att man samhällsservice ska växa i takt med invånarantal. Min fru skulle ställa sig i kö till tandläkaren i vårgårda och fick höra att det var 2 års väntetid för att bli inskriven.

Kommentar:

Utbyggnaden av samhällsservice behöver ske i takt med befolkningsökningen. I förslaget till fördjupad översiktsplan ges förutsättningar i form av bland annat utpekande av ytor för utbyggnad av samhällsservice, i övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

6.4 Privatperson 4

Jag har kikat lite och vill gärna lägga in en önskan. Jag inser att när man läser mitt förslag tänker man att det går inte, men av galna idéer kan mycket bra idéer förfinas.

Jag tror att om vi ska få igång handeln i Vårgårdas affärer behöver vi få ut folk ”på stan”. För att få ut folk behöver det finnas en anledning att gå ut.

Jag tror att vi måste få igång unga vuxna att våga start trendiga butiker. Då måste Vårgårda bli trendigare. Att hjälpa ungdomar att starta företag och tänka trendig marknadsföring.

Få ut föreningar som visar upp sig, sjunger, dansar mm. Människor har i alla tider älskat att umgås och samtidigt njuta av något trevligt och harmoniskt att titta på. Tänk om vi kunde ”dra” in Kyllingeån i Centrum!? Näckrosor, fontän och trevliga bänkar. Få vatten som rör sig i en ström. Naturen runt om kläs av vintergrön rododendron, roshäckar och vildvin. Där skulle jag gärna äta en glass eller sitta vid ett mysigt utekafe. Det kanske går att pumpa vatten eller något liknade för att lyckas med det.

Kommentar:

Utveckling av centrum som mötesplats föreslås i planförslaget. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och fungerar som underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

6.5 Privatperson 5

Vi har förslag på väg 181 från Vårgårda mot Herrljunga att bygga en cykelväg mellan Vårgårda och Brattensby. Det är ett avstånd på 5,6 km till den befintliga cykelvägen som byggdes för några år sedan. Denna används flitigt både av cyklande och gående samt rullskidsåkare.

Kommentar:

Goda förutsättningar för fotgängare och cyklister i tätorten är en utgångspunkt i planförslaget. Nämnd sträcka ligger dock utanför planområdet och berörs därför inte av aktuell plan. Arbete pågår med kommunövergripande gång- och cykelplan. Väg 42 och 182 är dock statliga vägar där kommunen inte har rådighet över cykelvägar, utan enbart kan göra inspel till den regionala prioriteringsprocessen för investeringar i cykelvägar längs statlig infrastruktur.

6.6 Privatperson 6

6.6.1 Privatperson 6, yttrande 1

Djupt oroad över Vårgårda kommuns framfart!

-Att främja ett rikt växt och djurliv och värna om en biologisk mångfald genom att avverka Tånga gränd / Åhmans banor?

Grönområdet som nyttjas av så många kommuninvånare i alla åldrar och på något sett kompensera djurlivet med att bygga en konstgjord groddamm och inte ta hänsyn till rapporter som lämnats om allt liv som finns i Tånga Gränd.

Att med skattepengar byggs en konstgjord groddamm långt långt bort från marken ni vill förstöra och räkna med att djuren hittar ditt? Dessutom oroad över kombination öppet vatten på kommunens mark intill småhustomter? Behöver inte vara många cm vattendjup för att fara kan hända.

Under det senaste året har närheten till skogen och allt vad det betyder varit än viktigare. Hälsningar från en intensivvårdssjuksköterska som dagligen varit tacksam över Tånga Gränd och närheten till skogen i centrala Vårgårda innan och efter Kovid arbetspassen.

Tänk om, tänk nytt, tänk på att vårda naturen i tätorten!

6.6.2 Privatperson 6, yttrande 2

Djupt oroad igen!

Ju mer jag tänker på allt som lagts ned från första gången vi medborgare hörde om planerna bebyggelse Tånga Gränd/ Åhmans banor och allt engagemang, skrivelser, mail, inskick, aktivitet i vår Facebook grupp, artiklar i tidningar m.m.

Är det inte tydligt nog att det motsätter sig allt utifrån barnperspektivet, den gröna småstaden, miljö och hållbarhet, att avverka ett område som brukas av så många Vårgårdabor i alla åldrar!

Allt som kommit till era handlingar gäller oavsett datum. Från att denna process startat till nu. Vädjar att ni tänker till innan det är för sent.

Vår natur måste vi förvalta!

6.6.3 Privatperson 6, yttrande 3

Jag med flera Vårgårdabor har varit tydliga kring vårt avstånd till planerna att bygga bort Tångaskogen / Åhmans banor!

Allt som framförts av oss kommuninvånare bör gälla från dag ett och orimligt att inte ta med varje åsikt, synpunkt, skrivelse, mail, brev, telefonsamtal kring denna process kring Tånga gränd/ Åhmans banor.

Detta område är så viktigt på många plan för Vårgårda, stor som liten.

Vi har aktivt valt att bo i ett mindre samhälle, den gröna småstaden och närheten till skogen.

Under mina dagliga promenader i skogen och fågelkvitter nästan överröstar förskolebarnen, många äldre människor, motionärer, barn i alla åldrar som jag möter, förundras jag hur det kan vara möjligt att ens komma på tanken att ta bort detta?

En stor summa pengar har kanske lagts ned, men att gå emot alla synpunkter och avverka ett älskat område i Vårgårda kan aldrig repareras, återkallas!

Bygg gärna hus, men bygg med eftertanke.

Kommentar:

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog och föreslås inte längre som framtida bostäder i förslag till fördjupad översiktsplan.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

6.7 Privatperson 7

Jag tittade på er livesändning i måndags och har läst en del kring den nya översiktsplanen. Väldigt bra och informativt möte.

Jag är glad över att jag bor i en kommun som satsar framåt. Jag är imponerad av den framtidsvision som finns.

Tack för att ni anstränger er för oss kommuninvånare.

De önskemål som jag har rör södra delen av tätorten, Algutstorp.

- Gatubelysning på grusvägen från Algutstorp kyrka till Tånga hed. Det är många som motionerar på den vägen och vill kunna göra det även när det är mörkt.

Kommentar:

Planförslaget har kompletterats med generella ställningstaganden om att beakta trygghetsperspektivet vid utformning av miljöer i tätorten.

- De behöver röjas upp i vattnet i Säveån där vi badar nedanför Algutstorp kyrka. Många ungdomar hoppar från träden och då det ligger nedfallna grenar mm i vattnet finns det en risk att de kan skada sig. Det finns även önskemål om mera sand och en liten brygga. Jag vet att det inte är kommunens mark men så är det ju med flera av de badplatser som finns inom kommunen.

Kommentar:

Synpunkten berör frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

- En gång och cykeltunnel under väg 42 från Algutstorp kyrka och till ”badplatsen” marken lutar fint bortanför korsningen och det borde vara relativt enkelt att genomföra.

Kommentar:

I planförslaget föreslås en ny gång- och cykelkoppling över väg 42 vid Algutstorps kyrka. Väg 42 är statlig vilket innebär att kommunen inte har full rådighet i frågan.

- Jag bor själv på Brf Slåtterängen. Innan vi flyttade in visades det bilder med träd utmed Boråsvägen mellan Slåtterängen och Smörtinan. Det planterads inga pga el och tele kablar i marken intill Slåtterängen. Finns det möjlighet att plantera på andra sidan intill Smörtinan. Miljön skulle behöva mjukas upp med lite träd och grönt.

Kommentar:

Synpunkten berör frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

6.8 Privatperson 8

Tångaskogen. Den skogen bör absolut bevaras och vårdas på rätt sätt. En tätortsnära oas, för både djur och människor. Flitigt använd, inte minst av barnen. Dessutom, är inte de gamla tallarna skyddsvärda? Vildkaprifolen, läkevänderot, svavelsippa…

Kommentar:

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog och föreslås inte längre som framtida bostäder i förslag till fördjupad översiktsplan.

6.9 Privatperson 9

Med grund i de presentationer vi sett online från samhällsbygg så har vi kommit fram till att den allmänna åsikten vi har är att den 5-åriga planen känns enbart riktad åt barnfamiljer. Utbyggnad av Vårgårda verkar främst vara bostadsområden med villor eller liknande, med tanke på arbetsmöjligheter inom industrier där många unga jobbar så känns det inte som att 5-årsplanen involverar unga och deras behov efter mindre bostäder. Behovet av lägenheter och en attraktiv centrumkärna med aktivitet och liv står väldigt högt upp för oss unga. Just nu är Vårgårda en plats man möts upp i för att sedan åka därifrån för att bristen på saker att göra och saknaden efter ett samhälle som involverar unga.

Kommentar:

Centrum kommer att utvecklas med fler bostäder i flerbostadshus. Förtätning med flerbostadshus föreslås för hela tätorten. Därmed är det inte bara villor som föreslås. I tätortens centrala lägen föreslås även verksamhetslokaler i flerbostadshusens gatuplan, för att skapa förutsättningar för ett mer levande centrum.

I bostadsområdet Fagrabo är intentionen att en blandning av bostadstyper ska byggas.

Kommunen har ett antaget planprogram för Vårgårda centrum, som i mer detaljerad grad beskriver intentionerna för utveckling av centrum. Hela centrum ska utvecklas, med fler bostäder och funktioner, bättre möjligheter att röra sig hållbart och ett ökat fokus på att skapa attraktiva miljöer och mötesplatser.

Vårgårda är en attraktiv plats som har bra förbindelser med kollektivtrafik och är bra placerat bredvid E20, men bristen på bostäder och det faktum att samhället ser grått och dystert ut gör att många unga väljer att flytta därifrån efter studenten. Det är väldigt få i våran ålder som överväger att bo kvar när skolan inte längre håller oss kvar. Tanken bakom ett mer upplyst centrum med fler människor och bostäder är bra men där är det viktigt att bostadspriserna hålls nere så att ungdomar faktiskt har råd att bo där.

Våra allmänna åsikter är att ett upplyst samhälle, mer lägenheter, en bra skola och en bra vårdcentral är krav för att vi som unga ska bo kvar och inte bra komma tillbaka lagom tills att man får barn.

Kommentar:

Utgångspunkten i planförslaget är ett utveckla Vårgårda som småstad, med en mångfald av attraktiva boenden med närhet till varierad natur och omgivningar att känna sig trygg i, och god tillgång till samhällsservice.

Bostadsbrist är ett problem i Vårgårda såväl som i övriga landet, och unga är en av de grupper som ofta drabbas hårdast. I planen föreslås ny bostadsbebyggelse både genom förtätning inom tätorten och i Fagrabo, vilket möjliggör både att nya bostäder tillskapas och att bostäder kan frigöras i det befintliga beståndet där hyror och avgifter ofta är lägre. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

6.10 Privatperson 10

Vi tycker att er översiktsplan för Vårgårda ser bra ut, vi har inga klagomål. Vi anser att planen är tydlig och att ni har en bra tanke till varför planen ska genomföras och vad ni grundar den på. Dock har vi några synpunkter och förslag på vad vi anser ska läggas mer fokus på för att upprätthålla och öka intresset för oss som tillhör kommunen att vilja bo kvar.

Framförallt för oss unga som har en framtid i kommunen så krävs det att vi trivs och ser en framtid där vi stannar i Vårgårda. Enligt oss krävs det då mer fokus på natur och samlingsplatser, platser där man kan umgås och njuta av omgivningen. Naturupplevelser finns det gott om utanför centrum men för att centrum ska ser mer attraktivt ut skulle det behövas platser där man kan koppla av och umgås i även i centrum.

Vi tror att många som bor eller söker sig till Vårgårda gör det på grund av att det är en lugn stad, därför tycker vi att känslan på staden ej bör förändras utan istället utvecklas. Vi har närheten till många storstäder såsom Göteborg, där finns möjligheten till storstadsliv om man föredrar det. Vårgårda bör därför behållas som ett lugnt ställe med närhet till natur.

Kommentar:

Utveckling av centrum som mötesplats föreslås i planförslaget. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och fungerar som underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

Vi tycker att det är viktigt att föra samhället mer samman, eftersom det känns uppdelat pga järnvägen. Detta för att samhället ska kännas mer

sammanhållet och att gemenskapen ska öka. Dessutom så tycker vi att en viktig faktor för att öka intresset samt arbetsmöjligheterna i Vårgårda är att investera i Kungsgatan? för att få hit fler butiker och få igång marknaden för att på så sätt få unga att se en stadig arbetsmarknad. Detta kan motivera många unga till att arbeta i Vårgårda.

Kommentar:

Förbättrade kopplingar över järnvägen i centrum föreslås ske genom ett mer utvecklat stationsområde, som skapar ett naturligt flöde mellan den norra och den södra sidan. För centrum föreslås I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

6.11 Privatperson 11

Vi anser att presentationen kring framtidens detaljplan gällande Vårgårda tätort var nyanserad och innehöll dem ståndpunkter som är viktig för framtida samhällsutveckling.

Vi anser att dem bör minska polariseringen kring dem bostäder som finns i Vårgårda. Just nu är det ganska splittrat då de som bor i villa oftast bor i områden med andra villor och lika så med hyresrätter, det blir då att det blir en stor uppdelning av människor med olika socioekonomisk förhållande.

Kommentar:

Det är av stor vikt att arbeta aktivt för att undvika risker för segregation när tätorten utvecklas. Det stämmer att de flesta villor ligger samlade, ofta en bit från centrum. I området Fagrabo föreslås över 1000 nya bostäder på sikt, där en tredjedel av bostäderna kommer att vara lägenheter i flerbostadshus. I centrum och övriga delar av nuvarande tätortsutbredning lämpar sig flerbostadshus bättre då ytorna inte är stora nog för att tillskapa ett tillräckligt antal villatomter. Därmed behöver kommunen arbeta med att motverka segregation, bland annat genom ett utvecklat gång-, cykel- och kollektivtrafiknät, då grupper som inte har bil i större utsträckning nyttjar dessa trafikslag, vilket också innebär en mer jämlik utveckling. Fagrabo kommer att ha en stark friluftsprägel, och är beläget vid Kesberget, och därmed kan ett flöde av människor från hela tätorten förväntas i området, utöver de som bor i Fagrabo. Detta i kombination med att boende i Fagrabo har möjlighet att uträtta sina ärenden i centrum innebär potential till en mer rörlig befolkning, där fler har möjlighet och anledning att röra sig i större delar av tätorten, vilket skapar förutsättningar för en mer socialt blandad och integrerad småstad.

Genom att utveckla centrum får fler närmre till mer, och tätorten blir mer blandad. Boende i bland annat Klockarebolet får nära till fler funktioner i centrum, medan förtätning i och i närheten av Klockarebolet kommer att

innebära en mer blandad befolkning och ett ökat flöde av människor i området.

Vi anser även att det är en bra idé att skapa fler möjligheter för att ta sig till andra sidan järnvägen då vi håller med om att det ungefär är som en barriär som skiljer de olika sidorna åt. Bra med flera överfarter/underfarter.

Vi finner att det behövs mer cykelvägar och gångvägar i Vårgårda tätort, specifikt en gång/cykelväg mellan Kullingshof och Tånga då man är tvungen att antingen åka förbi armaturen i Vårgårda eller åka runt tätorten.

Kommentar:

Att det ska vara enkelt att gå och cykla i tätorten är en av utgångspunkterna i planförslaget. GC-koppling över järnvägen föreslås ut mot Tånga hed.

Vi anser att det bör läggas en stor vikt på elbilsladdare runt om i Vårgårda, detta för att fler kommer att köra elbil i framtiden. Vi anser att det bör placeras laddare runt centrum för att fler ska kunna använda elbilar i Vårgårda, som nu är en kommun med ett stort behov av bil.

Kommentar:

Laddstationer föreslås på parkeringsplatser vid viktiga målpunkter i tätorten.

Vi vill att dem ska rusta upp parkerna runt om Vårgårda. Det ses ofta som en plats i Vårgårda där man kan göra en mängd olika aktiviteter, vi anser att det därför ska bevaras och möjligen rustas upp för att göra dem trevligare för att fler ska vilja nyttja dem, samt att Vårgårda parken ska beviljas för allmänheten då det hade varit en trevlig plats för dagsaktivitet för familjen där man kan ha picknick eller att barnen kan leka på lekplatsen bredvid.

Kommentar:

Planen har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

6.12 Privatperson 12

Viktigaste med att vilja flytta till Vårgårda

Det är viktigt för oss att det finns tillgång till fina bostäder med relativt låg hyra men också jobb i Vårgårda. En annan sak som skulle intressera folk för att bo kvar i Vårgårda är att om det fanns flera affärer, restauranger och olika evenemang som till exempel utomhusbio, kräftfiske och fler marknader. Det

är också viktigt med fina utemiljöer som till exempel välskötta parker och vi tycker det är viktigt att allt utförs med miljön i åtanke och att allt klimatkompenseras. Det är mycket bra att ni satsar på att se till så att tågstationen är mer tillgänglig för alla speciellt genom fler sittplatser och större och fräschare väntrum. Ytterligare något som är viktigt för oss är att det ska finnas bra pendlingsmöjligheter mellan Vårgårda och andra städer, något som vi vet Samhällsbygg tänker på. Vi ser också en stor förbättring med att man byggt ut E20, eftersom det lett till att man snabbare kan ta sig till Alingsås. Vi vill gärna att fler vägar förbättras på liknande sätt som E20.

Förtätning

Även om det finns fördelar med förtätning tycker vi att man ska försöka göra det så lite som möjligt, eftersom det då kommer bli mindre platser att vara på där det inte är bebyggt, och det känns bättre att det är plats så alla får ett eget område att vara på. Det gör också att det blir mer befolkat på platser som det faktiskt varit lugnt innan.

Kommentar:

Att förtäta är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Förtätningen behöver dock ske med hänsyn även till värden inom tätorten, såsom bostadsnära grönområden och mötesplatser. En inriktning i planförslaget är att i planeringen eftersträva maximalt 300 meter till ett mindre grönområde/grönstråk eller maximalt 500 meter till en större park/rekreationsområde från alla bostäder i småstaden.

Kungsgatan

Vi tycker att Kungsgatan i Vårgårda inte behöver bli en gågata innan det blir mer affärer, för just nu spelar det inte så stor roll då det inte är en jättespeciell gata, iallafall om man jämför med hur det är i Alingsås. Isåfall tycker vi att man kan göra det till ett gångfartsområde, då bilarna måste köra långsammare men de slipper också ta omvägar eller hitta bra parkerings-platser som inte är för långt bort.

Kommentar:

Noterat. I planförslaget föreslås Kungsgatan utformas som gångfartsområde. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och utgör ett underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

Göra Vårgårda attraktivt
Vi anser att ett attraktivt samhälle är ett samhälle som är estetiskt fint. Här är det viktigt för oss att det finns många grönområden och att dessa områden också är välskötta. Med grönområden menar vi parker och skogar, där det också ska finnas bänkar att sitta på. På detta sätt blir dessa områden tillgängliga för oss och människor kommer också att vistas mer ute. För att få dessa områden är det viktigt att kommunen håller sina planer på att plantera nya träd på andra ställen allteftersom de tar ner träd och bygger nytt.

Kommentar:
Planen har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling för att stärka dessa som mötesplatser.

Konkreta förändringar
Några konkreta förändringar som skulle kunna göras är att fixa gamla byggnader på exempelvis Kungsgatan så att de ser mer tilltalande ut. Kommunhuset blev väldigt bra och det hade varit bra med andra liknande ombyggnationer. En annan sak är att ta mer hand om de parker och grönområden som finns, även om det görs ett bra arbete skulle det kunna bli bättre. Som nämnts tidigare kan man ta in nya moderna affärer, som H&M, Lindex och Gina Tricot som lockar fler folk i olika åldrar. Detta är bra då människor som bor i Vårgårda slipper att åka till närliggande städer som Alingsås och Borås när de ska köpa kläder och andra saker. Både Vårgårdas ekonomi men även miljön kommer att förbättras av detta.

Kommentar:
Utveckling av centrum som mötesplats föreslås i planförslaget. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och fungerar som underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

6.13 Privatperson 13
Arbetet som redan gjorts med nya byggnader i Vårgårda tätort är bra gjorda och designade. Vi ser dock ett problem där gamla byggnader som redan står i centrum. Vårgårda kommunhus gjordes om och det blev en stor förbättring, vi skulle vilja se en uppdatering av samtliga byggnader i tätorten för att få en homogen stil på alla byggnader i samhället, sammanhängande stil med just det nya kommunhuset. Detta är därför att många byggnader ser gamla ut med 70-talsstil.

Kommentar:

Synpunkten berör frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen. Kommunen har inte rådighet över fasader på befintliga byggnader som inte ägs av kommunen.

6.14 Privatperson 14

Vi tycker att boendeplanen är bra eftersom förslaget handlar om högre våningshus som ger fler bostäder utan att ta upp allt för mycket plats. Denna plats ser vi hellre går till parker och grönområden som kan vara gynnsamt för befolkningens hälsa och mående. Dessa områden skulle också kunna innehålla någon slags större lekplats som ger barn möjlighet att leka tillsammans. Det skulle också kunna vara attraktivt för barnfamiljer. Vi uppskattar planen som rör villor eftersom det ger möjlighet till mångfald, dvs att både barnfamiljer, unga och gamla kan bo i vårgårda.

Vi uppskattar miljöaspekterna av planen eftersom vi anser att det är en mycket viktig fråga. Att t.ex. integrera miljösmartare infrastruktur och transportmedel som t.ex. cykelvägar och laddstationer. Vi ser gärna att klimatet kommer i första hand vid utvecklandet av Vårgårda.

Vi tycker att översiktsplanen också ska täcka sport och aktiviteter och uppmuntra dessa genom att exempelvis se till att det finns bra lokaler med omklädningsrum. Så som det ser ut nu tycker vi att det är otillräckligt gällande sportlokaler.

Kommentar:

I den tematiska inriktningen Kultur och fritid föreslås bland annat en god variation av mötesplatser för kultur och fritid som är tillgängliga för alla, som placeras och utformas för att främja trygghet, och att fritidsanläggningar ska lokaliseras så att hög tillgänglighet uppnås.

Vi ser också att översiktsplanen ger utrymme för nya affärer, såsom klädbutiker och ett mindre varuhus. Detta eftersom det dels kan locka människor att bosätta sig i Vårgårda och dels för att det kan ha en positiv miljöpåverkan eftersom det kan resultera i att människor går eller cyklar till affären istället för att ta bilen till exempelvis Alingsås.

Vi gillar idén om att få Vårgårda mer sammanhängande med hjälp av broar och gångtunnlar över och under järnvägen eftersom det kan bidra till en bättre sammanhållning i samhället.

Kommentar:

I planförslaget föreslås ny bebyggelse i centrum uppföras med lokaler i bottenplan för att möjliggöra för handel, service och andra mötesplatser. Viss handel medges även i verksamhetsområden längs E20.

6.15 Privatperson 15

6.15.1 Synpunkter/kritik

Först och främst anser vi att det är oerhört positivt och beundransvärt att ambitionsnivån är hög gällande projektidéerna. Det märks tydligt att Samhällsbyggnad har stora förhoppningar kring att utveckla och förbättra kommunen - vilket givetvis är fantastiskt! Frågan vi ställer oss är bara om man kan ha tagit sig vatten över huvudet och om alla mål i projektet faktiskt kommer kunna uppnås i praktiken. Vi är dock hoppfulla kring det hela, men vill poängtera vikten av realistiskt genomförbara mål. Å andra sidan är det viktigt att påminnas om att det ju handlar om mycket långsiktiga mål, vilket i sin tur gör att projektet kommer ske över en tid.

Som individer tillhörande den "framtida generationen" värnar vi om miljön och anser att det är otroligt betydelsefullt att bedriva ett hållbart arbete, samt att ta till vara på naturresurser/naturtillgångar såsom grönområden. Enligt vår uppfattning ingår ett relativt omfattande arbete med att bevara just sådant, vilket vi ställer oss positiva till. Vi menar att extra hänsyn bör tas till just detta område av den anledningen att det berör ett så pass aktuellt ämne som fortsatt kommer vara av stor betydelse, om inte mer, ur ett framtidsperspektiv.

Kommentar:

Grönstruktur och behovet av att stärka den biologiska mångfalden inom tätorten har lyfts fram ytterligare i planen efter samrådet, bland annat genom tydligare avsiktsförklaringar för befintliga grönstrukturer i mark- och vattenanvändningskartan.

Vi anser att man borde satsa på att förtäta i centrala Vårgårda, såväl på höjden (d.v.s flervånings-lägenhetshus) som förtätning byggnader emellan. Detta för att kunna bevara naturområden som inte ligger lika centralt. Man borde ständigt eftersträva gångavstånd till skogspromenader, framförallt eftersom man vill nå visionen "den gröna småstaden" här i Vårgårda. Vi ställer oss dock aningen kritiska till att politiker vill förtäta bland annat Tångaskogen (mellan Ljunghedsvägen och Klövervägen), trots att man just eftersträvar visionen om "den gröna småstaden" och trots att de boende intill motsätter sig detta. Vi anser att det troligt finns betydlig mer gynnsamma områden att bygga på än att förtära detta.

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen

bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Förtätning ska samtidigt ske med hänsyn till bland annat grönstrukturens värden. Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog och föreslås inte längre som framtida bostäder i förslag till fördjupad översiktsplan.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Enligt Vårgårdas samhällsplanering kommer det ske en fortsatt bebyggelse av bostäder i kommunen, bland annat vid Fagrabo ängar. Naturområden är viktiga för en kommun, att ta ned skog skulle innebära förtätning på trivselns bekostnad. Hur attraktivt är det egentligen att bo i ett område där man måste ta bilen för att kunna gå en promenad med hunden? Inflyttning på kort sikt, avfolkning på lång sikt? Minskad andel naturområden sänker Vårgårdas värde.

Kommentar:

Utveckling av bostadsbebyggelse i kommunen är en förutsättning för att tillgodose bostadsbehovet hos nuvarande och framtida befolkning. I aktuellt planförslag föreslås bostadsbebyggelse både genom förtätning inom befintlig tätortsstruktur och i Fagrabo. För Fagrabo har kommunen ett antaget planprogram, som pekar ut ett antal principer som ska vara vägledande i kommande planeringsskeden. Bland annat ska friluftslivet utvecklas och ny bebyggelse harmoniseras med friluftsområdet. Även i övriga tätorten har grönstruktur och behovet av att stärka den biologiska mångfalden inom tätorten lyfts fram ytterligare i planen efter samrådet, bland annat genom tydligare avsiktsförklaringar för befintliga grönstrukturer i mark- och vattenanvändningskartan.

Det som stör oss på i dagsläget angående Vårgårdas utseende:

- I dagsläget bedömer vi att det finns en viss brist på "estetisk tilldragning" som gör att samhällets utseende kan utstråla avsaknad av kreativitet. Detta bedömer vi vara betydande för att locka såväl besökare som eventuella fasta bosatta till Vårgårda. För att individer skall attraheras gäller det att omgivningen innehar den dragningskraften.

Kommentar:

"God gestaltning och arkitektur förstärker Vårgårdas identitet och karaktären av småstad med tilltalande bebyggelse, gator och grönska" är en del av målbilden för aktuellt planförslag. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

- Vård av bostäder för att bibehålla en "fräsch" och "nybyggd" känsla är något vi värdesätter högt. Även större satsningar på trädgårdsmästeri bör ske - det vill säga plantering av träd, buskar och växter överhuvudtaget för att få en "grön och frodig kommun"! Detta skulle också göra samhället mer tilldragande för ögat.

Kommentar:

Planen har efter samråd kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

- Segregation - skillnader när det kommer till bostadsområden kan uppenbart urskiljas. Dessa skillnader bör jämnas ut. Större satsningar på detta är något vi vill se och ta del av.

Kommentar:

Det är av stor vikt att arbeta aktivt för att undvika risker för segregation när tätorten utvecklas. Det stämmer att de flesta villor ligger samlade, ofta en bit från centrum. I området Fagrabo föreslås över 1000 nya bostäder på sikt, där en tredjedel av bostäderna kommer att vara lägenheter i flerbostadshus. I centrum och övriga delar av nuvarande tätortsutbredning lämpar sig flerbostadshus bättre då ytorna inte är stora nog för att tillskapa ett tillräckligt antal villatomter. Därmed behöver kommunen arbeta med att motverka segregation, bland annat genom ett utvecklat gång-, cykel- och kollektivtrafiknät, då grupper som inte har bil i större utsträckning nyttjar dessa trafikslag, vilket också innebär en mer jämlik utveckling. Fagrabo kommer att ha en stark friluftsprägel, och är beläget vid Kesberget, och därmed kan ett flöde av människor från hela tätorten förväntas i området, utöver de som bor i Fagrabo. Detta i kombination med att boende i Fagrabo

har möjlighet att uträtta sina ärenden i centrum innebär potential till en mer rörlig befolkning, där fler har möjlighet och anledning att röra sig i större delar av tätorten, vilket skapar förutsättningar för en mer socialt blandad och integrerad småstad.

Genom att utveckla centrum får fler närmre till mer, och tätorten blir mer blandad. Boende i bland annat Klockarebolet får nära till fler funktioner i centrum, medan förtätning i och i närheten av Klockarebolet kommer att innebära en mer blandad befolkning och ett ökat flöde av människor i området.

6.16 Privatperson 16

Vi har nu läst Vårgårda kommuns "Fördjupning av översiktsplan" och även tittat på alla livesändningar. Det påpekas gång på gång att ni vill ha synpunkter och förslag på åtgärder av oss medborgare och att vi dessutom ska få återkoppling på våra synpunkter. Det är ju jättebra, för tidigare har vi inte fått någon återkoppling på alla våra invändningar på Hallabergets byggnadsplaner, bara ett uttalande av Sabina i AT att vi var emot förändringar. Dock har vi stöd av många politiker och det är vi tacksamma för.

Vårgårda kommun ska vara Den gröna småstaden med bl.a. närhet till grönområden med en trygg och säker trafikstruktur, vi ska ha en vacker natur och levande landsbygd, god samhällsservice och mötesplatser. Vi står inför stora klimatförändringar och grönska är en viktig del för att få bättre mikroklimat. Alltså är det viktigt att bevara skogen. I Boverkets "Vision av Sverige 2025" står det att den tätortsnära naturen ska användas i första hand för rekreation och friluftsliv och att skogen ska bevaras. Grönområden där barn vistas ofta är särskilt skyddade och man ska bevara den biologiska mångfalden. All förtätning sker med de boendes behov, så att man bevarar grönområden och förtätar på annan mark.

När det gäller planer på att bebygga Hallaberget, tycker vi att det går tvärt emot kommunens visioner. Många villor på Bergsgatan och Hedåsgatan har fått nya ägare och det är barnfamiljer. De barnen vill, precis som våra barn en gång ville, ha nära till en liten skog där de kan leka. Förskolan som finns på Hallaberget utnyttjar skogen varje dag. Och våra vägar klarar inte av mycket trafik, särskilt inte om det byggs höghus med många lägenheter. Det är vi många som har påpekat innan. Och höghus passar val inte på ett berg? (Lika lite som det passar att bygga ett höghus i tex Skogsbygden!) Var är visionen med biologisk mångfald, närhet till grönområden, ta tillvara barnens intressen och säker trafikstruktur när man planerar att bebygga Hallaberget?

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Detaljplan för Hallaberget tas fram med delvis stöd i fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort från 1998 samt kommunövergripande översiktsplan från 2006, och är en separat planprocess från aktuellt förslag till ny fördjupad översiktsplan. Utveckling ska ske med hänsyn till grönstrukturen, och delar av grönområden undantas från exploatering.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Vad är det som lockar människor att flytta till Vårgårda? Sa klart måste det finnas någonstans att bo, och det byggs ju på många ställen i Vårgårda nu och det är bra. Man vill ha närhet till grönområden och lekplatser för barn. Ett stort utbud av fritids- och kulturaktiviteter är lockande. En väldigt viktig anledning till att flytta hit är väl att det finns BRA förskolor och skolor. Var vill en familj att deras barn ska gå i för skola? En stor skola med massor av barn eller en liten skola, där alla känner alla och man känner trygghet? Vi vet att det är pengar som styr, men det är väl att bita sig i svansen? Där har nog Vårgårda kommun något att jobba med, för barngrupperna i förskolan är stora och skolan dras ju med ganska stora problem och nu också med nedskärningar i elevpengen. Skolbyggnaderna måste underhållas, musikskolan har under många år kämpat för att få nya lokaler ....

Det finns andra saker som måste åtgärdas. Flera gator 0 vägar är undermåliga och måste repareras, dricksvattnet är ju en annan akilleshäl i Vårgårda och som måste vara av god kvalitet.

Kommentar:

Samhällsservice såsom skola och förskola ska byggas ut i takt med befolkningsökningen, och i planförslaget föreslås ytor för detta.

Avseende dricksvatten utreder kommunen förutsättningar för att ta upp dricksvatten på ytterligare platser för att säkerställa tillgången.

I övrigt berör synpunkter frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

Vårgårda centrum måste kunna göras trevligare och mysigare. Nu liknar det en halvdöd gata med betonghus och tomma affärslokaler. Helgerna är nästan helt tomma på människor i centrum. Kanske kan man utlysa en arkitekttävling om hur centrum kan utvecklas och göras mer tillgängligt och inbjudande?

Kommentar:

Komplettering med ny bebyggelse som ska bidra till att stärka småstadskvaliteterna i centrum och bidra till en trygg och levande stadsmiljö. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och utgör ett underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

6.17 Privatperson 17

Såvitt kan utläsas av samrådshandlingarna, sid 35, är markområdet för f.d. Kesbergskolan markerat som bostadsbebyggelse.

Hänvisar till Kommunfullmäktiges beslut 2020-11-06 (bifogas). Detta beslut utgör svar på medborgarförslag om användningen av nämnda område.

Mot bakgrund av den omfattande pågående och planerade bostadsbyggnationen i Vårgårda kommer sannolikt inte Kesbergskolans tomt att bebyggas med bostäder i närtid.

Området som ju ligger inom ett befintligt skol- och fritidsområde har ett optimalt läge även för annan inriktning än bostäder. Inte minst gäller detta för den del av tomten som vetter mot björkdungen, skolorna, tennisbanorna och konstgräsplanen.

För handlingsfrihet den dag definitivt beslut om områdets exploatering kommer att tas bör, enligt min mening, även öppnas upp för reservation av marken för rekreationsändamål vilket skulle möjliggöra ett värdefullt tillskott såväl för allmänheten, föreningar som för skolorna.

Med förhoppning om att ovanstående kan beaktas i den fördjupade översiktsplanen.

Kommentar:

Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-23 att uppdra åt Samhällsbyggnad att revidera den förstudie som gjorts över centrala skolområdet, med syfte att utreda hur marken i centrala skolområdet kan disponeras utifrån behov inom kommunens verksamheter/ansvarsområden samt föreningslivet. I utredningen lyfts framför allt behov av förskola, men också bostäder och en utökad yta för park- och rekreationsändamål som kan användas både av föreningar, allmänhet och i skolverksamheten på en mindre del av området

som angränsar till Björkdungen. Därefter behöver en detaljplan tas fram för området, där lämplig markanvändning utreds och regleras.

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

6.18 Privatperson 18

Det är så mycket som ser bra ut. Bra att algutstorp ska utvecklas o riktigt bra planering av centrum samt nya områden för industri o bostäder.

Vårgårda har ju en grymt bra grundstruktur med industri längs E20, därefter centrum, sedan boende och sist följt av rekreation o sport o hälsa. Om detta kan bindas ihop ytterligare med en förbindelse av Åleden o Wallentinsvägen samt bro mellan tångahed och kesberget blir möjligheterna och flödet så mycket bättre.

Vårgårda vill vara ”den gröna småstaden” som det ser ut just nu finns det närhet till grönområden i ytterkanter och det är kompletterat med Kesberg, tångaakogen , flaskberget o Hallaberget samt någon park. Det tycker jag är lagoma, alla har idag möjlighet att ta sig till en skog, gammal som ung, med eller utan körkort. Tar ni bort de centrala skogarna/ parkerna finns inte chansen att återskapa dem. Låt dem vara!

Dessa områden fylls dagligen av de barn som går på förskola i området. Barnen behöver sin egen skog, de har inte möjlighet att gå längre så de måste ha kvar dessa områden. Skogarna är inte stora för oss vuxna men för barnen är de en gigantisk trolsk skog och mycket viktig för dem. Den ger så mycket kunskap, glädje o fantasi. Kesberg förskola o björkhyddan går till kesberget.

Tånga förskola o ekens förskola går till Tångaskogen. Grodden mfl på Hallaberget går till Hallaberget. Västerbo förskola går till flaskeberget. Varför tror ni annars förskolorna är placerade där de är?

Såklart finns skogarna för alla andra som också bor i närheten. I skogen sker hundpromenader, cykelturer, springturer o kojbyggen, jag lovar, varje dag och det är vi Vårgårdabor som är där. Istället för att ta bort de få grönområden som finns, ta istället vara på dem o gör dem mer tillgängliga. Öppna upp förberedda cykelvägar mm som leder in i området, (ex cykelväg mellan Hedåsgatan 3 & 5.) Vårgårda och Människorna i Vårgårda behöver och vill ha kvar alla grönområden.

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla

med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog. Delar av Hallaberget och Flaskeberget föreslås fortsatt utvecklas med bostadsbebyggelse och detaljplanering pågår. Utveckling ska ske med hänsyn till grönstrukturen, och i detaljplaner för Hallaberget och Flaskeberget undantas delar av grönområden från exploatering.

6.19 Privatperson 19

Vad kan locka nya invånare till Vårgårda?

Centralt finns ingen sjö eller annat vatten som kan locka. Det vi i Vårgårda kan erbjuda är ett populärt friluftsområde. Kesbergsområdet är mycket populärt. Mountainbike cykling, downhillcykling, vandring, frisbeegolf, tipspromenader m.m.

Gör därför inte området mindre än det är nu. Om Vårgårda växer och fler flyttar hit belastas ju området ännu mer.

Bostadsplan del nr 1, 2 och 8 på fagraboområdet bör ej bebyggas.

Ps. detta skriver jag inte av egoistiska skäl även om jag bor vid området. Mitt boende blir inte sämre av byggnationen men Vårgårdaborna får sämre möjlighet till att idka friluftsliv

Kommentar:

För att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät behöver kommunen både förtäta inom befintlig bebyggelse och i viss mån ianspråkta tidigare oexploaterad mark. Tätorten är omgärdad av områden med höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000) och området Fagrabo bedöms som bäst lämpat för tätorten att växa. Ett planprogram har tagits

fram (antaget av kommunfullmäktige i juni 2019) som bland annat syftar till att säkerställa och utveckla friluftslivet i området, och samtidigt möjliggöra bostadsutveckling. Planprogrammet är ett underlag både för aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan och för kommande detaljplanering av området.

6.20 Privatperson 20

Vårgårda har en vision om att vara den goda kommunen, en god kommun för alla som bor och verkar på orten. En god kommun där vi som bor och vistas på orten ges goda levnadsvillkor och dagligen ges möjlighet till en god fysisk och psykisk hälsa.

I samband med framtagande av ny fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort - Småstaden Vårgårda 2040 finns det ett tryck på att exploatera även de små återstående fria grönområden som finns kvar i den centrala tätorten. Denna typ av små insprängda naturområden är exakt sådana som behöver bevaras när en liten ort utvecklas till en småstad. För de som bor centralt blir det annars för stora avstånd till grönområden där man kan röra sig fritt.

Tillgång till attraktiva grönområden ger förutsättningar för god hälsa i befolkningen. Vistelse i grönområden har enligt forskning en positiv påverkan på såväl människors fysiska som psykiska hälsa. Barn, ungdomar, äldre, personer med funktionsnedsättning samt grupper med utländsk bakgrund och socioekonomiskt svaga, är grupper som är utsatta för hälsorisker i större utsträckning än andra. Närheten till grönområden har betydelse för alla kommunens invånare– ju närmare, desto större sannolikhet för regelbundet nyttjande. Det vore därför mycket olämpligt att exploatera de återstående små fria grönområdena som finns kvar i tätorten!

Ännu värre vore det att bebygga dessa med höga hus med tillhörande stora parkeringsytor och biltrafik. Tvärtom är det viktigt att bevara de små återstående fria grönytorna i tätorten. Det är en missuppfattning hos tjänstemän och politiker att dessa områden är ”mindre använda”. Hur den dagliga användningen ser ut behöver beläggas med fakta istället för gissningar och tyckande.

Bra grönområden främjar barns psykiska, sociala, fysiska och motoriska utveckling. Vistas barn mycket i grönområden påverkas koncentrationsförmågan positivt, de rör på sig mer och är friskare.

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag i Sverige. Det ökar behovet av fokus på arbetet med barns rättigheter i fysisk planering och stadsutveckling. Vårgårda kommun har på många olika sätt en viktig roll i att leva upp till och uppfylla barnkonventionen. Den fysiska planeringen är en viktig del i detta arbete.

Barn behöver utrymme för att kunna leka och röra sig, närhet till natur, tillgång till frisk luft, skydd mot sol, behov av dagsljus och andra

grundläggande förhållanden för barns hälsa och utveckling men har barn rätt till en sådan miljö och kan de hävda denna rätt?

Barn behöver kunna leva i närhet till naturen för att lära känna naturen och kunna ta ansvar för att bevara växter och djur på vår planet i framtiden. Detta är en förutsättning för att bevara den biologiska mångfalden.

För barn finns det ett samband mellan deras fysiska aktivitetsnivå och tillgängligheten till grönområden samt antalet närliggande lekplatser. Forskning har visat att 300 meter utan trafikerade vägar eller barriärer är en gräns för hur långt människor är beredda att gå till ett grönområde för att det ska nyttjas regelbundet. Den pågående förtätningen av bebyggelsen i tätorten lämnar allt mindre plats över för barn i utemiljön.

Vilka blir konsekvenserna av de planförslag som presenteras för barnens platser och hur kommer barnen att påverkas av dem? Barn i Vårgårda som bor eller går i skolan i områden som ska planeras behöver tillfrågas om just den här platsen. Barnen behöver bli delaktiga i arbetet med den eventuella förändringen av sitt bostadsområde.

Den fysiska miljön är en viktig del i våra barns uppväxt, hälsa och välbefinnande. Tillgången till och kvaliteten på deras utemiljö är en viktig del av deras uppväxtvillkor. Barn behöver plats i utemiljön men platserna för lek och rörelse för barnen krymper. Det är också viktigt att beakta barnens rätt till en säker plats att bo på och säkra gator och vägar i närheten av bostadsområden och vägar till förskolor och skolor. I arbetet med trafiksäkerhet är barnens perspektiv, synpunkter och tankar viktiga. Hur upplever de sin närmiljö och skolväg? Hur har barnens synpunkter och tankar tagits tillvara i trafikplaneringen av kommande bostadsområden?

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Förtätning behöver ske med hänsyn till värden, såsom närhet till grönstruktur och en inriktning i planförslaget är att eftersträva maximalt 300 meter till ett mindre grönområde/grönstråk eller maximalt 500 meter till en större park/rekreationsområde från alla bostäder i småstaden. Efter samråd har planförslaget kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Gällande barnperspektivet i trafikplaneringen av kommande bostadsområden är detta något som beaktas i varje detaljplaneprocess.

Vi saknar en tydlig koppling till hur kommunen genom arbetet med översiktsplanen är med och bidrar till de globala målen i Agenda 2030. Hur bidrar Vårgårdas arbetet med FÖP till hur ska vi kunna uppnå FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling?

Kommentar:

Kommunen har, precis som alla andra kommuner och regioner, ett ansvar i att bidra till de globala målen, samt att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling.

Ett avsnitt om kopplingen till Agenda 2030 har lagts till i planförslaget efter samrådet.

Biologisk mångfald är nödvändigt för allt liv på jorden. Mångfalden gör att arter kan stå emot yttre hot och är avgörande för genetisk variation. Den är även viktig för oss människor då den ger oss mat, medicin och andra livsnödvändigheter. De beslut som fattas nu om markanvändningen kan komma att få betydelse för all framtid för kommande generationer.

En av de styrkor som lyfts fram är att Vårgårda har tätortsnära natur. Det är en viktig förutsättning för att vi som invånare vill leva och bo på orten och lyfts också som en faktor som kan locka fler kommuninvånare.

Det är vi som bor här som bäst definierar och har koll på vilka kvaliteter som gör Vårgårda till en attraktiv boendeort. Därför bör förändringar ske med varsamhet och i dialog med invånarna som bor i framtida planområden för att på bästa sätt kunna möta behov och önskemål från såväl befintliga som kommande invånare. En förutsättning för att invånarantalet ska öka är inte enbart att locka nya invånare till orten. Det är också viktigt att värna om att vi befintliga invånare ska vilja bo kvar, om vi väljer att flytta kommer invånarantalet inte stiga i önskad grad och visionen kommer därmed inte att nås.

En tidig dialog och delaktighet i planeringsprocesserna kring framtida detaljplaneområden hade varit önskvärd. Nu får vi som invånare i områden som detaljplaneras höra att vi framför våra synpunkter för sent och att stora kostnader redan lagts ut kring planering. Men vi har inte fått information om och möjlighet att delta i planeringen i ett tidigt skede när påverkans-möjligheter funnits. Vi har inte heller getts möjlighet att ha dialog med våra förtroendevalda i ett tidigt skede. Dialogen med befintliga invånare är viktig för att vi som idag bor här ska vilja vara en del av den goda kommunen även i framtiden!

Kommentar:

Samråd med allmänheten och med dem som berörs av kommunens planer är en lagstadgad del av planprocessen både för detalj- och översiktsplanering, och regleras enligt plan- och bygglagen, PBL. I processen med att ta fram den fördjupade översiktsplanen har dialog med allmänheten hållits vid flera tillfällen i det inledande programskedet under våren 2017, då möjligheten att påverka innehållet i planen är som störst. Under våren 2021 skedde det andra större dialogtillfället då planen ställdes ut på samråd. Med anledning av pandemiläget bjöd kommunen bland annat in till digitala livesändningar där planförslaget presenterades på ett lättillgängligt sätt och möjligheten fanns att ställa frågor direkt till förtroendevalda och tjänstepersoner, samt lämna in synpunkter på planförslaget. Efter samrådet sammanställs och bemöts inkomna synpunkter och planhandlingarna revideras och ställs ut på granskning, innan planen kan antas politiskt.

6.21 Privatperson 21

Jag har läst igenom översiktsplanen för Vårgårda tätort och har några synpunkter.

Redan i inledningen av översiktsplanen står det att Vårgårda ska vara ett attraktivt boende genom att det är nära till naturen. Det står även att "Planering och byggande ska ske med hänsyn till naturen och för ökad tillgänglighet till natur- och friluftsliv." Jag och min familj bor på Hedåsgatan där ni planerar att bebygga Hallaberget o leda trafiken förbi vårt hus (trots att Drottninggatan är mycket bredare o bättre anpassad för mer trafik). Det strider mot målen i översiktsplanen att bevara det gröna Vårgårda. Gröna områden i Vårgårda tätort är viktigt att bevara istället för att hänvisa till naturen i utkanten av tätorten. Ingen vill väl skicka iväg sina små barn över farliga bilvägar för att komma till tex ekhagen?

Det står beskrivet att Hallaberget ska bebyggas som ett landmärke mot E20, men flervåningshus passar in väldigt dåligt högst upp på ett berg i ett etablerat villaområde. Flervåningshus passar bättre in i centrumbilden. Det står även att grönområde ska sparas runt bebyggelsen på hallaberget, men det är mycket brant i utkanten av skogsområdet och där vill jag inte att mina barn ska leka. Det passar inte heller att hänvisa våra små barn till ett annat grönområde som ligger längre bort. Enligt översiktsplanen kan man räkna med att behöva gå max 300 meter till ett grönområde och då är det tråkigt om ni väljer att ta bort de få områden vi har inne i bostadsområdena. Byggnationen förstör dessutom verksamheten för hallabergets förskola som har uteaktivitet i Hallabergsskogen.

Det känns dessutom väldigt tråkigt att en bebyggelse på Hallaberget och ökad trafik utanför huset kan sänka värdet på vårt hus och minska säkerheten för våra små barn. Det känns otroligt tråkigt att nybyggnationen ska bekostas

av oss som redan har valt att bosätta oss här. Jag hoppas att ni värdesätter de få grönområden som finns kvar i Vårgårda tätort mer, det går inte att få tillbaka dem senare!

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Delar av Hallaberget föreslås utvecklas med bostadsbebyggelse och detaljplanering pågår. Detaljplanen tas fram med delvis stöd i fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort från 1998 samt kommunövergripande översiktsplan från 2006, och är en separat planprocess från aktuellt förslag till ny fördjupad översiktsplan. Utveckling ska ske med hänsyn till grönstrukturen, och delar av grönområden undantas från exploatering i aktuellt planförslag såväl som i detaljplan.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

6.22 Privatperson 22

Jag har av tidsskäl inte hela bilden av planen, men mitt intryck är att Ni har gjort ett fantastiskt jobb.

Det jag saknar är en tydlig ambition om att bevara våra skogsområden i centrum. Oexploaterade skogsområden är oerhört viktiga för att vi ska ha biologisk mångfald även nära centrum. Djur och växter är en förutsättning för mänskligt liv, därför tycker jag att vi ska ge insekter, fåglar, däggdjur och växter platser att leva naturligt i vår absoluta närhet. Det krävs naturliga miljöer för arternas fortlevnad.

Som en bonus får vi miljöer för rekreation, men också för barnens lärande och lek.

Bara om vi bevarar våra skogsområden kan vi skapa "den gröna småstaden".

Jag tycker kommunens planer på förtätning av redan exploaterad mark är bra, men tycker att byggnationer på Tånga Gränd, Hallaberget och Flaskberget är att skövla värdefull skogsmiljö.

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Efter samråd har förslag till fördjupad översiktsplan har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog. Delar av Hallaberget och Flaskeberget föreslås fortsatt utvecklas med bostadsbebyggelse och detaljplanering pågår. Utveckling ska ske med hänsyn till grönstrukturen, och i detaljplaner för Hallaberget och Flaskeberget undantas delar av grönområden från exploatering.

6.23 Privatperson 23

Till att börja med kan man fundera på varför Vårgårda är som det är, och varför de som bor här trivs och tycker att det är bra samt vad som får nya invånare att flytta hit?

- Småskalighet
- Lättillgängligt
- Billigare/större villatomter
- Närhet
- Natur
- Grönska
- Trivsel
- Trygghet
- Föreningsliv
- Kommunikationer
- Jobb

De flesta är överens om att tillväxt är bra för kommunen om den kan ske på ett kontrollerat sätt. Det är en styrka att vi vill växa och att ha en väl genomarbetad strategi för hur vi skall växa med en bibehållen, eller till och med, med en ökad attraktivitet.

När kommunen och centralorten växer är det viktigt att vi tar till vara på de egenskaper som gör att Vårgårdas invånare trivs och som kan locka nya skattebetalare till kommunen. Ambitionen att växa får inte vara viktigare än att behålla attraktiviteten att bo i centralorten.

Det är inte för inte, som förordet till planen illustreras av grönskande flygbilder över centralorten. Det ger ett intryck av lummig grönska och ett trivsamt samhälle att bo i.

En förtätning villkoras av att infrastrukturen är dimensionerad för och klarar av att hantera den belastningen av den tillkommande bebyggelsen. Att gräva ner en ny el servis kan gå rätt så smärtfritt, men bredda gator och GC-vägar inne i befintliga bostadsområden låter sig inte göras lika lätt. Även vårt föråldrade vattenledningsnät är en utmaning att hantera vid ökad belastning. Redan nu har vi bevattningsförbud mer som regel än undantag. Hur skall vattnet räcka för fler hushåll? Förtätning är bra, men gör det där infrastruktur och miljön tillåter.

Kommentar:

Genom att förtäta i centrum finns potential för ett mer attraktivt centrum och en mer attraktiv tätort, och att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Med förtätning tillkommer även ett ökat behov av grönstruktur och ett bevarande och tillskapande av attraktiva stadsmiljöer. Planen har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

I samband med ökad belastning på infrastruktur behöver tätortens GC-vägnät utvecklas och förstärkas, men breddning av gator är ingenting kommunen planerar för, då ökad belastning löses delvis genom ett ökat fokus på hållbara trafikslag, delvis genom ett mer finmaskigt nät i tätorten som gör att trafiken kan spridas ut mer.

Vattenledningsnätet behöver byggas ut för att klara av en fortsatt befolknings- och bebyggelseutveckling. Arbete pågår med VA-plan för kommunen som bland annat hanterar dessa frågor.

Ett stort problem med planprocessen för den nya fördjupade detaljplanen för småstaden Vårgårda (och även andra planärenden i centralorten), är att flertalet av de inblandade tjänstemännen och anlitade konsulter, själva inte bor och lever i den miljö som de nu för åtskilliga år fram över skall sätta sin prägel på. Det samma gäller även många av de ledande politikerna i Vårgårda som själva inte bor i centralorten.

Vi läser i planförslaget:
Attraktivt boende

Vårgårda tätort ska utvecklas till en grön småstad. Närheten till natur och goda kommunikationer skapar goda förutsättningar för en mångfald av attraktiva bostäder där invånare kan ta del av småstadens kvaliteter samtidigt som storstadens utbud finns nära till hands (Precis som illustrationerna i förordet visar)

Detta är en av de viktigaste parametrarna/hållpunkterna i fördjupningen av översiktsplanen. Hur skall vi skapa/(behålla) ett attraktivt boende, både för dem som redan bor här och för dem som förväntas flytta hit. Vi får inte glömma de dryga 5.700 Vårgårdabor som redan nu bor i tätorten. Tillväxten skall inte ske på bekostnad av deras livskvalitet. De har under många år varit med och byggt upp och bekostat det samhälle vi har idag.

Är det utveckling till en grön småstad när man hugger ner de få centrumnära naturliga grönområden som finns (Hallaberget, Flaskberget och Tånga gränd) och ersätter dem på konstgjord väg med ”gröna tak” av sedumväxter samt trädplantering i stadsbilden?

När vi planerar ny bebyggelse är det också viktigt att tänka på för vem vi bygger. Vem som skall bo var och vilka behov som styr var man bor.

Äldre invånare som önskar ett mindre boende skall kunna erbjudas centralt placerade lägenheter med närhet till service. Det samma gäller även yngre personer som i sitt första boende är i behov av ett billigt boendealternativ. Även för de yngre är avstånd till service och kommunikationer av stort värde. Flerfamiljshus byggs med fördel på platt mark i de centrala delarna av tätorten.

I mer perifera lägen såsom t.ex. Fagrabo bör boendealternativ med större ytbehov prioriteras. Det kan vara allt från grupphusbebyggelse och radhusområden till generösa villatomter (så kallade ”VD-tomter” som en ledande politiker uttrycker det). Att skapa ett attraktivt boendealternativ till Alingsås genom att kunna erbjuda större och mer generösa villatomter, kan ge goda skatteintäkter till kommunen.

Miljö, hållbarhet och ”den gröna småstaden” återkommer på ett flertal platser i planförslaget:

Likaså ska den gröna småstaden präglas av kvalitativ grönska i allt från tak och balkonger, gator och trädgårdar till parker och naturområden. Naturen i småstaden är en livsviktig och levande infrastruktur som långsiktigt ska tas tillvara och utvecklas.

Än en gång, BEBYGG INTE VÅRA SISTA GRÖNA OASER! En gång skövlade och bebyggda - borta för evigt…. Och sen komma och tala om hur viktigt det är att (på konstgjord väg) skapa grönska på balkonger och tak…….

Kommentar:

Kommentar:

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 223 att avbryta arbetet med ny detaljplan för Tånga gränd. Det innebär att befintlig detaljplan från 1998, med en mindre ändring 2001, fortsätter att gälla. Markanvändningen regleras i detaljplanen som skog och föreslås inte längre som framtida bostäder i förslag till fördjupad översiktsplan. Delar av Hallaberget och Flaskeberget föreslås fortsatt utvecklas med bostadsbebyggelse och detaljplanering pågår. Utveckling ska dock ske med hänsyn till grönstrukturen, och i detaljplaner för Hallaberget och Flaskeberget undantas delar av grönområden från exploatering.

Att förtäta är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Förtätningen behöver dock ske med hänsyn även till värden inom tätorten, såsom bostadsnära grönområden och mötesplatser. En inriktning i planförslaget är att i planeringen eftersträva maximalt 300 meter till ett mindre grönområde/grönstråk eller maximalt 500 meter till en större park/rekreationsområde från alla bostäder i småstaden. Efter samråd har planen har kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur.

Vi läser vidare:

Hållbar miljö

Vårgårda planerar och bygger för en hållbar framtid där kommunen fortsatt är en föregångare inom miljö- och klimatsmart byggnation. Vårgårda ska

vara resurseffektiv och eftersträva fossiloberoende. Det ska vara trivsamt och enkelt att cykla och åka kollektivt. I Vårgårda ska det vara lätt att göra rätt. Planering och byggande ska ske med hänsyn till naturen och för ökad tillgänglighet till natur- och friluftsliv.

Trafikmängder och parkeringsbehov kommer inte att minska som nu prognostiseras. Tvärt om. Omställning av fordonsflottan till miljövänliga laddningsbara el- och hybridbilar har gått långt snabbare än de mest inbitna miljövänner hade hoppats på vilket gör att bilen fortsatt kommer att vara en parameter att räkna med i planarbetet.

Tätortens invånare kommer fortsatt vara mobila och många hushåll kommer även i framtiden att ha både en och två bilar. Det ställer krav på tillgång till parkeringsplatser både centralt och mer perifert samt möjlighet att parkera/besöksparkera på gator i bostadsområden.

Fortsatt hög biltäthet bekräftar behovet av ett väl utbyggt GC-nät i tätorten.

Kommentar:

Citatet är taget ur Vårgårda kommuns politiskt antagna vision, som är en utgångspunkt för den fördjupade översiktsplanen.

Ett ökat fokus på hållbara trafikslag, utbyggd gång- och cykelinfrastruktur samt en tätare bebyggelse kan på sikt innebära att behovet att resa med bil inom tätorten minskar. Arbete pågår med en gång- och cykelplan. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen.

Byggande med hänsyn till naturen och för ökad tillgänglighet till natur- och friluftsliv ställer krav på planeringen. Det planerade Fagrabo-området gör ett stort intrång i friluftsområdet Kesberget. Enligt kommunen så finns inga alternativ till utbyggnadsområde, men då området skall täcka centralortens bostadsbehov för kanske 30-40 år, är det oerhört viktigt att man bygger ”utifrån och in”. Dvs man skall inte börja mitt i och ”skära av” det sammanhängande friluftsområdet i förtid.

Jag vill dock påstå att det finns betydligt bättre mark att exploatera för bostadsbebyggelse än att skövla friluftsområdet Kesberget.

Kommentar:

För att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät behöver kommunen både förtäta inom befintlig bebyggelse och i viss mån ianspråkta tidigare oexploaterad mark. Tätorten är omgärdad av områden med höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000) och området Fagrabo bedöms som bäst lämpat för tätorten att växa. Ett planprogram har tagits

fram (antaget av kommunfullmäktige i juni 2019) som bland annat syftar till att säkerställa och utveckla friluftslivet i området, och samtidigt möjliggöra bostadsutveckling. Planprogrammet är ett underlag både för aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan och för kommande detaljplanering av området. Utbyggnaden ska ske etappvis, och detaljplanering pågår för etapp 1 och 2 som ansluter till befintlig tätortsbebyggelse i väster.

1. Degrabo/Lund

Området ligger väster om E20 och norr om RV 42 och är privatägt. För att kunna ta området i anspråk för bostadsbebyggelse krävs att flygfältet läggs ned. (se separat synpunkt) Området som är högt beläget sluttar mot sydväst och skulle ge ett mycket attraktivt boende med utsikt över Säveåns dalgång. Det högre belägna området är bevuxet med gles ekskog och kulturmark som på ett varsamt sätt skulle kunna integreras i bostadsområdet. I planprogrammet är området till stora delar föreslaget/reserverat för verksamhetsområde (industri/logistik) vilket jag tycker är stort slöseri på attraktiv mark. Kommunikation till området sker på säkert sätt genom planskilda korsningar vid såväl Degrabo som vid Rasta.

Kommentar:

Området ligger idag väster om verksamhetsområde, och blir därmed avskuret från övrig tätortsbebyggelse om bostäder byggs i området. E20 blir en barriär mellan området och övriga tätorten, och skapar sämre möjligheter för ett säkert resande med hållbara trafikslag. Kommunen bedömer att området är bättre lämpat för verksamheter.

2. Vårgårda Herrgård/Hjultorp

Området ligger öster om E20 och SV om RV 42 och är privatägt. Området ligger mycket centralt om man bygger en broförbindelse över Säveån i Kullingsledens förlängning, strax väster om reningsverket och det ligger ”på rätt sida” av tätorten, (eller som man populärt säger i Vårgårda, ”*på rätt sida järnvägen*”) om man tar hänsyn till att Alingsås och Borås är de vanligaste pendlingsorterna för Vårgårdabor. Området vid Hjultorp mellan RV 42 och Säveån kan med fördel exploateras i ett tidigare skede. Strandskyddet som vars främsta syfte, att skapa tillgänglighet för allmänheten till strandnära områden” bör kunna hållas nere till ett minimum (50 m?) om man lämnar ett grönstråk med stig/promenadväg mellan bostadsbebyggelse och årummet. På så sätt kan man verkligen göra åkanten tillgänglig för Vårgårdaborna. Området söder om ån berörs av s.k. ”*Riksintresse*”. Om bara viljan finns, så borde det gå att skapa en god bebyggelsemiljö som tar hänsyn till de många fornminnen och de fridfulla hagmiljöerna vid Sörgården samt andra känsliga miljöer i området. Dög ekbackarna för bosättningar till bronsåldersfolk, så skall det väl duga för oss också. Området skulle kunna få en matarled från

Kullingsleden vid RV42 genom området och ansluta mot gamla E20 vid Södergården.

Kommentar:

Området söder om Säveån hyser höga natur- såväl som kulturvärden och har bristfälliga förutsättningar för att kopplas ihop med resten av tätorten på ett ändamålsenligt sätt som möjliggör för hållbart resande. Området har därför inte bedömts som lämpligt för bostadsutveckling inom den tidshorisont som den fördjupade översiktsplanen avser.

Mark o vattenanvändning, Område 4 – Hallaberget, intresserar mej lite extra;

På Hallaberget föreslås bostäder i form av lite högre flerbostadshus och gruppbyggda hus. Ny bebyggelse koncentreras till områdets mitt medan grönytor och skogspartier bevaras runt den nya bebyggelsen. Genom att tillåta högre byggnadshöjd kan bostäderna komma att utgöra ett nytt landmärke för Vårgårda tätort och synas från E20 och Vårgårdas södra infart.

Området berörs av ett pågående planarbete och jag hänvisar till i samrådet inlämnade synpunkter. Vill dock påtala att planförslaget strider mot alla idag gällande styrdokument för kommunens planarbete samt står i bjärt konstrast mot kommunens ambitioner att skapa en grön småstad och attraktiv boendemiljö. Vidare så finns det ingen akut brist på byggrätter för flerbostadshus i tätorten som skulle kunna motivera att gå emot alla kommunens styrdokument samt oåterkalligen för alltid skövla ett av de sista centrumnära naturliga grönområde.

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.

Detaljplan för Hallaberget tas fram med delvis stöd i fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort från 1998 samt kommunövergripande översiktsplan från 2006, och är en separat planprocess från aktuellt förslag till ny fördjupad översiktsplan.

Efter samråd har aktuellt förslag till fördjupad översiktsplan kompletterats med tydligare ställningstaganden kring bevarande och utveckling av tätortsnära grönstruktur, i syfte att stärka rekreationsmöjligheter och biologisk mångfald. Parker har lyfts i mark- och vattenanvändningskartan, med tydligare avsiktsförklaringar för bevarande och utveckling.

Fortsätter i planförslaget:

Konkurrenskraftigt näringsliv

Vårgårda ska vara en ledande företagskommun och en attraktiv plats att driva och utveckla företag på. God tillgång till kompetens ska uppnås genom en aktiv samverkan mellan kommun och näringsliv. Näringslivet ska få möjlighet att växa genom att kommunen tillhandahåller och lokaler genom att erbjuda byggbara markområden i fördelaktiga lägen. Kommunen ska vara lyhörd till näringslivets behov för att kunna stödja nyetablering och utveckling av företag.

När det gäller ett företagsvänligt näringsliv, så är det bara att bocka och buga. Här ligger vi verkligen i framkant, så nu gäller det bara att behålla attraktiviteten. Attraktiv industrimark i strategiska lägen är en av förutsättningarna för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Vårt strategiska läge med E20/RV42 ger oss möjlighet till mycket attraktiv och exponerad industrimark. Det sker dock på bekostnad av bördig åkermark.

Hur strategiskt är flygfältet för kommunen? Skall det finnas kvar till varje pris? Vad tillför flygfältet kommuninvånarna och näringslivet i kommunen? Hur många av de aktiva fallskärmshopparna och dragracingförarna är bosatta inom kommunen? Ger det kommunen några intäkter?

Att använda flygfältets strategiska läge för industrimark minskar behovet av att ta jungfrulig åkermark i anspråk för överskådlig tid framöver.

Kommentar:

Flygfältet har inte bedömts som lämpligt för exploatering med verksamheter inom den fördjupade översiktsplanens tidshorisont.

Rekreation/friluftsliv

Större grönområden med höga naturvärde samt rekreativa och sociala värden. Områdena ska värnas och utvecklas som grönområde för människors rekreation, lek och umgänge. Områdenas naturvärden ska också värnas och utvecklas. Inom områdena ska det finnas stigar och motionsspår där trygghetsskapande och tillgänglighetsfrämjande åtgärder ska prioriteras.

Friluftsområdet kring Kesberget kommer inom en snar framtid att åderlåtas och minska i omfattning i takt med utbyggnaden av Fagrabo-området. Ca en 1/3 av dagens friluftsområde kommer att bebyggas och den kvarvarande delen kommer att belastas hårt av friluftsliv och aktiviteter. Vårgårda tätort saknar större sammanhängande skogsområden som är tillgängliga för den stora allmänheten. Tånga hed i all ära, men att gå, vandra eller löpa i en omväxlande storskog ger mycket större kvalitet.

Verka för att Vårgårda tätort/småstaden blir ett nav för friluftsleder/friluftsliv som kan erbjuda service, kommunikationer och kopplingar till flera olika vandringsleder och friluftsområden.

Har tidigare nämnt Hjultorp/Vårgårda Herrgård som ett alternativt bostadsområde, men då det är benämnt som ”Riksintresse” så kanske inte viljan/förmågan finns att driva igenom en bostadsutveckling på området. I så fall finns mycket goda förutsättningar att öppna upp området för Vårgårdaborna och visa hur fint området är, som till och med är, ”*av riksintresse*”. – Avtala med markägaren om anläggande av vandringsleder och motionsspår i området söder om Vårgårda herrgård, utefter Säveån och över mot Siene. Access enklast via en ny gångbro över Säveån vid badet vid Algutstorp kyrka.

Kommentar:

Planprogram för Fagrabo har tagits fram (antaget av kommunfullmäktige i juni 2019) som bland annat syftar till att säkerställa och utveckla friluftslivet på Kesberget, och samtidigt möjliggöra bostadsutveckling.

Naturområdet söder om Vårgårda avses utvecklas som rekreationsområde och tillgängliggöras genom gångstråk längs Säveån.

Idrott och fritid:

I ett samhälle där vi växer är det mycket viktigt att förutsättningar finns för ett aktivt idrottande. Aktiva idrottsungdomar är sällan en belastning för samhället. Det råder idag stor brist på idrottshallar och det behövs ytterligare en stor hall till i anslutning till Sporthallen där man kan skapa ett ”sportcentrum”. Att bygga en ”gympasal” med undermått såsom Fridhemshallen, är en dumdristig snålhet.

Kommentar:

Inriktningen i aktuellt planförslag är avseende kultur och fritid bland annat att säkerställa en god variation och tillgänglighet till mötesplatser och fritidsanläggningar, och ytor för bevarande och viss utveckling av befintliga såväl som ny idrottsanläggning pekas ut i mark- och vattenanvändningskarta. I övrigt berör synpunkten frågor utanför eller på en mer detaljerad nivå än den fördjupade översiktsplanen

Strandskydd:

Strandskyddet berörde jag ovan ang byggnation vid Vårgårda Herrgård/Hjultorp. Säveån har åtskilliga km med orörd strand som inte påverkas av människan. Låt den korta sträcka som löper genom tätorten bli tillgänglig för oss Vårgårdabor samtidigt som vi skall optimera den strandnära boendet på attraktiv mark. Ta strid för att få bygga så nära som ca

50 meter från stranden under förutsättning att man kan garantera allmänhetens access till strandområdet genom att anlägga en gångstig/GC-väg mellan bebyggelsen och årummet. På så sätt hushållar vi med den attraktiva byggbara marken och vi behöver inte skapa döda zoner mellan vatten och bebyggelse.

Kommentar:

Åarna föreslås tillgängliggöras, genom gångstråk längs Kyllingsån inom tätorten och rekreationsstråk längs Säveån. Strandskyddet syftar både till att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. I planförslaget föreslås därför inte exploatering inom strandskyddat område.

Sist men inte minst, Avvägningar mellan allmänna intressen;

Natur

……Ibland föreslås befintlig bebyggelse kompletteras genom att mindre gröna ytor bebyggs, exempelvis vid Hallaberget och utbyggnad av förskola vid Alléparken. Kommunen bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur. Närheten till stationen ger förutsättningar för hållbart resande till en stor arbetsmarknadsregion.

”Kommunen” i detta fall, tjänstemän, konsulter och politiker boende på andra orter eller på Vårgårdas landsbygd*, bedömer att föreslagen tätortsutveckling ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark, då den bygger vidare på Vårgårdas befintliga struktur och nyttjar redan utbyggd infrastruktur.*

Det finns inte någon struktur i Vårgårda som påvisar en höghusbebyggelse på Hallaberget. Skall vi prata om struktur, så omges området av gles villabebyggelse samt ett grupphusområde i norr. Det kan vi kalla struktur för området söder om järnvägen…..

Pratar vi ändamålsenligt, så finns det gott om färdiga, (outnyttjade) byggrätter för flerbostadshus centralt beläget i tätorten vid Johannedalskolan, vid Bjälkes/tryckeriet, på Allégatan kv. Sidensvansen/Rödstjärten samt ytterligare utbyggnadsmöjligheter på Backgårdsgatan/”Klocket”. Vidare har det gjorts ett fantastiskt bra planprogram för Centrumgatan som borgar för många nya centralt belägna byggrätter för flerfamiljshus. Småstaden Vårgårda.

Vi har inget akut behov av byggrätter för flerbostadshus som motiverar en oåterkallig skövling av Hallaberget! Varken idag - eller om 30 år.

Kommentar:

Att förtäta med nya bostäder inom tätorten är en förutsättning för att möta bostadsbehovet hos befolkningen idag och framåt, och samtidigt hushålla med resurser i form av jordbruksmark, höga natur- och kulturmiljövärden och redan utbyggd infrastruktur såsom VA- och vägnät. Den fördjupade översiktsplanen har en lång tidshorisont och för att tillgodose bostadsbehovet bedöms bostäder av olika slag behövas i flera delar av tätorten. För att långsiktigt hushålla med markresurser bedöms det lämpligt att i stationsnära läge möjliggöra en högre exploateringsgrad, det vill säga tätare och högre bebyggelse.

Detaljplan för Hallaberget tas fram med delvis stöd i fördjupad översiktsplan för Vårgårda tätort från 1998 samt kommunövergripande översiktsplan från 2006, och är en separat planprocess från aktuellt förslag till ny fördjupad översiktsplan.

Sammanfattning:

1. Det är en styrka att vi vill växa och att ha en väl genomarbetad strategi för hur vi skall växa med en bibehållen, eller till och med, med en ökad attraktivitet.

2. Ambitionen att växa får inte vara viktigare än att behålla attraktiviteten att bo i centralorten.

3. Tillväxten skall inte ske på bekostnad av de 5.700 Vårgårdabors livskvalitet som redan bor i tätorten.

4. Vårda och behåll centrumnära gröna oaser! Att skövla de få centrumnära naturliga grönområden som finns (Hallaberget, Flaskberget och Tånga gränd) är inte en utveckling till en *grön småstad* när man hugger ner och ersätter dem på konstgjord väg med ”gröna tak” av sedumväxter samt trädplantering i stadsbilden!

5. Bygg flerbostadshus centralt (på platt mark) till förmån för äldre och yngre med närhet till service och kommunikationer

6. Vårgårda mår bra av att kunna erbjuda attraktiva villaområden

7. Vårt bilberoende kommer inte att minska. Ta hänsyn till detta vid planläggning av gator och bebyggelse.

8. Fagrabo-området är kanske inte det bästa och enda alternativet för framtida expansion.

9. Börja inte exploateringen av Fagrabo ”mitt i”, bygg från väster (Fagrabo Ängar) och där ifrån succesivt in mot Kesbergsområdet för att bevara friluftsområdet intakt så länge som möjligt.

10. Utred bostadsbyggnation på Degrabo/Lund i stället för verksamhetsområde. Skall vi bygga industri på en av Vårgårdas vackraste sluttningar?

11. Avveckla flygfältet! Tillför inte Vårgårda något. Bra mark för industri/verksamhetsområde. Möjliggör bostadsutveckling på Degrabo/Lund och spar bördig åkermark.

12. Utred bostadsbyggnation på Vårgårda Herrgård/Hjultorp. Fantastiskt område för attraktiva villaområden och ”rätt sida om järnvägen”

13. Om inte bostäder, Avtala med markägaren om anläggande av vandringsleder och motionsspår i området söder om Vårgårda herrgård, utefter Säveån och över mot Siene.

14. Det råder idag stor brist på idrottshallar och det behövs ytterligare en stor hall till i anslutning till Sporthallen där man kan skapa ett ”sportcentrum”.

15. Verka för en minimering av strandskyddet och skapa tillgänglighet för allmänheten till Säveån genom tätorten.

16. Slutligen - Vi har inget akut behov av byggrätter för flerbostadshus som motiverar en oåterkallig skövling av Hallaberget! Varken idag - eller om 30 år.

6.24 Privatperson 24

Jag har några tankar och idéer för Vårgårdas centrum som jag vill framföra.

Jag staplar upp mina idéer.

En lekplats i centrum. Det är på många orter som man ser vikten av att ha en lekplats i centrum. Det samlar människor och är en lätt mötesplats för alla åldrar. Här ser jag stor potential för murartorget att få ett lyft. Detta torg är en plats som används för dåligt och borde ses över. Att få in mer färg och rörelse hade gynnat centrum. Man skulle kunna ta halva parkeringen (mot Centrumgatans håll) och sammankoppla den delen med scenen. Scenen borde göras mindre för att få ett intimare intryck. Just nu tar den för mycket plats och används inte till något. Skärma av lekplatsen med buskar och annat. En lekplats som är fin, idérik, färgglad och genomtänkt. Om man blir orolig för att parkeringsantalet sänks så tänker jag att man kan öppna parkeringen från Kungsgatan istället. Ett bra alternativ är att göra vägen mellan parkeringen och skobutiken till en gåfartsväg alternativt stänga av den för trafik och utnyttja området till parkering.

I framtiden ser jag stor vinst med att göra hela Kungsgatan till Gångfart. Då får du ner hastigheten och det bli lättare promenera med barnfamiljer längs gatan. Det skulle också bidra med en lugnare miljö och lättare att göra ”pocket parks”.

Det borde finnas krav på fastighetsägare som har fastigheter vars fasad vätter mot Kungsgatan. Ett krav som gör att fastigheterna sammanfogas med varandra gällande färg och form. Just nu utgörs stora delar av fastigheterna av tråkig grå fasad som inte ger mycket liv till gatan.

Att öppna upp lokaler som kommunen bedriver verksamhet i längs Kungsgatan för andra slags verksamheter. Så som cafée / restaurang i lokalerna vid polishuset.

Kommentar:

I planförslaget föreslås Kungsgatan utformas som gångfartsområde och för centrum föreslår planen verksamheter i bottenvåning med entré mot gata, som kan skapa förutsättningar för en levande och trygg miljö. Ett planprogram för Vårgårda centrum har tagits fram, och utgör ett underlag för detta planförslag. I planprogrammet hanteras utveckling av centrum på en mer detaljerad nivå än aktuellt planförslag.

6.25 Privatperson 25

Skulle vilja lämna lite synpunkter på den fördjupade översiktsplanen.

Vi bedriver jordbruk med mjölkproduktion som huvudgren på fastigheten Siene 1:4. Att rita in så fin åkermark i ett ”utbyggnadsområde för verksamheter” anser vi vara slöseri med resurser.

Om kommunen vill värna om verksamheter måste väl detta även gälla jordbruk som producerar mat.

Vi tycker att vår åkermark (på Siene 1:4) som finns inom detta område tas bort och att kommunen håller sej till att tillåta byggnation i områden där det inte produceras mat.

Kommentar:

Efter samråd har planförslaget omarbetats med avseende på markanspråk för nya verksamheter, och det totala ianspråktagandet av jordbruksmark för nya verksamhetsområden har minskats ner för att värna om befintlig jordbruksmark. Området Nordäng Södra, som delvis berör fastigheten Siene 1:4 föreslås inte längre för verksamheter.

Kommunen bedömer samtidigt att det är ett väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort då det är en förutsättning för att utveckla Vårgårdas näringsliv. Möjligheten att etablera nya verksamheter i tätorten är begränsade, då den omgärdas av höga natur- och kulturmiljövärden i söder och öster (riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt Natura 2000), samt ett rekreationsområde med elljusspår öster om tätorten. Det är därför inte möjligt eller lämpligt att planera för nya verksamhetsområden på andra ställen i anslutning till tätorten. Då behovet inte kan tillgodoses genom att ta i anspråk annan mark,

är det rimligt att jordbruksmark norr, söder och väster om tätorten kan tas i anspråk i den mån det ger en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark.

Vårgårda kommun

Miljökonsekvensbeskrivning Fördjupning av översiktsplanen- Småstaden Vårgårda 2040

Uppdragsnr: 106 09 41 **Version: 5** Antagande
2022-11-28

Norconsult

Uppdragsgivare:	Vårgårda kommun
Uppdragsgivarens kontaktperson:	Ida Bryngelsson
Konsult:	Norconsult AB
Uppdragsledare:	Charlotta Boström
Handläggare:	Patricia Brobeck, Magdalena Gerberg, Anna-Lena Frennborn, Johan Hultman, Jonas Johansson
Granskare:	Sara Rydbeck

Version	Datum	Beskrivning	Upprättat	Granskat	Godkänt
Antagande	2022-11-28	Antagandeskede (uppdaterad mark- och vattenanvändnings-karta s. 18)	Patricia Brobeck Anna-Lena Frennborn Magdalena Gerberg Johan Hultman Jonas Johansson	Sara Rydbeck	Patricia Brobeck
Granskningsskede	2022-06-16	Granskningsskede	Patricia Brobeck Anna-Lena Frennborn Magdalena Gerberg Johan Hultman Jonas Johansson	Sara Rydbeck	Patricia Brobeck
Samråd (3)	2020-09-22	Samrådshandling	Patricia Brobeck Anna-Lena Frennborn Mattis Arveström Johan Hultman	Carolin Folkesson Sara Rydbeck	Carolin Folkesson
Samråd (2)	2020-07-02	Handling för externgranskning	Patricia Brobeck Annna-Lena Frennborn Mattis Arveström Johan Hultman	Carolin Folkesson Sara Rydbeck	Carolin Folkesson
Samråd (1)	2020-05-25		Patricia Brobeck Anna-Lena Frennborn Mattis Arveström Johan Hultman	Carolin Folkesson Sara Rydbeck	Carolin Folkeson

Detta dokument är framtaget av Norconsult AB som del av det uppdrag dokumentet gäller. Upphovsrätten tillhör Norconsult. Beställaren har, om inte annat avtalats, endast rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat för uppdragets avsedda ändamål.

Sammanfattning

Förslag till fördjupning av översiktsplan för Vårgårda centrum

Vårgårda kommuns förslag till fördjupning av översiktsplanen för centralorten (benämnd Fördjupning av översiktsplanen- Småstaden Vårgårda 2040, hädanefter benämnd FÖP Vårgårda 2040 eller enbart FÖP) syftar till att skapa en småstad med blandat innehåll som erbjuder en mångfald av attraktiva boenden och god tillgång till service, rekreation och natur. Den syftar också till att ge god tillgång till mark för verksamheter med starka kopplingar till det nationella och regionala trafiknätet, för att göra kommunen till en ledande företagskommun. Samtidigt ska utvecklingen ske på ett hållbart sätt så att samhällets klimatpåverkan kan minskas och att befintlig natur-, kultur- och rekreationsvärden värnas och utvecklas.

De centrala delarna av planområdet, runt stationen, föreslås förtätas. Ett nytt bostadsområde, Fagrabo, planeras nordöst om befintligt centrum. Det finns möjlighet för ytterligare bostäder åt nordöst och även norr om väg 181. Verksamhetsområden planeras i ett stråk längs med väg E20 samt i de norra delarna av planområdet. Exploatering i form av verksamhetsområden är uppdelat så att vissa ytor i centralare läge exploateras i första hand medan ytterområden kan exploateras på längre sikt.

Miljökonsekvenser till följd av förslaget till fördjupning av översiktsplan

Hushållning med jordbruksmark

Vårgårda tätort ligger mellan väg E20 och områden med höga natur- och/eller kulturvärden (riksintresse för kulturmiljövård och naturvård, Natura 2000) samt större rekreationsområden. Väg E20 omgärdas av jordbruksmark. Tillgången på markområden för framtida utveckling av tätorten är därmed begränsad, varför kommunen föreslår både verksamhets- och bostadsutbyggnad på jordbruksmark i anslutning till befintlig bebyggelse.

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Exploatering av jordbruksmark är permanent vilket innebär att marken inte kan användas för livsmedelsproduktion i framtiden. Jordbruksmarkens kvalitet och långsiktiga värde måste därför vägas mot värdet och samhällsnyttan av en exploatering och alternativa lokaliseringar prövas.

Konsekvenserna bedöms kunna bli medelstora och negativa om all jordbruksmark - som i planförslaget föreslås ianspråktas på kort eller lång sikt – exploateras. Detta då ianspråktagande av jordbruksmark för verksamheter eller bostäder är en irreversibel åtgärd som gör att marken inte längre är möjlig att bruka.

Vårgårda kommun är dock i behov av nya utbyggnadsområden som kan ge plats för fler verksamheter och bostäder. Alternativen till att ianspråkta jordbruksmark inom planområdet skulle bli att istället exploatera områden med höga natur- och kulturvärden eller planera för nya verksamhetsområden i andra, mindre tätortsnära lägen. Inget av dessa alternativ bedöms som lämpliga. Kommunen bedömer, enligt planförslaget, att det är av väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort för att kunna utveckla Vårgårdas näringsliv. Då detta behov inte kan tillgodoses genom att ta i anspråk annan mark i kommunen, bedöms det i planförslaget som rimligt att viss jordbruksmark norr om och väster om tätorten tas i anspråk.

Trafik

Vårgårda är belägen vid korsningen mellan två viktiga vägar, väg E20 och väg 42, vidare går järnvägen Västra stambanan igenom Vårgårda tätort. Båda vägarna samt järnvägen är klassad som ett riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Trafikverket räknar med en allmän uppskrivning av trafiken på statliga vägar vilket ger en ökning med cirka 28 % på E20 och 26 % på väg 42 till år 2040. Denna uppräkning påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej.

Sammanfattningsvis bedöms Vårgårda tätort påverkas av den allmänna trafikökningen, vilket bland annat påverkar trafiksäkerheten och framkomligheten. Konsekvenserna av själva FÖP:en bedöms dock enbart ge små negativa konsekvenser med avseende på trafik.

Farligt gods

Riksväg 42 och väg E20 utgör primära transportleder för farligt gods på väg. Länsväg 181 utgör en sekundärväg för transporter av farligt gods på väg. Farligt gods tillåts på all järnväg och Västra stambanan passerar genom Vårgårda centrum. Länsstyrelserna i storstadsregionerna (Stockholm, Skåne och Västra Götalands län) har gemensamt tagit fram en riskpolicy där risker ska beaktas vid fysisk planering inom 150 meter från transportleder av farligt gods (Länsstyrelsen 2006). I policyn ges anvisningar för markanvändning kring transportleder av farligt gods, men utan att exakta avstånd nämns.

Antalet transporter av farligt gods på järnväg och väg bedöms inte påverkas av genomförandet av FÖP Vårgårda 2040.

FÖP Vårgårda 2040 innebär bland annat förtätning av befintlig bostadsbebyggelse, utveckling av befintliga verksamhetsområden samt byggande av nya bostads- och verksamhetsområden. En viss del av dessa områden ligger i nära anslutning till transportleder för farligt gods. Högre exploatering i närheten av transportleder för farligt gods innebär att fler människor vistas stadigvarande nära riskkällan vilket i sin tur innebär större konsekvenser vid en eventuell olycka med farligt gods.

Vid transportleder där det i huvudsak transporteras brandfarliga vätskor (riksväg 42 och väg 181) är konsekvenserna störst upp till cirka 30 meter från vägkant. I anslutning till transportleder med blandade typer transporter av farligt gods (E20 och Västra stambanan) är konsekvensområdet större.

Sammantaget bedöms genomförandet av FÖP Vårgårda 2040 kunna leda till små negativa konsekvenser med avseende på farligt gods.

Trafikbuller

Trafikverkets allmänna uppskrivning av trafiken till år 2040 medför att den ekvivalenta ljudnivån ökar med 1-2 dBA oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Från väg E20 och väg 42 beräknas den ekvivalenta ljudnivån öka med ca 1 dBA. Hur mycket ljudnivåerna kommer öka från Västra stambanan är inte utrett.

För eventuell ny bostadsbebyggelse visar översiktliga beräkningar att skyddsavstånd, det vill säga avstånd mellan vägmitt och närmaste fasad på mellan 5 och 75 meter, krävs i de fall där ljudet inte skärmas av terräng, skärmar etc. Skyddsavståndet beräknas öka med mellan 3 och 20 meter till år 2040 baserat på allmän uppskrivning av trafiken. Redovisad avståndsökning är dock teoretisk och förutsätter att inga hinder finns mellan vägen och mätpunkten. I verkligheten kan flera faktorer exempelvis terrängen, byggnader och bullerskärmar påverka hur ljudet breder ut sig och därmed avståndsökningen.

Sammanfattningsvis bedöms ökat buller till följd av genomförandet av planförslaget kunna leda till små negativa konsekvenser.

Luftkvalitet

Luftvårdsförbundet Luft i Väst kontrollerar luften regelbundet i 38 kommuner i Västra Götaland, däribland Vårgårda kommun, senaste uppdateringen för Vårgårda kommun är daterad i juni 2021. Utifrån de mätningar och spridningsberäkning som gjorts på partiklar (PM10) görs i rapporten bedömningen att halterna för dessa föroreningar underskrider miljökvalitetsnormen (Luft i väst, 2021). Vidare har mätning av kvävedioxid genomförts. Mätningar 2002/03, med uppföljning 2006/07, 2014

och 2017, visar att halterna kvävedioxid i gaturum låg under nedre utvärderingströskeln för miljökvalitetsnormen som årsmedelvärde.

Genomförandet av planförslaget innebär fler bostäder och verksamheter inom området, vilket i sin tur genererar mer trafik, något som redovisats i kapitlet om trafik ovan. Mer trafik bidrar till ökade utsläpp till luft. Inga beräkningar på hur ökad trafik inom området bidrar till ökade utsläpp har genomförts. Baserat på de utredningar som finns tillhands och att nuvarande utsläpp är låga, bedöms ökade luftutsläpp till följd av planen kunna leda till små negativa konsekvenser.

Vattenkvalitet

Grundvattenförekomsten *Algutstorp-Horla*, vilken även tjänar som en dricksvattentäkt, berör i stort sett hela Vårgårda tätort och stora delar av planområdet. Grundvattenförekomsten *Algutstorp-Horla* har god kemisk och kvantitativ status, men riskerar en försämring i kemisk status genom betydande påverkan från jordbruk, väg och tätort. Uttag av grundvatten görs vid Storehagen i Siene utanför planområdet. För att säkerställa tillräcklig mängd dricksvatten för framtiden utreder kommunen förutsättningarna för att ta upp dricksvatten på ytterligare platser.

De huvudsakliga recipienterna för ytvatten inom planområdet utgörs av de två åarna Kyllingsån och Säveån, vilka är uppdelade i tre olika vattenförekomster och som inom planområdet omfattas av sex olika avrinningsområden.

Alla tre ytvattenförekomster har måttlig ekologisk status på grund av stor förekomst av vandringshinder och en starkt påverkad strandzon, vilket medför att fisk och andra vattendjur inte kan vandra naturligt i vattendragen. För vattenförekomsten *Säveån- Vårgårda till Sävens utlopp* anges även försurning som en orsak till aktuell klassning. Kvalitetsfaktorn näringsämnen har hög status i Säveån men är inte klassad för Kyllingsån. Den kemiska statusen uppnår ej god status på grund av halterna av kvicksilver och polybromerade difenyleter, vilka generellt sänker statusen för alla vattenförekomster i Sverige.

Planförslaget innebär att mängden hårdgjord yta ökar till följd av utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden inom planområdet, vilket medför en ökad dagvattenpåverkan på områdets recipienter genom ökade dagvattenflöden och en förändrad karaktär på dagvattnet. Planen medför att viss jordbruksmark ersätts med bebyggelse. Generellt medför utbyggnader en ökad belastning av metaller och andra miljöskadliga ämnen i dagvatten som normalt är högre än i dräneringsvatten från jordbruksmark och naturmark. Däremot är utsläppen av kväve normalt större från jordbruksmark än från motsvarande yta med bebyggelse medan utsläppen av fosfor är i samma storleksordning för bebyggda ytor och jordbruksmark. Vidare föreslås förtätning på redan exploaterade ytor där dagvattenhanteringen har otillräcklig rening. I dessa områden kan dagvattenpåverkan minskas vid en utbyggnad då äldre dagvattensystem ersätts med nya med bättre rening, vilket också är positivt. Hur stor planförslagets dagvattenpåverkan blir beror på hur stora ytor som kommer att hårdgöras samt hur dagvattnet tas omhand innan det når recipienterna. Planförslagets inriktning för dagvatten är att det om möjligt ska renas och fördröjas lokalt i öppna lösningar (LOD), vilket är positivt. Sammantaget bedöms dock dagvattenpåverkan till följd av planförslaget att öka.

Planförslaget förväntas leda till en befolkningsökning (från dagens 5 700 personer till drygt 8 000 personer år 2040), vilket innebär ett ökat behov av dricksvatten samt avledning av spillvatten. För att klara spillvattenhanteringen krävs att pågående utbyggnad av reningsverkets kapacitet genomförs för att möta den ökade belastning som uppstår när folkmängden ökar.

Därmed finns en risk för att planförslaget bidrar till att försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för berörda recipienter genom ökad dagvattenpåverkan, ökad mängd hårdgjorda ytor inom avrinningsområdet samt risk för fysisk påverkan i anslutning till vattendragen (främst planerat grönstråk vid Säveån). Ett viktigt ställningstagande och skyddsåtgärd är att påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten ska utredas i all detaljplaneläggning och åtgärder säkerställas så att status i vattenförekomster inte riskerar att försämras. En ökad dricksvattenskonsumtion kan även

innebära en påverkan på berörda grundvattenförekomster. Sammantaget bedöms konsekvenserna för vattenkvalitet kunna bli små till medelstora och negativa.

Klimatanpassning och risker

Klimatförändringarna medför stora utmaningar för kommunens framtida planering och kräver åtgärder för att hantera ökade risker för översvämningar, bland annat kring Kyllingsån och Säveån men även inne i tätorten till följd av skyfall. Det har genomförts både en skyfallsutredning för tätorten och en översvämningskartering för vattendragen. Skyfallsutredningen visar att risk för översvämning vid ett 100-årsregn finns till exempel i lågpunkter inom områden med planerad centrumbebyggelse, samhällsservice samt i områden med bostäder och verksamheter. Dessa områden utgör en relativt stor del av hela planområdet. Genomförande av planförslaget, så som det ser ut idag, bedöms riskera att kunna leda till medelstora negativa konsekvenser beträffande översvämningar till följd av skyfall. Under förutsättning att kommunen är proaktiv i planarbetet och avstår från att bebygga utsatta områden bedöms de negativa konsekvenserna kunna undvikas.

Resultaten från översvämningskarteringen visar att översvämningar kommer att ske på flera sträckor längs vattendragen. Risker med översvämningarna, det vill säga att byggnader och/eller infrastruktur hamnar under vatten, finns på flera ställen, bland annat där Svartån rinner ihop med Säveån och mellan sammanflödet med Svartån och väg E20. Om planen genomförs bedöms den kunna leda till små negativa konsekvenser beträffande översvämning från vattendragen. Konsekvenserna bedöms kunna undvikas om man avstår från att genomföra de delar av planen som berör områden som är utsatta för översvämningsrisk.

Det har konstaterats risk för skred längs med Säveån och Kyllingsån vilket behöver uppmärksammas vid planläggning för ny bebyggelse eller verksamheter, samt vid planering av gångstråk längs Säveån.

Klimatförändringarnas påverkan på översvämningarnas omfattning och vilka konsekvenser det leder till är svåra att bedöma då det beror på omfattningen av klimatförändringarna. Skyfall har inträffat tidigare, och kommer sannolikt att inträffa i framtiden, oberoende av omfattningen av klimatförändringarna och dess effekter. Eftersom klimatförändringarna sannolikt kommer att leda till intensivare och mer frekventa skyfall är det dock extra viktigt att ta resultaten från skyfalls- och översvämningskarteringar i beaktande i samhällsplaneringen för att undvika negativa konsekvenser av översvämningar och skyfall.

Naturmiljö, Friluftsliv, Kulturmiljö

En viktig del av småstaden Vårgårdas identitet är dess närhet till grönområden och större rekreationsområden. Vårgårda tätort karaktäriseras av gröna villaträdgårdar med stora närliggande naturområden med höga natur- och rekreationsvärden. Den mark som enligt planförslaget kommer att beröras av exploatering utgörs främst av jordbruksmark och sedan tidigare exploaterade eller bebyggda ytor. Dessa delar hyser i regel inga förhöjda värden kopplade till naturmiljön, men har i viss utsträckning en betydelse ur rekreations- och kulturmiljöperspektiv. I planområdets södra och östra delar finns däremot stora arealer som utgörs av mer eller mindre oexploaterade områden.

Genom planområdets södra delar rinner Säveån, som i öster möter biflödet Kyllingsån. Säveån utgörs inom planområdet av en meandrande fåra, och ån och dess närområde bedöms hysa förhöjda naturvärden, kopplade till såväl fauna som flora. Även Kyllingsån hyser naturvärden.

Naturmiljöerna är även viktiga ur rekreationsperspektiv och med undantag för tätortens centrala delar, finns det i nuläget god tillgång till friluftsområden inom planområdet. Promenadstråk, stigar och cykelvägar möjliggör för olika friluftsaktiviteter inom området. I de nordöstra delarna av planområdet finns ett större rekreationsområde (Kesberget), med slalombacke, elljusspår och mountainbike-banor. Marken ägs och sköts av kommunen tillsammans med föreningar. Området är en mycket viktig tillgång för hela tätorten, både för boende och besökare.

Vidare hyser planområdet stora värden kopplade till kulturmiljön och har såväl ett stort antal byggnader, enskilda fornlämningar som hela miljöer av kulturhistoriskt intresse. Vårgårda har en lång

historia som sträcker sig flera tusen år tillbaka i tiden. Även delar av Säveån hyser kulturhistoriska värden där rester av småindustrier (kvarnar, dammar, strandskoningar etcetera) visar att ån har haft stor betydelse för traktens invånare under lång tid. Vårgårda är således en gammal jordbruksbygd med kulturhistoriska rötter, även om stora delar av tätorten har en modernare historia och uppkommit i samband med etablering av järnvägen.

På en översiktlig nivå bedöms konsekvenserna på naturmiljö till följd av planen som små och negativa. Lokalt bedöms dock konsekvenserna för naturmiljön kunna bli stora och negativa. Detta gäller till exempel för miljön utmed Säveån som föreslås för viss exploatering. I framtida detaljplane-ärenden måste denna lokala påverkan utredas mer noggrant. Avseende rekreation bedöms konse-kvenserna av planen bli medelstora-stora och positiva, då vissa nya rekreationsstråk planeras och andelen centralt belagda grönytor ökar. Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms på ett övergripande plan som små och negativa, men då området hyser stora förekomster av kulturhistoriska lämningar bör den lokala påverkansgraden utredas i kommande detaljplaner.

Sammanfattande bedömning

Nedan finns en sammanfattande tabell över berörda miljöaspekter och de konsekvenser som planen bedöms ge upphov till.

Miljöaspekt	Bedömning	Kommentar
Hushållning av jordbruksmark	Medelstora negativa	Om all den jordbruksmark exploateras, som i planförslaget föreslås ianspråktas på kort eller lång sikt, bedöms konsekvenserna kunna bli medelstora och negativa.
Trafik	Små negativa	Trafikverket räknar med en allmän uppskrivning av trafiken på statliga vägar vilket ger en ökning med cirka 28 % på väg E20 och 26 % på väg 42 till år 2040. Denna uppräkning påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Konsekvenserna av själva FÖP:en bedöms dock enbart ge små negativa konsekvenser med avseende på trafik.
Farligt gods	Små negativa	Högre exploatering i närheten av transportleder för farligt gods innebär större konsekvenser vid en eventuell olycka med farligt gods. Riskanalys ska genomföras för planläggning inom 150 meter från leder där farligt gods transporteras.
Buller	Små negativa	Trafikverkets allmänna uppskrivning av trafiken till år 2040 medför att den ekvivalenta ljudnivån ökar med 1-2 dBA oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Buller till följd av verksamheter är ej utrett.
Luftkvalitet	Små negativa	Den allmänna trafikökningen, vilken påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej, medför vissa ökade utsläpp till luft. De ökade utsläppen bedöms som små och bedöms inte påverka miljökvalitetsnormerna för luft i någon större utsträckning.
Vattenkvalitet	Små till Medelstora negativa konsekvenser	Planerade utbyggnader medför ökad dagvattenpåverkan på recipienterna Säveån och Kyllingsån men samtidigt minskar närsaltspåverkan från jordbruksmark då denna tas i anspråk. Med fördröjning och rening av dagvatten bedöms planförslaget leda till små till medelstora negativa konsekvenser för vattenkvaliteten. Risken för att miljökvalitetsnormerna för ytvatten påverkas negativt bedöms som små.

Klimatanpassning och risker	Små till Medelstora negativa konsekvenser	Genomförande av planförslaget bedöms riskera leda till medelstora negativa konsekvenser beträffande översvämningar till följd av skyfall och till små negativa konsekvenser till följd av översvämningar från vattendrag. Det finns även risk för skred längs vattendragen. De negativa konsekvenserna bedöms kunna undvikas om kommunen avstår att bebygga områden som är utsatta för risk för översvämning från vattendrag eller från skyfall samt är utsatta för risk för skred.
Naturmiljö	Små till Medelstora negativa konsekvenser	På en översiktlig nivå bedöms konsekvenserna på naturmiljö till följd av planen som små till medelstora och negativa. Lokalt kan dock påverkan på naturmiljön blir stor och negativ.
Friluftsliv	Medelstora till stora positiva	Avseende rekreation bedöms konsekvenserna av planen bli medelstora-stora och positiva, då vissa nya rekreationsstråk planeras och andelen centralt belagda grönytor ökar. Risk finns dock för konflikt med naturvärdena.
Kulturmiljö	Små negativa	Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms på ett övergripande plan som små och negativa, men då planområdet hyser stora förekomster av kulturhistoriska lämningar bör den lokala påverkansgraden undersökas närmare i kommande planärenden.

Innehållsförteckning

1 Inledning 10
1.1 Bakgrund 10
1.2 Arbetets bedrivande och metoder 10
1.3 Strategisk miljöbedömning 11

2 MKB-avgränsningar 12
2.1 Nivåavgränsning 12
2.2 Geografisk avgränsning, tidsavgränsning 12
2.3 Behandlade miljöaspekter 13
2.4 Osäkerheter i bedömningar 14
2.5 Studerade alternativ 14

3 Beskrivning och bedömning av konsekvenser av nollalternativet 15
3.1 Beskrivning av nollalternativet 15
3.2 Konsekvenser av nollalternativet 16

4 Översiktlig beskrivning av *FÖP Vårgårda 2040* 17

5 Miljökonsekvenser av genomförande av FÖP Vårgårda 2040 19
5.1 Hushållning av jordbruksmark 19
5.2 Trafik 25
5.3 Farligt gods 29
5.4 Buller 32
5.5 Luftkvalitet 38
5.6 Vattenkvalitet 39
5.7 Klimatanpassning samt risker för översvämning och skred 45
5.8 Påverkan på natur, friluftsliv och kulturmiljö 50
5.9 Övrig påverkan 57
5.10 Samlad konsekvensbedömning 60

6 Berörda miljökvalitetsmål 62
6.1 Nationella miljömål 62
6.2 Lokala miljömål 62
6.3 Bedömning av påverkan på uppfyllandet av miljömålen 63

7 Uppföljning och övervakning 66

8 Referenser 67

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) beskriver och bedömer den påverkan som ett genomförande av *fördjupning av översiktsplanen- småstaden Vårgårda 2040* (hädanefter benämnt FÖP Vårgårda 2040 eller enbart FÖP) ger upphov till. FÖP Vårgårda 2040 lägger grunden för hur Vårgårda tätort ska utvecklas samt hur mark- och vattenområden i tätorten ska användas.

1.2 Arbetets bedrivande och metoder

Aktuell MKB till FÖP:ens granskningsskede har upprättats av Patricia Brobeck, Magdalena Gerberg, Anna-Lena Frennborn, Jonas Johansson och Johan Hultman vid Norconsult AB. Vidare har Sara Rydbeck fungerat som expertstöd och granskare. Aktuell projektorganisation består av personer som både har goda kunskaper gällande MKB:er och den kommunala planprocessen samtidigt som de har god sakkunskap inom sina respektive fackområden.

Vid framtagandet av MKB:n har en genomgång gjorts av relevant underlagsmaterial, däribland Länsstyrelsens planeringsunderlag, Skogsstyrelsens underlag om bland annat nyckelbiotoper, Riksantikvarieämbetets databas Fornsök, Artportalen, Vattenmyndighetens databas VISS, kommunens översiktsplan samt annat relevant kommunalt underlag. Använda källor har angivits inom parentes i rapporten och återfinns i referensavsnittet. Till FÖP:ens granskningsskede har ytterligare utredningar tagits fram, så som skyfallsutredning för tätorten, översvämningskartering för Säveån och Kyllingsån för områdena i närmast anslutning till tätorten, samt lokaliseringsutredning som omfattar hela kommunen. Dessa utredningar har utgjort underlag till revidering av MKB:n till FÖP:ens granskningsskede.

MKB-arbetet innebär en systematisk behandling av aktuella problemställningar och har utförts utifrån de principer och den modell som tillämpas av Norconsult AB. Konsekvensbedömning sker enligt nedanstående färgkodade skala, Tabell 1.1. Konsekvenserna kan vara såväl negativa som positiva och omfattar både tillfälliga och bestående konsekvenser som kan uppstå på kort, medellång eller lång sikt.

Tabell 1.1 Konsekvensskala med färgkodning.

KONSEKVENSSKALA
Stora negativa konsekvenser
Medelstora negativa konsekvenser
Små negativa konsekvenser
Inga/obetydliga konsekvenser
Små positiva konsekvenser
Medelstora positiva konsekvenser
Stora positiva konsekvenser

För att läsaren ska känna till de viktigaste förutsättningarna som ligger till grund för omfattningen av MKB:n, behandlas nedan de olika MKB-avgränsningar som gjorts i denna utredning. De olika så kallade miljöaspekterna beskrivs och bedöms under rubrikerna Nuvarande förhållanden, Konsekvenser och Förslag till åtgärder. I slutet av rapporten finns även särskilda kapitel som rör Miljökvalitetsmål och Uppföljning. Beskrivningen av ett nollalternativ ingår också i MKB:n.

1.3 Strategisk miljöbedömning

Enligt Miljöbedömningsförordningen (2017:966) kan genomförandet av en fördjupning av en översiktsplan eller ändringen av en sådan nästan alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det beror på att en fördjupning av en översiktsplan anger förutsättningarna för infrastrukturprojekt som anges i förordningen, till exempel tätortsbebyggelse, industriområden, byggande av vägar och järnvägar m.m. (Miljöbedömningsförordningen 2§ punkt 2c & bilaga punkt 10). Vårgårda kommuns förslag till fördjupning av översiktsplanen, FÖP Vårgårda 2040, syftar till att skapa en småstad med blandat innehåll som erbjuder en mångfald av attraktiva boenden och god tillgång till service, rekreation och natur. Den syftar också till att ge god tillgång till mark för verksamheter med starka kopplingar till det nationella och regionala trafiknätet, för att göra kommunen till en ledande företagskommun. Samtidigt ska utvecklingen ske på ett hållbart sätt så att samhällets klimatpåverkan kan minskas och att befintliga natur-, kultur- och rekreationsvärden värnas och utvecklas. Enligt förordningen kan därmed förslaget till fördjupningen av översiktsplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan. Inom ramen för den strategiska miljöbedömningen ska kommunen upprätta en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som identifierar, beskriver och bedömer de betydande miljöeffekter som planens genomförande kan antas medföra.

När kommunen upprättar en plan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas (Miljöbalken 6 kap 1 §). Vårgårda kommun genomförde ett samråd med Länsstyrelsen gällande MKB:n genom att lämna ett förslag till avgränsning och omfattning av MKB:n, samt höll ett möte 2020-03-31 för att inhämta myndighetens synpunkter i ärendet. Enligt kommunens bedömning kan miljöaspekterna nedan medföra betydande miljöpåverkan:

- hushållning av jordbruksmark;
- trafiksystemet och till trafiken knutna miljökonsekvenser (buller, luftföroreningar, risk från transport av farligt gods samt allmän trafikökning);
- klimatanpassning och risker;
- vattenkvalitet;
- påverkan på natur, friluftsliv och kulturmiljö, samt
- övrig påverkan

Se vidare för motivering under avsnitt 2.3.

2 MKB-avgränsningar

2.1 Nivåavgränsning

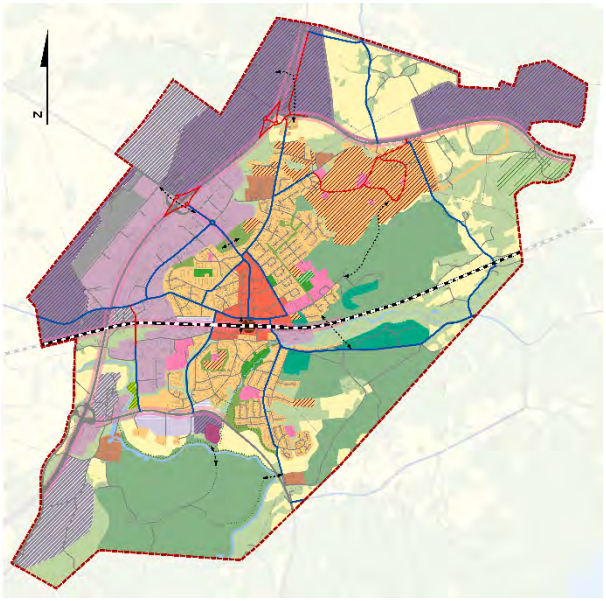
Miljökonsekvensbeskrivningen inriktar sig i huvudsak på de övergripande miljöeffekter som FÖP Vårgårda 2040 ger upphov till. Vid förändringar i den omfattning som planförslaget ger upphov till, är det miljöpåverkan i stort, så kallade systemeffekter till följd av bland annat ökad trafik, klimatpåverkan, och ökad belastning på teknisk infrastruktur som har störst betydelse. När det gäller de mer lokala effekterna i de olika utvecklingsområdena inom planområdet, måste fortsatta studier av miljöpåverkan ske i samband med kommande detaljplanering.

Inom ramen för en miljökonsekvensbeskrivning av en fördjupning av en översiktsplan är möjligheterna begränsade att behandla lokala miljöeffekter inom de olika utbyggnadsområdena. Påverkan för olika miljöfaktorer beskrivs därför dels övergripande för hela planområdet, dels översiktligt vad avser miljöeffekterna inom de olika utvecklingsområdena.

2.2 Geografisk avgränsning, tidsavgränsning

Geografisk avgränsning i MKB:n är i huvudsak samma som plangränsen för FÖP Vårgårda 2040, vilken framgår av Figur 2.1. För vissa miljöaspekter bedöms dock genomförandet av planen kunna medföra påverkan utanför plangränsen, exempelvis påverkan på vatten, buller, luft och klimatanpassning, varför bedömning av påverkan utanför planområdet i vissa fall har fått göras.

Vad gäller tidsperspektivet för MKB:n har samma tidshorisont som FÖP Vårgårda 2040 valts, vilket är cirka 20 år efter att planen beräknas vinna laga kraft. Tidshorisonten år 2040 är i FÖP Vårgårda 2040 satt utifrån vad som är realistiskt att planera för framåt i tiden. I planen har några områden avsatts till ”reservområde bostäder” alternativt ”reservområde verksamheter”. Dessa områden har en längre tidshorisont som blickar bortom övriga delar av FÖP Vårgårda 2040, exakt tidshorisont för dessa områden är i nuläget inte definierade. Vad gäller Klimatanpassning och risker har tidshorisonten i denna MKB utökats, eftersom klimatförändringar behöver beskrivas och bedömas ur ett längre perspektiv än 20 år.

Figur 2.1 Plangräns FÖP Vårgårda 2040 (Vårgårda kommun, 2022)

2.3 Behandlade miljöaspekter

Avgränsningen av vilka miljöaspekter som ska behandlas i MKB:n har utgått från kommunens bedömning av vilka aspekter eller delar av förslaget som kan antas komma att medföra betydande miljöpåverkan. Denna avgränsning har diskuterats med Länsstyrelsen vid genomfört avgränsningssamråd. Nedan följer motiveringen av de miljöaspekter som bedömts kunna medföra betydande miljöpåverkan:

Hushållning av jordbruksmark

Vårgårda tätort ligger mellan väg E20 och områden med höga natur- och/eller kulturvärden (riksintresse för kulturmiljövård och naturvård, Natura 2000) samt större rekreationsområden. Väg E20 omgärdas av jordbruksmark. Tillgången på markområden för framtida utveckling av tätorten är därmed begränsad, varför kommunen föreslår både verksamhets- och bostadsutbyggnad på jordbruksmark i anslutning till befintlig bebyggelse. Planförslaget bedöms därmed kunna medföra betydande miljöpåverkan gällande naturresursen jordbruksmark.

Trafiksystemet och till trafiken knutna miljökonsekvenser

Den bebyggelseförtätning som planeras i Vårgårda tätort innebär en större mängd transporter från såväl nya verksamhetsområden som från bostäder, vilket även kräver en viss utbyggnad av såväl vägar, kollektivtrafik som stråk för gång- och cykeltrafik. Detta riskerar att medföra en ökad belastning på befintligt trafiksystem samt att ge upphov till större miljöpåverkan än idag. Påverkan kan uppstå trots att bebyggelsen från ett lokalt och regionalt perspektiv placeras i lämpliga lägen avseende tillgänglighet och bullernivå. Samtidigt utgör Vårgårda ett stationssamhälle med relativt god regional tågtrafik, varför förutsättningar finns för en utveckling av ett mer hållbart transportsystem som bidrar till att minska trafikens miljöpåverkan.

De miljöeffekter som är knutna till trafiksystemet är:

- Buller från såväl vägtrafiken som järnvägstrafiken.
- Luftföroreningar orsakade av vägtrafiken.
- Risker från transporter av farligt gods på väg E20, riksväg 42 och Västra Stambanan.
- Allmän trafikökning

Klimatanpassning och risker

Klimatförändringarna medför stora utmaningar för kommunens framtida planering och kräver åtgärder för att hantera ökade risker för översvämningar kring Kyllingsån och Säveån. Planerad förtätning av tätorten och utbyggnad av nya verksamhets- och bostadsområden och dess följdeffekter med avseende på översvämningsrisker bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan för ett flertal miljöfaktorer. Miljöpåverkan omfattar både fysiska intrång men även indirekt påverkan via bland annat dagvattenhantering, skyfallshantering, stabilitetsåtgärder och inskränkningar för natur och rörligt friluftsliv längs vattendrag.

Vattenkvalitet

Vattenkvaliteten i Säveån och Kyllingsån är idag tydligt påverkad av främst jordbruk och enskilda avlopp men även av dagvattenpåverkan från tätorter som Vårgårda och infrastruktur. De utbyggnader av bostäder, verksamheter och infrastruktur som föreslås i FÖP:en bedöms medföra ytterligare påverkan på vattenkvaliteten i berörda ytvattenförekomster. Denna miljöpåverkan bedöms som betydande, bland annat genom att andelen hårdgjorda ytor ökar och försvårar möjligheterna till lokalt omhändertagande av dagvatten, mängden avloppsvatten ökar samt ökad risk för att miljökvalitetsnormerna för ytvatten i berörda vattenförekomster inte uppnås. Viss risk för påverkan på grundvattnet bedöms också finnas, vilket också kan försvåra möjligheterna till att uppnå miljökvalitetsnormerna för grundvatten.

Påverkan på natur, friluftsliv och kulturmiljö

FÖP:en föreslår främst förtätning av själva tätorten på redan exploaterad mark, men även exploatering av tidigare orörd naturmark och jordbruksmark, varför planförslaget kan medföra betydande miljöpåverkan på värden för natur, kultur och friluftsliv. Utbyggnader av bostäder, verksamheter och trafiklösningar föreslås i anslutning till men i viss mån även inom skyddsvärda miljöer. Det föreslagna industriområdet söder om samhället angränsar till ett riksintresse för såväl naturmiljö som kulturmiljövård. Vårgårdas rika förekomst av fornlämningar kan även påverkas av flera utbyggnadsområden. Områden med värden enligt kommunens naturvårdsprogram, kulturmiljövårdsprogram, grönstrukturplan etc. kan också påverkas av utbyggnaden.

Övrig påverkan

Utöver ovan nämnda miljöaspekter bedömdes ett visst behov finnas av att kortfattat behandla mark- och vattenförhållanden (skred- och erosionsrisk, radon, förorenad mark, hantering av avlopps-, dricks och dagvatten etc.), energi och uppvärmning, landskapsbild samt hälsa och säkerhet (hantering av riskfaktorer som närhet till störande verksamheter, djurhållning, kraftledningar etc.).

Påverkan på riksintressen och andra övergripande intressen redovisas, liksom hur planen kommer att medverka till att gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft, omgivningsbuller, vattenförekomster samt fisk- och musselvatten följs. Hur nationella och lokala miljökvalitetsmål uppfylls analyseras och sammanställs.

2.4 Osäkerheter i bedömningar

Bedömningarna av såväl nollalternativets som planförslagets konsekvenser rymmer oundvikligen ett visst mått av osäkerhet. Detta till följd av att planförslaget inte är juridiskt bindande utan endast utgör en viljeyttring från kommunen. Osäkerhet i bedömningar föreligger även på grund av att det för vissa avgränsade områden finns möjlighet för ytterligare exploatering på längre sikt och det inte är klart om och i så fall när i tid en sådan exploatering kommer att ske. Dessa områden är markerade i plankarta som ”reservområde för bostäder” respektive ”reservområde för verksamheter”.

2.5 Studerade alternativ

Under planarbetets gång har preliminära skisser utarbetats vilka kontinuerligt utvärderats och justerats under processens gång och slutligen lett fram till det planförslag som är huvudalternativ i MKB:n och som beskrivs vidare i kapitel 3. Miljökonsekvensbeskrivningen behandlar aktuellt planförslag samt nollalternativet, dvs. konsekvenserna av att föreslagen fördjupning av översiktsplanen inte genomförs, se kapitel 3 nedan.

Några exempel på revideringar som gjorts utifrån tidigare planförslag är:

- Exploatering av mark för nya verksamhetsområden har rangordnats i *Framtida verksamhetsområde* respektive *Framtida verksamhetsområde på sikt*, detta för att i första hand kunna exploatera sådana ytor som bedöms ge en ändamålsenlig struktur och en långsiktigt god hushållning med mark.

- I ett tidigare skede planerades en bilväg med syfte att koppla ihop nordöstra delen av samhället (Fagrabo) med befintliga centrumkärnan, denna har reviderats och är i aktuellt planförslag istället föreslagen som en GC-väg.

Till FÖP:ens granskningsskede har ytterligare revidering av planhandlingarna gjorts. Plankartan har reviderats genom att de föreslagna utbyggnadsområden som ianspråktar jordbruksmark begränsats. Detta då verksamhetsområdena Nordäng och Nordäng Södra har utgått från planen som föreslagna utbyggnadsområden för verksamheter.

3 Beskrivning och bedömning av konsekvenser av nollalternativet

3.1 Beskrivning av nollalternativet

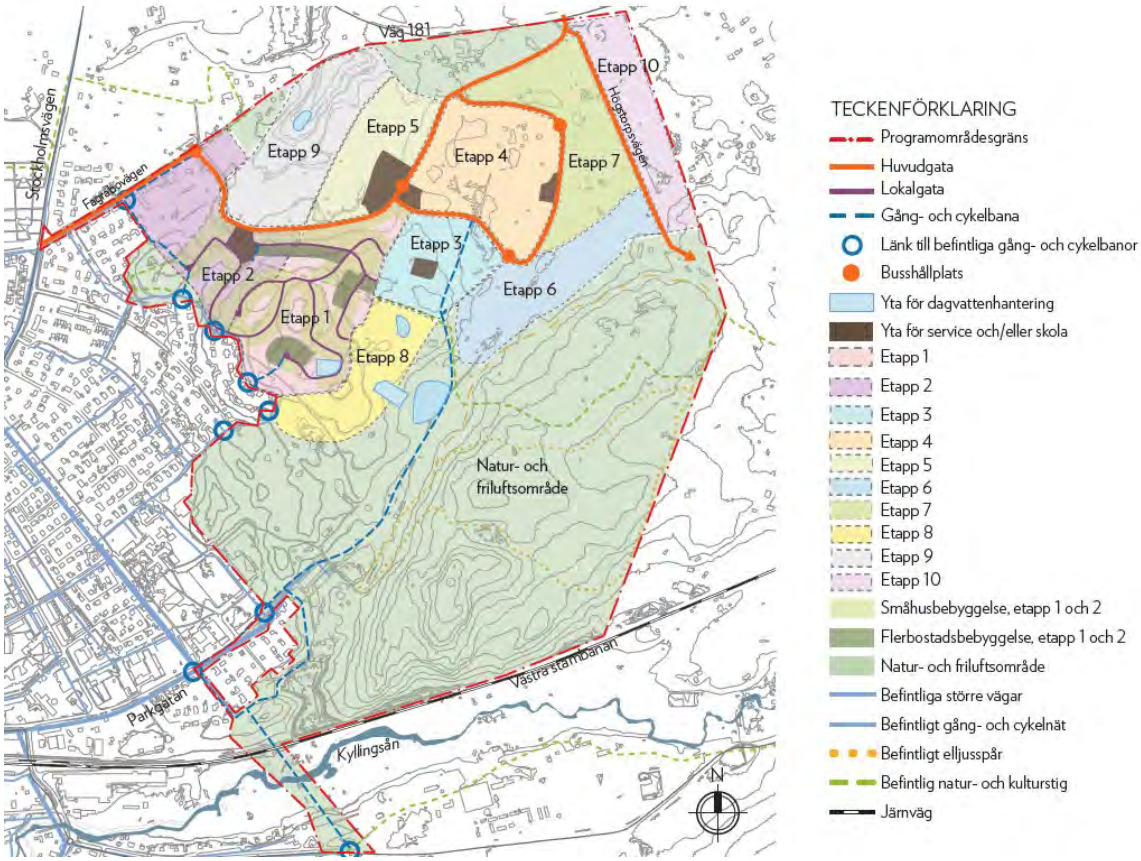
I en MKB ska de sannolika förändringarna av miljön i framtiden om planen inte genomförs (”nollalternativet”) beskrivas.

Nollalternativet i detta fall utgår från att befintlig kommunövergripande översiktsplan och befintlig fördjupning av översiktsplan för Vårgårda tätort fortsätter att gälla tillsammans med befintliga styrdokument. Dessa styrdokument är: Vårgårdas vision *”Den goda kommunen med 13 000 invånare 2027”,* Den gröna småstaden (2013), Näringslivspolitiskt program (2012), Miljöstrategi (2015) och Strategi för ökad och säker cykling i Vårgårda kommun – en cykelkommun (2017).

I nollalternativet bedöms även att de befintliga detaljplaneprogrammen för Vårgårda centrum och Fagrabo (norra delen) genomförs, se beskrivning av dessa programförslag nedan.

Planprogrammet för Vårgårda centrum innebär i korthet en förtätning av de mer centrala delarna av Vårgårda, runt järnvägsstationen.

Planprogrammet för Fagrabo omfattar cirka 190 hektar och består i dagsläget av dels skogsmark, dels åker- och hagmark. Området är kuperat och består till största delen av skogsområden som utgör rekreationsområden, exempelvis utgörs en tredjedel av området av friluftsområdet Kesberget. Programförslaget för Fagrabo syftar till att utveckla Vårgårdas tätort med bostadsbebyggelse åt nordost, se planprogramförslag i Figur 3.1 nedan.

Figur 3.1 Planprogramförslag Fagrabo (källa: Planprogram Fagrabo)

3.2 Konsekvenser av nollalternativet

Konsekvenser av nollalternativet vad gäller jordbruksmark bedöms bli att en större del av befintlig jordbruksmark kvarstår, vilket är positivt. Detta förutsätter dock att anslutande jordbruksenheter finns kvar och brukas som idag.

Nollalternativet bedöms medföra mindre påverkan på värdefulla naturmiljöer till följd av att GC-vägar, stråk och stigar inte utvecklas på samma sätt. Även mindre övrig exploatering i området medför överlag mindre påverkan på såväl naturmiljö som kulturvärden. Möjligheterna till rekreation och friluftsliv förbättras ej utan bibehålls i samma nivå som idag, vilket från rekreationssynpunkt är negativt.

Trafik, buller och utsläpp till luft är alla främst kopplade till ökad trafikmängd inom planområdet. Eftersom nollalternativet inte medger lika stor möjlighet till exploatering av bostadsområden och verksamhetsområden, torde nollalternativet medföra en något mindre ökning av trafik jämfört med planförslaget, och således även mindre buller och luftutsläpp. Jämfört med nuläget kommer trafiken att öka även i nollalternativet, men inte i lika stor grad som i planförslaget.

Antalet transporter av farligt gods på väg och järnväg bedöms vara desamma i nollalternativet. Däremot innebär nollalternativet en något mindre exploatering av bostäder invid transportleder för farligt gods. Detta innebär att färre människor vistas stadigvarande nära riskkällan, vilket i sin tur innebär något mindre konsekvenser vid en eventuell olycka med farligt gods.

Konsekvenser av nollalternativet vad gäller vattenkvalitet bör medföra likartad påverkan som planförslaget, men i mindre grad, till exempel mindre mängd föroreningar och mindre flödesbelastning till recipienter. Nollalternativet innebär liksom planförslaget en ökad dricksvattenkonsumtion och ökad belastning på reningsverket, men inte i lika stor grad som planförslaget.

Det framgår av FÖP Vårgårda 2040 att stora delar av Vårgårda tätort riskerar att bli översvämmade redan vid 10-årsregn, samt att dagvattenledningsnätet har bristfällig kapacitet i ännu större delar av tätorten. Nollalternativet innebär mindre exploatering och således mindre hårdgjorda ytor, vilket torde minska risken något för översvämningar. Dagvattennätet kommer i planförslaget att ha bristfällig kapacitet, det bedöms inte som osannolikt att det även i nollalternativet kan tänkas bli kapacitetsbrist i någon mån.

4 Översiktlig beskrivning av *FÖP Vårgårda 2040*

År 2016 gjordes en översyn av Vårgårdas översiktsplan (ÖP 2006). Hösten samma år fattade kommunstyrelsen beslut om att aktualitetsförklara ÖP 2006. Delar av ÖP 2006 som berör Vårgårda tätort samt FÖP 1998 bedömdes vara i behov av revidering. Bedömningen gjordes mot bakgrund av förändrade förutsättningar sedan planerna antogs, bland annat med växande befolkning och näringsliv. Efter beslut om översiktsplanens aktualitet och revideringsbehov startade arbetet med att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Vårgårda tätort.

Förslaget till fördjupning av översiktsplanen ska ersätta hela gällande Fördjupad del av översiktsplan för Vårgårda kommun- Vårgårda tätort, antagen 1998, och den kommunomfattande översiktsplanen Översiktsplan 2006 – potential Vårgårda 2006-2015 inom FÖP-områdets gräns. Det innebär alltså att de geografiska inriktningarna i den kommuntäckande översiktsplanen ersätts med förslag till ny mark- och vattenanvändning.

FÖP Vårgårda 2040 utgår från Vårgårda kommuns vision – Den goda kommunen med 13 000 invånare 2027 - som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2015. Visionen är framtagen tillsammans med förtroendevalda, föreningar, tjänstemän och företag i Vårgårda. Visionen är bilden av det framtida Vårgårda och en samsyn i hur kommunen ska utvecklas för att nå dit. Den goda kommunen är ett uttryck för en gemensam vilja att göra Vårgårda till en bättre kommun att leva i, med en gemenskap och ett engagemang som utvecklar. En stor del av visionens genomförande är kopplat till planering och byggnation av ett hållbart samhälle. Visionen har fyra fokusområden:

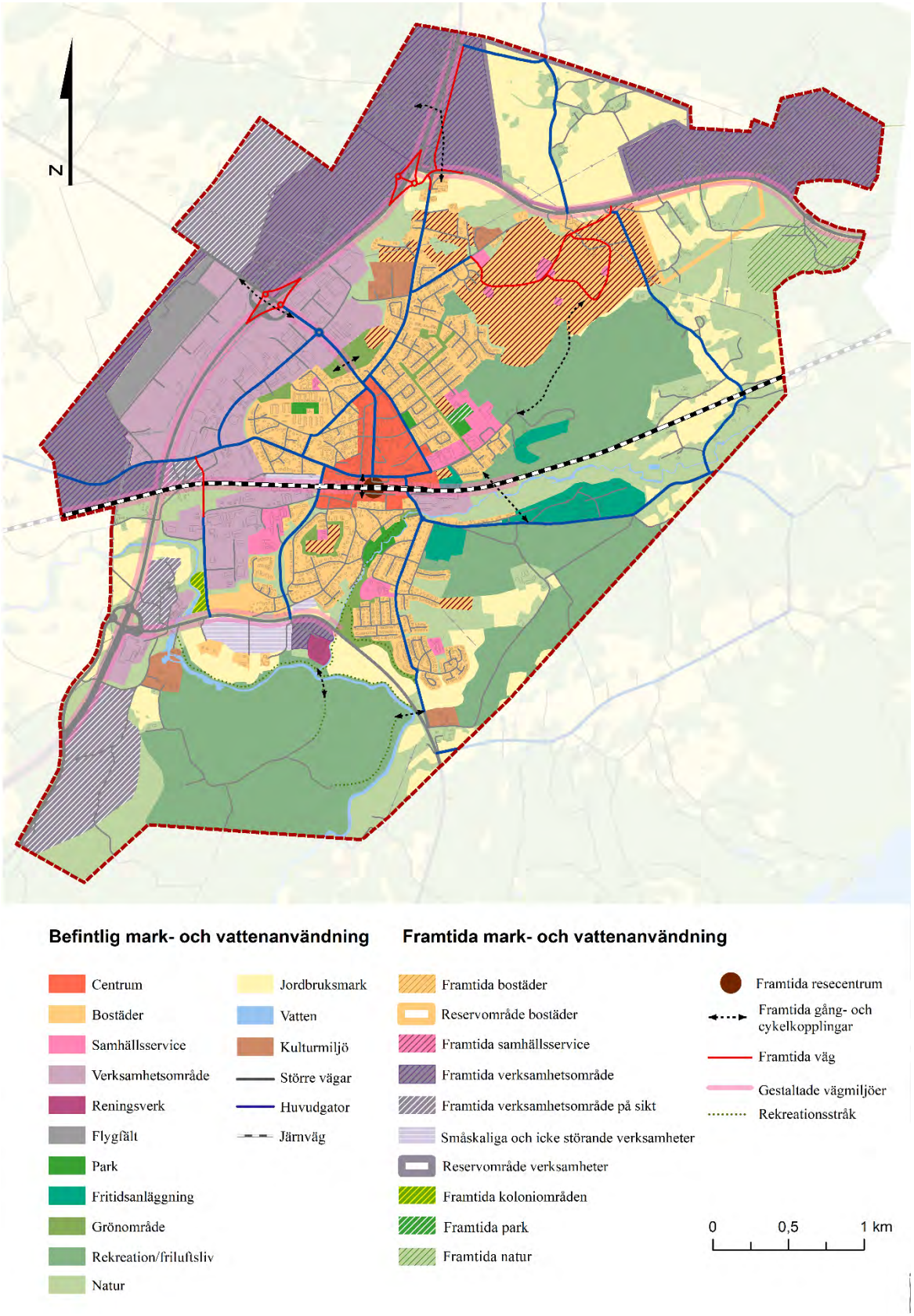
- *Hållbar miljö*
- *Attraktivt boende*
- *Utvecklande skola och*
- *Konkurrenskraftigt näringsliv*

FÖP Vårgårda 2040 siktar på år 2040 med grund i målbild Småstad 2040. Målbilden är en grön och hållbar småstad och sammanfattas i fyra teman som anknyter till visionens fokusområden.

Vårgårda kommuns förslag till fördjupning av översiktsplanen för centralorten syftar till att skapa en småstad med blandat innehåll som erbjuder en mångfald av attraktiva boenden och god tillgång till service, rekreation och natur. Den syftar också till att ge god tillgång till mark för verksamheter med starka kopplingar till det nationella och regionala trafiknätet, för att göra kommunen till en ledande företagskommun. Samtidigt ska utvecklingen ske på ett hållbart sätt så att samhällets klimatpåverkan kan minskas och att befintliga natur-, kultur- och rekreationsvärden värnas och utvecklas.

De centrala delarna av planområdet, runt stationen, föreslås förtätas. Ett nytt bostadsområde, Fagrabo, planeras nordöst om befintligt centrum. Det finns möjlighet för ytterligare bostäder åt nordöst och även norr om väg 181. Verksamhetsområden planeras i ett stråk längs med väg E20 samt i de norra delarna av planområdet. Exploatering i form av verksamhetsområden är uppdelat så att vissa ytor i centralare läge exploateras i första hand medan ytterområden kan exploateras på längre sikt. Mark- och vattenanvändningskartan för FÖP Vårgårda 2040 illustrerar tilltänkt användning av mark och vatten inom planområdet, se Figur 4.1.

För mer detaljerad beskrivning av planförslaget hänvisas till planbeskrivningen (Vårgårda kommun 2022).

Figur 4.1 Mark- och vattenanvändningskarta FÖP Vårgårda 2040, antagandeskede (Vårgårda kommun, 2022)

5 Miljökonsekvenser av genomförande av FÖP Vårgårda 2040

5.1 Hushållning av jordbruksmark

5.1.1 Nuvarande förhållanden

I Sverige har vi knappt 2,6 miljoner hektar åker och 0,4 miljoner hektar betesmarker. Arealen minskar varje år. De sämre markerna blir ofta skog, medan god jordbruksmark försvinner för att bli vägar, byggnader eller något annat som innebär att marken aldrig mera kommer att kunna odlas. I framtiden beräknas den svenska jordbruksmarken bli ännu mer värdefull än idag, när globala klimatförändringar, som havsnivåhöjningar och ökenspridning, minskar tillgången på jordbruksmark i många länder (Jordbruksverket, 2015).

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Exploatering av jordbruksmark är permanent vilket innebär att marken inte kan användas för livsmedelsproduktion i framtiden. Jordbruksmarkens kvalitet och långsiktiga värde måste därför vägas mot värdet och samhällsnyttan av en exploatering och alternativa lokaliseringar prövas. Inom planområdet finns jordbruksmark i huvudsak i ett längsgående stråk väster om väg E20, samt i planens norra del.

Vårgårda ligger i en övergångszon mellan ett mer skogsdominerat landskap och slättbygderna söder om Vänern. Jordbruksmarkerna i trakten ligger i klass 4–6, på den tiogradig skala som tidigare använts, där 10 är den mest produktiva och därmed mest brukningsvärda åkermarken (före detta Lantbruksstyrelsen 1971). Denna klassificering har varit gällande sedan 1970-talet, men har av såväl Jordbruksverket, Boverket och länsstyrelserna konstaterats inte kunna användas som underlag för värdering av jordbruksmark i planprocesser. Bland annat Jordbruksverket har tagit fram ett flertal rapporter som ska fungera som stödverktyg i kommunernas arbete att ta fram egna planeringsunderlag gällande jordbruksmark (Jordbruksverket 2015a-c, 2021).

Vårgårda kommun är i behov av nya utbyggnadsområden som främst kan ge plats för fler verksamheter. Vårgårdas möjlighet att utvecklas begränsas till stor del av att orten omges av dels jordbruksmark i väster och norr, dels höga natur- och kulturmiljövärden samt rekreationsområden i söder och öster.

Förstudie verksamhetsområden

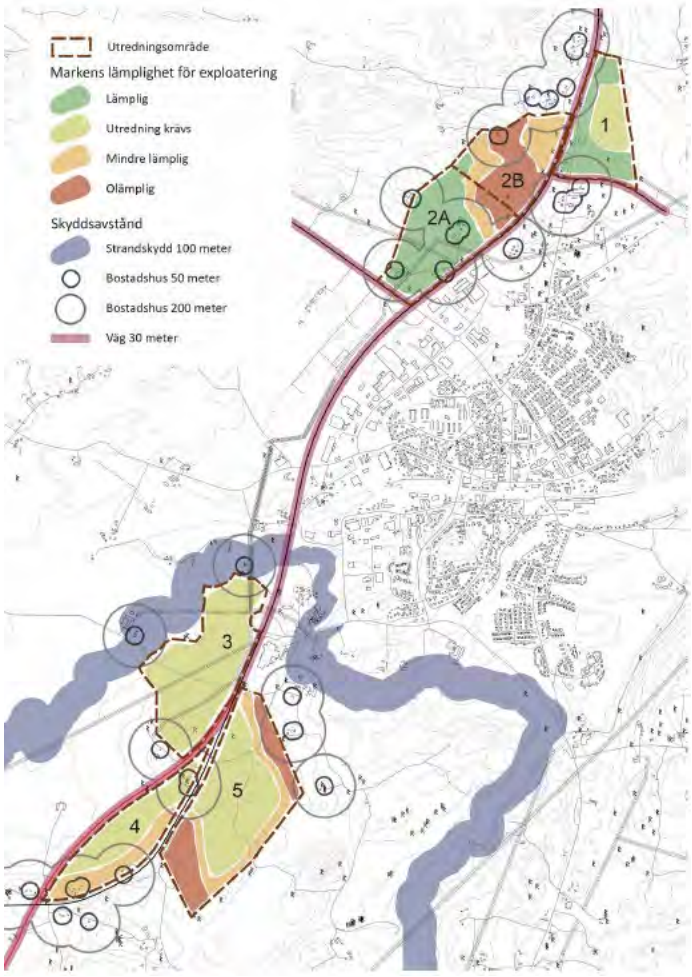
En förstudie (Norconsult 2019), med syfte att studera ett antal föreslagna områdens lämplighet för framtida lokalisering av verksamheter, togs fram inom ramen för arbetet med FÖP Vårgårda 2040. I förstudien undersöktes på en övergripande nivå fem områden, som tidigare utpekats som potentiella verksamhetsområden i *Program fördjupad översiktsplan - Småstaden Vårgårda 2040*, se Figur 5.1 nedan. Områdena studerades utifrån förutsättningar och begränsningar avseende topografi, mark, bebyggelse, naturvärden, kulturmiljövärden, trafik, vatten och landskapsbild. Även jordbruksmark ingick som en parameter.

Figur 5.1 Översiktskarta över studerade verksamhetsområden och dess närhet till Vårgårda centrum (Norconsult, 2019).

Med undantag för område 5, berör samtliga områden enligt ovan jordbruksmark. Resultatet av utredningen med gradering i *Lämplig, Utredning krävs, Mindre lämplig* respektive *Olämplig* framgår i Figur 5.2 nedan.

Utredningen visade på att en eventuell exploatering av område 3, 4 och 5 bör avvakta tills andra utbyggnadsmöjligheter har tagits i anspråk. Dessa områden har enligt utredningen endast en svag koppling till befintlig tätort. En exploatering av dessa områden bedömdes inte ge en ändamålsenlig struktur eller som god hushållning med mark då tätortsbebyggelsen blir utspridd innan andra, mer närbelägna områden, har tagits i anspråk. Område 3 och merparten av område 4 utgörs dessutom av sammanhängande jordbruksmark, där utbyggnad bör undvikas tills andra alternativ saknas. Område 4 och 5 bör enligt utredningen avgränsas mot angränsande områden med höga natur- och kulturmiljövärden (Norconsult, 2019).

Figur 5.2 Utredningsområden samt bedömning av markens lämplighet för exploatering (Norconsult, 2019).

Lokaliseringsutredning

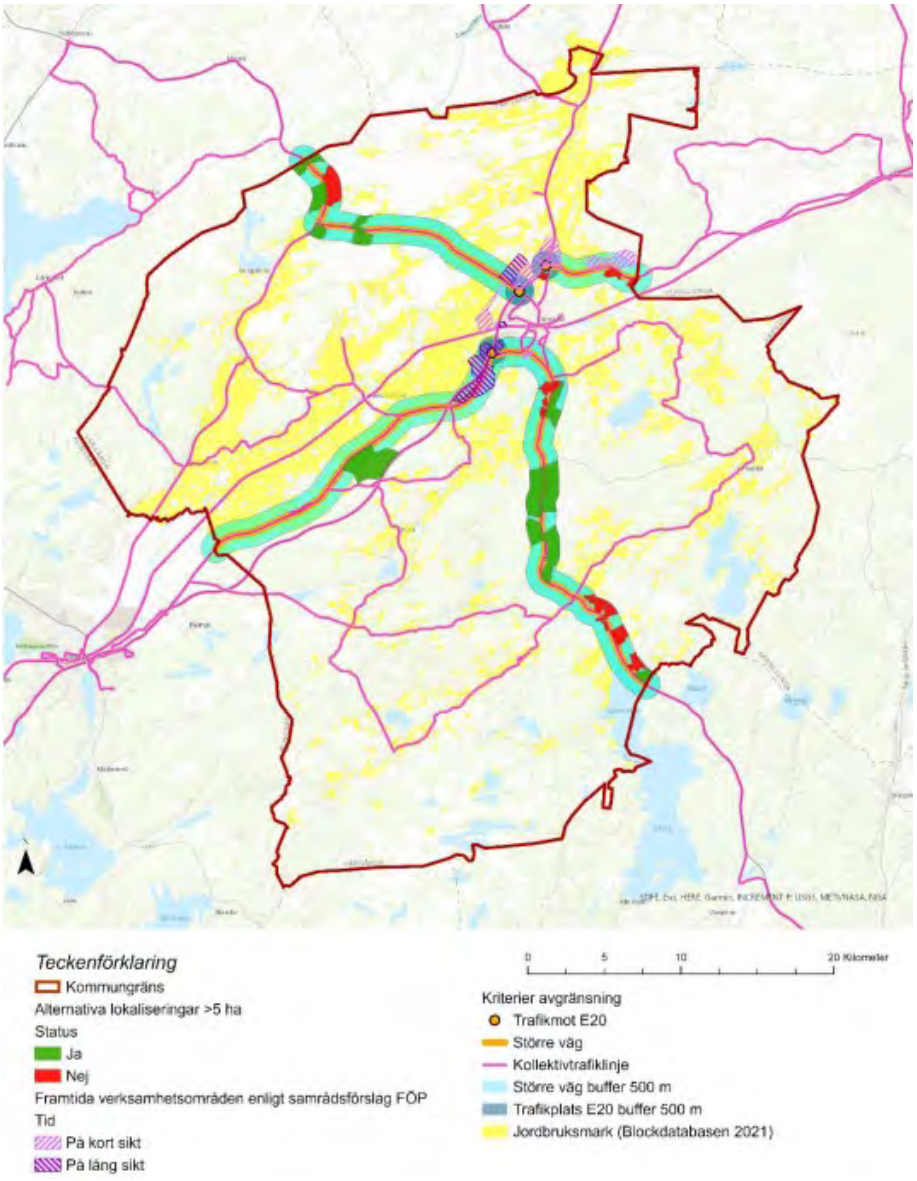
Efter FÖP:ens samrådsskede har en lokaliseringsutredning tagits fram (Norconsult, 2021). Lokaliseringsutredningen studerar alternativa lokaliseringar till de verksamhetsområden som pekas ut i FÖP Vårgårda 2040. Utredningen har tagits fram till följd av länsstyrelsens samrådsyttrande om avsaknad av en lokaliseringsutredning för föreslagna utbyggnadområden på jordbruksmark i FÖP:en men även på grund av villkoren i 3 kap Miljöbalken 4 § och miljökonsekvensbeskrivningens bedömningar i samrådsskedet. Identifiering av alternativa lokaliseringar har baserats på kriterierna:

- Ytanspråk (större än fem hektar)
- Inom 500 meter från större väg med kollektivtrafiklinje (i utredningen har väg 42, 181 och gamla väg E20 klassats som större vägar)
- Inom 500 meter från trafikplatserna: Hjultorp, Vårgårda och Vårgårda Norra.
- Ej på jordbruksmark

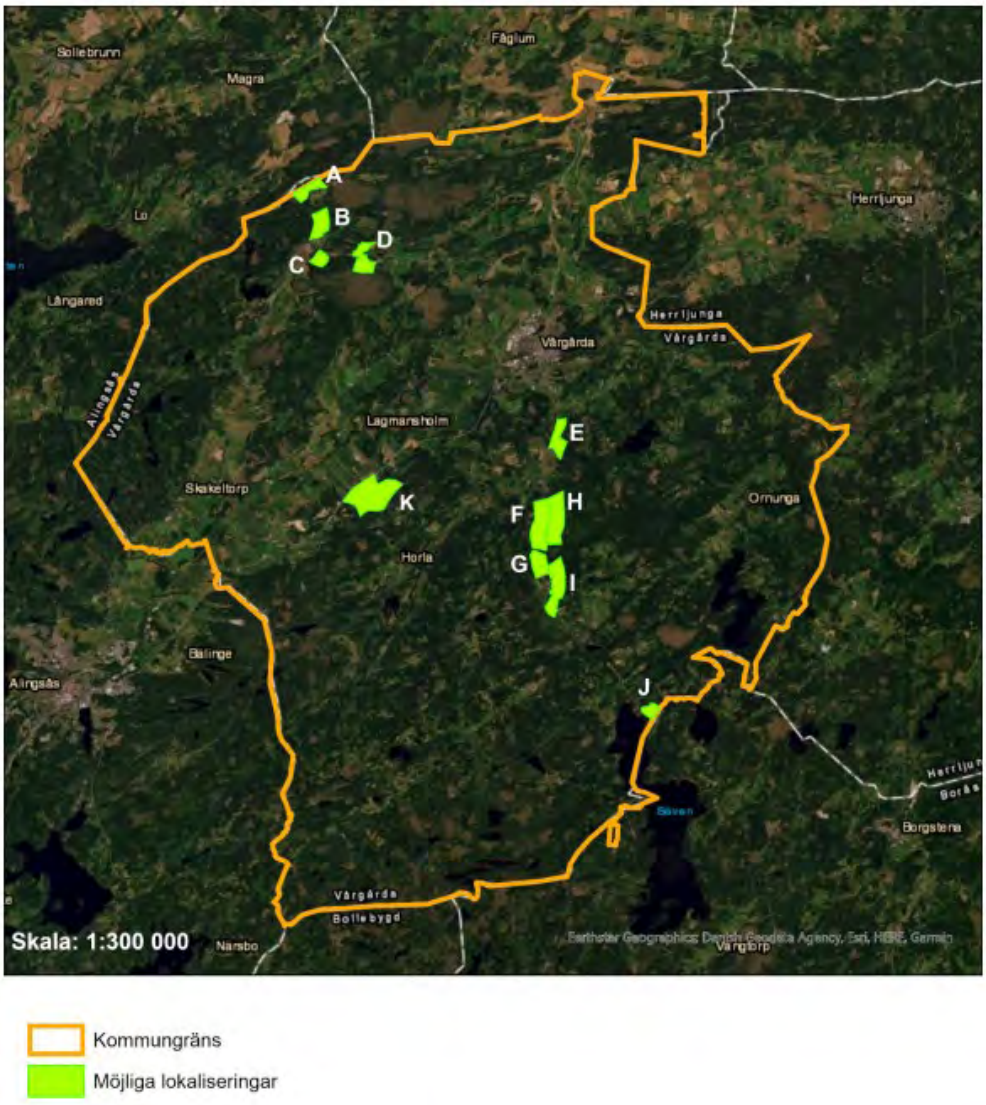
I ett första steg identifierades 21 tänkbara områden, se karta i Figur 5.3 nedan. Av dessa prioriterades 10 bort med hänsyn till konflikt med höga kulturmiljö- och naturvärden. En fördjupad utvärdering gjordes därefter på de 11 återstående områden, se Figur 5.4, där aspekter såsom planförhållanden, trafikangöring, naturvärden, kulturmiljövärden, landskapsbild, anslutning till VA och markägoförhållanden utvärderas.

Utredningen visar att alla utvärderade områden förutom ett bedöms som teoretiska möjliga för framtida verksamhetsetablering. Det som talar emot en framtida verksamhetsetablering för vissa områden är dess perifera läge och saknad koppling till befintlig tätortsstruktur. Det perifera läget

riskerar också att skapa andra problem såsom höga kostnader för anslutning till t.ex. VA, svårigheter att uppnå hållbart resande samt risk för påverkan på landskapsbilden. Samtliga faktorer samt möjlighet till gynnsamma konkurrenseffekter talar för att framtida verksamhetsetablering ska ligga, enligt FÖP:ns förslag, inom befintliga verksamhetskorridor i anslutning till väg E20.

Figur 5.3 Utfall av alternativa lokaliseringar enligt urval av kriterier (Norconsult, 2021).

Figur 5.4 Översikt över möjliga områden för verksamhetsetablering (Norconsult, 2021).

I utredningen ges rekommendationer för hur frågan om ianspråktagande av jordbruksmark i samband med utbyggnad av verksamheter kan hanteras i kommande arbete med FÖP:en. Dessa rekommendationer är:

- Se över omfattningen på utpekade verksamheter. Undersöka hur behovet kontra efterfrågan faktiskt ser ut i ett längre perspektiv. Kan antalet verksamhetsområden som sammanfaller med jordbruksmark skalas ner?
- Gör en avvägning av om framtida verksamhetsområde faktiskt behöver anläggas på jordbruksmark som utgör del av ett större sammanhängande jordbrukslandskap eller har andra höga brukningsvärden.
- Se över hur utbyggnad av väg E20 har påverkat kringliggande jordbruksmark och dess brukningsvärden. Framtida verksamhetsområde nr 11 i FÖP:en omges numera av två större vägar och kan därmed förlorat vissa produktionsvärden. Ett eventuellt ianspråktagande behöver dock gå i linje med FÖP:ens ställningstagande om utbyggnad på lång sikt efter att områden i anslutning till tätorten byggs ut först.
- Vid ianspråktagande av jordbruksmark, utred om det går att kompensera eller utforma områdena så att påverkan på jordbruksmarken och dess värden kan minimeras.

I FÖP:en till granskningsskedet har plankartan reviderats genom att de föreslagna utbyggnadsområden som ianspråktar jordbruksmark begränsats. Detta då verksamhetsområden Nordäng och Nordäng Södra har utgått från planen som föreslagna utbyggnadsområden för verksamheter. Vidare har i FÖP:en lagts till att behov av ekologisk kompensation ska bedömas i kommande detaljplanering och bygglovgivning, vid exploatering av skog och jordbruksmark eller andra höga naturvärden.

5.1.2 Konsekvenser

Genomförandet av FÖP Vårgårda 2040 innebär att jordbruksmark tas i anspråk för verksamhetsområden, främst i väster längs väg E20, men även för bostäder norr om länsväg 181 (detta är dock enbart ett reservområde för bostadsbebyggelse).

Om all jordbruksmark - som i planförslaget föreslås ianspråktas på kort eller lång sikt – exploateras, bedöms konsekvenserna kunna bli medelstora och negativa. Detta då ianspråktagande av jordbruksmark är en irreversibel åtgärd, det vill säga då jordbruksmarken väl är ianspråktagen av verksamheter eller bostäder, så är den inte längre möjlig att bruka.

Vårgårda kommun är dock i behov av nya utbyggnadsområden som kan ge plats för fler verksamheter och bostäder. Vårgårdas möjlighet att utvecklas begränsas till stor del av att orten omges av jordbruksmark, men även av områden med höga natur- och/eller kulturmiljövärden samt av värdefulla rekreationsområden i söder och öster. Den stora utmaningen blir därför att genomföra en framtida tätortsutveckling på ett sätt som minimerar påverkan på såväl jordbruksmark som på områden med höga bevarandevärden. Alternativet till att ianspråkta jordbruksmark inom planområdet skulle bli att istället exploatera områden med höga natur- och kulturvärden. Det bedöms inte heller som lämpligt att planera för nya verksamhetsområden i andra, mindre tätortsnära lägen. Kommunen bedömer, enligt planförslaget, att det är av väsentligt samhällsintresse att tillskapa områden för framtida verksamhetsområden i Vårgårda tätort för att kunna utveckla Vårgårdas näringsliv. Då detta behov inte kan tillgodoses genom att ta i anspråk annan mark i kommunen, bedöms det i planförslaget som rimligt att viss jordbruksmark norr om och väster om tätorten tas i anspråk.

Exempel på åtgärder som vidtagits i FÖP Vårgårda 2040 för att minimera exploatering av nya markområden, är till exempel att centrumnära områden föreslås förtätas istället för att nya markområden tas i anspråk för bostäder. Ett annat exempel är att exploateringen av jordbruksmark väster om väg E20 har delats in i etapper, där ytterområdena längst i väster föreslås tas i anspråk sist. Detta öppnar för möjligheter att minimera fragmentering av jordbruksmarken, vilket i sig är positivt. Vidare har två verksamhetsområden föreslagna på jordbruksmark, Nordäng och Nordäng Södra, tagits bort i samband med revideringen av planförslaget till granskningsskedet vilket minskar den negativa påverkan på jordbruksmark jämfört med tidigare planförslag.

5.1.3 Förslag till åtgärder

De i lokaliseringsutredningen (Norconsult, 2021) föreslagna åtgärderna föreslås även i denna MKB. Några av punkterna har redan setts över och revidering har skett i FÖP:en till granskningsskede, vilket beskrivits ovan. Men omfattning av såväl verksamheter som ianspråktagen jordbruksmark bör även ses över mer i detalj i kommande planeringsskede (detaljplaneringsskede):

• Se över omfattning på utpekade verksamheter. Undersök hur behovet kontra efterfrågan faktiskt ser ut sett ur ett längre perspektiv. Kan antalet verksamhetsområden som sammanfaller med jordbruksmark skalas ner?

• Gör en avvägning av om framtida verksamhetsområde faktiskt behöver anläggas på jordbruksmark som utgör del av ett större sammanhängande jordbrukslandskap eller har andra höga brukningsvärden.

• Se över hur utbyggnad av väg E20 har påverkat kringliggande jordbruksmark och dess brukningsvärden. Ett eventuellt ianspråktagande bör överensstämma med FÖP:ens ställningstagande om utbyggnad på lång sikt efter att områden i anslutning till tätorten byggs ut först.

5.2 Trafik

5.2.1 Nuvarande förhållanden

För Vårgårda kommuns utveckling är Västra stambanan av stor betydelse. Västra stambanan utgör samtidigt en kraftig barriär i Vårgårda tätort och kan i nuläget enbart korsas på ett fåtal ställen. Järnvägen är klassad som ett riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Västra Stambanan förbi Vårgårda trafikeras enligt Trafikverket i nuläget av totalt 142 tåg varav 103 persontåg och 39 godståg.

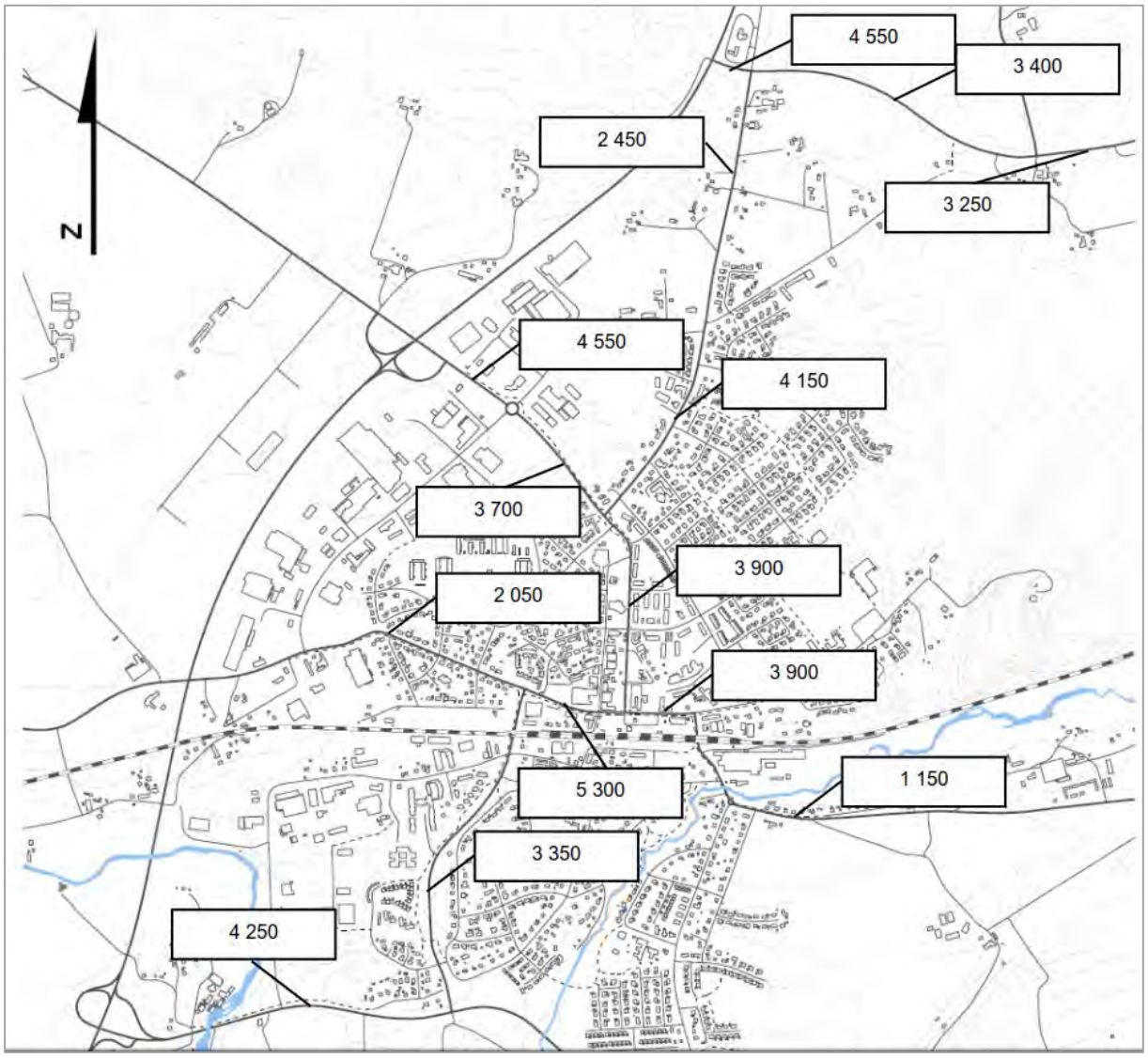
Vårgårda är belägen vid korsningen mellan två viktiga vägar, väg E20 och väg 42. Båda vägarna är klassade som riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Väg E20 kommer de närmaste åren att byggas om på sträckan förbi Vårgårda. Efter upprustningen kommer det finnas tre trafikplatser där väg 42 och väg 181 ansluter till väg E20, se Figur 5.5. Utöver dessa planskilda trafikplatser kommer det inte finnas några korsningar på väg E20 i anslutning till Vårgårda tätort.

Figur 5.5 Övergripande väg/gatustruktur i Vårgårda idag.

I nuläget trafikeras väg E20 enligt Trafikverket av ca 10 700 fordon/dygn norr om korsningen med väg 42 (mot Sollebrunn), ca 11 800 fordon/dygn mellan vägarna 42 (mot Sollebrunn respektive Borås) och 12 100 fordon/dygn söder om korsningen med väg 42 (mot Borås). Väg 42, öster om korsningen med väg E20 trafikeras av ca 4 300 fordon/dygn.

I genomförd trafikutredning (Norconsult, 2019) redovisas trafikmätningspunkter för nuläget år 2019 baserat på Trafikverkets trafikmätningar genomförda 2007-2017 men som är uppräknade med 1 % per år, se Figur 5.6. Enligt mätningarna varierar andelen tung trafik mellan cirka 6 % och 10 %.

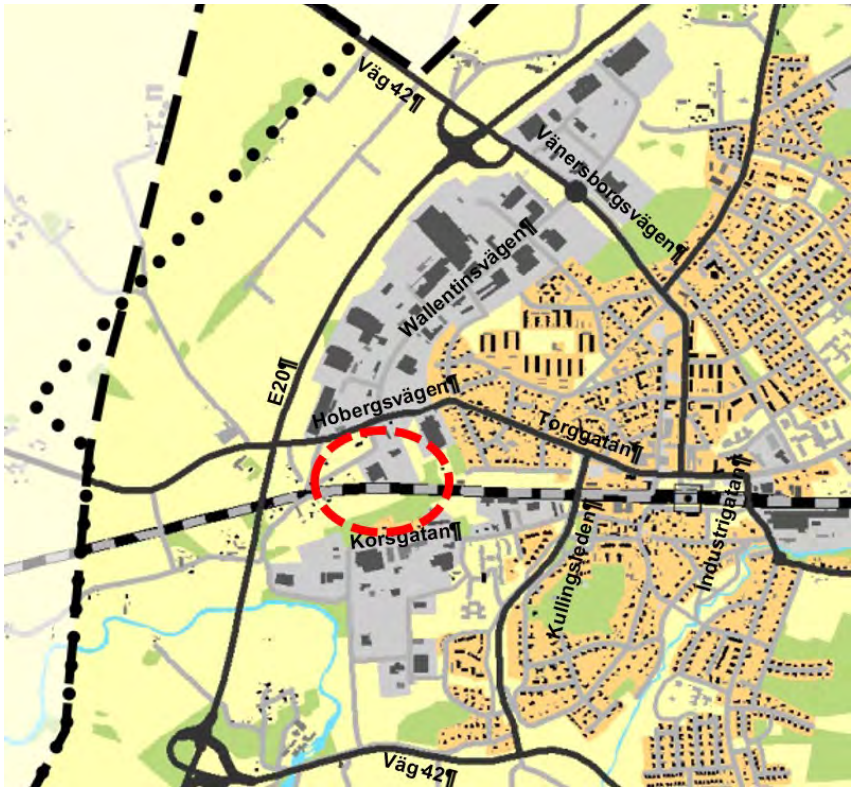

Figur 5.6 Trafikmängder (ÅDT) uppräknade till nuläget år 2019.

5.2.2 Konsekvenser

Trafikverket räknar med att Västra Stambanan förbi Vårgårda trafikeras av totalt 171 tåg varav 125 persontåg och 46 godståg år 2040. Trafiken på Västra stambanan beräknas alltså öka med ca 20 %. Denna ökning sker oavsett om FÖP:en genomförs eller ej.

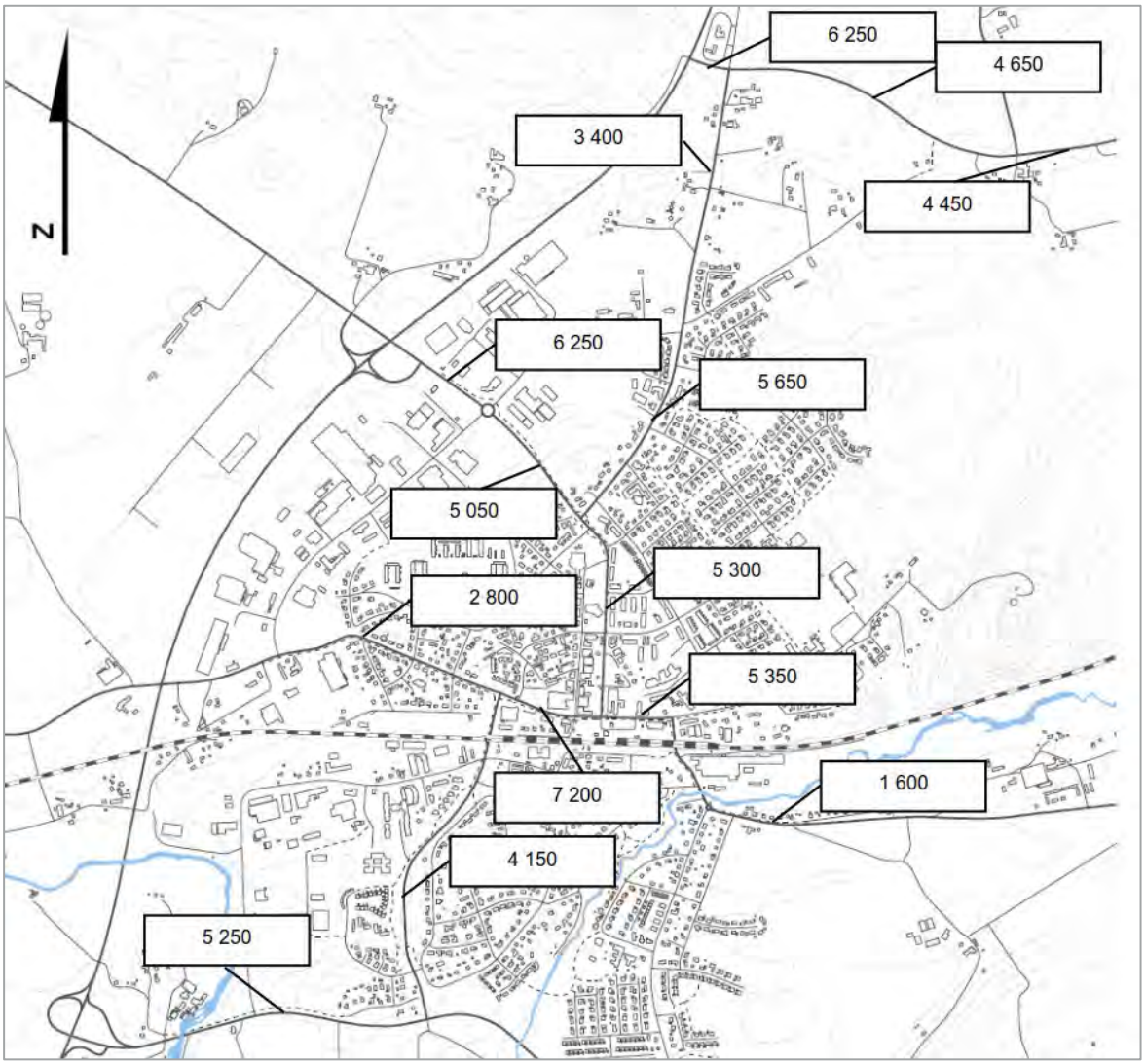
Västra stambanan går rakt genom Vårgårda. Tågtrafiken är tät och hastigheten på tågen är hög. Biltrafik kan enbart korsa Västra stambanan vid väg E20, Kullingsleden och Industrigatan. En ny vägförbindelse tvärs järnvägen vid Hoberg har studerats, se Figur 5.7. En sådan förbindelse ger ytterligare en möjlighet att korsa järnvägen, ger en ökad tillgänglighet mellan verksamhetsområdena i västra Vårgårda och målpunkter söderut samt binder samman verksamhetsområdena öster om väg E20 med varandra.

Figur 5.7 Översiktskarta. Vid den röda ovalen planeras för en ny förbindelse tvärs järnvägen.

Trafikverket räknar med en allmän uppskrivning av trafiken på statliga vägar vilket ger en ökning med cirka 28 % på väg E20 och 26 % på väg 42 till år 2040. Denna uppräkning påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. År 2040 beräknas väg E20 trafikeras av ca 13 700 fordon/dygn norr om korsningen med väg 42 (mot Sollebrunn), ca 15 100 fordon/dygn mellan vägarna 42 (mot Sollebrunn respektive Borås) och 15 400 fordon/dygn söder om korsningen med väg 42 (mot Borås) enligt Trafikverket. Väg 42, öster om korsningen med väg E20, beräknas trafikeras av ca 5 400 fordon/dygn.

I trafikutredningen (Norconsult 2019) redovisas prognostiserade trafikmängder baserat på allmänna uppskrivningstal för år 2040, se Figur 5.8. Observera att en eventuell ny vägförbindelse tvärs järnvägen vid Hoberg eller andra eventuella nya gatulänkar inte ingick i prognosen. Denna vägförbindelse kan komma att omfördela trafik inom tätorten. Sannolikt skulle den ge ökad trafik på Wallentinsvägen och minskad trafik på Kullingsleden, Torggatan, Nygatan/Storgatan och Centrumgatan.

Figur 5.8 Trafikmängder (ÅDT) uppräknade från nuläget år 2019 till prognosåret 2040 (allmän uppskrivning).

Trafikverkets allmänna uppskrivningstal medför att trafiken inom Vårgårda tätort beräknas öka med mellan cirka 25 och 40 %. Detta gäller alltså oavsett om FÖP:en genomförs eller ej.

FÖP:en utgår ifrån att Vårgårda tätort ska utvecklas med ytterligare cirka 2 300 invånare och tillkommande verksamheter, vilket medför att trafiken kommer att öka med alla trafikslag. Vårgårda som stationssamhälle har relativt god kollektivtrafik, vilket medför att man kan förvänta sig en relativt hög andel resor med kollektivtrafik. Trots detta kommer en övervägande majoritet av trafikökningen att utgöras av bil.

Den förväntade trafikökningen till följd av såväl tätortens utveckling enligt FÖP:en som den allmänna uppskrivningen ökar belastningen i korsningar i tätorten. De korsningar som har högst trafikmängd har analyserats med korsningsanalysverktyget CapCal, se vidare i trafikutredningen (Norconsult 2019). Dessa korsningar är Centrumgatan/ Vänersborgsvägen/Stockholmsvägen och Parkgatan/Centrumgatan/Stationsgatan. Analyserna tyder inte på att kapacitetsproblem kommer uppkomma med framtida prognosticerad trafik för någon av korsningarna.

Sammanfattningsvis bedöms Vårgårda tätort påverkas av den allmänna trafikökningen, vilket bland annat påverkar trafiksäkerheten och framkomligheten. Konsekvenserna av själva FÖP:en bedöms dock enbart ge små negativa konsekvenser med avseende på trafik.

5.2.3 Förslag till åtgärder

För att kunna avgöra om den förbättrade framkomligheten med en ny vägförbindelse tvärs järnvägen vid Hoberg är så stor att den väl motiverar kostnaden och de negativa effekterna bör en prognos/ trafikmodell tas fram för att analysera hur trafiken kommer fördela sig i trafiknätet, se vidare i trafikutredningen (Norconsult, 2019).

5.3 Farligt gods

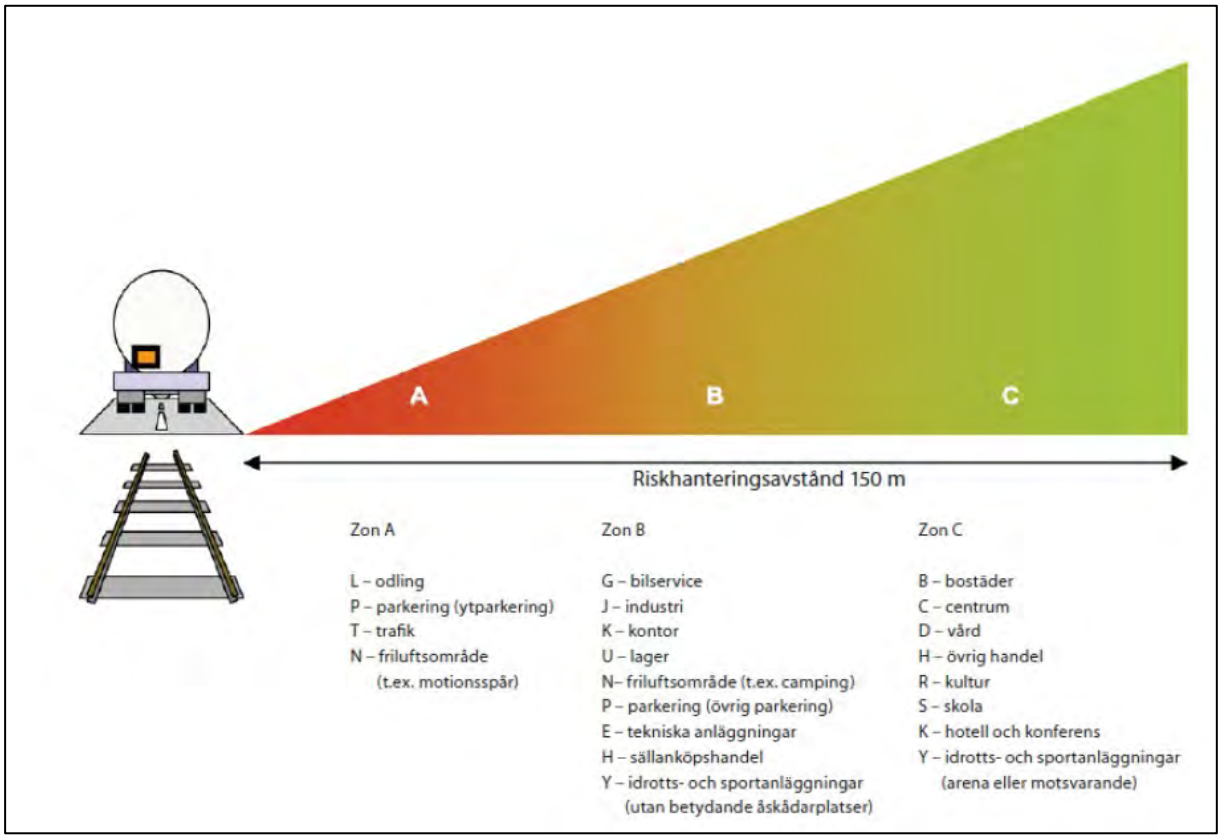
5.3.1 Nuvarande förhållanden

Riksväg 42 och väg E20 utgör primära transportleder för farligt gods på väg. Länsväg 181 utgör en sekundärväg för transporter av farligt gods på väg, se Figur 5.9. Farligt gods tillåts på all järnväg och Västra stambanan passerar genom Vårgårda centrum.

Figur 5.9 Rekommenderade vägar och järnväg för farligt gods (Trafikverket 2020).

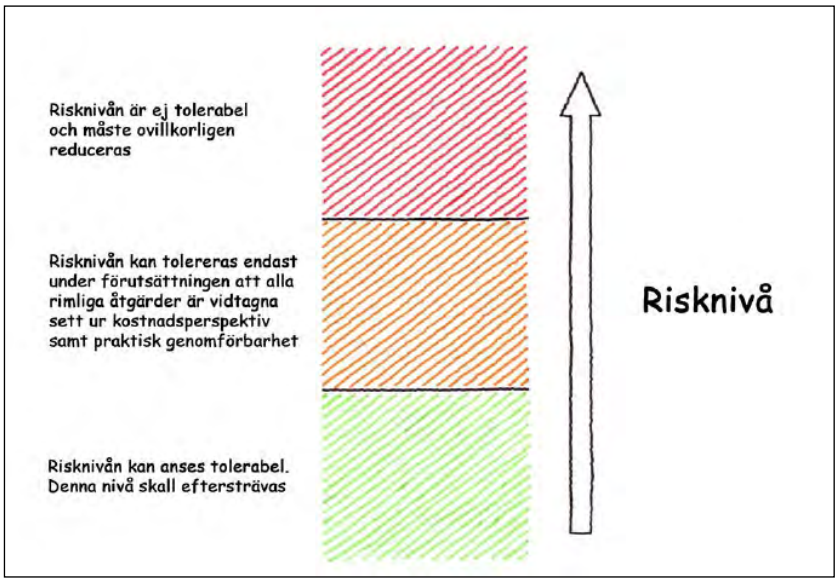
Länsstyrelserna i storstadsregionerna (Stockholm, Skåne och Västra Götalands län) har gemensamt tagit fram en riskpolicy där risker ska beaktas vid fysisk planering inom 150 meter från transportleder av farligt gods (Länsstyrelsen 2006). I policyn ges anvisningar för markanvändning kring transportleder av farligt gods, men utan att exakta avstånd nämns, se Figur 5.10.

Figur 5.10. Riskhanteringsavstånd och zonindelning närmast transportleder för farligt gods (Länsstyrelsen 2006).

Vid riskanalyser för den fysiska planeringen skiljs det på individrisk och samhällsrisk. Individrisken är risken för en person att omkomma i en olycka när denne befinner sig på en specifik plats i närheten av en riskkälla. Personen antas befinna sig på denna plats under ett helt år. Risken uttrycks som risken att omkomma i en olycka under det året. Individrisken är ett mått på hur farligt det är på en viss plats och tar inte hänsyn till hur många människor som kommer att befinna sig på platsen. Samhällsrisken är ett mått på hur stora olyckor en riskkälla kan orsaka. Detta beror dels på riskkällans farlighet, dels på hur många människor som brukar befinna sig i riskkällans omgivning.

I många fall – främst när det inte finns kommunala krav – tas kriterier för vad som kan bedömas vara en acceptabel risknivå från rapporten ”Värdering av risk” som tagits fram på uppdrag av dåvarande Räddningsverket (Räddningsverket ingår numera i Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB) (SRV, 1997). I rapporten används en övre och en undre gräns, se Figur 5.11. Om den övre gränsen överskrids bedöms att risknivån är så hög att den inte kan tolereras.

Figur 5.11 Risknivåer och gränserna mellan dem (Räddningstjänsten Storgöteborg 2004).

Västra stambanan är en av Sveriges mest trafikerade järnvägar med stora mängder transporter av farligt gods i olika farligt gods-klasser. År 2015 innehöll 90 av 350 tåg i medel per dygn farligt gods på Västra stambanan.

På väg E20 har Trafikverket prognosticerat antalet transporter av farligt gods till cirka 5 000 per månad år 2030 (Trafikverket 2017). Största delen av transporterna innehåller brandfarliga vätskor men även en betydande del brandfarliga gaser.

Uppgifter om transporter av farligt gods på väg har samlats in av dåvarande Räddningsverket (numera Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, (MSB) år 2006. Uppgifterna gäller för september månad 2006 och finns samlade i en rapport (SRV, 2007) samt i en GIS-databas. Enligt denna undersökning transporterades det i september 2006 främst farligt gods i form av brandfarliga vätskor på riksväg 42 och väg 181 år 2006. På riksväg 42 nordväst om Vårgårda var dessa transporter relativt begränsade. På riksväg 42 söder om Vårgårda centrum samt på väg 181 var dessa transporter med brandfarliga vätskor betydande.

5.3.2 Konsekvenser

Antalet transporter av farligt gods på järnväg och väg bedöms inte påverkas av genomförandet av FÖP Vårgårda 2040.

FÖP Vårgårda 2040 innebär bland annat förtätning av befintlig bostadsbebyggelse, utveckling av befintliga verksamhetsområden samt byggande av nya bostads- och verksamhetsområden. En viss del av dessa områden ligger i nära anslutning till transportleder för farligt gods. Högre exploatering i närheten av transportleder för farligt gods innebär att fler människor vistas stadigvarande nära riskkällan vilket i sin tur innebär större konsekvenser vid en eventuell olycka med farligt gods.

Vid transportleder där det i huvudsak transporteras brandfarliga vätskor (riksväg 42 och väg 181) är konsekvenserna störst upp till cirka 30 meter från vägkant. I anslutning till transportleder med blandade typer transporter av farligt gods (väg E20 och Västra stambanan) är konsekvensområdet större.

Sammantaget bedöms genomförandet av FÖP Vårgårda 2040 kunna leda till små negativa konsekvenser med avseende på farligt gods.

5.3.3 Förslag till åtgärder

Länsstyrelsens riktlinjer för riskhantering vid planläggning i närheten av transportleder för farligt gods bör tillämpas. En riskanalys bör genomföras vid all planläggning inom ett avstånd av 150 meter från leder där farligt gods transporteras, vilket även föreslås i FÖP Vårgårda 2040. I dessa riskanalyser bör riskfrågan vid aktuellt område utredas och eventuella åtgärdsförslag specifika för området föreslås.

5.4 Buller

Vid framtagandet av FÖP Vårgårda 2040 har ingen bullerutredning som redovisar ljudnivåer för varje enskilt hus tagits fram. Från vägar inom Vårgårda tätort har beräkning av skyddsavstånd gjorts, dvs. vilket avstånd som krävs mellan vägmitt och närmaste fasad för att klara riktvärdena utan åtgärder.

Beräkningarna har utförts med trafikmängder för nuläget år 2019 samt utifrån allmänna uppskrivningstal för prognosår 2040. I beräkningsmodellen har trafikmängder hämtats från Figur 5.12 (år 2019) och Figur 5.13 (år 2040) (Norconsult, 2019). Andelen tunga fordon har satts till 8 % för samtliga väglänkar och andel tunga fordon på natten har satts till 16 %. Beräkningarna har utförts för en fiktiv förenklad sektion där vägen har förutsatts ligga i nivå med omgivande mark, marken mellan väg och fasad har förutsatts vara helt plan och mjuk och ingenting har förutsatts skärma ljudet (varken andra byggnader, bullerskärmar etc.). Mottagarens höjd över reflektionsplan har satts till 2,0 m som representerar bottenplan i ett hus.

5.4.1 Riktvärden

För *befintliga bostäder* bör enligt infrastrukturpropositionen (1996/97:53) riktvärdet 55 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå ej överskridas från vägtrafik för att god miljökvalitet ska uppnås. Dock bör enligt praxis i tillsynsärenden, åtgärder i normalfallet övervägas först om riktvärdet 65 dBA ekvivalent ljudnivå överskrids i äldre befintlig miljö (frifältsvärden).

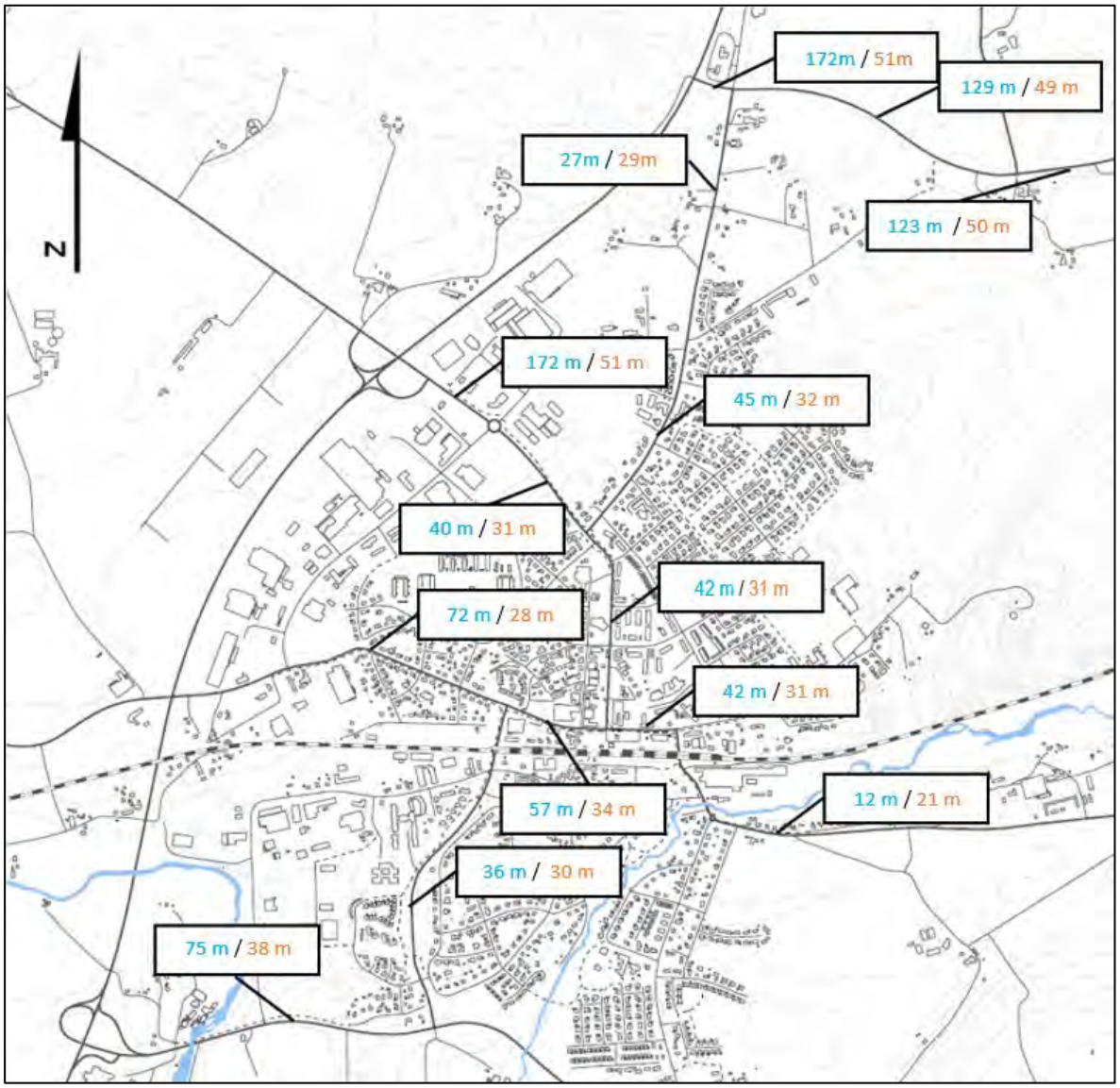
För *nya bostäder* ska riktvärden presenterade i regeringens ”Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader” ej överskridas. Här framgår att buller från spårtrafik och vägar inte bör överstiga 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats.

5.4.2 Nuvarande förhållanden

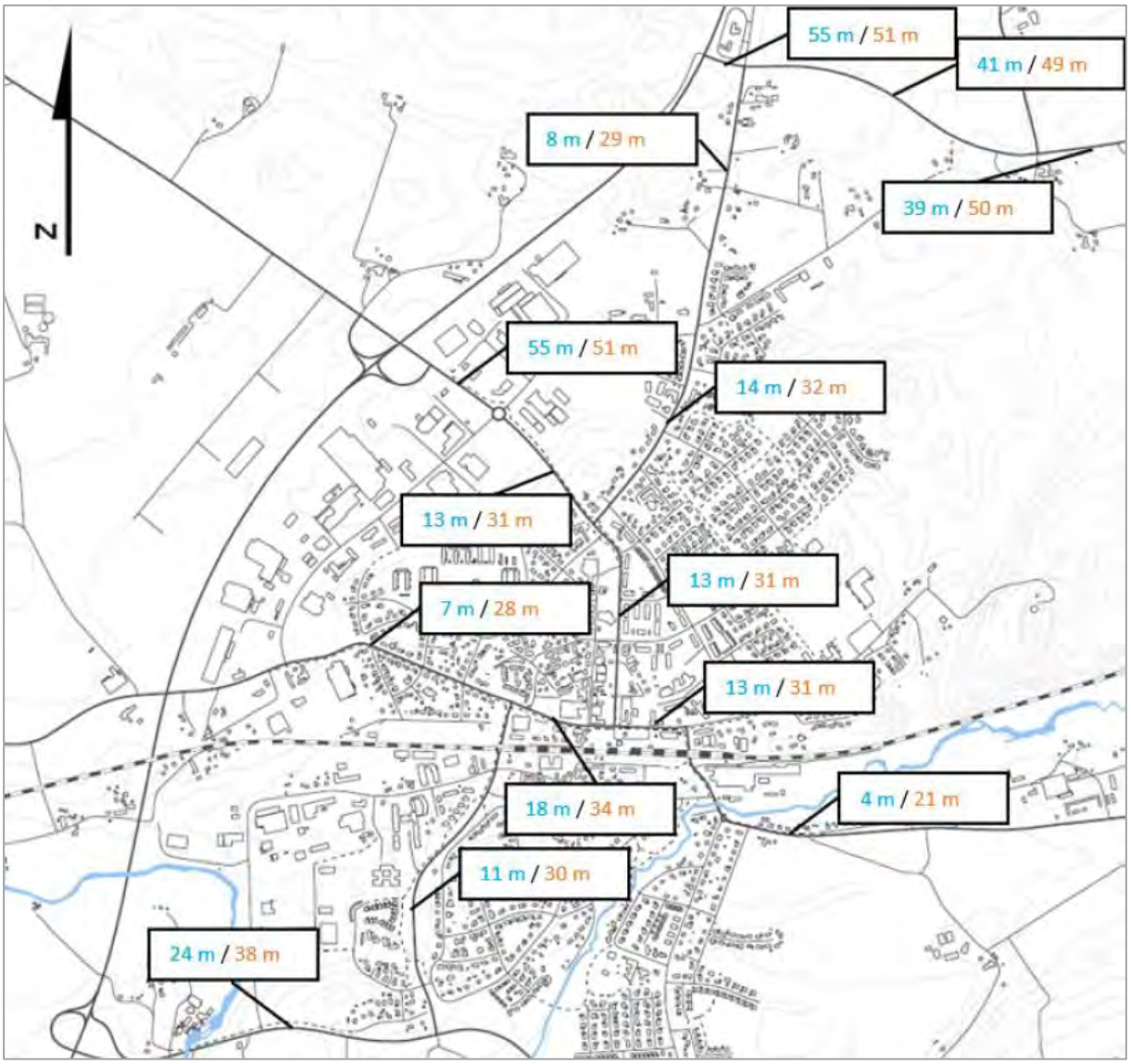
Trafikbuller

Trafik utgör den största bullerkällan i Vårgårda tätort, framförallt från Västra stambanan och de större vägarna väg E20, riksväg 42 och länsväg 181.

För vägar inom Vårgårda tätort redovisas i Figur 5.12 det skyddsavstånd som beräknas krävas för att klara 55 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA i maximal ljudnivå för *befintlig bostadsbebyggelse* i nuläget. I Figur 5.13 redovisas det skyddsavstånd som beräknas krävas för att klara 60 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA i maximal ljudnivå för *ny bostadsbebyggelse.*

Figur 5.12 Nuläge 2019. Avstånd från väg för att klara 55 dBA ekvivalent ljudnivå för befintlig bostadsbebyggelse presenteras i ljusblått och för 70 dBA maximal ljudnivå i orange.

Figur 5.13 Nuläge 2019. Avstånd från väg för att klara 60 dBA ekvivalent ljudnivå för ny bostadsbebyggelse presenteras i ljusblått och för 70 dBA maximal ljudnivå i orange.

Övrigt buller

Även industrier, fläktanläggningar och andra verksamheter kan orsaka störande ljudnivåer. Exempelvis medför verksamheterna vid Vårgårda flygplats och skjutbanan vid Tånga Hed ett visst buller för omgivningen. Flygplatsen nyttjas huvudsakligen till sportflygplan för bland annat fallskärmshoppning. Även dragracing och trafiksäkerhetstester förekommer i viss omfattning. Skjutbanan drivs av en pistolskytteklubb. Ingen bullerutredning har tagits fram för övrigt buller i nuläget.

5.4.3 Konsekvenser

Trafikverkets allmänna uppskrivning av trafiken till år 2040 medför att den ekvivalenta ljudnivån ökar med 1-2 dBA oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Från väg E20 och väg 42 beräknas den ekvivalenta ljudnivån öka med ca 1 dBA. Hur mycket ljudnivåerna kommer öka från Västra stambanan är inte utrett.

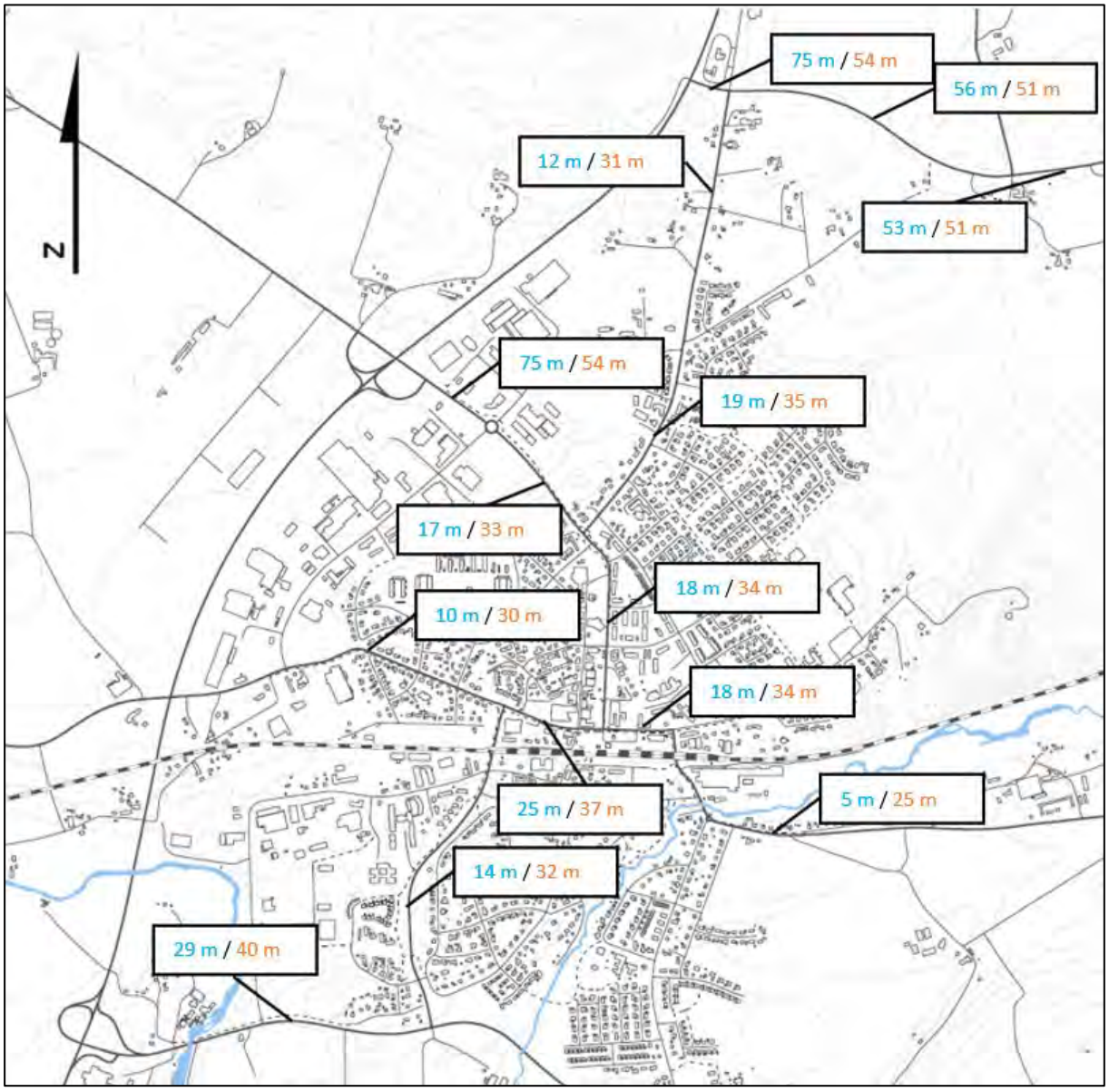
Konsekvenserna av själva FÖP:en bedöms ge små negativa konsekvenser med avseende på buller. En ny vägförbindelse tvärs järnvägen vid Hoberg bedöms lokalt öka de ekvivalenta ljudnivåerna med mindre än 2 dBA.

För vägar inom Vårgårda tätort redovisas i Figur 5.14 det skyddsavstånd som beräknas krävas för att klara 55 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA i maximal ljudnivå för *befintlig bostadsbebyggelse* år 2040 med anledning av allmän uppskrivning av trafiken.

Figur 5.14 Prognosår 2040 (allmän uppskrivning). Avstånd från väg för att klara 55 dBA ekvivalent ljudnivå för befintlig bostadsbebyggelse presenteras i ljusblått och för 70 dBA maximal ljudnivå i orange.

I Figur 5.15 redovisas det skyddsavstånd som beräknas krävas för att klara 60 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA i maximal ljudnivå för *ny bostadsbebyggelse* med anledning av allmän uppskrivning av trafiken.

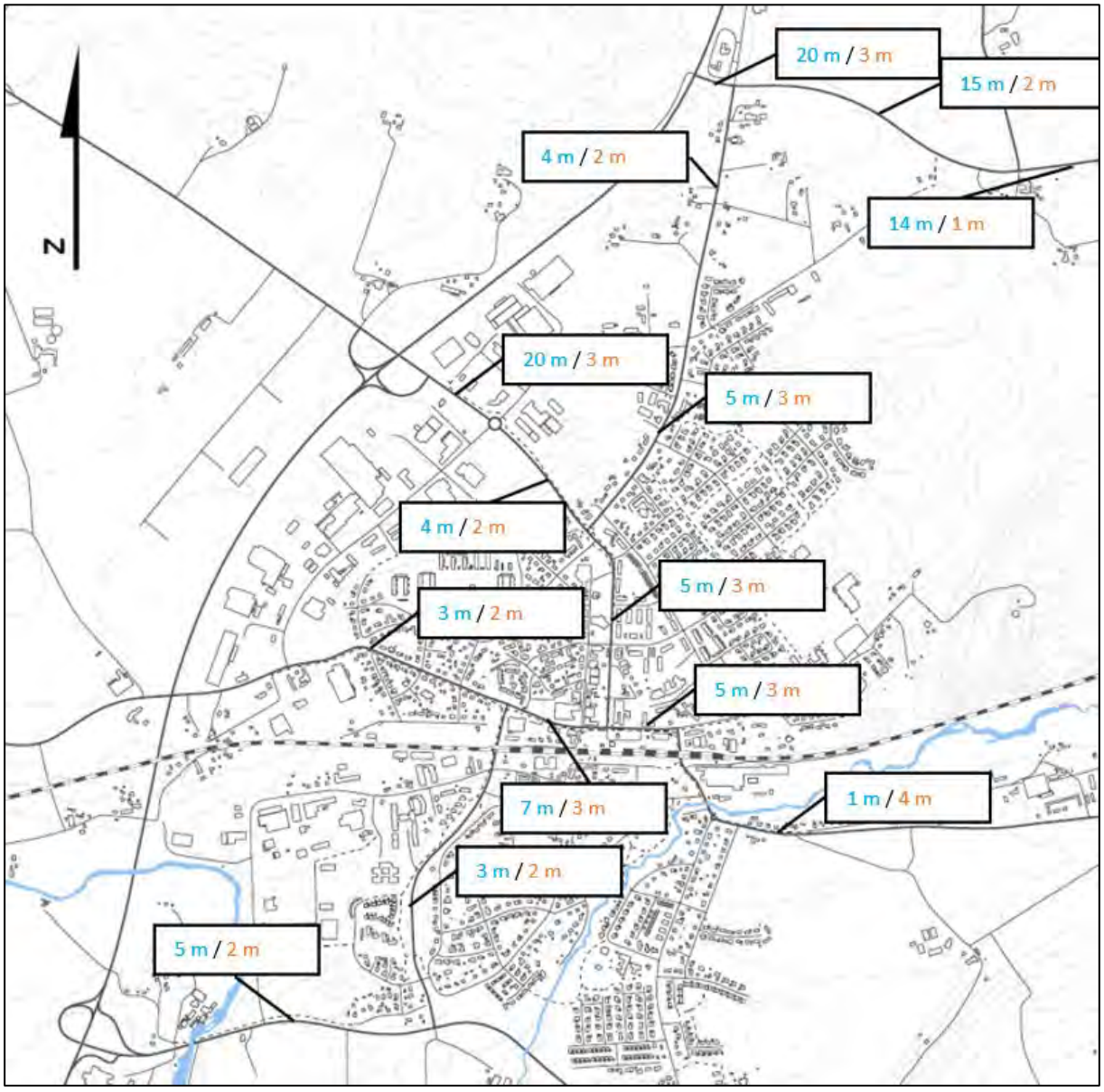

Figur 5.15 Prognosår 2040 (allmän uppskrivning). Avstånd från väg för att klara 60 dBA ekvivalent ljudnivå för ny bostadsbebyggelse.

För eventuell ny bostadsbebyggelse visar översiktliga beräkningar att skyddsavstånd dvs. avstånd mellan vägmitt och närmaste fasad på mellan 5 och 75 meter, krävs i de fall där ljudet inte skärmas av terräng, skärmar etc. Skyddsavståndet beräknas öka med mellan 3 och 20 meter till år 2040 baserat på allmän uppskrivning av trafiken. Redovisad avståndsökning är dock teoretisk och förutsätter att inga hinder finns mellan vägen och mätpunkten. I verkligheten kan flera faktorer exempelvis terrängen, byggnader och bullerskärmar påverka hur ljudet breder ut sig och därmed avståndsökningen.

Sammanfattningsvis bedöms ökat buller till följd av genomförandet av planförslaget kunna leda till små negativa konsekvenser.

I Figur 5.16 redovisas skillnad i avstånd från väg för nuläge och prognosår 2040 för ny bebyggelse med anledning av allmän uppskrivning av trafiken.

Figur 5.16 Skillnad i avstånd från väg för nuläge och prognosår 2040, 60 dBA ekvivalent ljudnivå respektive 70 dBA maximal ljudnivå.

Övrigt buller

Om/hur mycket ljudnivåerna kommer öka från industrier, fläktanläggningar och andra verksamheter är inte utrett.

5.4.4 Förslag till åtgärder

Befintlig bebyggelse

Möjliga åtgärder för att sänka ljudnivåerna för befintlig bostadsbebyggelse är t.ex. skärm längs järnvägen/vägarna och fasadåtgärder. Vid åtgärd ska enligt Prop. 1996/97:53 hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. För vägsträckor där ekvivalenta ljudnivån beräknas öka med 1-2 dBA bedöms bullerskyddsåtgärder inte samhällsekonomiskt rimliga.

För att veta vilka ljudnivåer varje enskilt hus har, får beräkningar baserad på grundkarta med höjder göras.

Ny bebyggelse

Vid upprättande av detaljplan krävs bullerberäkningar för att säkerställa att riktvärdena klaras.

Om behov finns att lägga bostadshus nära väg/järnväg så att riktvärdet för ekvivalent ljudnivå, 60 dBA överskrids, krävs bullerskyddsåtgärder. Möjliga åtgärder är t.ex. skärm längs med väg/järnväg och/eller utformning av lägenheterna så att minst hälften av bostadsrummen vänds mot en sida där ekvivalent ljudnivå 55 dBA och maximal ljudnivå 70 dBA vid fasad klaras.

Längs med större trafikleder kan även vibrationer förekomma. Detta behöver hanteras i fortsatt planarbete för berörda utvecklingsområden.

5.5 Luftkvalitet

5.5.1 Nuvarande förhållanden

I luftkvalitetsförordningen (2010:477) återfinns de svenska miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Miljökvalitetsnormer för luft finns för bland annat kväveoxider, partiklar, kolmonoxid och bly. Miljökvalitetsnormerna överskrids i vissa områden i Sverige för kvävedioxid och partiklar men sällan eller aldrig för övriga ämnen. Nedan följer gränsvärden för de kritiska föroreningarna kvävedioxid och partiklar (PM_{10}).

Tabell 5.1 Miljökvalitetsnormer för utomhusluft för kvävedioxider och partiklar

	Årsmedelvärde ($\mu g/m^3$)	Dygnsmedelvärde ($\mu g/m^3$)	Timmedelvärde ($\mu g/m^3$)
MKN Kvävedioxider	40	60	90
MKN Partiklar (PM_{10})	40	50	-

Luftvårdsförbundet Luft i Väst kontrollerar luften regelbundet i 38 kommuner i Västra Götaland, däribland Vårgårda kommun. Rapporter för respektive kommun finns att tillgå på förbundets websida. Senaste uppdatering av rapporten för Vårgårda är daterad i juni 2021.

Utifrån de mätningar och spridningsberäkning som gjorts på partiklar (PM10) görs i rapporten bedömningen att halterna för dessa föroreningar underskrider miljökvalitetsnormen (Luft i väst, 2021). Vidare har mätning av kvävedioxid genomförts. Mätningar 2002/03 visar att halterna kvävedioxid i gaturum låg under nedre utvärderingströskeln för miljökvalitetsnormen som årsmedelvärde. I gaturum uppmättes 11,2 mikrogram NO_2/m^3. I urban bakgrund var halten 10,4 mikrogram NO_2/m^3. (Nedre utvärderingströskeln är 26 mikrogram NO_2/m^3). Förnyade mätningar 2006/07 av kvävedioxid gav en halt i urban bakgrund på 6 mikrogram NO_2/m^3. Kvävedioxidmätningar i gaturum under 2010 gav årsmedelhalten 11 mikrogram NO_2/m^3. År 2014 och 2017 gjordes samma mätning igen med resultatet 7 respektive 6,7 mikrogram NO_2/m^3 (Luft i Väst 2021).

5.5.2 Konsekvenser

Genomförandet av planförslaget innebär fler bostäder och verksamheter inom området, vilket i sin tur genererar mer trafik, vilket redovisats i kapitlet om trafik ovan. Mer trafik bidrar till ökade utsläpp till luft. Inga beräkningar på hur ökad trafik inom området bidrar till ökade utsläpp har genomförts. Baserat på de utredningar som finns tillhands och på de faktum att nuvarande utsläpp är låga, bedöms ökade luftutsläpp till följd av planen kunna leda till små negativa konsekvenser.

5.5.3 Förslag till åtgärder

Kontroll av luftkvaliteten i kommunen behöver fortskrida som tidigare, för att på så vis kunna följa upp eventuell kommande ökning av luftutsläpp. Behov av att utreda påverkan på luftkvalitet får bedömas i varje kommande detaljplan, vilket också har lagts till i granskningsversion av FÖP Vårgårda 2040, i kapitel Luftkvalitet.

5.6 Vattenkvalitet

5.6.1 Nuvarande förhållanden

Grundvatten, ytvatten, dagvatten

Grundvattenförekomsten *Algutstorp-Horla*, vilken även tjänar som en dricksvattentäkt, berör i stort sett hela Vårgårda tätort och stora delar av planområdet. Uttag av grundvatten görs vid Storehagen i Siene utanför planområdet. Under den varma sommaren 2018 sjönk vattennivåerna vid vattenuttaget vid Storehagen. För att säkerställa tillräcklig mängd dricksvatten för framtiden utreder kommunen förutsättningarna för att ta upp dricksvatten på ytterligare platser.

De huvudsakliga recipienterna för ytvatten inom planområdet utgörs av de två åarna Kyllingsån och Säveån, se Figur 5.19, vilka inom planområdet omfattas av sex olika avrinningsområden, se Figur 5.17 nedan.

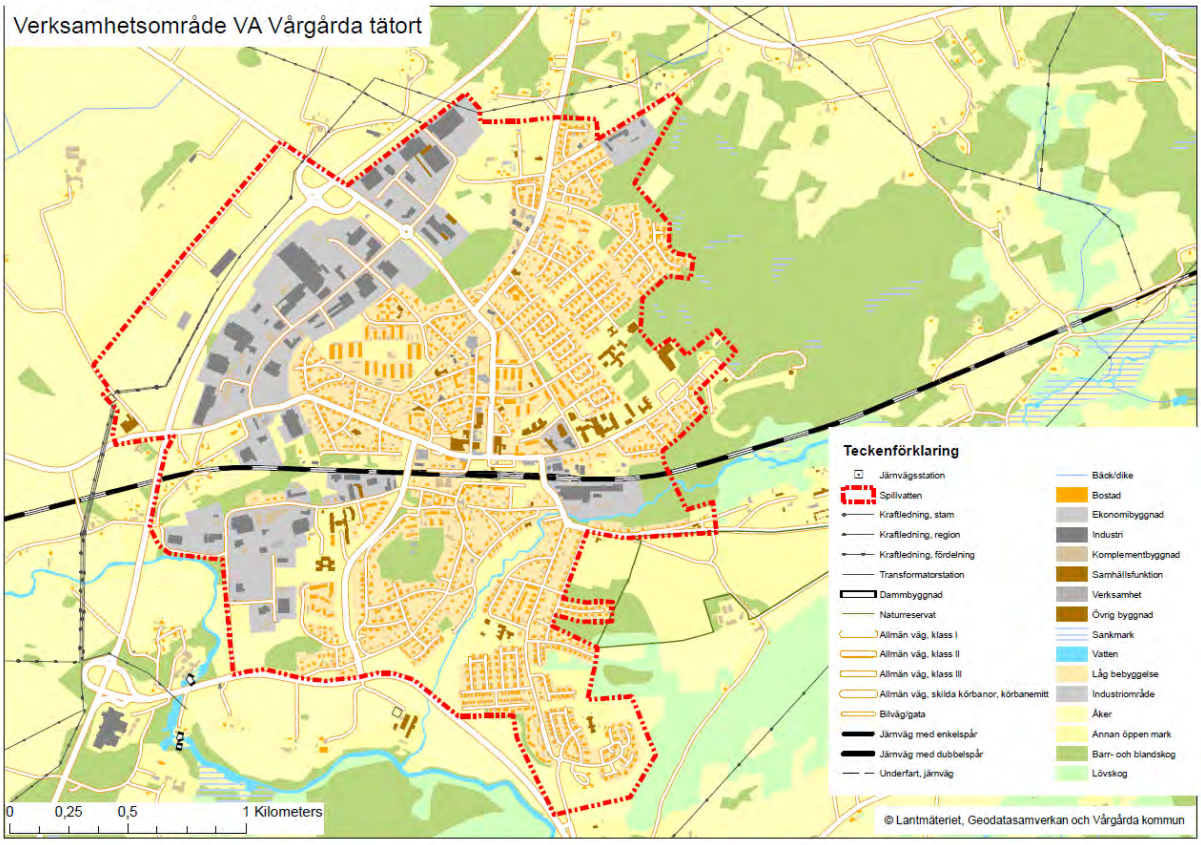
Figur 5.17 Avrinningsområden inom planområdet avgränsade med mörkblå linje (Vattenmyndigheterna, 2020).

Befintligt VA

Avloppsreningsverket i Hjultorp tar emot avloppsvatten från Vårgårda tätort, Lagmansholms tätort, Doggy AB och lakvatten från Tumbergs avfallsupplag. Reningsverket tar även hand om slam från enskilda brunnar samt slam från externa verk för avvattning. Arbete med att utöka reningsverkets kapacitet pågår för att kunna möta den ökade belastningen när tätortens folkmängd ökar.

Kommunens tekniska nämnd har fastställt ett område för kommunal vatten- och avloppsverksamhet (verksamhetsområde för VA), se Figur 5.18.

Inom verksamhetsområdet för VA har kommunen skyldighet att dra fram ledningar till den som begär det. Utanför verksamhetsområdet kan kommunen teckna avtal om utbyggnad av VA-ledningar. Större delen av planområdet omfattas av detta verksamhetsområde. VA-området avses utökas i samband med planläggning i enlighet med FÖP:en.

Figur 5.18 Nuvarande verksamhetsområde för VA (Vårgårda kommun, 2019).

Generellt om miljökvalitetsnormer för vatten

Inom EU finns det sedan år 2000 ett gemensamt regelverk, ramdirektivet för vatten, för att bevara och förbättra vattenmiljön i Europas grund- och ytvatten. Målsättningen med EU:s ramdirektiv för vatten är att alla vatten ska ha god status och att vattenkvaliteten inte får försämras. Arbetet ska vara inriktat på att minska föroreningar, främja hållbar vattenanvändning och förbättra tillståndet för de vattenberoende ekosystemen.

I Sverige regleras detta arbete framförallt genom att kvalitetskrav, så kallade miljökvalitetsnormer (MKN) för ytvatten, fastställs i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten genom vattenförvaltnings-förordningen samt med stöd av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Arbetet sköts av Vattenmyndigheterna som är en del av Länsstyrelserna. De fastställer bland annat miljökvalitets-normer och åtgärdsplaner för vattenförekomsterna. Miljökvalitetsnormerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god ekologisk status eller potential respektive god kemisk status till ett visst år. Ekologisk status graderas i en femgradig skala. De fem statusklasserna är: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig status. Kemisk ytvattenstatus klassificeras som god status eller ej god status.

Vad avser grundvatten är kvantitativ status ett tillstånd relaterat till direkta och indirekta vattenuttags påverkan på en grundvattenförekomst, den klassificeras som god eller otillfredsställande. Kemisk grundvattenstatus är den kemiska kvaliteten hos en grundvattenförekomst och klassas som god eller otillfredsställande.

Vatten som inte har godtagbar status ska åtgärdas, och åtgärdsprogram och förvaltningsplaner ska finnas för varje vattendistrikt. Generellt gäller att alla vattenförekomster ska uppnå God status/potential och att ingen vattenförekomsts status får försämras.

Ytvattenförekomster

Inom planområdet finns tre ytvattenförekomster, Kyllingsån samt Säveån som här är uppdelad på två mindre delsträckor som utgör separata vattenförekomster, se även Figur 5.19 nedan:

- Kyllingsån (*Kyllingsån- (mynningen i Säveån till Lillån och Ånskåns sammanflöde vid Landa, SE643816-132483*)
- Säveån (*Säveån - Svartåbäckens inflöde till Kyllingsåns inflöde / genom Vårgårda, SE643757132189*)
- Säveån *(Säveån- Vårgårda till Sävens utlopp, SE642868-131662)*

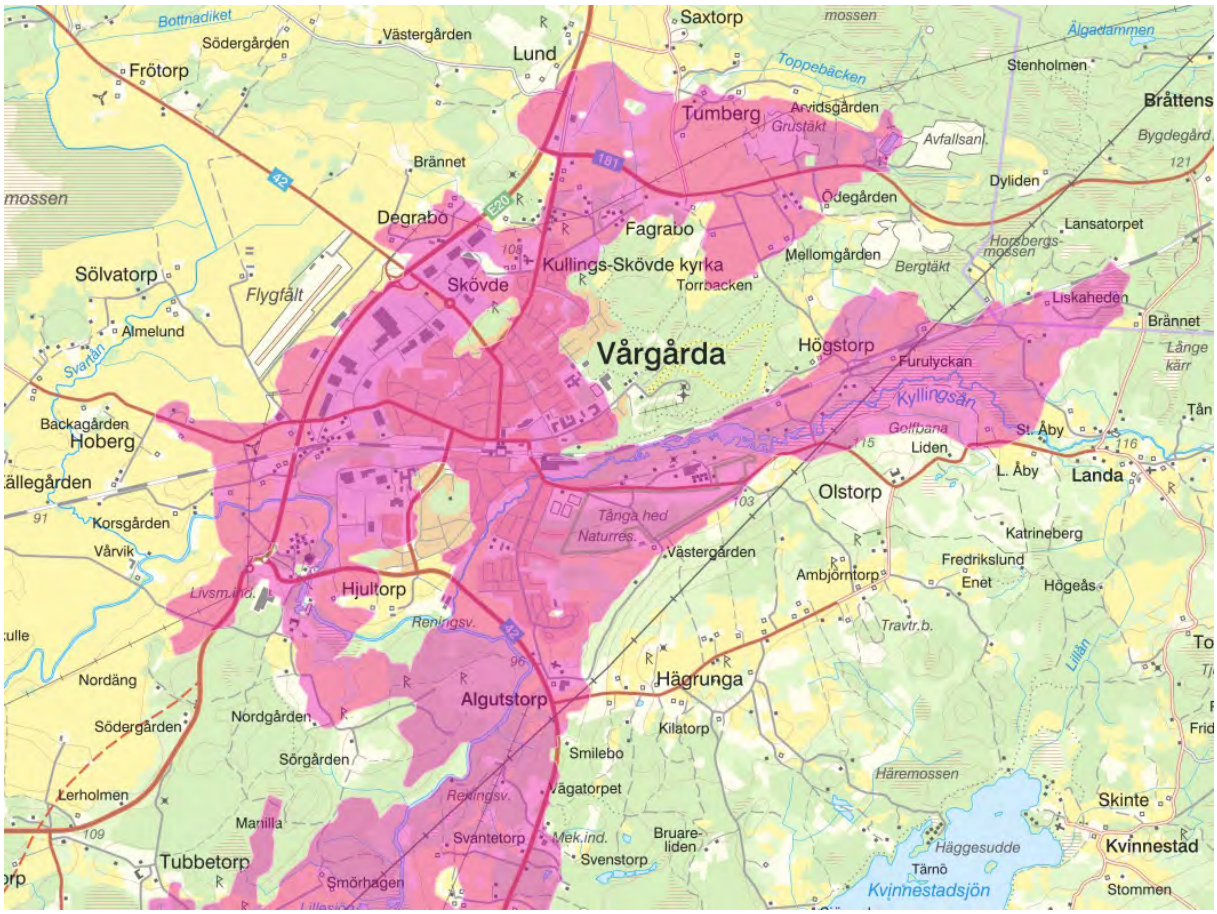
Figur 5.19 Ytvattenförekomster inom planområdet (källa: Vattenmyndigheterna 2020).

Alla tre ytvattenförekomsterna har måttlig ekologisk status på grund av stor förekomst av vandringshinder och en starkt påverkad strandzon, vilket medför att fisk och andra vattendjur inte kan vandra naturligt i vattendragen. För vattenförekomsten *Säveån- Vårgårda till Sävens utlopp* anges även försurning som en orsak till aktuell klassning. Kvalitetsfaktorn näringsämnen har hög status i Säveån men är inte klassad för Kyllingsån. Miljökvalitetsnormen för vattenförekomsterna är satt till god ekologisk status senast 2039 (enligt beslutad förvaltningscykel 3) då problem med konnektiviteten (dvs. möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material) ska vara lösta. Bedömningen av skälen för tidsfrist till år 2039 har gjorts utifrån tiden det tar att genomföra åtgärder, tillsammans med efterföljande återhämtning, vilket medför att uppnåendet av god ekologisk status inte kommer vara möjligt förrän senast år 2039.

Den kemiska statusen uppnår ej god status på grund av halterna av kvicksilver och polybromerade difenyleter vilka generellt sänker statusen för alla vattenförekomster i Sverige. Därför har ett undantag i form av mindre stränga krav satts för dessa ämnen i svenska vattenförekomster, men halterna får inte öka. Övriga ämnen ska bibehålla god kemisk status.

Grundvattenförekomster

Grundvattenförekomsten *Algutstorp-Horla,* se Figur 5.20 nedan, har god kemisk och kvantitativ status, men riskerar en försämring i kemisk status genom betydande påverkan från jordbruk, väg och tätort. Miljökvalitetsnormerna anger att grundvattenförekomsten ska bibehålla god kemisk och kvantitativ status för att skydda och garantera tillgången på vatten av god kvalitet. Föreslagna åtgärder för att minska risken för försämrad kemisk status är fördjupad kartläggning, minskad användning av vägsalt, odling utan bekämpningsmedel och bättre rening på enskilda avlopp.

Figur 5.20 Grundvattenförekomst Algutstorp-Horla markerat med rosa (källa: Vattenmyndigheterna, 2020).

5.6.2 Konsekvenser

Planförslaget innebär att mängden hårdgjord yta ökar till följd av utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden inom planområdet, vilket medför en ökad dagvattenpåverkan på områdets recipienter genom ökade dagvattenflöden och en förändrad karaktär på dagvattnet. Planen medför att viss jordbruksmark ersätts med bebyggelse. Ett nytt område för småskaliga verksamheter föreslås i närheten av Säveån, vid Hjultorp, längs väg 42 och det är viktigt att områdets dagvattenhantering utreds för att inte bidra till att MKN för vattendraget försämras. Generellt medför utbyggnader en ökad belastning av metaller och andra miljöskadliga ämnen i dagvatten som normalt är högre än i dräneringsvatten från jordbruksmark och naturmark. Däremot är utsläppen av kväve normalt större från jordbruksmark än från motsvarande yta med bebyggelse medan utsläppen av fosfor är i samma storleksordning för bebyggda ytor och jordbruksmark. Vidare föreslås förtätning på redan exploaterade ytor där dagvattenhanteringen har otillräcklig rening. I dessa områden kan dagvattenpåverkan minskas vid en utbyggnad då äldre dagvattensystem ersätts med nya med bättre rening, vilket också är positivt. Hur stor planförslagets dagvattenpåverkan blir beror på hur stora ytor som kommer att

hårdgöras samt hur dagvattnet tas omhand innan det når recipienterna. Planförslagets inriktning för dagvatten är att det om möjligt ska renas och fördröjas lokalt i öppna lösningar (LOD), vilket är positivt. Sammantaget bedöms dock dagvattenpåverkan till följd av planförslaget att öka.

Vid kommande detaljplanering ska förekomsten av eventuella markföroreningar utredas, enligt planförslaget, vilket är positivt då det i förlängningen minskar risken för spridning av föroreningar till yt- och grundvatten.

Planförslaget förväntas leda till en befolkningsökning (från dagens 5 700 personer till drygt 8 000 personer år 2040), vilket innebär ett ökat behov av dricksvatten samt avledning av spillvatten. För att klara spillvattenhanteringen krävs att pågående utbyggnad av reningsverkets kapacitet genomförs för att möta den ökade belastning som uppstår när folkmängden ökar. En förbättrad spillvattenhantering kan även bidra till att minska belastningen på områdets recipienter. För att säkerställa tillräcklig mängd dricksvatten för framtiden utreder kommunen förutsättningarna för att ta upp dricksvatten på ytterligare platser.

Genomförandet av planen innebär vidare att den ökade mängden hårdgjorda ytor även ökar risken för översvämning vid till exempel skyfall och höga flöden i vattendragen vilket också kan bidra till en försämrad vattenkvalitet. Mer information om skyfall finns i kapitel 5.7 Klimatanpassning och risker nedan. Hur stora översvämningsrisker som uppstår beror bland annat på hur nya utbyggnadsområden utformas och hur stora ytor som avsetts för att kunna hantera de ökade vattenmängderna.

Därmed finns en risk för att planförslaget bidrar till att försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för berörda recipienter genom ökad dagvattenpåverkan, ökad mängd hårdgjorda ytor inom avrinningsområdet samt risk för fysisk påverkan i anslutning till vattendragen (främst planerat grönstråk vid Säveån). En ökad dricksvattenskonsumtion kan även innebära en påverkan på berörda grundvattenförekomster.

Planförslaget föreslår inriktningen att påverkan på MKN för vatten ska utredas i all detaljplaneläggning och åtgärder säkerställas så att status i vattenförekomster inte riskerar att försämras, vilket är ett viktigt ställningstagande för att minska påverkan.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för vattenkvalitet kunna bli små till medelstora och negativa.

5.6.3 Förslag till åtgärder

Befintligt VA- och dagvattensystem behöver ses över för att säkerställa att tillräcklig kapacitet uppnås i takt med exploatering av nya områden.

I kommande detaljplanering måste såväl dagvattenhantering som översvämningsrisker studeras för att säkerställa att flödesreglering och rening sker i så stor utsträckning som möjligt, bland annat genom lokalt omhändertagande av dagvatten (så kallat LOD). Minimering av hårdgjorda ytor är en viktig del. Påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten ska utredas i all detaljplaneläggning och åtgärder säkerställas så att status i vattenförekomster inte riskerar att försämras.

I samband med utbyggnad av ett grönstråk längs Säveån kan eventuellt kompensationsåtgärder i form av utrivning av vandringshinder och återskapande av naturliga strandszoner genomföras för att bidra till att förbättra vattendragets konnektivitet.

5.7 Klimatanpassning samt risker för översvämning och skred

5.7.1 Nuvarande förhållanden

Generellt om klimatanpassning

Klimatet håller på att förändras och effekterna av förändringarna påverkar hela samhället. Klimatförändringarna märks redan idag och kommer att drabba Sverige framöver på olika sätt och inom olika sektorsområden, såväl positivt som negativt. Det framtida klimatet, som successivt blir både torrare och våtare samt varmare, ställer krav på att vi planerar samhället mer hållbart och flexibelt, för att kontinuerligt kunna anpassas till ändrade klimatförhållanden, framför allt till mer frekvent förekommande extremväder. Målet är att uppnå ett långsiktigt hållbart samhälle där klimatanpassning ses som en naturlig del i hållbarhetsarbetet.

Klimatanpassning innebär att rusta samhället och olika verksamheter för de nya utmaningar som uppvärmningen leder till. Klimatförändringarna resulterar bland annat i mildare och blötare vintrar, stigande havsnivåer, ändrade flöden i vattendragen, längre perioder av torka och längre växtsäsong. Vi får sannolikt även fler tillfällen med extremt väder. Klimatanpassning gör att vi minskar sårbarheten för klimatrelaterade händelser, men också att vi tar vara på de positiva effekter som ett förändrat klimat ger. Arbetet med klimatanpassning kan gälla planering av bebyggelse och infrastruktur som vägar och/eller vatten- och avloppssystem (Klimatanpassning.se, 2020). Den viktigaste klimatanpassningen på samhällsnivå kommer dock sannolikt att handla om hur livsmedels-produktionen säkras i ett klimat med mer frekvent återkommande extremväder. Denna del av klimatanpassningen lyfts dock fortfarande, anmärkningsvärt nog, inte fram så ofta.

Klimatanpassning och koppling till FÖP Vårgårda

Klimatförändringarna medför stora utmaningar för kommunens framtida planering och kräver åtgärder för att hantera ökade risker för översvämningar, bland annat kring Kyllingsån och Säveån, men även inne i tätorten till följd av skyfall. Planerad förtätning av tätorten och utbyggnad av nya verksamhets- och bostadsområden med de följdeffekter dessa ger upphov till avseende översvämningsrisker, bedöms kunna medföra påverkan på ett flertal miljöfaktorer. Miljöpåverkan omfattar fysiska intrång men även indirekt påverkan via bland annat dagvattenhantering, skyfallshantering, stabilitetsåtgärder och inskränkningar för natur och rörligt friluftsliv längs vattendrag.

Det som bedömts kunna medföra en betydande miljöpåverkan kopplat till klimatförändringar och klimatanpassning till följd av genomförandet av FÖP Vårgårda 2040 är översvämning och skredrisk. Övriga aspekter kopplat till klimatanpassning, förutom byggande på jordbruksmark, bedöms inte vidare i denna MKB.

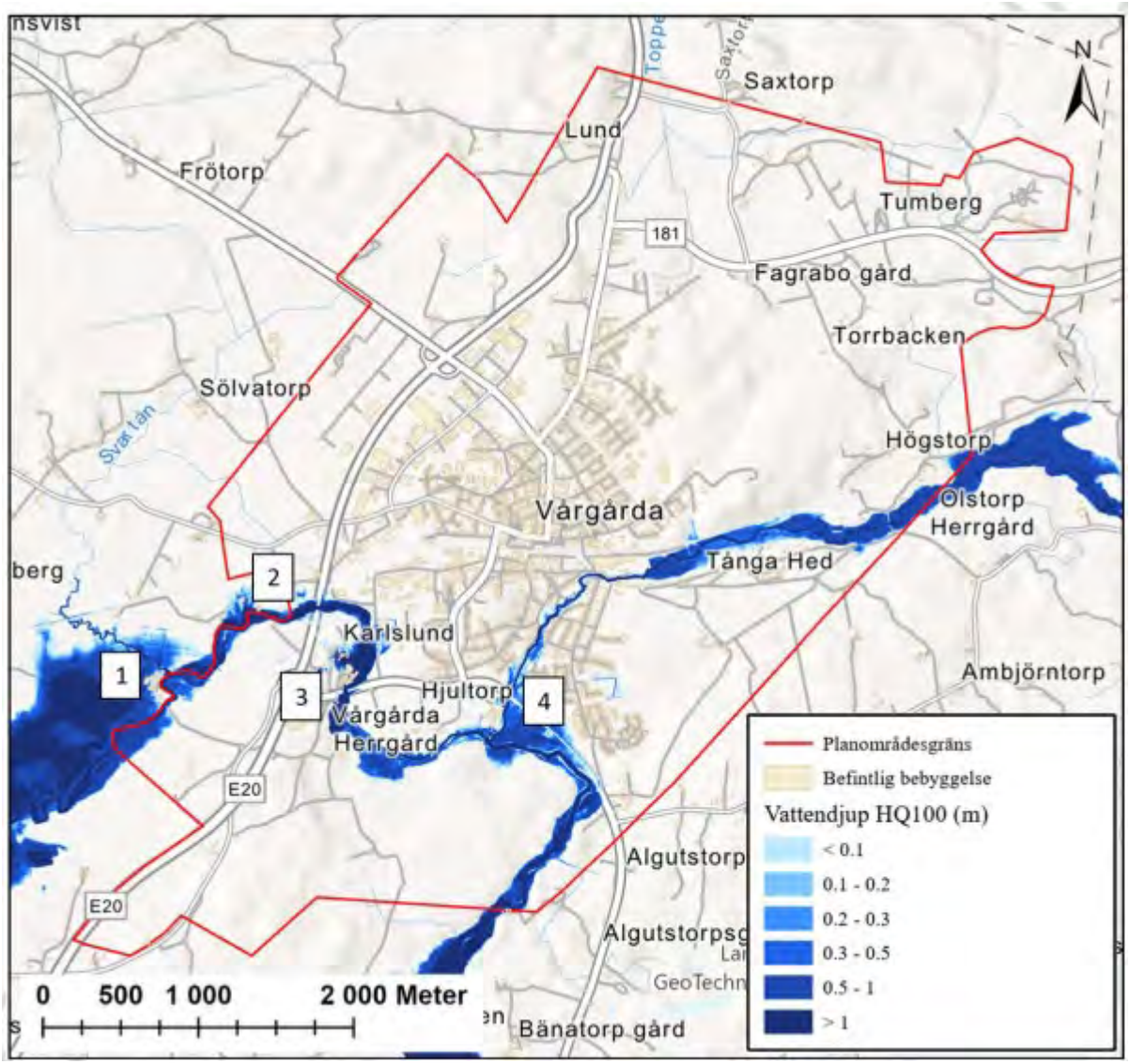
Risk för översvämning från vattendrag

Förändrade flöden i vattendrag är en förväntad följd av klimatförändringarna. Genom och förbi Vårgårda rinner Säveån och Kyllingsån, som är ett biflöde till Säveån. Som i de flesta vattendrag förekommer höga vattenflöden och vissa områden i anslutning till åarna översvämmas årligen vid höga flöden. Säveån har sitt högsta vattenflöde från december till mars medan det lägsta flödet vanligen är på sensommaren. Följderna av klimatförändringarna blir troligen att vattendragens extremflöden förändras, de högsta flödena blir högre och de lägsta sommarflödena ännu lägre. Översvämning i vattendrag sker ofta till följd av snösmältning eller ihållande regn under en längre tid och sällan till följd av skyfall. Risken för att översvämning i vattendragen sammanfaller med översvämning till följd av ett kraftigt skyfall bedöms generellt sett vara relativt låg.

Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört så kallade översvämningskarteringar av flera olika vattendrag i Sverige. Översvämningskarteringar visar de områden som hotas av översvämning när vattenflödena i vattendragen uppnår en viss nivå. Syftet

med dessa karteringar är att underlätta planeringsarbetet för till exempel kommuner och länsstyrelser, samt vara ett hjälpmedel för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. I nuläget har dock inte Säveån och Kyllingsån karterats av MSB (Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, 2020).

En översvämningskartering för Säveån och Kyllingsån har dock gjorts för områdena i närmast anslutning till tätorten (Norconsult, 2022a). Syftet med karteringen var att identifiera områden som riskerar att drabbas av översvämning vid ett 100-årsflöde i vattendragen. Resultaten från karteringen visar att översvämningar kommer att ske på flera sträckor längs vattendragen. Risker med översvämningarna, det vill säga att byggnader och/eller infrastruktur hamnar under vatten, finns på flera ställen, bland annat där Svartån rinner ihop med Säveån och mellan sammanflödet med Svartån och väg E20, se Figur 5.21. Även uppströms korsningen med E20 riskerar flera hus att hamna i vatten dessutom är reningsverket utsatt för viss risk för översvämning.

Figur 5.21 Utbredning av översvämning och vattendjup i anslutning till vattendragen vid ett 100-årsflöde samt särskilt utsatta områden markerade med siffror. För detaljer och källa se Norconsult (2022a).

Risk för översvämning vid skyfall

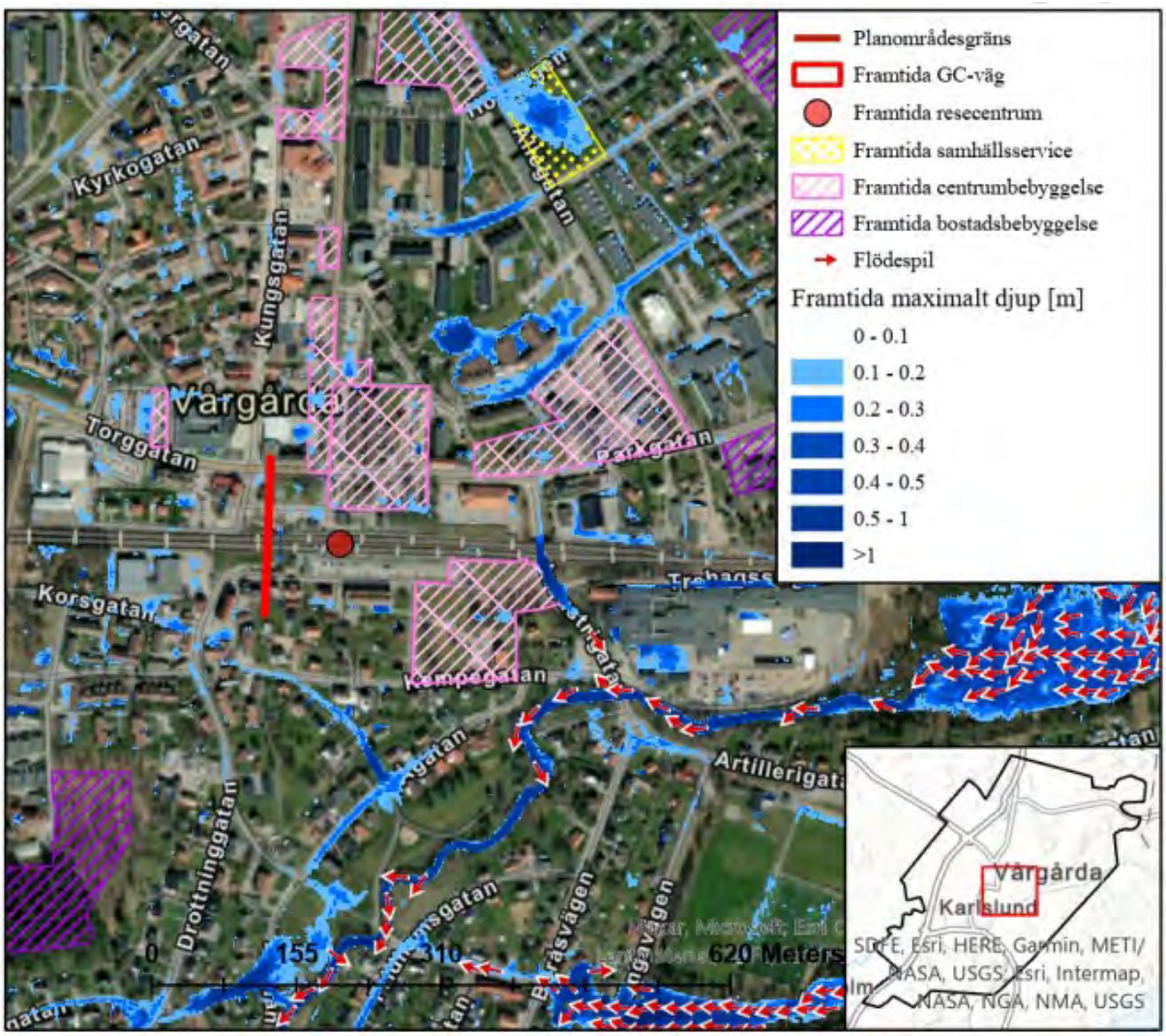
Processerna för översvämning från vattendrag och från skyfall över tätort skiljer sig åt bland annat med avseende på tidsaspekten. Vid översvämning från vattendrag handlar det ofta om ett scenario över flera dagar medan det vid skyfall över en tätort ofta handlar om scenarion på någon eller några timmar. Vid skyfall blir ledningsnätet för dagvatten snabbt fullt och markens förmåga att infiltrera

vattnet begränsas, vilket gör att vattnet rör sig i avrinningsstråk på markytan och söker sig till låglänta områden.

Länsstyrelserna i Stockholms läns och Västra Götalands län rekommenderar att ny bebyggelse ska planeras och byggas så att den inte tar eller orsakar skada till följd av ett skyfall med minst 100 års återkomsttid. Samhällsviktig verksamhet bör planeras för att klara ett regn med ännu längre återkomsttid så att funktionen kan upprätthållas även vid större översvämningar. Områden med översvämningsrisk samt avrinningsstråk rekommenderas därmed att inte bebyggas.

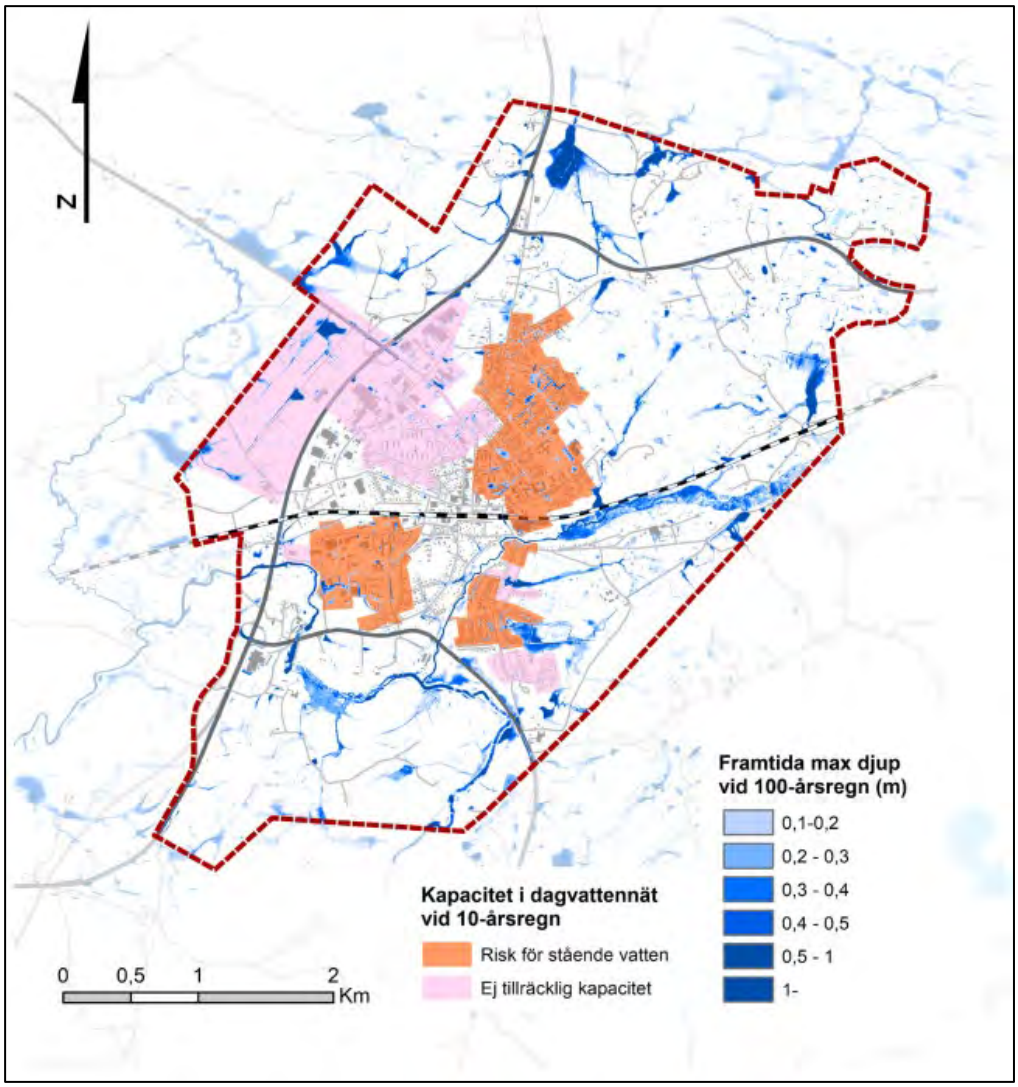
En skyfallsutredning (Norconsult 2022b) för tätorten har gjorts för att identifiera områden som riskerar att översvämmas vid skyfall med en återkomsttid på 100 år. Av skyfallsutredningen för Vårgårda tätort framgår det tydligt vilka områden i tätorten som är extra utsatta för översvämningsrisk vid skyfall i det studerade fallet med ett teoretiskt så kallat 100-årsregn med 3-timmars varaktighet.

Risk för översvämning vid ett 100-årsregn finns till exempel i lågpunkter inom områden med planerad centrumbebyggelse, samhällsservice samt områden med bostäder och verksamheter, se Figur 5.22. Totalt sett täcker dessa områden en förhållandevis stor del av hela planområdet. I flera fall är lågpunkterna troligtvis anslutna till mindre kulvertar i befintlig åkermark och bör därmed inte översvämmas vid mer vanligt förekommande regn. Vid skyfall riskerar dessa dock att översvämmas och sätta igen (Norconsult 2022b).

Figur 5.22 Exempel på resultat från skyfallsutredningen. Maximalt vattendjup och rinnvägar vid ett klimatkompenserat 100-årsregn i centrala Vårgårda i området runt framtida resecentrum. Källa: Norconsult, 2022.

Med befintlig kapacitet i ledningsnätet riskerar stora delar av Vårgårda tätort att bli översvämmade redan vid 10-årsregn, se Figur 5.23. Detta gäller framför allt i östra och södra delen av tätorten men stora delar av ledningsnätet har inte tillräckligt med kapacitet för att hantera ett 10-årsregn.

Figur 5.23 Resultat från skyfallskartering samt kapacitet i dagvattennätet i Vårgårda. Källa: FÖP Vårgårda 2040.

Stabilitetsförhållanden och risk för skred

I gällande översiktsplan för Vårgårda kommun (ÖP 2006) framgår att Räddningsverket (numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) översiktligt har studerat stabilitetsförhållandena kommunvis. För Vårgårda kommun har stabilitetsförhållandena studerats för hela kommunen genom att slänter med jordlager bestående av lera, silt och sand i bebyggda områden har karterats översiktligt. Vidare framgår av den fördjupade översiktsplanen att geotekniska utredningar har utförts sedan slutet av 1970-talet för flera nybyggnadsområden. Det har konstaterats att skredrisker kan finnas bland annat utmed Säveån och Kyllingsån, vilket måste uppmärksammas vid planläggning för ny bebyggelse eller verksamheter. Vid exploatering av områden med oklara stabilitetsförhållandena krävs geotekniska utredningar enligt den fördjupade översiktsplanen.

5.7.2 Konsekvenser

Översvämningskarteringen av vattendragen visar att det finns mindre områden med byggnader som riskerar att hamna i vatten vid ett 100-årsflöde i vattendragen. Det handlar dock inte om några större områden och inte heller i någon större omfattning områden som planeras få förändrad mark-användning i den fördjupade översiktsplanen. Ett undantag är området Karlslund som planeras bli kolonilotter och verksamhetsområde vilket riskerar att läggas under vatten. Om planen genomförs bedöms den kunna leda till små negativa konsekvenser beträffande översvämning från vattendragen. Konsekvenserna bedöms kunna undvikas om man avstår från att genomföra de delar av planen som berör områden som är utsatta för översvämningsrisk. Möjligen kan man ändå tänka sig att anlägga kolonilotter om man kan acceptera risken för översvämning och inte tillåter byggnader i utsatta områden.

Skyfallskarteringen visar att flera områden inne i Vårgårda tätort, där markanvändningen planeras att förändras, riskerar att översvämmas vid skyfall. Genomförande av planförslaget, så som det ser ut idag, bedöms därför riskera leda till medelstora negativa konsekvenser beträffande översvämningar till följd av skyfall. Under förutsättning att kommunen är proaktiv i planarbetet och avstår från att bebygga utsatta områden bedöms de negativa konsekvenserna kunna undvikas.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har konstaterat att risk för skred kan finnas utmed Säveån och Kyllingsån. Längs Säveån planeras för gångstråk. Konsekvensen är att skredrisken behöver beaktas i samband med kommande detaljplanering av gångstråket och geotekniska undersökningar behöver göras.

Klimatförändringarnas påverkan på översvämningarnas omfattning och vilka konsekvenser det leder till är svåra att bedöma då det beror på omfattningen av klimatförändringarna. Skyfall har inträffat tidigare, och kommer sannolikt att inträffa i framtiden, oberoende av omfattningen av klimatförändringarna och dess effekter. Eftersom klimatförändringarna sannolikt kommer att leda till intensivare och mer frekventa skyfall är det dock extra viktigt att ta resultaten från skyfalls- och översvämningskarteringar i beaktande i samhällsplaneringen för att undvika negativa konsekvenser av översvämningar. Detta framgår även i FÖP:en.

5.7.3 Förslag till åtgärder

När det gäller översvämningar i anslutning till vattendragen föreslås att man som första som första åtgärd vid framtida planering använder översvämningskarteringen (Norconsult, 2022b) som underlag för att undvika att placera byggnader och/eller infrastruktur i områden som riskerar att bli översvämmade. Det går inte att förhindra översvämningarna, som är en naturlig företeelse i vattendragen, utan man behöver anpassa sig och förhålla sig till rådande förhållanden. Anpassar man planeringen kan de negativa konsekvenserna av planen undvikas.

Åtgärden som föreslås för att undvika problem till följd av översvämningar orsakade av skyfall över tätorten är att man använder skyfallsutredningen som underlag och avstår från att bebygga de lågpunkter och avrinningstråk som identifierats i skyfallskarteringen. Undviker man att bebygga lågpunkter och avrinningsstråk kan konsekvenserna av skyfall mildras.

Som avslutande åtgärd föreslås att man i samband med nya exploateringar använder sig av öppna lösningar för skyfallshantering, bevarar och/eller skapar nya lågpunkter med motsvarande fördröjningskapacitet utan att skära av flödesvägar och skapa nya eller förvärrade problem på andra platser. Detta då en dimensionering av ledningsnätet för hantering av kraftiga skyfall sannolikt inte är samhällsekonomiskt försvarbart. Med rätt utformning kan öppna lösningar även bidra med ekosystemtjänster, möjligheter till rekreation och biologisk mångfald samt mildra konsekvenserna av skyfall.

5.8 Påverkan på natur, friluftsliv och kulturmiljö

5.8.1 Nuvarande förhållanden

En viktig del av småstaden Vårgårdas identitet är dess närhet till grönområden och större rekreationsområden. Vårgårda tätort karaktäriseras av gröna villaträdgårdar med stora närliggande naturområden med höga natur- och rekreationsvärden (se avsnitt *Skyddade eller i övrigt utpekade områden*). Enligt FÖP:en finns däremot relativt få anlagda parker inom tätorten.

Den mark som enligt planförslaget kommer att beröras av exploatering utgörs främst av jordbruksmark och sedan tidigare exploaterade eller bebyggda ytor. Dessa delar hyser i regel inga förhöjda värden kopplade till naturmiljön, men har i viss utsträckning en betydelse ur rekreations- och kulturmiljöperspektiv. I planområdets södra och östra delar finns däremot stora arealer som utgörs av mer eller mindre oexploaterade områden. Naturmiljön här består av såväl betesmark och hedar som olika typer av skog. Stora delar bedöms hysa förhöjda naturvärden och kommer i planen att bevaras som naturmiljö.

Genom planområdets södra delar rinner Säveån, som i öster möter biflödet Kyllingsån. Säveån utgörs inom planområdet av en meandrande fåra, och ån och dess närområde bedöms hysa förhöjda naturvärden, kopplade till såväl fauna som flora. Även Kyllingsån hyser naturvärden.

Naturmiljöerna är även viktiga ur rekreationsperspektiv och med undantag för tätortens centrala delar, finns det i nuläget god tillgång till friluftsområden inom planområdet. Promenadstråk, stigar och cykelvägar möjliggör för olika friluftsaktiviteter inom området. I de nordöstra delarna av planområdet finns ett större rekreationsområde (Kesberget), med slalombacke, elljusspår och mountainbike-banor. Marken ägs och sköts av kommunen tillsammans med föreningar. Området är en mycket viktig tillgång för hela tätorten, både för boende och besökare.

Vidare hyser planområdet stora värden kopplade till kulturmiljön och har såväl ett stort antal byggnader, enskilda fornlämningar som hela miljöer av kulturhistoriskt intresse. Vårgårda har en lång historia som sträcker sig flera tusen år tillbaka i tiden. Trakterna kring Nossans och Säveåns dalgångar befolkades redan för omkring 4 000 år sedan under yngre stenåldern, vilket bland annat indikeras av fornlämningar i form av boplatser och gravfält. Även delar av Säveån hyser kulturhistoriska värden där rester av småindustrier (kvarnar, dammar, strandskoningar etcetera) visar att ån har haft stor betydelse för traktens invånare under lång tid. Vårgårda är således en gammal jordbruksbygd med kulturhistoriska rötter, även om stora delar av tätorten har en modernare historia och uppkommit i samband med etablering av järnvägen.

Skyddade eller i övrigt utpekade områden

Inom planområdet för FÖP Vårgårda 2040 förekommer olika objekt kopplade till natur, friluftsliv eller kulturmiljö, som antingen är skyddade eller på något sätt utpekade med anledning av sina värden. Dessa redovisas grupperat i Figur 5.24 respektive Figur 5.25 och beskrivs kortfattat nedan:

Riksintresse för naturvården (3 kap 6 § MB)

Tånga hed, i planområdets östra del, ingår som en del i ett riksintresse för naturvård (Siene-Landa) (Länsstyrelsen 2000). Riksintresseområdet hyser ett stort antal ålderdomliga kulturlandskap med stor förekomst av naturbetesmarker och ädellövskog med ett rikt växt- och djurliv.

Riksintresse för kulturmiljövården (3 kap 6 § MB)

Området Vårgårda-Algutstorp (KP 43) är utpekat som riksintresse för kulturmiljövården. Området utgörs av en fornlämningsmiljö, vars rika innehåll speglar odlingslandskapets bebyggelse- och agrarhistoriska förändringar ända från bronsåldern (Länsstyrelsen 1987).

Bevarandeprogrammet för odlingslandskapets natur- och kulturvärden samt Nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet

Tånga hed ingår i ett område kring Algutstorp som i bevarandeprogrammet för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden ansetts ha högsta bevarandevärde från både natur- och kulturmiljöperspektiv (klass 1). Tånga Hed är även ett särskilt utpekat ängs- och hagmarksobjekt i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (Länsstyrelsen 1993).

Natura 2000

Tånga hed utgör ett 40 hektar stort Natura 2000-område (SE0530148), utpekat enligt Art- och habitatdirektivet (Länsstyrelsen 2005). Det omfattas därmed av bestämmelser i 4 kap 2 § MB samt 7 kap 27-29 § MB. Syftet med Natura 2000-området är att de ingående naturtyperna (4010 Nordatlantiska fukthedar med klockljung, 4030 Torra hedar, 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr) ska bevaras, restaureras och vårdas så att en gynnsam bevarandestatus uppnås. Vidare ska arter som utgör nyckelarter för naturtyperna, bland annat klockgentiana och alkonblåvinge, ha gynnsamma betingelser (Länsstyrelsen 2005).

Naturreservat

Tånga hed är utpekat som naturreservat enligt bestämmelserna i 7 kap 4-8 §§ MB (Länsstyrelsen 2003). Utbredningen av naturreservatet är i stort sett densamma som Natur 2000-området. Syftet med naturreservatet är restaurera och bevara ett värdefullt kulturlandskap bestående av betesmark, att bevara och gynna förekomsten av rödlistade och sällsynta arter samt att följa upp åtaganden som anges i bevarandeplanen för Natura 2000. Syftet med naturreservatet ska tryggas genom att området skyddas från exploatering och arealen öppen betesmark utökas, samt genom naturvårdsinriktad skötsel.

Nyckelbiotoper, objekt med naturvärden samt utpekade sumpskogar

I planområdets östra och södra delar finns ett antal naturområden med förhöjda naturvärden som av Skogsstyrelsen utpekas som nyckelbiotoper eller objekt med naturvärden (Skogsstyrelsen 2020). I praktiken innebär det att de hyser högt-högsta naturvärde (nyckelbiotoper) eller påtagliga naturvärden (objekt med naturvärde) enligt svensk standard för naturvärdesinventering (SS199000:2014). Områdenas status är idag något oklar, då inventeringarna delvis är gjorda för cirka 25 år sedan. Skogsstyrelsen har även pekat ut vissa sumpskogar, vilka överlag bedöms hysa förhöjda naturvärden.

Regionalt värdefulla ängs- och hagmarker samt områden som omfattats av Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering

Flera objekt inom planområdet, främst i dess södra och östra delar, är utpekade som regionalt värdefulla ängs- och hagmarker eller har inventerats inom ramen för Ängs- och betesmarksinventeringen (Länsstyrelsen i Västra Götaland 2020).

Länsstyrelsens lövskogsinventering

Planområdet berör några objekt som omfattades av Länsstyrelsens lövskogsinventering (Länsstyrelsen 1983 och 2020). Dessa är främst belägna vid Säveån, Kylingsån och Algutstorp i de centrala-östra delarna av planområdet. Vidare finns ett objekt vid Degrabo i den nordvästra delen av planområdet, som till stor del berörs av planen.

Strandskydd

Säveån, som rinner genom områdets södra delar, omfattas av strandskydd enligt 7 kap 14-15 §§ MB. Dispens alternativt upphörande av strandskyddet kan ges i särskilda fall. Troligen omfattas även Kyllingsån (ett biflöde till Säveån) som rinner genom de östra delarna av planområdet, av strandskydd.

Generellt biotopskydd

Inom planområdet finns flera landskapselement (diken, stenmurar, åkerholmar, småvatten eller alléer) som omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap 11 § MB. Eventuell exploatering av dessa kräver dispens.

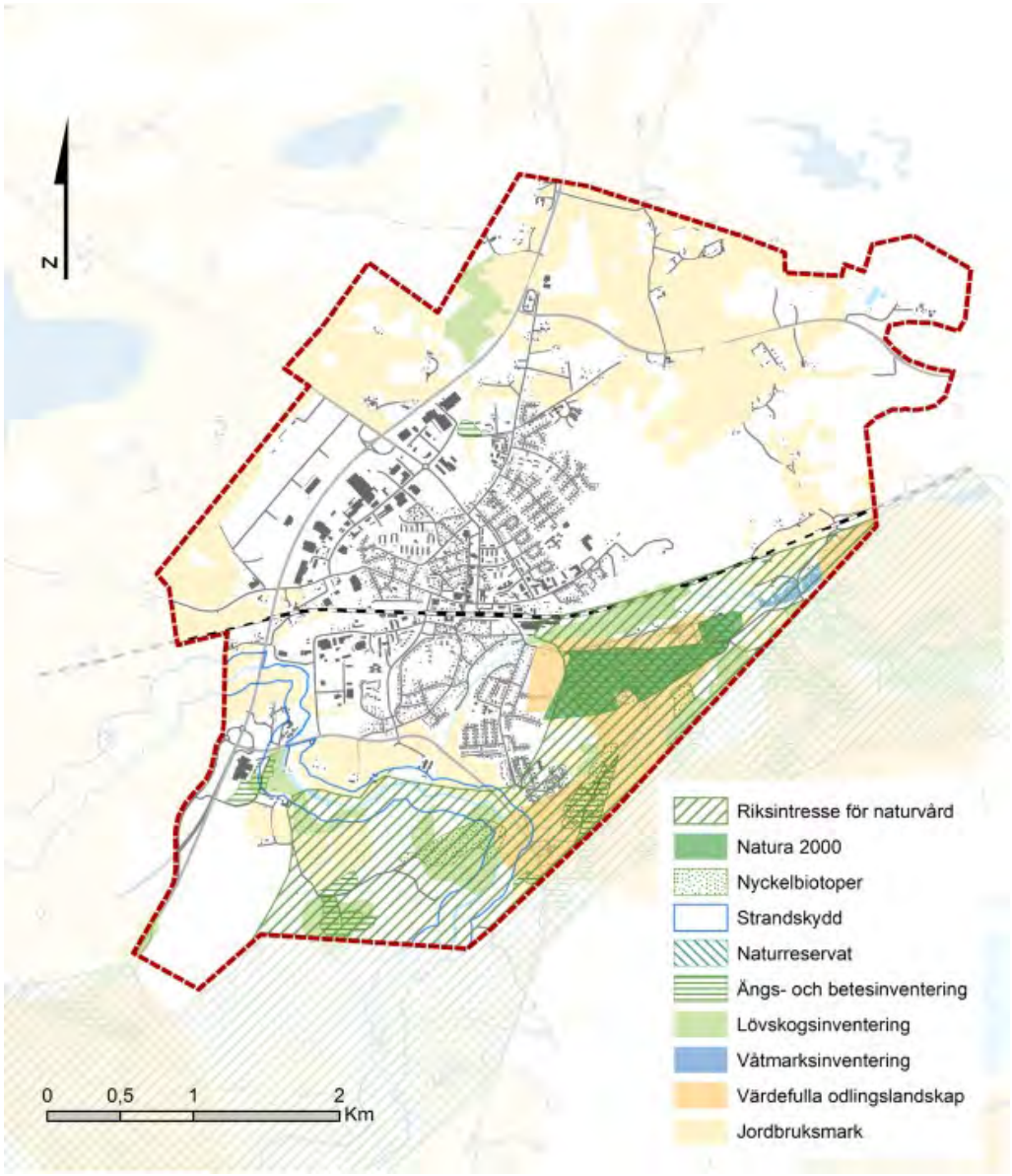
Fornlämningsmiljöer

Inom planområdet finns ett stort antal dokumenterade fornlämningar (Riksantikvarieämbetet 2020). Boplatsmiljöer, gravar och flerhundraåriga rester av småindustrier visar att området varit bebott under mycket lång tid. Vissa fornlämningar bedöms härröra från stenåldern och en stor andel från järnåldern.

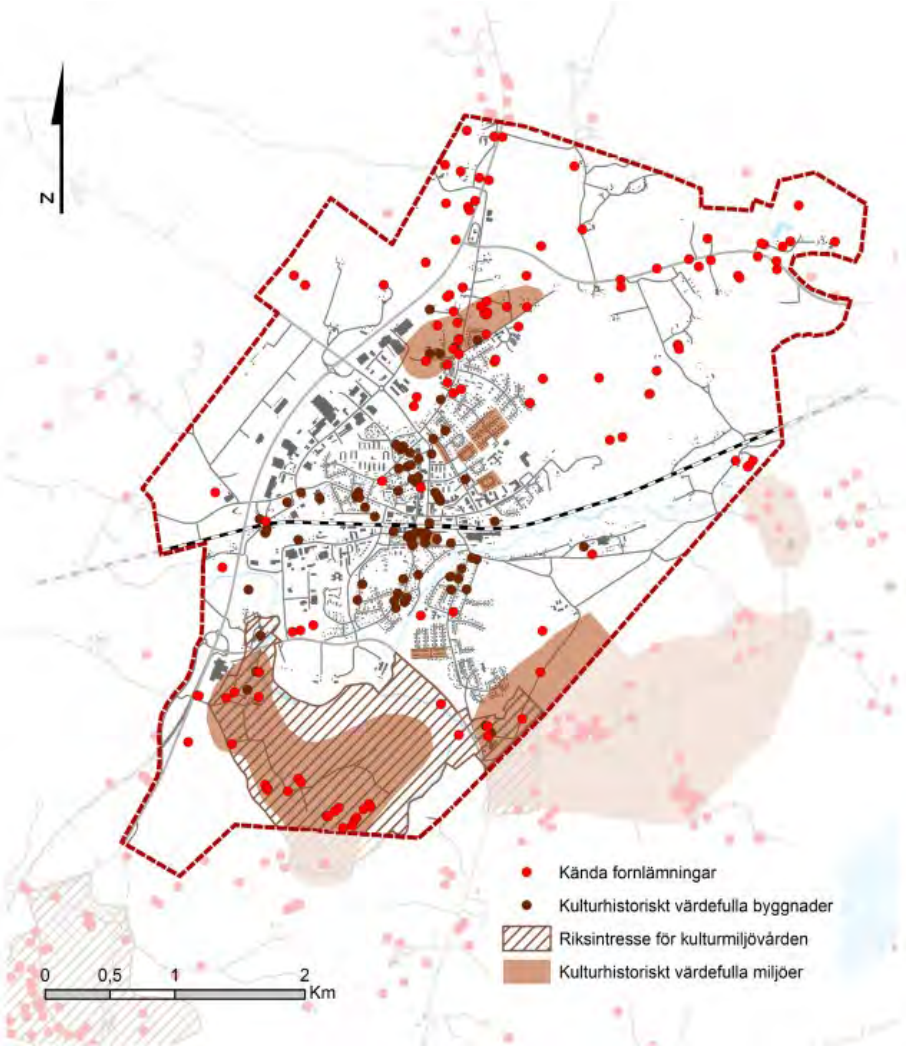
Program för kulturminnesvård, Vårgårda kommun

Inom planområdet finns några kulturmiljöer som är utpekade i kommunens program för kulturminnesvård (Vårgårda kommun 1984). Dessa sammanställs kortfattat nedan:

- Områdes-id 144207 (Skövde-Galstad): En kyrkomiljö med kyrkby och fornlämningar. Området hyser representativa fornlämningar, vilka markerar en centralbygd av hög ålder.
- Områdes-id 144209 (Vårgårda gård): Fossil åkermark med fornlämningsmiljöer vilken åskådliggör en kontinuerlig bebyggelsehistorisk utveckling som kan följas tillbaka till forntiden.
- Områdes-id 144212 (Algutstorp): Område med öppen odlingsmark, utskiftade gårdsbruk samt betes- och skogshagmarker. Fornlämningar förekommer allmänt som impediment i inägomarken och vissa lämningar av äldre lövängar finns i övergången mellan in- och utägorna.

Figur 5.24 Utpekade naturmiljöer inom planområdet (Vårgårda kommun 2022).

Figur 5.25. Utpekade kulturmiljövärden inom planområdet (Vårgårda kommun 2022).

Skyddade eller i övrigt utpekade arter

Ett antal så kallade naturvårdsarter har noterats inom planområdet och då främst i dess södra och östra delar. Dessa arter är antingen skyddade enligt Artskyddsförordningen är rödlistade på grund av att de minskar eller har en liten populationsstorlek, eller signalerar ett högt naturvärde (signalart).

Flertalet noterade naturvårdsarter inom planområdet har koppling till skog eller betesmarker (Artportalen 2020, WSP 2017). I söder och öster finns t.ex. fynd av de skogliga signalarterna trådticka, rostfläck, korallrot, fällmossa, guldlockmossa, medan fynd av bland annat månlåsbräken (NT – nära hotad), backtimjan (NT) och slåttergubbe (VU – sårbar) signalerar fina ängs- och betesmarker. Dessutom förekommer den starkt hotade (EN) arten mosippa inom planområdet. Det finns även fynd naturvårdsarter som är kopplade till miljöerna utmed Säveån (Artportalen 2020) som signalarterna missne och rankstarr, samt rödlistade arter som pilblad (NT – nära hotad) vilka indikerar miljöer med ett förhöjt naturvärde. Berörd del av Säveån hyser dessutom öring (Elfiskeregistret 2020).

5.8.2 Konsekvenser

Beskrivningarna nedan avser främst bedömning av påverkan på dokumenterade värden för natur, friluftsliv och kulturmiljö. FÖP Vårgårda 2040 kommer i förlängningen också att leda till påverkan på lokal nivå, värden som normalt identifieras först i samband med detaljplanearbetet. Denna påverkan kan av förklarliga skäl inte närmare beskrivas i denna MKB, utan behöver istället studeras i samband med kommande detaljplanering.

Naturmiljö och friluftsliv

I planförslaget är det främst redan påverkad mark eller jordbruksmark som är föremål för exploatering. Även viss andel naturmark kommer enligt planförslaget dock att tas i anspråk till förmån för verksamheter och bostäder. Ur naturmiljöperspektiv är det i regel områden med lägre eller odokumenterade naturvärden som är i fokus. Det betyder dock inte att dessa områden är betydelselösa. Vid exploatering av jordbruksmark finns en risk för att odlings- och beteshävden inte bara upphör i berörda områden, utan även i angränsande delar då kvarvarande brukningsenheter blir för små för att vara ekonomiskt lönsamma att bedriva jordbruk på. Detta kan indirekt medföra att till exempel betesdriften på ängs- och betesmarker med förhöjda naturvärden också upphör, vilket i sin tur medför att dessa växer igen och dess naturvärden på sikt går förlorade. Vidare kan marker utan förhöjda värden utgöra buffertzoner och skydda mer värdefulla naturområden från intilliggande verksamheter och vägbuller. Det är således av vikt att i framtida detaljplanering utreda påverkan på naturmiljön i varje enskilt fall.

Exploateringen av värdefulla naturområden bedöms bli begränsad men kan likväl ha en negativ effekt, dels direkt i form av att naturmark försvinner, dels indirekt genom exempelvis försämrade spridningsmöjligheter i landskapet. Till exempel kommer en stor del av ett i lövskogsinventeringen utpekat lövskogsparti vid Degrabo i nordväst att exploateras enligt planen och ersättas av verksamhetsområden. Det innebär att förutsättningarna för djur, växter och svampar inom den exploaterade delen helt försvinner, samtidigt som intilliggande skogsmark riskerar att påverkas negativt av kanteffekter. Detta då en buffertzon mot väg E20 försvinner, samt att planerade verksamheter troligen kommer att generera en del störning. Dessutom påverkas spridningsmöjligheterna i nordvästlig/sydöstlig riktning om lövskogen försvinner. Även om väg E20 redan idag utgör en barriär i den riktningen, medför exploateringen att spridningsmöjligheterna troligen helt försvinner. Vidare föreslås en etablering av ett rekreationsstråk utmed Säveån, vilket ur rekreationsperspektiv är positivt. Ur naturmiljöperspektiv är det däremot negativt, då både Säveån i sig och dess anslutande strandmiljöer hyser förhöjda naturvärden och en etablering av ett rekreationsstråk i dessa miljöer oundvikligen innebär att känslig och värdefull natur försvinner eller påverkas negativt. Detta gäller även vid etablering av nya GC-förbindelser över ån. Om man vill lyfta fram och tillgängliggöra Säveåns rekreationsvärden är det alltså viktigt att detta görs på naturmiljöns villkor.

Nya bostäder föreslås längs en förlängning av Klövervägen, i ett område som angränsar till naturreservatet Tånga hed som också är utpekat Natura 2000-område. En naturvärdesinventering har genomförts som visar på visst naturvärden inom det föreslagna området för bostäder. I kommande planskeden behöver påverkan på naturvärden utredas vidare, även avseende eventuell påverkan på närliggande Natura 2000-område.

Ur rekreationsperspektiv bedöms de förslag som nämns i planen som positiva och innebär förbättrade rekreationsmöjligheter, främst för det lokala friluftslivet men i viss omfattning även för det regionala. De nya grönstråk som föreslås i planen utgör i regel förlängningar av befintliga rekreationsstråk (GC-vägar, vandringsleder, stigar, och skogsvägar). De kommer att öka tillgängligheten till de tätortsnära grönområdena, vilket möjliggör för en större del av tätortens befolkning att nyttja de stora rekreationsvärden som omgivningen erbjuder. I samband med etablering av nya stråk och förbindelser ska enligt planen trygghetsskapande och tillgänglighetsfrämjande åtgärder vidtas. Detta ger fler människor möjlighet att ta del av områdenas höga rekreations- och naturvärden. Utöver nya stigar och GC-vägar föreslås tätorten få en tydligare trädgårdsprägel med mer träd längs viktiga gator, fler gröna bostadsgårdar, en utvecklad stadspark och etablering av gröna mötesplatser. Detta har en positiv inverkan på invånarnas välbefinnande och möjliggör för rekreativa upplevelser även i tätortens mer centrala delar.

Planförslaget innebär stora positiva effekter för tätortens rekreation och friluftsliv, men skapar samtidigt vissa konflikter med de naturvärden som kan påverkas negativt av föreslagna åtgärder. Detta gäller kanske framförallt för föreslaget rekreationsstråk utmed Såveån, men även i andra områden där grönstråk planeras inom värdefulla naturmiljöer. Till exempel föreslås i planförslaget även ett rekreationsstråk i en värdefull lövskogsmiljö inom riksintresset för naturvård, strax norr om naturreservatet Tånga hed. Grönstråket ger positiva effekter för friluftslivet, men måste planeras och anläggas på ett genomtänkt sätt, så att inte naturvärdena påverkas negativt.

Planförslaget anger också att parker och grönområden ska skötas ur ett ekosystemperspektiv, vilket är positivt. Skötselplaner bör utformas för att säkerställa denna inriktning. I FÖP:en föreslås ett antal fördjupade planeringsunderlag som kommer behöva tas fram utöver kommande detaljplaner, däribland ”*Grönstrukturplan med åtgärder för utveckling av grönstrukturen med utgångspunkt i underlaget ”Utredningsskisser Grönstruktur Vårgårda”, för ytterligare stöd i kommande planering och andra åtgärder utanför plan- och bygglagens ramar*”, vilket är positivt.

Kulturmiljö

Ett antal kulturhistoriskt intressanta områden och fornlämningar kan enligt planförslaget komma att beröras av utbyggnader och förtätningar. Detta gäller framförallt fornlämningar i den västra/nordvästra delen av planområdet. Bland annat riskerar boplatsmiljöer från stenåldern-järnåldern, samt mer sentida bostadsrester att beröras av exploateringar. Det är även möjligt att det finns odokumenterade fornlämningar inom planområdet, som vid en exploatering risker att förstöras eller påverkas negativt. Med tanke på områdets mångfald av kulturvärden är det viktigt att man vid framtida detaljplaneringar beaktar behovet av fördjupande utredningar gällande kulturmiljön.

Vidare finns det en risk att en kulturmiljö utpekade i kommunens kulturminnesvårdsprogram, norr om tätorten (områdes-id 144207 - Skövde-Galstad) delvis påverkas av exploatering. Enligt planen kommer området att bebyggas med bostäder, vilket kan innebära en negativ påverkan på områdets kulturmiljövärden. I övrigt bedöms inga kulturhistoriskt intressanta miljöer påverkas i planförslaget.

Konsekvensbedömning

På en översiktlig nivå bedöms konsekvenserna på naturmiljö till följd av planen som små och negativa. Lokalt bedöms dock konsekvenserna för naturmiljön kunna bli stora och negativa. Detta gäller till exempel det utpekade lövskogsområdet i nordväst, som i sin helhet kommer att exploateras, samt miljön utmed Säveån som föreslås för viss exploatering. I framtida detaljplaneärenden måste denna lokala påverkan utredas mer noggrant. Avseende rekreation bedöms konsekvenserna av planen bli medelstora-stora och positiva, då vissa nya rekreationsstråk planeras och andelen centralt belägna grönytor ökar. Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms på ett övergripande plan som små och negativa, men då området hyser stora förekomster av kulturhistoriska lämningar bör den lokala påverkansgraden utredas i kommande detaljplaner.

5.8.3 Förslag till åtgärder

I kommande detaljplaner bör naturvärdesinventeringar genomföras för att identifiera lokala naturvärden.

Vid kommande detaljplanering är det viktigt att mer ingående utreda hur rekreations- och friluftsvärdena kan stärkas och vilka åtgärder som kan genomföras, utan att naturvärden riskerar att påverkas negativt.

I kommande planering bör man aktivt arbeta med att skapa bra övergångar mellan nya bebyggelseområden och den intilliggande natur som ska bevaras. Ambitionen bör vara att naturmark ska kunna nås så enkelt som möjligt för att vara tillgänglig för närrekreation, samtidigt som naturmarkens värden inte påverkas negativt.

I kommande planering bör behovet av utredningar avseende kulturmiljö noggrant beaktas.

Skötselplaner för kommunala parker och grönområden bör utformas för att säkra skötsel ur ett ekosystemperspektiv. I FÖP:en föreslås, som nämnts ovan, kommande planeringsunderlag ”*Grönstrukturplan med åtgärder för utveckling av grönstrukturen med utgångspunkt i underlaget ”Utredningsskisser Grönstruktur Vårgårda”, för ytterligare stöd i kommande planering och andra åtgärder utanför plan- och bygglagens ramar*”, vilket är positivt.

5.9 Övrig påverkan

5.9.1 Inledning

I behovsbedömningen lyftes ett antal miljöfaktorer fram som, utöver de som ovan beskrivits och bedömts, avsågs behandlas kortfattat. Dessa miljöfaktorer var:

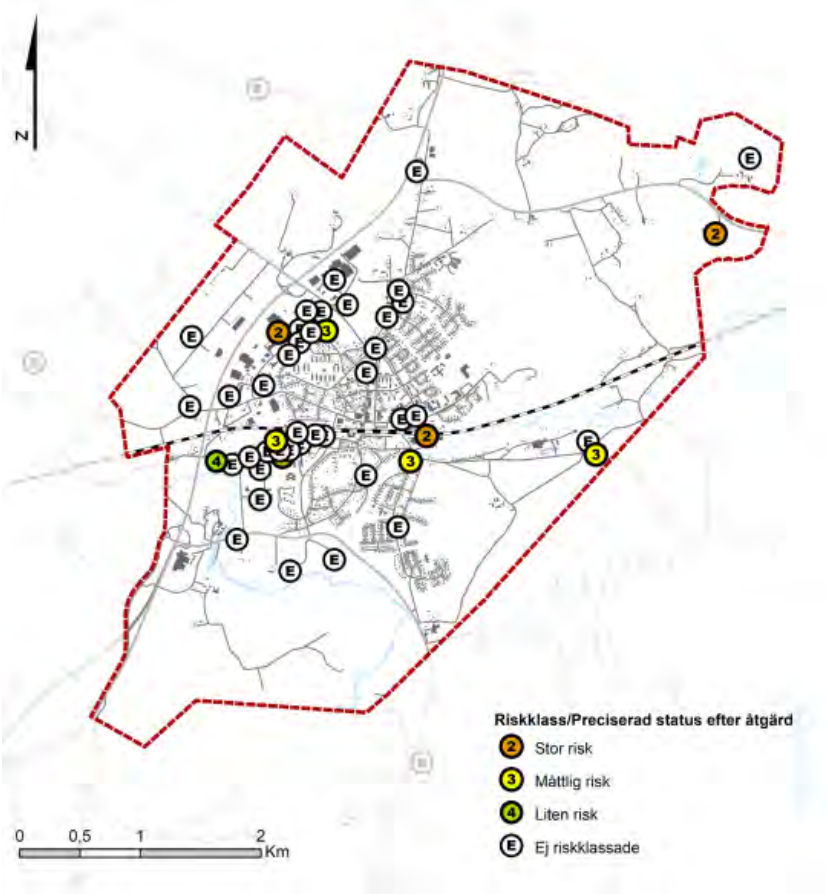
- mark- och vattenförhållanden (skred- och erosionsrisk, radon, förorenad mark, hantering av avlopps-, dricks och dagvatten med mera)
- energi och uppvärmning
- landskapsbild
- hälsa och säkerhet (hantering av riskfaktorer som närhet till störande verksamheter, djurhållning, kraftledningar med mera).

Några av dessa har redan hanterats i MKB:n, såsom skred- och erosionsrisk samt hantering av avlopps-, dricks, -och dagvatten. Energi och uppvärmning och radon har vid framtagandet av MKB:n inte bedömts vara av sådan dignitet att de behöver behandlas i MKB:n.

De övriga miljöfaktorerna, förorenad mark, landskapsbild, samt hälsa och säkerhet, behandlas kortfattat nedan.

5.9.2 Markföroreningar

Inom planområdet finns både befintliga och tidigare verksamheter som kan tänkas ha orsakat markföroreningar, såsom drivmedelshantering, grafisk industri, skjutbana, plantskola, ytbehandling av trä samt flygplats. På kartan nedan finns de potentiellt förorenade områdena utmärkta med röda punkter, utifrån denna karta kan konstateras att potentiella markföroreningar i stor utsträckning är lokaliserade till ett nord/sydligt stråk strax öster om väg E20, se Figur 5.26.

Figur 5.26. Potentiellt förorenade områden (Vårgårda kommun 2022)

Det finns även ett fåtal områden som har riskklassats av Länsstyrelsen enligt deras fyrgradiga skala.

- Riskklass 1 (mycket stor risk): Inga områden
- Riskklass 2 (stor risk): Tre områden (Gustavsberg, Vårgårda Kromverk och Autoliv). Dessa verksamheter bedriver bland annat ytbehandling av metall, tungmetallgjuteri, garveri och träimpregnering.
- Riskklass 3 (måttlig risk): Fyra områden (verkstadsindustri, betong-/cementindustri, textilproduktion och en nedlagd avfallsdeponi)
- Riskklass 4 (liten risk): Ett område (industri)
- 37 ännu ej klassade områden.

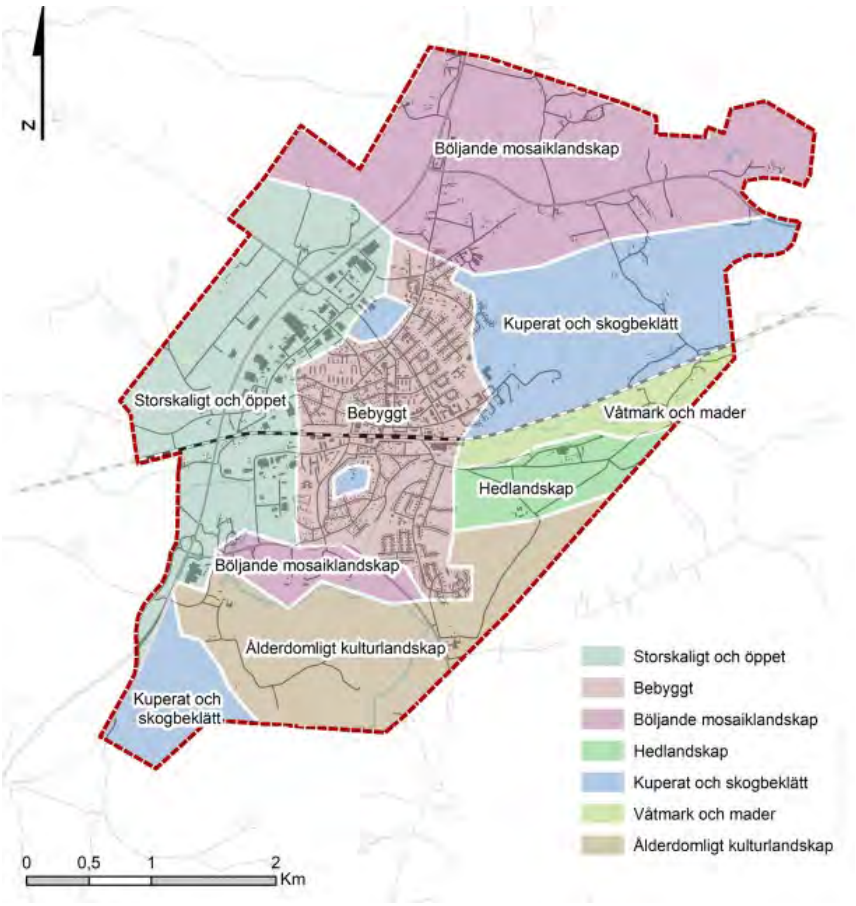
Ett av de potentiellt förorenade områdena föreslås som utbyggnadsområde för framtida centrum-bebyggelse (vid korsningen Centrumgatan-Stockholmsgatan). Idag ligger här en bensinstation med hantering av olika drivmedel (ej riskklassad). Ytterligare en bensinstation ligger inom föreslaget framtida verksamhetsområde norr om väg 181. Denna bensinstation förutsätts kunna fortsätta bedriva sin verksamhet på platsen.

Planen föreslår också förtätning inom befintliga verksamhetsområden och bostadsområden som kan komma att beröra potentiellt förorenade områden (ej riskklassade).

Vid kommande detaljplanering är det därför viktigt att utreda förekomsten av eventuella markföroreningar i föreslagna utbyggnadsområden, och vid misstanke om föroreningar behöver markmiljötekniska utredningar utföras. I de områden där föroreningar påträffas kan det även krävas saneringsåtgärder innan utbyggnader kan genomföras. Därmed kommer vissa föreslagna utbyggnader inom planområdet att medföra att förorenade områden saneras, vilket är positivt från miljösynpunkt. Konsekvenserna av planförslaget kan därmed bli små till medelstora och positiva då förorenade områden åtgärdas.

5.9.3 Landskapsbild

Landskapet inom planområdet har olika karaktärer – alltifrån öppna odlingslandskap till täta skogsområden. Vårgårda tätort är belägen i gränsskiktet mellan åkermark och högre belägen skogsmark. Tätorten ligger i en större dalgång i sydvästlig-nordostlig riktning som sträcker sig genom kommunen. Landskapet karaktäriseras av ett storskaligt, öppet och flackt odlingslandskap i väster och mosaikartat skogslandskap och odlingslandskap i norr, öster och söder, vilket illustreras i Figur 5.27 nedan.

Figur 5.27 Landskapstyper inom planområdet.

Genomförandet av planförslaget innebär att bland annat området längs väg E20 bebyggs, i ett landskap som i dagsläget karaktäriseras av storskaligt och öppet landskap, vilket negativt kan påverka landskapsbilden och vyerna i området.

I planförslaget finns planeringsinriktningar kopplade till landskapsbild, såsom att högre bebyggelse och bebyggelse med stora volymer placeras så att byggnaderna tar stöd i landskapet, att utblickar över det storskaliga odlingslandskapet och värdefull natur från väg E20 värnas, samt att åtgärder som försvårar att det öppna landskapet upprätthålls undviks, vilket är positivt. Konsekvenserna för landskapsbilden med detta byggnadssätt bedöms bli små och negativa.

5.9.4 Hälsa och säkerhet

I takt med att tidigare oexploaterade områden bebyggs, är det av vikt att hänsyn tas till riskfaktorer förknippade med närhet till störande verksamheter, djurhållning och kraftledningar. Även risk med

transport av farligt gods behöver beaktas, vilket har beskrivits och bedömts i kapitel 5.3 Farligt gods ovan.

Det finns en 400 kV-ledning som sträcker sig längs sydvästra gränsen av planområdet samt ett flertal mindre kraftledningar inom planområdet som berör tätorten. Riskavstånd med avseende på elektromagnetiska fält behöver beaktas i kommande detaljplanering.

Inom planområdet finns ett antal miljöfarliga verksamheter: Doggy AB, Villeroy & Boch, Vårgårda kromverk AB, Strömbergs Grus, Skanska Industrial Solutions AB (bergtäkt), VH Biogas, Tumbergs ÅVC samt Vårgårda avloppsreningsverk.

Verksamheten Doggy AB som är lokaliserad öster om väg E20 i södra delen av planområdet, tillverkar hundmat och ger upphov till lukt i omgivningen. Villeroy & Boch är lokaliserad till strax sydväst om järnvägsstationen medan Vårgårda kromverk AB ligger sydväst om stationen. Strömbergs grus, Skanska Industrial Solutions AB, VH Biogas och Tumbergs ÅVC ligger alla nordöst om Vårgårda tätort i anslutning till väg 181. Skanska Industrial solutions AB är klassad som Sevesoverksamhet i den lägre kravnivån och hanterar vid sprängning explosiva ämnen som kan utgöra risker för omgivningen. Verksamheten har tillstånd till år 2034. Det generella riskavståndet mellan verksamheten och bebyggelsen är 500 meter men kommer utredas vidare i kommande planeringsskede.

Vårgårda avloppsreningsverk finns i sydöstra delen av planområdet. Generellt skyddsavstånd från avloppsreningsverk med mer än 5 000 personekvivalenter är enligt *Bättre plats för arbete* ca 500 meter (Boverket, 1995). Dessa miljöfarliga verksamheter behöver tas i beaktning när nya bostadsområden ska bebyggas i närheten av dessa. Lukt från Doggy AB bedöms dock inte vara av så allvarlig karaktär att den utgör hinder för framtida planläggning.

Konsekvenserna för denna miljöaspekt bedöms sammantaget som små och negativa.

5.10 Samlad konsekvensbedömning

Nedan ges en sammanfattning av planförslagets konsekvenser för de olika miljöaspekter som studerats, konsekvenserna har bedömts utifrån konsekvensskalan enligt nedan. Utifrån denna sammanfattning kan konstateras att för huvuddelen av dessa är konsekvenserna små och negativa medan vissa kan ge medelstora negativa konsekvenser. Vidare bedöms planförslaget även ha medelstora till stora positiva konsekvenser för friluftslivet.

KONSEKVENSSKALA
Stora negativa konsekvenser
Medelstora negativa konsekvenser
Små negativa konsekvenser
Inga/obetydliga konsekvenser
Små positiva konsekvenser
Medelstora positiva konsekvenser
Stora positiva konsekvenser

Tabell 5.2 Sammanfattande tabell över berörda miljöaspekter och de konsekvenser som planen ger upphov till.

Miljöaspekt	Bedömning	Kommentar
Hushållning av jordbruksmark	Medelstora negativa	Om all den jordbruksmark exploateras, som i planförslaget föreslås ianspråktas på kort eller lång sikt, bedöms konsekvenserna kunna bli medelstora och negativa.
Trafik	Små negativa	Trafikverket räknar med en allmän uppskrivning av trafiken på statliga vägar vilket ger en ökning med cirka 28 % på väg E20 och 26 % på väg 42 till år 2040. Denna

		uppräkning påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Konsekvenserna av själva FÖP:en bedöms dock enbart ge små negativa konsekvenser med avseende på trafik.
Farligt gods	Små negativa	Högre exploatering i närheten av transportleder för farligt gods innebär större konsekvenser vid en eventuell olycka med farligt gods. Riskanalys ska genomföras för planläggning inom 150 meter från leder där farligt gods transporteras.
Buller	Små negativa	Trafikverkets allmänna uppskrivning av trafiken till år 2040 medför att den ekvivalenta ljudnivån ökar med 1-2 dBA oavsett om FÖP:en genomförs eller ej. Buller till följd av verksamheter är ej utrett.
Luftkvalitet	Små negativa	Den allmänna trafikökningen, vilken påverkar Vårgårda tätort oavsett om FÖP:en genomförs eller ej, medför vissa ökade utsläpp till luft. De ökade utsläppen bedöms som små och bedöms inte påverka miljökvalitetsnormerna för luft i någon större utsträckning.
Vattenkvalitet	Små till medelstora negativa konsekvenser	Planerade utbyggnader medför ökad dagvattenpåverkan på recipienterna Säveån och Kyllingsån men samtidigt minskar närsaltspåverkan från jordbruksmark då denna tas i anspråk. Med fördröjning och rening av dagvatten bedöms planförslaget leda till små till medelstora negativa konsekvenser för vattenkvaliteten. Risken för att miljökvalitetsnormerna för ytvatten påverkas negativt bedöms som små.
Klimatanpassning och risker	Små till medelstora negativa konsekvenser	Genomförande av planförslaget bedöms riskera leda till medelstora negativa konsekvenser beträffande översvämningar till följd av skyfall och till små negativa konsekvenser till följd av översvämningar från vattendrag. Det finns även risk för skred längs vattendragen. De negativa konsekvenserna bedöms kunna undvikas om kommunen avstår att bebygga områden som är utsatta för risk för översvämning från vattendrag eller från skyfall samt är utsatta för risk för skred.
Naturmiljö	Små till medelstora negativa konsekvenser	På en översiktlig nivå bedöms konsekvenserna på naturmiljö till följd av planen som små till medelstora och negativa. Lokalt kan dock påverkan på naturmiljön blir stor och negativ.
Friluftsliv	Medelstora till stora positiva	Avseende rekreation bedöms konsekvenserna av planen bli medelstora-stora och positiva, då vissa nya rekreationsstråk planeras och andelen centralt belagda grönytor ökar. Risk finns dock för konflikt med naturvärdena.
Kulturmiljö	Små negativa	Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms på ett övergripande plan som små och negativa, men då planområdet hyser stora förekomster av kulturhistoriska lämningar bör den lokala påverkansgraden undersökas närmare i kommande planärenden.

6 Berörda miljökvalitetsmål

6.1 Nationella miljömål

FÖP Vårgårda 2040 har relaterats till de 16 nationella miljökvalitetsmål som riksdagen beslutat ska utgöra utgångspunkt för samhällets miljöarbete.

Av de sexton miljömålen har nedanstående, fetmarkerade i Tabell 6.1 nedan, bedömts vara särskilt relevanta för den här planen.

Tabell 6.1. De nationella miljömålen. Relevanta miljömål är fetmarkerade.

Nationella miljökvalitetsmål	
1. Begränsad klimatpåverkan	**9. Grundvatten av god kvalitet**
2. Frisk luft	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
3. Bara naturlig försurning	11. Myllrande våtmarker
4. Giftfri miljö	**12. Levande skogar**
5. Skyddande ozonskikt	**13. Ett rikt odlingslandskap**
6. Säker strålmiljö	14. Storslagen fjällmiljö
7. Ingen övergödning	**15. God bebyggd miljö**
8. Levande sjöar och vattendrag	**16. Ett rikt växt- och djurliv**

6.2 Lokala miljömål

Vårgårda kommun antog 2012 lokala miljömål utifrån de nationella. De lokala miljömålen har delats upp i Luft, Vatten, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, En god bebyggd miljö, Giftfri miljö, Säker strålmiljö, Skyddande ozonskikt, Ett rikt växt- och djurliv, samt Information, utbildning och engagemang. I Vatten samt i Luft berörs flera av de nationella miljömålen. Nedan följer de lokala miljömål som anses vara relevanta utifrån den betydande miljöpåverkan som planförslaget bedöms kunna ge upphov till. De lokala miljömålen består både av övergripande mål och delmål, nedan redovisas enbart lokalt *övergripande* miljömål då dessa bedöms ha störst relevans för planförslaget. Då de lokala miljömålen är starkt förknippade med de nationella, ges ingen egen bedömning av uppfyllandet av de lokala miljömålen. Istället hänvisas till bedömningen av de nationella miljömålen i Tabell 6.3.

Tabell 6.2 Lokala övergripande miljömål för Vårgårda kommun.

Lokala övergripande miljömål
Luft - Kontinuerlig minskning av utsläppen till luften av ämnen som ger negativa hälsoeffekter (främst sot, partiklar, flyktiga organiska föreningar, svaveldioxid samt kväveoxider). - Kontinuerlig minskning av utsläpp av försurande ämnen (främst svaveldioxid och kväveoxider) och växthusgaser (främst koldioxid).
Vatten - Grundvattentillgångar av betydelse för den framtida vattenförsörjningen ska, då de behöver tas i bruk, vara bevarade i sådant skick att de utgör en användbar naturresurs. - Grundvattenkvaliteten ska inte påverkas negativt av mänskliga aktiviteter. - Sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser samt bad och friluftsliv ska värnas.

- Fiskar och andra arter som lever i, eller är direkt beroende av sjöar och vattendrag, ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd utan hinder av föroreningar, vandringshinder, regleringar eller andra störningar.
- Värdefulla våtmarker ska bevaras.
- Halter av gödande ämnen (fosfor och kväve) i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Levande skogar

- En uthållig biologisk produktion samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och natur- och friluftsintressen värnas.

Ett rikt odlingslandskap

- Uthållig produktion av jordbruksprodukter samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

En god bebyggd miljö

- Tätortsnära natur- och rekreationsområden ska värnas.
- Människor ska inte utsättas för skadliga luftföroreningar, bullerstörningar, radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.
- Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Ett rikt växt- och djurliv

- I kommunens fysiska planering ska beaktas att värdekärnor bevaras och att spridningsvägar för växter och djur inte skärs av.

6.3 Bedömning av påverkan på uppfyllandet av miljömålen

I Tabell 6.3 nedan görs bedömningar hur de relevanta miljömålen blir påverkade av ett genomförande av planen. Bedömningen gäller främst det lokalt begränsade planområdet och dess närmaste omgivning. Vad gäller planens effekter i relation till respektive miljökvalitetsmål innebär minustecken att planens genomförande medverkar till att målet blir svårare att uppnå, plustecken att det blir lättare.

Tabell 6.3. Bedömning av relevanta miljömål och hur de påverkas av FÖP Vårgårda 2040.

Miljökvalitetsmål		Planens lokala miljöpåverkan*	Påverkan (positiv (+) alt. negativ (-)
1	Begränsad klimatpåverkan	1	-
2	Frisk luft	1	-
4	Giftfri miljö	1	+
7	Ingen övergödning	1	-
8 samt 9	Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet	2	-
12	Levande skogar	1	-
13	Ett rikt odlingslandskap	2	-
15	God bebyggd miljö	1	-/+
16	Ett rikt växt- och djurliv	1-2	-

** 1=liten, 2=måttlig, 3=stor*

6.3.1 Kommentar till bedömningar ovan

Begränsad klimatpåverkan

Det nationella miljömålet är kopplat till halt av växthusgaser i atmosfären. Trafiken bedöms öka mellan 25 och 40 % enligt Trafikverkets allmänna uppräkning av trafiken. Av denna bidrar själva planförslaget endast till mindre del av denna trafikökning. Trots att man gör en förtätning av tätorten som bidrar till ett ökat utnyttjande av kollektivtrafik för resande kommer biltrafiken och lastbilstransporter fortsatt vara det huvudsakliga transportmedlet. Därmed bidrar planförslaget till ökade luftutsläpp av växthusgaser från trafiken. Beroende på vilken typ av verksamhet som nyetableras i föreslagna utbyggnadsområden inom planområdet, kan även dessa bidra till ökade utsläpp av luftföroreningar. Detta bedöms kunna leda till en liten negativ påverkan på uppfyllandet av miljömålet.

Frisk luft

Även miljömålet Frisk luft är kopplat till bland annat luftföroreningar från trafiken, och då trafiken bedöms öka med så är bedömningen av målet Frisk luft därför detsamma som Begränsad klimatpåverkan ovan, dvs att planens lokala miljöpåverkan kopplat till målet Frisk luft är liten och negativ.

Giftfri miljö

Ett genomförande av planförslaget bedöms i första hand kunna påverka miljömålet Giftfri miljö i samband med att områden marksaneras inför exploatering. På så sätt minskas föroreningarna i mark, vilket bedöms kunna ha små positiva konsekvenser för uppfyllandet av miljömålet.

Ingen övergödning

Övergödning orsakas av alltför höga halter av kväve och fosfor i mark eller vatten. Dessa näringsämnen kan hamna i miljön via utsläpp till luft av exempelvis kväveoxider från biltrafik och kraftverk. Andra orsaker till övergödning är läckage från jordbruket samt utsläpp från avloppsreningsverk och industrier.

Ett genomförande av FÖP Vårgårda 2040 innebär ökade utsläpp till luft från trafik, samtidigt som mindre arealer jordbruksmark kan bidra till att läckaget från jordbruket minskar. Sammantaget bedöms genomförandet av planen kunna medföra små negativa konsekvenser för uppfyllandet av miljömålet.

Levande sjöar och vattendrag samt Grundvatten av god kvalitet

Planförslaget innebär att mängden hårdgjord yta ökar till följd av utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden inom planområdet, vilket i sin tur medför en ökad påverkan på områdets recipienter genom ökade dagvattenflöden, en förändrad karaktär på dagvattnet samt viss risk för ytterligare åtgärder kring recipienterna som minskar andelen naturliga stränder. Detta kan negativt påverka möjligheterna till att uppnå miljökvalitetsnormerna för recipienterna Kyllingsån och Säveån.

Planförslaget medför ökad dricksvattenkonsumtion vilket kan påverka grundvattenförekomsten Algutstorp-Horla.

Ett genomförande av FÖP Vårgårda 2040 bedöms kunna leda till måttligt negativ påverkan mot ett uppfyllande av miljömålen Levande sjöar och vattendrag respektive Grundvatten av god kvalitet.

Levande skogar

Planförslaget medför främst redan påverkad mark eller jordbruksmark exploateras, men även en del skogsmark kommer tas i anspråk. Exploateringen av värdefulla skogsområden bedöms bli begränsad men medför vissa fysiska ingrepp samt indirekt påverkan genom bland annat försämrade

förutsättningar för växt- och djurlivet. Exempelvis kan ett värdefullt lövskogsparti i planområdets nordvästra del samt lövskogsridåerna utmed Säveån komma att påverkas negativt. Planförslaget bedöms leda till en liten negativ påverkan mot ett uppfyllande av miljömålet.

Ett rikt odlingslandskap

Detta miljömål är definierat som ”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.” Målet är således både kopplat till livsmedelsproduktion, men även till biologisk mångfald och kulturmiljövärden.

Då jordbruksmark kommer att tas i anspråk vid ett genomförande av FÖP Vårgårda 2040, bedöms uppfyllandet av miljömålet kunna påverkas i negativ riktning.

God bebyggd miljö

Detta miljömål är kopplat till många olika miljöaspekter som ingår i denna MKB, så som natur- och grönområden, kulturvärden, buller, luftföroreningar m.m. Men det är även kopplat till att exploateringar i första hand ska ske inom tidigare exploaterad mark genom förtätning i lägen nära kollektivtrafik. Planförslaget innebär att Vårgårda tätort i huvudsak växer på redan exploaterad mark men även i vissa nya utbyggnadsområden. Utbyggnaden medför vissa ingrepp i jordbruksmark och naturområden och att miljöpåverkan genom buller, luftföroreningar och dagvattenpåverkan ökar. Sammantaget bidrar därmed planförslaget till att miljömålet påverkas både i positiv och negativ riktning.

Ett rikt växt- och djurliv

I planförslaget är det främst redan påverkad mark eller jordbruksmark som är föremål för exploatering. Även viss andel naturmark kommer enligt planförslaget dock att tas i anspråk till förmån för verksamheter och bostäder. Exploateringen av värdefulla naturområden bedöms bli begränsad genom vissa fysiska ingrepp samt indirekt påverkan genom bland annat dagvattenpåverkan och försämrade förutsättningar för växt- och djurlivet.

Sammantaget bedöms genomförandet av planen kunna medföra små negativa konsekvenser för uppfyllandet av miljömålet även om de lokala konsekvenserna för naturmiljön skulle kunna bli stora och negativa.

7 Uppföljning och övervakning

För att kunna avgöra om den förbättrade framkomligheten med en ny vägförbindelse tvärs över järnvägen vid Hoberg är så stor att den väl motiverar kostnaden och de negativa effekterna, bör en prognos/ trafikmodell tas fram för att analysera hur trafiken kommer fördela sig i trafiknätet.

En riskanalys bör genomföras vid all kommande planläggning inom ett avstånd av 150 meter från leder där farligt gods transporteras. I dessa riskanalyser bör riskfrågan vid aktuellt område utredas och eventuella åtgärdsförslag specifika för området föreslås. Genomförande av riskanalyser finns också med som en riktlinje i FÖP Vårgårda 2040.

Vid kommande detaljplanering krävs vidare bullerberäkningar för att säkerställa att riktvärdena för buller klaras.

Befintligt VA- och dagvattensystem behöver ses över för att säkerställa att tillräcklig kapacitet uppnås i takt med exploatering av nya områden.

I kommande detaljplanering måste såväl dagvattenhantering som översvämningsrisker studeras för att säkerställa att flödesreglering och rening sker i så stor utsträckning som möjligt, bland annat genom lokalt omhändertagande av dagvatten (så kallat LOD). Minimering av hårdgjorda ytor är en viktig del. Påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten ska utredas i all detaljplaneläggning och åtgärder säkerställas så att status i vattenförekomster inte riskerar att försämras. Detta framgår även i FÖP:en.

I samband med utbyggnad av ett grönstråk längs Säveån kan eventuellt kompensationsåtgärder i form av utrivning av vandringshinder och återskapande av naturliga strandzoner genomföras för att bidra till att förbättra vattendragets konnektivitet.

Skötselplaner för kommunala parker och grönområden bör utformas av att säkra skötsel ur ett ekosystemperspektiv. I FÖPen föreslås ett antal fördjupade planeringsunderlag som kommer behöva tas fram utöver kommande detaljplaner, däribland ”*Grönstrukturplan med åtgärder för utveckling av grönstrukturen med utgångspunkt i underlaget ”Utredningsskisser Grönstruktur Vårgårda”, för ytterligare stöd i kommande planering och andra åtgärder utanför plan- och bygglagens ramar*”, vilket är positivt.

Kommunen behöver fortsatt arbeta proaktivt med klimatanpassning för att förhindra att kommande exploateringar riskerar att drabbas av t.ex. översvämningar eller skred. Vidare bör man vid fortsatt planering använda framtagna karteringar av översvämningsrisker och skyfall för att undvika att placera byggnader och/eller infrastruktur i områden med risk för översvämning, identifierade lågpunkter och avrinningstråk.

Identifiering av lokala naturvärden behöver göras, lämpligen inom ramen för en naturvärdes-inventering inom respektive detaljplaneområde. Vid kommande detaljplanering är det viktigt att mer ingående utreda hur rekreations- och friluftsvärdena kan stärkas och vilka åtgärder som kan genomföras, utan att riskera negativ påverkan på naturvärden. I kommande planering bör vidare behovet av utredningar avseende påverkan på kulturmiljö noggrant beaktas.

Vid fortsatt planering är det viktigt att utreda förekomsten av eventuella markföroreningar i föreslagna utbyggnadsområden, och vid misstanke om föroreningar behöver markmiljötekniska utredningar utföras.

8 Referenser

Artportalen 2020. Fynddatabas för djur, växter och svampar. www.artportalen.se. Sidan kontrollerad i april 2020.

Boverket 1995. *Bättre plats för arbete, Boverkets allmänna råd 1995:5*

Jordbruksverket 2020. Jordbruksverkets websida, under *Jordbruksmarkens värden: https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden,* 6 maj 2020

Jordbruksverket 2015. *Jordbruksmarkens värden*

Klimatanpassning.se webportal 2022. Sidan besökt i maj 2022

Kungliga Lantbruksstyrelsen 1971: *Översiktlig kartering av åkermarken i Sverige*. 1971-02-11

Luft i Väst 2021. Luftvårdsförbundet Luft i Västs websida: https://luftivast.se/. Sidan besökt i maj 2022

Länsstyrelsen 1983. *Lövskogsinventering i Vårgårda kommun. 1983*

Länsstyrelsen 1987. *Riksintresse för kulturmiljövården: Vårgårda, Algutstorp.*

Länsstyrelsen 1993. *Bevarandeprogram för odlingslandskapet. 1993-05-24*

Länsstyrelsen 2000. *Riksintresse för naturvården: Siene-Landa.*

Länsstyrelsen 2003. *Naturreservat Tånga hed i Vårgårda kommun – Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken. 2003-03-04*

Länsstyrelsen 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område – SE0530148 Tånga hed. 2005-08-15*

Länsstyrelsen 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område – SE0530148 Tånga hed. 2005-08-15*

Länsstyrelsen 2006. *Riskhantering i detaljplane-processen. Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen Skåne, Stockholms, och Västra Götalands län*

Länsstyrelsen 2020. Infokartan: *https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed*. Sidan kontrollerad i maj 2020.

Länsstyrelserna 2012 *Klimatanpassning i fysisk planering- vägledning från Länsstyrelserna*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2020. Översvämningsportalen: https://gisapp.msb.se/Apps/oversvamningsportal/enkel-karta.html, sidan besökt 2020-05-04.

Norconsult 2019. *Gatustruktur Vårgårda tätort, Förutsättningar för två nya väglänkar i samband med FÖP 2040 2019-08-22*

Norconsult 2019. *Förstudie verksamhetsområden i Vårgårda tätort*

Norconsult *2021.* Lokaliseringsutredning jordbruksmark, Alternativa lokaliseringar för verksamhetsområden inom Vårgårda kommun

Norconsult. 2022a. Översvämningskartering över Kyllingsån och Säveån inom Vårgårda kommun. På uppdrag av Vårgårda kommun.

Norconsult. 2022b. Skyfallsutredning Vårgårda tätort. På uppdrag av Vårgårda kommun.

Riksantikvarieämbetet 2020. Fornsök: https://app.raa.se/open/fornsok/. Sidan kontrollerad i maj 2020.

Räddningstjänsten Storgöteborg 2004. *Riktlinjer för riskbedömningar*

Skogsstyrelsen 2020. Skogens pärlor. https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/. Sidan kontrollerad i april 2020.

SRV 1997. *Värdering av risk. FoU rapport. Statens räddningsverk*

SRV 2007. *Kartläggning av farligt godstransporter, september 2006. Statens Räddningsverk (numera MSB)*

Trafikverket 2020. *Uttag från nationell vägdatabas (NVDB)*

Trafikverket 2017. *PM Farligt gods E20 förbi Vårgårda 2017-08-21*

Vattenmyndigheterna 2020. *VISS (Vatteninformationssystem Sverige)* https://viss.lansstyrelsen.se/, sidan besökt i maj 2020

Vårgårda kommun 1984. *Program för kulturminnesvård*

Vårgårda kommun 2019. Karta över nuvarande verksamhetsområde för VA, underlag till FÖP Vårgårda 2040

Vårgårda kommun 2022. Fördjupning av översiktsplan för Vårgårda, FÖP Vårgårda 2040, granskningsskede

WSP 2017. Naturvärdesinventering – Planprogram Fagrabo

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Samhällsbyggnadsenheten
Olof Franzén
Planarkitekt
010-224 47 13
olof.franzen@lansstyrelsen.se

Vårgårda kommun
kommunen@vargarda.se

Granskning om förslag till fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vårgårda kommun

Granskningshandlingar daterade 2022-07-05

Inledning

Vårgårda kommun har ställt ut fördjupad översiktsplan på granskning.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),

2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,

3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,

4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av den fördjupade översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Trafikverket och Statens geotekniska institut. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer utifrån de ingripandegrunder som finns med stöd av 11 kap. 10§ PBL att de synpunkter som lyftes i samrådsskedet gäller luftkvalitet, farligt gods och skyfall har hanterats i granskningshandlingen. Däremot kvarstår Länsstyrelsens synpunkter kring frågan om hur miljökvalitetsnormerna för vatten ska tillvaratas i fortsatt planering. Vidare saknar Länsstyrelsen en bedömning av påverkan från en utökad verksamhet för avloppsreningsverket.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Kommunen behöver fortfarande utveckla resonemangen kring hur icke-försämringskravet kommer att följas vid den fortsatta utvecklingen av kommunen. I synnerhet då planförslaget föreslår en omfattande utbyggnad av verksamhetsområden. Icke-försämringskravet avser kvalitetsfaktorerna för respektive påverkad vattenförekomst och är inte nödvändigtvis enbart en jämförelse mellan en detaljplans framtida och nuvarande situation. Av den fördjupade översiktsplanen framgår att kommunen avser att ta fram en dagvattenplan med riktlinjer för hantering av dagvatten i ny bebyggelse samt åtgärder för att förbättra kapaciteten i befintligt nät. Länsstyrelsen hade gärna sett att en sådan strategi utgjort en del av den fördjupade översiktsplanen för att kunna vara ett stöd i de kommande detaljplaneprocesserna.

Hälsa och säkerhet

Reningsverket

I samrådsskedet lyfte Länsstyrelsen att skyddsavståndet 500 meter gälla i stället för 300 meter då avloppsreningsverket hanterar fler än 5000 personekvivalenter och att både planen och miljökonsekvensbeskrivningen bör därför uppdateras. Länsstyrelsen kan inte se att handlingarna har uppdaterats. Synpunkten kvarstår därför.

Trafikbuller och vibrationer

Kommunen har kompletterat textstycket om buller genom att lyfta eventuella problem med vibrationer längs med större trafikleder. Länsstyrelsen

anser för tydlighetens skull att även järnvägen som buller- och vibrationskälla bör nämnas i detta sammanhang.

Beredning

Detta yttrande har beslutats av funktionschef Nina Kiani Janson efter föredragning av planarkitekt Olof Franzén. Företrädare för miljöskyddsavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Nina Kiani Janson

Olof Franzén

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Yttranden för kännedom från:
SGI daterat 2022-09-07
Trafikverkets yttrande 2022-08-31

Kopia till:
Statens Geotekniska Institut
Trafikverket

Länsstyrelsen/
Enheten för samhällsskydd och beredskap, Linda Tofeldt
Miljöskyddsavdelningen, Jesper Andersson
Samhällsbyggnadsenheten, Torbjörn Sahl, Nina Kiani Janson
Vattenavdelningen, Jonathan Svedin

Revisorerna i Herrljunga kommun

2022-12-09

Till
Kommunstyrelsen
(För kännedom)

Återkoppling avseende uppföljandegranskning (*Kommunstyrelsen*)

Kommunrevisionen i Herrljunga kommun har under hösten 2022 genomfört en uppföljandegranskning av tre tidigare genomförda granskningar inom kommunstyrelse; *Investeringsprocessen (2019), upphandlings- och inköpsprocessen (2020), samt intern styrning och kontroll (2021).*

Syftet med granskning var att undersöka i vilket utsträckning har kommunstyrelsen arbetat med de identifierade förbättringsområden samt om ev. effekter har följts upp.

Baserat på det underlag vi tagit del av gör vi bedömning att kommunstyrelsen till stor del har omhändertagit revisionens rekommendationer, framför allt när det gäller de identifierade förbättringsområden kopplade till *intern styrning och kontroll.*

Vi har inte funnit några väsentliga brister/avvikelse som kräver särskild agerande/rekommendationen riktade till kommunstyrelse med anledning av denna granskning.

Granskningsrapport kommer bifogas revisorernas revisionsberättelse för 2022.

Revisorer

Jonny Gustafsson *Göte Olsson* *Ann Welander* *Lars-Erik Wessbo* *Lars-Göran Karlsson*

Räddningstjänsten
ALINGSÅS-VÅRGÅRDA

Beslut

2023-03-31

Beslutande:	Linda Ottosson, förbundsdirektör
Diarienr:	2023.032 AVRF
Ärende:	Uppsägning av ”Avtal om samverkan vid räddningstjänst”.
Bakgrund:	Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund (AVRF) ingår sedan 1 oktober 2019 i Västra Räddningsregionen (VRR). Under 2022 aviserade Räddningstjänsten i Storgöteborg (RSG) att ”Avtal avseende samverkan vid räddningstjänst” skulle omförhandlas under 2022-2023, bland annat på grund av ökade kostnader, med målsättningen att nytt omförhandlat avtal skulle vara på plats från och med 1 juli 2023. Med anledning av ovanstående fick förbundsdirektör Linda Ottosson i uppdrag att utreda andra möjliga räddningsledningssystem för AVRF. En förstudie genomfördes under andra halvåret 2022 där flera olika alternativ utreddes. Förstudien presenterades för förbundsdirektionen på sammanträde den 16 december 2022. Av beredningsunderlaget framgår att förbundet förordar ett byte av räddningsledningssystem och att en fördjupad utredning genomförs. Förstudien om räddningsledningssystem godkändes av direktionen och förbundet har därefter arbetat vidare med den fördjupade utredningen avseende byte av räddningsledningssystem. På presidiemöte den 30 mars 2023 informerade förbundsdirektör Linda Ottosson om framdriften i den fördjupade utredningen. Bland annat informerades om att kostnaderna för att byta räddnings-ledningssystem kan bli dyrare än att vara kvar i VRR, men att det ändå finns flera argument som

	talar för ett byte, bland annat ökad möjlighet till utvecklingsmöjligheter för medarbetare inom AVRF samt ökad möjlighet att påverka i räddningsledningssystemet. Efter informationen till presidiet överenskoms att förbundets fortsatta inriktning ska vara att teckna avtal med annat räddningsledningssystem under våren 2023 för att kunna träda i kraft per den 1 april 2024, samt att ”Avtal om samverkan vid räddningstjänst” med VRR ska sägas upp per den 31 mars 2023.
Beslut:	Avtal om samverkan vid räddningstjänst (även kallat huvudavtal) samt samtliga, till huvudavtalet, tillhörande underavtal/tilläggsavtal sägs upp från och med 2023-03-31. Huvudavtalet är giltigt från och med 2021-10-05 och gäller tills vidare med ömsesidig uppsägningstid om ett (1) år. Uppsägningstiden för avtalet löper till 2024-03-31.
Kommunikation:	Ärendet kommuniceras till samtliga avtalsparter: Räddningstjänsten Storgöteborg Bohus Räddningstjänstförbund Räddningstjänsten i Herrljunga kommun Räddningstjänsten i Strömstads kommun Räddningstjänsten i Sotenäs kommun Räddningstjänsten i Tanums kommun Räddningstjänsten i Öckerö kommun ~~Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund~~